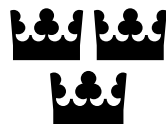

Utbildning och universitetsforskning

16

Förslag till statens budget för 2016

Utbildning och universitetsforskning

Innehållsförteckning

1	Förslag till riksdagsbeslut	23
2	Utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning	29
2.1	Omfattning.....	29
2.1.1	Volymer	29
2.1.2	Kostnader	32
2.1.3	Statliga styrmedel och insatser	34
2.1.4	Internationellt samarbete	35
2.2	Utgiftsutveckling.....	41
2.3	Mål för utgiftsområdet	45
2.4	Resultatredovisning	47
2.4.1	Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder	47
2.4.2	Resultat	47
2.4.3	Ett attraktivt läraryrke.....	54
2.4.4	Analys och slutsatser	63
2.5	Miljöledningsrapporter.....	65
3	Förskola och grundskola.....	67
3.1	Omfattning.....	67
3.2	Mål för förskola och grundskola.....	67
3.3	Resultatredovisning	67
3.3.1	Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder	67
3.3.2	Resultat	68
3.3.3	Utvecklingsinsatser och andra verksamhetsdelar	78
3.3.4	Analys och slutsatser	85
4	Gymnasieutbildning	89
4.1	Omfattning.....	89
4.2	Mål för gymnasieutbildningen	89
4.3	Resultatredovisning	89
4.3.1	Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder	89
4.3.2	Resultat	90
4.3.3	Utvecklingsinsatser och andra verksamhetsdelar	98
4.3.4	Analys och slutsatser	100
5	Kommunernas vuxenutbildning	105
5.1	Omfattning.....	105

5.2	Mål för kommunernas vuxenutbildning	105
5.3	Resultatredovisning	105
5.3.1	Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder	105
5.3.2	Resultat	106
5.3.3	Analys och slutsatser	113
6	Eftergymnasial yrkesutbildning	115
6.1	Yrkeshögskolan och vissa andra utbildningsformer	115
6.2	Mål för yrkeshögskolan	115
6.3	Indikatorer och andra bedömningsgrunder i redovisningen	115
6.4	Resultatredovisning	115
6.4.1	Yrkeshögskolan	115
6.4.2	Kompletterande utbildningar	120
6.4.3	Övriga insatser	121
6.5	Analys och slutsatser	123
7	Universitet och högskolor	125
7.1	Omfattning	125
7.2	Mål för verksamhetsområdet	125
7.3	Resultatredovisning	125
7.3.1	Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder	125
7.3.2	Resultat	129
7.3.3	Analys och slutsatser	144
8	Forskning	147
8.1	Omfattning	147
8.2	Mål för området	147
8.3	Resultatredovisning	147
8.3.1	Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder	147
8.3.2	Resultat	148
8.3.3	Analys och slutsatser	164
9	Politikens inriktning	169
9.1	Investeringar för hela skolväsendet	169
9.1.1	Nationell samling för läraryrket	169
9.1.2	Fler åtgärder för hela skolväsendet	174
9.2	Förskola och grundskola	176
9.2.1	Lågstadieöft	177
9.2.2	Ett attraktivt läraryrke	179
9.2.3	Jämlik skola	181
9.3	Gymnasieskola	188
9.3.1	En attraktiv gymnasieutbildning för alla	188
9.3.2	Yrkesprogrammets kvalitet och attraktionskraft ska öka	188
9.3.3	Breddad möjlighet till deltagande i internationella vetenskapstävlingar	191
9.3.4	IB-utbildning och utlandssvenska elever	191
9.4	Vuxenutbildning – ett nytt kunskapslyft	191
9.4.1	Rätt till komvux för grundläggande och särskild behörighet	192
9.4.2	Fler platser inom kunskapslyftet	192
9.4.3	Ökad kvalitet inom vuxenutbildningen	195
9.4.4	Förbättrad validering för jobb och förkortad utbildningstid	196
9.5	Universitet och högskolor	197

9.5.1	Fler studerande vid högskolan	198
9.5.2	Högre kvalitet i den högre utbildningen	198
9.5.3	Högskolans utbildningsuppdrag.....	200
9.5.4	Bättre möjligheter för fler att få användning för sin kompetens	201
9.5.5	Ökad jämställdhet.....	202
9.5.6	En högskola för alla	203
9.5.7	Förbättrad ledning och styrning.....	204
9.5.8	Förändring av vissa utbildningar.....	204
9.5.9	Övriga frågor.....	205
9.6	Forskning	206
9.6.1	Ökad jämställdhet inom forskningen.....	206
9.6.2	Högre kvalitet och effektivitet.....	207
9.6.3	Inrättande av nationellt forskningsprogram om rasism	209
9.6.4	Forskning för näringsliv och samhälle.....	209
9.6.5	Stärkt livsvetenskap (life science)	210
9.6.6	Forskningsinfrastruktur	211
9.6.7	Översyn av etikprövningsorganisationen.....	213
9.6.8	Ökat nyttiggörande av forskningsresultat	213
10	Budgetförslag.....	215
10.1	Anslag för barn-, ungdoms- och vuxenutbildning.....	215
10.1.1	1:1 Statens skolverk	215
10.1.2	1:2 Statens skolinspektion.....	216
10.1.3	1:3 Specialpedagogiska skolmyndigheten.....	217
10.1.4	1:4 Sameskolstyrelsen	218
10.1.5	1:5 Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet	219
10.1.6	1:6 Särskilda insatser inom skolområdet	223
10.1.7	1:7 Maxtaxa i förskola, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet, m.m.	225
10.1.8	1:8 Bidrag till viss verksamhet inom skolväsendet, m.m.	227
10.1.9	1:9 Bidrag till svensk undervisning i utlandet	228
10.1.10	1:10 Fortbildning av lärare och förskolepersonal	229
10.1.12	1:11 Bidrag till vissa studier.....	231
10.1.13	1:12 Myndigheten för yrkeshögskolan.....	231
10.1.14	1:13 Statligt stöd till vuxenutbildning	232
10.1.15	1:14 Statligt stöd till yrkeshögskoleutbildning	234
10.1.16	1:15 Särskilt utbildningsstöd.....	235
10.1.17	1:16 Fler anställda i lågstadiet	236
10.1.18	1:17 Skolforskningsinstitutet.....	238
10.1.19	1:19 Bidrag till lärarlöner.....	239
10.2	Anslag för universitet och högskolor	241
10.2.1	2:1 Universitetskanslersämbetet	242
10.2.2	2:2 Universitets- och högskolerådet.....	243
10.2.3	2:3 Uppsala universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå.....	244
10.2.4	2:4 Uppsala universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå.....	246
10.2.5	2:5 Lunds universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå.....	246
10.2.6	2:6 Lunds universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	248

10.2.7	2:7 Göteborgs universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	249
10.2.8	2:8 Göteborgs universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	250
10.2.9	2:9 Stockholms universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	251
10.2.10	2:10 Stockholms universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	252
10.2.11	2:11 Umeå universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	253
10.2.12	2:12 Umeå universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	255
10.2.13	2:13 Linköpings universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	255
10.2.14	2:14 Linköpings universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	257
10.2.15	2:15 Karolinska institutet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	258
10.2.16	2:16 Karolinska institutet: Forskning och utbildning på forskarnivå	259
10.2.17	2:17 Kungl. Tekniska högskolan: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	260
10.2.18	2:18 Kungl. Tekniska högskolan: Forskning och utbildning på forskarnivå	262
10.2.19	2:19 Luleå tekniska universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	263
10.2.20	2:20 Luleå tekniska universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	264
10.2.21	2:21 Karlstads universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	265
10.2.22	2:22 Karlstads universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	266
10.2.23	2:23 Linnéuniversitetet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	267
10.2.24	2:24 Linnéuniversitetet: Forskning och utbildning på forskarnivå	268
10.2.25	2:25 Örebro universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	269
10.2.26	2:26 Örebro universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	270
10.2.27	2:27 Mittuniversitetet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	271
10.2.28	2:28 Mittuniversitetet: Forskning och utbildning på forskarnivå	272
10.2.29	2:29 Blekinge tekniska högskola: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	273
10.2.30	2:30 Blekinge tekniska högskola: Forskning och utbildning på forskarnivå	274
10.2.31	2:31 Malmö högskola: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	275

10.2.32	2:32 Malmö högskola: Forskning och utbildning på forskarnivå.....	276
10.2.33	2:33 Mälardalens högskola: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå.....	277
10.2.34	2:34 Mälardalens högskola: Forskning och utbildning på forskarnivå.....	279
10.2.35	2:35 Stockholms konstnärliga högskola: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	279
10.2.36	2:36 Stockholms konstnärliga högskola: Konstnärlig forskning och utbildning på forskarnivå.....	280
10.2.37	2:37 Gymnastik- och idrottshögskolan: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	281
10.2.38	2:38 Gymnastik- och idrottshögskolan: Forskning och forskarutbildning	282
10.2.39	2:39 Högskolan i Borås: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå.....	283
10.2.40	2:40 Högskolan i Borås: Forskning och utbildning på forskarnivå.....	284
10.2.41	2:41 Högskolan Dalarna: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå.....	285
10.2.42	2:42 Högskolan Dalarna: Forskning och utbildning på forskarnivå.....	286
10.2.43	2:43 Högskolan i Gävle: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå.....	287
10.2.44	2:44 Högskolan i Gävle: Forskning och utbildning på forskarnivå.....	288
10.2.45	2:45 Högskolan i Halmstad: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå.....	289
10.2.46	2:46 Högskolan i Halmstad: Forskning och utbildning på forskarnivå.....	290
10.2.47	2:47 Högskolan Kristianstad: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå.....	291
10.2.48	2:48 Högskolan Kristianstad: Forskning och utbildning på forskarnivå.....	292
10.2.49	2:49 Högskolan i Skövde: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå.....	293
10.2.50	2:50 Högskolan i Skövde: Forskning och utbildning på forskarnivå.....	294
10.2.51	2:51 Högskolan Väst: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå.....	295
10.2.52	2:52 Högskolan Väst: Forskning och utbildning på forskarnivå.....	296
10.2.53	2:53 Konstfack: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå....	297
10.2.54	2:54 Konstfack: Konstnärlig forskning och utbildning på forskarnivå.....	298
10.2.55	2:55 Kungl. Konsthögskolan: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå.....	299
10.2.56	2:56 Kungl. Konsthögskolan: Konstnärlig forskning och utbildning på forskarnivå.....	300
10.2.57	2:57 Kungl. Musikhögskolan i Stockholm: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå.....	301

10.2.58	2:58 Kungl. Musikhögskolan i Stockholm: Konstnärlig forskning och utbildning på forskarnivå.....	302
10.2.59	2:59 Södertörns högskola: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	302
10.2.60	2:60 Södertörns högskola: Forskning och utbildning på forskarnivå	304
10.2.61	2:61 Försvarshögskolan: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	304
10.2.62	2:62 Försvarshögskolan: Forskning och utbildning på forskarnivå	305
10.2.63	2:63 Enskilda utbildningsanordnare på högskoleområdet	306
10.2.64	2:64 Särskilda utgifter inom universitet och högskolor	311
10.2.65	2:65 Särskilda medel till universitet och högskolor	313
10.2.66	2:66 Ersättningar för klinisk utbildning och forskning	316
10.3	Anslag för forskning	318
10.3.1	3:1 Vetenskapsrådet: Forskning och forskningsinformation	318
10.3.2	3:2 Vetenskapsrådet: Avgifter till internationella organisationer	321
10.3.3	3:3 Vetenskapsrådet: Förvaltning	323
10.3.4	3:4 Rymdforskning och rymdverksamhet	324
10.3.5	3:5 Rymdstyrelsen: Förvaltning	325
10.3.6	3:6 Rymdstyrelsen: Avgifter till internationella organisationer	326
10.3.7	3:7 Institutet för rymdfysik	327
10.3.8	3:8 Kungl. biblioteket	328
10.3.9	3:9 Polarforskningssekretariatet	328
10.3.10	3:10 Sunet	329
10.3.11	3:11 Centrala etikprövningsnämnden	330
10.3.12	3:12 Regionala etikprövningsnämnder	331
10.3.14	3:13 Särskilda utgifter för forskningsändamål	332
10.4	Anslag för gemensamma ändamål	333
10.4.1	4:1 Internationella program	333
10.4.2	4:2 Avgift till Unesco och ICCROM	334
10.4.3	4:3 Kostnader för Svenska Unescorådet	334
10.4.4	4.4 Utvecklingsarbete inom områdena utbildning och forskning	335

Tabellförteckning

Anslagsbelopp.....	25
Tabell 2.1 Antalet barn/elever/studerande 2009–2014, tusental ¹	30
Tabell 2.2 Antalet lärare och personal 2009–2014, tusental ¹	32
Tabell 2.3 Kostnader budgetåren 2009–2014, mdkr ¹	33
Tabell 2.4 Utgiftsutveckling inom utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning.....	41
Tabell 2.5 Härledning av ramnivån 2016–2019. Utgiftsområde 16 Utbildning och univesitetsforskning ¹	45
Tabell 2.6 Ramnivå 2016 realekonomiskt fördelad. Utgiftsområde 16 Utbildning och forskning.....	45
Tabell 2.7 Mål och indikatorer för utgiftsområde 16.....	46
Tabell 2.8 Andelen 25–64-åringar som har minst gymnasial utbildning respektive minst två års eftergymnasial utbildning 2012.....	47
Tabell 3.1 Andelen elever 2013/14 som fått minst betyget E i provbetyg i årskurs 9, procent.....	73
Tabell 4.1 Skolenheter i gymnasieskolan 2013/14 och 2014/15.....	91
Tabell 6.1 Utbildningsansökningar till yrkeshögskolan 2011–2014.....	116
Tabell 7.1 Antal helårsstudenter samt resurser för utbildning och forskning vid universitet och högskolor 2014.....	128
Tabell 7.2 Utfall i Universitetskanslersämbetets kvalitetsutvärderingar 2011–2014, utvärderingar inklusive status för uppföljningar, per 31 december 2014.....	129
Tabell 7.3 Prövning av tillstånd att utfärda examina 2014.....	130
Tabell 7.4 Prestationsgrad läsåret 2010/11-2012/13.....	130
Tabell 7.5 Fördelning av kvalitetsbaserad resursfördelning 2013-2015.....	132
Tabell 7.6 Sökande och antagna till högskoleutbildning på grundnivå och avancerad nivå.....	134
Tabell 7.7 Högskolenybörjare, helårsstudenter och registrerade studenter 2009–2014.....	135
Tabell 7.8 Programnybörjare på vissa yrkesexamensprogram.....	136
Tabell 7.9 Antal examina och examinerade personer.....	137
Tabell 7.10 Antal examina för vissa yrken.....	137
Tabell 7.11 Antal in- och utresande kvinnor och män läsåren 2009/10–2013/14.....	138
Tabell 7.12 Stipendier till tredjelandsstudenter.....	139
Tabell 7.13 Omfördelning av forskningsmedel 2011–2014.....	141
Tabell 8.1 Medel från statsbudgeten 2015 efter mottagare.....	150
Tabell 8.2 Några av de största avsättningarna 2015 för FoU från statliga myndigheter utöver universitet och högskolor, forskningsråden och Vinnova samt försvaret, med data för 2014 inom parantes.....	150
Tabell 8.3 Forskningsstiftelsernas investeringar i FoU 2013–2015.....	151
Tabell 9.1 Antal utbildningsplatser 2016 –2019.....	193
Tabell 9.2 Satsning på vissa bristyrken.....	198

Tabell 9.3 Anslagsökningar 2016 i enlighet med propositionen Forskning och innovation.....	206
Tabell 9.4 Fördelning och omfördelning av anslag till forskning och utbildning på forskarnivå.....	208
Tabell 10.1 Anslagsutveckling 1:1 Statens skolverk	215
Tabell 10.2 Offentligrättslig verksamhet.....	215
Tabell 10.3 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för.....	216
1:1 Statens skolverk.....	216
Tabell 10.4 Anslagsutveckling 1:2 Statens skolinspektion.....	216
Tabell 10.5 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 1:2 Statens skolinspektion	217
Tabell 10.6 Anslagsutveckling 1:3 Specialpedagogiska skolmyndigheten.....	217
Tabell 10.7 Offentligrättslig verksamhet.....	217
Tabell 10.8 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 1:3 Specialpedagogiska skolmyndigheten.....	218
Tabell 10.9 Anslagsutveckling 1:4 Sameskolstyrelsen.....	218
Tabell 10.10 Offentligrättslig verksamhet.....	218
Tabell 10.11 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 1:4 Sameskolstyrelsen.....	219
Tabell 10.12 Anslagsutveckling 1:5 Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet.....	219
Tabell 10.13 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:5 Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet.....	220
Tabell 10.14 Härledning av anslagsnivån 2016–2023 för 1:5 Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet	223
Tabell 10.15 Anslagsutveckling 1:6 Särskilda insatser inom skolområdet	223
Tabell 10.16 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:6 Särskilda insatser inom skolområdet.....	224
[Tabell 10.17 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 1:6 Särskilda insatser inom skolområdet.....	225
Tabell 10.18 Anslagsutveckling 1:7 Förskola, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet m.m.	225
Tabell 10.19 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:7 Maxtaxa i förskola, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet, m.m.....	226
Tabell . Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 1:7 Maxtaxa i förskola, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet, m.m.	227
Tabell 10.20 Anslagsutveckling 1:8 Bidrag till viss verksamhet inom skolväsendet, m.m.	227
Tabell 10.21 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 1:8 Bidrag till viss verksamhet inom skolväsendet, m.m.	228
Tabell 10.22 Anslagsutveckling 1:9 Bidrag till svensk undervisning i utlandet	228
Tabell 10.23 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 1:9 Bidrag till svensk undervisning i utlandet	229
Tabell 10.24 Anslagsutveckling 1:10 Fortbildning av lärare och förskolepersonal....	229
Tabell 10.25 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:10 Fortbildning av lärare och förskolepersonal.....	230
Tabell 10.26 Härledning av anslagsnivån 2016–2020 för 1:10 Fortbildning av lärare och förskolepersonal.....	230
Tabell 10.27 Anslagsutveckling 1:11 Bidrag till vissa studier.....	231
Tabell 10.28 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 1:11 Bidrag till vissa studier	231
Tabell 10.29 Anslagsutveckling 1:12 Myndigheten för yrkeshögskolan.....	231

Tabell 10.30 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 1:12 Myndigheten för yrkeshögskolan.....	232
Tabell 10.31 Anslagsutveckling 1:13 Statligt stöd till vuxenutbildning.....	232
Tabell 10.32 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:13 Statligt stöd till vuxenutbildning.....	233
Tabell 10.33 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 1:13 Statligt stöd till vuxenutbildning.....	234
Tabell 10.34 1:14 Anslagsutveckling Statligt stöd till yrkeshögskoleutbildning.....	234
Tabell 10.35 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:14 Statligt stöd till yrkeshögskoleutbildning.....	235
Tabell 10.36 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 1:14 Statligt stöd till yrkeshögskoleutbildning.....	235
Tabell 10.37 Anslagsutveckling 1:15 Särskilt utbildningsstöd	235
Tabell 10.38 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 1:15 Särskilt utbildningsstöd.....	236
Tabell 10.39 Anslagsutveckling 1:16 Fler anställda i lågstadiet.....	236
Tabell 10.40 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:16 Fler anställda i lågstadiet	237
Tabell 10.41 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 1:16 Fler anställda i lågstadiet'.....	238
Tabell 10.42 Anslagsutveckling 1:17 Skolforskningsinstitutet.....	238
Tabell 10.43 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:17 Skolforskningsinstitutet	239
Tabell 10.44 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 1:17 Skolforskningsinstitutet.....	239
Tabell 10.45 Anslagsutveckling 1:19 Bidrag till lärarlöner	239
Tabell 10.46 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:19 Bidrag till lärarlöner	240
Tabell 10.47 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 1:19 Bidrag till lärarlöner .	241
Tabell 10.48 Ersättningsbelopp för helårsstudenter och helårsprestationer	242
Tabell 10.49 Anslagsutveckling 2:1 Universitetskanslersämbetet	242
Tabell 10.50 Härledning av anslagsnivån 2016–2019, för 2:1 Universitetskanslersämbetet.....	243
Tabell 10.51 Anslagsutveckling 2:2 Universitets- och högskolerådet	243
Tabell 10.52 Offentligrättslig verksamhet.....	243
Tabell 10.53 Uppdragsverksamhet.....	243
Tabell 10.54 Härledning av anslagsnivån 2016–2019, för 2:2 Universitets- och högskolerådet.....	244
Tabell 10.55 Anslagsutveckling 2:3 Uppsala universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå.....	244
Tabell 10.56 Offentligrättslig verksamhet.....	244
Tabell 10.57 Uppdragsverksamhet.....	244
Tabell 10.58 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 2:3 Uppsala universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå.....	245
Tabell 10.59 Anslagsutveckling 2:4 Uppsala universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	246
Tabell 10.60 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 2:4 Uppsala universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå.....	246
Tabell 10.61 Anslagsutveckling 2:5 Lunds universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå.....	246
Tabell 10.62 Offentligrättslig verksamhet.....	247
Tabell 10.63 Uppdragsverksamhet.....	247
Tabell 10.64 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 2:5 Lunds universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå.....	248

Tabell 10.65 Anslagsutveckling 2:6 Lunds universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå.....	248
Tabell 10.66 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 2:6 Lunds universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	248
Tabell 10.67 Anslagsutveckling 2:7 Göteborgs universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	249
Tabell 10.68 Offentligrättslig verksamhet.....	249
Tabell 10.69 Uppdragsverksamhet	249
Tabell 10.70 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 2:7 Göteborgs universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	250
Tabell 10.71 Anslagsutveckling 2:8 Göteborgs universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	250
Tabell 10.72 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 2:8 Göteborgs universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	251
Tabell 10.73 Anslagsutveckling 2:9 Stockholms universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	251
Tabell 10.74 Offentligrättslig verksamhet.....	251
Tabell 10.75 Uppdragsverksamhet	251
Tabell 10.76 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 2:9 Stockholms universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	252
Tabell 10.77 Anslagsutveckling 2:10 Stockholms universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå.....	252
Tabell 10.78 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 2:10 Stockholms universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	253
Tabell 10.79 Anslagsutveckling 2:11 Umeå universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå.....	253
Tabell 10.80 Offentligrättslig verksamhet.....	253
Tabell 10.81 Uppdragsverksamhet	253
Tabell 10.82 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 2:11 Umeå universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	254
Tabell 10.83 Anslagsutveckling 2:12 Umeå universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	255
Tabell 10.84 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 2:12 Umeå universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	255
Tabell 10.85 Anslagsutveckling 2:13 Linköpings universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	255
Tabell 10.86 Offentligrättslig verksamhet.....	256
Tabell 10.87 Uppdragsverksamhet	256
Tabell 10.88 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 2:13 Linköpings universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	257
Tabell 10.89 Anslagsutveckling 2:14 Linköpings universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå.....	257
Tabell 10.90 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 2:14 Linköpings universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	258
Tabell 10.91 Anslagsutveckling 2:15 Karolinska institutet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	258
Tabell 10.92 Offentligrättslig verksamhet.....	258
Tabell 10.93 Uppdragsverksamhet	258
Tabell 10.94 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 2:15 Karolinska institutet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	259

Tabell 10.95 Anslagsutveckling 2:16 Karolinska institutet: Forskning och utbildning på forskarnivå.....	259
Tabell 10.96 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 2:16 Karolinska institutet: Forskning och utbildning på forskarnivå.....	260
Tabell 10.97 Anslagsutveckling 2:17 Kungl. Tekniska högskolan: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	260
Tabell 10.98 Offentligrättslig verksamhet	261
Tabell 10.99 Uppdragsverksamhet	261
Tabell 10.100 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 2:17 Kungl. Tekniska högskolan: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	261
Tabell 10.101 Anslagsutveckling 2:18 Kungl. Tekniska högskolan: Forskning och utbildning på forskarnivå	262
Tabell 10.102 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 2:18 Kungl. Tekniska högskolan: Forskning och utbildning på forskarnivå.....	262
Tabell 1.103 Anslagsutveckling 2:19 Luleå tekniska universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	263
Tabell 10.104 Offentligrättslig verksamhet	263
Tabell 10.105 Uppdragsverksamhet	263
Tabell 10.106 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 2:19 Luleå tekniska universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå.....	264
Tabell 10.107 Anslagsutveckling 2:20 Luleå tekniska universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	264
Tabell 10.108 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 2:20 Luleå tekniska universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	264
Tabell 10.109 Anslagsutveckling 2:21 Karlstads universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå.....	265
Tabell 10.110 Offentligrättslig verksamhet	265
Tabell 10.111 Uppdragsverksamhet	265
Tabell 10.112 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 2:21 Karlstads universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå.....	266
Tabell 10.113 Anslagsutveckling 2:22 Karlstads universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå.....	266
Tabell 10.114 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 2:22 Karlstads universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå.....	267
Tabell 10.115 Anslagsutveckling 2:23 Linnéuniversitetet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå.....	267
Tabell 10.116 Offentligrättslig verksamhet	267
Tabell 10.117 Uppdragsverksamhet	267
Tabell 10.118 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 2:23 Linnéuniversitetet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå.....	268
Tabell 10.119 Anslagsutveckling 2:24 Linnéuniversitetet: Forskning och utbildning på forskarnivå	268
Tabell 10.120 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 2:24 Linnéuniversitetet: Forskning och utbildning på forskarnivå.....	269
Tabell 10.121 Anslagsutveckling 2:25 Örebro universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå.....	269
Tabell 10.122 Offentligrättslig verksamhet	269
Tabell 10.123 Uppdragsverksamhet	269
Tabell 10.124 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 2:25 Örebro universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå.....	270

Tabell 10.125 Anslagsutveckling 2:26 Örebro universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	270
Tabell 10.126 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 2:26 Örebro universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	271
Tabell 10.127 Anslagsutveckling 2:27 Mittuniversitetet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå.....	271
Tabell 10.128 Offentligrättslig verksamhet.....	271
Tabell 10.129 Uppdragsverksamhet	271
Tabell 10.130 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 2:27 Mittuniversitetet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	272
Tabell 10.131 Anslagsutveckling 2:28 Mittuniversitetet: Forskning och utbildning på forskarnivå.....	272
Tabell 10.132 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 2:28 Mittuniversitetet: Forskning och utbildning på forskarnivå	273
Tabell 10.133 Anslagsutveckling 2:29 Blekinge tekniska högskola: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå.....	273
Tabell 10.134 Offentligrättslig verksamhet.....	273
Tabell 10.135 Uppdragsverksamhet	273
Tabell 10.136 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 2:29 Blekinge tekniska högskola: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	274
Tabell 10.137 Anslagsutveckling 2:30 Blekinge tekniska högskola: Forskning och utbildning på forskarnivå.....	274
Tabell 10.138 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 2:30 Blekinge tekniska högskola: Forskning och utbildning på forskarnivå	275
Tabell 10.139 Anslagsutveckling 2:31 Malmö högskola: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå.....	275
Tabell 10.140 Uppdragsverksamhet	275
Tabell 10.141 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 2:31 Malmö högskola: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	276
Tabell 10.142 Anslagsutveckling 2:32 Malmö högskola: Forskning och utbildning på forskarnivå.....	276
Tabell 10.143 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 2:32 Malmö högskola: Forskning och utbildning på forskarnivå	277
Tabell 10.144 Anslagsutveckling 2:33 Mälardalens högskola: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	277
Tabell 10.145 Offentligrättslig verksamhet.....	277
Tabell 10.146 Uppdragsverksamhet	278
Tabell 10.147 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 2:33 Mälardalens högskola: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	278
Tabell 10.148 Anslagsutveckling 2:34 Mälardalens högskola: Forskning och utbildning på forskarnivå.....	279
Tabell 10.149 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 2:34 Mälardalens högskola: Forskning och utbildning på forskarnivå	279
Tabell 10.150 Anslagsutveckling 2:35 Stockholms konstnärliga högskola: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå.....	279
Tabell 10.151 Uppdragsverksamhet	280
Tabell 10.152 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 2:35 Stockholms konstnärliga högskola: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	280
Tabell 10.153 Anslagsutveckling 2:36 Stockholms konstnärliga högskola: Forskning och utbildning på forskarnivå.....	280

Tabell 10.154 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 2:36 Stockholms konstnärliga högskola: Konstnärlig forskning och utbildning på forskarnivå	281
Tabell 10.155 Anslagsutveckling 2:37 Gymnastik- och idrottshögskolan: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	281
Tabell 10.156 Uppdragsverksamhet	281
Tabell 10.157 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 2:37 Gymnastik- och idrottshögskolan: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	282
Tabell 10.158 Anslagsutveckling 2:38 Gymnastik- och idrottshögskolan: Forskning och forskarutbildning	282
Tabell 10.159 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 2:38 Gymnastik- och idrottshögskolan: Forskning och forskarutbildning	283
Tabell 10.160 Anslagsutveckling 2:39 Högskolan i Borås: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	283
Tabell 10.161 Offentligrättslig verksamhet	283
Tabell 10.162 Uppdragsverksamhet	283
Tabell 10.163 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 2:39 Högskolan i Borås: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	284
Tabell 10.164 Anslagsutveckling 2:40 Högskolan i Borås: Forskning och utbildning på forskarnivå	284
Tabell 10.165 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 2:40 Högskolan i Borås: Forskning och utbildning på forskarnivå	285
Tabell 10.166 Anslagsutveckling 2:41 Högskolan Dalarna: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	285
Tabell 10.167 Offentligrättslig verksamhet	285
Tabell 10.168 Uppdragsverksamhet	285
Tabell 10.169 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 2:41 Högskolan Dalarna: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	286
Tabell 10.170 Anslagsutveckling 2:42 Högskolan Dalarna: Forskning och utbildning på forskarnivå	286
Tabell 10.171 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 2:42 Högskolan Dalarna: Forskning och utbildning på forskarnivå	287
Tabell 10.172 Anslagsutveckling 2:43 Högskolan i Gävle: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	287
Tabell 10.173 Offentligrättslig verksamhet	287
Tabell 10.174 Uppdragsverksamhet	287
Tabell 10.175 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 2:43 Högskolan i Gävle: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	288
Tabell 10.176 Anslagsutveckling 2:44 Högskolan i Gävle: Forskning och utbildning på forskarnivå	288
Tabell 10.177 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 2:44 Högskolan i Gävle: Forskning och utbildning på forskarnivå	289
Tabell 10.178 Anslagsutveckling 2:45 Högskolan i Halmstad: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	289
Tabell 10.179 Offentligrättslig verksamhet	289
Tabell 10.180 Uppdragsverksamhet	289
Tabell 10.181 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 2:45 Högskolan i Halmstad: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	290
Tabell 10.182 Anslagsutveckling 2:46 Högskolan i Halmstad: Forskning och utbildning på forskarnivå	290

Tabell 10.183 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 2:46 Högskolan i Halmstad: Forskning och utbildning på forskarnivå	291
Tabell 10.184 Anslagsutveckling 2:47 Högskolan Kristianstad: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå.....	291
Tabell 10.185 Offentligrättslig verksamhet.....	291
Tabell 10.186 Uppdragsverksamhet	291
Tabell 10.187 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 2:47 Högskolan Kristianstad: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå.....	292
Tabell 10.188 Anslagsutveckling 2:48 Högskolan Kristianstad: Forskning och utbildning på forskarnivå.....	292
Tabell 10.189 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 2:48 Högskolan Kristianstad: Forskning och utbildning på forskarnivå	293
Tabell 10.190 Anslagsutveckling 2:49 Högskolan i Skövde: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	293
Tabell 10.191 Offentligrättslig verksamhet.....	293
Tabell 10.192 Uppdragsverksamhet	293
Tabell 10.193 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 2:49 Högskolan i Skövde: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	294
Tabell 10.194 Anslagsutveckling 2:50 Högskolan i Skövde: Forskning och utbildning på forskarnivå	294
Tabell 10.195 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 2:50 Högskolan i Skövde: Forskning och utbildning på forskarnivå	295
Tabell 10.196 Anslagsutveckling 2:51 Högskolan Väst: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå.....	295
Tabell 10.197 Offentligrättslig verksamhet.....	295
Tabell 10.198 Uppdragsverksamhet	295
Tabell 10.199 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 2:51 Högskolan Väst: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	296
Tabell 10.200 Anslagsutveckling 2:52 Högskolan Väst: Forskning och utbildning på forskarnivå	296
Tabell 10.201 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 2:52 Högskolan Väst: Forskning och utbildning på forskarnivå	297
Tabell 10.202 Anslagsutveckling 2:53 Konstfack: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå.....	297
Tabell 10.203 Uppdragsverksamhet	297
Tabell 10.204 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 2:53 Konstfack: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå.....	298
Tabell 10.205 Anslagsutveckling 2:54 Konstfack: Forskning och utbildning på forskarnivå.....	298
Tabell 10.206 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 2:54 Konstfack: Konstnärlig forskning och utbildning på forskarnivå	299
Tabell 10.207 Anslagsutveckling 2:55 Kungl. Konsthögskolan: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå.....	299
Tabell 10.208 Uppdragsverksamhet	299
Tabell 10.209 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 2:55 Kungl. Konsthögskolan: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå.....	300
Tabell 10.210 Anslagsutveckling 2:56 Kungl. Konsthögskolan: Konstnärlig forskning och utbildning på forskarnivå.....	300
Tabell 10.211 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 2:56 Kungl. Konsthögskolan: Konstnärlig forskning och utbildning på forskarnivå	300

Tabell 10.212 Anslagsutveckling 2:57 Kungl. Musikhögskolan i Stockholm: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå.....	301
Tabell 10.213 Uppdragsverksamhet.....	301
Tabell 10.214 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 2:57 Kungl. Musikhögskolan i Stockholm: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå.....	301
Tabell 10.215 Anslagsutveckling 2:58 Kungl. Musikhögskolan i Stockholm: Konstnärlig forskning och utbildning på forskarnivå.....	302
Tabell 10.216 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 2:58 Kungl. Musikhögskolan i Stockholm: Konstnärlig forskning och utbildning på forskarnivå.....	302
Tabell 10.217 Anslagsutveckling 2:59 Södertörns högskola: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå.....	302
Tabell 10.218 Uppdragsverksamhet.....	303
Tabell 10.219 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 2:59 Södertörns högskola: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå.....	303
Tabell 10.220 Anslagsutveckling 2:60 Södertörns högskola: Forskning och utbildning på forskarnivå.....	304
Tabell 10.221 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 2:60 Södertörns högskola: Forskning och utbildning på forskarnivå.....	304
Tabell 10.222 Anslagsutveckling 2:61 Försvarshögskolan: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå.....	304
Tabell 10.223 Uppdragsverksamhet.....	305
Tabell 10.224 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 2:61 Försvarshögskolan: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå.....	305
Tabell 10.225 Anslagsutveckling 2:62 Försvarshögskolan: Forskning och utbildning på forskarnivå.....	305
Tabell 10.226 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 2:62 Försvarshögskolan: Forskning och utbildning på forskarnivå.....	306
Tabell 10.227 Anslagsutveckling 2:63 Enskilda utbildningsanordnare på högskoleområdet.....	306
Tabell 10.228 Fördelning på anslagposter.....	306
Tabell 10.229 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 2:63 Enskilda utbildningsanordnare på högskoleområdet.....	311
Tabell 10.230 Anslagsutveckling 2:64 Särskilda utgifter inom universitet och högskolor.....	311
Tabell 10.231 Beställningsbemyndigande för anslaget 2:64 Särskilda utgifter inom universitet och högskolor.....	312
Tabell 10.232 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 2:64 Särskilda utgifter inom universitet och högskolor.....	313
Tabell 10.233 Anslagsutveckling 2:65 Särskilda medel till universitet och	

högskolor	313
Tabell 10.234 Särskilda medel till universitet och högskolor.....	315
Tabell 10.235 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 2:65 Särskilda medel till universitet och högskolor.....	315
Tabell 10.236 Anslagsutveckling 2:66 Ersättningar för klinisk utbildning och forskning.....	316
Tabell 10.237 Läkarutbildning som omfattas av anslaget 2:66 Ersättningar för klinisk utbildning och forskning.....	317
Tabell 10.238 Tandläkarutbildning som omfattas av anslaget 2:66 Ersättningar för klinisk utbildning och forskning.....	317
Tabell 10.239 Fördelning av anslagsmedel per universitet	317
Tabell 10.240 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 2:66 Ersättningar för klinisk utbildning och forskning.....	317
Tabell 10.241 Anslagsutveckling 3:1 Vetenskapsrådet: Forskning och forskningsinformation.....	318
Tabell 10.242 Beställningsbemyndigande för anslaget 3:1 Vetenskapsrådet: Forskning och forskningsinformation.....	318
Tabell 10.243 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 3:1 Vetenskapsrådet: Forskning och forskningsinformation.....	321
Tabell 10.244 Anslagsutveckling 3:2 Vetenskapsrådet: Avgifter till internationella organisationer.....	321
Tabell 10.245 Beställningsbemyndigande för anslaget 3:2 Vetenskapsrådet: Avgifter till internationella organisationer.....	322
Tabell 10.246 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 3:2 Vetenskapsrådet: Avgifter till internationella organisationer	323
Tabell 10.247 Anslagsutveckling 3:3 Vetenskapsrådet: Förvaltning.....	323
Tabell 10.248 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 3:3 Vetenskapsrådet: Förvaltning	323
Tabell 10.249 Anslagsutveckling 3:4 Rymdforskning och rymdverksamhet.....	324
Tabell 10.250 Beställningsbemyndigande för anslaget 3:4 Rymdforskning och rymdverksamhet.....	324
Tabell 10.251 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 3:4 Rymdforskning och rymdverksamhet.....	325
Tabell 10.252 Anslagsutveckling 3:5 Rymdstyrelsen: Förvaltning.....	325
Tabell 10.253 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 3:5 Rymdstyrelsen: Förvaltning	326
Tabell 10.254 Anslagsutveckling 3:6 Rymdstyrelsen: Avgifter till internationella organisationer.....	326
Tabell 10.255 Beställningsbemyndigande för anslaget 3:6 Rymdstyrelsen: Avgifter till internationella organisationer	327
Tabell 10.256 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 3:6 Rymdstyrelsen: Avgifter till internationella organisationer.....	327
Tabell 10.257 Anslagsutveckling 3:7 Institutet för rymdfysik	327
Tabell 10.258 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 3:7 Institutet för rymdfysik.....	328
Tabell 10.259 Anslagsutveckling 3:8 Kungl. biblioteket	328
Tabell 10.260 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 3:8 Kungl. biblioteket	328
Tabell 10.261 Anslagsutveckling 3:9 Polarforskningssekretariatet	328
Tabell 10.262 Uppdragsverksamhet Polarforskningssekretariatet	329
Tabell 10.263 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 3:9 Polarforskningssekretariatet.....	329

Tabell 10.264 Anslagsutveckling 3:10 Sunet.....	329
Tabell 10.265 Uppdragsverksamhet Sunet	329
Tabell 10.266 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 3:10 Sunet.....	330
Tabell 10.267 Anslagsutveckling 3:11 Centrala etikprövningsnämnden.....	330
Tabell 10.268 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 3:11 Centrala etikprövningsnämnden.....	330
Tabell 10.269 Anslagsutveckling 3:12 Regionala etikprövningsnämnder.....	331
Tabell 10.270 Avgiftsfinansierad verksamhet,	331
Regionala etikprövningsnämnder	331
Tabell 10.271 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 3:12 Regionala etikprövningsnämnder	331
Tabell 10.272 Anslagsutveckling 3:13 Särskilda utgifter för forskningsändamål.....	332
Tabell 10.273 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 3:13 Särskilda utgifter för forskningsändamål.....	333
Tabell 10.274 Anslagsutveckling 1.1.1 4:1 Internationella program.....	333
Tabell 10.275 Beställningsbemyndigande för anslaget 11.1.67 4:1 Internationella program.....	333
Tabell 10.276 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 11.1.67 4:1 Internationella program.....	334
Tabell 10.277 Anslagsutveckling 11.1.68 4:2 Avgift till Unesco och ICCROM	334
Tabell 10.278 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 11.1.68 4:2 Avgift till Unesco och ICCROM.....	334
Tabell 10.279 Anslagsutveckling 11.1.69 4:3 Kostnader för Svenska Unescorådet..	334
Tabell 10.280 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 11.1.69 4:3 Kostnader för Svenska Unescorådet.....	335
Tabell 10.281 Anslagsutveckling 4.4 'Utvecklingsarbete inom områdena utbildning och forskning.....	335
Tabell 10.282 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 4.4. Utvecklingsarbete inom områdena utbildning och forskning.....	336

Diagramförteckning

Diagram 2.1 Genomsnittlig PIAAC-poäng i läsförståelse och räkneförmåga i åldrarna 16–65 år, 2012.....	48
Diagram 2.2 Genomsnittlig prestation i PIAAC-poäng i läsförståelse och räkneförmåga för män och kvinnor efter åldersgrupp, 2012.....	48
Diagram 2.3 Genomsnittlig PIAAC-poäng i åldrarna 16–24 år, 2012.....	49
Diagram 2.4 Svenska elevers poäng i PISA-, TIMSS- och PIRLS-undersökningarna 2000–2012.....	49
Diagram 2.5 Andel av unga kvinnor och män i åldern 18–24 år som inte har gymnasieutbildning och som inte studerar, procent (2014).....	51
Diagram 2.6 Andel kvinnor och män i åldern 30–34 år med minst två års eftergymnasial utbildning (2014), procent.....	52
Diagram 2.7 Andel lågpresterande 15-åringar i läsning, procent (2012), procent.....	52
Diagram 2.8 Andel lågpresterande 15-åringar i matematik, procent (2012).....	52
Diagram 2.9 Andel lågpresterande 15-åringar i naturvetenskap, procent (2012).....	53
Diagram 2.10 Andel barn i förskoleåldern som deltar i förskola, procent (2012).....	53
Diagram 2.11 Andel vuxna (15–64 år) som deltagit i utbildning, procent (2014).....	54
Diagram 2.12 Sysselsättningsgraden bland 20–34-åringar tre år efter avlagd examen på gymnasial eller eftergymnasial nivå, (2008–2014).....	54
Diagram 2.13 Andel av personalen i förskola och fritidshem med pedagogisk högskoleutbildning.....	55
Diagram 2.14 Andel lärare i obligatoriska skolformer samt förskoleklass med pedagogisk högskoleexamen 2007/08–2014/15.....	55
Diagram 2.15 Andel lärare (heltidstjänster) i gymnasieskolan och gymnasiesärskolan med pedagogisk högskoleexamen, 2010/11–2014/15.....	56
Diagram 2.16 Andel lärare (heltidstjänster) med pedagogisk högskoleexamen i komvux, särvox och sfi 2010/11–2014/15.....	57
Diagram 3.1 Andel barn i förskolor i enskild regi.....	68
Diagram 3.2 Andelen barn i åldern 3–5 år inskrivna i förskola.....	69
Diagram 3.3 Andel 6-åringar inskrivna i förskoleklass.....	70
Diagram 3.4 Elevutveckling i grundskolan 1996–2014.....	71
Diagram 3.5 Andelen elever som nådde kravnivån i nationella prov i årskurs 3, 2009/10–2013/14.....	72
Diagram 3.6 Andelen elever som fått minst provbetyget godkänt respektive E i nationella prov årskurs 9 2006/07–2013/14.....	73
Diagram 3.7 Andel elever som fått ett godkänt betyg i samtliga ämnen i årskurs 9 2008/09–2013/14.....	73
Diagram 3.8 Genomsnittligt meritvärde i årskurs 9 2007/08–2013/14.....	74
Diagram 3.9 Behörighet till något av gymnasieskolans nationella program 2005/06–2013/14.....	75
Diagram 3.10 Andel elever av samtliga elever i obligatoriska skolformer som var inskrivna i grundsärskolan 2007/08–2014/15.....	77
Diagram 3.11 Svenska elevers resultat i internationella kunskapsmätningar	

2000–2012.....	87
Diagram 4.1 Elevutveckling i gymnasieskolan 1996/97–2014/15.....	90
Diagram 4.2 Elever i gymnasieskolan per huvudman, uppdelat på kön 2014/15	90
Diagram 4.3 Andel elever som fått minst betyget E i nationella prov i engelska 5, matematik 1a–1c, svenska 1 och svenska som andraspråk 1 vt 2014, per kön..	92
Diagram 4.4 Genomsnittlig betygspoäng i gymnasieskolan 1998/99–2013/14	92
Diagram 4.5 Andel elever som fått minst betyget E i engelska 5, matematik 1a–1c, svenska 1 respektive svenska som andraspråk 1 i sitt examensbevis eller studiebevis omfattande minst 2 500 poäng, vt 2014.....	93
Diagram 4.6 Andel nybörjare i gymnasieskolan 2007–2011 som fått slutbetyg (2007– 2010) eller som avslutat med examensbevis eller studiebevis omfattande minst 2 500 poäng (2011) inom tre år	93
Diagram 4.7 Andel nybörjare i gymnasieskolan 2007–2011 som uppnått grundläggande behörighet inom tre år	94
Diagram 4.8 Andel nybörjare i gymnasieskolan 2011 som fått examensbevis eller studiebevis om minst 2 500 poäng inom tre år, fördelade efter grundläggande behörighet eller inte och program	95
Diagram 4.9 Etableringsstatus för ungdomar som fått slutbetyg med grundläggande behörighet	96
Diagram 4.10 Etableringsstatus för ungdomar som fått slutbetyg utan grundläggande behörighet eller som gått i årskurs 3 utan att få slutbetyg.....	96
Diagram 4.11 Etableringsstatus för ungdomar som gått i gymnasieskolan men aldrig påbörjat årskurs 3 på ett program.....	97
Diagram 4.12 Elever i gymnasieskolan fördelat på kön 2008/09–2014/15.....	98
Diagram 4.13 Elever i gymnasieskolan per typ av program och kön 2014/15	98
Diagram 5.1 Elever i komvux 1994–2014.....	107
Diagram 5.2 Kursdeltagare i komvux 1994–2014	107
Diagram 5.3 Heltidsstuderande i komvux 2010–2014.....	107
Diagram 5.4 Andel kursdeltagare som slutfört, avbrutit respektive fortsatt en kurs inom komvux 2010–2014.....	108
Diagram 5.5 Andel kursdeltagare som slutfört en kurs i komvux på gymnasial nivå med lägst godkänt betyg, 2010–2014	108
Diagram 5.6 Elever i sÄrvux, ht 2010–ht 2014.....	109
Diagram 5.7 Elever totalt, nybörjare respektive kursdeltagare i sfi, 2010–2014.....	110
Diagram 5.8 Andel kursdeltagare som slutfört, avbrutit respektive fortsatt studier i sfi 2010–2014	110
Diagram 5.9 Andel elever med lägst provbetyget E på nationella slutprov i sfi i kurs B, C och D 2014	110
Diagram 5.10 Elever som började i sfi 2012–2014, andel med lägst godkänt betyg, fördelat på fullföljd högsta kurs och tidigare utbildningslängd	111
Diagram 6.1 Studerande i yrkeshögskolan.....	117
Diagram 6.2 Andel examinerade från yrkeshögskolan 2013 som hade ett arbete året efter avslutad utbildning	118
Diagram 6.3 Andel examinerade från yrkeshögskolan som året efter avslutad utbildning (2013 och 2014) angav hur arbetet överensstämde med utbildningen	118
Diagram 6.4 Studerande i kompletterande utbildningar 2014 som fullföljt utbildningen fördelat på utbildningskategori.	121
Diagram 7.1 Lärosätenas intäkter 2006–2014	127
Diagram 7.2 Andel som har påbörjat en svensk högskoleutbildning senast vid 25 års Ålder bland personer födda 1979–1988 med svensk eller utländsk	

bakgrund	136
Diagram 7.3 Universitet och högskolors intäkter för forskning 2004–2014	140
Diagram 7.4 Doktorandnybörjare 2004–2014.....	142
Diagram 7.5 Doktorsexamina 2004–2014.....	143
Diagram 8.1 Antal vetenskapliga artiklar, som ett mått på vetenskaplig produktivitet i Sverige och vissa mindre och medelstora länder 1996–2014	148
Diagram 8.2 Antal vetenskapliga artiklar i Japan, Sydkorea och vissa större europeiska länder 1996–2014	149
Diagram 8.3 Genomsnittligt antal fältnormaliserade citeringar per artikel för de mest citerade länderna inkl. Sverige 1999–2014. Världsgenomsnittet är lika med 1.....	149
Diagram 8.4 Genomsnittligt antal fältnormaliserade citeringar per artikel för de mest citerade länderna inkl. Sverige 1996–2014. Världsgenomsnittet är lika med 1.....	149
Diagram 8.5 Genomsnittligt antal fältnormaliserade citeringar för olika vetenskapsområden i Sverige 1996–2014. Världsgenomsnittet är lika med 1.....	149

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen

1. godkänner att riksdagens tidigare ställningstagande om att resurser för utbildning på grundnivå och avancerad nivå ska fördelas även på grundval av kvalitetsutvärderingar av utbildningars resultat inte längre ska gälla (avsnitt 9.5.3),
2. bemyndigar regeringen att under 2016 för anslaget 1:5 *Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 2 701 900 000 kronor 2017–2023 (se avsnitt 10.1.5),
3. bemyndigar regeringen att under 2016 för anslaget 1:6 *Särskilda insatser inom skolområdet* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 34 000 000 kronor 2017 (se avsnitt 10.1.6),
4. bemyndigar regeringen att under 2016 för anslaget 1:7 *Maxtaxa i förskola, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet, m.m.* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 665 000 000 kronor 2017 (se avsnitt 10.1.7),
5. bemyndigar regeringen att under 2016 för anslaget 1:10 *Fortbildning av lärare och förskolepersonal* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 453 200 000 kronor 2017–2020 (se avsnitt 10.1.10),
6. bemyndigar regeringen att under 2016 för anslaget 1:13 *Statligt stöd till vuxenutbildning* ingå ekonomiska åtaganden som medför behov av framtida anslag på högst 200 000 000 kronor 2017 och 2018 (avsnitt 10.1.13),
7. bemyndigar regeringen att under 2016 för anslaget 1:14 *Statligt stöd till yrkeshögskoleutbildning* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 4 200 000 000 kronor 2017–2021 (avsnitt 10.1.14),
8. bemyndigar regeringen att under 2016 för anslaget 1:16 *Fler anställda i lågstadiet* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 1 974 000 000 kronor 2017 (se avsnitt 10.1.16),
9. bemyndigar regeringen att under 2016 för anslaget 1:17 *Skolforskningsinstitutet* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 13 000 000 kronor 2017 och 2018 (se avsnitt 10.1.17),
10. bemyndigar regeringen att under 2016 för anslaget 1:19 *Bidrag till lärarlöner* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 2 256 000 000 kronor 2017 (se avsnitt 10.1.18),
11. bemyndigar regeringen att besluta om delägarskap i Infrafrontier GmbH och att

- under 2016–2019 besluta om ett årligt kapitaltillskott på högst 250 000 kronor per år. (avsnitt 10.2.16),
12. bemyndigar regeringen att under 2016 för anslaget 2:64 *Särskilda utgifter inom universitet och högskolor* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 50 000 000 kronor 2017–2021 (avsnitt 10.2.64),
 13. bemyndigar regeringen att under 2016 för anslaget 3:1 *Vetenskapsrådet: Forskning och forskningsinformation* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 17 520 000 000 kronor 2017–2025 (avsnitt 10.3.1),
 14. bemyndigar regeringen att under perioden 2016–2018 besluta om svenskt medlemskap i Integrated Structural Biology Infrastructure (INSTRUCT-ERIC) enligt rådets förordning (EG) nr 723/2009 av den 25 juni 2009 om gemenskapens rättsliga ram för ett konsortium för europeisk forskningsinfrastruktur och att besluta om en medlemsavgift på högst 1 000 000 kronor per år (avsnitt 10.3.1),
 15. bemyndigar regeringen att på bolagsstämma i European Spallation Source ESS AB rösta för att bolagets köpeskillingsfordran på European Spallation Source ERIC utdelas till aktieägarna, den svenska och den danska staten, och att i anslutning till stämman besluta att den svenska delen av fordran lämnas som bidrag till European Spallation Source ERIC (avsnitt 10.3.1),
 16. bemyndigar regeringen att under 2016 besluta om bidrag på högst 500 000 000 kronor till European Spallation Source ERIC (avsnitt 10.3.1),
 17. bemyndigar regeringen att under 2016 ikläda staten betalningsansvar för statliga garantier, som uppgår till högst 600 000 000 kronor och gäller som längst t.o.m. 2022, för överbrygningslån till European Spallation Source ERIC för konstruktionen av den Europeiska spallationskällan (ESS) (avsnitt 10.3.1),
 18. bemyndigar regeringen att under 2016 för anslaget 3:2 *Vetenskapsrådet: Avgifter till internationella organisationer* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 1 881 000 000 kronor 2017–2021 (avsnitt 10.3.2),
 19. bemyndigar regeringen att under 2016 för anslaget 3:4 *Rymdforskning och rymdverksamhet* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 1 600 000 000 kronor 2017–2034 (avsnitt 10.3.4),
 20. bemyndigar regeringen att under 2016 för anslaget 3:6 *Rymdstyrelsen: Avgifter till internationella organisationer* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 2 800 000 000 kronor 2017–2021 (avsnitt 10.3.6),
 21. bemyndigar regeringen att under 2016 besluta om kapitaltillskott på högst 11 000 000 kronor till holdingbolag knutna till universitet (avsnitt 10.3.13),
 22. bemyndigar regeringen att under 2016 för anslaget 4:1 *Internationella program* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 153 000 000 kronor 2017–2019 (avsnitt 10.4.1),
 23. för budgetåret 2016 anvisar ramanslagen under utgiftsområde 16 *Utbildning och universitetsforskning* enligt följande uppställning:

Anslagsbelopp

Tusental kronor

Anslag		
1:1	Statens skolverk	626 443
1:2	Statens skolinspektion	404 182
1:3	Specialpedagogiska skolmyndigheten	701 835
1:4	Sameskolstyrelsen	36 038
1:5	Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet	3 484 525
1:6	Särskilda insatser inom skolområdet	445 137
1:7	Maxtaxa i förskola, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet, m.m.	4 612 000
1:8	Bidrag till viss verksamhet inom skolväsendet, m.m.	177 355
1:9	Bidrag till svensk undervisning i utlandet	93 900
1:10	Fortbildning av lärare och förskolepersonal	382 226
1:11	Bidrag till vissa studier	19 525
1:12	Myndigheten för yrkeshögskolan	105 629
1:13	Statligt stöd till vuxenutbildning	1 414 050
1:14	Statligt stöd till yrkeshögskoleutbildning	2 066 960
1:15	Särskilt utbildningsstöd	153 606
1:16	Fler anställda i lågstadiet	1 974 000
1:17	Skolforskningsinstitutet	40 441
1:18	Lågstadielyftet	0
1:19	Bidrag till lärarlöner	2 884 000
2:1	Universitetskanslersämbetet	135 885
2:2	Universitets- och högskolerådet	130 283
2:3	Uppsala universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	1 647 319
2:4	Uppsala universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	2 035 864
2:5	Lunds universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	1 922 512
2:6	Lunds universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	2 088 022
2:7	Göteborgs universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	1 981 236
2:8	Göteborgs universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	1 481 746
2:9	Stockholms universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	1 632 659
2:10	Stockholms universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	1 556 592
2:11	Umeå universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	1 301 247
2:12	Umeå universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	1 066 217
2:13	Linköpings universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	1 435 423
2:14	Linköpings universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	825 464
2:15	Karolinska institutet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	673 580
2:16	Karolinska institutet: Forskning och utbildning på forskarnivå	1 483 297
2:17	Kungl. Tekniska högskolan: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	1 048 011
2:18	Kungl. Tekniska högskolan: Forskning och utbildning på forskarnivå	1 477 070
2:19	Luleå tekniska universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	634 937
2:20	Luleå tekniska universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	363 673
2:21	Karlstads universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	614 236
2:22	Karlstads universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	223 706
2:23	Linnéuniversitetet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	1 012 220
2:24	Linnéuniversitetet: Forskning och utbildning på forskarnivå	318 453

2:25	Örebro universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	748 128
2:26	Örebro universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	250 193
2:27	Mittuniversitetet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	518 614
2:28	Mittuniversitetet: Forskning och utbildning på forskarnivå	231 067
2:29	Blekinge tekniska högskola: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	242 276
2:30	Blekinge tekniska högskola: Forskning och utbildning på forskarnivå	91 134
2:31	Malmö högskola: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	866 470
2:32	Malmö högskola: Forskning och utbildning på forskarnivå	137 103
2:33	Mälardalens högskola: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	569 778
2:34	Mälardalens högskola: Forskning och utbildning på forskarnivå	103 690
2:35	Stockholms konstnärliga högskola: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	194 650
2:36	Stockholms konstnärliga högskola: Konstnärlig forskning och utbildning på forskarnivå	48 744
2:37	Gymnastik- och idrottshögskolan: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	94 838
2:38	Gymnastik- och idrottshögskolan: Forskning och forskarutbildning	31 509
2:39	Högskolan i Borås: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	459 299
2:40	Högskolan i Borås: Forskning och utbildning på forskarnivå	66 401
2:41	Högskolan Dalarna: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	402 150
2:42	Högskolan Dalarna: Forskning och utbildning på forskarnivå	61 333
2:43	Högskolan i Gävle: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	425 125
2:44	Högskolan i Gävle: Forskning och utbildning på forskarnivå	90 963
2:45	Högskolan i Halmstad: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	369 418
2:46	Högskolan i Halmstad: Forskning och utbildning på forskarnivå	62 494
2:47	Högskolan Kristianstad: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	362 953
2:48	Högskolan Kristianstad: Forskning och utbildning på forskarnivå	52 657
2:49	Högskolan i Skövde: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	298 093
2:50	Högskolan i Skövde: Forskning och utbildning på forskarnivå	46 706
2:51	Högskolan Väst: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	333 298
2:52	Högskolan Väst: Forskning och utbildning på forskarnivå	47 538
2:53	Konstfack: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	155 388
2:54	Konstfack: Konstnärlig forskning och utbildning på forskarnivå	9 371
2:55	Kungl. Konsthögskolan: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	61 679
2:56	Kungl. Konsthögskolan: Konstnärlig forskning och utbildning på forskarnivå	6 010
2:57	Kungl. Musikhögskolan i Stockholm: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	125 345
2:58	Kungl. Musikhögskolan i Stockholm: Konstnärlig forskning och utbildning på forskarnivå	9 465
2:59	Södertörns högskola: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	386 119
2:60	Södertörns högskola: Forskning och utbildning på forskarnivå	56 920
2:61	Försvvarshögskolan: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	24 136
2:62	Försvvarshögskolan: Forskning och utbildning på forskarnivå	10 421
2:63	Enskilda utbildningsanordnare på högskoleområdet	3 023 559
2:64	Särskilda utgifter inom universitet och högskolor	576 386
2:65	Särskilda medel till universitet och högskolor	694 834
2:66	Ersättningar för klinisk utbildning och forskning	2 461 782
3:1	Vetenskapsrådet: Forskning och forskningsinformation	5 766 449
3:2	Vetenskapsrådet: Avgifter till internationella organisationer	280 061
3:3	Vetenskapsrådet: Förvaltning	141 109
3:4	Rymdforskning och rymdverksamhet	372 100

3:5	Rymdstyrelsen: Förvaltning	28 162
3:6	Rymdstyrelsen: Avgifter till internationella organisationer	551 309
3:7	Institutet för rymdfysik	53 695
3:8	Kungl. biblioteket	350 540
3:9	Polarforskningssekretariatet	38 926
3:10	Sunet	43 646
3:11	Centrala etikprövningsnämnden	7 227
3:12	Regionala etikprövningsnämnder	40 686
3:13	Särskilda utgifter för forskningsändamål	112 220
4:1	Internationella program	81 589
4:2	Avgift till Unesco och ICCROM	30 886
4:3	Kostnader för Svenska Unescorådet	10 093
4:4	Utvecklingsarbete inom områdena utbildning och forskning	24 161
Summa		69 452 400

2 Utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning

2.1 Omfattning

Utgiftsområdet Utbildning och universitetsforskning omfattar följande områden.

- **Förskola och grundskola**
förskola
annan pedagogisk verksamhet
förskoleklass
grundskola
grundsärskola
specialskola
sameskola
fritidshem
- **Gymnasieutbildning**
gymnasieskola
gymnasiesärskola
- **Kommunernas vuxenutbildning**
kommunal vuxenutbildning (komvux)
särskild utbildning för vuxna (särvux)
utbildning i svenska för invandrare (sfi)
- **Eftergymnasial yrkesutbildning**
utbildning inom yrkeshögskolan
vissa andra utbildningar med enskilda huvudmän
- **Universitet och högskolor**
högskoleutbildning på grundnivå, avancerad nivå och forskarnivå samt forskning vid universitet och högskolor med staten som huvudman och enskilda utbildningsanordnare inom högskoleområdet, dock ej Sveriges lantbruksuniversitet som ingår i utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel och delar av utbildning och forskning vid

Försvarshögskolan som ingår i utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap.

- **Forskning**
statlig finansiering av forskning och forskningsmyndigheter.

I utgiftsområdet ingår även myndigheter inom skol-, vuxenutbildnings- och högskoleområdet och vissa myndigheter inom forskningsområdet samt medlemsavgifter till Unesco och verksamheten vid Svenska Unescorådet. Dessutom ingår finansieringen av internationella kunskapsmätningar.

Både kommuner och enskilda kan vara huvudmän för förskola, fritidshem, annan pedagogisk verksamhet, förskoleklass, grundskola, grundsärskola, gymnasieskola, gymnasiesärskola och yrkeshögskolan medan enbart kommuner kan vara huvudmän för komvux, särvux och sfi. Landsting får under vissa förutsättningar vara huvudmän för vissa utbildningar. Staten är huvudman för specialskolan och sameskolan. Staten är också huvudman för universitet och högskolor, men det finns också ett antal enskilda utbildningsanordnare inom högskoleområdet.

2.1.1 Volymer

Den, sett till antalet individer som omfattas, största verksamheten inom utgiftsområdet är grundskolan (se tabell 2.1) där nästan en miljon elever går. Antalet elever har stigit något under de senaste fyra åren. De demografiska progno-

serna tyder på att elevantalet kommer att fortsätta att stiga fram till mitten av 2030-talet¹. Ökningen förutspås bli cirka 30 procent.

Tabell 2.1 Antalet barn/elever/studerande 2009–2014, tusental¹

	09/10 2009	10/11 2010	11/12 2011	12/13 2012	13/14 2013	14/15 2014
Förskola, grundskola och gymnasieskola²						
Förskola						
Totalt	446	458	472	482	489	486
Flickor	216	222	229	234	237	235
Pojkar	230	236	243	249	252	250
Pedagogisk omsorg						
Totalt	22	20	19	18	16	15
Flickor	11	10	10	9	8	7
Pojkar	11	10	10	9	8	7
Fritidshem						
Totalt	358	378	397	411	426	444
Flickor	173	183	192	199	206	214
Pojkar	185	196	205	212	221	230
Förskoleklass³						
Totalt	100	104	104	108	110	114
Flickor	49	50	51	52	53	55
Pojkar	51	53	53	55	57	59
Grundskola³						
Totalt	892	886	889	899	921	949
Flickor	435	432	433	438	448	462
Pojkar	457	455	456	462	473	488
Gymnasieskola²						
Totalt	395	386	369	352	330	324
Kvinnor	191	187	178	169	158	154
Män	204	199	191	182	172	169
Svenska utlandsskolor^{2,4}						
Totalt	1,4	1,4	1,4	1,4	1,3	1,3
Flickor	0,8	0,8	0,8	0,8	0,7	0,7
Pojkar	0,6	0,6	0,6	0,6	0,5	0,6
Grundsärskola²						
Totalt	13	12	11	9,6	9,3	9,7
Flickor	4,9	4,7	4,2	3,7	3,6	3,9
Pojkar	7,7	7,4	6,6	5,9	5,7	5,9
Gymnasiesärskola						
Totalt	9,4	9,3	9,0	8,8	7,7	7,0
Kvinnor	3,9	3,9	3,7	3,6	3,1	2,8
Män	5,5	5,4	5,3	5,2	4,6	4,3
Specialskola²						
Totalt	0,50	0,50	0,50	0,46	0,48	0,50
Flickor	0,22	0,22	0,23	0,20	0,21	0,21
Pojkar	0,29	0,28	0,27	0,26	0,27	0,29

¹ SCB:s befolkningsprognos.

Kommunernas vuxenutbildning						
	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Komvux^{5,6}						
Heltids- studerande	81	87	88	84	90	99
Kurs- deltagare	187	195	198	190	197	216
Kvinnor	119	124	127	122	125	136
Män	68	72	71	68	72	80
Särvux						
Totalt	4,9	4,8	4,7	4,6	4,3	4,2
Kvinnor	2,4	2,4	2,3	2,2	2,1	2,1
Män	2,5	2,4	2,4	2,3	2,2	2,1
Sfi⁵						
Totalt	91	96	102	108	114	125
Kvinnor	52	55	59	62	64	68
Män	39	41	43	46	49	57
Eftergymnasial yrkesutbildning						
Kvalificerad yrkesutbildning (KY) och yrkes- högskoleutbildningar (YH) ^{6,7}						
Totalt	39	42	42	41	43	45
Kvinnor	21	22	22	21	22	23
Män	18	20	21	20	21	21
Folkhögskolor⁸						
Totalt	29	28	28	28	29	29
Kvinnor	18	18	17	17	17	18
Män	10	10	10	10	11	11
Kompletterande utbildningar⁹						
Totalt	5,4	5,6	5,9	6,4	6,2	5,8
Kvinnor	3,7	3,8	3,8	4,5	4,4	4,1
Män	1,7	1,7	2,1	1,9	1,8	1,7
Universitet och högskolor						
Utbildning på grundnivå och avancerad nivå ^{6,10,11}						
Totalt	300	316	313	305	299	296
Kvinnor	176	183	182	179	176	174
Män	125	132	132	126	123	122
Utbildning på forskarnivå ¹²						
Totalt	18	18	19	20	20	19
Kvinnor	9	9	9	9	9	9
Män	9	9	10	10	10	10

¹ Uppgifterna avser läsår och är avseende antalet barn/elever/studerande hämtade från Sveriges officiella statistik (Skolverket, Statistiska centralbyrån och Universitetskanslersämbetets NU-databas) om inget annat anges. Eventuella summeringsfel beror på avrundning.

² Avser antalet inskrivna barn och elever den 15 oktober.

³ Inklusive sameskola.

⁴ Antal elever i reguljär utbildning.

⁵ Antal heltidsstuderande.

⁶ Avser kalenderår.

⁷ Avser studerande på alla utbildningsomgångar som pågått under ett kalenderår (startade, avslutade och under hela kalenderåret pågående omgångar), inklusive de studerande som tillkommit under utbildningens gång. En person räknas som studerande så länge han eller hon finns med på minst en rekvisition av statsbidrag. De som är registrerade på flera utbildningsomgångar under ett kalenderår räknas en gång för varje omgång. Även de som är registrerade på flera omgångar inom en utbildning räknas en gång för varje omgång. Detta är dock en marginell andel (mindre än 0,2 procent av de studerande 2011 och 2012). Tidsserien är uppdaterad för alla år utifrån den ovan beskrivna förändrade definitionen som infördes i november 2012. Tidigare inkluderades alla registrerade studerande även de som hoppat av studierna året innan.

⁸ Avser antal deltagare i långa kurser.

⁹ Kompletterande utbildningar ska tillgodose olika utbildningsbehov utanför utbildningssystemet. Utbildningarna bedrivs av enskilda huvudmän, framför allt inom konsthantverk, friskvård m.m. Avser antalet elever under höstterminen, nettoräknat så att en elev bara räknas en gång.

¹⁰ Avser helårsstudenter på grundnivå och avancerad nivå exklusive uppdragsutbildning.

¹¹ Totaluppgifterna fr.o.m. 2009 är hämtade från Universitetskanslersämbetets NU-databas.

¹² Avser antalet doktorander med minst en aktivitet under hösten motsvarande en procent av heltid. Uppgifterna är kompletterade med efterrapporteringar.

Den näst största verksamheten, räknat i antalet individer, är förskolan som även den ökat något i omfattning under de senaste åren. I likhet med grundskolan förväntas den fortsätta att öka i omfattning. Antalet barn i förskoleåldern kommer enligt SCB:s prognoser att öka med 16 procent fram till slutet av 2020-talet.

Den verksamhet inom utgiftsområdet som haft den snabbaste volymmässiga tillväxten under de senaste åren är fritidshemmen. Såväl antalet barn i åldern 6–9 år som andelen av dessa som var inskrivna på fritidshem har ökat. Den snabba volymtillväxten förutses av demografiska skäl fortsätta under de närmast kommande åren.

Andra verksamheter som ökat i omfattning på senare år är förskoleklass och svenska för invandrare (sfi).

Exempel på verksamheter som är relativt små och som minskat sett till deltagandet är pedagogisk omsorg, grundsärskolan och gymnasiesärskolan.

Sett till antalet anställda är förskolan den största verksamheten inom utgiftsområdet. Där arbetar cirka 99 000 personer (se tabell 2.2). Av dessa är cirka 95 000 kvinnor och cirka 4 000 män. Näst flest anställda finns inom grundskolan där cirka 78 000 personer arbetar, varav cirka 60 000 är kvinnor och cirka 18 000 är män.

Tabell 2.2 Antalet lärare och personal 2009–2014, tusental¹

	09/10	10/11	11/12	12/13	13/14	14/15
Lärare och personal						
Förskola²						
Totalt	93	95	99	100	101	99
Kvinnor	90	92	95	97	97	95
Män	3,1	3,2	3,4	3,6	3,8	3,9
Pedagogisk omsorg²						
Totalt	4,5	4,1	3,9	3,6	3,4	3,1
Kvinnor	4,5	4,1	3,8	3,6	3,3	3,0
Män	0,04	0,04	0,08	0,07	0,09	0,10
Fritidshem²						
Totalt	12	11	14	17	14	13
Kvinnor	9,3	8,7	11	13	11	9,8
Män	2,3	2,4	3,3	4,3	3,6	3,5
Öppen förskola²						
Totalt	0,72	0,68	0,68	0,71	0,71	0,68
Kvinnor	0,72	0,68	0,68	0,70	0,69	0,67
Män	0,01	0,01	0,01	0,01	0,02	0,01
Personal verksamma i flera skol-/verksamhetsformer						
Totalt	18	19	17	15	18	21
Kvinnor	15	16	14	13	16	16
Män	3,1	3,4	3,1	2,6	3,4	4,4
Förskoleklass^{3,4}						
Totalt	6,3	6,4	6,7	6,9	6,7	6,9
Kvinnor	6,0	6,0	6,3	6,5	6,3	6,5
Män	0,36	0,39	0,40	0,44	0,40	0,44
Grundskola^{3,4}						
Totalt	73	73	74	74	76	78
Kvinnor	55	55	56	57	58	60
Män	18	18	18	18	18	18
Grundsärskola³						
Totalt	3,0	2,8	2,7	2,8	2,5	2,5
Kvinnor	2,6	2,4	2,3	2,4	2,2	2,1
Män	0,46	0,42	0,44	0,42	0,39	0,39
Gymnasiesärskola³						
Totalt	2,1	2,1	2,1	2,1	1,9	1,8
Kvinnor	1,4	1,4	1,4	1,4	1,3	1,2
Män	0,71	0,71	0,70	0,71	0,62	0,58
Specialskola³						
Totalt	0,22	0,21	0,19	0,16	0,15	0,16
Kvinnor	0,17	0,17	0,15	0,13	0,12	0,12
Män	0,05	0,04	0,04	0,03	0,03	0,03

	09/10	10/11	11/12	12/13	13/14	14/15
Gymnasie- skola³						
Totalt	31	31	30	29	27	27
Kvinnor	15	15	15	14	14	14
Män	16	16	15	14	14	13
Svenska utlandsskolor⁵						
Totalt	0,28	0,26	0,26	0,21	0,25	0,24
Kvinnor	0,20	0,20	0,20	0,16	0,19	0,18
Män	0,08	0,06	0,06	0,05	0,06	0,06
Komvux⁶						
Totalt	3,2	3,4	3,4	2,5	2,6	2,6
Kvinnor	2,1	2,2	2,2	1,7	1,8	1,8
Män	1,1	1,2	1,2	0,84	0,83	0,82
Särvux³						
Totalt	0,28	0,28	0,28	0,26	0,24	0,26
Kvinnor	0,24	0,24	0,24	0,22	0,20	0,22
Män	0,04	0,05	0,04	0,04	0,04	0,05
Sfi³						
Totalt	2,1	2,2	2,2	2,2	2,4	2,6
Kvinnor	1,7	1,8	1,8	1,9	2,0	2,2
Män	0,33	0,36	0,35	0,34	0,38	0,40
Vuxenutbildning (totalt)						
Totalt	5,5	5,8	5,9	5,0	5,3	5,4
Kvinnor	4,0	4,2	4,3	3,8	4,0	4,2
Män	1,5	1,6	1,6	1,2	1,3	1,3
Kalenderår 2009 2010 2011 2012 2013 2014						
Universitet och högskolor⁷						
Totalt	25,0	26,4	27,9	27,9	28,5	28,9
Kvinnor	10,6	11,2	12,0	12,1	12,4	12,7
Män	14,5	15,2	15,9	15,8	16,1	16,2
<i>därav:</i>						
Professorer						
Totalt	4,4	4,5	4,8	4,9	5,0	5,1
Kvinnor	0,9	1,0	1,1	1,2	1,2	1,3
Män	3,5	3,5	3,7	3,7	3,8	3,8

¹ Uppgifterna avser läsår och antalet elever/studerande/heltidstjänster om inget annat anges.

² Avser antalet anställda, exklusive arbetsledare, som arbetar med barn.

³ Avser antalet årsarbetare.

⁴ Inklusive sameskola.

⁵ Avser antalet tjänstgörande lärare.

⁶ Avser antalet årsarbetare. Från och med 2012 ingår inte längre personal verksam vid externa utbildningsanordnare i måttet över antal årsarbetare i komvux, antalet underskattats därför.

⁷ Undervisande och forskande personal exklusive forskarstuderande.

2.1.2 Kostnader

De totala kostnaderna för utbildningsväsendet 2014 uppgår till 323 miljarder kronor (se tabell 2.3). Det motsvarar 8,2 procent av BNP. Den enskilt mest kostnadskrävande verksamheten är

grundskolan följt av universitet och högskolor samt förskolan.

Den underliggande demografiska utvecklingen har lett till att kostnadsökningarna har varit stora inom förskolans och grundskolans verksamhetsområden medan de krympt något inom bl.a. gymnasieskolans område. Kostnaderna för grundskolan förväntas av demografiska skäl fortsätta att öka under de närmast kommande åren. Enligt SCB:s befolkningsprognos förutses vidare antalet personer i ålderskategorin 16–19 år återigen att börja öka inom ett par år. Även kostnaden för gymnasieskolan kan då komma att öka.

Tabell 2.3 Kostnader budgetåren 2009–2014, mdkr¹

	2009	2010	2011	2012	2013	2014 ²
Förskola ³	50,6	53,4	56,5	59,7	62,3	65,1
Pedagogisk omsorg ³	2,3	2,1	2,0	1,9	1,8	1,7
Fritidshem ³	11,9	12,4	13,3	13,7	14,2	15,1
Öppen verksamhet	0,48	0,51	0,53	0,57	0,57	0,59
Förskoleklass	4,9	5,0	5,2	5,4	5,5	5,9
Grundskola	77,4	78,6	80,2	83,2	86,5	90,9
Gymnasieskola ⁴	37,1	37,2	37,7	37,4	36,6	36,4
Svenska utlandsskolor ⁵	0,12	0,12	0,13	0,12	0,11	0,11
Grundsärskola	4,3	4,3	4,2	4,1	4,0	4,1
Gymnasiesärskola	2,7	2,7	2,8	2,8	2,9	2,9
Specialskola	0,46	0,47	0,48	0,48	0,45	0,44
Vuxenutbildning ⁶	5,6	6,0	6,0	6,1	6,3	6,7
Studieförbund	3,7	3,8	3,8	3,7	3,7	3,8
Folkhögskolor ⁷	2,9	2,9	3,0	3,0	3,1	3,1
YH, KY ⁸	1,3	1,5	1,5	1,3	1,5	1,5
Universitet och högskolor ⁹	52,1	54,8	58,4	60,7	62,5	64,4
Studiestöd ¹⁰	21,0	22,2	21,5	20,7	20,2	19,6
Summa	279	287	297	305	312	323
Andel av BNP i procent¹¹	8,5	8,2	8,1	8,3	8,3	8,2

¹ Redovisningen omfattar inte polisprogrammet, försvarsmaktens utbildningar, arbetsmarknads- och personalutbildning samt övrig utbildning hos privata utbildningsanordnare. Uppgifterna redovisas i löpande priser.

² Preliminära uppgifter för 2014, dock ej vad gäller KY, universitet och högskolor och studiestöd.

³ Nettokostnad exklusive avgifter.

⁴ Inklusive skolskjuts, reseersättning och inackordering.

⁵ Omräknade kostnader baserat på antalet elever i reguljär utbildning.

⁶ Inkluderar komvux, sårvox och sfi.

⁷ Resultatredovisning för folkhögskolorna återfinns under utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid, avsnitt 16 Folkbildning.

⁸ Enbart KY-utbildningar t.o.m. 2009-06-30.

⁹ Inkluderar forskning och utbildning på forskarnivå.

¹⁰ Inkluderar studiebidrag och studiemedlens bidragsdel samt kostnaderna för räntesubventioner, avskrivningar och statlig ålderspensionsavgift. Resultatredovisning för studiestöd återfinns under utgiftsområde 15 Studiestöd.

¹¹ De redovisade andelarna har minskat med ungefär en halv procentenhet jämfört med uppgifter i budgetproposition 2014 och tidigare till följd av revideringar och EU-harmoniseringar som genomförts av nationalräkenskaperna.

Anslagen inom utgiftsområdet finansierar endast till en mindre del skolväsendet samt annan pedagogisk verksamhet och vuxenutbildning. Dessa verksamheter finansieras i huvudsak med kommunala skattemedel, men även med det generella statliga bidraget till kommunerna. Avgifter svarar för en del av finansieringen av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet samt vissa myndigheter, men avgifterna utgör en mycket liten andel av den totala finansieringen.

Anslagen inom utgiftsområdet används för yrkeshögskoleutbildning, vissa kompletterande utbildningar, högskoleutbildning på grundnivå och avancerad nivå, behörighetsgivande och högskoleintroducerande utbildning samt utgifter för särskilda insatser för högskoleutbildning inom högskoleområdet. Anslagen inom utgiftsområdet används också för forskning och utbildning på forskarnivå vid universitet och högskolor och vid vissa enskilda utbildningsanordnare, genom i första hand direkta anslag samt medel till anslagsfinansierade forskningsråd.

2.1.3 Statliga styrmedel och insatser

Som nämnts ovan varierar huvudmannaskap, mål- och resultatstyrningens utformning och finansieringsformerna för olika verksamheter och skolformer inom utgiftsområdet. Statens styrmedel, mål- och resultatstyrning och de statliga insatserna består av nedanstående inslag.

Statlig finansiering

Högskolesektorn och yrkeshögskolan finansieras i huvudsak genom direkta statliga anslagsmedel. Anslagen avser statlig verksamhet samt i yrkeshögskolans fall bidrag för statlig, kommunal och enskild verksamhet. Anslagsmedel används inte bara för löpande verksamhet utan också som kompletterande finansiering för att förändra, utveckla och förnya den befintliga verksamheten. Anslagen för högskoleutbildning på grundnivå och avancerad nivå är huvudsakligen prestationsrelaterade. I fråga om barn- och ungdomsutbildning och kommunernas vuxenutbildning utgör anslagen inom utgiftsområdet inte den dominerande finansieringskällan. Finansiering sker dels genom kommunala medel, dels genom de generella och riktade statsbidragen till kommunerna.

Reglering och uppställda mål

För utgiftsområdet fastställs mål och tas beslut om lagar och andra författningar. För skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet för barn och ungdomar, komvux, särsvux och sfi gäller skollagen (2010:800), förordningar som

reglerar de olika skolformerna och andra författningar. För yrkeshögskolan gäller lagen (2009:128) om yrkeshögskolan och förordningen (2009:130) om yrkeshögskolan. För universitet och högskolor gäller främst högskolelagen (1992:1434), högskoleförordningen (1993:100) och förordningen (2010:543) om anmälningsavgift och studieavgift vid universitet och högskolor samt förordningen (1993:1153) om redovisning av studier m.m. vid universitet och högskolor. På högskoleområdet finns det en särskild lag för enskilda utbildningsanordnare, lagen (1993:792) om tillstånd att utfärda vissa examina, som hänvisar till vissa krav på utbildningen i högskolelagen för att få och behålla examenstillstånd. Inom området forskningens infrastruktur finns myndigheten Kungl. biblioteket som ansvarar för insamlande, bevarande och tillhandahållande av material enligt lagen (1993:1392) om pliktexemplar av dokument och lagen (2012:492) om pliktexemplar av elektroniskt material.

Uppföljning, utvärdering, kvalitetssäkring och granskning

Statens skolverk, Statens skolinspektion, Specialpedagogiska skolmyndigheten, Myndigheten för yrkeshögskolan och Universitetskanslersämbetet har uppföljnings- eller granskningsansvar, och i vissa fall statistikansvar, inom sina respektive områden. Statistiska centralbyrån svarar för övrig utbildnings- och forskningsstatistik.

De ovan nämnda myndigheterna, förutom Statens skolinspektion, har samtliga ett utvärderingsansvar inom sina respektive områden. Skolor, förskolor, fritidshem och huvudmän ska dokumentera sitt kvalitetsarbete. Universitetens och högskolornas kvalitetsarbete är enligt högskolelagen ett ansvar för lärosätena. Universitetskanslersämbetet utvärderar löpande utbildningar vid alla universitet och högskolor. Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering (IFAU) ska inom ramen för sitt uppdrag utvärdera effekter av olika reformer och åtgärder inom utbildningsväsendet samt effekterna på arbetsmarknaden av åtgärder inom utbildningsväsendet.

Skolforskningsinstitutet bidrar till kvalitetssäkring av skolans verksamhet genom att på ett

systematiskt sätt sammanställa och sprida forskningsresultat.

Tillsyn och tillståndsprövning

Statens skolinspektion har ansvar för tillsyn över skolväsendet, särskilda utbildningsformer och annan pedagogisk verksamhet. Myndigheten genomför regelbundet tillsyn över hela landet. Vidare ingår i myndighetens uppgifter prövning av ärenden, vilket framför allt innebär godkännande av enskilda huvudmän för bland annat grundskolor och motsvarande skolformer, gymnasieskolor och gymnasiesärskolor. I myndighetens ansvar ingår kvalitetsgranskning av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet m.m.

Myndigheten för yrkeshögskolan har tillsyn över främst utbildningarna inom yrkeshögskolan.

Inom universitets- och högskolesektorn utövar Universitetskanslersämbetet tillsyn. Myndigheten yttrar sig till regeringen i ärenden om tillstånd för enskilda utbildningsanordnare att utfärda examina. Myndigheten beslutar också om examenstillstånd för utbildning på grundnivå och avancerad nivå för statliga universitet och högskolor. För konstnärlig utbildning på forskarnivå beslutar Universitetskanslersämbetet om examenstillstånd både för statliga universitet och för statliga högskolor. För annan utbildning på forskarnivå beslutar Universitetskanslersämbetet om examenstillstånd för statliga högskolor, medan universitet enligt högskolelagen själva får utfärda examina för annan utbildning på forskarnivå än konstnärlig utbildning. När det gäller Sveriges lantbruksuniversitet föreskriver dock regeringen om vilka examina som får utfärdas.

Utvecklingsinsatser

Statens skolverk ska stödja kommuner och andra huvudmän i deras utbildningsverksamhet och andra pedagogiska verksamheter samt bidra till att förbättra deras förutsättningar att arbeta med utveckling av verksamheten för ökad målfyllelse inom barn- och ungdomsutbildning samt vuxenutbildning. Myndigheten för yrkeshögskolan ska främja utvecklingen av bl.a. utbildningarna inom yrkeshögskolan och utbildning-

arnas kvalitet. Inom högskoleutbildning och forskning ska ett kontinuerligt utvecklingsarbete bedrivas vid universitet och högskolor.

2.1.4 Internationellt samarbete

Det internationella utbildnings- och forsknings-samarbetet bidrar till att öka kvaliteten i utbildning och forskning och till att ge kunskap om och förståelse för andra länder och deras kulturer. Internationellt lyfts utbildningens och forskningens betydelse fram i flera sammanhang. Genom dialog och erfarenhetsutbyte skapas bättre förutsättningar för att möta gemensamma utmaningar. Inom utgiftsområdet bedrivs ett omfattande internationellt samarbete. Det sker främst inom nedanstående internationella organisationer och samarbeten.

Nordiska ministerrådet

Ministerrådet för utbildning och forskning (MR-U) har ansvar för Nordiska ministerrådets samarbete inom utbildning och forskningspolitik. MR-U koordinerar dessutom ministerrådets samarbete inom språk- och it-politik.

En huvudprioritet för MR-U de senaste åren är programmet Hållbar nordisk välfärd som MR-U genomför i samarbete med Ministerrådet för social- och hälsopolitik (MR-S). Programmet syftar till att ta fram innovativa lösningar som kan utveckla och förnya den nordiska välfärdsmodellen, samt bidra till ökad kvalitet och jämställdhet i utbildning. En kunskapsbank som samlar goda erfarenheter för att motverka avhopp från skolan har upprättats. En annan prioritering är att utveckla samarbetet om utbildning och forskning för grön tillväxt.

En översyn av det nordiska forsknings-samarbetet utgör underlaget för MR-U:s arbete för att utveckla ett mer effektivt, fokuserat och sektorsövergripande samarbete på forskningsområdet. Utveckling av gemensam forskningsinfrastruktur har hög prioritet.

NordForsk är ett organ under MR-U vars huvuduppgift är att främja ett effektivt samarbete mellan de nordiska länderna i frågor om forskning, policyutveckling och forskningsfinansiering. Under 2015 har en ny strategi tagits fram och NordForsk:s stadgar har reviderats.

Nordplus är MR-U:s mobilitets-, projekt- och nätverksprogram. Under 2015 utvärderas Nordplus. Utvärderingen har tre fokus; resultat och effekter, effektivitet inom organisation och administration samt strategisk input till vidareutveckling av programmet.

EU

Samarbetet inom EU omfattar såväl utbildning som ungdomsfrågor, forskning och rymdfrågor.

Utbildning

Unionen har enligt fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget) befogenhet att främja samarbetet mellan medlemsstaterna men har inte befogenhet att harmonisera lagstiftningen inom utbildningsområdet. Samtidigt har Europa 2020-strategin inneburit en ny dynamik för utbildningsfrågorna i EU.

EU:s program för utbildning, ungdom och idrott, Erasmus+, fortgår fram till 2020. Det övergripande syftet med programmet är att stärka kvaliteten i europeisk utbildning och i det europeiska samarbetet inom ungdomsområdet. Det finns även en mindre del som riktar sig mot idrottsområdet. Högst prioritet har mobilitet. Erasmus+ ska underlätta för och stimulera studenter, ungdomar, lärare m.fl. att röra sig över gränserna. Det finns också möjlighet att söka medel för projektsamarbete där man i projektet tar sig an ett gemensamt problem eller en gemensam utmaning. En tredje del rör policysamarbete mellan medlemsstaterna. Det är en ny satsning som inte funnits i något av de tidigare programmen och som uppmanar till samarbete på nationell nivå mellan myndigheter och departement i medlemsstaterna. För alla projektsamarbeten gäller att flera – oftast minst tre – medlemsstater ska vara involverade.

Under hösten 2014 har ett rådsmöte för EU:s utbildnings- och ungdomsministrar ägt rum. På mötet i december 2014 antogs rådsslutsatser om entreprenörskap i utbildning. Medlemsstaterna inbjuds att bland annat utveckla en nationell samordnad strategi för entreprenörskapsutbildning och att uppmantra lärare att främja färdigheter inom entreprenörskapsområdet. Rådsslutsatser om ungdomars tillgång till rättigheter för att främja deras självständighet och deltagande i det civila samhället antogs också på mötet. I slutsatserna inbjuds medlemsstaterna

att identifiera problem och hitta möjliga lösningar för att främja unga kvinnors och mäns deltagande i samhället.

Under våren 2015 har ytterligare ett rådsmöte ägt rum. På mötet i maj 2015 antogs rådsslutsatser om förskoleverksamhetens och skolans roll när det gäller att främja kreativitet, innovation och digital kompetens. I rådsslutsatserna betonas bland annat vikten av att lära genom att leka, särskilt under de tidiga barndomsåren. Dessutom uppmanas bland annat lärarutbildningsinstitutioner att utveckla lämplig pedagogik som syftar till att främja kreativitet och innovationsförmåga från en tidig ålder. På rådsmötet antogs även rådsslutsatser om att stärka det sektorsövergripande politiska samarbetet för att hantera socioekonomiska utmaningar för ungdomar. I rådsslutsatserna inbjuds medlemsstaterna att stärka det institutionella samarbetet på alla nivåer för att säkerställa att ungdomsperspektivet inkluderas när andra politikområden utformas. Vidare uppmanas kommissionen att stärka den interna samordningen när det gäller ungdomsrelaterade initiativ och diskussioner på EU-nivå. Ungdomsministrarna antog även rådsslutsatser om förstärkning av ungdomsarbete för att garantera sammanhållna samhällen. Rådsslutsatserna fokuserar på stöd till och utveckling av ungdomsarbete, behov av stödstrukturer och vikten av att inkludera unga kvinnor och män som löper risk att hamna i utanförskap.

I mars 2015 bjöd Frankrikes utbildningsminister Najat Vallaud-Belkacem tillsammans med det lettiska ordförandeskapet och kommissionen EU:s utbildningsministrar till Paris för att diskutera utbildningens roll i att motverka extremism och främja ökad tolerans och förståelse i samhället. Ministrarna antog en deklaration om främjande av aktivt medborgarskap och gemensamma demokratiska värderingar, tolerans och icke-diskriminering genom utbildning.

En nationell referensram för kvalifikationer för livslångt lärande

Under hösten 2015 har regeringen infört en nationell referensram för kvalifikationer för livslångt lärande (SFS 2015:545) i enlighet med Europaparlamentets och rådets rekommendation om en europeisk referensram för kvalifikationer för livslångt lärande (EUT C 111, 6.5.2008). Den grundläggande idén med den

europiska referensramen för kvalifikationer för livslångt lärande och införandet av nationella referensramar är att det ska bli enklare för personer, arbetsgivare och utbildningsanordnare att förstå på vilken nivå en kvalifikation ligger. Med kvalifikation avses ett dokumenterat resultat av lärande i form av kunskaper, färdigheter och kompetenser, t.ex. examina, certifikat och diplom. Att nivån på kvalifikationer tydliggörs underlättar för den som vill byta arbete eller börja studera i Sverige, eller i ett annat EU-land.

Den nationella referensramen innehåller åtta nivåer som beskriver det resultat av lärande som är av betydelse för respektive nivå. Referensramen kan tillämpas inom alla delar av det offentliga utbildningsväsendet och möjliggör samtidigt för aktörer utanför det offentliga utbildningsväsendet att få nivån på sina kvalifikationer fastställd i den nationella referensramen. Regeringen har fastställt nivån på kvalifikationer som är författningsreglerade och som uppfyller de krav på läranderesultat och kvalitetssäkring som ställs i rekommendationen om EQF i förordningen. Nivån på övriga kvalifikationer kan fastställas efter ansökan och erlagd avgift från utfärdaren, under förutsättning att samma krav uppfylls. En sådan ansökan prövas av Myndigheten för yrkeshögskolan och kan överklagas till Överklagandenämnden för högskolan.

Människor lär genom hela livet och i många olika sammanhang, inom det offentliga utbildningssystemet, inom arbetslivet eller genom privata utbildningsanordnare. Lärande kan leda till olika former av examensbevis, examen, certifikat eller diplom. Dessa kvalifikationer kan vara av mycket olika karaktär. Genom införandet av en nationell referensram skapas en helhetsbild av olika kvalifikationer som ges ut i Sverige och som underlättar för enskilda personer, arbetsgivare och utbildningsanordnare att förstå på vilken nivå en kvalifikation ligger, både nationellt och internationellt. Därmed främjas rörlighet och livslångt lärande för arbetstagare och studerande inom EU.

Den nationella referensramen ersätter inte det offentliga utbildningssystemets styrdokument, som t.ex. läroplaner och kursplaner, och påverkar inte heller antagningsregler inom respektive utbildnings- eller skolform. Det handlar i stället om att synliggöra vilken nivå på kunskaper, färdigheter och kompetenser som krävs för att erhålla de olika kvalifikationer som

ges ut i Sverige. Att kraven för att uppnå en viss kvalifikation definieras i termer av läranderesultat, i stället för t.ex. längden på en utbildning, innebär att det tydligt behöver framgå vilka kunskaper, färdigheter och kompetenser som krävs för att uppnå kvalifikationen. Införandet av en nationell referensram och dess princip om läranderesultat kan underlätta arbetet med validering och stimulera utvecklingen. En nationell referensram kan förhoppningsvis bidra till att öka rörligheten på arbetsmarknaden, underlätta övergångar mellan arbete och utbildning och bidra till att ge resultaten av validering nationell legitimitet på arbetsmarknaden.

De bestämmelser i förordningen som reglerar referensramens syfte, nivåer i referensramen och bemyndiganden för Myndigheten för yrkeshögskolan att meddela föreskrifter samt lagen (2015:478) om avgift för ansökan träder i kraft den 1 oktober 2015. Bestämmelser som avser ansökan och beslut om nivå på en kvalifikation i den nationella referensramen träder i kraft den 1 januari 2016.

Forskning

Det europeiska forskningssamarbetet finansieras genom ett särskilt ramprogram för forskning och innovation, Horisont 2020, som omfattar perioden 2014–2020. Horisont 2020 antogs i ett ordinarie lagstiftningsförfarande i slutet av 2013 och började gälla 1 januari 2014. Horisont 2020 implementeras genom arbetsprogram som huvudsakligen är tvååriga. Arbetsprogrammen för perioden 2014–2015 beslutades under början av 2014. Under 2014 har förhandlingar om arbetsprogrammet för 2016–2017 inletts i alla programkommittéer under Horisont 2020. Beslut om dessa program förväntas fattas under 2015.

Europeiska rådet beslutade i februari 2011 att Europeiska forskningsområdet (ERA) ska vara förverkligat 2014. Rapporter om utvecklingen av ERA har presenterats av kommissionen 2013 och 2014. Rapporterna går igenom de framsteg som gjorts inom ramen för de prioriteringar som rådet har ställt sig bakom. Kommissionens slutsats i den senaste rapporten är att mycket har uppnåtts för att förverkliga ERA men att det europeiska forsknings- och innovationslandskapet fortfarande är fragmenterat och att ERA därför inte är helt förverkligat. Mot bakgrund av rapporten från 2013 antogs rådsslutsatser om ERA vid Konkurrenskraftsrådet i februari 2014.

I slutsatserna anges att medlemsstaterna tillsammans med kommissionen ska ta fram en färdplan till halvårsskiftet 2015, vilken ska vara till stöd för ERA:s fortsatta utveckling. En sådan färdplan har utarbetats under 2014 och under början av 2015. Vid Konkurrenskraftsrådet i maj 2015 antogs rådsslutsatser kopplade till ERA-färdplan.

Europeisk rymdverksamhet

I och med Lissabonfördraget 2009 infördes en särskild rättslig grund för rymdpolitiken (artikel 189 i EUF-fördraget). EU fick därmed en större roll inom europeisk rymdverksamhet. EU utvecklar därför stegvis sina ambitioner inom området. EU är inte längre enbart användare av rymdteknik. I projekt som har lika starka politiska och vetenskapliga eller tekniska drivkrafter blir EU:s och det europeiska rymdorganet European Space Agency:s (ESA) roller svåra att särskilja. Samarbetet och samordningen mellan ESA och EU är därmed en viktig fråga för de båda aktörerna och deras respektive medlemsstater, och behandlades i rådet vid flera tillfällen under 2014. Vid Konkurrenskraftsrådets möte i februari 2014 framlades en framstegsrapport om utvecklingen av detta samarbete, och vid det efterföljande rådsmötet i maj antogs rådsslutsatser om en för EU och ESA gemensam vision för rymden. Vid rådsmötet i december antogs rådsslutsatser om europeisk rymdverksamhet med sikte på en framtida eventuell gemensam rymdpolicy för EU, ESA och medlemsstaterna.

Under våren 2014 antog rådet och Europaparlamentet ett nytt beslut kring rymdövervakning (space surveillance and tracking), vilket är ett system för att utifrån medlemsstaternas resurser utveckla en europeisk förmåga att upptäcka rymdskrot.

Under 2014 har diskussionen även inom ESA fortsatt om hur de framtida relationerna mellan EU och ESA bör utvecklas. Vid ESA:s ministerråd i december 2014 togs flera viktiga beslut om framtida satsningar, bl.a. för den nya bärraketten Ariane 6.

Europarådet

Europarådet arbetar med att främja respekten för de mänskliga rättigheterna, demokrati och rättsstatens principer. Europarådet genomför utbildningsinsatser inom tre huvudsakliga sek-

torer: 1) demokratisk samhällsstyrning och innovation, 2) mångfald och 3) politiskt deltagande.

Målet för insatser inom den första sektorn är att utveckla demokratiska kompetenser och stärka demokratisk kultur. Fem multilaterala projekt bidrar till att uppnå detta mål, exempelvis ett projekt om utbildning för demokratiskt medborgarskap och mänskliga rättigheter.

Målet för den andra sektorn är att utveckla människors förmåga till dialog och till att hantera kulturell mångfald. Det så kallade Pestalozzi-projektet verkar för detta mål genom att bygga nätverk och utbilda de som är verksamma inom utbildningssystemet.

Målet för den tredje sektorn är att stärka deltagande i demokratiska samhällen. Fem multilaterala projekt bidrar till detta mål, t.ex. ett projekt om kvalitet i utbildning, då främjande av tillgången till utbildning av god kvalitet ses som en förutsättning för effektivt deltagande. Inom utbildningskommittéen (CDPP) har det tagits initiativ till att motarbeta ungdomars radikalisering genom utbildningsinsatser.

Bolognaprocessen

Bolognaprocessen är ett mellanstatligt samarbete på högskoleområdet som omfattar 47 europeiska länder. Syftet är att främja rörlighet, anställningsbarhet och Europas konkurrenskraft. Vid ministerkonferensen i Jerevan 2015 beslutades en ny kommuniké som kommer att ligga till grund för arbetet inför nästa ministerkonferens 2018 i Paris.

I kommunikén formuleras en ny vision för samarbetet inom det Europeiska området för högre utbildning (EHEA). Tonvikten ligger på universitets och högskolors roll när det gäller att möta gemensamma samhällsutmaningar såsom ekonomisk kris och arbetslöshet, extremism och radikalisering. Inom samarbetet bör rörligheten för studenter och tidigare studenter förenklas ytterligare. Högre utbildning bör bidra till att utveckla demokratiska samhällen med möjlighet för alla invånare att ta del av utbildning. Universitet och högskolor bör stödjas i att stärka interkulturell förståelse, kritiskt tänkande, politisk och religiös tolerans, jämställdhet och demokratiska värderingar. I kommunikén understryks bland annat behovet av att skydda akademisk frihet och studentinflytande. Dess-

utom ges kopplingen mellan forskning och utbildning stor vikt.

OECD

Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD) har en betydelsefull roll när det gäller analys av utbildningssystemets funktionssätt och hur medlemsländernas forskningssatsningar utformas. Kärnan i verksamheten på utbildningsområdet utgörs av jämförande studier, analyser, statistik och indikatorer. Kärnan i verksamheten på forskningsområdet utgörs av statistiska jämförelser mellan ländernas forskning och av rekommendationer om forskningssatsningar.

Sverige deltar återkommande i Programme for International Student Assessment (PISA) som syftar till att undersöka i vilken grad deltagande länders utbildningssystem bidrar till att femtonåriga elever, som snart kommer att ha avslutat den obligatoriska skolan, är rustade att möta framtiden. Den senast publicerade undersökningen genomfördes 2012. Under 2015 genomförs den sjätte PISA-undersökningen. Resultaten presenteras den 6 december 2016.

Sverige deltar också i Programme for the International Assessment of Adult Competencies (PIAAC) som inrättades 2008. PIAAC mäter den vuxna befolkningens förmågor inom områdena läsförståelse, räkneförmåga och problemlösning i datormiljö. Det är den mest omfattande internationella studien som har genomförts i sitt slag. De första resultaten publicerades i oktober 2013 och möjliggör internationella jämförelser inom de testade områdena. Nästa undersökning planeras till 2022.

Drygt 3 300 svenska lärare som undervisar i grundskolans årskurs 7–9 har deltagit i den internationella enkätundersökningen Teaching and Learning International Survey (TALIS), som organiseras av OECD. Den senaste undersökning genomfördes 2013. Nästa undersökning kommer att genomföras 2018.

Med anledning av de fortsatt vikande resultaten för svenska elever i PISA-undersökningen och problemen för läraryrket efterfrågade Sverige 2014 hjälp från OECD att med internationell expertis analysera svensk utbildningspolitik och att ge råd och rekommendationer till hur resultaten kan förbättras. Resultatet av denna granskning presenterades den 4

maj 2015. Rapporten från OECD är ett viktigt underlag för den av regeringen tillsatta Skolkommissionens arbete med att analysera och föreslå åtgärder för en bättre skola i Sverige (dir. 2015:35).

Unesco

Unesco är FN:s fackorgan för utbildning, vetenskap, kultur och kommunikation med 195 medlemsländer. Det svenska samarbetet med Unesco utgår från den av regeringen beslutade Strategi för Sveriges samarbete med Unesco 2014–2017 (U2014/867/IS). Av strategin framgår hur Sverige ska bidra till att stärka Unescos verksamhet och bidra till ansvarsfördelningen mellan svenska aktörer. Strategin har fem övergripande prioriteringar: utbildning för alla, utbildning för hållbar utveckling, tillgång till rent vatten, yttrandefrihet och reformering av Unesco. Alla svenska ställningstaganden i Unesco ska genomsyras av demokrati och jämställdhet mellan kvinnor och män.

Under perioden 2013–2017 har Sverige en representant i Unescos styrelse. Styrelsen möts två gånger per år och genom representationen i styrelsen kan Sverige driva på organisationens arbete i centrala frågor och t.ex. verka för modernisering av organisationens arbetsmetoder.

Unescos största programområde är utbildning. Under 2014 har stort fokus legat på utbildningens roll i FN:s nya utvecklingsagenda som kommer att beslutas hösten 2015. Sverige arbetar också fortsatt med att stärka arbetet med utbildning för hållbar utveckling som nu sker inom ramen för Unescos globala handlingsprogram för utbildning för hållbar utveckling. Sverige har även fokuserat på frågor kring yttrandefrihet med betoning på journalisters säkerhet och yttrandefrihet inom kulturområdet. Frågan om bevarande av kulturarv har varit aktuell i samband med förstörelse av kulturarv i Mellanöstern och Sverige har stött Unescos agerande inom detta område. Reformering av Unesco är dessutom ett viktigt område för Sverige.

Sverige deltar aktivt i flera av Unescos vetenskapliga program bland annat för vatten- och havsfrågor samt för biosfärområden. Arbetet samordnas av Svenska Unescorådet i samverkan med berörda myndigheter och centrala forsk-

ningsfinansiärer. En svensk representant är också invald i styrelsen för International Hydrological Programme (IHP) och Man and the Biosphere Programme (MAB). En stor del av Unescos arbete bedrivs i underprogram, kommittéer, institut och arbetsgrupper. Bland dessa är Sverige representerat i bland annat UNESCO Institute for Statistics (UIS) och regeringskommittén för Unescos konvention om skydd för och främjande av mångfalden av kulturyttringar.

Vid Unescos generalkonferens 2013 godkändes Sveriges ansökan om att inrätta ett center för internationellt vattensamarbete. I inledningen av 2015 invigdes Sveriges första Unesco-center, International Center for Water Cooperation, som är ett samarbete mellan SIWI (Stockholm International Water Institute), Uppsala universitet och Göteborgs universitet. Vid generalkonferensen 2011 initierade Sverige ett beslut om att Unesco ska publicera en trendrapport över utvecklingen inom yttrandefrihet och medietveckling i världen. Den första globala rapporten lanserades under 2014 i Stockholm av Unescos generaldirektör.

Vid Unescos konferens om utbildning för hållbar utveckling i november 2014 i Japan lanserades det globala programmet om hållbara livsstilar och utbildning som Sverige leder tillsammans med Japan och WWF international. Programmet är ett av sex program inom FN:s ramverk av program för hållbar konsumtion och produktion som beslutades 2012.

Unescos budget består framför allt av ländernas medlemsavgifter, men även extrabudgetärt stöd från vissa länder, utvecklingsbanker och andra FN-organ. I slutet av 2014 togs beslut om Sveriges hittills största stöd till Unesco på 400 miljoner kronor under 2014–2017. Det innefattar bland annat stöd till samtliga prioriterade områden inom Unesco som utbildning för alla, yttrandefrihet och stärkta medier och säkerhet för journalister och kulturarbetare. Insatser görs också för att stödja forskning som möjliggör för utvecklingsländer att hantera klimatförändringar, vattensäkerhet och föroreningar.

Alla Unescos medlemsländer ska enligt Unescos konstitution ha en nationalkommission som länk mellan landets regering och Unesco. Sveriges nationalkommission är kommittén Svenska Unescorådet (dir. 2013:123). Uppdraget för Svenska Unescorådet är bland annat att bistå regeringen med råd, underlag och förslag i frågor

som rör Unescos verksamhet samt informera och skapa intresse i Sverige för Unescos verksamhet. Det görs bland annat genom samarbete med myndigheter och organisationer och genom att sprida information om Unesco, anordna seminarier och uppmärksamma internationella dagar som Världsvetenskapsdagen, Pressfrihetsdagen och Världsbokdagen.

2.2 Utgiftsutveckling

Tabell 2.4 Utgiftsutveckling inom utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning
Miljoner kronor

	Utfall 2014	Budget 2015 ¹	Prognos 2015	Förslag 2016	Beräknat 2017	Beräknat 2018	Beräknat 2019
<i>Barn-, ungdoms- och vuxenutbildning</i>							
1:1 Statens skolverk	470	522	517	626	541	527	497
1:2 Statens skolinspektion	369	399	388	404	409	401	409
1:3 Specialpedagogiska skolmyndigheten	704	693	679	702	711	726	741
1:4 Sameskolstyrelsen	34	34	34	36	37	38	37
1:5 Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet	2 198	3 559	3 155	3 485	3 241	3 122	2 991
1:6 Särskilda insatser inom skolområdet	415	468	413	445	460	470	485
1:7 Maxtaxa i förskola, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet, m.m.	3 689	4 079	4 079	4 612	4 634	4 388	4 126
1:8 Bidrag till viss verksamhet inom skolväsendet, m.m.	166	181	162	177	177	183	186
1:9 Bidrag till svensk undervisning i utlandet	97	92	92	94	89	100	101
1:10 Fortbildning av lärare och förskolepersonal	265	294	275	382	300	348	301
1:11 Bidrag till vissa studier	17	20	18	20	18	18	18
1:12 Myndigheten för yrkeshögskolan	102	107	107	106	105	107	109
1:13 Statligt stöd till vuxenutbildning		0	0	1 414	1 728	1 709	1 703
1:14 Statligt stöd till yrkeshögskoleutbildning	2 786	2 697	2 620	2 067	2 203	2 233	2 267
1:15 Särskilt utbildningsstöd	156	155	151	154	154	156	158
1:16 Fler anställda i lägstadiet		0	0	1 974	1 974	1 974	1 974
1:17 Skolforskningsinstitutet		25	20	40	41	43	44
1:18 Lägstadielyftet		1 987	1 206	0	0	0	0
1:19 Bidrag till lärarlöner		0	0	2 884	4 469	4 469	4 469
Summa Barn-, ungdoms- och vuxenutbildning	11 467	15 313	13 917	19 622	21 291	21 010	20 615
<i>Universitet och högskolor</i>							
2:1 Universitetskanslersämbetet	127	136	133	136	137	139	142
2:2 Universitets- och högskolerådet	102	123	116	130	126	123	125
2:3 Uppsala universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	1 523	1 557	1 519	1 647	1 667	1 697	1 702
2:4 Uppsala universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	1 969	1 984	1 984	2 036	2 053	2 078	2 110
2:5 Lunds universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	1 840	1 870	1 824	1 923	1 966	2 009	2 021
2:6 Lunds universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	2 008	2 043	2 043	2 088	2 105	2 132	2 164
2:7 Göteborgs universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	1 872	1 901	1 901	1 981	2 023	2 070	2 078
2:8 Göteborgs universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	1 463	1 455	1 455	1 482	1 494	1 513	1 536
2:9 Stockholms universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	1 629	1 580	1 541	1 633	1 653	1 685	1 678
2:10 Stockholms universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	1 520	1 531	1 531	1 557	1 569	1 589	1 613
2:11 Umeå universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	1 236	1 252	1 221	1 301	1 326	1 359	1 369

	Utfall 2014	Budget 2015 ¹	Prognos 2015	Förslag 2016	Beräknat 2017	Beräknat 2018	Beräknat 2019
2:12 Umeå universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	1 035	1 047	1 047	1 066	1 075	1 088	1 105
2:13 Linköpings universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	1 354	1 379	1 345	1 435	1 472	1 511	1 525
2:14 Linköpings universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	800	806	806	825	832	843	855
2:15 Karolinska institutet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	638	651	635	674	693	703	714
2:16 Karolinska institutet: Forskning och utbildning på forskarnivå	1 460	1 458	1 458	1 483	1 496	1 515	1 537
2:17 Kungl. Tekniska högskolan: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	1 058	1 060	1 036	1 048	1 076	1 133	1 149
2:18 Kungl. Tekniska högskolan: Forskning och utbildning på forskarnivå	1 371	1 388	1 388	1 477	1 489	1 508	1 531
2:19 Luleå tekniska universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	629	630	614	635	639	653	660
2:20 Luleå tekniska universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	353	354	354	364	367	371	377
2:21 Karlstads universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	581	596	581	614	630	645	647
2:22 Karlstads universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	201	205	205	224	226	228	232
2:23 Linnéuniversitetet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	976	993	969	1 012	1 021	1 037	1 037
2:24 Linnéuniversitetet: Forskning och utbildning på forskarnivå	284	286	286	318	321	325	330
2:25 Örebro universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	682	711	693	748	761	775	778
2:26 Örebro universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	223	221	221	250	252	255	259
2:27 Mittuniversitetet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	522	523	510	519	521	531	532
2:28 Mittuniversitetet: Forskning och utbildning på forskarnivå	207	207	207	231	233	236	239
2:29 Blekinge tekniska högskola: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	260	268	256	242	236	237	238
2:30 Blekinge tekniska högskola: Forskning och utbildning på forskarnivå	86	85	85	91	92	93	94
2:31 Malmö högskola: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	815	827	807	866	884	902	900
2:32 Malmö högskola: Forskning och utbildning på forskarnivå	110	120	120	137	138	140	142
2:33 Mälardalens högskola: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	552	576	548	570	579	593	596
2:34 Mälardalens högskola: Forskning och utbildning på forskarnivå	84	89	89	104	105	106	107
2:35 Stockholms konstnärliga högskola: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	187	192	187	195	196	199	202
2:36 Stockholms konstnärliga högskola: Konstnärlig forskning och utbildning på forskarnivå	48	48	47	49	49	50	51
2:37 Gymnastik- och idrotthögskolan: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	88	93	89	95	96	97	98
2:38 Gymnastik- och idrotthögskolan: Forskning och forskarutbildning	26	26	25	32	32	32	33

	Utfall 2014	Budget 2015 ¹	Prognos 2015	Förslag 2016	Beräknat 2017	Beräknat 2018	Beräknat 2019
2:39 Högskolan i Borås: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	440	449	449	459	472	486	488
2:40 Högskolan i Borås: Forskning och utbildning på forskarnivå	57	59	58	66	67	68	69
2:41 Högskolan Dalarna: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	396	400	390	402	406	417	417
2:42 Högskolan Dalarna: Forskning och utbildning på forskarnivå	56	56	54	61	62	63	64
2:43 Högskolan i Gävle: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	418	424	414	425	429	440	442
2:44 Högskolan i Gävle: Forskning och utbildning på forskarnivå	85	84	82	91	92	93	94
2:45 Högskolan i Halmstad: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	362	369	360	369	371	380	380
2:46 Högskolan i Halmstad: Forskning och utbildning på forskarnivå	56	56	54	62	63	64	65
2:47 Högskolan Kristianstad: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	351	358	349	363	369	380	380
2:48 Högskolan Kristianstad: Forskning och utbildning på forskarnivå	47	47	46	53	53	54	55
2:49 Högskolan i Skövde: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	319	313	314	298	295	300	301
2:50 Högskolan i Skövde: Forskning och utbildning på forskarnivå	41	41	40	47	47	48	48
2:51 Högskolan Väst: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	368	342	343	333	341	351	353
2:52 Högskolan Väst: Forskning och utbildning på forskarnivå	41	42	41	48	48	49	49
2:53 Konstfack: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	153	153	152	155	157	159	161
2:54 Konstfack: Konstnärlig forskning och utbildning på forskarnivå	8	8	8	9	9	10	10
2:55 Kungl. Konsthögskolan: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	60	61	59	62	62	63	64
2:56 Kungl. Konsthögskolan: Konstnärlig forskning och utbildning på forskarnivå	5	5	5	6	6	6	6
2:57 Kungl. Musikhögskolan i Stockholm: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	123	123	123	125	126	128	130
2:58 Kungl. Musikhögskolan i Stockholm: Konstnärlig forskning och utbildning på forskarnivå	8	8	8	9	10	10	10
2:59 Södertörns högskola: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	370	381	381	386	390	403	400
2:60 Södertörns högskola: Forskning och utbildning på forskarnivå	53	50	48	57	57	58	59
2:61 Försvarshögskolan: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	24	24	24	24	24	25	25
2:62 Försvarshögskolan: Forskning och utbildning på forskarnivå	9	9	9	10	11	11	11
2:63 Enskilda utbildningsanordnare på högskoleområdet	2 889	2 944	2 954	3 024	3 094	3 152	3 196
2:64 Särskilda utgifter inom universitet och högskolor	525	560	553	576	701	837	930
2:65 Särskilda medel till universitet och högskolor	592	805	784	695	704	718	727
2:66 Ersättningar för klinisk utbildning och forskning	2 315	2 397	2 332	2 462	2 504	2 548	2 590
Summa Universitet och högskolor	40 089	40 837	40 309	41 898	42 599	43 518	44 029

	Utfall 2014	Budget 2015 ¹	Prognos 2015	Förslag 2016	Beräknat 2017	Beräknat 2018	Beräknat 2019
<i>Forskning</i>							
3:1 Vetenskapsrådet: Forskning och forsknings- information	5 750	5 619	5 556	5 766	5 805	5 818	5 888
3:2 Vetenskapsrådet: Avgifter till internationella organisationer	274	326	331	280	280	280	280
3:3 Vetenskapsrådet: Förvaltning	133	134	137	141	143	145	148
3:4 Rymdforskning och rymdverksamhet	350	350	350	372	372	373	376
3:5 Rymdstyrelsen: Förvaltning	26	27	27	28	29	29	30
3:6 Rymdstyrelsen: Avgifter till internationella organi- sationer	551	551	538	551	551	551	551
3:7 Institutet för rymdfysik	50	51	51	54	54	55	57
3:8 Kungl. biblioteket	339	348	342	351	353	358	364
3:9 Polarforskningssekreteriatet	59	39	38	39	39	39	40
3:10 Sunet	45	44	41	44	44	44	44
3:11 Centrala etikprövningsnämnden	7	9	5	7	7	7	7
3:12 Regionala etikprövningsnämnder	34	41	40	41	41	41	42
3:13 Särskilda utgifter för forskningsändamål	120	153	153	112	103	96	97
Summa Forskning	7 739	7 692	7 609	7 786	7 821	7 837	7 924
<i>Vissa gemensamma ändamål</i>							
4:1 Internationella program	81	82	80	82	82	82	82
4:2 Avgift till Unesco och ICCROM	12	31	30	31	31	31	31
4:3 Kostnader för Svenska Unescorådet	9	9	9	10	10	10	11
4:4 Utvecklingsarbete inom områdena utbildning och forskning	12	8	8	24	18	13	14
Summa Vissa gemensamma ändamål	114	130	127	147	140	136	137
<i>Äldreanslag</i>							
2014 1:13 Utveckling av vuxenutbildning m.m.	6	0		0	0	0	0
2013 2:35 Dans- och cirkushögskolan: Grund- utbildning	4	0	0	0	0	0	0
Summa Äldreanslag	10	0	0	0	0	0	0
Totalt för utgiftsområde 16 Utbildning och universi- tetsforskning	59 419	63 972	61 962	69 452	71 852	72 501	72 704

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Tabell 2.5 Härledning av ramnivån 2016–2019. Utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning¹

Miljoner kronor

	2016	2017	2018	2019
Anvisat 2015¹	63 636	63 636	63 636	63 636
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	752	1 245	1 981	2 906
Beslut	5 080	6 992	6 892	6 483
Överföring till/från andra utgifts- områden	0	-40	-74	-124
Övrigt	-14	19	67	-196
Ny ramnivå	69 452	71 852	72 501	72 704

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2015. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2017–2019 är preliminär.

Tabell 2.6 Ramnivå 2016 realekonomiskt fördelad. Utgiftsområde 16 Utbildning och forskning

Miljoner kronor

	2016
Transfereringar ¹	20 947
Verksamhetsutgifter ²	48 179
Investeringar ³	326
Summa ramnivå	69 452

Den realekonomiska fördelningen baseras på utfall 2014 samt kända förändringar av anslagens användning.

¹ Med transfereringar avses inkomstöverföringar, dvs. utbetalningar av bidrag från staten till exempelvis hushåll, företag eller kommuner utan att staten erhåller någon direkt motprestation.

² Med verksamhetsutgifter avses resurser som statliga myndigheter använder i verksamheten, t.ex. utgifter för löner, hyror och inköp av varor och tjänster.

³ Med investeringar avses utgifter för anskaffning av varaktiga tillgångar såsom byggnader, maskiner, immateriella tillgångar och finansiella tillgångar.

2.3 Mål för utgiftsområdet

Målet för utgiftsområdet är att Sverige ska vara en framstående kunskaps- och forskningsnation

som präglas av hög kvalitet (prop. 2011/12:1 utg.omr. 16 avsnitt 2.3, bet. 2011/12:UbU1, rskr. 2011/12:98).

Utbildningsutskottet har i samband med behandlingen av budgetpropositionen för 2015 följt upp regeringens resultatredovisning när det gäller utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning. Av utbildningsutskottets betänkande (bet. 2014/15:UbU1) framgår att utskottet välkomnar de förändringar av redovisningen som regeringen har gjort. Utskottet gör vidare vissa iakttagelser om hur regeringens resultatredovisning till riksdagen kan förbättras ytterligare från ändamåls- och läsbarhetssynpunkt.

Det långsiktiga arbetet med att utveckla resultatredovisningen med fokus på att öka läsbarheten och tydliggöra informationen fortsätter. I detta syfte redovisas t.ex. resultat-skrivningarna om lärare (indikatorer och resultat gällande lärares och förskollärares kompetens och behörighet samt resultat vid lärar- och förskollärarytbildningarna) samlat för hela utgiftsområdet. Vidare har verksamhetsområdet Barn- och ungdomsutbildning delats upp i två separata verksamhetsområden: För- och grundskola samt Gymnasieutbildning.

I budgetpropositionen för 2015 angav regeringen att den avsåg att genomföra en översyn av mål och indikatorer inom utgiftsområdet. Ett sådant arbete har påbörjats under 2015, bland annat vad gäller indikatorer, möjligen avseende elevernas trygghet och möjlighet att få rätt stöd i tid i för- och grundskolan.

Nedanstående tabell ger en översikt över riksdagens respektive regeringens mål och de indikatorer som bedömts vara centrala för att följa måluppfyllelsen för respektive område. Resultatredovisningen i det följande görs i förhållande till dessa mål.

Tabell 2.7 Mål och indikatorer för utgiftsområde 16*Sverige ska vara en framstående kunskaps- och forskningsnation som präglas av hög kvalitet*

Mål för förskola och grundskola	Mål för gymnasieutbildning	Mål för kommunernas vuxenutbildning	Mål för eftergymnasial yrkesutbildning	Mål för universitet och högskolan	Mål för forskning och utveckling
Målet är en förskole- och grundskoleutbildning av hög och likvärdig kvalitet. Alla ska ges förutsättningar att uppnå de nationella målen och utveckla sina kunskaper, färdigheter och kompetenser så långt som möjligt.	Svensk gymnasieutbildning ska vara av hög och likvärdig kvalitet. Alla elever ska ges förutsättningar att uppnå de nationella målen och utveckla sina kunskaper, färdigheter och kompetenser så långt som möjligt utifrån sina förutsättningar. Gymnasieskolan ska ge eleverna en god grund för yrkesverksamhet eller för vidare studier.	Målet för de skolor som ingår i kommunernas vuxenutbildning är att vuxna ska stödjas och stimuleras i sitt lärande. De ska ges möjlighet att utveckla sina kunskaper och sin kompetens i syfte att stärka sin ställning i arbets- och samhällslivet samt att främja sin personliga utveckling. Utgångspunkten för utbildningen ska vara den enskildes behov och förutsättningar. För kommunal vuxenutbildning och särskild utbildning för vuxna gäller också att de som fått minst utbildning ska prioriteras.	Utbildningarna inom yrkeshögskolan ska svara mot behoven av kvalificerad arbetskraft i arbetslivet eller medverka till att utveckla eller bevara kvalificerat yrkeskunnande inom smala yrkesområden som är betydelsefulla för individen och samhället. Konst- och kulturutbildningar och vissa andra utbildningar ska bland annat medverka till att utveckla ett kvalificerat yrkeskunnande inom det konstnärliga eller kulturella området.	Utbildning och forskning vid universitet och högskolor ska hålla en internationellt sett hög kvalitet och bedrivs effektivt.	Sverige ska vara en framstående forskningsnation, där forskning och innovation bedrivs med hög kvalitet och bidrar till samhällets utveckling och näringslivets konkurrenskraft.
Indikatorer	Indikatorer	Indikatorer	Indikator	Indikatorer	Indikatorer
Förskolan – Deltagande i förskola Förskoleklassen – Deltagande i förskoleklass Grundskolan – Resultat på nationella prov – Uppnådda mål i samtliga ämnen – Genomsnittligt meritvärde – Behörighet till gymnasieskolans nationella program – Resultat i internationella studier – Lärarbehörighet och personalens utbildning.	Gymnasieskolan – Resultat på nationella prov – Genomsnittlig betygspoäng – Andel elever som slutfört utbildningen inom tre år – Andel elever som uppnått grundläggande behörighet till högskoleutbildning inom tre år – Övergång från preparandutbildning och programriktat individuellt val till nationella program i gymnasieskolan – Lärarbehörighet och personalens utbildning.	Komvux – Antal heltidsstudierande – Andel kursdeltagare som har slutfört eller avbrutit en påbörjad kurs under året och andel som fortsätter en påbörjad kurs nästa år – Betyg i kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå Särvux – Antal elever Sfi – Antal elever – Andel kursdeltagare som har slutfört eller avbrutit en påbörjad kurs under året och andel som fortsätter en påbörjad kurs nästa år – Andel deltagare som uppnått lägst godkänt betyg på nationella slutprov.	Yrkeshögskolan – Andelen examinerade som har ett arbete året efter avslutad utbildning – Andelen examinerade som har ett arbete inom utbildningsområdet.	Universitet och högskolan – Resultatet av Universitetskanslersämbetets kvalitetsutvärderingar – Universitetskanslersämbetets beslut om tillstånd att utfärda examina – Andelen disputerade lärare vid universitet och högskolor – Prestationsgrad i utbildning på grundnivå och avancerad nivå – Genomströmning i utbildning på forskarnivå – Vetenskaplig produktion – Förmåga att attrahera externa medel för forskning.	Forskningen – Antal vetenskapliga artiklar, som ett mått på vetenskaplig produktivitet i Sverige och vissa mindre och medelstora länder – Antal vetenskapliga artiklar i Japan, Sydkorea och vissa större europeiska länder – Genomsnittligt antal fältnormaliserade citeringar per artikel för de mest citerade länderna inklusive Sverige – Genomsnittligt antal fältnormaliserade citeringar för olika vetenskapsområden i Sverige.

2.4 Resultatredovisning

2.4.1 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

För att följa upp måluppfyllelsen på övergripande nivå, dvs. att Sverige ska vara en framstående kunskaps- och forskningsnation som präglas av hög kvalitet, används följande indikatorer och bedömningsgrunder:

- befolkningens utbildningsnivå i internationell jämförelse,
- resultaten i PIAAC-undersökningen,
- resultaten i PISA-undersökningen,
- resultaten i TIMSS och PIRLS,
- resultaten i TALIS,
- övergången mellan olika utbildningsnivåer,
- publiceringar och citeringar av forskningsartiklar samt forskningssamarbeten,
- överenskomna indikatorer inom EU:s Utbildning 2020-strategi,
- andel av personalen i förskola och fritidshem som har pedagogisk högskoleutbildning,
- andel av lärarna i obligatoriska skolformer samt förskoleklass som har pedagogisk högskoleexamen,
- andel av lärarna i gymnasieskolan samt gymnasiesärskolan som har pedagogisk högskoleexamen, och
- andel av lärarna i komvux, särsvux och sfi som har pedagogisk högskoleexamen.

2.4.2 Resultat

Uppnådd utbildningsnivå

Sveriges befolkning har en högre utbildningsnivå än genomsnittet för såväl EU21- som OECD- och G20-länderna (se tabell 2.8). Andelen personer i åldersgruppen 25–64 år, som fullföljt en gymnasieutbildning, är 11 procentenheter högre i Sverige än i EU21, 13 procentenheter högre än i OECD och 27 procentenheter högre än i G20-länderna. Den publicerade internationella statistiken finns tyvärr inte uppdelad efter kön. Sveriges försprång framför övriga länder har minskat något framför allt i

förhållande till genomsnittet för G20-länderna, där minskningen under de senaste två åren uppgår till fyra procentenheter.

Tabell 2.8 Andelen 25–64-åringar som har minst gymnasial utbildning respektive minst två års eftergymnasial utbildning 2012

Procent av ålderskohorten

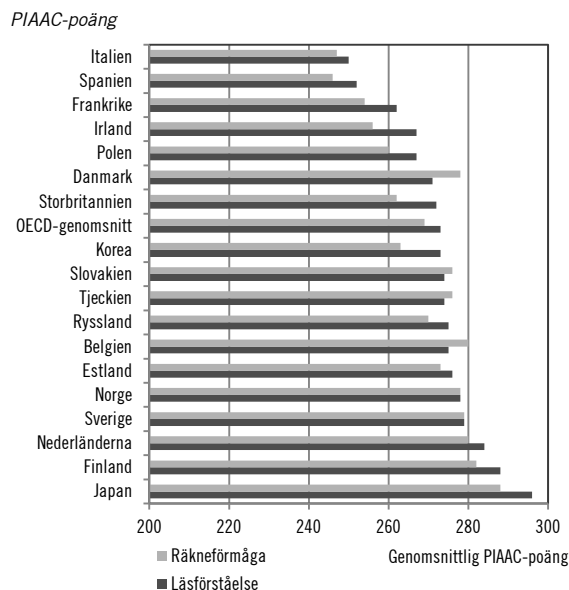
	Sverige	EU21	OECD	G20
Minst gymnasieutbildning	88	77	75	61
Minst två års eftergymnasial utbildning	36	30	32	27

Källa: Education at a Glance, OECD.

Även bland de som har en högskoleutbildning har Sverige ett försprång framför EU21, OECD och G20. Andelen 25–64-åringar som har minst två års eftergymnasial utbildning har under de senaste tre uppmätta åren 2009–2012 ökat från 33 till 36 procent i Sverige, samtidigt som andelen ökat från 27 till 30 procent i EU21 och från 30 till 32 procent inom OECD. Bland G20-länderna har motsvarande andel ökat från 25 till 27 procent.

PIAAC

Det försprång som Sverige har i uppnådd utbildningsnivå i befolkningen återspeglas även i de direkta mätningarna som gjorts av kompetens- och kunskapsnivåer. I den internationella kunskapsmätningen för vuxna, PIAAC, som genomfördes 2012 uppnår Sverige allmänt sett goda resultat. Sverige, tillsammans med Finland, Nederländerna och Norge, presterade över OECD-genomsnittet inom alla de tre undersökta kunskapsområdena: läsförståelse, räkneförmåga och problemlösning i datormiljö. Resultaten i läsförståelse och räkneförmåga mäts både i genomsnittlig poäng (se diagram 2.1) och indelat efter sex kunskapsnivåer där 0 är den lägsta och 5 är den högsta. I Sverige nådde 58 procent av den vuxna befolkningen upp till de tre översta nivåerna för läsfärdighet och 57 procent för räkneförmåga.

Diagram 2.1 Genomsnittlig PIAAC-poäng i läsförståelse och räkneförmåga i åldrarna 16–65 år, 2012

Källa: OECD, Programme for the International Assessment of Adult Competencies (PIAAC).

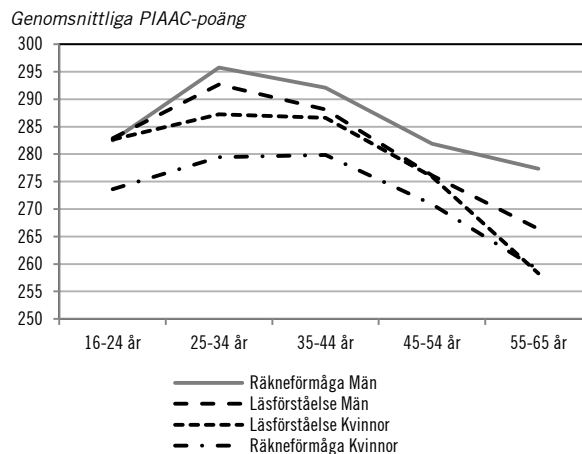
Resultatet i problemlösning delas upp i fyra kunskapsnivåer där 0 är den lägsta och 3 är den högsta. Sverige är det land i studien som presterar bäst i delen problemlösning i datormiljö. En god nivå av problemlösning (kunskapsnivå 2 eller 3) uppvisades av 42 procent av kvinnorna och 46 procent av männen, vilket ger ett genomsnitt på 44 procent för hela den vuxna befolkningen i Sverige. Genomsnittet för OECD är betydligt lägre, 34 procent. Den genomsnittliga poängproduktionen för respektive land presenteras inte då grupperna som deltog i denna del varierar över länder.

Sverige hör till de länder där skillnaden är störst mellan låg- och högpresterande. Trots att Sverige presterade över genomsnittet i den internationella jämförelsen är det en betydande andel av den svenska befolkningen som uppvisade låga färdigheter, dvs. som presterar på kunskapsnivå 1 eller lägre, inom alla de tre kunskapsområdena. Nästan en av sju vuxna svenskar hade låga kunskaper (nivå 1 eller lägre) i läsförståelse och räkneförmåga, och mer än var fjärde person låg under kunskapsnivå 1 i problemlösningsförmåga (den lägsta nivån).

I en rapport som fokuserar på resultaten i den nordiska länderna och som publicerades i maj 2015 framgår att antalet personer i den arbetsföra befolkningen i Sverige som har svaga kunskaper i läsning eller räkning beräknas uppgå till drygt en miljon personer. Skillnaden i läsfärdighet mellan kvinnor och män är mycket liten i Sverige och inte statistiskt säkerställd.

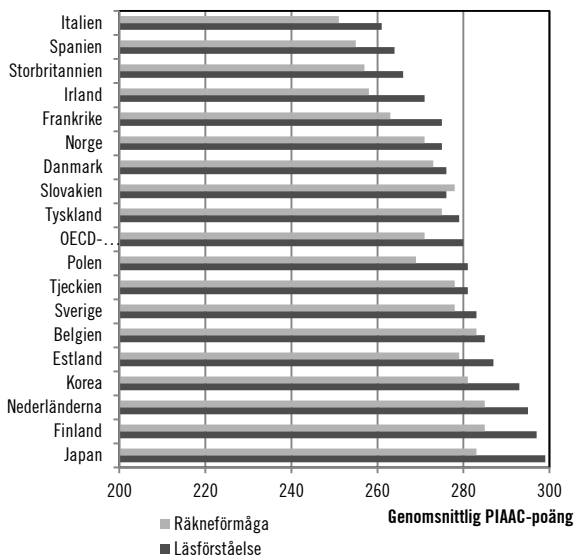
Däremot finns det en signifikant skillnad mellan kvinnor och män i räknefärdigheter, till mennens fördel.

Resultaten är starkt kopplade till ålder i alla länder. I Sverige presterade personer i 30-årsåldern i genomsnitt bäst (se diagram 2.2). Lägst genomsnittlig poäng inom läs- och räknefärdigheter hade den yngsta åldersgruppen 16–19 år och den äldsta åldersgruppen 60–65 år. Detta mönster återfinns i en majoritet av de deltagande länderna. Sverige är det land där den genomsnittliga prestationen skiljer sig mest mellan den yngsta och den näst yngsta gruppen. Resultat-skillnaden mellan den näst yngsta åldersgruppen, 20–24 år, och den yngsta gruppen, 16–19 år är 20 poäng i läsförståelse och 23 poäng i räkneförmåga.

Diagram 2.2 Genomsnittlig prestation i PIAAC-poäng i läsförståelse och räkneförmåga för män och kvinnor efter åldersgrupp, 2012

Källa: OECD, Programme for the International Assessment of Adult Competencies (PIAAC).

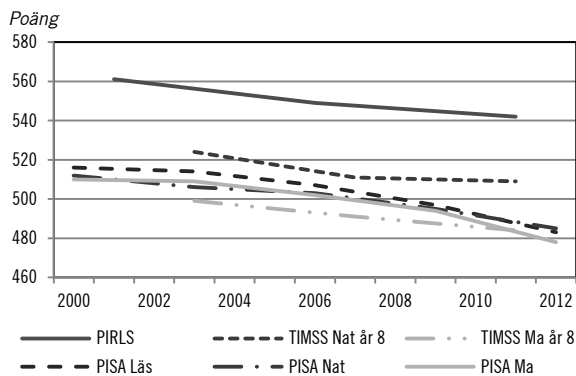
Det genomsnittliga resultatet för unga i åldern 16–24 år i Sverige är signifikant högre än OECD-genomsnittet i räkneförmåga, till skillnad från genomsnittet i läsförståelse (se diagram 2.3). En av tio i åldersgruppen 16–24 år presterade på en låg kunskapsnivå i läsfärdigheter i Sverige.

Diagram 2.3 Genomsnittlig PIAAC-poäng i åldrarna 16–24 år, 2012

Källa: OECD, Programme for the International Assessment of Adult Competencies (PIAAC).

PISA, TIMSS och PIRLS

I andra internationella kunskapsmätningar som Sverige deltagit i finns en tydlig indikation på en negativ resultatutveckling över tid (se diagram 2.4). Det gäller för både pojkar och flickor.

Diagram 2.4 Svenska elevers poäng i PISA-, TIMSS- och PIRLS-undersökningarna 2000–2012

Källa: OECD, International Association for the Evaluation of Educational Achievement (IEA).

Anm.: Skalan är normerad så att 500 motsvarar genomsnittet för alla deltagande länderna och 100 motsvarar en standardavvikelse. Skalorna är inte jämförbara mellan olika studier eftersom antalet och sammansättningen av deltagande länder varierar.

Sverige är det land som haft störst negativ resultatutveckling över tid av samtliga länder som deltar i PISA-undersökningen. I den första studien som genomfördes 2000 presterade svenska elever signifikant över OECD-genomsnittet i matematik, läsförståelse och naturvetenskap. Vid den senaste mätningen, 2012, presterade i stället svenska elever signifikant sämre än

OECD-genomsnittet i samtliga av de tre kunskapsområdena som mäts i PISA. I matematik är försämringen relativt jämnt fördelad mellan låg- och högpresterande elever, medan det framför allt är gruppen lågpresterande elever som försämrat sina resultat i läsförståelse. I matematik och naturvetenskap finns det inga signifikanta resultatskillnader mellan pojkar och flickor. I läsförståelse presterar däremot flickor signifikant bättre än pojkar. Resultatutvecklingen har varit negativ bland både pojkar och flickor, men pojkarna har försämrat sina resultat något mer än flickorna.

Även i Trends in International Mathematics and Science Study (TIMSS), som mäter prestationer bland elever i grundskolans årskurs 4 och 8 och i Progress in International Reading Literacy Study (PIRLS), som mäter läsförståelse bland elever i årskurs 4, har de svenska elevernas resultat försämrats, om än inte lika kraftigt som i PISA (se diagram 2.4). I TIMSS årskurs 4 var resultaten i matematik oförändrade 2011 jämfört med 2007. I naturvetenskap årskurs 4 var det tvärt emot övriga resultat en svag förbättring av resultaten mellan dessa båda år.

De likvärdighetsindikatorer som baseras på matematikresultaten i PISA-studien visar att likvärdigheten i svenska skolan inte har försämrats under tidsperioden 2003–2012. Varken den totala variationen i elevresultat, skillnaden mellan skolor eller effekten av elevens socioekonomiska bakgrund uppvisade någon signifikant ökning mellan 2003 och 2012. Detta i kontrast till resultaten om försämrad likvärdighet utifrån resultaten i läsförståelse för perioden 2000–2009. Även IFAU:s rapport (2014:25) visar att elevers familjebakgrund inte har fått större betydelse för betygen i grundskolan än tidigare.

Övergången mellan olika utbildningsnivåer

I en framstående kunskapsnation är det viktigt att varje nivå i utbildningssystemet förbereder eleverna på ett bra sätt för nästa nivå. I detta avseende har utvecklingen gått åt fel håll i Sverige. Hela 13,1 procent av alla elever som slutade grundskolan 2014 uppnådde inte behörighet för gymnasieskolans nationella program. Det är en ökning med tre procentenheter jämfört med läget i början av 2000-talet.

Andelen elever som går vidare till högskolan inom ett år efter avslutad gymnasieskola uppgick

till 35 procent 2012, 38 procent för kvinnor och 31 procent för män. Tre år efter avslutad gymnasieskola hade 38 procent gått vidare till högskolan. Andelen bland kvinnor var 45 procent och bland män 31 procent.

Forskningspolitiken

Det övergripande målet att Sverige ska vara en framstående forsknings- och kunskapsnation präglad av hög kvalitet har inom forskningsområdet specificerats till att Sverige ska vara en framstående forskningsnation där forskning och innovation bedrivs med hög kvalitet och bidrar till samhällets utveckling och näringslivets konkurrenskraft. Ett vanligt sätt att mäta forskningens kvalitet på är att följa antal publiceringar och citeringar av forskningsartiklar. År 2013 publicerades totalt 25 000 artiklar med svenska författare. Det är en ökning med 70 procent på tio år eller en genomsnittlig ökning med 6,3 procent per år. Under de senaste fem åren har det största forskningsfältet varit medicin med drygt 20 procent av de publicerade artiklarna. Därefter följer biokemi, genetik och molekylärbiologi med 9 procent av artiklarna, och teknikvetenskap med 8 procent. Fysik och astronomi utgjorde 7 procent och dataforskning cirka 6 procent av de publicerade artiklarna. Samhällsvetenskaperna utgjorde drygt 5 procent av de publicerade artiklarna.

Ett mått på forskningens kvalitet är fält-normaliserade medelciteringar av vetenskapliga artiklar, dvs. ett medelvärde för alla områden av antalet citeringar dividerat med medelantalet citeringar för varje forskningsfält. Den fält-normaliserade medelciteringen för Sverige i vetenskapliga tidskrifter inkluderade i Elseviers databaser hamnar på 60 procent över världsgenomsnittet vilket är något svagare än jämförbara länder som Danmark, Nederländerna och Schweiz, men högre än Norge och Finland.

Ett annat sätt att mäta kvalitet är att studera andelen artiklar som är bland de tio procent mest citerade artiklarna i världen. För svenskt vidkommande ligger detta på drygt 20 procent. Det är högre än Norge och Finland men lägre än jämförbara länder som Danmark, Nederländerna och Schweiz som ligger på 23, 23 respektive 24 procent.

Forskningsamarbete med andra länder och företag syftar till att bidra till kvalitet och till

samhällets utveckling och näringslivets konkurrenskraft. År 2013 var mer än hälften av de publicerade artiklarna resultatet av ett internationellt forskningssamarbete, vilket är högt i ett internationellt perspektiv såväl i Norden som i världen i stort. På tio år har internationellt samarbete mellan Sverige och andra länder ökat med fem procentenheter. Drygt tre procent av publicerade artiklar i Sverige var publicerade i samarbete med företag vilket är högre än i Norge, Storbritannien och USA, men lägre än i Danmark, Nederländerna och Schweiz.

Ytterligare ett sätt att följa upp det forskningspolitiska målet är att mäta graden av samverkan med det omgivande samhället. Samarbete mellan näringsliv och forskning vid universitet och högskolor och institut i form av innovationsrelaterade samarbeten är viktigt för fungerande kunskapsspridning till näringsliv och samhälle. I Sverige hade 7,9 procent av företagen med minst tio anställda innovationsrelaterade samarbeten med universitet och högskolor under perioden 2010–2012 (samarbeten med institut var 5,1 procent). Denna andel var mindre än i andra jämförbara länder som Finland (samverkan med UoH – 11,7 procent, samverkan med institutet – 10,2 procent), i paritet med Tyskland, men större än i länder som Storbritannien, Danmark och Nederländerna. Jämfört med andra länder hamnar Sverige på en fjärdeplats avseende samverkan med universitet och högskolor respektive en femteplats avseende samverkan med institut. Andelen företag i EU som hade innovationsrelaterade samverkan med universitet och högskolor var 4,7 procent (3,2 procent hade samverkan med institut).

Uppföljning av EU:s gemensamma utbildningsmål

Ett annat sätt att undersöka hur Sverige står sig som kunskapsnation är att följa upp de internationella överenskommelser om strävan att förbättra utbildningsresultaten som Sverige ingått. En sådan överenskommelse slöts i maj 2009 mellan EU-ländernas utbildningsministrar. Ett ramverk med strategiska mål för arbetet fram till 2020 fastställdes (Utbildning 2020). Ministrarna enades om fem riktmärken som fram till 2020 ska vara vägledande för uppföljningen av arbetet. I november 2011 antogs ett kompletterande sjätte riktmärke om

rörlighet i utbildningssyfte och 2012 antogs ett sjunde riktmärke om sysselsättning efter avslutad utbildning. Riktmärkena är följande:

- andelen 18–24-åringar som inte har en fullföljd gymnasieutbildning och som inte studerar ska vara mindre än 10 procent,
- andelen personer i åldern 30–34 år med minst två års eftergymnasial utbildning ska uppgå till minst 40 procent,
- andelen 15-åriga elever med låga prestationer i läsförmåga, matematik respektive naturvetenskap ska uppgå till högst 15 procent,
- andelen barn i åldern fyra år fram till åldern för obligatorisk skolstart som går i förskola ska uppgå till minst 95 procent,
- andelen vuxna som deltagit i någon form av utbildning de senaste fyra veckorna ska uppgå till minst 15 procent,
- andelen högskoleexaminerade som studerat utomlands under en period som omfattar minst 15 högskolepoäng ska uppgå till minst 20 procent och andelen 18–34-åringar som deltar i en grundläggande yrkesutbildning och som studerat utomlands under minst två veckor ska uppgå till minst 6 procent,
- sysselsättningsgraden bland personer i åldern 20–34 år tre år efter att de avlagt examen på gymnasial eller eftergymnasial nivå ska uppgå till minst 82 procent.

Riktmärkena avser EU som helhet och inte enskilda medlemsländer. En del länder förutsätts kunna bidra till utvecklingen i Europa genom att överträffa riktmärket. Riktmärkena om unga vuxna utan fullföljd gymnasieutbildning och om eftergymnasial utbildning tillhör de övergripande mål i EU 2020-strategin som stats- och regeringscheferna antog i juni 2010 och som redovisas i de årliga s.k. reformprogrammen. Regeringen redovisar i denna proposition (Förslag till statens budget, finansplan m.m. volym 1 kap. 12.1) sin bedömning om att revidera de nationella målen i EU 2020-strategin. Regeringens bedömning är att Sveriges nationella mål för utbildning bör vara att andelen 18–24-åringar som inte avslutat gymnasiestudier och som inte studerar ska vara mindre än 7 procent 2020 och att andelen 30–34-åringar som har minst en två-

årig eftergymnasial utbildning ska uppgå till 45–50 procent 2020.

Alla riktmärken följs upp i Europeiska kommissionens årliga rapport *Education and Training Monitor* genom att använda indikatorer som bygger på internationellt jämförbara statistiska undersökningar. Alla indikatorer redovisas uppdelade på kvinnor och män.

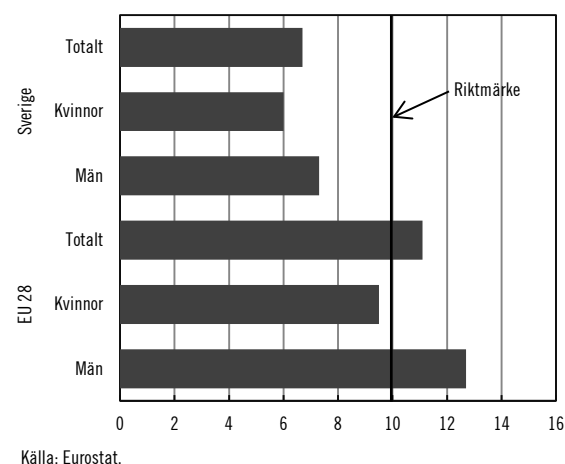
I det följande redovisas hur Sverige ligger till i förhållande till de antagna riktmärkena för hela EU utifrån senast publicerade uppgifter som i vissa fall avser 2012 och i andra 2014. Det anges också hur EU som helhet ligger till.

Mindre andel 18–24-åringar med låg utbildning

Indikatorn mäter andelen unga kvinnor och män i åldern 18–24 år som saknar eller har mindre än två års studier på gymnasial nivå och som inte heller befunnit sig i formell eller icke-formell utbildning under fyra veckorsperioden närmast före mätningen. Detta innebär att personer med två eller flera år av studier på gymnasial nivå inte klassas som ”ung med låg utbildning”, oavsett om dessa har fullföljt utbildningen eller inte.

Den senaste statistiken från Eurostat visar att Sverige med god marginal uppfyller EU:s riktmärke om mindre än 10 procent (se diagram 2.5). Sverige låg 2014 precis under den nya nationella målnivån på 7 procent.

Diagram 2.5 Andel av unga kvinnor och män i åldern 18–24 år som inte har gymnasieutbildning och som inte studerar, procent (2014)

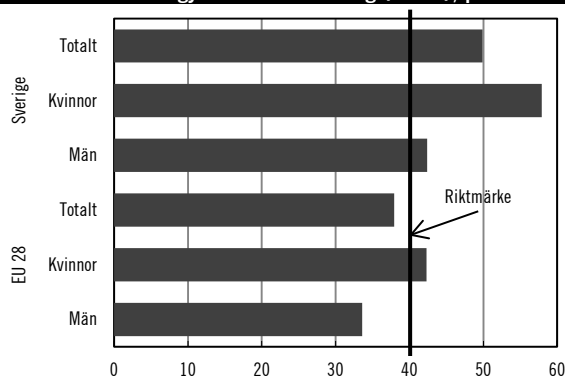
Andelen svenska 18–24-åringar utan fullföljd gymnasieutbildning, som inte heller befann sig i utbildning, har fortsatt minska i Sverige och uppgick under 2014 till totalt 6,7 procent. Bland männen är andelen 7,3 procent och bland

kvinnorna 6,0 procent. Även för EU som helhet har detta mått successivt förbättrats men ligger fortfarande en bit över riktmärket (uppgick till 11,1 procent under 2014) och är betydligt högre bland män än bland kvinnor (12,7 procent respektive 9,5 procent).

Större andel 30–34-åringar med eftergymnasial utbildning

I begreppet eftergymnasial utbildning ingår utbildning vid högskola och universitet, kvalificerad yrkesutbildning och utbildning inom yrkeshögskolan. Andelen 30–34-åringar som har minst två års eftergymnasial utbildning har fortsatt öka i Sverige och uppgick 2014 till 49,9 procent (se diagram 2.6). Bland män var andelen 42,4 procent och bland kvinnor 57,9 procent. Sverige ligger över EU-riktmärket på minst 40 procent. Även genomsnittet inom EU har förbättrats något och uppgick under 2014 till 37,9 procent, 33,6 procent bland män och 42,3 procent bland kvinnor.

Diagram 2.6 Andel kvinnor och män i åldern 30–34 år med minst två års eftergymnasial utbildning (2014), procent

Källa: Eurostat.

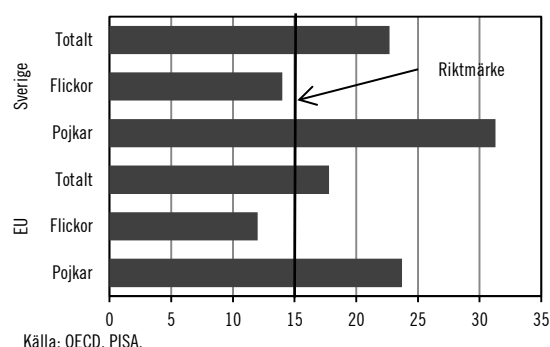
Större andel 15-åringar som inte uppnår godtagbar baskompetens

Måluppfyllelsen för det tredje riktmärket – att färre ungdomar (högst 15 procent) ska prestera på låg nivå i läsning, matematik respektive naturvetenskap – mäts med hjälp av OECD:s internationella kunskapsmätning PISA. Den senaste mätningen genomfördes 2012.

Andelen svenska 15-åringar med svag läsförmåga uppgick i denna mätning till 22,7 procent, 31,3 procent bland pojkar och 14,0 procent

bland flickor (se diagram 2.7). Andelen har ökat påtagligt jämfört med tidigare mätningar. Sverige ligger klart över EU genomsnittet som är 17,8 procent, 23,7 procent bland pojkar och 12,0 procent bland flickor. Andelen svaga läsare är med andra ord betydligt större bland pojkar än bland flickor, såväl i Sverige som i flertalet andra EU-länder.

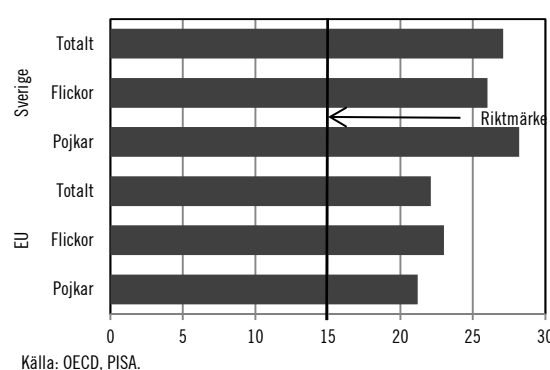
Diagram 2.7 Andel lågpresterande 15-åringar i läsning, procent (2012), procent

Källa: OECD, PISA.

I matematik hörde 27,1 procent av de svenska 15-åringarna, 28,2 procent av pojkarna och 26,0 procent av flickorna, till de lågpresterande 2012 (se diagram 2.8). Det är en försämring jämfört med tidigare mätningar och en bra bit från EU:s riktmärke på högst 15 procent. Inom EU var det i genomsnitt 22,1 procent av 15-åringarna som var lågpresterande, 21,2 procent av pojkarna och 23,0 procent av flickorna. Skillnaden mellan pojkar och flickor i Sverige ökade från cirka en procentenhet i mätningen 2009 till drygt två procentenheter i mätningen 2012.

Diagram 2.8 Andel lågpresterande 15-åringar i matematik, procent (2012)

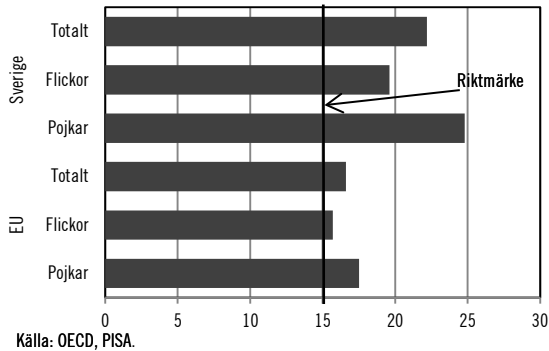

Källa: OECD, PISA.

I naturvetenskap presterade 22,2 procent av de svenska 15-åringarna på en låg nivå 2012 (se diagram 2.9), även i detta fall en försämring jämfört med tidigare mätningar och högre än EU-

riktmärket på högst 15 procent. Bland pojkar var andelen 24,8 procent och bland flickor var den 19,6 procent. Den genomsnittliga andelen inom EU var 16,6 procent, 17,5 procent av pojkarna och 15,7 procent av flickorna. Skillnaden mellan pojkar och flickor i Sverige ökade från ca två procentenheter i mätningen 2009 till ca fem procentenheter i mätningen 2012.

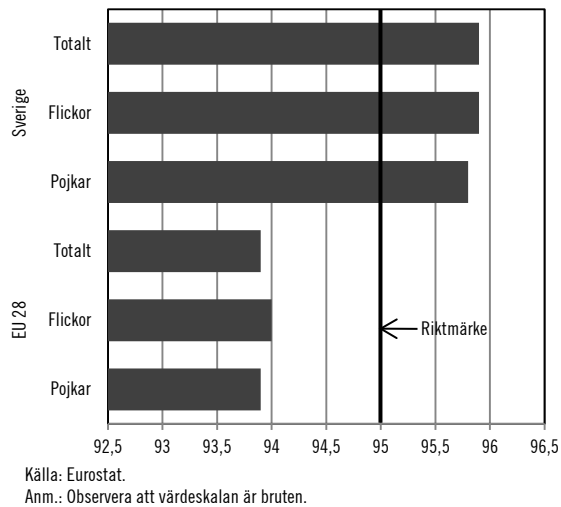
Diagram 2.9 Andel lågpresterande 15-åringar i naturvetenskap, procent (2012)

Större andel barn i förskola

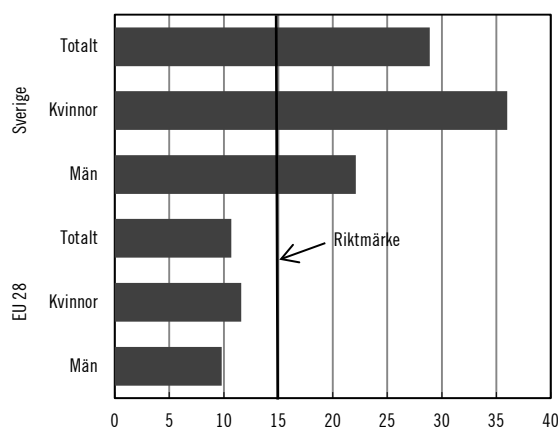
Andelen barn i förskoleåldern (fyra år upp till åldern för obligatorisk skolstart) som går i förskola har ökat successivt under många år i Sverige och uppgick under 2012 till 95,9 procent, 95,8 procent av pojkarna och 95,9 procent av flickorna, vilket innebär att Sverige låg strax över EU:s riktmarke på minst 95 procent (se diagram 2.10). EU28-ländernas genomsnittet har också ökat successivt och uppgick till 93,9 procent 2012, 93,9 procent av pojkarna och 94,0 procent av flickorna.

Diagram 2.10 Andel barn i förskoleåldern som deltar i förskola, procent (2012)

Många vuxna i Sverige deltar i olika former av utbildning

Vad gäller det riktmarke som rör vuxnas deltagande i såväl formella utbildningar inom utbildningsväsendet som icke-formella, t.ex. personalutbildning, tillhör Sverige, tillsammans med övriga nordiska länder och Schweiz, de länder som hade störst andel i Europa. Under 2014 uppgick andelen vuxna i Sverige som deltog i olika former av utbildning till 28,9 procent, 22,1 procent av männen och 36,0 procent av kvinnorna (se diagram 2.11). Inom EU ökade den genomsnittliga andelen vuxna i utbildning något och uppgick till 10,7 procent under 2014, 9,8 procent av männen och 11,6 procent av kvinnorna. I EU som helhet, och i ännu högre utsträckning i Sverige, är det en större andel kvinnor än män som deltar i olika former av utbildning.

Diagram 2.11 Andel vuxna (15–64 år) som deltagit i utbildning, procent (2014)

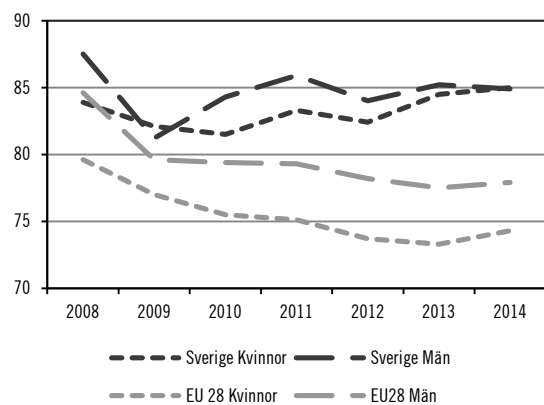
Källa: Eurostat.

Sysselsättning efter avslutad utbildning

Som en följd av den finansiella krisen har sysselsättningsgraden tre år efter avslutad gymnasial eller eftergymnasial utbildning minskat såväl i Sverige som i resten av EU sedan 2008. Utvecklingen sedan 2009 ser dock annorlunda ut för Sverige jämfört med EU (se diagram 2.12). I Sverige har sysselsättningsgraden trendmässigt ökat sedan 2009 för både män och kvinnor medan den har fortsatt minska i EU28 ända fram till 2013 varefter en viss ökning skett.

Diagram 2.12 Sysselsättningsgraden bland 20–34-åringar tre år efter avlagd examen på gymnasial eller eftergymnasial nivå, (2008–2014)

Procent

Källa: Eurostat.

Året 2014 uppgick sysselsättningsgraden tre år efter avslutad gymnasial eller eftergymnasial utbildning bland 20–34-åringar till 85,0 procent, 84,9 procent för män och 85,0 procent för kvinnor, vilket överstiger riktmerket på 82 pro-

cent. I EU28-länderna var motsvarande genomsnittliga nivå 76,1 procent, 77,9 procent för män och 74,3 procent för kvinnor.

2.4.3 Ett attraktivt läraryrke

Personalens utbildning och behörighet

Läraryrket aktualiseras inom flera verksamhetsområden. För att få en bättre bild av bland annat skolpersonalens utbildningsnivå och behörighet, lärarutbildningen, fortbildning och karriärtjänster presenteras information i detta avsnitt i en samlad resultatredovisning i stället för, som under tidigare år, i avsnitten för respektive verksamhetsområde. I det följande redovisas indikatorer när det gäller lärares och förskollärares utbildning och behörighet. Vidare redovisas resultatinformation i fråga om prognos för ökande efterfrågan och brist på lärare och förskollärare, utvecklingen av bland annat utfärdande av legitimation för lärare och förskollärare, andelen sökande till lärar- och förskolläraryrket, andelen studenter och examina vid lärar- och förskolläraryrket samt resultaten av olika insatser som staten har vidtagit för att öka läraryrkets attraktivitet.

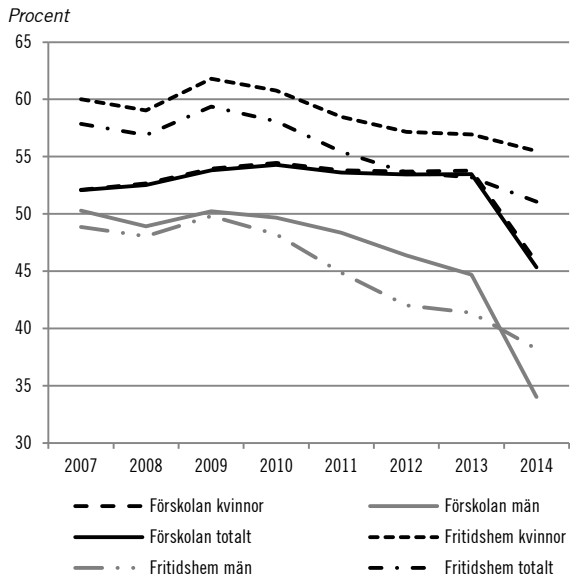
Eftersom bestämmelserna om vilka som är behöriga att undervisa i skolväsendet förändrats är det inte möjligt att ha en indikator som är jämförbar över tid de senaste åren. Det pågår därför ett utvecklingsarbete när det gäller statistiken. Eftersom nya statistikuppgifter ännu inte finns tillgängliga kommer regeringen att redovisa lärares och förskollärares behörighet enligt tidigare modell, dvs. andelen lärare, förskollärare och annan personal som har en pedagogisk högskoleutbildning. Pedagogisk högskoleutbildning och pedagogisk högskoleexamen är en indikator som används i Statens skolverks statistik som ett samlingsbegrepp för utbildning till fritidspedagog, förskolläraryrket och övriga lärarutbildningar inom universitet och högskola.

Den resultatredovisning och analys som här följer är ett sätt att redan innan den nya statistiken blir tillgänglig tillmötesgå utbildningsutskottets önskemål att få en bättre inblick i skolans personalsituation. Avsnittet kommer i kommande budgetpropositioner att utvecklas vidare i takt med att ny statistik blir tillgänglig.

Personalen i förskola och fritidshem med pedagogisk högskoleutbildning

I diagram 2.13 redovisas andelen av personalen (omräknat till heltidstjänster) i förskola och fritidshem som har pedagogisk högskoleutbildning.

Diagram 2.13 Andel av personalen i förskola och fritidshem med pedagogisk högskoleutbildning

Källa: Statens skolverk.

Anm.: Värdeaxeln är bruten.

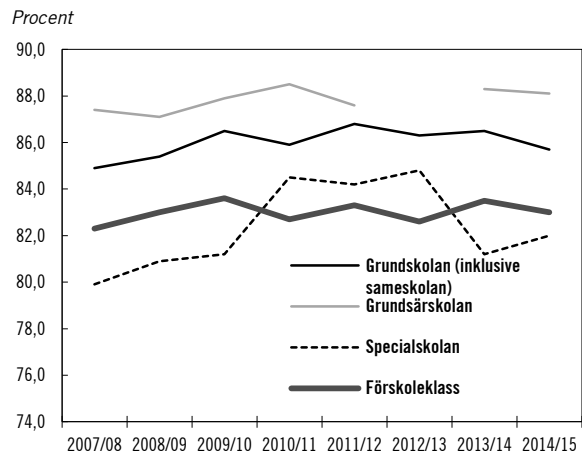
Anm.: Från och med 2014 finns det individbaserade uppgifter om personalens utbildning via SCB:s utbildningsregister. Före 2014 bestod statistiken av rapporterade uppgifter från kommunerna om personalens utbildning. Förändringarna medför ett tidsseriebrott så att uppgifterna om 2014 över förskolepersonalens utbildning inte kan jämföras med tidigare år.

Diagrammet visar att andelen förskolepersonal med pedagogisk högskoleutbildning är drygt sex procentenheter lägre än i fritidshemmen. I både förskolan och i fritidshemmen är andelen personal med pedagogisk högskoleutbildning betydligt lägre bland män än bland kvinnor. Andelen har även minskat mer bland männen än bland kvinnorna.

Lärare i obligatoriska skolformer samt förskoleklass med pedagogisk högskoleexamen.

Nedan redovisas hur andelen lärare (omräknat till heltidstjänster) med pedagogisk högskoleexamen, i förhållande till alla som arbetar som lärare, utvecklats de senaste åtta åren (se diagram 2.14).

Diagram 2.14 Andel lärare i obligatoriska skolformer samt förskoleklass med pedagogisk högskoleexamen 2007/08–2014/15

Källa: Statens skolverk.

Anm.: Värdeaxeln är bruten.

Anm.: andelen för grundsärskolan 2012/13 har utelämnats eftersom de fel-rapporterats.

Andelen lärare i de obligatoriska skolformerna samt förskoleklassen som har pedagogisk högskoleexamen har ökat jämfört med åtta år tidigare. Utvecklingen över tid har dock sett olika ut i de olika skolformerna. Störst har ökningen av andelen lärare med pedagogisk högskoleexamen varit i grundskolan och specialskolan med 0,8 respektive 2,1 procentenheters ökning. I grundsärskolan respektive förskoleklassen är ökningen 0,7 procentenheter. Genomgående har kvinnorna pedagogisk högskoleexamen i högre utsträckning än männen. I grundskolan var det 88 procent av kvinnorna och 77 procent av männen (omräknat till heltidstjänster), i grundsärskolan 90 procent respektive 80 procent och i specialskolan 85 procent respektive 73 procent som hade en pedagogisk högskoleexamen. Motsvarande uppgifter saknas för lärare i förskoleklassen.

Lärare i gymnasieskolan samt gymnasiesärskolan med pedagogisk högskoleexamen

Bland de tjänstgörande lärarna i gymnasieskolan (omräknade till heltidstjänster) har andelen med pedagogisk högskoleexamen ökat kontinuerligt den senaste femårsperioden, från 75 procent läsåret 2010/11 till 79 procent läsåret 2014/15 (se diagram 2.15). Kvinnliga lärare i gymnasieskolan hade i högre utsträckning pedagogisk högskoleexamen (85,3 procent) än manliga lärare (72,6 procent). Kommunala skolor hade också en större andel lärare med pedagogisk högskole-

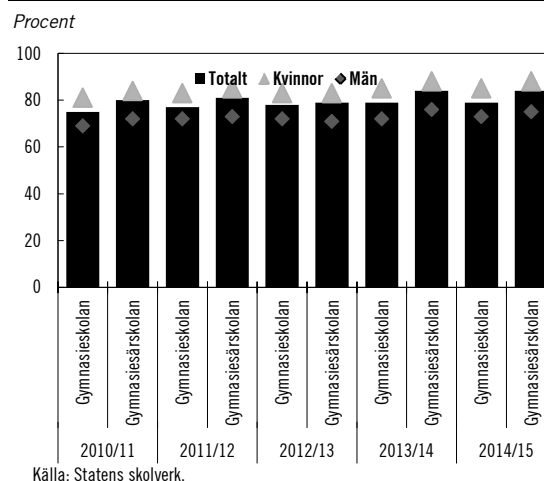
examen än skolor med en enskild huvudman: 82,3 respektive 68,3 procent.

Andelen lärare med pedagogisk högskoleexamen skiljer sig mellan olika ämnesgrupper. I gymnasieskolan finns tre olika grupper av ämnen: s.k. bilaga 4-ämnen, yrkesämnena och vissa ämnen. Bilaga 4-ämnen är de ämnen som enligt högskoleförordningen (1993:100) kan ingå i en ämneslärarexamen, t.ex. svenska, engelska och matematik. Yrkesämnena, t.ex. turism, skogsmaskiner respektive administration, ingår i yrkesprogram. Vissa ämnen är de ämnen som inte är yrkesämnena och inte heller bilaga 4-ämnen, t.ex. digitalt skapande, arkitektur och fotografisk bild. Av de tjänstgörande lärarna i bilaga 4-ämnen hade 89 procent pedagogisk högskoleexamen läsåret 2014/15 medan motsvarande andel för lärarna i yrkesämnena var 59 procent och för lärarna i vissa ämnen 78 procent. Över 90 procent av de tjänstgörande speciallärarna och specialpedagogerna, samt lärarna i svenska, samhällskunskap, historia, religionskunskap, geografi och psykologi hade en pedagogisk högskoleexamen, medan mindre än 50 procent av lärarna i modersmål hade det.

I yrkesämneskategorierna barn/ungdom, vård och omsorg samt handel/administration, som också har en stor andel kvinnliga lärare, hade över 70 procent en pedagogisk högskoleexamen. Motsatta förhållanden rådde bland lärare inom drift- och underhållstekniska, samt fordons-transporttekniska ämnen. Inom dessa ämneskategorier är kvinnorna i minoritet och mindre än 50 procent av lärarna har en pedagogisk högskoleexamen. Det fanns även skillnader mellan olika typer av huvudmän.

Inom gymnasiesärskolan var andelen tjänstgörande lärare med pedagogisk högskoleexamen (omräknat till heltidstjänster) 83,5 procent 2014/15, vilket är i nivå med föregående läsår (se diagram 2.15). Av lärarna anställda i kommuner hade 86 procent pedagogisk högskoleexamen läsåret 2014/15. Motsvarande andel för de enskilda huvudmännen var 59,7 procent.

Diagram 2.15 Andel lärare (heltidstjänster) i gymnasieskolan och gymnasiesärskolan med pedagogisk högskoleexamen, 2010/11-2014/15

Lärare i komvux, särvox och sfi med pedagogisk högskoleutbildning

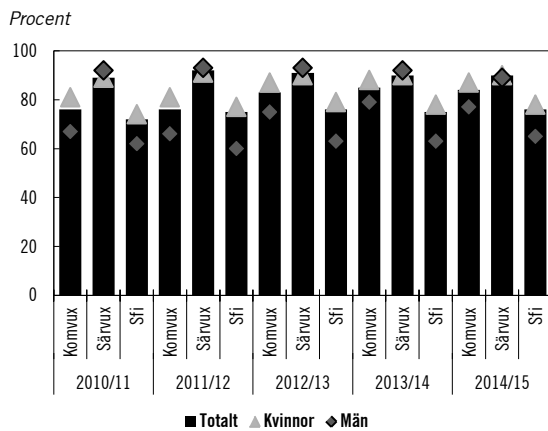
Andelen lärare i kommunal vuxenutbildning (komvux) (omräknad till heltidstjänster) med pedagogisk högskoleexamen var 84 procent hösten 2014, vilket är en minskning med en procentenhet jämfört med hösten 2013 (se diagram 2.16). Av alla lärare i komvux som var anställda av en kommun eller ett landsting hade 84 procent en pedagogisk högskoleexamen. För de som var anställda av annan utbildningsanordnare saknas uppgifter för 2014. Av de kvinnliga lärarna anställda i kommun eller landsting hade 87 procent en pedagogisk högskoleexamen. Motsvarande andel för manliga lärare var 77 procent.

Av lärarna (omräknat till heltidstjänster) i särskild utbildning för vuxna (särvox) hösten 2014 hade 90 procent en pedagogisk högskoleexamen, en minskning med 0,2 procentenhet jämfört med hösten 2013 men en ökning med 0,9 procentenhet jämfört med hösten 2010.

Andelen lärare i utbildning i svenska för invandrare (sfi), omräknad till heltidstjänster, med pedagogisk högskoleexamen var 78 procent hösten 2014 i utbildningar anordnade av kommuner och 67 procent hos andra utbildningsanordnare. Av alla lärare i sfi hade 76 procent en pedagogisk högskoleexamen, en ökning med 0,9 procentenhet jämfört med hösten 2013. Liksom tidigare var andelen kvinnliga lärare med pedagogisk högskoleexamen större än motsvarande andel manliga lärare hö-

ten 2014: 78 respektive 65 procent (se diagram 2.16).

Diagram 2.16 Andel lärare (heltidstjänster) med pedagogisk högskoleexamen i komvux, sårvox och sfi 2010/11-2014/15

Källa: Statens skolverk.

Ökad efterfrågan och brist på behöriga lärare och förskollärare

Enligt SCB (Trender och Prognoser 2014) räcker antalet personer med pedagogisk examen/utbildning inte till för att täcka behoven i skolan. Efterfrågan beräknas också öka med närmare 71 000 personer fram till 2035. Under samma period beräknas samtidigt tillgången, med en årlig examination på cirka 8 400 personer, minska med drygt 9 000 personer. Det innebär att det 2035 beräknas finnas ett uppskattat totalt underskott på arbetsmarknaden på omkring 80 000 lärare och förskollärare, dvs. drygt 20 procent av den totala efterfrågan. Statens skolverk bedömer också i sin prognos över behovet av olika lärarkategorier att antalet lärare som examineras fram till 2019 nästan behöver fördubblas jämfört med dagens nivåer för att täcka skolans behov (Statens skolverk, Redovisning av uppdrag om prognos över behovet av olika lärarkategorier 2015).

Enligt Arbetskraftsbarometern 2014 är ämnesinriktningen avgörande för hur arbetsgivarna upplever tillgången på olika lärarkategorier. Det är till exempel brist på nyutexaminerade grundskollärare inom matematik och naturorienterande ämnen. Vad gäller gymnasielärare uppges bland annat en brist på nyutexaminerade inom matematik och naturvetenskap men god tillgång på nyutexaminerade inom historia och samhällsvetenskapliga ämnen. Enligt SCB har den ökande efterfrågan för samtliga

lärarkategorier flera orsaker. En anledning är att antalet elever inom grund- och gymnasieskolan kommer att öka kraftigt fram till 2035. En annan anledning är att i dag verksamma lärare utan pedagogisk examen på sikt kommer att ersättas av lärare med pedagogisk examen pga. kravet på lärarlegitimation. Stora pensionsavgångar är också att vänta, särskilt bland förskolläraryrkeslärare, speciallärare och specialpedagoger.

Till ovanstående bild av rekryteringsläget kan tilläggas att bara var tjugonde svensk lärare tycker, enligt den internationella studien TALIS 2013, att deras yrke har hög status. Nio av tio lärare tycker visserligen om att arbeta på sin nuvarande skola, men bara drygt hälften skulle välja att bli lärare igen. Vidare framkommer i TALIS att svenska lärare ägnar mer av sin tid åt administrativa arbetsuppgifter och mindre åt undervisning och kompetensutveckling än lärare i andra OECD-länder. OECD:s granskning Improving Schools in Sweden visar vidare att lärares löneutveckling är sämre i Sverige än i andra OECD-länder.

Läro- och förskolläroarutbildningarna

År 2011 infördes fyra nya examina: förskolläro-, grundläro-, ämnesläro- och yrkesläroexamen. Dessa ersatte den tidigare samlade läroexamen från 2001.

Sökande och högskolenyborjare

Inför höstterminen 2014 fanns det cirka 16 500 behöriga förstahandssökande till läro- och förskolläroarutbildningarna. Antalet behöriga förstahandssökande har ökat till samtliga nya läro- och förskolläroarutbildningar sedan de infördes höstterminen 2011. Av de behöriga förstahandssökande inför höstterminen 2014 var 73 procent kvinnor och 27 procent män, vilket var en något större andel män jämfört med höstterminen 2013. Av de sökande till ämnesläroarutbildningen var 51 procent män, medan 9 procent av de sökande till förskolläroarutbildningen var män.

Läsåret 2013/14 fanns drygt 11 000 nyborjare på någon av de läro- eller förskolläroarutbildningar som infördes 2011. Ytterligare drygt 800 studenter registrerades på någon av de gamla läroarutbildningarna. Av nyborjarna på de nya läro- och förskolläroarutbildningarna var 73 procent kvinnor och 27 procent män. Kön-

fördelningen varierar kraftigt mellan olika inriktningar. På ämneslärarutbildningen var andelen män 50 procent, medan den var 8 procent på förskollärarytbildningen.

Studenter

Totalt fanns det cirka 29 000 helårsstudenter registrerade vid någon lärar- eller förskollärarytbildning läsåret 2013/14, vilket är samma antal som läsåret 2012/13. Majoriteten av studenterna läsåret 2013/14, cirka 21 000, läste inom ramen för de nya lärar- och förskollärarytbildningarna. Av de fyra nya lärar- och förskollärarytbildningarna utgjorde studenterna inom förskollärarytbildningen med cirka 35 procent den största gruppen och studenter inom yrkeslärarutbildningen med cirka 3 procent den minsta. Könstillfördelningen inom lärar- och förskollärarytprogrammen har varit relativt konstant mellan läsåren 2007/08 och 2013/14. Av studenterna var cirka 76 procent kvinnor och cirka 24 procent män.

Prestationsgrad och examensfrekvens

Prestationsgraden, dvs. hur många högskolepoäng studenter tar utifrån hur många poäng de varit registrerade för, inom den tidigare lärarutbildningen var 88 procent läsåren 2010/11–2012/13. Kvinnors prestationsgrad är högre än männens, 89 procent jämfört med 81 procent. Det kan jämföras med att prestationsgraden i genomsnitt för samtliga program som leder till en yrkesexamen var 89 procent läsåret 2012/13. Kvinnor har även för dessa utbildningar en högre prestationsgrad med 92 procent mot männens 86 procent. Av nybörjarna på en lärar- eller förskollärarytbildning något av läsåren 2001/02–2003/04 hade cirka 65 procent tagit ut sin examen efter åtta år. Liksom när det gäller prestationsgraden uppvisar kvinnorna en högre examensfrekvens (70 procent) än männen (50 procent).

Examinerade

Var fjärde yrkesexamen som avlades läsåret 2013/14 var en lärarexamen och totalt utfärdades 9 070 lärarexamina (inräknat de nya lärarexamina som infördes 2011). Det var drygt 700 fler än läsåret 2012/13 men ca 3 400 färre än läsåret 2010/11. Beslutet att införa legitimation för lärare och förskollärare, tillsammans med vissa regler kring ansökan om legitimation, förklarar den stora skillnaden jämfört med 2010/11.

Många redan yrkesverksamma lärare ansökte till följd av detta om examen under läsåret 2010/11.

Fördelningen mellan män och kvinnor till vilka det utfärdades en lärar- eller förskollärarytexamen under läsåret 2013/14 var mycket ojämn. Andelen examina utfärdade till kvinnor har under många år varit cirka 80 procent och till män cirka 20 procent. Det är stora skillnader mellan lärar- och förskollärarytutbildningarnas olika inriktningar.

Universitetskanslersämbetets rapport Etableringen på arbetsmarknaden 2011 (Rapport 2013:11) visar att etableringen på arbetsmarknaden är god för dem som hade avlagt någon form av lärarexamen läsåret 2009/10. Av rapporten framgår att i genomsnitt 78 procent av dem som hade avlagt en examen hade etablerat sig på arbetsmarknaden 2011 vilket är i nivå med genomsnittet (78,3 procent) för samtliga grupper som tog en examen. Etableringsgraden är särskilt god för yrkeslärare, speciallärare och specialpedagoger.

Statliga insatser

Legitimation för lärare och förskollärare

Sedan den 1 juli 2011 har det varit möjligt för lärare och förskollärare att ansöka om legitimation hos Statens skolverk.

Vid slutet av 2014 hade det sammanlagt inkommit drygt 223 000 ansökningar om legitimation och drygt 195 000 legitimationer meddelats. En majoritet av lärarna inom skolväsendet är, sett till heltidstjänster, behöriga i de skolformer, ämnen och årskurser där de undervisar. Av alla årsarbetare i förskolan hade 43 procent förskollärarytexamen 2014. Av lärarna och förskollärarytarna som tjänstgjorde i förskoleklassen under läsåret 2014/15 var 67 procent behöriga, sett till heltidstjänster. Motsvarande andel inom grundskolan och gymnasieskolan var drygt 63 respektive 69 procent. Även inom den kommunala vuxenutbildningen var andelen behöriga lärare över 60 procent.

Andelen lärare med rätt ämnesbehörighet skiljer sig åt mellan olika ämnen. I promemorian Pedagogisk personal i skola och vuxenutbildning läsåret 2014/15 (dnr 2015:00459) visar Skolverket att knappt 74 procent av de lärare som läsåret 2014/15 undervisade i grundskolans årskurs 1–3 var behöriga att undervisa i minst ett av sina undervisningsämnen. Ämnena svenska,

matematik och svenska som andraspråk är de ämnen som hade störst andel tjänstgörande lärare med behörighet i dessa årskurser. Lägst andel behöriga tjänstgörande lärare i årskurs 1–3 fanns i ämnena teknik och slöjd.

I årskurs 4–6 var 70 procent behöriga att undervisa i minst ett av sina undervisningsämnen. Ämnena svenska och matematik är de ämnen som hade störst andel tjänstgörande lärare med behörighet i dessa årskurser. I dessa ämnen var 67 respektive 64 procent av lärarna behöriga. Minst andel behöriga tjänstgörande lärare fanns i ämnena svenska som andraspråk och hem- och konsumentkunskap (25 respektive 30 procent).

I årskurs 7–9 var 68 procent av de tjänstgörande lärarna 2014/15 behöriga att undervisa i minst ett av sina undervisningsämnen. Störst andel fanns i de samhällsorienterande ämnena, franska och historia, där drygt två tredjedelar av lärarna var behöriga att undervisa. Minst andel behöriga lärare i årskurs 7–9 fanns i svenska som andraspråk där drygt 30 procent var behöriga. Även i ämnena teknik, bild, spanska, geografi, hem- och konsumentkunskap och musik var färre än hälften behöriga för sin undervisning

I gymnasieskolan var drygt 70 procent av lärarna i ämnena biologi, kemi, tyska, historia, fysik, franska, svenska och engelska behöriga att undervisa i sina respektive undervisningsämnen läsåret 2014/15. Av de lärare som undervisade i svenska som andraspråk var en betydligt mindre andel behöriga, drygt en femtedel. Eftersom det finns undantag från kravet på legitimation för lärare som undervisar i yrkesämnena och i gymnasiesärskolan redovisar Skolverket inte hur stor andel av dessa lärare som har lärarlegitimation och rätt behörighet för den undervisning de bedriver.

Skolverkets handläggningstider för meddelande av legitimation har i många fall varit långa, vilket bland annat kritiserats av JO i ett beslut från januari 2015. Handläggningstiden för de ärenden som beslutades under det första kvartalet 2015 var för drygt 3 procent av ärendena kortare än fyra månader. För majoriteten av ärendena, 80 procent, var handläggningstiden mellan fyra och tolv månader och för 17 procent av ärendena var handläggningstiden längre än ett år. Antalet ärenden som den 30 mars 2015 ännu inte beslutats var 32 813 stycken. Skolverket arbetar intensivt med att effektivisera ärendehandläggningen. Målsättningen är att ha en

handläggningstid om fyra månader senast den 30 september 2015. För 2016 beräknar Skolverket antalet inkommande ansökningar till 18 500. Skolverkets kostnader för handläggning av ärenden om lärarlegitimation uppgick till 126 miljoner kronor 2014, varav den största utgiftsposten var bemanning. Andra kostnader är it-kostnader, information, lokalkostnader och rekrytering. Under 2015 tillfördes Skolverket knappt 106 miljoner kronor för arbetet med att meddela legitimationer och bedöma behörigheter. Sedan reformens införande har Skolverket tillförts totalt 510 miljoner kronor för ändamålet.

I en rapport från Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering, IFAU, (2015:3) studeras de organisatoriska åtgärder som gymnasieskolor behöver vidta för att hantera de krav som legitimationsreformen medför. I studien dras den övergripande slutsatsen att legitimationsreformen tvingar gymnasieskolor och deras huvudmän till omfattande organisatoriska åtgärder där det är osäkert om intentionerna med reformen kan förverkligas inom existerande ramar.

Regelverket för legitimation och behörighet

Riksdagen har antagit regeringens proposition Vissa skolfrågor (prop. 2012/13:187, bet. 2013/14:UbU6, rskr. 2013/14:27). Ändringarna i skollagen (2010:800) och lagen (2010:801) om införande av skollagen samt vissa följdändringar i förordningen (2011:326) om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare trädde i kraft den 1 respektive den 2 december 2013. De ändrade reglerna innebär bland annat att lärare och förskollärare med gedigen erfarenhet av undervisning ska kunna bli behöriga att bedriva viss undervisning baserat på sin yrkeserfarenhet. Det gäller legitimerade lärare eller förskollärare som före den 1 juli 2015 har undervisat sammanlagt minst åtta läsår i ett ämne eller ämnesområde eller i förskolan under de senaste 15 åren eller, för de lärare eller förskollärare som fyller 57 år senast den 1 juli 2015, har minst fyra års undervisningserfarenhet under samma period.

I och med lagändringen ökade antalet inkomna ärenden till Statens skolverk som rör komplettering av legitimation med ytterligare behörighet i slutet av 2013 och i början av 2014 för att sedan stabiliseras. Fram till och med det första kvartalet 2015 har Skolverket fattat beslut

i 11 517 ärenden som gäller komplettering av tidigare legitimation.

Läraryftet II

Sedan hösten 2011 erbjuds Läraryftet II, som syftar till att lärare ska bli behöriga i alla skolformer, ämnen och årskurser där de undervisar. Satsningen omfattar även utbildning i ett eller två praktiska eller estetiska ämnen för fritidspedagoger eller motsvarande så att dessa kan bli behöriga lärare och därmed ges möjlighet att få legitimation som lärare. Under 2012 utökades uppdraget så att lärare och förskollärare kan få en speciallärarexamen med specialisering mot utvecklingsstörning. Från och med 2015 har deltagare i Läraryftet II även erbjudits möjlighet till validering för tillgodoräkning. Under 2014 anordnade Skolverket 353 kurser för lärare och drygt 2 300 lärare antogs till en kurs. Av det totala antalet deltagande lärare undervisade 64 procent i grundskolan, 7 procent i gymnasieskolan, 9 procent i grund- eller gymnasieskolan, 1 procent i svenska för invandrare, 1 procent i kommunal vuxenutbildning och 13 procent på fritidshem. Restande 5 procent lärare undervisade i övriga skolformer. Av de antagna lärarna våren 2014 var 86 procent kvinnor och 14 procent män. Under 2015 förstärktes den del av satsningen som avser speciallärarutbildningen med 8 miljoner kronor i vårandringsbudgeten.

Behörighetsgivande utbildning för yrkeslärare

Under 2013 beslutade regeringen förordningen (2013:60) om statsbidrag för behörighetsgivande utbildning för lärare i yrkesämnen. Statsbidraget syftar till att underlätta för lärare som undervisar i yrkesämnen att delta i behörighetsgivande utbildning genom att möjliggöra en nedsättning av arbetstiden. Staten bekostar en viss nedsättning av tjänstgöringsgraden. Under 2014 avsatte regeringen 38 miljoner kronor för satsningen. Totalt ansökte och beviljades 94 huvudmän statsbidrag motsvarande 13,7 miljoner kronor eller 216 lärare. Detta är en ökning mot 2013 då motsvarande siffra var 115 lärare. Det kan noteras att vissa huvudmän som ansöker om bidraget avstår från att rekvirera medel. En anledning till detta kan vara att det är svårt att undvara kompetenta lärare i yrkesämnen i undervisningen på grund av den rådande bristen på yrkeslärare.

Satsningen på kompetensutveckling för lärare i yrkesämnen pågår sedan 2012. Under 2014

avsatte regeringen 17 miljoner kronor för satsningen. Totalt beviljades 91 huvudmän drygt 6,5 miljoner kronor i statsbidrag för att 594 yrkeslärare ska kunna delta i arbetsplatsförlagd verksamhet eller annan kompetensutveckling. Detta är samma nivå som föregående år.

Sammantaget har de två statsbidragen för kompetensutveckling och behörighetsgivande utbildning av lärare utnyttjats i liten omfattning. Skolverket har därför genomfört insatser för att få fler huvudmän att delta i satsningen.

Förskolelyftet

Förskolelyftet inleddes 2009 med syftet att utveckla förskolepersonalens kompetens i samband med att förskolans pedagogiska uppdrag förtydligades i läroplanen. Nästan 7 000 anställda deltog i satsningen under perioden 2009–2011. Även förskolechefers och förskollärares ansvar för det pedagogiska arbetet i förskolan har förtydligats i den nya skollagen och läroplanen. Under 2012–2014 fortsatte därför satsningen med en fortbildning för förskollärare och förskolechefer. Satsningen utvidgades fr.o.m. hösten 2013 med kurser i naturvetenskap och teknik samt flerspråkighet och interkulturalitet för all pedagogisk personal i förskolan. Under 2012–2013 har ca 2 600 personer antagits till fortbildningen och under 2014 antogs cirka 3 500 personer. Satsningen förlängdes under 2015 och Skolverket bedömer att antalet platser kommer att uppgå till ca 2 640 och att alla dessa kommer att fyllas.

Befattningsutbildning för rektorer m.fl.

Sedan mars 2010 är kommuner, landsting och huvudmän för fristående skolor skyldiga att se till att nyanställda rektorer går en särskild befattningsutbildning eller en utbildning som kan jämföras med denna. Totalt har ca 3 400 skolledare deltagit i utbildningen under 2014. I utbildningen var 40 procent rektorer, 30 procent biträdande rektorer och 20 procent förskolechefer. Av deltagarna hade 10 procent en befattning som kan jämföras med biträdande rektor. Av de totalt ca 3 400 var 73 procent kvinnor och 27 procent män. Av Statens skolverks årsredovisning framgår att 843 av deltagarna avslutade sin utbildning med godkänt resultat under 2014, vilket motsvarar 87 procent av de som genomgått sex terminers utbildning. Skolverket uppskattar att ca 60 procent av landets rektorer antingen går eller har genomfört utbildning inom ramen för befattningsutbild-

ningen. Hur många som fortsatt är i behov av utbildning är svårbedömt och kan inte närmare anges, bland annat eftersom nya rektorer, förskolechefer och biträdande rektorer tillkommer över tid.

Skolverket anger i sin årsredovisning att 97 procent av deltagarna är positiva till utbildningen.

Hösten 2014 startade den fjärde kursomgången av Rektorslyftet. Det är en särskild satsning på fortbildning i pedagogiskt ledarskap på avancerad nivå om 7,5 högskolepoäng. Det var då 157 rektorer som började fortbildningen. Den tredje kursomgången avslutade sin fortbildning under våren 2014. Av de 120 rektorer som då antogs och påbörjade fortbildningen har 94 procent slutfört den och 71 procent har gjort det med godkänt betyg. Utfallet ligger betydligt lägre än i den första och andra omgången. Skolverkets utvärderingar av tidigare kursomgångar visar på mycket positiva omdömen från deltagarnas sida. Rektorerna anser att de känner sig stärkta i sin yrkesroll och att de har förbättrat sitt pedagogiska ledarskap.

Kampanj för lärar- och förskolläraryrkena

Uppdraget till Statens skolverk om en kampanj för lärar- och förskolläraryrkena, som gällt sedan 2011 syftar till att få fler ungdomar att söka till lärar- och förskolläraryrken. Genom tilläggsuppdrag har kampanjen getts ytterligare inriktningar, exempelvis att locka fler till lärarutbildning med inriktning mot ämnesområdena naturvetenskap och teknik, fler män till arbete i förskolan och fler att arbeta som lärare i yrkesämnena. Skolverkets insatser har bland annat resulterat i en särskild kampanjwebb som samlar ett antal målgruppsanpassade aktiviteter. Skolverket har även deltagit med kampanjen i olika utbildningsmässor och bedrivit en större annonseringskampanj i olika medier. Skolverket har även producerat filmer (som visats som bioreklam), broschyrer och radioreklam för att nå ut till målgrupperna.

Enligt Skolverket har kampanjen fått en bred spridning bland målgrupperna och stark respons i sociala medier. Lärarkampanjen har också fått flera priser, bl.a. Stora Publishingpriset (i konkurrens med samtliga vinnare i samtliga kategorier) och 100-wattaren (pris för den bästa svenska ideella reklamen). Den senare tävlingen belönar effekten av kampanjer. Kampanjen har även fått ett silverägg i reklambranschens pre-

stigefulla tävling. Genom vårändringsbudgeten 2015 förstärktes kampanjen under 2015 med 5 miljoner kronor.

Karriärvägar för lärare

Den 1 juli 2013 infördes ett s.k. målsättningsstadgande i skollagen (2010:800) som innebär att skolhuvudmän ska sträva efter att inrätta karriärsteg för särskilt yrkesskickliga lärare. Vidare infördes en upplysningsbestämmelse om möjligheten för huvudmän att söka statsbidrag för karriärstegen förstelärare och lektor. Statens skolverk har i uppdrag att besluta om statsbidrag till skolhuvudmän som inrättar karriärstegen förstelärare och lektor. Sedan 2014 gäller uppdraget även extra statsbidrag till skolhuvudmän som inrättar karriärsteg för lärare i förskoleklasser och grundskolor i utanförskapsområden.

Under 2014 betalade Skolverket ut 600 miljoner kronor som statsbidrag för karriärtjänster. För hösten 2014 tillsattes 12 000 förstelärare och drygt 130 lektorer. Motsvarande antal tillsatta tjänster för våren 2014 var drygt 3 500 förstelärare och 40 lektorer. Enligt Skolverkets årsredovisning beror ökningen på att skolhuvudmännen är mer införstådda i hur statsbidraget kan sökas, rekvireras och användas för att inrätta karriärsteg. För 2015 beräknas resursutnyttjandet av statsbidraget till 95 procent.

Av totalt drygt 12 100 förstelärare och lektorer arbetar 71 procent i grundskolan, 25 procent i gymnasieskolan och 4 procent i övriga skolformer. De flesta undervisar i ämnena svenska, svenska som andraspråk och matematik. Av de förstelärare som arbetar i gymnasieskolan undervisar 12 procent i yrkesämnena.

Statskontoret har regeringens uppdrag att följa upp och analysera hur reformen om inrättandet av karriärsteg för särskilt yrkesskickliga lärare genomförts och fungerar (U2014/4127/S). En första delrapport av uppdraget redovisades den 15 juni 2015. Av rapporten framgår att karriärstegsreformen uppvisar ett brett deltagande. Undantaget är de små, enskilda huvudmännen som av olika skäl har deltagit i lägre utsträckning. Vid fördelningen av karriärtjänster har den viktigaste principen för huvudmännen varit att de skickligaste lärarna ska premieras, vilket också är i linje med ambitionen med reformen. Samtidigt pekar Statskontoret på att huvudmännen generellt inte gjort någon prioritering av svaga skolor vid sin fördelning av

tjänsterna. Lektorstjänster har av olika orsaker tillsatts i en begränsad utsträckning. När det gäller rekrytering till karriärtjänsterna har ett öppet, internt ansökningsförfarande varit det vanligaste tillvägagångssättet bland huvudmännen. Ett stort ansvar vilar på den enskilde rektorn när det gäller att bedöma vilka lärare som är särskilt yrkesskickliga och därmed kvalificerade för en karriärtjänst. Statskontorets samlade bild är dock att karriäruppgragen i många fall har fått en utformning som stämmer väl överens med intentionerna bakom reformen.

När det gäller den del av reformen som rör statsbidrag för karriärtjänster i utanförskapsområden visar Statskontoret på flera problem i statsbidragets konstruktion. De faktorer som styr urvalet av skolor bedöms inte som träffsäkra. Följden blir då att skolor med lika stora eller till och med större behov än de bidragsberättigade faller utanför satsningen. Att en huvudman behöver utnyttja hela sin tilldelade ram för det extra statsbidraget för att överhuvudtaget få något statsbidrag ses också som ett problem. Vidare konstaterar Statskontoret att huvudmännen har haft svårt att tillsätta tjänsterna, vilket till stor del kan förklaras av att det generellt är svårt att rekrytera skickliga lärare till skolor i utanförskapsområden. Av de lärare som utsågs till förstelärare i utanförskapsområdena hösten 2014 var 90 procent kvinnor, jämfört med 76 procent kvinnor inom det ordinarie karriärtjänstsystemet.

Överlag har karriärstegsreformen mottagits positivt av skolhuvudmännen och de centrala intresseorganisationerna. Hur lärarkåren generellt ser på reformen är föremål för Statskontorets nästa delrapport som ska redovisas den 1 februari 2016.

Vidareutbildning av lärare

För att ge erfarna lärare och förskollärare en möjlighet att nå legitimation och behörighet pågår sedan 2007 Vidareutbildning av lärare (VAL).

Sju universitet och högskolor har i uppdrag att bedriva utbildning enligt förordningen (2011:689) om vissa behörighetsgivande examina för legitimation som lärare och förskollärare och om högskoleutbildningar för vidareutbildning av lärare och förskollärare som saknar lärar- eller förskolläraryxamen. Utbildningen ska enligt förordningen planeras med hänsyn till varje students tidigare utbildning och arbetslivs-

erfarenhet. För utbildningens genomförande finns särskilda medel avsatta. Dessa lärosäten har sedan 2011 också i uppdrag att erbjuda andra lärosäten vägledning i fråga om bedömning av tidigare utbildning och verksamhet samt studieplanering för att medverka till en likvärdig behandling av personer som påbörjat en utbildning till lärare eller förskollärare enligt äldre bestämmelser och som önskar få en examen.

Inför vårterminsantagningen 2015 inkom drygt 950 ansökningar till VAL, vilket är det högsta antalet sökande inför en vårterminsantagning sedan VAL startade. De främsta orsakerna till det höga söktrycket är att förordningen har ändrats på ett sätt som innebär att nya grupper, såsom förskollärare och lärare med lång erfarenhet av undervisning i skolväsendet, kan vidareutbilda sig samt det nära förestående legitimationskravet för att undervisa i skolan. Av de sökande registrerades 575 studenter på aktuella kurser.

Kompletterande utbildning för personer med utländsk lärarutbildning

För att ge personer med en utländsk lärarexamen möjlighet till kompletterande utbildning pågår sedan 2007 statsningen Utländska lärares vidareutbildning (ULV). Syftet är att ta tillvara kompetensen hos personer med utländsk lärarutbildning och ge ökade möjligheter till anställning i svensk skola eller förskola. Sex universitet och högskolor hade 2014 möjlighet att bedriva kompletterande utbildning för personer med utländsk lärarutbildning. Totalt deltog 382 helårsstudenter i utbildningen. För mer information om hur många studenter som omfattats av regeringens satsning på kompletterande utbildning se rubrik Vissa yrkesexamensprogram samt kompletterande utbildningar under avsnitt 7.3.2.

Ämneslärarutbildning i minoritetsspråk

Sedan 2013 har Stockholms universitet ett nationellt ansvar för att bygga upp och utveckla ämneslärarutbildning i finska och meänkieli. Stockholms universitet beviljades i juni 2013 examenstillstånd för ämnesläraryxamen med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 7–9 i finska som modersmål. Utbildningen startades under hösten 2014.

Umeå universitet och Södertörns högskola har sedan 2013 i uppdrag att bygga upp och utveckla ämneslärarutbildning för samiska respektive romani chib. Umeå universitet bevilja-

des i juni 2014 examenstillstånd för ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 7–9 och med inriktning mot arbete i gymnasieskolan i samiska som modersmål. Utbildningen planeras att starta hösten 2015.

Lunds universitet har sedan tidigare ett särskilt ansvar för att varje läsår erbjuda utbildning i jiddisch.

I 2014 års regleringsbrev angavs att de berörda lärosätena, mot bakgrund av Sveriges åtaganden enligt Europarådets ramkonvention om skydd för nationella minoriteter (SÖ 2000:2) och den europeiska stadgan om landsdels- eller minoritetsspråk (SÖ 2000:3), som Sverige har ratificerat, ska fortsätta utbyggnaden av ämneslärarutbildningarna i finska, meänkieli, romani chib och samiska. I arbetet ska lärosätena ta hänsyn till de särskilda behov och förutsättningar som respektive språk har samt föra en dialog med berörda företrädare för de nationella minoriteterna. Lärosätena ska samverka med berörda aktörer både i Sverige och, när det är relevant, i andra länder som har erfarenhet av arbete med berört språk.

Det uppdrag som Skolverket har med syftet att förstärka tillgången på modersmåls lärare i nationella minoritetsspråk (A2013/02958/DISK och A2014/03289/DISK) har under 2015 utökats till att, utöver samiska och meänkieli, även omfatta romani chib. Fler deltagare än beräknat har påbörjat uppdragsutbildningarna vid de lärosäten som ingår i utbildningsinsatsen.

2.4.4 Analys och slutsatser

I avsnitt 2.4.1 anges de indikatorer som används för att analysera måluppfyllelse för utgiftsområdets övergripande mål att Sverige ska vara en framstående kunskaps- och forskningsnation präglad av hög kvalitet. Den bild de ger över hur Sverige står sig som kunskaps- och forskningsnation är splittrad. Sverige har uppnått goda resultat när man ser till befolkningens utbildningsnivå och presterar bra i mätningar av den vuxna befolkningens kunskaps- och kompetensnivå. Många, i synnerhet kvinnor, deltar i någon form av utbildning även i vuxen ålder. Andelen unga kvinnor och män som har mindre än två års gymnasieutbildning och därefter inte deltar i någon form av utbildning är i en internationell jämförelse låg. Särskilt låg är den bland unga

kvinnor. På motsvarande sätt är sysselsättningsgraden efter avslutad utbildning hög. Sverige står sig också väl i mätningar av omfattningen och kvaliteten på den forskning som bedrivs.

Sverige uppnår samtidigt klart sämre resultat vid mätningar av kompetens- och kunskapsnivå bland befolkningen i grundskoleåldern. Det gäller både pojkar och flickor, även om flickor presterar bättre än pojkar i läsförståelse. Som beskrivs mer ingående i avsnitt 2.4.2 ger de internationella studierna, som till skillnad från det nationella provsystemet är konstruerade för att mäta resultatutvecklingen över tid, sammantaget en dystert bild av utvecklingen i den svenska skolan. PISA-resultaten visar att kunskapsnivån bland 15-åringar sjunkit mer i Sverige än i något annat land sedan början av 2000-talet. Resultatnedgången är särskilt stor bland pojkar och bland lågpresterande elever, även om det skett en försämring i hela gruppen 15-åringar. Allt sämre resultat bland yngre syns även i andra internationella mätningar, om än i något lägre utsträckning. Också andelen som inte når målen i grundskolans årskurs 9 och därför saknar behörighet till gymnasieskolan har ökat.

Den ålderskohort som var 15 år och deltog i PISA-undersökningen 2000, när Sverige presterade på topp, var 27 år gamla när PIAAC-undersökningen genomfördes. Denna åldersgrupp presterar fortsatt mycket bra resultat i PIAAC medan efterföljande kohorter tenderar att prestera sämre, vilket stämmer överens med resultatutvecklingen i PISA. Om de sämre prestationerna beror på en kohorteffekt, det vill säga att de yngre årgångarna i PIAAC har en relativt sett lägre nivå på sina färdigheter jämfört med vad de äldre hade vid motsvarande ålder, kan vi vänta oss sämre resultat i kommande PIAAC-studier. Resultatutvecklingen kan också, mer eller mindre, bero på en ålderseffekt, det vill säga att individerna förbättrar sina kunskaper över tid. Det går inte att i nuläget säkert säga om resultatutvecklingen beror på en kohort- eller ålderseffekt, då PIAAC hittills endast genomförts vid ett tillfälle.

Sammantaget är den negativa resultatutvecklingen oroande och kan, om den fortgår, innebära att Sveriges position som framstående kunskaps- och forskningsnation hotas.

Läraryrkets attraktionskraft och personalens utbildning och behörighet

Det finns, som konstaterats, en stor rekryteringsutmaning för svensk skola samtidigt som efterfrågan på behöriga lärare beräknas öka. En i sammanhanget positiv utveckling är dock att satsningen på karriärsteg för lärare, sedan införandet i juli 2013, i allt större utsträckning utnyttjas av skolhuvudmännen. En annan positiv utveckling är det ökade intresset för lärar- och förskolläraryrkesutbildningarna de senaste åren. Det kan dock konstateras att läget beträffande personalens behörighet och läraryrkets attraktionskraft är fortsatt oroväckande.

Att handläggningstiderna hos Statens skolverk fortsatt är alldeles för långa är allvarligt eftersom behovet av legitimerade lärare är stort. Enligt JO innebär de långa handläggningstiderna i praktiken att enskilda lärare riskerar att gå miste om såväl anställningar som möjligheten att göra karriär. Skolverkets bedömning är att man först under slutet av 2015 kommer ner till fyra månaders handläggningstid från det att ansökan är fullständig (se redovisning ovan).

Legitimationsreformen har också inneburit genomförandeproblem. IFAU:s rapport (2015:3) visar att många gymnasieskolor behöver vidta organisatoriska åtgärder som en följd av de krav som legitimationsreformen medför. Den vanligaste åtgärden handlar om kompetensutvecklande insatser för att lärare ska uppnå ämnesbehörighet. En annan viktig åtgärd är att låta legitimerade lärare sätta betyg för klasser och undervisningsgrupper där legitimerade lärare saknas. Andra vanliga åtgärder är rekrytering av lärare för att leva upp till legitimationskravet samt att rektorer får sätta betyg när den undervisande lärare saknar legitimation. Detta visar på vikten av att ansökningar om legitimation kan hanteras snabbare än i dag.

För att många icke-legitimerade lärare ska få sin legitimation är fortbildning en förutsättning, exempelvis genom Vidareutbildning av lärare (VAL). För att redan legitimerade lärare ska bli behöriga i de skolformer, ämnen och årskurser där de undervisar finns Lärarlyftet II. Statens skolverks statistik visar emellertid att antalet sökande och antagna minskade under 2014 i förhållande till 2013, samtidigt som andelen behöriga lärare inom skolväsendet fortsatt är för låg (se redovisning ovan). En delförklaring till det minskade antalet sökande och antagna till

Lärarlyftet II är de bestämmelser och nya regler som trädde i kraft i december 2013 och som bland annat medförde förändrade krav på behörighet för personer med äldre högskoleutbildning. En annan förklaring kan vara att de resurser som tillförts satsningen varit för begränsade. I dag ersätts huvudmän, som är arbetsgivare till lärare som utbildar sig inom Lärarlyftet II, med 1 000 kronor per högskolepoäng i matematik och 500 kronor per högskolepoäng i övriga ämnen. Vidare visar Skolverkets årsredovisning att satsningarna på behörighetsgivande utbildning respektive kompetensutveckling för lärare i yrkesämnen utnyttjats i låg omfattning.

Enligt Skolverkets statistik om pedagogisk personal i skola och vuxenutbildning för läsåret 2014/15 var, omräknat till heltidstjänster, 67 procent av lärarna och förskollärarna som tjänstgör i förskoleklassen behöriga. Motsvarande andelar för grundskolan och gymnasieskolan var drygt 63 respektive 68 procent. Även inom den kommunala vuxenutbildningen var andelen behöriga lärare över 60 procent. Trots att det skett en ökning av andelen behöriga lärare mot föregående år kan behörighetsläget fortfarande betecknas som mycket oroande. I grundskolan märks detta särskilt i ämnena svenska som andraspråk, teknik, slöjd, hem- och konsumentkunskap och spanska. I gymnasieskolan är behörighetsläget oroväckande i ämnena svenska som andraspråk, teknik, naturkunskap, musik, spanska och filosofi.

När det gäller lärarna i gymnasieskolans yrkesämnen är läget mycket oroande när det gäller både behörighet och rekrytering av nya lärare som undervisar i yrkesämnen. I Skolverkets rapport Yrkeslärare per program (Rapport nr 414, 2014) framgår att yrkeslärarna är äldre än andra kategorier av lärare, vilket betyder att gruppen står inför stora pensionsavgångar tidigare än andra grupper. Rektorer för gymnasieskolor med yrkesprogram förväntar sig ett stort kvarstående eller växande rekryteringsbehov av yrkeslärare på några års sikt. Skolverket beräknar i sin prognos över behovet av olika lärarkategorier att examinationsbehovet av yrkeslärare kommer att bli mycket stort under de närmaste åren. Yrkeslärarna är en av de lärargrupper som i lägst utsträckning finns kvar i yrket från ett år till nästa. Det råder samstämmighet om att kunniga och yrkesskickliga lärare är avgörande för en skola med hög kvalitet.

Det är därför mycket bekymmersamt att undervisningen i många klassrum inte bedrivs av behöriga lärare. Regeringen bedömer att fler åtgärder behöver vidtas för att lärare som saknar rätt utbildning ska bli behöriga (se avsnitt 9.2.2).

Läro- och förskolläroarbudsutbildningarna har en avgörande roll för att långsiktigt förse skolväsendet med utbildad och behörig personal. Intresset för att söka sig till läro- eller förskolläroarbudsutbildning har som konstaterats visserligen ökat generellt sett under de senaste åren, men intresset varierar stort mellan olika utbildningar och ämnen. Det kan vidare konstateras att antalet som söker till och genomgår en läro- eller förskolläroarbudsutbildning fortfarande sammantaget är för lågt för att kunna svara mot skolans framtida behov, om inte en kraftig ökning sker under kommande år. Regeringen har tidigare uttalat att frågan om tillräcklig tillgång till kvalificerade lärare till stor del är en fråga om läraryrkets attraktivitet, men att det också är viktigt att läroarbudsutbildningen håller hög kvalitet och är attraktiv på hela arbetsmarknaden och bland blivande studenter.

Regeringen ser därför positivt på det ökande intresset för utbildningarna, men bedömer att det kommer krävas ytterligare åtgärder för att stärka utbildningarnas kvalitet och för att attrahera fler studenter och därmed fler till yrket (se avsnitt 9.2.2).

Utöver att attrahera fler till utbildningarna bedömer regeringen att mer behöver göras för att få fler lärare att också stanna i yrket. Möjlighet till löneutveckling, ett tillfredställande arbetsinnehåll och möjligheter att utvecklas i arbetet bidrar till att göra ett yrke attraktivt, vilket understryks av resultaten i TALIS och i OECD:s granskning. För att göra läraryrket mer attraktivt är det därför centralt att vidta åtgärder så att lärare kan fokusera på sin undervisning, utvecklas i sin profession och få en lön som motiverar dem att stanna kvar i yrket. Regeringen har därför tagit initiativ till en nationell samling för läraryrket som bland annat syftar till bättre löneutveckling för lärare.

Regeringen bedömer också att lärare under sitt yrkesliv behöver tillgång till kompetensutveckling som är systematisk och långsiktig.

När det gäller lärares administrativa arbetsuppgifter har regeringen, i den ekonomiska vårpropositionen för 2015, aviserat att den avser att inrätta nationella skolutvecklingsprogram innehållande kompetens- och stödinsatser bland

annat kring hur administrationen kan minskas och arbetsprocesser göras mer effektiva (se avsnitt 9.2.2).

Sammantaget kan konstateras att läget beträffande lärobehörighet och läroyrkets attraktionskraft är bekymmersamt och att stora insatser behöver göras för att vända utvecklingen.

2.5 Miljöledningsrapporter

Statliga myndigheter ska utveckla miljöledningssystem och årligen rapportera sina resultat till regeringen och Naturvårdsverket enligt förordningen (2009:907) om miljöledning i statliga myndigheter. I enlighet med förordningen har det kommit in rapporter från myndigheter inom Utbildningsdepartementets område.

3 Förskola och grundskola

3.1 Omfattning

Avsnitten om förskola och grundskola omfattar förskola, förskoleklass, fritidshem, grundskola och grundsärskola, specialskola och sameskola.

Utanför skolväsendet bedrivs annan pedagogisk verksamhet i form av pedagogisk omsorg, öppen förskola, öppen fritidsverksamhet och omsorg för barn under tid då förskola eller fritidshem inte erbjuds.

I de följande avsnitten redovisas främst resultat som avser 2014. När det gäller betyg, meritvärde och provresultat avser uppgifterna läsåret 2013/14. Uppgifter om barn, elever och personal avser läsåret 2014/15.

Uppgifter om lärare och annan pedagogisk personal, resultat, resultatindikatorer och statliga insatser för läraryrket redovisas samlat i avsnitt 2 för alla skolformer.

3.2 Mål för förskola och grundskola

Målet för verksamhetsområdet är en förskole- och grundskoleutbildning av hög och likvärdig kvalitet. Alla ska ges förutsättningar att uppnå de nationella målen och utveckla sina kunskaper, färdigheter och kompetenser så långt som möjligt.

3.3 Resultatredovisning

3.3.1 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Följande indikatorer används för förskolan och grundskolan:

- Deltagande i förskola. Andelen barn i åldern 3–5 år som är inskrivna i förskola.
- Deltagande i förskoleklass. Andelen av alla 6-åringar som är inskrivna i förskoleklass.
- Resultat på nationella prov i grundskola. För grundskolan redovisas andelen elever som nått kravnivån eller fått minst provbetyget Godkänt eller E i svenska, svenska som andraspråk, engelska och matematik i årskurs 3, 6 och 9.
- Andelen elever som uppnått kunskapskraven i samtliga grundskolans ämnen i årskurs 9.
- Genomsnittligt meritvärde i årskurs 9.
- Andelen elever i årskurs 9 som uppnått behörighet till gymnasieskolans nationella program.
- Resultat i internationella studier avseende grundskola som PISA, TIMSS och PIRLS i de fall någon ny studie presenterats sedan föregående års budgetproposition.
- Lärarbehörighet och personalens utbildning. Denna indikator redovisas i avsnitt 2.

Indikatorerna ger inte en heltäckande bild av respektive verksamhet men belyser delar av måluppfyllelse och resultat som regeringen bedömer är centrala. Redovisningen av resultat

inom utgiftsområdet är uppdelat på verksamheter. Inom varje avsnitt redovisas i förekommande fall indikatorer samt övriga resultat. All individbaserad statistik redovisas uppdelat på kön om dessa uppgifter är tillgängliga. Därutöver finns ett sammanhållet avsnitt i avsnitt 2 om personalens behörighet och utbildning.

3.3.2 Resultat

Förskolan

Förskolan är en frivillig skolform inom skolväsendet. Utbildningen i förskolan ska enligt skollagen (2010:800) stimulera barnens utveckling och lärande samt erbjuda barnen en trygg omsorg. Kommunerna är enligt skollagen skyldiga att erbjuda barn förskola fr.o.m. ett års ålder i den omfattning det behövs med hänsyn till föräldrarnas förvärvsarbete eller studier eller om barnet har ett eget behov på grund av familjens situation i övrigt. Barn vars föräldrar är arbetslösa eller föräldralediga ska erbjudas förskola under minst 15 timmar i veckan. Alla barn ska erbjudas avgiftsfri förskola under minst 525 timmar per år fr.o.m. höstterminen det år barnet fyller tre år (allmän förskola). När vårdnadshavare har anmält önskemål om förskola med offentlig huvudman ska kommunen erbjuda barnet förskola inom fyra månader.

I förskolans läroplan (Lpfö 98, reviderad 2010) formuleras värdegrund och uppdrag samt mål och riktlinjer för verksamheten.

Hösten 2014 samlades uppgifter in på individnivå för första gången i förskolan. Dessutom samlades uppgifter in från varje huvudman, såväl kommunal som enskild. Tidigare år har det varit kommunerna som lämnade uppgifter för både kommunal och enskild verksamhet. Vid denna första insamling har dock ett visst bortfall uppstått för vissa enskilda huvudmän. Detta innebär ett tidsseriebrott vilket försvårar möjligheterna att göra rättvisande jämförelser över åren.

Barngrupper och personal

Hösten 2014 var ca 485 700 barn inskrivna i förskolan. Det är färre än tidigare år vilket beror på ett bortfall av uppgifter för vissa enskilda huvudmän. Av landets alla 1–5-åringar var 83 procent inskrivna i förskolan. I likhet med den

senaste femårsperioden var det en marginellt större andel pojkar i kommunala förskolor och marginellt större andel flickor i fristående förskolor. Under 2014 gick det i genomsnitt 5,3 barn per årsarbetare och 16,9 barn per grupp.

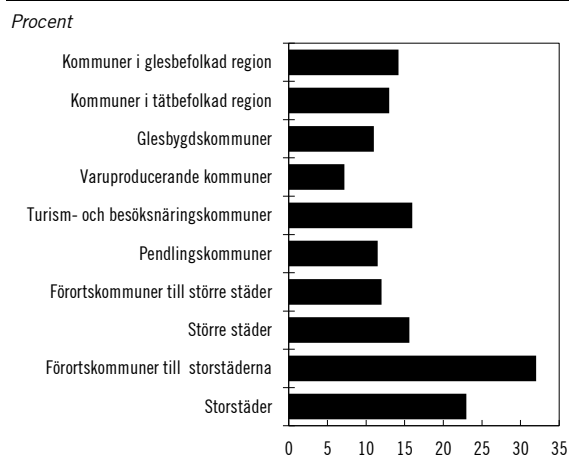
Under de senaste fem åren har personaltäteten varierat mellan 5,3 och 5,4 barn per årsarbetare. Hösten 2014 fanns det ca 91 300 årsarbetare i förskolan.

Könsfördelningen bland personalen i förskolan är mycket ojämn, andelen män var endast fyra procent. I fristående förskolor var andelen män sex procent och i kommunala förskolor tre procent.

Andelen barn i fristående förskolor var störst i förortskommuner och storstäder

Av alla barn i förskolan 2014 gick 19 procent i en fristående förskoleenhet. I storstäder och i förortskommuner till storstäder är det vanligare med fristående förskolor. I kommungruppen förortskommuner till storstäder gick i genomsnitt 32 procent av förskolebarnen i en fristående förskola. I den kommungrupp där kommunerna i genomsnitt hade den lägsta andelen barn i fristående förskolor – varuproducerande kommuner – gick 7 procent av förskolebarnen i en fristående förskola. I 44 kommuner fanns det inga förskolor i enskild regi.

Diagram 3.1 Andel barn i förskolor i enskild regi

Källa: Statens skolverk.

Anm. Kommunerna delas av SKL in i kommungrupper enligt diagrammet.

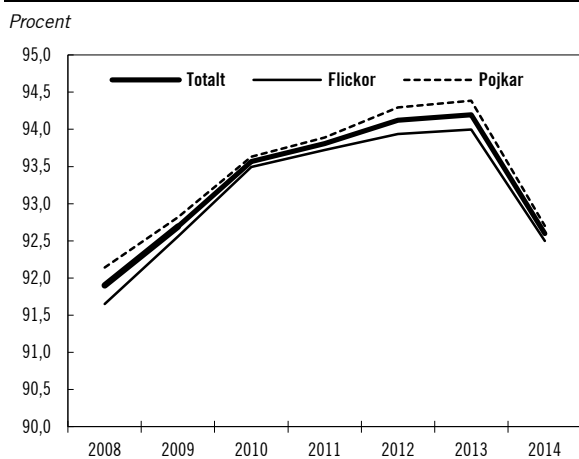
Kostnader

Den totala kostnaden för förskolan uppgick till 65 miljarder kronor 2014. Detta innebär en ökning med 4,8 procent jämfört med föregående år. Kostnaden per barn beräknas ha uppgått till i genomsnitt 133 500 kronor 2014, vilket är en ökning med 4,4 procent.

Indikator: Deltagande i förskola

Måttet andelen barn i förskola av alla barn i åldern 3–5 år beskriver i vilken utsträckning barn deltar i förskola.

Diagram 3.2 Andelen barn i åldern 3–5 år inskrivna i förskola

Andelen inskrivna barn i förskolan ökade fram till 2013. För 2014 har andelen barn i åldrarna 3–5 år som är inskrivna i förskola minskat från drygt 94 procent hösten 2013 till 92,6 procent 2014. Skälet till förändringen bedöms vara det tidsseriebrott som uppstått genom att statistiken samlats in på ett nytt sätt fr.o.m. 2014. Diagrammet visar att andelen pojkar som varit inskrivna i förskolan över tid varit något högre än andelen flickor, 92,7 procent av pojkarna jämfört med 92,5 procent av flickorna 2014.

Annan pedagogisk verksamhet

Annan pedagogisk verksamhet består av pedagogisk omsorg (bl.a. familjedaghem och flerfamiljslösningar), öppen förskola, öppen fritidsverksamhet och omsorg under kvällar, nätter och helger.

Enligt skollagen (2010:800) ska kommunerna sträva efter att i stället för förskola eller fritidshem erbjuda pedagogisk omsorg om barnets vårdnadshavare önskar det. Förskolans läroplan och de mål som beskrivs där ska vara vägledande för pedagogisk omsorg.

Kommunen ska också sträva efter att erbjuda omsorg för barn under tid då förskola eller fritidshem inte erbjuds (obekvämt arbetstid) i den omfattning som det behövs med hänsyn till föräldrars förvärvsarbete och familjens situation i övrigt.

Från och med höstterminen det år då eleven fyller tio år får kommunerna erbjuda öppen fritidsverksamhet i stället för fritidshem.

Barn i pedagogisk omsorg

I pedagogisk omsorg deltar framför allt de yngre barnen. I takt med att en allt större andel barn går i förskolan har andelen barn i pedagogisk omsorg minskat. Minskningen för innevarande år bedöms till en del bero på bortfall i statistikinsamlingen från enskilda huvudmän. Andelen av alla barn i åldern 1–5 år som var inskrivna i pedagogisk omsorg var 2,3 procent under 2014. Fyra år tidigare var denna andel 3,4 procent. Andelen har sedan dess stadigt minskat. Antalet barn som 2014 var inskrivna i pedagogisk omsorg var ca 14 700 att jämföra med ca 20 400 fyra år tidigare, 2010.

Öppna förskolor och öppna fritidsverksamheter

Hösten 2014 fanns det totalt 439 öppna förskolor i landet. Antalet öppna förskolor har under den senaste tioårsperioden varierat mellan 439 och 476 enheter. Öppna förskolor erbjöds år 2014 i 190 kommuner. Det är fler kommuner än någon gång under den senaste tioårsperioden.

Hösten 2014 fanns det 586 öppna fritidsverksamheter. Antalet öppna fritidsverksamheter har under den senaste tioårsperioden varierat mellan 562 och 640 verksamheter.

Antalet kommuner som erbjuder omsorg under kvällar, nätter och helger fortsätter att öka

Hösten 2014 var 5 500 barn i åldern 1–12 år inskrivna i omsorg under obekvämt arbetstid, dvs. vardagar mellan klockan 19–06 och på helger. Under den senaste tioårsperioden har siffran stadigt ökat från drygt 3 000 barn år 2005.

Det var 194 kommuner som erbjöd sådan omsorg hösten 2014, vilket var en ökning med 26 kommuner jämfört med 2013 och nästan en fördubbling jämfört med 2005 då drygt 100 kommuner erbjöd denna omsorg.

Kostnader

De totala kostnaderna för pedagogisk omsorg var knappt 1,7 miljarder kronor 2014. Detta innebar en minskning med 2,1 procent jämfört med föregående år. Kostnaden per barn beräknas ha uppgått till i genomsnitt 111 100 kronor vilket är en ökning med 8,6 procent i jämförelse med föregående år.

Förskoleklassen

Förskoleklassen är en frivillig skolform inom skolväsendet. Utbildningen i förskoleklassen ska enligt skollagen (2010:800) stimulera elevernas utveckling och lärande och förbereda dem för fortsatt utbildning. Utbildningen är avgiftsfri och ska omfatta minst 525 timmar per år, vilket motsvarar ca tre timmar per skoldag. För förskoleklassen gäller läroplanen för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011 (Lgr 11). Läroplanen innehåller värdegrund och uppdrag, övergripande mål och riktlinjer. Behörig att undervisa i förskoleklass är den som har avlagt förskolläraexamen eller grundlärarexamen med inriktning mot arbete i förskoleklass och grundskolans årskurs 1–3, eller en äldre behörighetsgivande examen.

Elever och personal

Läsåret 2014/15 gick 113 600 elever i förskoleklass, vilket är det största antalet sedan början av 2000-talet. Nästan samtliga, 97,7 procent, var elever som fyllde sex år under 2014. Av alla elever i förskoleklass gick 10,4 procent i en verksamhet med enskild huvudman vilket är en ökning med 0,6 procentenheter jämfört med föregående år.

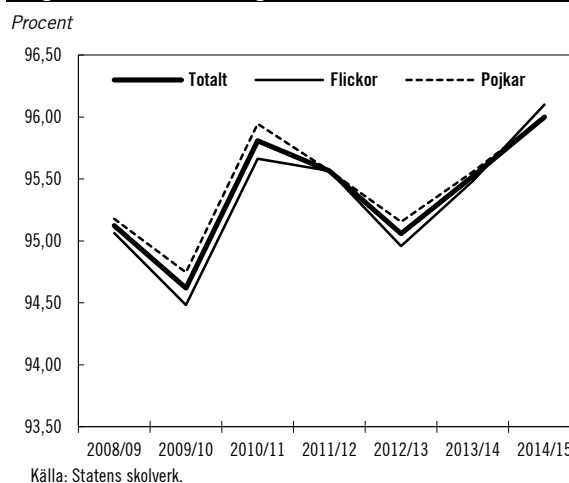
I förskoleklassen tjänstgjorde ca 11 300 personer 2014, vilket motsvarade omkring 6 900 heltidstjänster. De största personalgrupperna var förskollärare (53,8 procent) och lärare (23,9 procent). Utöver dessa fanns också fritidspedagoger och fritidsledare. Omräknat till årsarbetare var 94 procent kvinnor och 6 procent män.

Kostnader

Den totala kostnaden för förskoleklass var knappt 6 miljarder kronor under 2014, vilket var en ökning med 6,9 procent jämfört med föregående år. Kostnaden per elev var i genomsnitt 54 200 kronor, vilket var en ökning med 4,2 procent jämfört med 2013.

Indikator: Deltagande i förskoleklass

Diagram 3.3 Andel 6-åringar inskrivna i förskoleklass

Diagrammet visar att andelen av landets sexåringar som var inskrivna i förskoleklass var 96,0 procent läsåret 2014/15, vilket är den största andelen sedan 2008 då 95,1 procent var inskrivna i förskoleklass. Andelen flickor respektive andelen pojkar som varit inskrivna i förskoleklassen har varit ungefär lika under perioden. De sexåringar som inte var mottagna i förskoleklassen återfanns bland annat i förskolan eller i grundskolans årskurs 1. Andelen av alla sexåringar som var mottagna i förskolan var 1,2 procent 2014. Läsåret 2014/15 är 1 722 elever (1,3 procent) 6 år eller yngre i årskurs 1, vilket är en liten ökning jämfört med föregående läsår då andelen var 1,1 procent. Ca 1,4 procent av alla sexåringar återfanns varken i förskoleklass, förskolan eller i årskurs 1 i grundskolan.

Grundskolan

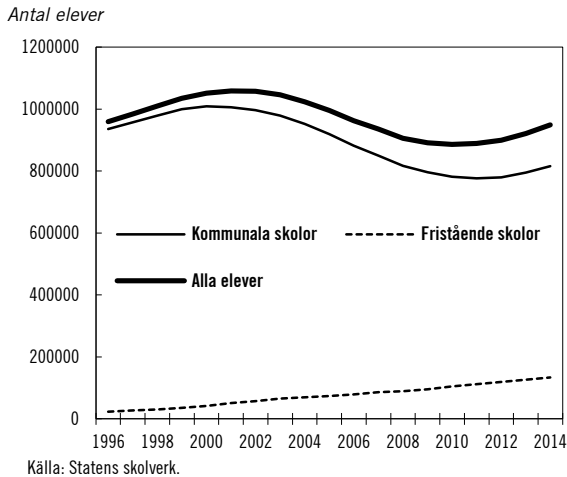
Utbildningen i grundskolan ska enligt skollagen (2010:800) syfta till att ge eleverna kunskaper och värden och utveckla deras förmåga att tillägna sig dessa. Vidare ska utbildningen förbereda eleverna för aktiva livsval och ligga till grund för fortsatt utbildning. Lika tillgång till utbildning och likvärdig utbildning är fundament i skollagen, liksom att elever i behov av stöd och särskilt stöd har rätt till sådant stöd.

För grundskolan gäller läroplanen för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011 (Lgr 11).

Elever och skolor

Elevantalet i grundskolan minskade kontinuerligt mellan läsåren 2001/02 och 2010/11. Därefter har elevantalet ökat och uppgick läsåret 2014/15 till ca 950 000 elever, vilket var en ökning med drygt 28 500 elever jämfört med föregående läsår.

Diagram 3.4 Elevutveckling i grundskolan 1996–2014

Av alla elever i grundskolan läsåret 2014/15 var andelen flickor 48,6 procent och andelen pojkar 51,4 procent. Av eleverna i kommunala skolor var 48,4 procent flickor och 51,6 procent pojkar. Motsvarande andelar för fristående skolor var 50,3 procent flickor och 49,7 procent pojkar. Det är således något fler flickor än pojkar som väljer en fristående grundskola. Detta förhållande gällde även tidigare läsår. Andelen elever som går i fristående grundskolor var ca 14 procent.

Från och med läsåret 2012/13 sker insamlingen av uppgifter till den officiella statistiken per skolenhet. En skolenhet omfattar verksamhet i en eller flera skolbyggnader som ligger nära varandra och verksamhet som är knuten till enheten och som inte bedrivs i någon skolbyggnad, till exempel fritidshem. Det pedagogiska arbetet vid en skolenhet ska ledas och samordnas av en rektor. Förändringen medför att de uppgifter om skolenheter som presenteras läsåret 2012/13 inte är jämförbara med tidigare uppgifter om skolor. Läsåret 2014/15 fanns det drygt 4 000 kommunala skolenheter, 5 skolenheter inom sameskolan och 800 skolenheter med enskild huvudman inom grundskolan.

Lärare

I grundskolan arbetade omräknat till heltidstjänster knappt 78 400 lärare 2014/15 vilket var en ökning med nästan 2 300 tjänster jämfört med föregående år. Av dessa var 77 procent kvinnor och 23 procent män. Lärartätheten var ca 8,3 lärare (heltidstjänster) per 100 elever.

Kostnader

Den totala kostnaden (inklusive skolskjuts) för grundskolan 2014 uppgick till drygt 90,4 miljarder kronor, vilket var en ökning med 5,1 procent jämfört med 2013. Kostnaden per elev var i genomsnitt 94 400 kronor 2014, vilket är en ökning med 2,9 procent jämfört med föregående år.

Indikator: Resultat på nationella prov

Nationella prov genomförs i årskurs 3, 6 och 9. Även i specialskolans årskurs 4, 7 och 10 samt i sameskolans årskurs 3 och 6 genomförs nationella prov. Syftet med proven är att de ska användas för att ge information för att bedöma elevernas kunskaper i förhållande till de nationella kunskapskraven och, för de årskurser där det finns betyg, även ge stöd för betygssättningen. Proven bidrar därmed till att ge underlag för en analys av i vilken utsträckning målen för utbildningen nås. Samtliga mål i ämnena provas dock inte och provens syfte är inte att vara underlag för jämförelser av kunskapsutvecklingen i grundskolan över tid.

I årskurs 3 genomfördes nationella prov första gången 2010 och i årskurs 6 genomfördes proven första gången våren 2012. Som indikator på måluppfyllelse kommer andelen elever, uppdelat på flickor och pojkar, som har nått kravnivån eller fått minst provbetyget E på nationella proven i svenska, svenska som andraspråk, engelska och matematik att användas. Övriga resultat på nationella prov redovisas i tabell 3.1.

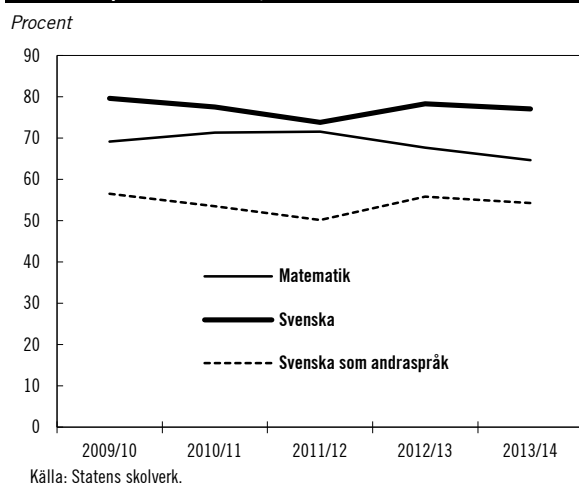
För att kunna göra överskådliga jämförelser över tid när det gäller årskurserna 6 respektive 9 kommer andelen som har fått minst provbetyget E (tidigare betyget Godkänt) att redovisas.

Årskurs 3

Nationella prov i årskurs 3 genomfördes första gången hösten 2009 i form av en obligatorisk utprovning. Proven infördes 2010. Andelen av de elever som gjorde samtliga delprov och som

nådde kravnivån på samtliga delprov 2010–2013 framgår av diagram 3.5 nedan.

Diagram 3.5 Andelen elever som nådde kravnivån i nationella prov i årskurs 3, 2009/10–2013/14

Diagrammet visar att andelen elever som har genomfört samtliga delprov och har nått kravnivån på samtliga delprov i matematik sjönk från 69,2 procent 2009/10 till 64,7 procent läsåret 2013/14. I svenska och svenska som andraspråk har också denna andel minskat. I svenska minskade andelen från 79,6 procent 2009/10 till 77,1 procent 2013/14 och i svenska som andraspråk från 56,5 procent 2009/10 till 54,3 procent 2013/14. Resultatet på proven som genomfördes våren 2014 visar att av de elever som gjorde alla delprov klarade flickorna proven i något högre utsträckning än pojkarna. I svenska och svenska som andraspråk uppnådde flickorna kravnivåerna i betydligt högre utsträckning än pojkarna medan det var jämnt fördelat bland dem som klarade alla sju delproven i matematik.

Årskurs 6

Nationella prov i årskurs 6 genomfördes första gången våren 2012. Här redovisas andelen elever som genomfört samtliga delprov och fått minst provbetyget E, vilket motsvarar ett godkänt resultat, som indikator på måluppfyllelse i årskurs 6.

I matematik fick 90,9 procent av eleverna som genomfört samtliga delprov 2014 minst provbetyget E. Motsvarande andel var 93,4 procent i engelska, 95,5 procent i svenska och 76,3 procent i svenska som andraspråk. Högst genomsnittligt provbetyg fick eleverna i engelska. Där hade 40 procent ett A eller ett B i provbetyg.

Andelen elever som fick minst betyget E på det delprov som prövar läsförståelse i svenska var något lägre än det sammanvägda provbetyget. I svenska var det 94,1 procent (91,7 procent av pojkarna och 96,6 procent av flickorna) och i svenska som andraspråk var det 69,2 procent (74,7 procent av flickorna och 64,3 procent av pojkarna).

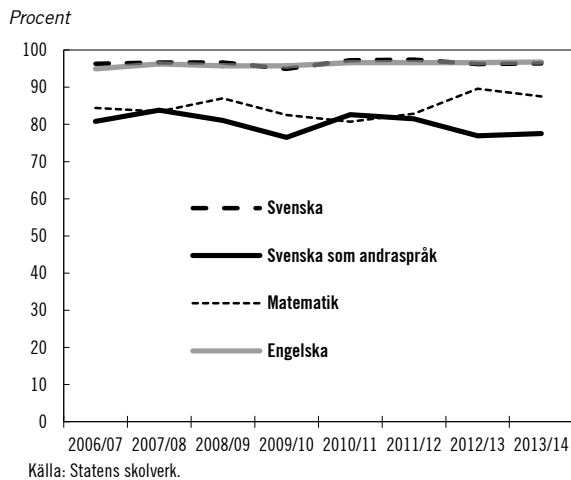
Under våren 2014 genomfördes nationella prov i årskurs 6 i ämnena matematik, engelska och svenska eller svenska som andraspråk. Det genomfördes även nationella prov i de natur- och samhällsorienterade ämnena (biologi, fysik, kemi, geografi, historia, religionskunskap och samhällskunskap). För samtliga ämnen var det en större andel flickor än pojkar som fick minst betyget E.

Årskurs 9

Andelen elever som läsåret 2013/14 fick minst provbetyget E var störst i svenska och engelska där andelen var 96,4 respektive 96,8 procent. I matematik och svenska som andraspråk var andelen elever som fick minst provbetyget E 87,5 respektive 77,5 procent. Högst genomsnittligt provbetyg fick eleverna i engelska. Där hade 39 procent ett A eller ett B i provbetyg, vilket är en marginell minskning från föregående år.

Andelen elever som fick minst betyget E på det delprov som prövar läsförståelse var dock mindre än det sammanvägda provbetyget. I svenska var det 91,5 procent (88,5 procent av pojkarna och 94,7 procent av flickorna) och i svenska som andraspråk var det 61,5 procent (66,2 procent av flickorna och 57,7 procent av pojkarna).

Diagram 3.6 Andelen elever som fått minst provbetyget godkänt respektive E i nationella prov årskurs 9 2006/07–2013/14

Andelen elever som fått minst provbetyget E i de nationella proven i årskurs 9 ligger konstant högre för proven i svenska och engelska (drygt 95 procent).

I engelska har andelen elever som fick minst provbetyget E ökat med nästan två procentenheter jämfört med andelen elever som fick motsvarande betyg (minst Godkänt) läsåret 2006/07.

För proven i matematik och svenska som andraspråk varierar andelen elever som fått minst provbetyget E (motsvarande tidigare Godkänt) kraftigt över åren, från ca 77 procent till nästan 90 procent i matematik. I matematik har andelen ökat med 3,7 procentenheter från läsåret 2006/07 till läsåret 2013/14.

Tabellen nedan visar andelen elever som fått minst betyget E i de nationella proven i årskurs 9 våren 2014 fördelat på kön. Andelen är högst i svenska och engelska, 96–97 procent. Lägst var andelen i svenska som andraspråk (77,5 procent).

Flickor har bättre resultat i samtliga ämnen där det finns nationella prov, förutom i matematik där pojkarna har marginellt bättre resultat. Störst är skillnaden mellan pojkars och flickors resultat i kemi och svenska som andraspråk.

Tabell 3.1 Andelen elever 2013/14 som fått minst betyget E i provbetyg i årskurs 9, procent

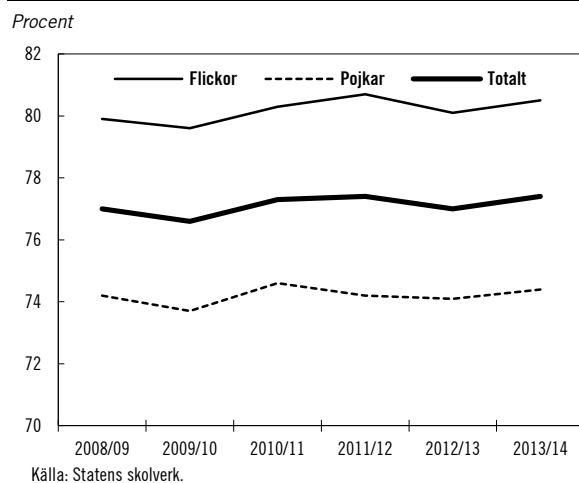
Ämne	Samtliga	Flickor	Pojkar
Svenska	96,4	98,2	94,7
Svenska som andraspråk	77,5	81,0	74,6
Matematik	87,5	87,2	87,7
Engelska	96,8	97,2	96,5
Biologi	92,5	94,1	90,9
Fysik	87,6	88,8	86,5
Kemi	86,7	90,2	83,5
Samhällskunskap	94,2	96,2	92,4
Historia	87,5	90,0	85,0
Geografi	92,8	93,3	92,4
Religionskunskap	93,5	96,2	90,9

Källa: Statens skolverk.

Indikator: Betyg och meritvärden

I målet för området förskola och grundskola ingår att alla flickor och pojkar ska ges förutsättningar att nå de nationella målen för utbildningen. Den indikator som ligger närmast till hands för att följa denna del av målet när det gäller grundskolan är andelen elever som fått minst betyget E i samtliga ämnen i slutbetyget i årskurs 9. Måluppfyllelsen följs för närvarande för elever som lämnar årskurs 9. Från och med läsåret 2012/13 har betyg från årskurs 6 införts vilket gör det möjligt att på sikt följa och avläsa trender över måluppfyllelsen för elever som lämnar denna årskurs.

Diagram 3.7 Andel elever som fått ett godkänt betyg i samtliga ämnen i årskurs 9 2008/09–2013/14

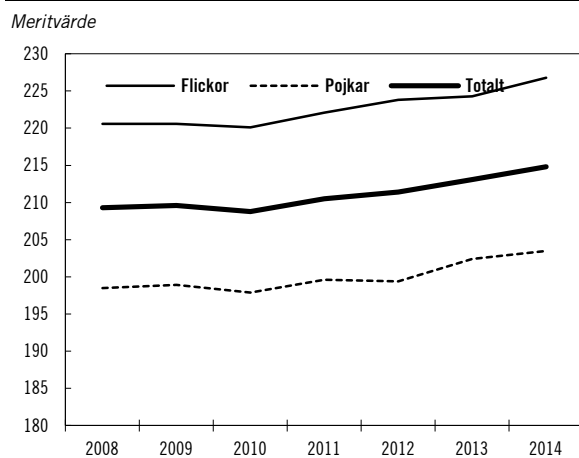
Andelen elever som vårterminen 2014 fick minst betyget E i alla ämnen uppgick till 77,4 procent,

vilket är en svag ökning jämfört med föregående år. Förändringarna mellan åren har över huvud taget varit små de senaste åren.

Det finns skillnader i måluppfyllelse mellan de olika ämnena. Ämnen där störst andel elever uppnår kunskapskraven är svenska, slöjd, bild, hem- och konsumentkunskap och musik. Skillnaden mellan pojkar och flickor har varit i stort sett oförändrad de senaste åren. Skillnaden var fortsatt störst i ämnena moderna språk, biologi, svenska, kemi och religion. Endast i ämnet idrott och hälsa nådde pojkarna i högre utsträckning kunskapskravet än flickorna.

En elevs meritvärde beräknas som summan av betygsvärdena för de 16 bästa betygen samt betygsvärdet i moderna språk inom ramen för språkval i elevens slutbetyg (betygsskalan som infördes 2012/13 ger poäng enligt följande: A 20 poäng, B 17,5 poäng, C 15 poäng, D 12,5 poäng och E 10 poäng). Det genomsnittliga meritvärdet har ökat kontinuerligt för elever som lämnar årskurs 9 vilket framgår av diagram 3.8.

Diagram 3.8 Genomsnittligt meritvärde i årskurs 9 2007/08–2013/14

Källa: Statens skolverk.

Anm. I dagsläget är indikatorns jämförbarhet över tid är begränsad. Bl.a. genom ny betygsskala från 2011 som sammantaget ger möjlighet till högre maximalt meritvärde.

Det genomsnittliga meritvärdet för både flickor och pojkar har ökat stadigt sedan 2008 med undantag för 2010 då det sjönk något. Våren 2013 var det genomsnittliga meritvärdet 214,8 poäng vilket var en ökning med 1,7 meritpoäng jämfört med våren 2012. Sedan det mål- och kunskapsrelaterade betygssystemet infördes läsåret 1997/98 har det genomsnittliga meritvärdet successivt ökat, men den totala ökningen har varit relativt liten, ca tio meritpoäng.

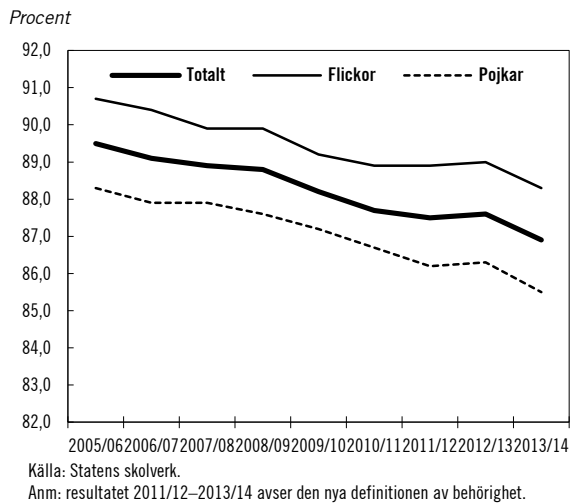
Skillnaden i genomsnittligt meritvärde mellan pojkar och flickor har varit i stort sett oförändrad de senaste åren, mellan ca 21 och 25 meritpoäng.

Indikator: Behörighet till något av gymnasieskolans nationella program

Grundskolan ska förbereda eleverna för vidare studier antingen på ett högskoleförberedande program eller på ett yrkesprogram. Andelen elever som är behöriga till ett nationellt program i gymnasieskolan är en viktig indikator på resultat och måluppfyllelse i grundskolan.

Tidigare krävdes lägst betyget Godkänt i ämnena svenska eller svenska som andraspråk, matematik och engelska för att vara behörig till samtliga nationella program i gymnasieskolan. Från och med höstterminen 2011 har behörighetskraven skärpts. De nya behörighetsbestämmelserna innebär att det för yrkesprogrammen krävs lägst betyget E (motsvarande Godkänt enligt den tidigare betygsskalan) i ovanstående ämnen och ytterligare fem ämnen (inte reglerat vilka) medan det för högskoleförberedande program krävs lägst betyget E i ovanstående ämnen och ytterligare nio ämnen. För ekonomi- och samhällsvetenskapsprogrammen samt det humanistiska programmet ska fyra av de ytterligare ämnena vara geografi, historia, samhällskunskap och religionskunskap. För naturvetenskaps- och teknikprogrammen ska tre av de ytterligare ämnena vara biologi, fysik och kemi. För estetiska programmet är de nio ämnena valfria.

De indikatorer som framöver kommer att användas inom detta område är dels andelen elever som är behöriga till yrkesprogrammen, dels andelen elever som är behöriga till samtliga gymnasieprogram. Detta kommer att innebära ett tidsseriebrott vid jämförelser med tidigare år. Men eftersom måluppfyllelsen i ämnet matematik – för vilket betyget Godkänt krävs enligt tidigare och betyget E enligt nuvarande behörighetsbestämmelser – både nu och tidigare haft störst betydelse för om eleven blir behörig till gymnasieskolans nationella program kommer ändå en trendjämförelse att kunna göras mellan det tidigare gymnasiebehörighetsmättet och måttet som anger andelen elever som är behöriga till yrkesprogrammen.

Diagram 3.9 Behörighet till något av gymnasieskolans nationella program 2005/06–2013/14

Andelen elever som är behöriga till gymnasieskolans nationella program har minskat sedan 2006, både bland flickor och pojkar. Våren 2014 var 86,9 procent av eleverna som gick ut grundskolan behöriga till yrkesprogrammen, vilket kan jämföras med 87,6 procent våren 2013. Av eleverna i årskurs 9 läsåret 2013/14 var 82,9 procent behöriga till gymnasieskolans naturvetenskaps- och teknikprogram, vilket var något färre än 2013 års 83,2 procent. Skillnaden mellan flickor och pojkar i behörighet till gymnasieskolans naturvetenskaps- och teknikprogram har de senaste åren varit drygt två-fyra procentenheter. Våren 2014 varierade skillnaden mellan flickor och pojkar i andelen behöriga till de olika programmen mellan 2,8 och 4,2 procentenheter. Skillnaden var liksom tidigare störst för behörighet till naturvetenskaps- och teknikprogrammen.

Elevers bakgrund har fortsatt stor betydelse för studieresultaten. Gruppen elever som invandrat efter tidpunkten för ordinarie skolstart i Sverige, dvs. efter sju års ålder och som därmed fått kortare tid på sig i svensk skola än andra elever, har klart lägre meritvärde än övriga grupper. Av elever som invandrat till Sverige före sju års ålder hade 86,1 procent behörighet till yrkesprogrammen. Motsvarande andel för elever som invandrat till Sverige efter sju års ålder var 51,9 procent.

Vidare har föräldrars utbildningsbakgrund stor betydelse. Elever med högutbildade föräldrar, oavsett migrationsbakgrund, fick behörighet till gymnasieskolans nationella program i större utsträckning (94,6 procent) än elever med svensk bakgrund oavsett föräldrarnas

utbildningsbakgrund (90,7 procent). Vidare har flickor som invandrat till Sverige före sju års ålder ett bättre genomsnittligt meritvärde i årskurs 9 (225,2) än vad pojkar med svensk bakgrund har (201,6).

Sameskolan

Sameskolan ska ge en utbildning med samisk inriktning, som i övrigt motsvarar utbildningen i årskurs 1–6 i grundskolan. Sameskolan har i uppdrag att förmedla det samiska samhällets och urfolket samernas normer, värdegrund, traditioner och kulturarv till eleverna. Staten är genom Sameskolstyrelsen huvudman för sameskolan samt för förskoleklass och fritidshem vid skolenhet med sameskola. Det finns även integrerad samisk undervisning i kommunala grundskolor i årskurs 1–9. Sameskolstyrelsen får efter avtal med en kommun fullgöra kommunens uppgifter avseende förskola. För sameskolan gäller läroplanen för sameskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011.

Elever

Läsåret 2014/15 gick 195 elever i sameskolan, varav 29 i förskoleklass, vilket var en ökning av elevantalet med två elever jämfört med föregående läsår. Av eleverna i sameskolorna och förskoleklasserna var 54 procent pojkar och 46 procent flickor. Sammanlagt deltog 168 elever i integrerad samisk undervisning vid 20 grundskolor i tolv kommuner, vilket är en ökning med sju elever jämfört med 2013/14.

Läsåret 2014/15 gick 128 barn i samisk förskola, vilket var fler än 2013/14 då 115 barn gick i samisk förskola. Andelen pojkar i förskola var 52 procent och andelen flickor 48 procent. Antalet elever i fritidshem vid sameskolorna minskade från 94 under 2013/14 till 92 under 2014/15.

Resultat på nationella prov

Nationella prov genomförs i årskurs 3 och 6. Syftet med proven är att de ska användas för att ge information för att bedöma elevernas kunskaper i förhållande till de nationella kunskapskraven och, för de årskurser där det finns betyg, även ge stöd för betygssättning.

Årskurs 3

Andelen av de elever som gjorde samtliga delprov i matematik och som nådde kravnivån 2013/14 var 85,7 procent. I svenska uppnådde 93,6 procent kravnivån. I jämförelse med tidigare år har resultaten förbättrats både för pojkarna och flickorna. Av flickorna nådde 73 procent kravnivån i matematik och av pojkarna 67 procent. I svenska nådde 91 procent av flickorna kravnivån och 88 procent av pojkarna.

Årskurs 6

Andelen av de elever vilka genomförde samtliga delprov i matematik, svenska och engelska uppnådde samtliga elever kravnivån år 2013/14. Även detta är ett förbättrat resultat mot tidigare år. I sameskolan sätts betyg i årskurs 6, och av statistiken framgår att enstaka elever inte uppnått kraven för betyget E. Resultaten varierar mellan de fem sameskolorna.

Personal

Sameskolstyrelsen hade 96 personer anställda 2014. Omräknat till heltidstjänster var det en ökning från 76 till 83 årsarbetare jämfört med föregående år.

Kostnader

Den totala kostnaden för sameskolan, förskola och fritidshem uppgick 2014 till ca 73 miljoner kronor. Kommunernas avgifter som uppgår till 35 miljoner kronor finansierar platser inom förskolan, förskoleklass och fritidshem.

Genomsnittskostnaden per barn i förskolan uppgick till 180 400 kronor 2014, vilket var en ökning med 14 900 kronor eller 9 procent jämfört med föregående år. Genomsnittskostnaden per elev i sameskola uppgick, inklusive barn i förskoleklass och fritidshem, till 256 500 kronor 2014, vilket var en ökning med 36 000 kronor eller 16 procent jämfört med föregående år.

Grundsärskolan

Utbildningen i grundsärskolan ska enligt skollagen (2010:800) syfta till att ge elever med utvecklingsstörning en utbildning som är anpassad till varje elevs förutsättningar och så långt som möjligt motsvara den som ges i grundskolan. Ett beslut om att en elev ska tas emot i grundsärskolan ska föregås av en utredning som omfattar en pedagogisk, psykologisk, medicinsk och social bedömning. Samråd med barnets vårdnadshavare ska ske när utredningen genomförs. För grundsärskolan gäller läroplanen för grundsärskolan 2011, Lgrsär11.

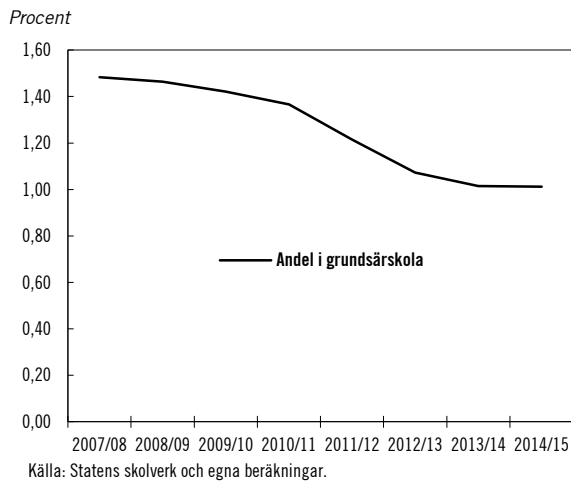
Inom grundsärskolan finns det en särskild inriktning som benämns träningsskola. Den är avsedd för elever som inte kan tillgodogöra sig hela eller delar av utbildningen i ämnen.

Elever

Läsåret 2014/15 var ca 9 700 elever mottagna i grundsärskolan, vilket är en ökning med knappt 400 elever eller fyra procent jämfört med föregående år. Ökningen är den första på tio år. Av eleverna var knappt 40 procent flickor och drygt 60 procent pojkar. Fördelningen mellan pojkar och flickor i grundsärskolan har varit i princip oförändrad under den senaste femårsperioden.

Andelen elever i grundsärskolan, av alla elever i det obligatoriska skolväsendet, utgör ungefär 1 procent. Sammantaget, och trots ökningen för läsåret 2014/15, innebär detta en minskning sedan 2006/07 då andelen uppgick till 1,5 procent. De förändringar som troligen ligger bakom minskningen är att gruppen elever med autism eller autismliknande tillstånd från och med läsåret 2011/12 hör till grundskolans målgrupp samt att grundsärskolan 2011 blev nioårig efter att tidigare ha varit tioårig (med den sista årskursen frivillig).

Diagram 3.10 Andel elever av samtliga elever i obligatoriska skolformer som var inskrivna i grundskolan 2007/08–2014/15

Lärare

I grundskolan arbetade ca 4 200 lärare 2014/15 vilket motsvarade knappt 2 500 heltidstjänster. Av dessa var 84,4 procent kvinnor och 15,6 procent män. Jämfört med 2013/14 minskade antalet heltidstjänster med ca två procent.

Kostnader

Den totala kostnaden för grundskolan beräknas 2014 ha uppgått till ca 3,6 miljarder kronor, vilket är en ökning med ca 7,2 procent jämfört med 2013. Kostnader för skolskjuts ingår inte i dessa kostnader. Kostnaden per elev ökade med 0,5 procent.

Specialskolan

Utbildningen vid specialskolan är avsedd för de barn som inte kan gå i grundskolan eller grundskolan på grund av dövhet eller hörselskada, dövblindhet, grav språkstörning eller synskada och ytterligare funktionsnedsättning. Specialskolan har tio årskurser. Staten är genom Specialpedagogiska skolmyndigheten huvudman för specialskolan samt för förskoleklass och fritidshem vid skolenheter med specialskola. Eleverna undervisas vid fem skolor med regionala upptagningsområden och tre rikskryterande skolor. För specialskolan gäller läroplanen för specialskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011.

Elever

Läsåret 2014/15 gick ca 500 elever i specialskolan, vilket var drygt 20 elever fler än föregående läsår. Av eleverna 2014/15 var 42 procent flickor och 58 procent pojkar. Våren 2014 avslutade knappt 50 elever årskurs 10 i specialskolan med ett genomsnittligt meritvärde på ca 174 meritpoäng. Detta är en markant ökning från föregående år då den genomsnittliga meritpoängen var 140. Flickornas genomsnittliga meritvärde är högre än pojkarnas och låg våren 2014 på 191 meritpoäng jämfört med pojkarnas 161.

Lärare

Antalet tjänstgörande lärare i specialskolan var 203 läsåret 2014/15. Detta är en ökning med 5 procent sedan föregående år. Lärartätheten, mätt i antalet heltidstjänster per 100 elever, var drygt 31, vilket är oförändrat jämfört med föregående läsår.

Kostnader

Kostnaden för specialskolan uppgick under 2013 till drygt 455 miljoner kronor, vilket är en minskning med ca 6 procent jämfört med 2012. Kostnaden per elev uppgick 2013 i genomsnitt till 957 000 kronor, vilket är en minskning med drygt 3,4 procent sedan föregående år.

Statistiken för specialskolan avseende budgetåret 2014 publiceras först i september 2015.

Fritidshemmet

Fritidshemmet ska komplettera utbildningen i förskoleklassen samt grundskolan och motsvarande skolformer genom att stimulera elevernas utveckling och lärande samt erbjuda dem en meningsfull fritid och rekreation. Varje kommun ska erbjuda fritidshem t.o.m. vårterminen det år då eleven fyller 13 år. Från och med höstterminen det år då eleven fyller 10 år får öppen fritidsverksamhet erbjudas i stället för fritidshem.

För fritidshemmet gäller läroplanen för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011 (Lgr 11). För fritidshemmet gäller den del av läroplanen som anger skolans värdegrund och uppdrag samt i tillämpliga delar den del som anger övergripande mål och riktlinjer för verksamheten.

Elever och personal

Antalet elever i fritidshem uppgick 2014 till totalt 444 400, vilket är en ökning med 18 500 elever jämfört med 2013, samtidigt som antalet fritidshem minskade med 22 och uppgick totalt till 4 200.

Andelen barn i åldern 6–9 år som gick i fritidshem 2014 var 83 procent, vilket är en ökning med 1 procentenhet jämfört med 2013. Sedan 2004 har denna andel ökat med 8 procentenheter.

I åldern 10–12 år var andelen elever som fick utbildning i fritidshem 21 procent, en ökning med 1,3 procentenhet jämfört med 2013 och med 11 procentenhet sedan 2004. I likhet med den senaste femårsperioden var det för elever i åldern 6–12 år marginellt högre andel pojkar i kommunala fritidshem och marginellt högre andel flickor i fristående fritidshem.

Från 2013 till 2014 har grupperna totalt sett blivit fler på fritidshemmen. 2014 fanns det 10 800 grupper jämfört med 10 500 2013. Trots det har grupperna blivit större då antalet elever ökat procentuellt mer. Antalet elever per grupp har ökat från 40,4 till 41,1 under samma period. Sett till den senaste tioårsperioden har grupperna ökat kraftigt i storlek. År 2004 var den genomsnittliga gruppstorleken 31 elever.

Antal elever per anställd 2014 var 13,1 vilket var en liten ökning jämfört med 2013. I de kommunala fritidshemmen gick det i genomsnitt 13 elever per anställd jämfört med 13,9 elever per anställd i de fristående fritidshemmen. Andelen personal med pedagogisk högskoleexamen fortsätter att minska och uppgick 2014 till 51 procent. Skillnaden mellan kommunala och fristående fritidshem är stor, 54 procent respektive 27 procent. Andelen män i fritidshem har kontinuerligt ökat under många år. De senaste tio åren har andelen män i fritidshem ökat med närmare 7 procentenheter och var 2014 23 procent.

Kostnader

Den totala kostnaden för fritidshem verksamhetsåret 2014 uppgår till knappt 15,1 miljarder kronor, vilket är en ökning med 6,1 procent från föregående år (fasta priser). Antalet elever har ökat med 4,0 procent mellan 2013 och 2014. Kostnaden per inskriven elev i fritidshem har ökat med 2,1 procent jämfört med 2013.

3.3.3 Utvecklingsinsatser och andra verksamhetsdelar**OECD:s granskning av den svenska skolan**

Mot bakgrund av de sjunkande kunskapsresultaten i den svenska skolan ombad den föregående regeringen organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD) 2014 att genomföra en tematisk granskning av den svenska grund- och gymnasieskolan med fokus på grundskolan. OECD redovisade sina rekommendationer den 4 maj 2015 (*Improving Schools in Sweden: An OECD Perspective*), där OECD fokuserar på tre huvudområden. Dessa områden handlar om att skapa förutsättningar som främjar kvalitet och likvärdighet i alla skolor, att bygga upp kapaciteten för undervisning och lärande genom en långsiktig personalstrategi och att stärka styrningen av skolväsendet och se över ansvarsutkrävandet med fokus på förbättring.

Skolkommissionen

Regeringen tillsatte den 1 april 2015 en kommitté – en skolkommission – som har till uppdrag att lämna förslag som syftar till höjda kunskapsresultat, förbättrad kvalitet i undervisningen och en ökad likvärdighet i skolan (dir. 2015:35). Förslagen ska fokusera på förskoleklassen, grundskolan, och gymnasie-skolan och ska bl.a. utgå från OECD:s rekommendationer från den tematiska granskningen av svensk skola. Uppdraget ska slutredovisas senast den 13 januari 2017.

Skolforskningsinstitutet

Vid årsskiftet 2014/15 startade Skolforskningsinstitutet sin verksamhet. Skolforskningsinstitutet har som huvudsaklig uppgift att göra systematiska forskningssammanställningar av praktiktäna forskning om skolan. Syftet med Skolforskningsinstitutets uppdrag är att lärare och andra verksamma inom skolväsendet ska ges goda förutsättningar att planera, genomföra och utvärdera undervisningen, med stöd av vetenskapligt underbyggda metoder och arbetssätt. Myndigheten ska vid sidan av detta huvuduppdrag även initiera praktiktäna

forskning inom de områden där relevant forskning saknas och fördela medel till praktisknära forskning.

Statens skolverk

Statens skolverks instruktion ändrades under 2015 genom att uppdraget om nationell skolutveckling breddades. Förändringen möjliggör för Skolverket att genomföra utvecklingsinsatser närmare huvudmän och skolor i enlighet med de av regeringen beslutade satsningarna om samverkan för bästa skola samt nationella skolutvecklingsprogram.

Skolverket har under året arbetat aktivt med att åtgärda de problem med långa handläggnings-tider som funnits avseende handläggning av legitimation för lärare och förskollärare. Skolverket har redovisat att de höga ärendebalanserna kommer att minska vid slutet av 2015. Se vidare avsnitt 2 avseende arbetet med legitimationer.

I maj 2015 publicerade Skolverket sin samlade bedömning, som genomförs vartannat år, av utvecklingen inom respektive skolform och verksamhet inom skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet på såväl nationell som lokal nivå. Myndigheten lyfter i rapporten särskilt fram bilden av de sjunkande resultaten som bekräftas och förstärks av den senaste PISA-studien. Skolverket har också i en studie visat att elevers minskade motivation att göra PISA-provet endast till en liten del kan förklara de sjunkande PISA-resultaten. Enligt Skolverket beror den kraftiga nedgången på sämre kunskaper. I lägesbedömningen lyfter Skolverket även fram andra utmaningar inom skolväsendet:

- lärarbristen,
- lärare är inte tillfreds med sin arbetssituation,
- skillnaderna mellan skolors resultat,
- skolegregation som innebär att elever med olika bakgrund alltmer sällan möts, och
- ett växande antal nyanlända elever i den svenska skolan.

Skolverket anser att hela samhället behöver kraftsamla för att skapa en långsiktig hållbar utveckling för skolan och ser särskilt tre utvecklingsområden: en undervisning som möter varje elev, rätt förutsättningar för lärare och

rektorer samt en långsiktig styrning och ett förtydligt ansvarstagande.

Statskontoret har på uppdrag av regeringen genomfört en myndighetsanalys av Skolverket. I Statskontorets rapport (2015:16), som redovisades för regeringen i juni 2015, analyseras Skolverkets förutsättningar, verksamhet och resultat. Sammantaget konstateras i rapporten brister i såväl regeringens styrning av Skolverket som verkets styrning och uppföljning av den egna verksamheten. Mot denna bakgrund framförs att Skolverket behöver en nystart. Regeringen behöver förändra sin styrning samtidigt som Skolverket behöver utveckla sin organisation, styrning och uppföljning. Denna slutsats ligger till grund för ett antal förslag som också presenteras i rapporten.

Statskontoret föreslår att regeringen:

- förtydligar och preciserar förväntningarna på Skolverket,
- ser över Skolverkets instruktion och regleringsbrev,
- tydligare prioriterar vilka uppdrag man lägger och hur detaljerat dessa utformas,
- ser över finansieringen av Skolverket och
- överväger att se över ledningsformen.

Statskontoret föreslår att Skolverket:

- finner former för kontinuerlig verksamhetsutveckling,
- genomför sin organisationsöversyn,
- utvecklar resultatuppföljningen, och
- utvecklar årsredovisningen.

Statens skolinspektion

I den regelbundna tillsynen har Statens skolinspektion besökt samtliga skolenheter under en femårsperiod. Under 2014 har myndigheten inom ramen för den regelbundna tillsynen fattat beslut för knappt 1 600 skolenheter och drygt 200 beslut för övriga verksamheter efter besök hos över 300 kommunala och enskilda huvudmän.

Skolinspektionen genomförde två flygande inspektioner där myndigheten granskar en avgränsad del av verksamheten på många skolenheter samtidigt. Den ena handlade om hur huvudmän, förskolor och skolor arbetar med

nyexaminerade lärares och förskollärares introduktionsperiod och den andra rörde skolverksamheten vid särskilda ungdomshem (SIS).

Vidare fattade myndigheten (inklusive Barn- och elevombudet, BEO) drygt 5 000 beslut avseende anmälningssärenden om missförhållanden. Av de ärenden som gick till beslut efter prövning ledde 69 procent till att Skolinspektionen riktade kritik mot huvudmannen. Anmälningarna avsåg oftast upplevda missförhållanden gällande särskilt stöd och kränkande behandling. Åtta kvalitetsgranskningar avslutades under 2014; Teknik i grundskolan, Utbildning för nyanlända elever, Betygssättning i grundskola, Kommunernas resursfördelning och arbete mot segregationens negativa effekter i skolväsendet, Undervisning på yrkesprogram, Placering och undervisning i särskild undervisningsgrupp, Skolsituationen för elever med ADHD samt Stöd och stimulans i klassrummet.

Antalet ansökningar om tillstånd att bedriva fristående skola var 380 under 2014, vilket är en minskning från åren innan (2013 var det 419 och 2012 var det 431). Vidare fattades 62 beslut om betygsrätt för vuxenutbildning samt beslut om ett mindre antal andra ärenden.

Barn- och elevombudet (BEO) är en del av Skolinspektionen men är självständig i sitt beslutsfattande. Under 2014 har BEO fattat totalt ca 900 beslut. Under 2014 inkom det ca 1 300 anmälningar om kränkande behandling till BEO och Skolinspektionen. Det är en ökning med drygt tio procent jämfört med motsvarande period föregående år.

Samverkan för bästa skola

Inom ramen för satsningen Samverkan för bästa skola har regeringen beslutat om två uppdrag till Statens skolverk och ett uppdrag till Statens skolinspektion. Skolverket ska i dialog med huvudmän för skolor med låga kunskapsresultat och tuffa förutsättningar genomföra insatser i syfte att höja kunskapsresultaten och öka likvärdigheten inom och mellan skolor. Insatserna ska baseras på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Skolverkets bedömning av vilka skolor som ska prioriteras för deltagande samt identifikation av relevanta utvecklingsområden ska främst baseras på underlag från

Skolinspektionen, som har fått i uppdrag att lämna sådant underlag. Skolverket ska komma överens med varje berörd huvudman om hur insatserna ska utformas och genomföras. I överenskommelserna ska Skolverkets och skolhuvudmannens respektive ansvar och åtaganden klargöras. Skolverket fattar beslut om att genomföra insatserna.

Skolverket ska även genomföra systematiska insatser för att stärka huvudmannens förmåga att på kort och lång sikt erbjuda nyanlända elever en utbildning av hög och likvärdig kvalitet med målet att förbättra förutsättningarna för goda kunskapsresultat för dessa elever. Vid behov ska insatserna även omfatta elever som inte är nyanlända om de har ett annat modersmål än svenska. Skolverket får för dessa uppdrag använda högst 250 miljoner kronor 2015.

Uppdrag att stödja huvudmännen med kartläggning av nyanlända elevers kunskaper

Som ett led i regeringens arbete för en likvärdig utbildning där nyanlända elever ges bästa möjliga förutsättningar att utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål har Skolverket fått i uppdrag att stödja skolhuvudmännen i deras arbete att kartlägga nyanlända elevers kunskaper. Drygt 24 miljoner kronor har avsatts för uppdraget under 2015.

Mottagande och skolgång för nyanlända elever

Regeringen har överlämnat propositionen Utbildning för nyanlända elever – mottagande och skolgång (prop. 2014/15:45) till riksdagen. I propositionen föreslås bl.a. att en definition av nyanländ ska införas i skollagen, en obligatorisk kartläggning av en nyanländ elevs kunskaper ska genomföras inom två månader och att en nyanländ elev delvis ska kunna undervisas i förberedelseklass. En elevs undervisning i förberedelseklass i ett visst ämne ska avbrytas så snart eleven bedöms ha tillräckliga kunskaper för att kunna delta i den ordinarie undervisningen i det aktuella ämnet. En elev ska inte få ges undervisning i förberedelseklass längre tid än två år. Riksdagen beslutade i enlighet med förslagen i april 2015.

Utökad undervisningstid i svenska

Goda kunskaper i svenska är viktigt för den nyanlände elevens möjligheter att klara sin skolgång och fullt ut kunna delta i den ordinarie undervisningen. En treårig försöksverksamhet med utökad undervisningstid i svenska för elever i grundskolan pågår t.o.m. 2016. Statsbidrag utgår till huvudmän för elever i årskurs 1–9 som får undervisning i svenska/svenska som andraspråk och som omfattar minst 105 timmar per läsår utöver den ordinarie undervisningen. Antalet deltagande huvudmän har från starten ht 2013 sjunkit och hösten 2014 deltog 67 huvudmän och ca 2 500 elever. Anledningar till den låga nyttjandegraden anges dels vara att huvudmän inte kan använda bidraget till elever i förberedelseklass, dels brist på behöriga lärare samt på grund av för stor arbetsbelastning för eleverna. Enligt Skolverket anser dock de medverkande skolorna att satsningen ökar de nyanlända elevernas chanser att nå målen. Från och med höstterminen 2015 kan bidrag därför även sökas för elever i förberedelseklass.

Uppdrag att stödja grundskolor i utanförskapsområden

Under åren 2012–2014 har Statens skolverk haft regeringens uppdrag att samarbeta med tio skolor med syfte att utveckla metoder som är vetenskapligt grundade och verkningsfulla för att stödja eleverna i deras kunskapsutveckling och höja kunskapsresultaten. Insatser har omfattat områdena handledning för lärare, studiehandledning på modersmålet, samverkan med elevernas vårdnadshavare, hjälp med läsläsning samt utökad undervisningstid. Därutöver har olika fortbildningsinsatser för lärare samt insatser för att stödja rektorerna på skolorna genomförts. De slutsatser som Skolverket drar utifrån projektets resultat på de tio skolorna är att:

- projektets insatser har haft positiva effekter på skolornas verksamhet,
- handledning och coachning är verksamma verktyg i skolutvecklingsarbete,
- särskilda insatser som syftar till att stötta rektor i arbetet med att driva skolans utvecklingsarbete bidrar till att öka arbetets kvalitet och långsiktighet,

- när en skola ska arbeta med flera utvecklingsinsatser på gång parallellt är det fördelaktigt om dessa tydligt knyts till ett gemensamt syfte,
- det är framgångsrikt om hela eller stora delar av skolornas personal medverkar i gemensamma utvecklings- och fortbildningsinsatser, samt att
- skolutvecklingsarbete bör drivas ur ett långsiktigt perspektiv och med utgångspunkt i det systematiska kvalitetsarbetet.

Institutet för arbetsmarknadspolitisk och utbildningspolitisk utvärdering, IFAU, ska utvärdera insatsernas effekter på elevernas resultat. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet och Arbetsmarknadsdepartementet) senast den 15 december 2015.

Utveckling av kvalitet i undervisningen och stöd till eleverna

Matematiklyftet

Statens skolverk har under perioden 2012–2016 i uppdrag att i samverkan med Nationellt centrum för matematikutbildning vid Göteborgs universitet svara för en ämnesdidaktisk fortbildningssatsning för matematiklärare, det s.k. Matematiklyftet. I uppdraget ingår att genomföra utbildning av matematikhandledare och rektorer samt att utveckla en särskild webbplats för det didaktiska stödmaterialet i fortbildningen. Av de som till och med läsåret 2014/15 har fullgjort kompetensutvecklingsinsatsen är totalt 20 procent män och 80 procent kvinnor. För grundskolans del är förhållandet 83,6 procent kvinnor och 16,4 procent män och för gymnasieskolans del 43,5 procent kvinnor och 56,5 procent män. Skolverket har 2014 beviljat 104 miljoner kronor i statsbidrag för att ytterligare 10 400 matematiklärare ska kunna delta i Matematiklyftet. Det betyder att efter läsåret 2015/16 kommer drygt 37 000, 81 procent, av alla matematiklärare runt om i landet att ha deltagit i satsningen. Detta gör Matematiklyftet till den största fortbildningsinsatsen i ett enskilt skolämne någonsin i Sverige.

Det är emellertid fortfarande 20 procent av lärarna, motsvarande ca 9 000 matematiklärare,

som efter läsåret 2015/16 inte kommer att ha deltagit i Matematiklyftet. Flera huvudmän efterfrågar också fortsatt stöd att organisera Matematiklyftet på de skolor där lärarna deltagit ett år. Bland annat efterfrågas lärande exempel, där det framgår hur andra huvudmän har gjort för att göra Matematiklyftet till en del av den ordinarie verksamheten. Regeringen avser därför att ge Statens skolverk i uppdrag att dels rikta insatser mot de huvudmän där dessa lärare är anställda, dels underhålla och utveckla det didaktiska stödmaterialet vilket bl.a. innebär att säkerställa att materialet utgår från aktuell forskning.

Läsllyftet

Statens skolverk har under perioden 2014–2018 i uppdrag att svara för genomförandet av fortbildning av lärare i läs- och skrivutveckling där fokus ska vara på det kollegiala lärandet. Skolverket ska också svara för utbildning av handledare som ska ha till uppgift att handleda grupper av lärare inom området läs- och skrivutveckling. Lsåret 2014/15 genomfördes en utprövningsomgång för ett representativt urval av skolor. Satsningen ska införas i större skala från läsåret 2015/16. Enligt uppgift från Skolverket har ca 800 handledare beviljats statsbidrag för läsåret 2015/16. Ca 8 400 lärare är planerade att delta i satsningen under detta läsår. För 2015 är 81 miljoner kronor beslutade för uppdraget. För 2016 föreslås att 93 miljoner avsätts. För 2017 beräknas 93 miljoner kronor och för 2018 beräknas 46 miljoner kronor. En slutredovisning inklusive en utvärdering av satsningen för 2014–2018 ska lämnas senast den 15 december 2018 till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet).

Specialpedagogiska stöd- och utbildningsinsatser

Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM) svarar för statens samlade stöd i specialpedagogiska frågor. I detta ingår bl.a. att vid förfrågan erbjuda specialpedagogisk rådgivning, anordna och medverka i kompetensutveckling samt sammanställa och sprida kunskap och resultat av forskning som är relevant för det specialpedagogiska området. Under 2014 deltog nästan 30 900 personer i kurs- och kompetensutveckling som myndigheten medverkat i eller anordnat. Vidare genomförde myndigheten

drygt 3 700 rådgivningsuppdrag när det gäller specialpedagogiskt stöd. De totala kostnaderna för verksamhetsområdet specialpedagogiskt stöd uppgick 2014 till 314 miljoner kronor, vilket är en ökning från 282 miljoner kronor föregående år. Under 2014 genomförde SPSM en enkätundersökning av kundnyttan med rådgivningsuppdragen. Av de svarande skolvårdsmännen instämde 65 procent till stor del eller helt i påståendet ”Stödet bidrog till att undervisningen i högre utsträckning ger eleven eller eleverna med funktionsnedsättning möjlighet att nå så långt som möjligt utifrån sina förutsättningar.”

Karriärvägar för lärare

Statskontoret har i uppdrag att följa upp och analysera karriärstegsreformen. Statskontorets redovisade i sina slutsatser i juni 2015 att karriärstegsreformen överlag tagits emot väl av huvudmännen men det finns flera problem i konstruktionen av statsbidraget för karriärtjänster i utanförskapsområden (se avsnitt 2.4.3). Statskontoret kommer även att redovisa slutsatser den 1 februari 2016 och den 1 februari 2017.

Förändringar i grundskolans timplan

Timplanen för grundskolan avser den minsta garanterade undervisningstiden och anger hur denna undervisningstid, 6 785 timmar, ska fördelas mellan olika ämnen (10 kap. 5 § skollagen [2010:800]). Det är möjligt att minska undervisningstiden med upp till 20 procent inom de olika ämnena och ämnesområdena, dock inte i svenska/svenska som andraspråk, engelska och matematik. Däremot anges inte hur timmarna ska fördelas mellan olika årskurser. Av kursplanerna för grundskolan framgår att det skiljer sig mellan olika ämnen när det gäller för vilka årskurser det finns ett centralt innehåll och uppställda kunskapskrav.

Av Statens skolinspektions rapport Regelbunden tillsyn 2011 (dnr 40-2012:4565) framgår att av 722 granskade grundskolor var det 220 skolor som inte erbjöd varje elev den garanterade undervisningstiden. Utbildningen riskerar därmed att inte vara likvärdig i hela landet. Av ovan nämnda rapport framgår också

att av de 250 huvudmän som svarat på en enkät om hur de följer upp den garanterade undervisningen uppgav nästan två tredjedelar (64 procent) att de saknade riktlinjer för hur de ska följa upp undervisningstiden.

Stöd till elever med funktionsnedsättning

Nationell samordnare för elever med vissa funktionsnedsättningar

Den förra regeringen beslutade den 28 februari 2013 att en särskild utredare – i egenskap av nationell samordnare – ska stödja kommunala, enskilda och statliga skolhuvudmän som bedriver utbildning för de elever inom specialskolans målgrupp som är döva eller hörselskadade eller har en grav språkstörning och är i behov av teckenspråk (dir. 2013:29). Den 21 november 2013 beslutade regeringen att den nationella samordnarens uppdrag skulle utvidgas till att även omfatta elever med grav språkstörning utan behov av teckenspråk (dir. 2013:106). Syftet med uppdraget är att öka elevernas måluppfyllelse och göra det möjligt för eleverna och deras vårdnadshavare att i större utsträckning välja skola. Den nationella samordnaren ska bl.a. fördela statsbidrag till kvalitetshöjande insatser och till ny eller utvidgad hörselverksamhet i kommunal och enskild regi. För 2013 beviljade den nationella samordnaren totalt ca 15 miljoner kronor i statsbidrag till skolhuvudmän för sådana åtgärder. För 2014 respektive 2015 beviljades ca 32 miljoner kronor per år. Statsbidrag har bl.a. beviljats för personalförstärkningar, anpassningar av undervisningsmiljön och kompetenshöjande åtgärder för personalen. I april 2015 presenterade utredningen ett delbetänkande som avser utvärdering av statsbidrag till särskilda insatser på skolområdet (SOU 2015:45). Utredningen föreslår bl.a. nya bestämmelser för statsbidrag till kvalitetshöjande åtgärder för elever med funktionsnedsättning och statsbidrag för särskild undervisning på sjukhus eller en institution som är knuten till ett sjukhus. Delbetänkandet har remitterats.

Strategi för genomförande av funktionshinderspolitiken

Den förra regeringen beslutade 2011 om en strategi för arbetet med att genomföra

funktionshinderspolitiken under 2011–2016. Ett antal myndigheter, bl.a. Statens skolverk, Statens skolinspektion och Specialpedagogiska skolmyndigheten har fått i uppdrag att arbeta i enlighet med strategin. För utbildningsområdet har nio delmål fastslagits. Dessa tar fasta på utformning och anpassning av undervisningen, tillgänglighet och val av skola samt ökade kunskaper i skolan om funktionsnedsättning och hur elevernas behov bäst bör mötas. Under 2015 har skolmyndigheterna redovisat den fjärde lägesrapporten för arbetet med strategin. I lägesrapporten lyfter myndigheterna bl.a. fram att Skolverket har genomfört två utvärderingar med relevans för målen, Skolinspektionen har planerat in ytterligare en granskning av skolsituationen för elever med funktionsnedsättning och Specialpedagogiska skolmyndigheten har lanserat en webbaserad söktjänst, Hitta läromedel, för läromedel lämpliga i specialpedagogiska sammanhang. I januari 2015 fanns drygt 1 400 läromedel tillgängliga via söktjänsten.

Skapande skola

Sedan 2013 omfattar satsningen på Skapande skola förskoleklassen och årskurserna 1–9 i grundskolan. Satsningen syftar till att öka samverkan mellan skolan och det professionella kulturlivet och till att öka barns och ungas tillgång till kultur och eget skapande samt till en ökad måluppfyllelse i skolan. För ändamålet fördelade Statens kulturråd i början av 2015 drygt 179 miljoner kronor, som avsatts under utgiftsområde 17, Kultur, medier, trossamfund och fritid.

Ansökningarna om Skapande skola-bidrag fortsätter att öka och allt fler elever omfattas av ansökningarna. För 2015 ansökte 266 kommuner (vilket motsvarar 92 procent av samtliga kommuner) samt 128 fristående skolor om bidraget. Statens kulturråd har i bidragsgivningen prioriterat medel till skolor som geografiskt befinner sig långt från kulturinstitutioner samt de skolor som ansökt om medel för Skapande skola-projekt inriktade mot nyanlända elever.

Riksdagens beslut om tilläggsbudget för 2015 innebar att Skapande skola-bidraget utökades permanent med 10 miljoner kronor för att användas för verksamhet i förskolan. Regeringen

anser att det är viktigt att barn så tidigt som möjligt får uppleva olika kulturuttryck och ges möjlighet att växa genom kulturskapande.

Främjandet av jämställdhet i skolväsendet

Statens skolverk har under perioden 2012–2014 haft i uppdrag genomföra insatser för att främja jämställdhet i skolväsendet (U2015/941/S). Insatserna har bestått i kompetensutveckling, fortbildning, kunskaps- och erfarenhets-spridning, samverkan samt produktion av material. I mars 2015 redovisade Statskontoret uppdraget att utvärdera de åtgärder som Skolverket sedan 2008 genomfört för att främja jämställdhet i skolväsendet (U2015/1987/S). Statskontoret bedömer att insatserna bidragit till ökad kunskap bland skolans personal men att de i stor utsträckning nått personer med redan goda kunskaper och ett engagemang för jämställdhetsarbete samt att den vidare spridningen i verksamheterna varit begränsad. Statskontoret framför därför bl.a. att framtida insatser bör utformas långsiktigt och tydligare rikta sig till hela verksamheten, inte enskilda individer, och följas upp mer aktivt.

Sedan 2013 bedrivs ett utvecklingsprogram för jämställdhetsintegrering i statliga myndigheter, JiM. Skolverket och Statens Skolinspektion ska som deltagande myndigheter bedriva ett utvecklingsarbete för jämställdhetsintegrering i syfte att verksamheten ska bidra till att nå de jämställdhetspolitiska målen. Skolverket har fokuserat på att skapa goda och långsiktiga förutsättningar för att i ökad grad kunna uppmärksamma och bemöta de utmaningar som finns kopplat till jämställdhet i skolväsendet. Utvecklingsarbetet har bl.a. resulterat i förändrade styrdokument, fram-tagandet av metodstöd och utbildning för medarbetare, samt strukturer för långsiktig uppföljning och utvärdering av det förändrade arbetssättet. Skolinspektionen deltar i JiM från och med 2015 och arbetet fokuseras inledningsvis på att utarbeta en plan för hur deras arbete med jämställdhetsintegrering ska utvecklas under 2016-2018.

Nationella minoriteter

Statens skolverk har i uppdrag att underhålla webbplatsen Tema Modersmål. I sitt arbete ska Statens skolverk särskilt sträva efter att stödja de nationella minoriteterna. Alla nationella minoritetsspråk, finska, jiddisch, meänkieli, romani chib och samiska, finns nu representerade på webbplatsen inklusive fem romska och tre samiska språkvarieteter. Statens skolverk har under senare år på regeringens uppdrag ansvarat för utveckling och produktion av läromedel på samtliga nationella minoritetsspråk. Sammanlagt har ca 16 miljoner kronor anvisats under en tioårsperiod. Arbetet har skett i samverkan med de olika nationella minoritetsgrupperna. Senast i september 2014 fick Statens skolverk ett uppdrag att stödja utveckling och produktion av lärverktyg på de nationella minoritetsspråken.

Den 1 juli 2015 trädde ändringar i skollagen (2010:800) i kraft som utökar rätten till modersmålsundervisning för elever som tillhör de nationella minoriteterna (prop. 2013/4:148, bet. 2013/14:UbU 21 rskr. 2013/14:292). Ändringarna innebär att det inte längre ställs krav på att en vårdnadshavare ska ha språket som modersmål eller på att eleven ska ha grundläggande kunskaper i språket för att en elev ska få modersmålsundervisning i ett nationellt minoritetsspråk i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan eller sameskolan.

Sommaren 2015 beslutade regeringen med anledning av de ovan nämnda ändringarna i skollagen (2010:800) om kursplaner för de nationella minoritetsspråken finska, romani chib, meänkieli och jiddisch. Dessa nationella minoritetsspråk ska därmed även kunna läsas som nybörjarspråk i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan eller sameskolan.

Statens skolinspektion har genomfört en granskning av modersmålsundervisningen och tvåspråkig undervisning i de nationella minoritetsspråken i grundskolan (rapport 2012:2). Rapporten visar att många kommuner har bristfälliga kunskaper om de rättigheter till modersmål som elever som tillhör en nationell minoritet har. Dessutom påtalar rapporten att det kan vara svårt att hitta lärare i nationella minoritetsspråk. En motsvarande granskning har genomförts under 2013 i gymnasieskolan som visar på liknande resultat (dnr 401-2012:5910).

Insatser för att stärka skolans värdegrund och förebygga mobbning

Statens skolverk har under perioden 2011–2014 haft i uppdrag att genomföra en förnyad satsning för att stärka skolans värdegrund och arbetet mot diskriminering och kränkande behandling (U2015/299/S). Insatserna har främst innefattat en kompetensutvecklingskurs, Värdegrund och likabehandling i teori och praktik, men även konferenser och seminarier samt framtagandet av stödmaterial och webbaserade utvecklingspaket för skolorna. Totalt deltog ca 2 100 personer från över 500 förskolor, grundskolor och gymnasieskolor. Ungefär hälften av deltagarna var lärare, ca 15 procent fritidspedagoger, drygt 10 procent rektorer eller förskolechefer och färre än 10 procent var barnskötare.

En utvärdering av kompetensutvecklingskursen har genomförts av Ramböll. Utvärderingen visar att denna har bidragit till att utveckla deltagarnas kunskaper och förmågor, bl.a. genom ökade kunskaper kring lagstiftning och andra styrdokument samt bemötande av barn eller elever som säger eller gör saker som inte är förenligt med värdegrunden och hur de själva uttrycker sig och agerar förebilder kopplat till ett normkritiskt förhållningssätt. Utvärderingen visar att det skett viss utveckling av värdegrundsarbetet på verksamhetsnivå hos deltagande förskolor och skolor, främst genom ett stärkt arbete med planerna mot diskriminering och kränkande behandling, att fler involverats i det lokala likabehandlingsarbetet och att större fokus läggs på detta. Samtidigt anser Ramböll att kursens bidrag varit begränsat när det gäller att åstadkomma ett likabehandlingsarbete som är förankrat på hela skolan och som är en naturlig del av det vardagliga arbetet samt involverar personal, elever och föräldrar. Detta beror enligt utvärderingen bl.a. på att det ofta saknats förutsättningar och stöd inom verksamheterna för att fullt ut kunna dra nytta av kursen.

Barnombudsmannens årsrapport för 2015, som fokuserade på samhällets stöd vid kränkningar och trakasserier i skolan, har bidragit med ökad kunskap om elevers egna perspektiv på skolans och huvudmäns förebyggande arbete mot mobbning.

Undervisning i förskoleklass

Statens skolinspektion har gjort en kvalitetsgranskning av undervisningen i förskoleklass (rapport 2015:03). Rapporten bygger på iakttagelser från besök vid 20 förskoleklasser vid 20 slumpvis utvalda skolor och undersöker hur undervisningen i förskoleklass utgår från de övergripande målen i läroplanen, specifikt kunskapsmålen, och om lek och skapande arbete utgör väsentliga delar i undervisningen i en lärandemiljö där eleverna får undersöka och utforska. Resultaten visar framför allt att eleverna i förskoleklass ofta inte möter en undervisning som på ett systematiskt sätt planeras, genomförs och följs upp utifrån läroplanens övergripande mål för kunskaper. Detta beror till stor del på att verksamheten präglas av en kombination av otydliga styrdokument och som en följd av detta, ofta bristande styrning från huvudman/rektor avseende undervisningens inriktning. Inriktningen blir därför ofta den enskilda pedagogens ansvar.

Regeringen gav den 15 januari 2015 Statens skolverk i uppdrag (U2015/191/S) att lämna förslag till ändringar i bland annat läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (SKOLFS 2010:37) i syfte att förtydliga bland annat förskoleklassens uppdrag.

3.3.4 Analys och slutsatser

Målet för verksamhetsområdet är en förskole- och grundskoleutbildning av hög och likvärdig kvalitet, där alla ska ges förutsättningar att uppnå de nationella målen och utveckla sina kunskaper, färdigheter och kompetenser så långt som möjligt. Förskole- och grundskole-verksamhetens resultat och kostnader har i föreliggande kapitel redovisats utifrån ett antal indikatorer och bedömningsgrunder. Den bild som de ger av måluppfyllelsen och som presenteras närmare nedan visar på fortsatta utmaningar inom svensk förskole- och grundskoleutbildning.

Förskola och förskoleklass

Andelen inskrivna barn i förskolan har stadigt ökat fram till 2014. Den svaga nedgång som finns för detta år beror på förändringar i

statistikinsamlingen. Tidigare skedde insamlingen på gruppnivå men är nu ändrad till individnivå. Dessutom finns det ett stort bortfall för 2014 bland enskilda huvudmän.

Resultaten från Statens skolverks föräldraundersökning från 2012, som är den senaste, visar en i huvudsak positiv bild av förskolan. Barnen deltar i stor utsträckning i den verksamhetsform som föräldrarna önskar, föräldrarnas behov och önskemål är väl tillgodosedda och föräldrarna har god kännedom om förskolans läroplan. Föräldrarna är mest nöjda med barnens trygghet, att verksamheten stimulerar barnets utveckling och lärande samt med personalen. Mindre nöjda är föräldrarna med gruppstorlek och personaltäthet.

Nästan alla sexåringar, 96 procent, går i dag i förskoleklassen.

Resultatindikatorerna pekar på en fortsatt bekymmersam bild för kunskapsresultaten i svensk grundskola

Alltför många elever når inte godkänt resultat på de nationella proven. Detta gäller bl.a. i matematik och svenska som andraspråk. En större andel flickor än pojkar uppnår godkänt resultat. Det gäller nästan alla ämnen och alla tre årskurser där nationella prov ges, dvs. 3, 6 och 9. Andelen elever som uppnått målen i grundskolan, dvs. har minst betyget E, vilket motsvarar det tidigare betyget Godkänd, visar en svag ökning jämfört med föregående år. Det gäller såväl flickor som pojkar. Dock finns det stora skillnader mellan ämnen och mellan flickor och pojkar. Skillnaden är fortsatt störst i ämnena moderna språk, biologi, svenska, kemi och religion. Endast i ämnet idrott och hälsa nådde pojkarna kunskapskravet i högre utsträckning än flickorna. Totalt sett är skillnaden dem emellan i princip konstant.

Det genomsnittliga meritvärdet har ökat kontinuerligt för elever som lämnar årskurs 9, men det finns en stor skillnad mellan flickor och pojkars meritvärde och den är i stort sett oförändrad.

Grundskolan ska förbereda eleverna för vidare studier antingen på ett högskoleförberedande program eller på ett yrkesprogram. Andelen elever som är behöriga till ett nationellt program i gymnasieskolan är en viktig indikator på resultat och måluppfyllelse i grundskolan.

Andelen elever som är behöriga till gymnasieskolans nationella program har minskat sedan 2006. Skillnaden mellan flickor och pojkar har de senaste åren varit drygt fyra procentenheter. Störst är skillnaden för behörighet till naturvetenskaps- och teknikprogrammen.

Det finns sannolikt flera samverkande förklaringar till att de genomsnittliga könskillnaderna i skolprestationer består. Många forskningsbaserade förklaringar tar utgångspunkt i att skillnaderna mellan flickors och pojkars prestationer i skolan kan förklaras av samhällets förväntningar på hur pojkar och flickor ska uppträda. Andra förklaringar är bl.a. flickors tidigare biologiska utvecklingskurva som kan antas ge fördelar i skolan i fråga om uppmärksamhet, förmåga att upprätthålla ett målinriktat arbete, språkförmåga och arbetsminne. Kopplat till dessa båda, och andra faktorer, finns brister i skolans förmåga att utforma undervisningen utifrån elevers olika förutsättningar för att ge alla flickor och pojkar lika möjligheter att uppnå målen för utbildningen. Därtill kan bemötande och förväntningar som ställs på eleverna i skolan bidra till att dessa skillnader består.

Vidare kan regeringen konstatera att andelen elever inskrivna i fristående grundskolor stadigt ökar och att fler flickor än pojkar är inskrivna i de fristående skolorna.

Att en mindre andel elever är behöriga till ett nationellt program i gymnasieskolan kan delvis förklaras av gruppens förändrade sammansättning. En viktig orsak är att resultaten bland utrikes födda elever försämrats, samtidigt som gruppens relativa storlek ökat. Både antalet och andelen utrikes födda elever som saknar behörighet har ökat, i synnerhet efter år 2009. Andelen obehöriga elever med utrikes födda föräldrar eller svensk bakgrund har varit mer eller mindre konstant sedan 2001.

Under förutsättning att andelen obehöriga i respektive grupp är konstant så kommer andelen obehöriga elever att stabiliseras på en nivå runt 13 procent. SCB befolkningsprognoser över antalet personer i åldern 15 år visar på en ökning av antalet utrikes födda elever. Denna förändring kompenseras av att det samtidigt blir fler elever med svensk bakgrund.

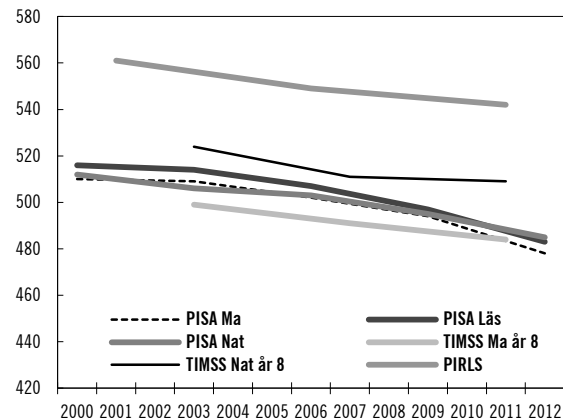
Bilden av elevers resultat

Internationella studier, som till skillnad från det nationella provsystemet är konstruerade för att mäta resultatutvecklingen över tid, ger sammantaget en dystert bild av utvecklingen i den svenska skolan. Det är oroande, inte minst med tanke på att det handlar om de viktiga kärnkompetenserna läsförståelse, matematik och naturvetenskap.

Sverige har regelbundet deltagit i PISA, som undersöker färdigheter inom områdena matematik, naturvetenskap och läsförståelse, i PIRLS, som undersöker läsförståelse, och TIMSS, som undersöker färdigheter inom ämnena naturvetenskap och matematik. Dessutom har Sverige deltagit i den europeiska språkstudien ESLC och i internationella mätningar av elevers kunskaper i medborgar- och samhällsfrågor (ICCS). Sammantaget utgör dessa studier ett brett underlag för att bedöma kunskapsutvecklingen i grundskolan. Resultaten från dessa studier gör det möjligt att sätta in svenska elevers prestationer i ett internationellt sammanhang och också att följa den trendmässiga utvecklingen.

Resultaten från de internationella studierna visar att svenska elever har haft en svag resultatutveckling under de senaste 10–15 åren. En överväldigande majoritet av studierna visar på sjunkande resultat bland både flickor och pojkar. I PISA 2012 var de svenska resultaten signifikant lägre än OECD-genomsnittet inom alla de tre kunskapsområdena. Så sent som 2000 och 2003 låg de svenska eleverna signifikant över OECD-genomsnittet inom alla tre områden.

Diagram 3.11 Svenska elevers resultat i internationella kunskapsmätningar 2000–2012

Källa: För mera information om resultaten i de internationella studierna se Statens skolverks rapport Grundskolan i internationella kunskapsmätningar – kunskap, skolmiljö och attityder till lärande.

Anm. Figuren illustrerar den relativa resultatutvecklingen eftersom studierna använder olika poängskalor. Det är omöjligt att göra direkta poängjämförelser mellan studierna.

Sammanlagt var det 18 OECD-länder, däribland Finland, Danmark och Norge, som presterade bättre än Sverige i läsförståelse, matematik och naturvetenskap. I PIRLS var det genomsnittliga resultatet fortfarande högre än för genomsnittet inom EU- och OECD, men studien visade också att läsförmågan hos de svenska eleverna försämrats. Bland de länder som deltagit i PIRLS sedan 2001 var Sverige ett av få länder som uppvisade försämrade resultat vid samtliga tre mättillfällen. I TIMSS har de svenska matematikresultaten för årskurs 8 försämrats relativt kraftigt under hela perioden 1995–2011, även om takten i nedgången har avtagit efter 2003. Sverige är ett av få länder som uppvisar en kontinuerlig resultatförsämring under 2000-talet i matematik för årskurs 8. Jämfört med 2007 var resultaten i naturvetenskap för årskurs 8 enligt TIMSS förhållandevis stabila, men i ett längre tidsperspektiv är utvecklingen negativ. De svenska elevernas resultatförsämring mellan 1995 och 2011 är den största som noterats bland de länder som deltagit vid dessa båda mättillfällen.

Sverige uppvisar relativt goda resultat i de mätningar som genomförts av kunskaper i engelska samt i medborgar- och samhällsfrågor. I läsförståelse och naturvetenskap är elevernas relativa prestationer dock sämre. Allvarligast är läget i matematik där resultaten är lägst.

Denna bild bekräftas också av nationell statistik. Vid sidan av svenska som andraspråk är matematik det ämne där andelen elever som inte uppnår godkänt resultat i de nationella ämnes-

proven är störst. Låga resultat i matematik är den vanligaste orsaken till att elever inte uppnår behörighet till gymnasieskolans nationella program. I inget annat ämne är andelen elever som inte uppnår godkänd kunskapsnivå (lägst betyget E) lika stort som i matematik.

4 Gymnasieutbildning

4.1 Omfattning

I detta avsnitt behandlas skolformerna gymnasieskola och gymnasiesärskola. I avsnittet redovisas främst resultat som avser 2014. När det gäller betyg, meritvärden och provresultat innebär det läsåret 2013/14. Uppgifter om elever och personal avser läsåret 2014/15. Uppgifterna avseende kostnader för gymnasieskola och gymnasiesärskola 2014 bygger på preliminär statistik. Resultat, resultatindikatorer och statliga insatser för läraryrket redovisas samlat i avsnitt 2 för samtliga skolformer. Vissa resultat och insatser som är gemensamma för flera skolformer redovisas i avsnitt 3 Förskola och grundskola.

4.2 Mål för gymnasieutbildningen

Svensk gymnasieutbildning ska vara av hög och likvärdig kvalitet. Alla elever ska ges förutsättningar att uppnå de nationella målen och utveckla sina kunskaper, färdigheter och kompetenser så långt som möjligt utifrån sina förutsättningar. Gymnasieskolan ska ge eleverna en god grund för yrkesverksamhet eller för vidare studier.

Regeringens mål för verksamhetsområdet sammanfaller i huvudsak med syftet med utbildningen inom skolväsendet som det uttrycks i skollagen (2010:800). Av skollagen framgår att utbildningen inom skolväsendet syftar till att eleverna ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. I utbildningen ska hänsyn tas till elevers olika behov. Eleverna ska ges stöd och stimulans

så att de utvecklas så långt som möjligt. En strävan ska vara att uppväga skillnader i elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen. Utbildningen inom skolväsendet ska vara likvärdig inom varje skolform oavsett var i landet den anordnas.

4.3 Resultatredovisning

4.3.1 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Följande indikatorer används för att bedöma gymnasieskolans måluppfyllelse.

- Resultat på nationella prov.
- Genomsnittlig betygspoäng.
- Andel elever som slutfört utbildningen inom tre år.
- Andel elever som uppnått grundläggande behörighet till högskoleutbildning inom tre år.
- Övergång från preparandutbildning och programinriktat individuellt val till nationella program i gymnasieskolan.
- Lärarbehörighet och personalens utbildning. Denna indikator redovisas i avsnitt 2.

Indikatorerna ger inte en heltäckande bild av respektive verksamhet men belyser de delar av måluppfyllelsen och resultaten som regeringen bedömer är centrala. All individbaserad statistik redovisas uppdelat på kön om dessa uppgifter är tillgängliga.

4.3.2 Resultat

Gymnasieskolan

Gymnasieskolan är en skolform inom skolväsendet som är avsedd att påbörjas av ungdomar efter avslutad grundskoleutbildning eller motsvarande, fram t.o.m. det första kalenderhalvåret det år de fyller 20. Den är en frivillig skolform som fr.o.m. hösten 2011 omfattar 18 nationella program, varav 12 yrkesprogram och 6 högskoleförberedande program med totalt 60 olika inriktningar. Inom de nationella programmen kan det även finnas särskilda varianter som är godkända av Statens skolverk och inom yrkesprogrammen kan det även finnas gymnasial lärlingsutbildning. För de elever som inte är behöriga till de nationella programmen finns fem introduktionsprogram. Ca 98 procent av alla ungdomar börjar i någon av de olika formerna av utbildning inom gymnasieskolan.

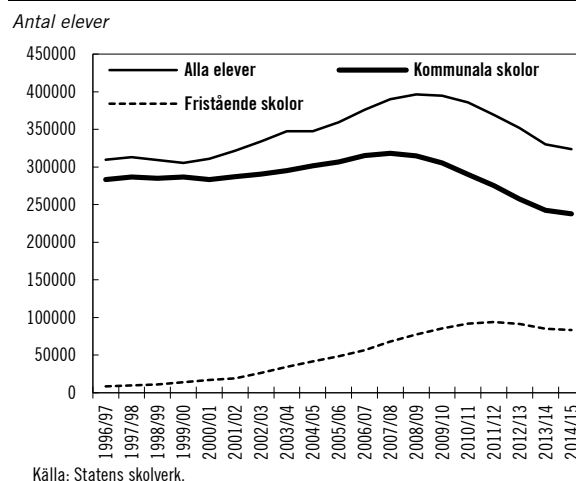
Gymnasieskolan ska enligt skollagen (2010:800) ge en god grund för yrkesverksamhet och fortsatta studier samt för personlig utveckling och ett aktivt deltagande i samhällslivet. Gymnasieskolans huvuduppgift är enligt den nya läroplanen, som gäller för elever som börjat i gymnasieskolan fr.o.m. hösten 2011, att förmedla kunskaper och skapa förutsättningar för att eleverna ska tillägna sig och utveckla kunskaper. De högskoleförberedande programmen ska utgöra grund för fortsatt utbildning på högskolenivå. Yrkesprogrammen ska utgöra grund för yrkesverksamhet och fortsatt yrkesutbildning. Eleverna på yrkesprogrammen ska ges möjlighet att uppnå grundläggande högskolebehörighet. Sådan behörighet är alltså inget krav för yrkesexamen utan en möjlighet för den enskilde eleven.

Elever, skolor och studievägar

Hösten 2014 gick 323 670 elever i gymnasieskolan, vilket är en minskning med drygt 6 000 elever eller närmare två procent jämfört med året innan (se diagram 4.1). I skolor med kommuner som huvudmän, där elevantalet uppgick till 237 835 elever hösten 2014, var minskningen ca två procent. Även antalet elever i fristående gymnasieskolor minskade, från 85 079 till 83 195 elever, vilket är en minskning med drygt två procent. Antalet elever i skolor med landsting som huvudman har minskat med 182 elever, från

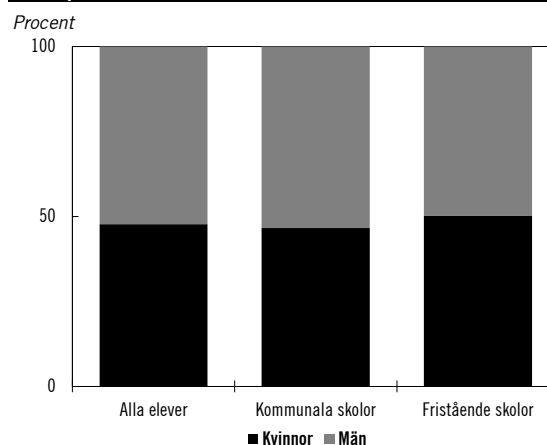
2 822 elever 2013 till 2 640 elever 2014. Statens skolverks prognos visar att elevminskningen kommer att fortsätta det kommande läsåret. Därefter kommer, enligt prognosen, elevkullarna återigen att öka. Fram till läsåret 2023/24 beräknas ökningen bli omkring 45 000 elever.

Diagram 4.1 Elevutveckling i gymnasieskolan 1996/97–2014/15

Lsåret 2014/15 var andelen kvinnor i gymnasieskolan (vid mätningen den 15 oktober 2014) 48 procent och andelen män 52 procent. Av eleverna i skolor med kommuner som huvudmän var andelen kvinnor 47 procent och andelen män 53 procent. Motsvarande andelar för fristående skolor var 50 procent kvinnor och 50 procent män (se diagram 4.2). Andelarna är oförändrade jämfört med föregående läsår.

Diagram 4.2 Elever i gymnasieskolan per huvudman, uppdelat på kön 2014/15

Hösten 2014 fanns det 1 328 skolenheter i gymnasieskolan (se tabell 4.1), vilket innebär en minskning med 18 skolenheter jämfört med året

innan. Antalet skolenheter med kommuner som huvudmän var 859 läsåret 2014/15, vilket innebär en minskning med 10 skolenheter jämfört med läsåret 2013/14. Antalet skolenheter med enskilda huvudmän uppgick läsåret 2014/15 till 452, vilket innebär en minskning med 8 skolenheter.

Tabell 4.1 Skolenheter i gymnasieskolan 2013/14 och 2014/15

Antal		
Läsår	2013/14	2014/15
Skolenheter totalt	1 346	1 328
<i>därav med</i>		
Kommun som huvudman	869	859
Enskild huvudman	460	452
Landsting som huvudman	17	17

Källa: Statens skolverk.

Andelen skolenheter med kommuner som huvudmän utgör 65 procent av samtliga skolenheter 2014 medan andelen skolenheter med fristående huvudmän utgör 34 procent. Detta är samma andelar som föregående år. Resterande 17 skolor hade landsting som huvudmän, vilket även det är samma antal som föregående läsår. De kommunala gymnasieskolorna är i genomsnitt större, sett till antalet elever, än de fristående. I och med den nya definitionen av begreppet skolenhet har dock det genomsnittliga antalet elever per skolenhet minskat i skolorna med kommuner som huvudmän.

Hösten 2014 var antalet elever, som sökt ett program och gick i gymnasieskolans årskurs 1 för första gången, 94 770 stycken. Av dessa nybörjarelever började knappt 28 procent på ett yrkesprogram, vilket är en liten ökning jämfört med föregående år. Vidare började drygt 62 procent av eleverna ett högskoleförberedande program och 10 procent ett introduktionsprogram. Sedan läsåret 2013/14 har andelen elever på högskoleförberedande program ökat med fyra procentenheter medan andelen elever på introduktionsprogram minskat med fem procentenheter.

Av de totalt 323 670 eleverna i gymnasieskolan läsåret 2014/15 gick knappt 58 procent ett högskoleförberedande program, drygt 30 procent ett yrkesprogram och drygt 11 procent ett introduktionsprogram. I förhållande till föregående läsår har andelen elever som läser ett yrkesprogram minskat med två procentenheter. Samtidigt har andelen elever på högskoleför-

beredande program ökat marginellt. Andelen elever på introduktionsprogram har ökat med en procentenhet.

Våren 2014 fanns det totalt drygt 6 400 lärlingar, varav ca 40 procent kvinnor och ca 60 procent män. En elev på ett yrkesprogram kan välja att exempelvis gå en i huvudsak skolförlagd studieväg de första två åren och i form av en gymnasial lärlingsutbildning enbart det tredje året. Våren 2015 fanns det totalt närmare 7 600 lärlingar i gymnasieskolan. Av dessa var ca 38 procent kvinnor och ca 62 procent män. Totalt innebär det en ökning med ca 1 200 lärlingar jämfört med 2014.

Indikator: Resultat på nationella prov

För de elever som började i gymnasieskolan hösten 2011 eller senare används nationella prov som tagits fram utifrån de nya ämnesplanerna. Från och med hösten 2012 finns det nationella prov framtagna för kurserna engelska 5 och 6, matematik 1a, 1b och 1c, 2a, 2b och 2c, 3b och 3c och 4 samt svenska 1 och 3 och svenska som andraspråk 1 och 3.

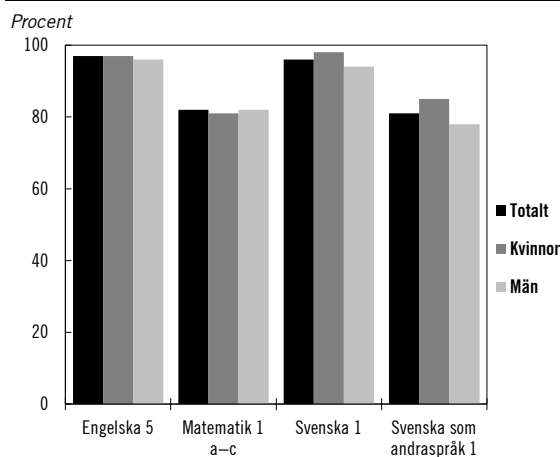
Andelen elever som klarade de inledande kursproven i matematik var mindre våren 2014 än våren 2013. Störst andel elever med godkänt provbetyg (minst betyget E) fanns bland de elever som läst matematik 1c. Av de elever som skrev det provet våren 2014 fick 95 procent minst godkänt provbetyg att jämföra med 97 procent våren 2013. Matematik 1c är den inledande kursen på de tekniska och naturvetenskapliga programmen. Matematik 1a är den inledande matematikkursen på yrkesprogrammen i den reformerade gymnasieskolan. Andelen elever med minst godkänt provbetyg på denna kurs våren 2014 var 70 procent, vilket är en minskning jämfört med våren 2013 då 84 procent av eleverna fick godkänt provbetyg. Enligt Statens skolverk kan skiftningar i resultaten delvis förklaras med att prov inte riktigt har samma innehåll från år till år.

Matematik 1b är den inledande matematikkursen på samhällsvetenskapsprogrammet, ekonomiprogrammet, humanistiska programmet och estetiska programmet. Andelen elever med minst godkänt provbetyg i matematik 1b våren 2014 var 83 procent att jämföra med 93 procent våren 2013. I engelska 5 och svenska 1 fick 97 respektive 96 procent av de elever som gjorde

proven våren 2014 minst provbetyget E, vilket är en liten ökning för båda ämnena jämfört med våren 2013.

Provresultaten är i stort sett desamma både för kvinnor och för män när det gäller de kursprov som gjordes våren 2014. Skillnaderna är något större på kursproven i svenska 1 och svenska som andraspråk 1 (se diagram 4.3).

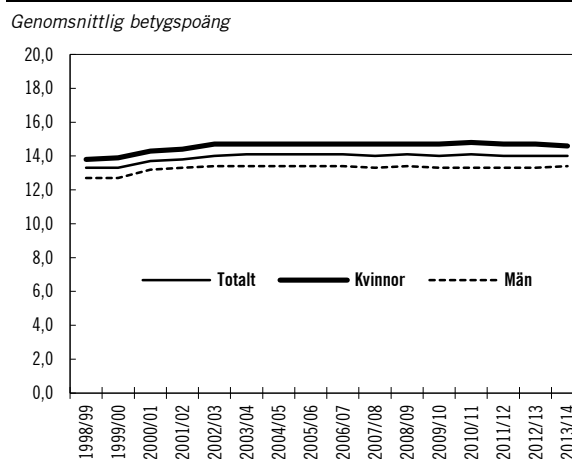
Diagram 4.3 Andel elever som fått minst betyget E i nationella prov i engelska 5, matematik 1a–1c, svenska 1 och svenska som andraspråk 1 vt 2014, per kön

Indikator: Genomsnittlig betygspoäng

Alla elever ska ges förutsättningar att nå de nationella målen. Den genomsnittliga betygspoängen, dvs. det genomsnittliga värdet av alla betyg som redovisas i elevens examensbevis eller studiebevis om minst 2 500 betygsatta gymnasiepoäng, är en indikator på uppfyllelsen av detta mål. Den genomsnittliga betygspoängen i gymnasieskolan var 14,0 av maximalt 20 poäng för samtliga elever som avslutat sin utbildning med ett examensbevis eller studiebevis som omfattar minst 2 500 poäng läsåret 2013/14. Det är i nivå med utfallet de senaste tolv läsåren (se diagram 4.4).

Diagram 4.4 Genomsnittlig betygspoäng i gymnasieskolan 1998/99-2013/14

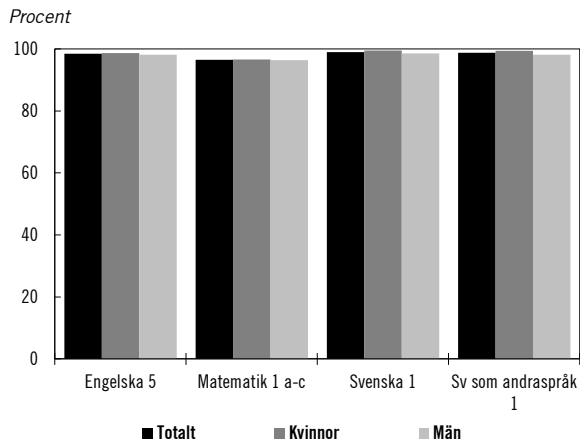
Källa: Statens skolverk.

Anm. Den genomsnittliga betygspoängen 2013/14 avser elever som avslutat gymnasieskolan våren 2014 med examensbevis eller studiebevis om minst 2 500 betygsatta poäng. Den genomsnittliga betygspoängen för 1998/99-2012/13 avser elever som fått slutbetyg.

Det finns könsskillnader i betygresultaten. Våren 2014 var den genomsnittliga betygspoängen för kvinnor 14,6 poäng och för män 13,4 poäng, vilket innebär att jämfört med föregående år minskade den genomsnittliga betygspoängen för kvinnor med 0,1 poäng och ökade med 0,1 poäng för män. Kvinnor med svensk bakgrund hade i genomsnitt 14,7 poäng medan kvinnor med utländsk bakgrund hade i genomsnitt 13,6 poäng. Motsvarande resultat var för män 13,6 respektive 12,7 poäng, vilket innebär en minskning med 0,2 poäng för kvinnor i båda grupperna och en ökning med 0,2 poäng för män i båda grupperna, jämfört med föregående år.

Liksom när det gäller resultaten på de nationella proven var kursbetygen högre i svenska och engelska än i matematik (se diagram 4.5). Samtidigt är betygen på kurser i engelska, matematik och svenska som är obligatoriska för alla program högre än på de nationella proven. Det är dock viktigt att notera att det inte är samma elever som gjort de nationella proven som fått examensbevis eller studiebevis om 2 500 poäng ett visst år. Många elever gör det nationella provet i den inledande kursen i ett ämne under den första eller andra årskursen i gymnasieskolan.

Diagram 4.5 Andel elever som fått minst betyget E i engelska 5, matematik 1a-1c, svenska 1 respektive svenska som andraspråk 1 i sitt examensbevis eller studiebevis omfattande minst 2 500 poäng, vt 2014

Källa: Statens skolverk.

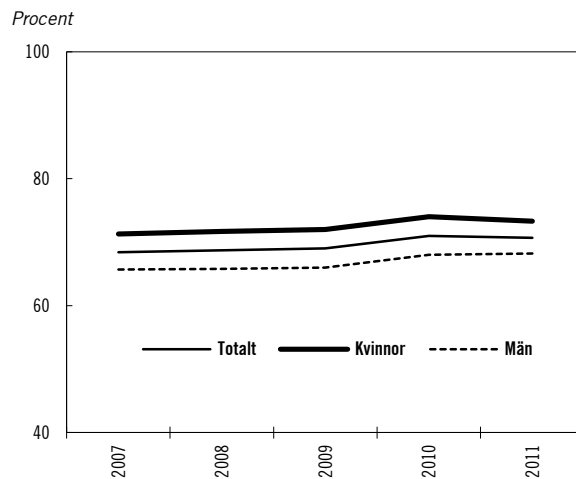
Av alla elever som fick examensbevis eller studiebevis om minst 2 500 gymnasiepoäng våren 2014 hade 34,3 procent läst ett utökat program, dvs. läst fler kurser än vad som ingick i deras fullständiga program. Detta var lägre än andelen med slutbetyg 2013 som läst ett utökat program (39 procent). Antalet elever som lämnade gymnasieskolan våren 2014 efter att ha gått ett reducerat program, dvs. som på grund av studiesvårigheter har befriats från undervisning i en eller flera kurser, var totalt ca 1 100 varav ca 50 procent kvinnor och ca 50 procent män. Dessa elever har inte fått betyg på de 2 500 poäng som ett nationellt program omfattar. Detta gör att de i tillgänglig statistik inte räknas med i gruppen elever som avslutat en fullständig gymnasieutbildning och deras andel redovisas därför inte här.

Indikator: Andel elever som slutfört utbildningen inom tre år

Det är viktigt att alla ungdomar ges förutsättningar att fullfölja en gymnasial utbildning inom utsatt tid. Utbildningen i gymnasieskolan genomförs normalt på tre år. Det är dock inte alla elever som klarar studierna inom denna tid. Tidigare användes andelen elever som fått slutbetyg inom tre år som en indikator avseende genomströmningen i gymnasieskolan, men efter gymnasiereformen 2011 används nu i stället andelen elever som slutfört utbildningen inom tre år som indikator. Med elever som slutfört utbildningen menas här elever som avslutat

gymnasieskolan med examensbevis eller studiebevis som omfattar minst 2 500 gymnasiepoäng. Av alla elever som började i gymnasieskolan hösten 2011 hade 71 procent slutfört utbildningen våren 2014, dvs. efter tre år. Andelen elever som slutfört gymnasieskolan inom tre år har varit i stort sett oförändrad under de senaste tio åren, oberoende av sättet att mäta fullföljandet (se diagram 4.6 för utvecklingen de senaste fem åren). Det är dock viktigt att påpeka att kraven för att få slutbetyg respektive examensbevis eller studiebevis om minst 2 500 poäng skiljer sig åt.

Diagram 4.6 Andel nybörjare i gymnasieskolan 2007–2011 som fått slutbetyg (2007–2010) eller som avslutat med examensbevis eller studiebevis omfattande minst 2 500 poäng (2011) inom tre år

Källa: Statens skolverk.

Kvinnor som började i gymnasieskolan hösten 2011 slutförde utbildningen inom tre år i högre grad än männen, 73 procent jämfört med 68 procent. Elever på högskoleförberedande program slutförde gymnasieskolan i större utsträckning än elever som gått yrkesprogram. Andelen elever som 2011 var nybörjare på ett högskoleförberedande program och som slutförde gymnasieskolan inom tre år är 80,7 procent. Motsvarande andel för yrkesprogram är 76,3 procent.

Att inte fler slutför gymnasieskolan inom tre år beror delvis på att många elever har bytt program under studietiden, vilket förlänger studietiden med ett och ibland flera år. En annan orsak till att studietiden blir längre är att många elever inte är behöriga till ett nationellt program och börjar sin gymnasietid på ett introduktionsprogram. Av de elever som 2010 började på ett individuellt program, introduktionsprogrammets föregångare, hade endast 15 procent fått slut-

betyg från något program efter fyra år. Av nybörjarna i gymnasieskolan 2010 gick 11,6 procent ett individuellt program.

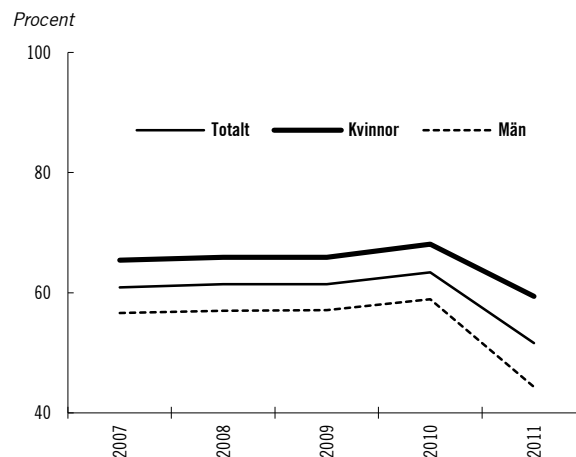
Av nybörjarna i gymnasieskolan hösten 2009 fick 68,9 procent slutbetyg inom tre år, 76,6 procent inom fyra år och 77,8 procent efter fem år.

Indikator: Andel elever som uppnått grundläggande behörighet till högskoleutbildning inom tre år

Nya krav för grundläggande behörighet

För att kunna antas till en högskoleutbildning krävs s.k. grundläggande behörighet. Kraven för grundläggande behörighet har höjts och denna förändring började tillämpas för elever som började i gymnasieskolan hösten 2011. De nya kraven innebär att det som huvudregel krävs en gymnasieexamen från ett högskoleförberedande program eller en yrkesexamen kompletterad med vissa behörighetsgivande kurser för att få grundläggande behörighet. Av alla elever som började gymnasieskolan hösten 2011, vilket är den första årskullen som gått i den reformerade gymnasieskolan, hade 51,6 procent uppnått grundläggande behörighet inom tre år. Det är en minskning med 11,8 procentenheter jämfört med den föregående elevkullen som var den sista som läste enligt läroplanen från 1994 (se diagram 4.7). Kvinnor hade ett bättre resultat än män, då 59,4 procent uppnådde sådan behörighet inom tre år att jämföra med 44,3 procent av männen. Elever med utländsk bakgrund lyckades i lägre grad än övriga elever att uppnå den grundläggande behörigheten, 38,1 procent jämfört med 55,1 procent. Det är en minskning för båda elevgrupperna: ca 6,7 procentenheter för elever med utländsk bakgrund och ca 13 procentenheter för övriga elever.

Diagram 4.7 Andel nybörjare i gymnasieskolan 2007–2011 som uppnått grundläggande behörighet inom tre år

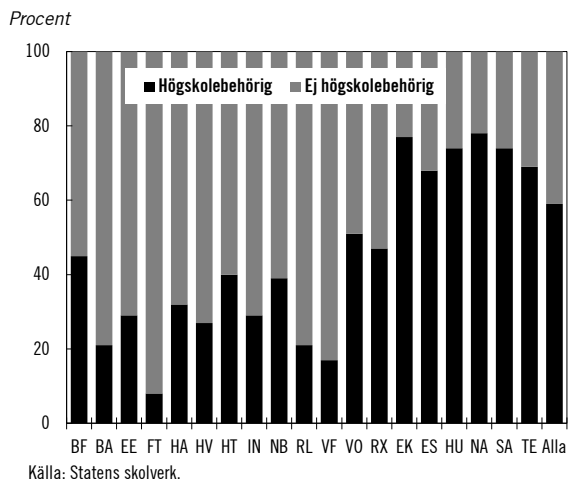
Källa: Statens skolverk.

Anm. Elever som påbörjade gymnasieskolan före 2011 läste enligt läroplanen från 1994 medan de som påbörjar gymnasieskolan efter 2011 läser enligt 2011 års läroplan.

Av nybörjarna på högskoleförberedande program 2011 uppnådde 73,4 procent grundläggande behörighet inom tre år. Motsvarande andel av nybörjarna på yrkesprogram var 29,3 procent. Spridningen mellan programmen är dock stor (se diagram 4.8).

Det finns skillnader i resultat mellan könen inom respektive nationellt program. Av nybörjarna 2011 fick kvinnor i högre utsträckning än män grundläggande behörighet till universitets- och högskolestudier. Detta gäller för samtliga program.

Diagram 4.8 Andel nybörjare i gymnasieskolan 2011 som fått examensbevis eller studiebevis om minst 2 500 poäng inom tre år, fördelade efter grundläggande behörighet eller inte och program²

Av de drygt 87 000 elever som våren 2014 fick ett slutbetyg eller ett examensbevis eller studiebevis som omfattade minst 2 500 gymnasiepoäng från gymnasieskolan, oavsett hur länge de gått i gymnasieskolan, fick 70,3 procent grundläggande behörighet till högskoleutbildning. Det är en minskning med 16,6 procentenheter jämfört med föregående år, då kraven var lägre. Av de elever som studerade enligt läroplanen från 2011 fick 70,3 procent grundläggande behörighet. En relativt liten grupp, ca 3 000 elever, studerade enligt 1994 års läroplan och av dessa elever fick ca 2 000 grundläggande behörighet. Av kvinnorna som studerade enligt läroplanen från 2011 var andelen behöriga till högskolan 78,6 procent och av männen 62,1 procent. Av kvinnorna som studerade enligt 1994 års läroplan var andelen som fick grundläggande behörighet till högskolan 70,9 procent. Motsvarande andel för männen var 64,6 procent.

Sammantaget hade 63 procent av dem som fyllde 20 år under 2014 uppnått grundläggande behörighet inom gymnasieskolan, en andel som varierade mellan 32 och 79 procent mellan

kommunerna. Detta är relativt oförändrat i förhållande till året dessförinnan.

Byte av program, avbrott och studieuppehåll

Programbyten, liksom avbrott och studieuppehåll, är vanliga orsaker till förlängd studietid för många elever i gymnasieskolan.

Hösten 2013 fanns det knappt 100 000 elever som var nybörjare i gymnasieskolan. Andelen elever som efter ett år har bytt från ett nationellt program till ett annat nationellt program har minskat med knappt två procentenheter sedan förra året, och var hösten 2014 ca 7 procent. Det är fortsatt något vanligare att elever som börjat på yrkesprogram byter program än elever som börjat på högskoleförberedande program. Av de som var nybörjare i årskurs 1 på ett yrkesprogram läsåret 2013/14 hade 8,2 procent bytt program efter ett år, vilket är 0,8 procentenheter lägre än för föregående elevkull. Av eleverna som började i årskurs 1 på ett högskoleförberedande program 2013/14 hade 6,9 procent bytt program efter ett år, en minskning med knappt två procentenheter. Liksom läsåret 2012/13 var det vanligast att elever bytte inom samma programtyp som de började på, dvs. från ett yrkesprogram till ett annat, respektive från ett högskoleförberedande program till ett annat.

Det finns fem introduktionsprogram som syftar till att förbereda för studier på ett annat program eller för yrkesverksamhet. Av nybörjarna på ett introduktionsprogram i årskurs 1 hösten 2013 hade 41 procent bytt utbildning ett år senare. Störst andel, 18,8 procentenheter, hade bytt till ett yrkesprogram, 6,4 procentenheter hade bytt till ett högskoleförberedande program och 15,8 procentenheter till ett annat introduktionsprogram. Skillnaderna är stora mellan programmen, men programmen har också vitt skilda syften.

I många fall innebär ett programbyte att eleven börjar om i årskurs 1 på den nya utbildningen, vilket innebär ett extra studieår. Det förekommer även att elever byter program senare under sin gymnasietid.

Av nybörjarna i årskurs 1 läsåret 2013/14 återfanns 3,0 procent, ca 3 000 elever, inte i gymnasieskolan efterföljande läsår, vilket är en minskning med en procentenhet eller ca 1 000 elever jämfört med föregående period. Dessa hade således gjort studieuppehåll eller avbrutit sina studier. Det finns i detta avseende stora skillnader mellan programmen. Av eleverna på

² BF= Barn och fritid, BA= Bygg och anläggning, EE= El och energi, FT= Fordon och transport, HA= Handel och administration, HV= Hantverk, HT= Hotell och turism, IN= Industritekniska, NB= Naturbruk, RL= Restaurang och livsmedel, VF= VVS och fastighet, VO= Vård och omsorg, RX= Riksrekryterande utbildningar, EK= Ekonomi, ES= Estetiska, HU= Humanistiska, NA= Naturvetenskap, SA= Samhällsvetenskap, TE= Teknik

nationella program hade 1,8 procent gjort studieuppehåll eller avbrutit sina studier efter det första året medan motsvarande andel för elever på introduktionsprogram var 10,8 procent.

Indikator: Övergång från preparandutbildning och programinriktat individuellt val till nationella program i gymnasieskolan

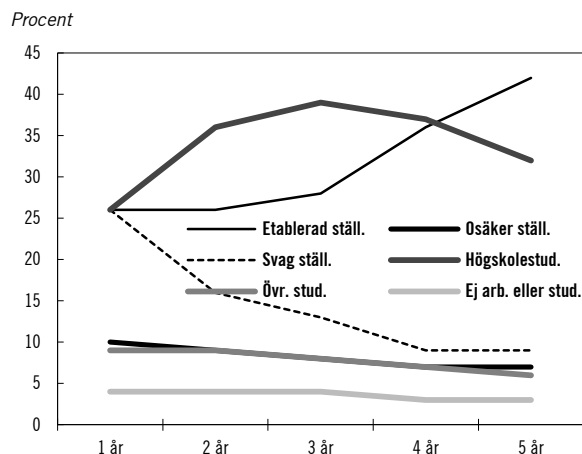
Hösten 2013 började 1 333 elever i årskurs 1 på introduktionsprogrammet preparandutbildning och 1 929 på programinriktat individuellt val som nybörjare i gymnasieskolan. Preparandutbildningen syftar till att elever som har fullföljt årskurs 9 i grundskolan utan att ha fått behörighet till ett visst nationellt program i gymnasieskolan ska uppnå sådan behörighet. Programinriktat individuellt val syftar främst till att en elev som saknar behörighet till ett visst yrkesprogram ska få sådan behörighet och bli antagen till det programmet. Av eleverna i årskurs 1 på en preparandutbildning 2013 hade 53,8 procent bytt till ett nationellt program hösten 2014. Motsvarande andel för elever på programinriktat individuellt val är 43,8 procent. Det innebär att andelen nybörjare som bytt till ett nationellt program är på samma nivå som föregående läsår både avseende preparandutbildningen och programinriktat individuellt val. En stor del av de elever som byter från ett introduktionsprogram till ett nationellt program gör detta utan att förlänga studietiden.

Etablering på arbetsmarknaden efter avslutade studier

Statens skolverk har på uppdrag av regeringen tagit fram en rapport om ungdomars sysselsättning efter avslutade gymnasiestudier. Studien, som presenterades i oktober 2014, handlar om i vilken utsträckning ungdomar arbetar eller studerar ett, tre och fem år efter att de har slutat gymnasieskolan. Rapporten bygger på registerdata om tre olika årskullars sysselsättning 2012. Årskullarna har med förväntad studietakt gått ut gymnasieskolan läsåren 2006/07, 2008/09 och 2010/11, dvs ett, tre och fem år före 2012. Resultaten av studien visar att en avgörande faktor för elevernas senare etablering på arbetsmarknaden är om de har gått i årskurs 3 i gymnasieskolan. Även bland de elever som har

gått i årskurs 3 utan att få slutbetyg är andelen som har en etablerad ställning på arbetsmarknaden betydligt högre än bland de elever som har årskurs 1 eller 2 som högsta årskurs. Diagrammen nedan visar den äldsta årskullens etableringsstatus ett till fem år efter gymnasieskolan dvs. ett till fem år efter läsåret 2006/07.

Diagram 4.9 Etableringsstatus för ungdomar som fått slutbetyg med grundläggande behörighet

Källa: Statens skolverk.

Anm. Definition:

Etablerad ställning: Arbetsinkomst på minst 174 200 kr.

Osäker ställning: Arbetsinkomst på minst 147 400 kr och upp till 174 200 kr eller Arbetsinkomst på minst 174 200 kr och under året förekomst av arbetslöshet.

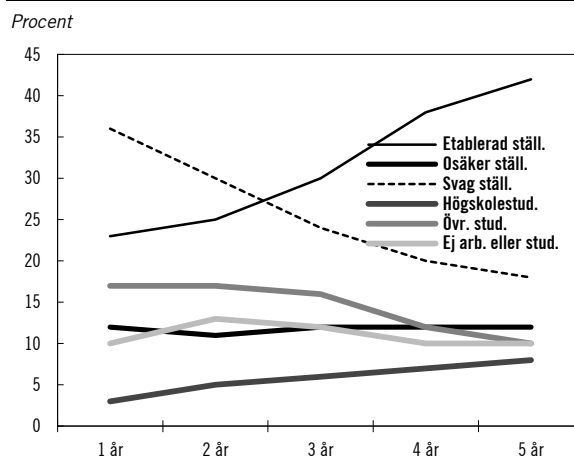
Svag ställning: Arbetsinkomst upp till 147 400 kr eller Arbetsinkomst på minst 147 400 kr och under året förekomst av heltidsarbetslöshet.

Ej arbete eller studerande: Avsaknad av arbetsinkomst aktuellt år.

Högskolestudier: Registrerad på högskola och erhållit någon form av studieersättning.

Övriga studier: Inte klassificerad som högskolestuderande men har erhållit studieersättning omfattande mer än 20 000 kr under aktuellt år.

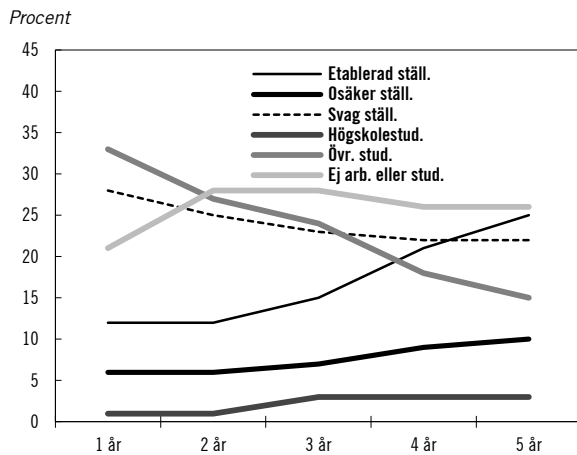
Diagram 4.10 Etableringsstatus för ungdomar som fått slutbetyg utan grundläggande behörighet eller som gått i årskurs 3 utan att få slutbetyg

Källa: Statens skolverk.

Anm. För definition se diagram 5.9.

Diagram 4.11 Etableringsstatus för ungdomar som gått i gymnasieskolan men aldrig påbörjat årskurs 3 på ett program

Källa: Statens skolverk.
Anm. För definition se diagram 5.9.

Övergång till högskola och kommunal vuxenutbildning

Andelen ungdomar som påbörjar högskoleutbildning läsåret efter det att de avslutat gymnasieskolan har de senaste åren legat på samma nivå. Av de elever som fick slutbetyg eller motsvarande våren 2013 började 21,8 procent i högskolan följande läsåret. Kvinnor fortsätter oftare än män att studera vidare på högskolan. Av de kvinnor som slutförde gymnasieskolan våren 2013 gick 23,9 procent direkt över till högskolestudier, jämfört med 19,8 procent av männen. Av elever med utländsk bakgrund började mer än var tredje elev i högskolan året efter avslutad gymnasieskola 2013, jämfört med var femte elev med svensk bakgrund. Detta är samma andelar som föregående läsåret. Av de kvinnliga eleverna med utländsk bakgrund började 39,5 procent i högskolan året efter avslutad gymnasieskola, motsvarande andel för manliga elever med utländsk bakgrund var 28,6 procent. När det gäller elever med svensk bakgrund började 21,1 procent av kvinnorna i högskolan året efter avslutad gymnasieskola medan motsvarande andel för männen var 18,2 procent. Andelen ungdomar som påbörjar en högskoleutbildning inom tre år efter avslutad gymnasieskola minskade från 42,3 procent av dem som fick slutbetyg från gymnasieskolan våren 2010 till 41,5 procent av dem som fick slutbetyg våren 2011.

Av alla elever i årskurs 3 i gymnasieskolan läsåret 2012/13 gick 10,1 procent över till

kommunal vuxenutbildning (komvux) följande läsåret. Det är en liten minskning jämfört med föregående period. Denna andel har varierat mellan 10,1 och 13,1 procent de senaste sex åren. De som inte fått ett slutbetyg från gymnasieskolan läser i större utsträckning än andra vidare i komvux. Totalt 16,8 procent av de elever som gick i årskurs 3 hösten 2012 och inte hade fått ett slutbetyg eller motsvarande våren 2013 återfanns i komvux läsåret 2013/14, att jämföra med 8,7 procent av de elever som fått ett slutbetyg.

Kvinnor börjar i högre grad studera i komvux än män. Av de kvinnor som inte fick ett slutbetyg eller motsvarande från gymnasieskolan vårterminen 2013 återfanns 19,1 procent i komvux följande läsåret. Motsvarande andel av männen var 15,1 procent.

Elever med utländsk bakgrund går över till komvux i större utsträckning än elever med svensk bakgrund. Av eleverna med utländsk bakgrund, som inte fick ett slutbetyg eller motsvarande vårterminen 2013, läste totalt 26,0 procent, 29,0 procent av kvinnorna och 23,9 procent av männen, vidare i komvux påföljande läsåret. Motsvarande andelar för elever med svensk bakgrund var totalt 13,6 procent, 15,7 procent av kvinnorna och 11,9 procent av männen.

Kostnader

De totala kostnaderna för gymnasieskolan med kommun och enskild huvudman 2014 uppgick till knappt 34,5 miljarder kronor, vilket är en ökning med 0,1 procent jämfört med 2013. Kostnaden per elev uppgick till i genomsnitt 106 400 kronor 2014, vilket är en ökning med 4,4 procent jämfört med föregående år. Därtill uppgick kostnader för skolskjuts, reseersättning och inackordering till drygt 1,2 miljarder kronor.

Gymnasiesärskolan

Utbildningen i gymnasiesärskolan ska enligt skollagen ge elever med utvecklingsstörning en för dem anpassad utbildning som ska ge en god grund för yrkesverksamhet och fortsatta studier samt för personlig utveckling och ett aktivt deltagande i samhällslivet. Fram t.o.m. våren 2016 finns det även elever i särskolan som följer äldre bestämmelser. För utbildning som påbörjas efter den 30 juni 2013 gäller bestämmelserna för den reformerade gymnasiesärskolan.

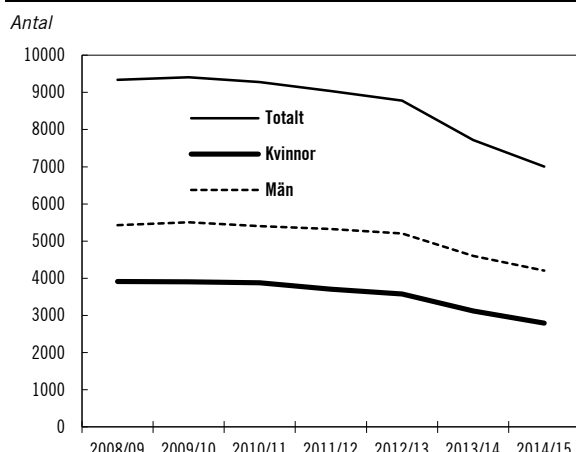
Elever, skolor och studievägar

Hösten 2014 gick drygt 7 000 elever i gymnasiesärskolan, vilket är en minskning med tio procent jämfört med föregående läsår (se diagram 4.12). Av eleverna var 60 procent män och 40 procent kvinnor.

Andelen elever som gick i en gymnasiesärskola med en kommun som huvudman hösten 2014 uppgick till drygt 89 procent medan drygt 8 procent gick i fristående gymnasiesärskolor och drygt 2 procent i skolor drivna av landsting. Totalt gick 127 elever i s.k. integrerad undervisning med gymnasieskolan.

Av eleverna i gymnasiesärskolan som läste enligt 1994 års läroplan gick 54 procent en yrkesutbildning på ett nationellt eller specialutformat program medan 21 procent gick i yrkesträning och 25 procent i verksamhetsträning på ett individuellt program. Av eleverna i gymnasiesärskolan som läste enligt 2013 års läroplan gick 56 procent ett nationellt program och 44 procent ett individuellt program.

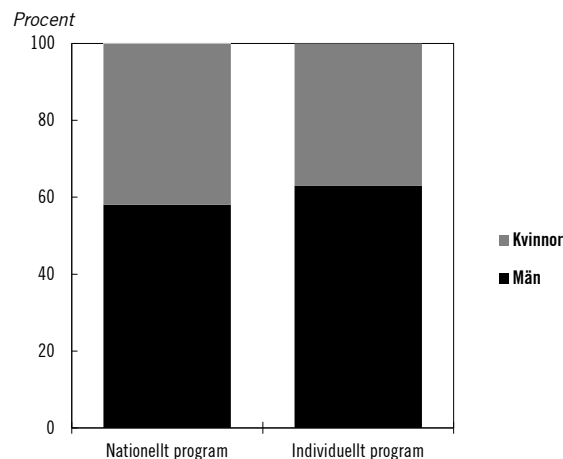
Diagram 4.12 Elever i gymnasiesärskolan fördelat på kön 2008/09–2014/15

Källa: Statens skolverk.

Av eleverna i gymnasiesärskolan är fler män än kvinnor. Den fördelningen gäller för båda programtyper. Läsåret 2014/15 var andelen kvinnor, vid mätningen den 15 oktober 2014, 42 procent i de nationella programmen (inklusive specialutformade program för elever som läser enligt 1994 års läroplan) respektive 37 procent i de individuella programmen. Motsvarande andelar för männen var således 58 och 63 procent (se diagram 4.13).

Diagram 4.13 Elever i gymnasiesärskolan per typ av program och kön 2014/15

Källa: Statens skolverk.

Kostnader

Den totala kostnaden för den kommunala gymnasiesärskolan 2014 uppgick till drygt 2,3 miljarder kronor, vilket var en minskning med 0,3 procent jämfört med 2013. Kostnaden per elev beräknas ha uppgått till i genomsnitt 360 000 kronor 2014, vilket är en ökning med 10,8 procent jämfört med föregående år.

4.3.3 Utvecklingsinsatser och andra verksamhetsdelar

I avsnitt 4 Förskola och grundskola finns resultat av följande insatser beskrivna som också avser gymnasieskolan.

- Skolkommissionen
- Skolforskningsinstitutet
- Statens skolverk
- Statens skolinspektion
- Samverkan för bästa skola
- Matematiklyftet
- Läsllyftet
- Specialpedagogiska stöd- och utbildningsinsatser
- Strategi för genomförande av funktionshinderspolitiken
- Främjandet av jämställdhet i skolväsendet
- Insatser för att stärka skolans värdegrund och förebygga mobbning

Gymnasial yrkesutbildning

Lärlingsutbildning

Efter tre års försöksverksamhet infördes hösten 2011 lärlingsutbildning som en ordinarie utbildningsform inom gymnasieskolan. Under vårterminen 2015 beräknas antalet lärlingar ha uppgått till totalt 7 597, varav 2 871 kvinnor (38 procent) och 4 726 män (62 procent). I december 2013 inrättades ett lärlingscentrum inom Statens skolverk. Centrumet ska stimulera anordnandet av gymnasial lärlingsutbildning och främja ungdomars intresse för sådan utbildning.

Vidare beslutade regeringen i februari 2014 om ändringar i gymnasieförordningen (2010:2039) i syfte att det klart ska framgå att arbetsplatsförlagt lärande ska ingå i gymnasial lärlingsutbildning fr.o.m. det läsår lärlingsutbildningen inleds. Regeringen förtydligade också att lärlingsutbildningen kan inledas även det tredje läsåret.

Skolhuvudmän som anordnar lärlingsutbildning kan ansöka om statsbidrag för varje elev som deltar i lärlingsutbildningen. Statsbidrag lämnas under förutsättning att ett utbildningskontrakt upprättats mellan arbetsplats, huvudman och elev. Statsbidraget är främst avsett att täcka arbetsplatsernas och huvudmannens kostnader. För arbetsplatser som har en utbildad handledare kan bidraget som mest bli 57 500 kronor per läsår och elev och huvudmännen kan få 10 000 kronor per läsår och elev. En utvärdering gjord av Stockholms universitet 2014 visar att arbetsplatsernas användning av statsbidraget varierar mellan olika branscher. Inom t.ex. vård har bidraget främst använts för handledarutbildning, kompetensutveckling och trivselhöjande aktiviteter, medan det inom el och bygg används främst för att täcka förlorad arbetstid och inköp av utrustning. Inom handel har bidraget gått till verksamheten generellt, men även till att täcka förlorad arbetstid och inköp av utrustning. Under 2014 utbetalades 388 miljoner kronor och under 2015 beräknar Skolverket att 467 miljoner kronor kommer att utbetalas.

Yrkesintroduktion i gymnasieskolan

Yrkesintroduktion infördes i och med gymnasieskolans reformering 2011 som ett av fem introduktionsprogram. Programmet riktar sig till elever som inte är behöriga till ett nationellt yrkesprogram och syftar till att elever ska få en yrkesinriktad utbildning som underlättar

etablering på arbetsmarknaden eller leder till studier på ett yrkesprogram. Enligt Statens skolverks preliminära statistik gick 3 800 manliga och 2 100 kvinnliga elever på yrkesintroduktion i gymnasieskolan 2014.

Tekniksprånget

Hösten 2012 inleddes en satsning på förmedling av praktikplatser inom teknikområdet för ungdomar som har avslutat naturvetenskapligt eller tekniskt program i gymnasieskolan, i syfte att ungdomarna ska bli intresserade av att vidareutbilda sig inom dessa områden. Under 2014 antogs totalt 705 praktikanter till en praktikperiod om ca fyra månader inom ramen för satsningen, varav drygt hälften var kvinnor.

Kvalitet inom yrkesutbildningen

De gymnasiala yrkesutbildningarnas innehåll och kompetenskraven på arbetsmarknaden stämmer väl överens. Statens skolverk konstaterar i sin samlade redovisning och analys inom yrkesutbildningsområdet 2014 (U2014/6114/GV) att de flesta nationella programråd för gymnasieskolans yrkesprogram anser att programmets innehåll och kursutbud, efter reformen 2011, i stort sett motsvarar arbetsmarknadens behov.

Trots att det finns en god överensstämmelse mellan utbildningsinnehåll och kompetenskraven i arbetslivet har yrkesutbildningens attraktionskraft minskat under flera år. Det kan också nämnas att kvinnor väljer yrkesprogram i lägre grad än män. Fördelningen mellan kvinnor och män är därtill mycket ojämn på de flesta yrkesprogram. Endast tre av tolv yrkesprogram uppvisar en relativt sett jämn könsfördelning med mellan 40 och 60 procent av vardera kön (U2014/6114/GV). Andelen av alla nybörjarelever i gymnasieskolan som väljer ett yrkesprogram har minskat, från 35 procent 2007 till 27 procent 2013. Under våren 2015 omfattade t.ex., enligt Skolverkets utbildningsstatistik, inriktningen godshantering på fordons- och transportprogrammet endast tio elever i årskurs 3 i hela landet. Lika få elever återfanns på inriktningen färskvaror, delikatess och catering på restaurang- och livsmedelsprogrammet.

I redovisningen och analysen inom yrkesutbildningsområdet lyfter Skolverket fram det arbetsplatsförlagda lärandet (APL). Myndigheten konstaterar att det finns kvalitetsbrister och att omfattningen av APL ibland är otillräcklig. Skolverket anger att bristerna bland annat handlar om handledares kunskaper,

överensstämmelse mellan arbetslivets krav och utbildningens mål, kunskapsbedömning och skydd mot kränkningar. Enligt verket råder det i flera fall, på grund av den otillräckliga omfattningen av APL-platser, konkurrens om sådana platser. När det gäller kvalitetsbrister konstaterar myndigheten att arbetsplatsernas handledare har en viktig roll, men deras kännedom om utbildningen och uppdraget som handledare varierar kraftigt. Skolverket har ansvarat för att genomföra eller upphandla en handledarutbildning. Myndigheten har anlitat regionala utvecklingscentra för genomförandet av utbildningarna. Under 2014 introducerades en e-utbildning på webben för handledare. Närmare 1 500 handledare har hittills utbildats. För att ytterligare stödja huvudmännens arbete med att höja kvaliteten i APL har Skolverket i samarbete med olika lärosäten genomfört flera utbildningar för yrkeslärare som är direkt inriktade på utveckling av APL. Sedan starten 2014 har ca 650 yrkeslärare deltagit i utbildningen.

Statens skolinspektion har granskat skolors arbete med att förebygga studieavbrott på yrkesprogram (rapport 2015:04). Myndigheten har identifierat ett antal framgångsfaktorer för att förebygga studieavbrott. Bl.a. behöver förtroendefulla relationer mellan elever och lärare byggas upp för att förebygga avbrott. Vidare behöver lärare arbeta tillsammans i högre grad för att identifiera elevernas behov och gemensamt definiera lämpliga stödinsatser. Även elevhälsans kompetenser behöver användas bättre för att eleverna ska få ett kvalitativt och effektivt stöd att genomföra sin utbildning.

Läraryrket

Resultat gällande lärare och kompetensförsörjning inom lärarkåren i gymnasieutbildningen redovisas i avsnitt 2. Där redogörs för resultat av karriärstegsreformen, lärarlegitimationsreformen, lärarutbildningen, kompetensförsörjningen avseende yrkeslärare, satsningen Läraryftet II, VAL-projektet och befattningsutbildningen för rektorer. I avsnittet redovisas även en analys av lärarbehörigheten och läraryrkets attraktionskraft.

Studie- och yrkesvägledning

Regeringen har i budgetpropositionen för 2013 (prop. 2012/13:1, bet. 2012/13:UbU1, rskr. 2012/13:113) beräknat totalt 36 miljoner kronor för perioden 2013–2016 (varav 10 miljoner kronor för 2015) för fortbildning av främst studie- och yrkesvägledare. Statens skolverk ska genomföra fortbildningsinsatser som inriktas mot att utveckla studie- och yrkesvägledningen med särskilt fokus på ökade kunskaper om arbetsmarknaden. Fortbildningen ska vidare främst gälla studie- och yrkesvägledningen inom grundskolan men kan också omfatta sådan vägledning inom gymnasieskolan och kommunal vuxenutbildning.

Skolverket har redovisat de insatser som genomförts. Verket har upphandlat fem olika högskolekurser för studie- och yrkesvägledare, skolledare och lärare. Vidare har ett stödmaterial för lärare i grundskolan utarbetats. Materialet syftar till att stödja och stimulera arbetet med att integrera studie- och yrkesvägledning i undervisningen och utgår från kursplanernas centrala innehåll.

Skolverket har tillsammans med Arbetsförmedlingen tagit fram ett utbildningspaket för lärare och studie- och yrkesvägledare, i syfte att stärka arbetet med att integrera studie- och yrkesvägledning i alla ämnen under elevernas hela skolgång. Utbildningspaketet har i stor utsträckning genomförts i samarbete med de regionala kompetensplattformarna för att uppnå en regional förankring och geografisk spridning. Hittills har ca 550 lärare, studie- och yrkesvägledare samt rektorer deltagit på sju olika orter.

4.3.4 Analys och slutsatser

Effekterna av den reformerade gymnasieskolan

Den reformering av gymnasieskolan som genomfördes 2011 innebar förändringar i gymnasieskolans innehåll och struktur med bland annat nya behörighetsregler, examensmål, ämnesplaner och nationella program. De nya yrkesprogrammen ska i högre grad än de tidigare yrkesförberedande programmen utgöra grund för yrkesverksamhet och de högskoleförberedande programmen ska i högre grad än

de tidigare studieförberedande programmen förbereda eleverna för vidare studier.

Genomströmning och studieresultat i gymnasieskolan

Våren 2014 avslutade de första eleverna sin gymnasieutbildning inom den reformerade gymnasieskolan. Hösten 2011 började knappt 96 700 ungdomar gymnasieskolan i årskurs 1. Som framgår av avsnitt 4.3.2 avslutade 71 procent av eleverna utbildningen 2014 – tre år efter starten – och fick endera ett examensbevis eller ett studiebevis. Denna andel kan jämföras med de elever som började sina studier hösten 2010 och som fick ett slutbetyg från gymnasieskolan 2013. Även för dessa var genomströmningen 71 procent. Under de nio åren dessförinnan hade mellan 68 och 69 procent av nybörjarkullarna fått ett slutbetyg inom tre år. Genomströmningen för den första kullen elever i den reformerade gymnasieskolan skiljer sig alltså inte från tidigare årskullar.

Av eleverna som 2011 började på ett yrkesprogram fick 66,6 procent examen efter tre års studier och av eleverna på högskoleförberedande program hade 73,8 procent fått examen efter tre års studier. Det är således en markant skillnad mellan de två typerna av program när det gäller hur stor andel av eleverna som uppfyllde kraven för examen.

Det är också en betydande skillnad mellan könen när det gäller andelen med examen på de högskoleförberedande programmen då 77,5 procent av kvinnorna, jämfört med 69,8 procent av männen, fick examen efter tre års studier. När det gäller yrkesprogrammen var skillnaden mellan könen liten: 67,2 av kvinnorna och 66,1 procent av männen hade en examen efter tre år.

Av statistiken avseende elever med utländsk bakgrund framgår att 48,3 procent av kvinnorna och 38,2 procent av männen hade fått gymnasieexamen av de som var nybörjare 2011. Det är således en betydligt mindre andel av dessa elever som fått en examen från ett nationellt program inom tre år jämfört med övriga elever.

För de elever som inte uppfyller kraven för gymnasieexamen ska ett studiebevis utfärdas. I Statens skolverks statistik redovisas hur stor andel av eleverna som fått ett studiebevis från ett nationellt program som omfattar betygsatta kurser om sammanlagt minst 2 500 gymnasiepoäng. För nybörjareleverna på yrkesprogram 2011 var denna andel 9,6 procent för männen

och 6,0 procent för kvinnorna. För eleverna på de högskoleförberedande programmen var andelen 5,4 procent för männen och 3,5 procent för kvinnorna.

Analys

Det är som framgått ovan ingen skillnad mellan den tidigare och den reformerade gymnasieskolan när det gäller genomströmningen totalt sett. Däremot finns skillnader när det gäller andelen elever som uppnår grundläggande behörighet till högskoleutbildning när det gäller den första kullen som lämnat den reformerade gymnasieskolan och tidigare kullar.

En examen från ett högskoleförberedande program i den reformerade gymnasieskolan ger alltid grundläggande behörighet till högskoleutbildning. När det gäller andelen nybörjarelever som efter tre års studier på ett nationellt program i gymnasieskolan uppnått grundläggande behörighet är det en markant skillnad mellan den reformerade och den tidigare gymnasieskolan. För 2013 var det 75,4 procent av kvinnorna och 68,8 procent av männen som hade uppnått grundläggande behörighet, att jämföra med 66,1 procent av kvinnorna och 51,2 procent av männen 2014.

En förklaring till den stora skillnaden mellan 2010 och 2011 års nybörjare när det gäller andelen elever som inom tre år gått en gymnasial utbildning och som uppfyller kraven för grundläggande behörighet till högskoleutbildning är att dessa krav höjdes för elever som påbörjade gymnasieskolan hösten 2011. För grundläggande behörighet krävs nu en högskoleförberedande examen eller en yrkesexamen samt lägst betyget E i de kurser i svenska eller svenska som andraspråk och engelska som krävs för en högskoleförberedande examen. För elever på yrkesprogrammen är inte längre alla kurser som krävs för grundläggande behörighet obligatoriska. Eleverna har dock alltid rätt att välja till dessa kurser. Det har kommit signaler om att elever i många fall trots höga ambitioner inte valt eller inte slutfört kurser som krävs för den grundläggande behörigheten. Situationer kan uppstå där elever tvingas välja mellan fördjupningskurser i yrkesämnen och kurser för grundläggande behörighet. Skolorna har inte heller alltid kunnat erbjuda och organisera utbildningarna på ett optimalt sätt så att alla som vill har kunnat välja kurser för den grundläggande behörigheten.

Återstående utmaningar

Många av de förändringar som genomfördes i samband med gymnasiereformen 2011 var relevanta och har fått avsedd effekt. Det är dock naturligt att gymnasieskolan behöver fortsätta att utvecklas och det arbetet bör bygga vidare på centrala delar i den senaste gymnasiereformen. För att fler elever ska fullfölja en gymnasieutbildning och därmed få de kunskaper som behövs såväl i arbetslivet som för fortsatta studier har regeringen tillsatt en utredning som ska analysera och föreslå åtgärder för att uppnå detta (En attraktiv gymnasieutbildning för alla, dir. 2015:31, se vidare avsnitt 9.3.1). En central del i gymnasiereformen 2011 var att yrkesprogrammen inte obligatoriskt ska innehålla de kurser som leder till grundläggande behörighet till högskoleutbildning. Den förändringen kan ha bidragit till det kraftigt minskande intresset för gymnasial yrkesutbildning efter 2011. Därför ska utredningen lämna förslag som innebär att de nationella programmen i gymnasieskolan ger en bred gemensam kunskapsbas. Utredaren ska bl.a. föreslå hur elevens rättighet att läsa de kurser som leder till grundläggande behörighet till högskolan kan stärkas.

Minskningen av andelen elever med grundläggande behörighet till högskolan är bekymmersam oavsett vad den beror på eftersom regeringen strävar efter en breddad rekrytering till högskolan. Kvinnor är i högre grad än män behöriga till högskolan både när det gäller yrkesprogram och högskoleförberedande program.

Arbetsmarknaden och samhället förändras kontinuerligt. Det gör att utbildningsutbudet i gymnasieskolan kan behöva ses över mer regelbundet än i dag. Några av gymnasieskolans nationella program har mycket få elever och det finns inriktningar inom vissa program med endast ett fåtal elever och som få skolor erbjuder. Ett exempel på det är att få skolor erbjuder alla teknikprogrammets fem inriktningar.

Mot denna bakgrund kan det behöva göras fortlöpande justeringar av de nationella programmen i gymnasieskolan.

Det minskande intresset för yrkesutbildning är en nationell utmaning

Samtidigt som det finns en god överensstämmelse mellan yrkesutbildningarnas innehåll

och kompetenskraven på arbetsmarknaden beskriver flera nationella råd för yrkesprogram i gymnasieskolan att antalet elever på yrkesprogrammen inte motsvarar behoven på arbetsmarknaden. Kombinationen av små elevkullar och minskande intresse får som konsekvens att antalet elever på flera yrkesprogram minskar betydligt. Det minskande intresset kan leda till problem med kompetensförsörjningen inom flera branscher. För att öka intresset för yrkesutbildning krävs fortsatta insatser vad gäller yrkesutbildningens kvalitet och relevans för ungdomar.

Statens skolverk konstaterar i sin samlade redovisning och analys inom yrkesutbildningsområdet 2014 (U2014/6114/GV) att det krävs ett fortsatt utvecklingsarbete när det gäller bland annat samverkan mellan skola och arbetsliv. Regeringen delar den bedömningen. Det pågår för närvarande flera nationella insatser för att stärka yrkesutbildningens kvalitet och attraktionskraft. Flera av dessa insatser befinner sig i ett inledande skede och regeringen bedömer att det krävs uthållighet och ett långsiktigt perspektiv.

Statsbidrag för gymnasial lärlingsutbildning

Statsbidraget för gymnasial lärlingsutbildning höjdes 2014 med 27 500 kronor per lärling och läsår. Delar av höjningen villkorades med att arbetsplatsens handledare måste ha deltagit i en av Statens skolverk godkänd handledarutbildning. I budgetpropositionen för 2014 (prop. 2013/14:1) gjordes bedömningen att anordnarbidraget i ökad utsträckning på sikt borde villkoras med ett krav på handledarutbildning. Skolverket konstaterar i sin samlade redovisning och analys inom yrkesutbildningsområdet 2014 att en stor del av regeringens satsningar på yrkesutbildningsområdet sker genom statsbidrag. Skolverket konstaterar att det höjda statsbidraget till arbetsgivare inte tycks ha haft någon större effekt på antalet lärlingar. Antalet lärlingar har visserligen ökat de senaste åren men inte i nivå med vad som beräknades inför höjningen av bidragen. Skolverket bedömer att statsbidragen med en annan utformning skulle kunna bli effektivare. Regeringen delar denna bedömning.

Den skolförlagda undervisningen på yrkesprogrammen

Statens skolinspektion har genomfört en kvalitetsgranskning av den skolförlagda undervisningen inom fem yrkesprogram där nästan var fjärde elev inte slutför sin utbildning inom fem år (rapport 2014:05). Granskningen visar att 60 av 64 granskade gymnasieskolor behöver utveckla sitt arbete inom ett eller flera riskområden som sammantaget kan leda till att elever avbryter sin utbildning. Resultaten visar på flera brister. I drygt hälften av de granskade skolorna fick elever i behov av särskilt stöd inte åtgärder som är anpassade utifrån de behov eleven har. Skolinspektionen fann också att förväntningarna på eleverna måste höjas. Undervisningen lades ibland på en allför låg nivå. Skolinspektionens kvalitetsgranskning visar att det krävs ytterligare insatser för att stödja och motivera fler ungdomar att fullfölja sin utbildning.

Behov av utveckling och uppföljning av introduktionsprogrammen

När gymnasieskolan reformerades 2011 infördes de fem introduktionsprogrammen för elever som saknar behörighet till ett nationellt gymnasieprogram. Av Statens skolverks rapport Introduktionsprogram (rapport nr 413, 2014) framgår att nästan en femtedel av gymnasieskolans elever går på ett introduktionsprogram. Det är dock bara på språkintroduktion som elevantalet ökar – på övriga introduktionsprogram har elevantalet i stället minskat sedan 2012. Rapporten visar att ungefär hälften av eleverna går kvar på samma introduktionsprogram efter ett år. Efter två år är det en femtedel, medan mer än en tredjedel har övergått till studier på nationellt program. Nära en tredjedel finns inte kvar som registrerade i gymnasieskolan två år efter att de påbörjat ett introduktionsprogram. Detta är vanligast för elever på språkintroduktion respektive individuellt alternativ.

Det största introduktionsprogrammet är det som är till för nyanlända elever, språkintroduktion. Enligt Skolverkets lägesbedömning 2015 (rapport 421, 2015) har antalet elever på språkintroduktion ökat med elva procent i årskurs 1 mellan läsåren 2013/14 och 2014/15. Språkintroduktion är också det introduktionsprogram

där eleverna efter ett år i högst utsträckning går kvar på samma program. Elevgruppens heterogenitet, stora stödbehov samt bristande läs- och skrivkunnighet innebär stora utmaningar för de gymnasieskolor som erbjuder språkintroduktion.

När Statens skolinspektion granskade utbildningen på två av introduktionsprogrammen i gymnasieskolan, yrkesintroduktion och individuellt alternativ, visade rapporten (2013:6) bland annat att undervisningen ibland inte utgick från den enskilda elevens förutsättningar, behov eller intressen, utan från skolans organisatoriska förutsättningar. Vidare visade granskningen att elevernas mentorer är mycket viktiga i deras utbildning.

Skolverket har fått i uppdrag att genomföra insatser för att bidra till utveckling av kvaliteten i introduktionsprogrammet yrkesintroduktion (U2013/3681/GV). Uppdraget innebär bl.a. kartläggning och uppföljning av utbildningen och utveckling av yrkesintroduktion av varierande längd. Av myndighetens redovisning (U2015/1135/GV) framgår att huvudmännen organiserar utbildningen på i huvudsak tre olika sätt – integrerat i ett nationellt yrkesprogram, som särskilda klasser för yrkesintroduktion eller med ett individbaserat upplägg. Omfattningen av arbetsplatsförlagt lärande varierar stort och rektorer med ansvar för yrkesintroduktion upplever det som mycket utmanande att eleverna är osäkra på vad de vill samt att elevgruppen är heterogen. Skolverkets kartläggning visar att många huvudmän arbetar med att ompröva och utveckla yrkesintroduktionen för att den bättre ska motsvara sina syften. Regeringen bedömer att huvudmännen behöver fortsatt stöd i arbetet med att utveckla yrkesintroduktionen som en väg till vidare studier eller inträde på arbetsmarknaden. I sin rapport *Improving Schools in Sweden: An OECD Perspective* anger OECD (maj 2015) att introduktionsprogram är bra för att stärka fullföljandegraden i gymnasieskolan i de fall förebyggande metoder inte har fungerat, och för de elever som inte har haft möjlighet att genomgå utbildningssystemet. OECD anser dock att det är viktigt att noga följa upp och utvärdera introduktionsprogrammen för att se till att de inte blir till en återvändsgränd för eleverna.

Regeringen ser därför att introduktionsprogrammen fyller en viktig uppgift när det gäller att nå målet att alla ungdomar ska gå en

gymnasieutbildning. Regeringen bedömer dock att det är viktigt att fortsätta följa introduktionsprogrammen för att, om det bedöms nödvändigt, utveckla dem så att de bättre svarar mot behoven hos och motiverar de elever som inte är behöriga till ett nationellt program (se avsnitt 9.3.1).

5 Kommunernas vuxenutbildning

5.1 Omfattning

Den offentligt finansierade vuxenutbildningen består framför allt av kommunal vuxenutbildning (komvux), särskild utbildning för vuxna (särsvux), utbildning i svenska för invandrare (sfi), yrkeshögskolan, vissa kompletterande utbildningar och folkbildningen. Av dessa utgör skolformerna komvux, särsvux och sfi kommunernas vuxenutbildning. Komvux och särsvux delas upp i grundläggande nivå, som kan sägas motsvara grundskolan respektive grundskolasärskolan, och gymnasial nivå, som kan sägas motsvara gymnasieskolan respektive gymnasiesärskolan. Uppgifterna avseende kostnader för komvux, särsvux och sfi 2014 bygger på preliminär statistik.

Resultat, resultatindikatorer och statliga insatser för läraryrket redovisas samlat i avsnitt 2 för samtliga skolformer. Vissa resultat och insatser som är gemensamma för flera skolformer redovisas i avsnitt 3 Förskola och grundskola.

Resultatredovisning avseende yrkeshögskolan och vissa kompletterande utbildningar finns i avsnitt 6. Folkbildningens anslag och resultatredovisning återfinns under utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid.

5.2 Mål för kommunernas vuxenutbildning

Målen som riksdagen har fastslagit för vuxnas lärande är att alla vuxna ska ges möjlighet att utvidga sina kunskaper och utveckla sin kompetens i syfte att främja personlig utveckling,

demokrati, jämställdhet, ekonomisk tillväxt och sysselsättning samt en rättvis fördelning (prop. 2000/01:72, bet. 2000/01:UbU15, rskr. 2000/01:229).

I skollagen (2010:800) anges att målet för de skolformer som ingår i kommunernas vuxenutbildning är att vuxna ska stödjas och stimuleras i sitt lärande. De ska ges möjlighet att utveckla sina kunskaper och sin kompetens i syfte att stärka sin ställning i arbets- och samhällslivet samt att främja sin personliga utveckling. Utgångspunkten för utbildningen ska vara den enskildes behov och förutsättningar. För kommunal vuxenutbildning och särskild utbildning för vuxna gäller också att de som fått minst utbildning ska prioriteras.

5.3 Resultatredovisning

5.3.1 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Följande indikatorer används för att bedöma måluppfyllelsen i de skolformer som ingår i kommunernas vuxenutbildning.

Kommunal vuxenutbildning (komvux)

- Antal heltidsstuderande.
- Andel kursdeltagare som har slutfört eller avbrutit en påbörjad kurs under året och andel som fortsätter en påbörjad kurs nästa år. (En elev räknas som flera kursdeltagare om han eller hon deltagit i mer än en kurs under året.)

- Betyg i kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå. Andel kursdeltagare som uppnått lägst godkänt betyg.

Särskild utbildning för vuxna (särvox)

- Antal elever, dvs. personer, som deltagit i en eller flera kurser under året.

Utbildning i svenska för invandrare (sfi)

- Antal elever som deltagit i en eller flera kurser under året.
- Andel kursdeltagare som har slutfört eller avbrutit en påbörjad kurs under året och andel som fortsätter en påbörjad kurs nästa år.
- Andel deltagare som uppnått lägst godkänt betyg på nationella slutprov.

Lärare

- Andel av lärarna i komvux, särvox och sfi som har en högskoleexamen med pedagogisk inriktning. Denna indikator redovisas i avsnitt 2.

Indikatorerna ger inte en heltäckande bild av respektive verksamhet, men belyser de delar av måluppfyllelsen och resultaten som regeringen bedömer är centrala. Redovisningen av resultat inom utgiftsområdet är uppdelad på verksamheter. I varje avsnitt redovisas i förekommande fall indikatorer och övriga resultat. All individbaserad statistik redovisas uppdelat på kön om dessa uppgifter är tillgängliga.

Sysselsättning efter studier

Regeringen avser att framöver även redovisa uppgifter om komvuxelevers övergång till arbetslivet. För närvarande saknas nationell statistik som gör det möjligt att redovisa en sådan indikator. Statens skolverk har i sitt regleringsbrev för 2015 i uppdrag att följa upp och analysera sysselsättning eller annan aktivitet efter avslutade studier i kommunal vuxenutbildning och utbildning i svenska för invandrare.

Redovisning per kalenderår

I följande avsnitt redovisas resultat som avser kalenderåret 2014. Anledningen till att redovisningen, till skillnad från redovisningen när det gäller övriga skolformer, inte är uppdelad per läsår är att kommunernas vuxenutbildning sak-

nar terminsuppdelning. Utbildning ska bedrivas hela året.

5.3.2 Resultat

Kommunal vuxenutbildning (komvux)

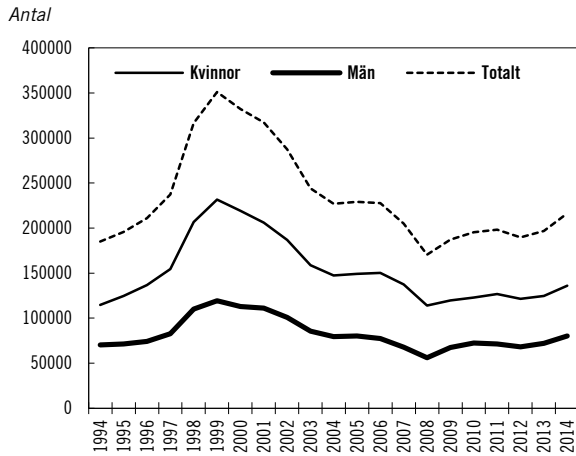
Kommunerna ska tillhandahålla komvux på grundläggande nivå och ansvarar för att de som har rätt att delta i sådan utbildning och som önskar det får delta. Varje kommuninvånare som är bosatt i landet har rätt att delta i komvux på grundläggande nivå fr.o.m. andra kalenderhalvåret det år han eller hon fyller 20 år, om han eller hon saknar sådana kunskaper som normalt uppnås i grundskolan och har förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.

Kommunerna ska även erbjuda komvux på gymnasial nivå och sträva efter att erbjuda utbildning som svarar mot efterfrågan och behov.

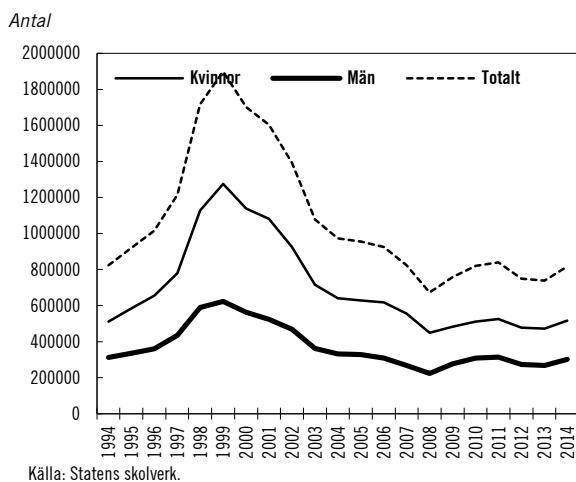
En vuxen som är behörig att delta i utbildning på gymnasial nivå och som har examen från ett yrkesprogram i gymnasieskolan har rätt att delta i utbildningen för att uppnå grundläggande behörighet till högskolan.

Indikator: antal heltidsstuderande

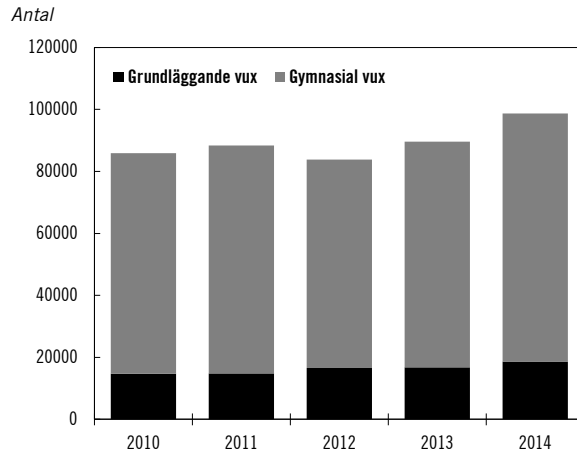
Totalt fanns det ca 216 000 elever i komvux under 2014, vilket är en ökning med 9,6 procent jämfört med föregående år. Antalet elever motsvarar 3,7 procent av befolkningen i åldern 20–64 år, vilket är jämförbart med 2013 då denna andel var 3,4 procent. Av eleverna i komvux 2014 studerade 178 000 på gymnasial nivå och 38 000 på grundläggande nivå. Fördelningen mellan kvinnor och män var i stort sett densamma på gymnasial nivå och grundläggande nivå, ca 63 procent kvinnor och ca 37 procent män. Antalet elever som studerade på gymnasial nivå ökade med 16 000 jämfört med 2013 medan antalet elever som studerade på grundläggande nivå ökade med 4 000.

Diagram 5.1 Elever i komvux 1994–2014

En elev i komvux kan delta i flera kurser. Ett relevant mått på utbildningsvolym och genomströmning är därför, utöver antalet elever, också antalet kursdeltagare. Totalt fanns det ca 817 000 kursdeltagare 2014, vilket är en ökning med 10,6 procent jämfört med föregående år.

Diagram 5.2 Kursdeltagare i komvux 1994–2014

Flertalet elever inom komvux studerar inte på heltid, vilket försvårar en jämförelse när det gäller utvecklingen över tid. Därför omräknas här elever till heltidsstuderande. Antalet heltidsstuderande uppgick 2014 till ca 98 700. Det innebär att antalet heltidsstuderande ökat med 9 100, 10,2 procent, jämfört med föregående år.

Diagram 5.3 Heltidsstuderande i komvux 2010–2014

Andelen utrikes födda elever i komvux har ökat något de senaste åren. För 2014 var andelen utrikes födda i komvux 42,4 procent, att jämföra med 2013 då motsvarande andel var 42,1 procent. De senaste fem åren har andelen utrikes födda i komvux legat på ungefär samma nivå, drygt 40 procent. Andelen utrikes födda var 2014 störst på den grundläggande nivån, 92,5 procent. Inom komvux på gymnasial nivå var andelen utrikes födda 31,6 procent. Fördelningen mellan kvinnor och män inom komvux var 62,9 procent kvinnor respektive 37,1 procent män. Elevernas medianålder var 27 år 2014, samma som de föregående fem åren. Högst medianålder, 32 år, hade eleverna på grundläggande nivå. Medianåldern för eleverna på gymnasial nivå var 26 år. Av samtliga elever i komvux 2014 var 36 procent under 25 år. På grundläggande respektive gymnasial nivå var andelen elever under 25 år 17 procent respektive 40 procent.

Komvux får endast bedrivas med kommun eller landsting som huvudman. Däremot finns möjligheten för kommuner och landsting att lägga ut hela eller delar av utbildningen på entreprenad hos enskilda utbildningsanordnare. Under 2014 studerade 46 procent av kursdeltagarna hos en annan anordnare än en kommun eller ett landsting, vilket är en ökning med fyra procentenheter jämfört med föregående år. Andelen upphandlad verksamhet har ökat med ca 20 procentenheter de senaste tio åren.

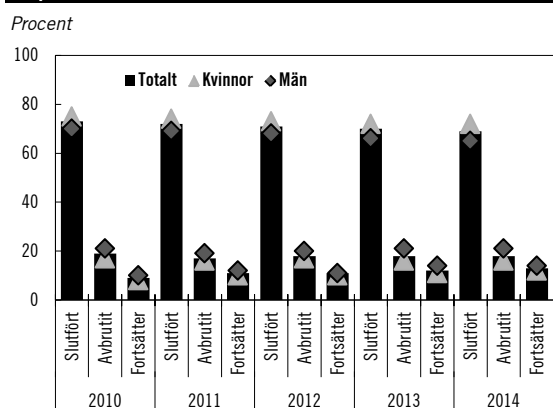
Inom komvux på grundläggande nivå läste eleverna i genomsnitt 2,4 kurser 2014 och inom komvux på gymnasial nivå 4,1 kurser. Liksom tidigare var kursen svenska som andraspråk, som lästes av 44 procent av kursdeltagarna, den vanligaste kursen på grundläggande nivå följd av

engelska, som lästes av 21 procent av kursdeltagarna. Inom komvux på gymnasial nivå var orienteringskursen den vanligaste kursen och lästes av 5,6 procent följd av kurserna engelska 6 respektive hälsopedagogik.

Indikator: andel kursdeltagare som har slutfört eller avbrutit en påbörjad kurs under året och andel som fortsätter en påbörjad kurs nästa år

Av samtliga kursdeltagare på grundläggande nivå 2014 slutförde 61,7 procent sin kurs, medan 17,2 procent fortsatte sina studier under 2015.

Diagram 5.4 Andel kursdeltagare som slutfört, avbrutit respektive fortsatt en kurs inom komvux 2010–2014

Källa: Statens skolverk.

Andelen kursdeltagare på grundläggande nivå som avbröt sin kurs uppgick 2014 till 21,1 procent, vilket är en något lägre andel än föregående år. Andelen avbrott skiljde sig mycket mellan olika kurser (35 procent i svenska jämfört med 18,1 procent i svenska som andraspråk).

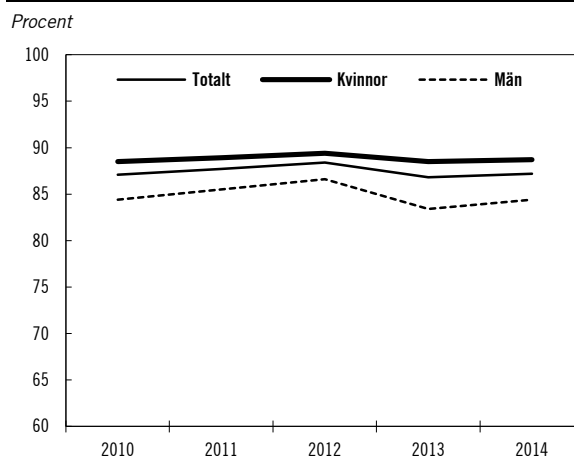
Av kursdeltagarna på gymnasial nivå avbröt 17,6 procent sin kurs 2014, en något högre andel än 2013. Andelen som slutförde sin kurs 2014 var 70,3 procent, medan 12,1 procent fortsatte under 2015.

Andelen avbrott bland utrikes födda var 2014 marginellt högre än bland studerande födda i Sverige, 18,1 procent jämfört med 17,9 procent. Kursdeltagare födda utomlands slutförde 2014 utbildningen i marginellt lägre grad än kursdeltagare födda i Sverige, 69,2 procent respektive 69,5 procent.

Indikator: andel kursdeltagare som uppnått lägst godkänt betyg

Av de kursdeltagare inom komvux på gymnasial nivå som 2014 fick kursbetyg enligt ämnesplaner som tillämpas fr.o.m. den 1 juli 2012 fick 87,2 procent lägst betyget E. Av de kursdeltagare inom komvux på gymnasial nivå som 2014 fick kursbetyg enligt kursplaner som gäller för kurser som påbörjats före den 1 juli 2012, fick 86,4 procent lägst betyget Godkänt. För kursdeltagare inom komvux på grundläggande nivå publiceras endast betygsstatistik för de kursdeltagare som 2014 fick kursbetyg enligt kursplaner som tillämpas fr.o.m. den 1 juli 2012 och av dessa fick 89,4 procent lägst betyget E.

Diagram 5.5 Andel kursdeltagare som slutfört en kurs i komvux på gymnasial nivå med lägst godkänt betyg, 2010–2014

Källa: Statens skolverk.

Anm. Siffror fr.o.m. 2013 avser kursdeltagare med kursbetyg enligt ämnesplaner som tillämpas fr.o.m. den 1 juli 2012.

Från och med andra halvåret 2011 samlar Statens skolverk in uppgifter om slutbetyg från gymnasial vuxenutbildning inom komvux. Under 2014 fick knappt 4 200 elever ett slutbetyg från gymnasial vuxenutbildning. Det innebär att drygt två procent av eleverna som studerade inom gymnasial vuxenutbildning 2014 fick ett slutbetyg det året. Knappt tre fjärdedelar av eleverna som tog ut ett slutbetyg var födda i Sverige.

Särskild utbildning för vuxna (särvox)

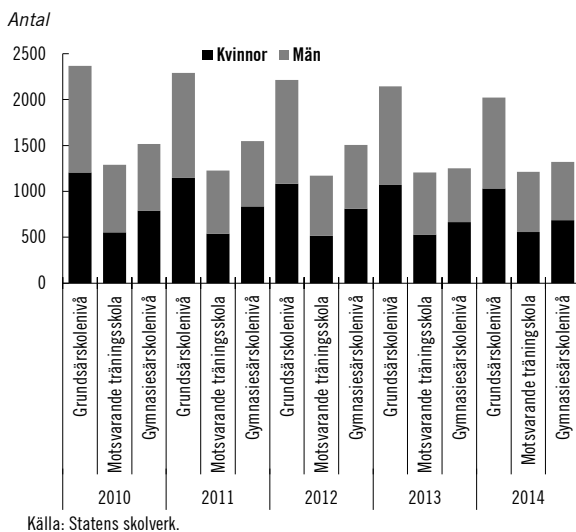
Kommunerna ska tillhandahålla särvox på grundläggande nivå och ansvarar för att de som har rätt att delta i sådan utbildning och som önskar det får delta. En vuxen person med utvecklingsstörning som är bosatt i landet har rätt att delta i särvox på grundläggande nivå fr.o.m. andra kalenderhalvåret det år han eller hon fyller 20 år, om han eller hon saknar sådana kunskaper som utbildningen syftar till att ge och har förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.

Kommunerna ska även erbjuda särvox på gymnasial nivå och sträva efter att erbjuda utbildning som svarar mot efterfrågan och behov.

Indikator: antal elever

Totalt studerade 4 245 elever i särvox hösten 2014, vilket var 54 elever färre än föregående år. Antalet elever i särvox fortsätter således att minska. Av eleverna var 50 procent kvinnor och 50 procent män. Inom särvox på träningskolenivå var männen i majoritet – 54 procent män jämfört med 46 procent kvinnor – samtidigt som det var fler kvinnor än män som deltog i särvox på gymnasiesärskolenivå (52 procent kvinnor och 48 procent män). Motsvarande andelar inom särvox på grundsärskolenivå var 51 procent kvinnor och 49 procent män.

Diagram 5.6 Elever i särvox, ht 2010–ht 2014

Antalet elever per undervisningsgrupp läsåret 2014/15 varierade kraftigt mellan kommunerna,

från en elev till tio elever. Medianvärdet var 2,9, vilket är samma värde som föregående läsår. Medelåldern i särvox var 35 år hösten 2014.

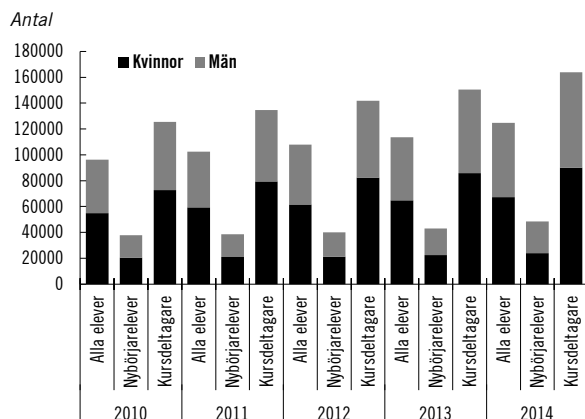
Statsbidrag för studier inom särvox kan lämnas till deltagarna av Specialpedagogiska skolmyndigheten. Statsbidrag lämnades under 2014 med 5 301 000 kronor till 179 personer, vilket var en ökning jämfört med 2013 då 4 924 000 kronor fördelades till 183 personer. Av de 179 personerna som fick bidrag 2014 var 85 kvinnor och 94 män.

Utbildning i svenska för invandrare (sfi)

Sfi syftar till att ge vuxna invandrare grundläggande kunskaper i svenska språket. Dessutom syftar utbildningen till att ge vuxna invandrare som saknar grundläggande färdigheter i att läsa och skriva möjlighet att förvärva sådana färdigheter. Läs- och skrivinläringen får ske på elevens modersmål eller annat språk. Varje kommun är skyldig att se till att sfi erbjuds de personer som har rätt att delta i utbildningen. En person har rätt att delta fr.o.m. andra kalenderhalvåret det år han eller hon fyller 16 år, om han eller hon är bosatt i landet och saknar sådana grundläggande kunskaper i svenska språket som utbildningen syftar till att ge. Huvudmannen ska verka för att sfi kan kombineras med exempelvis arbetslivsorientering, praktik eller annan utbildning.

Indikator: antal elever

Antalet elever i sfi har ökat kraftigt under 2000-talet. Under 2014 uppgick elevantalet till 124 750 elever, vilket är det största antalet elever i sfi någonsin och en ökning med 9,8 procent jämfört med föregående år. Antalet elever har fördubblats sedan 2006. Under 2014 var drygt 48 500 elever nybörjare i sfi. Då en elev kan läsa flera kurser under ett år var det totala antalet kursdeltagare i sfi under året knappt 164 000. Andelen kvinnor var 55 procent och andelen män 45 procent. Andelen kursdeltagare i åldern 16–19 år som 2014 deltog i sfi var ca 2 000, vilket motsvarade 1,2 procent.

Diagram 5.7 Elever totalt, nybörjare respektive kursdeltagare i sfi, 2010–2014

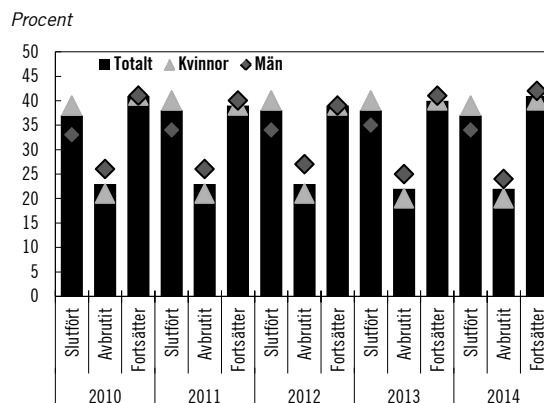
Källa: Statens skolverk.

Indikator: andel kursdeltagare som har slutfört eller avbrutit en påbörjad kurs under året och andel som fortsätter en påbörjad kurs nästa år

Utbildningen är kursutformad och består av tre olika studievägar som riktar sig till personer med olika studiebakgrund och förutsättningar. Studieväg 1 vänder sig i första hand till personer med mycket kort studiebakgrund och studieväg 3 till dem med större studievana. Trots att en elev kan avsluta sfi efter respektive kurs eller studieväg är intentionen att alla elever ska ges möjlighet att studera t.o.m. kurs D, som är den högsta kursen.

Uppgifter om betyg finns för ca 60 000 kursdeltagare 2014. Av dessa fick 99 procent lägst betyget E. Resultaten skiljer sig dock åt mellan de olika kurserna. Störst andel kursdeltagare med betyget A eller B fanns på den lägsta kursen på varje studieväg – kurserna 1A, 2B och 3C.

Av kursdeltagarna avbröt 22 procent studierna 2014 och 41 procent antogs fortsätta utbildningen. Av kvinnorna hade 20 procent avbrutit studierna och av männen 24 procent. Flest avbrott stod de elever som studerade på studieväg 3, kurs C för. Där avbröt 25 procent av eleverna sina studier.

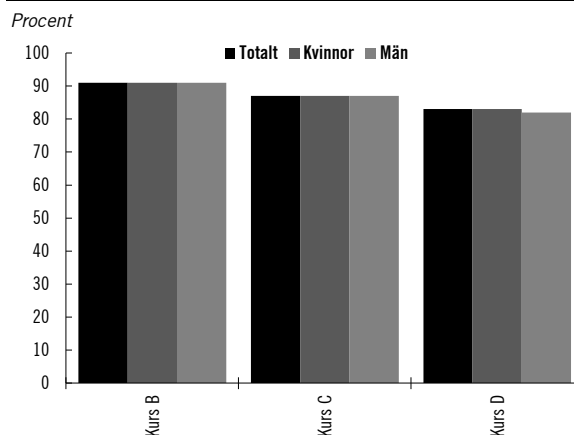
Diagram 5.8 Andel kursdeltagare som slutfört, avbrutit respektive fortsatt studier i sfi 2010–2014

Källa: Statens skolverk.

Indikator: andel kursdeltagare som uppnått lägst godkänt betyg på nationella slutprov

Majoriteten av kursdeltagarna som deltog i ett nationellt slutprov i sfi 2014 gjorde provet i en kurs som påbörjades enligt den reviderade kursplan som tillämpas fr.o.m. den 1 juli 2012. Ca 14 400 kursdeltagare deltog i B-provet, ca 20 700 deltog i C-provet och ca 18 000 deltog i D-provet.

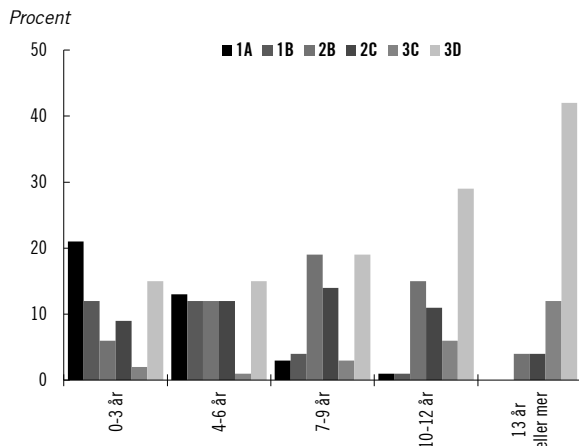
Resultaten på proven skiljer sig åt något mellan de olika kurserna. Bäst resultat fick kursdeltagarna som deltog i prov efter kurs B där 91 procent fick lägst betyget E i sammanvägt provbetyg. På C- och D-provet var motsvarande andelar 87 respektive 83 procent. En procent av kursdeltagarna fick det högsta betyget, betyg A, i kurs D. Kvinnor och män presterade i stort sett likvärdigt på de nationella slutproven.

Diagram 5.9 Andel elever med lägst provbetyget E på nationella slutprov i sfi i kurs B, C och D 2014

Källa: Statens skolverk.

Eftersom varje elev börjar studierna på sin individuella språkliga nivå varierar elevernas studietid kraftigt. För att bedöma resultaten i sfi följs därför en grupp elever under relativt lång tid. Av ca 40 000 nybörjare 2012 hade 63 procent fått lägst godkänt betyg på någon kurs inom två år, dvs. t.o.m. 2014. Av samtliga nybörjare hade 32 procent fått lägst godkänt betyg på den högsta nivån, dvs. studieväg 3, kurs D.

Diagram 5.10 Elever som började i sfi 2012–2014, andel med lägst godkänt betyg, fördelat på fullföljd högsta kurs och tidigare utbildningslängd

Källa: Statens skolverk.

Totalt 78 procent av dem som började sin utbildning i svenska på kurs D 2012 avslutade kursen med lägst godkänt betyg. Av dem som 2012 började på kurs A hade 69 procent avslutat någon kurs med lägst godkänt betyg 2014 och av dessa hade nio procent även uppnått målen för kurs D.

Av alla kvinnor som började i sfi 2012 fick 37 procent lägst godkänt betyg på kurs D. Motsvarande andel för männen var 26 procent.

Riktvärdet för undervisningens omfattning i tid är 525 timmar. Riktvärdet får överskridas eller underskridas beroende på hur mycket undervisning eleverna behöver för att uppnå de kunskapskrav som anges i kursplanen. Det genomsnittliga antalet levtimmar för de elever som var nybörjare 2012, dvs. påbörjade sina studier i sfi 2012, och som två år senare avslutade kurs D med godkänt resultat var 439 timmar. Det tog eleverna i genomsnitt 54 veckor från starten att avsluta kurs D. Jämfört med nybörjarna 2011 hade nybörjarna 2012 i genomsnitt läst två timmar mer och behövde en vecka mindre tid för att klara kurs D. För de elever som började sin utbildning på kurs A under 2012 och som fått lägst betyget E eller betyget

Godkänt på kurs D gick det i genomsnitt 78 veckor mellan start- och slutdatum och för de elever som 2012 började sin utbildning på kurs D gick det 17 veckor.

Elevers betyg i sfi bildade underlag för utbetalning av den s.k. sfi-bonusen om maximalt 12 000 kronor som, fram till den 31 juli 2014, kunde lämnas till vissa elever som inom ett år uppnått lägst godkänt betyg på kurs B på studieväg 1, kurs C på studieväg 2 eller kurs D på studieväg 3. Under 2014 ersatte Statens skolverk kommunerna med 84,7 miljoner kronor för utbetalda bonusbelopp och administrativa kostnader. Detta är 15,3 miljoner kronor mer än under 2013. Totalt utbetalades bonus till 3 248 kvinnor och 3 246 män, alltså sammanlagt 6 494 personer, vilket är en minskning med 15,4 procent jämfört med 2013. Av de personer som beviljades bonus 2014 fick 3 180 bonus för den högsta nivån (studieväg 3 kurs D).

Kostnader

Den totala kostnaden för komvux uppgick 2014 till drygt 4,2 miljarder kronor. Det innebär att kostnaden för komvux har ökat med 8,2 procent jämfört med 2013. Kostnaden per heltidsstuderande på grundläggande nivå i komvux uppgick 2014 till 46 400 kronor. Denna kostnad har därmed ökat med 1,1 procent jämfört med föregående år. Kostnaden per heltidsstuderande på gymnasial nivå i komvux uppgick 2014 till 44 100 kronor, vilket är en minskning med 0,2 procent jämfört med föregående år.

Den totala kostnaden för särsvux 2014 uppgick till drygt 248 miljoner kronor, vilket är en ökning med 9,7 procent jämfört med 2013. Kostnaden per elev uppgick 2014 till 58 000 kronor, vilket är en ökning med 10,9 procent jämfört med föregående år.

Den totala kostnaden för sfi uppgick till knappt 2,4 miljarder kronor 2014, vilket är en ökning med 14,3 procent jämfört med föregående år. Kostnaden per heltidsstuderande var 39 000 kronor, vilket innebär en ökning med 1,7 procent jämfört med 2013.

En effektivare sfi och vuxenutbildning

Våren 2015 fattade riksdagen beslut med anledning av propositionen Ökad individ-

anpassning – en effektivare sfi och vuxenutbildning (prop. 2014/15:85, bet. 2014/15:UbU13, rskr. 2014/15:246). Regeringen menar i propositionen att vuxenutbildningen behöver bli mer anpassad efter elevers förutsättningar och behov. Inte minst behöver utbildningen bli mer målanpassad, bl.a. genom att utbildning i svenska språket i ett så tidigt skede som möjligt kan kombineras med annan utbildning med relevans för elevens framtida sysselsättning. Detta kan t.ex. innebära att sfi i ett så tidigt skede som möjligt ska kunna kombineras med en gymnasial yrkesutbildning. Genom att kombinera sfi med annan utbildning kan den sammanlagda studietiden, och därmed även etableringstiden, förkortas. I den nämnda propositionen föreslås därför bl.a. att sfi ska bli en del av komvux. Regeringen har med anledning av propositionen gett Statens skolverk flera uppdrag. Myndigheten ska bl.a. utarbeta en ny kursplan för svenska som andraspråk inom komvux på grundläggande nivå, utveckla nationella delkurser för kurser inom komvux på grundläggande nivå som omfattar mer än 200 verksamhetspoäng och ta fram ett stödmaterial för betygssättning och bedömning för vissa kurser inom komvux på grundläggande nivå. Skolverket har även fått i uppdrag att genomföra informationsinsatser med anledning av propositionen.

Yrkesvux, lärlingsvux och utbildning för arbetslösa ungdomar under 25 år

Våren 2009 inleddes satsningen på yrkesinriktad vuxenutbildning på gymnasial nivå (yrkesvux) och satsningen på lärlingsutbildning inom vuxenutbildningen (lärlingsvux) inleddes hösten 2011. Statens skolverk redovisade den 10 juni 2015 regeringens uppdrag att följa upp satsningarna på yrkesvux och lärlingsvux. Av redovisningen framgår att ca 28 400 elever studerade inom ramen för yrkesvux under 2014. De vanligaste kurserna inom yrkesvuxsatsningen under 2014 var liksom tidigare år kurser inom områdena vård och omsorg följda av kurser inom handel och administration. För 2015 omfattar satsningen ca 7 100 årsplatser. Under 2014 deltog ca 2 100 kvinnor och ca 1 400 män i utbildning inom lärlingsvux. För 2015 omfattar satsningen ca 2 000 årsplatser.

Vissa arbetslösa ungdomar i åldern 20–24 år har möjlighet att studera inom komvux eller på

folkhögskola med den högre bidragsnivån inom studiemedlen. Ungdomarna ska bl.a. vara inskrivna i jobbgarantin för ungdomar eller jobb- och utvecklingsgarantin och sakna fullständig grundskole- eller gymnasieskoleutbildning. Skolverket redovisade den 18 mars 2015 sitt regeringsuppdrag att fördela medel till berörda kommuner (U2015/01653/GV). Enligt Skolverket beviljades ca 3 100 av de aktuella eleverna den högre bidragsnivån inom studiemedlen under första halvåret 2014. Under andra halvåret 2014 beviljades ca 3 200 elever den högre bidragsnivån. Kön fördelningen för beviljade medel var 47 procent kvinnor och 53 procent män.

Statsbidraget för kvalitetshöjande insatser inom sfi 2013–2015

Statsbidrag för kvalitetshöjande insatser inom sfi omfattar 50 miljoner kronor per år under 2013–2015 och har kunnat sökas av utbildningsanordnare för insatser som bidrar till bl.a. höjd kvalitet i och ökad individanpassning av utbildningen. Under de två första åren inkom närmare femhundra ansökningar, varav knappt hälften beviljades. De beviljade ansökningarna har en spridning över hela landet och en tämligen jämn fördelning mellan de tre studievägarna.

Det är i huvudsak kommuner som sökt och beviljats medel men även folkhögskolor, enskilda utbildningsanordnare och statliga verksamheter har fått statsbidrag. Den yrkeskategori inom skolväsendet som främst medverkat i insatserna har varit sfi-lärarna men även studie- och yrkesvägledare, skolledare, specialpedagoger m.fl. har varit inblandade i de beviljade projekten. Trots mångfalden av ansökningar har det i de flesta fall varit fråga om verksamhetsanknutna och konkreta projekt. Medel har beviljats för bl.a. insatser

- som fokuserar på arbetet med validering, individuella studieplaner och kartläggning av de studerandes utbildningsbakgrund för att bättre möta varje individ,
- som fokuserar på en mer flexibel studieorganisation när det gäller utbildningsutbud, utbildningskombinationer, tider och arbetssätt,
- som fokuserar på att göra utbildningen mer flexibel och individanpassad, och

- i form av modersmålsundervisning och annat stöd för att hjälpa elever att bättre förstå och kunna få inflytande över sina studier.

Statens skolverk arbetar också för att sprida erfarenheterna från genomförda aktiviteter och har vid några tillfällen bjudit in till s.k. webinarium där alla som är intresserade har möjlighet att ta del av information om insatserna. Webinarierna har riktat sig till alla som arbetar med sfi och som vill få idéer om utveckling av verksamheten.

Lärarfrågor

Fortbildning av lärare och kompetensförsörjning inom lärarkåren i gymnasieutbildningen redovisas i avsnitt 2. Där redogörs för resultat av karriärreformen, lärarlegitimationsreformen, lärarutbildningen och förskolläraryrket, satsningen Lärarlyftet II och befattningsutbildningen för rektorer. I avsnittet finns även en analys av lärarbehörigheten och läraryrkets attraktionskraft.

5.3.3 Analys och slutsatser

Antalet elever fortsätter att öka inom kommunernas vuxenutbildning. Både inom kommunal vuxenutbildning (komvux) och utbildning i svenska för invandrare (sfi) var eleverna fler 2014 än 2013, medan särskild utbildning för vuxna (särsvux) såg en liten minskning. Ökningen av elevantalet inom sfi kan hänföras till den ökade invandringen. Ökningen inom komvux kan till skillnad från tidigare år delvis hänföras till en ökning av antalet elever inom komvux på grundläggande nivå. Antalet elever på den grundläggande nivån har ökat från drygt 34 000 till drygt 38 000 mellan 2013 och 2014. Även detta kan hänföras till de senaste årens ökade invandring, eftersom mer än 9 av 10 elever inom komvux på grundläggande nivå är födda utomlands. Liksom tidigare har påpekats av regeringen, bl.a. i propositionen Ökad invidanpassning – en effektivare sfi och vuxenutbildning (prop. 2014/15:85) är vuxenutbildningen av avgörande betydelse för utrikes föddas möjlighet till etablering. Invandrare utgör en mycket heterogen grupp med varierande

behov som samtidigt ofta är helt beroende av vuxenutbildningen för att både lära sig svenska språket och få en utbildning som leder till arbete. Att kunna möta dessa behov är en utmaning för alla aktörer inom vuxenutbildningen.

6 Eftergymnasial yrkesutbildning

6.1 Yrkeshögskolan och vissa andra utbildningsformer

Genom bildandet av yrkeshögskolan 2009 har eftergymnasiala yrkesutbildningar som inte utgör högskoleutbildningar sammanförts under ett gemensamt regelverk. Det finns även liknande utbildningar som ligger utanför yrkeshögskolan. Det är främst fråga om utbildningar som fortfarande bedrivs med stöd enligt den numera upphävda förordningen (2000:521) om statligt stöd till kompletterande utbildningar.

Resultatinformation om utbildningar inom folkbildningen, t.ex. yrkesutbildning, utbildning till tolk för döva, dövblinda och hörselskadade samt kontakttolkutbildning och andra utbildningar som ges av folkhögskolor samt utbildningar i regi av studieförbunden redovisas i huvudsak under utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid.

6.2 Mål för yrkeshögskolan

Målen för yrkeshögskolan finns i lagen (2009:128) om yrkeshögskolan och förordningen (2009:130) om yrkeshögskolan. Det ska inom yrkeshögskolan säkerställas att eftergymnasiala yrkesutbildningar som svarar mot arbetslivets behov kommer till stånd, att statens stöd fördelas effektivt, att utbildningarna håller hög kvalitet och att behovet inom smala yrkesområden av eftergymnasiala yrkesutbildningar, som avses leda till förvärvsarbete för de studerande eller till en ny nivå inom deras yrke, tillgodoses. Utbildningarna ska vidare ha en från samhällssynpunkt lämplig regional placering.

6.3 Indikatorer och andra bedömningsgrunder i redovisningen

Det övergripande syftet med yrkeshögskolan är att svara mot arbetsmarknadens behov av kvalificerad arbetskraft med eftergymnasial yrkesutbildning. Därför fokuserar bedömningen av måluppfyllelsen på följande indikatorer.

- Andelen examinerade i yrkeshögskolan som har ett arbete året efter avslutad utbildning.
- Andelen examinerade i yrkeshögskolan som har ett arbete inom utbildningsområdet.

All individbaserad statistik redovisas uppdelat på kön om dessa uppgifter är tillgängliga.

6.4 Resultatredovisning

6.4.1 Yrkeshögskolan

Utbildningarna inom yrkeshögskolan ska svara mot behoven av kvalificerad arbetskraft med eftergymnasial yrkesutbildning i arbetslivet eller medverka till att utveckla eller bevara kvalificerat yrkeskunnande inom smala yrkesområden som är betydelsefulla för individen och samhället.

I syfte att öka kunskapen om utbildningsformen och säkerställa hög kvalitet i de utbildningar som ska ingå i yrkeshögskolan har Myndigheten för yrkeshögskolan genomfört ett antal aktiviteter. Myndigheten har bl.a. gjort en målgruppsundersökning riktad till företagsrepresentanter. Resultatet av den visar att det faktum att myndigheten ska besluta om att en utbild-

ning ska få ingå i yrkeshögskolan, utöva tillsyn och följa upp resultat fungerar som en garanti för utbildningarnas kvalitet. Myndigheten har också initierat träffar med arbetslivsrepresentanterna i utbildningarnas ledningsgrupper i syfte att skapa en plattform för dialog. Desutom har expertgrupper med företrädare för arbetslivet bistått myndigheten vid bedömning av ansökningar i 2014 års ansökningsomgång. Vidare har myndigheten samverkat med olika branschorganisationer i framtagande av information och ställningstagande som ska vara vägledande för utbildningsanordnarna när de ansöker om att en utbildning ska få ingå i yrkeshögskolan.

Utbildningar

Yrkeshögskoleutbildningar finns i samtliga län, och liksom tidigare år fanns merparten av de pågående utbildningarna 2014 i storstadslänen. Dalarnas och Västernorrlands län hade flest pågående utbildningar per 10 000 invånare i åldern 20–64 år.

Störst antal startade och pågående utbildningar 2014 fanns inom området Ekonomi, administration och försäljning, följt av Teknik och tillverkning. Tillsammans stod dessa områden för 41 procent av samtliga utbildningsstarter. De områden som har ökat mest räknat i antal startade utbildningar jämfört med 2011 är Samhällsbyggnad och byggteknik följt av Data/it. Det beror på att myndigheten prioriterat dessa utbildningsområden eftersom det bedömts finnas en ökad efterfrågan på arbetsmarknaden av de kompetenser dessa utbildningar leder till.

Ansökningsomgången 2014 innebar ett nytt rekord i antalet inkomna ansökningar. Totalt inkom 1 337 ansökningar, varav 39 avsåg utbildningar som tidigare bedrivits med stöd enligt förordningen (2000:521) om statligt stöd till kompletterande utbildningar. Av samtliga ansökta utbildningar beviljade myndigheten statligt stöd till 358 utbildningar. Jämfört med ansökningsomgången 2013 ökade antalet ansökningar med 13 procent.

Tabell 6.1 Utbildningsansökningar till yrkeshögskolan 2011–2014

	2011	2012	2013	2014
Ansökningar	1 127	1 078	1 185	1 337
Beviljade	349	347	38	358
Procent	31	32	32	27

Källa: Myndigheten för yrkeshögskolan.

Söktryck

Söktryck redovisas för första gången 2014 utifrån antalet unika personer som sökt till yrkeshögskolans utbildningar. Tidigare har redovisning av söktryck baserats på antalet inskickade ansökningar. Eftersom en person kan söka till flera utbildningar samtidigt är ansökningstrycket inte samma sak som ansökningar från unika individer. Enligt preliminära uppgifter från Myndigheten för yrkeshögskolan var söktrycket till yrkeshögskolan 2,5 sökande per plats medan ansökningstrycket (antalet ansökningar per plats) var 4,7, vilket är en ökning jämfört med 2011 då ansökningstrycket var 3,7 per plats.

Antagna

Totalt antogs 18 100 studerande, varav 9 400 kvinnor och 8 700 män, i yrkeshögskolan 2014. Detta är drygt 1 200 fler än 2013. Andelen antagna i åldersgruppen 24 år och yngre har minskat från 41 procent till 32 procent mellan 2011 – 2014. För kvinnor har denna andel minskat från 35 procent till 27 procent och för män från 47 procent till 37 procent. Andelen antagna i åldern från 45 år och äldre har ökat från 7 procent 2011 till 10 procent 2014.

Sammantaget medför detta att medelåldern för antagna ökat med 1,6 år mellan 2011 och 2014. Medelåldern för antagna 2014 var 30,6 år, för kvinnor 31,8 år och för män 29,2 år. Den högre medelåldern för kvinnor jämfört med män förklaras till viss del av den mycket skeva könsfördelningen och höga medelåldern inom utbildningsområdet Hälso- och sjukvård samt socialt arbete. Medelåldern för de studerande inom detta område var 36 år 2014. Medelåldern för inrikes födda antagna till yrkeshögskolan var 29,8 år och för utrikes födda 34,1 år.

Andelen utrikes födda av de antagna 2014 var 17 procent, vilket är en ökning med en procentenhet jämfört med 2011. Andelen utrikes födda

män (18 procent) var något högre än andelen utrikes födda kvinnor (16 procent).

Av de antagna hade hälften genomgått ett yrkesförberedande program eller motsvarande i gymnasieskolan (uppgift om gymnasieutbildning saknas dock för 22 procent av de antagna). Andelen antagna med en eftergymnasial utbildning på minst tre år var totalt 10 procent. För inrikes födda var motsvarande andel 8 procent och för utrikes födda 23 procent. Jämfört med 2011 har andelen, för både inrikes och utrikes födda, ökat med två procentenheter.

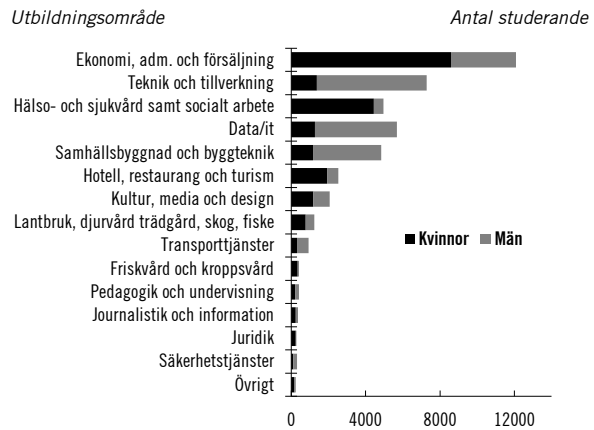
Det är stora skillnader i utbildningsnivå mellan utrikes födda kvinnor och män. För utrikes födda kvinnor var andelen som hade en eftergymnasial utbildning på minst tre år 28 procent och för utrikes födda män var motsvarande andel 18 procent. Merparten av de antagna gick en utbildning som var minst två år lång. Andelen har dock minskat från 62 procent 2011 till 55 procent 2014.

Studenter

Totalt studerade drygt 44 700 elever inom yrkeshögskolan under 2014, vilket är en ökning med 2 300 studenter jämfört med 2011.

Totalt sett var könsfördelningen jämn 2014 med 52 procent kvinnor och 48 procent män, vilket är ungefär samma fördelning som föregående år. Inom de sex största utbildningsområdena var dock könsfördelningen ojämn. Kvinnor deltog främst i utbildningar inom Ekonomi, administration och försäljning medan män främst deltog i utbildningar inom Teknik och tillverkning.

Diagram 6.1 Studenter i yrkeshögskolan

Källa: Myndigheten för yrkeshögskolan.

Måluppfyllelse

Under 2013 avslutade totalt 11 400 studenter sin yrkeshögskoleutbildning eller motsvarande äldre utbildning (kvalificerad yrkesutbildning) med en examen, varav 6 100 kvinnor och 5 300 män. Jämfört med 2010 hade antalet examinerade ökat med 900 personer, motsvarande åtta procent. Myndigheten för yrkeshögskolan redovisar uppgifter om examensgrad, dvs. andelen examinerade av antalet antagna studenter. Antalet examinerade var 2013 störst inom utbildningsområdet Ekonomi, administration och försäljning med 3 300, följt av Teknik och tillverkning med 1 800 examinerade.

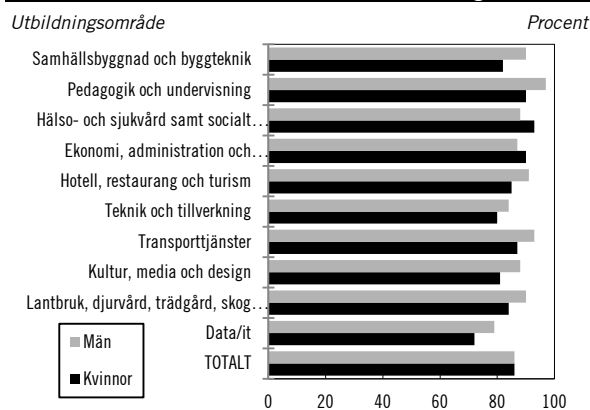
Examensgraden var 71 procent 2013, vilket var en ökning med fyra procentenheter jämfört med 2010. För kvinnor var examensgraden 76 procent och för män 66 procent. Endast inom utbildningsområdena Samhällsbyggnad och byggt teknik samt Transporttjänster var examensgraden högre för män än för kvinnor. De tre områden som hade högst examensgrad var Pedagogik och undervisning (88 procent), Friskvård och kroppsvård, (84 procent) samt Kultur, media och design (81 procent). De tre områden som hade lägst examensgrad var Data/it (59 procent), Lantbruk, djurvård, trädgård, skog och fiske (64 procent) samt Teknik och tillverkning (66 procent). Enligt preliminära skattningar förväntas examensgraden vara mellan 70 och 71 procent 2014.

Indikator: andelen examinerade i yrkeshögskolan som har ett arbete året efter avslutad utbildning

Av de examinerade 2013 hade 87 procent, närmare nio av tio, arbete som sin huvudsakliga sysselsättning året efter avslutad utbildning. Det är samma nivå som föregående år. Sju procent var arbetsökande eller deltog i arbetsmarknads-politiska program, medan fyra procent studerade och två procent hade annan sysselsättning. Nivåerna har i stort sett varit desamma sedan 2009. Det är ingen skillnad mellan mäns och kvinnors sysselsättning året efter avslutad utbildning men de arbetar inom olika områden. Däremot är andelen examinerade som hade ett arbete mindre i den yngsta åldersgruppen, 24 år eller yngre, jämfört med övriga grupper. Likaså var andelen mindre bland utrikes födda.

Av de examinerade som var utrikes födda angav 82 procent att de hade ett arbete, vilket är en ökning med två procentenheter jämfört med 2012.

Diagram 6.2 Andel examinerade från yrkeshögskolan 2013 som hade ett arbete året efter avslutad utbildning

Källa: Myndigheten för yrkeshögskolan.

En jämförelse mellan de olika utbildningsområdena visar att examinerade från utbildningar inom Pedagogik och undervisning, Hälso- och sjukvård samt socialt arbete, Transporttjänster samt Ekonomi, administration och försäljning i högre grad hade ett arbete 2014 jämfört med totalen för samtliga utbildningsområden. Inom Teknik och tillverkning samt Data/it var det däremot en mindre andel som hade ett arbete jämfört med den totala andelen för samtliga utbildningsområden.

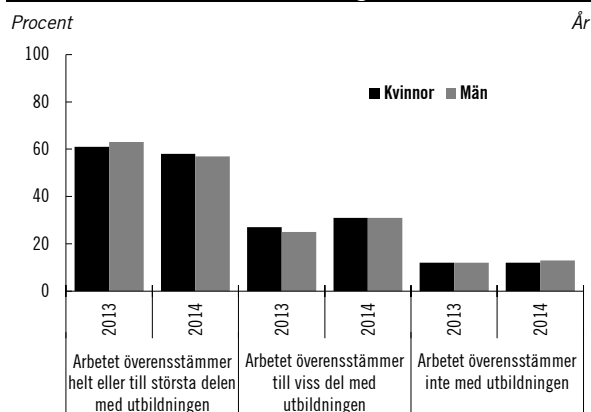
Det är i stort sett en lika stor andel kvinnor som män som fått arbete efter avslutad utbildning. Däremot finns två utbildningsområden där det finns skillnader. Det gäller Samhällsbyggnad

och byggt teknik samt Transporttjänster där män i högre grad än kvinnor får ett arbete. Av de som examinerades 2013 hade 66 procent ett arbete innan de påbörjade utbildningen. Kvinnorna hade i högre grad ett arbete (68 procent) innan de påbörjade utbildningen jämfört med män (63 procent). I den yngsta åldersgruppen (24 år och yngre) och för utrikes födda var det en mindre andel som hade arbete innan de påbörjade utbildningen, 48 respektive 56 procent. Andelen som hade arbete före utbildningen har ökat med fem procentenheter sedan 2011, från 61 procent till 66 procent. Denna ökning har skett bland männen, för kvinnorna är andelen oförändrad.

Indikator: andelen examinerade i yrkeshögskolan som har ett arbete inom utbildningsområdet

Av de examinerade 2013 som året därefter hade ett arbete angav 57 procent att de hade ett arbete som helt eller till största delen överensstämmer med utbildningen. Detta är en minskning med ca fem procentenheter jämfört med de som examinerades 2011 och 2012, men sju procentenheter fler jämfört med 2010

Diagram 6.3 Andel examinerade från yrkeshögskolan som året efter avslutad utbildning (2013 och 2014) angav hur arbetet överensstämde med utbildningen

Källa: Myndigheten för yrkeshögskolan

De som svarade att arbetet överensstämde till viss del har ökat från 26 till 31 procent mellan 2013 och 2014. Endast 12 procent angav att arbetet inte stämmer överens med utbildningen och den andelen har varit relativt stabil sedan mätningarna påbörjades 2011. Enligt Myndigheten för yrkeshögskolan uppgav de svarande som inte hade arbete som stämde överens med utbild-

ningen att den huvudsakliga orsaken var att det är svårt att få ett arbete, att de saknar den erfarenhet som krävs och att det är svårt att få ett arbete där de bor. Män svarade i högre grad än kvinnor att de saknar den erfarenhet som krävs för att få ett arbete.

Examinerade från områdena Pedagogik och undervisning (69 procent), Transporttjänster (67) procent) och Hälso- och sjukvård samt socialt arbete (64 procent) angav en hög grad av överensstämmelse när det gäller arbete inom utbildningsområdet, medan utbildningar inom Hotell, restaurang och turism (47 procent) samt Teknik och tillverkning (50 procent) i lägre grad ledde till arbete inom utbildningsområdet.

Resultat från IFAU:s kartläggning av studerande i vid yrkeshögskolan

Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering (IFAU) har på regeringens uppdrag genomfört en registerbaserad kartläggning av studerande vid yrkeshögskolan som presenterades i rapporten Yrkeshögskolan – vilka söker, vem tar examen och hur går det sedan? (2015:12). Rapporten följer studerande som antogs till kvalificerade yrkesutbildningar och yrkeshögskoleutbildningar fr.o.m. 2006 med avslut senast 2010.

Studien visar att sysselsättningsgraden ökar efter utbildningen, med vissa variationer beroende på ämnesområde. Av de examinerade är sysselsättningsgraden 60–70 procent innan utbildningen och 80–90 procent efter utbildningen. Året efter avslutad utbildning var i genomsnitt 85 procent sysselsatta.

De som har examen från yrkeshögskolan ökade även sin medianinkomst, från i genomsnitt strax under 100 000 kronor till ca 250 000 kronor per år. Detta beror enligt rapporten på en kombination av högre lön, heltidsarbete i större utsträckning och att fler arbetar under en större del av året efter utbildningen. Ungefär 80 procent av de examinerade hade enligt rapporten gått vidare till en ny arbetsgivare efter utbildningen.

Vidare jämförs i rapporten studerande i kvalificerade yrkeshögskoleutbildningar med ett matchat urval av högskolestudenter. De studerande i kvalificerade yrkesutbildningar står sig väl i jämförelse. Sysselsättningsgraden ökade inledningsvis snabbare för de studerande i kvali-

ficerade yrkesutbildningar, men var på sikt lika hög i båda grupperna. I slutet av uppföljningsperioden hade dock högskolestudenter högre årsinkomster, vilket är i linje med vad man kan förvänta sig då de i genomsnitt har gått längre utbildningar.

Tillsyn

Myndigheten för yrkeshögskolan genomförde tillsyn över 359 utbildningar 2014. Av dessa utbildningar fick 179 kritik. Enligt myndigheten åtgärdar utbildningsanordnarna i de flesta fall de påtalade bristerna under den pågående tillsynen. I de fall tillsynen ledde till kritik var de vanligaste kritikområdena ledningsgruppens uppdrag (81 utbildningar), kursplaner (71 utbildningar), behörighet och urval (36) samt otillåtna avgifter (23 utbildningar). En tydlig trend är enligt myndigheten att av de utbildningar som varit föremål för tillsyn har andelen som fått kritik ökat. Förändringen kan främst förklaras av att myndigheten utvecklat ett urvalsförfarande i tillsynen. Ett något mindre antal utbildningar har tagits ut för tillsyn där urvalet grundats på en behovsanalys. Det innebär att utbildningar som är nya i yrkeshögskolan eller ges på en ny ort har prioriterats. Tillsynen genomförs också i ökad utsträckning genom platsbesök, vilket innebär att sannolikheten för att upptäcka brister också ökar.

Under 2014 avslutades 47 anmälningsärenden, varav 18 ärenden resulterade i kritik (38 procent). Det ska jämföras med 2013 då 95 anmälningsärenden avslutades, varav 29 ärenden resulterade i kritik (31 procent). De vanligaste kritikområdena var betyg, organisation/daglig ledning och lärande i arbete (LIA).

Samtidigt som mängden anmälningsärenden nästan har halverats jämfört med 2013 har antalet förfrågningar till myndigheten, som inte lett till ett anmälningsärende, mer än fördubblats. Frågorna handlar i stor utsträckning om områden som även är föremål för anmälningar, dvs. LIA, betyg och betygssättning samt examination.

Kvalitetsgranskning

Under 2014 har Myndigheten för yrkeshögskolan fattat beslut i

30 kvalitetsgranskningsärenden. Av dessa ärenden har 18 lett till beslut med rekommendation. Under året har myndigheten även fattat 16 uppföljningsbeslut. I samtliga fall ansågs utbildningsanordnarens åtgärder ha bidragit positivt till utbildningens utveckling.

Den kvalitetsgranskning som genomfördes 2014 var tematisk och fokuserade på LIA. Granskningen genomförs på utvalda utbildningar utifrån fastställda kvalitetskriterier. Den vanligaste rekommendationen handlar om att kursplanens betygs-kriterier inte är relaterade till kursmålen för LIA. Andra rekommendationer handlar om att utbildningsanordnaren inte säkerställt att LIA-platsen är lämplig, vilket innebär att den studerandes förutsättningar att nå kursmålen kan äventyras eller att anordnarna inte har rutiner för att verifiera handledarnas kompetens.

Underlag för kvalitetsgranskning är bl.a. enkäter som riktas till anordnare, ledningsgrupper för utbildningen och studerande. Enkätundersökningarna visar bl.a. att 70 procent av de studerande som svarade, anser att LIA förbereder för arbetslivet. Av handledarna som har tillfrågats, anser hälften att de kunskaper och färdigheter som de studerande har med sig från utbildningens skolförlagda delar stämmer med arbetslivets. Vidare anser 83 procent av arbetslivsrepresentanterna i ledningsgrupperna att LIA stämmer överens med arbetslivets förväntningar.

Kostnader

Myndigheten för yrkeshögskolan utbetalade totalt drygt 1 540 miljoner kronor 2014 i statlig finansiering till utbildningar inom yrkeshögskolan och kvarvarande kvalificerade yrkesutbildningar (angående kompletterande utbildningar, se nedan). Av dessa medel betalade myndigheten ut 8,0 miljoner kronor för pedagogiska hjälpmedel till studerande med funktionsnedsättning. Det ska jämföras med 2013 då 9,2 miljoner kronor betalades ut för detta ändamål.

Totalt lämnades ersättning för drygt 25 300 årsplatser, vilket är en ökning med 1 000 årsplatser jämfört med 2013 (en årsplats omfattar 40 studieveckor på heltid). Ungefär 64 procent av det totala bidraget lämnades för utbildningar som var 2–2,5 år långa. Genomsnittskostnaden för en utbildningsplats i yrkeshögskolan 2014 var 60 800 kronor, vilket är en

ökning med 800 kronor jämfört med 2013 (löpande priser). Genomsnittskostnaden avser utbetalda statliga medel i förhållande till antalet årsplatser.

Uppdragsutbildning inom yrkeshögskolan

Uppdragsutbildning kan genomföras inom yrkeshögskolan enligt lagen (2009:128) om yrkeshögskolan. Uppdragsutbildningen kan bl.a. fungera som personalutbildning eller ingå i rehabiliteringen av en enskild och ska baseras på en yrkeshögskoleutbildning.

Under 2014 påbörjade 262 personer, 40 män och 222 kvinnor, uppdragsutbildning inom yrkeshögskolan, jämfört med 454 personer 2013 och 205 personer 2012. Det var främst inom området Hälso- och sjukvård samt socialt arbete som uppdragsutbildning genomfördes i vilken 5 män och 140 kvinnor deltog. Övriga områden där uppdragsutbildning genomfördes var Samhällsbyggnad och byggteknik, Ekonomi, administration och försäljning, Teknik och tillverkning, Pedagogik och undervisning samt Transporttjänster.

6.4.2 Kompletterande utbildningar

Förordningen (2000:521) om statligt stöd till kompletterande utbildningar upphörde att gälla den 25 december 2013. Den upphävda förordningen gäller fortfarande för de utbildningar som beviljats stöd enligt förordningen, dock endast för den tid som beslutet om stöd gäller. Utbildningarna finns inom skiftande områden och täcker utbildningsbehov utanför det reguljära utbildningssystemet, exempelvis inom områdena Konst; Dans, teater, musik; Hudvård, hårvård, hälsa, friskvård, miljö; Hantverk och Flyg. Utbildningarna har en enskild huvudman, dvs. de anordnas inte av stat, kommun eller landsting. Utbildningarna är oftast avgiftsbelagda för de studerande. Staten ger olika typer av stöd beroende på hur utbildningarnas nationella värde har bedömts. Myndigheten för yrkeshögskolan ansvarar bl.a. för fördelning av statsbidrag för och tillsynen över utbildningarna. Majoriteten av utbildningarna kommer att avslutas 2015. Den upphävda förordningen har ersatts av förordningen (2013:871) om stöd för konst- och

kulturutbildningar och vissa andra utbildningar. Beslut om stöd enligt den nya förordningen fattas under 2015.

Studenter

Antalet deltagare som deltog i kompletterande utbildningar 2014 var 9 570. Det är en minskning med ca 670 deltagare jämfört med 2013, då ca 10 200 personer deltog. Andelen kvinnliga elever var 73 procent och andelen manliga 27 procent. Kvinnor i åldersgruppen 20–24 år var den största elevgruppen. Flest elever fanns inom Hudvård, hårvård, hälsa, friskvård, miljö med knappt 2 000 elever (86 procent kvinnor och 14 procent män), följt av Hantverk med knappt 2 000 elever (86 procent kvinnor och 14 procent män) och Konst med drygt 1 600 elever (71 procent kvinnor och 29 procent män). Majoriteten av eleverna återfanns i åldersgruppen yngre än 25 år. Av eleverna i åldersgruppen 55 år eller äldre fanns flest inom Hantverk.

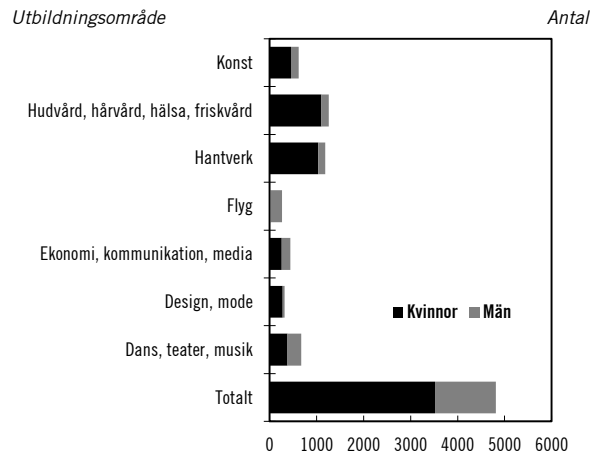
Utbildningar

Under 2014 bedrevs 245 olika kompletterande utbildningar, vilket är en minskning med 22 utbildningar jämfört med föregående år. Utbildningarna anordnades i 13 län av totalt 90 huvudmän. Av samtliga utbildningar hade 36 procent statligt stöd i form av samtliga tre stödformer, dvs. tillsyn, studiestöd och statsbidrag. Flest utbildningar genomfördes inom kategorin Hantverk följt av Hudvård, hårvård, hälsa och – friskvård samt Konst och dans och Teater och musik.

Måluppfyllelse

Totalt deltog 5 150 personer i kompletterande utbildningar som avslutades under 2014. Av dessa var det 4 810 som fullföljde utbildningen, vilket motsvarar 93 procent av de studerande. Av dem som fullföljde utbildningen var 3 500 kvinnor och 1 300 män.

Diagram 6.4 Studerande i kompletterande utbildningar 2014 som fullföljt utbildningen fördelat på utbildningskategori.

Källa: Myndigheten för yrkeshögskolan.

Kostnader

Statens finansiering av de kompletterande utbildningarna uppgick 2014 till drygt 150 miljoner kronor, vilket är en minskning med ca 6 miljoner kronor jämfört med 2013. Utöver detta tillkommer kostnader för studiestöd. Utbildningarna omfattade under 2014 totalt 2 166 årselevplatser.

6.4.3 Övriga insatser

Jämställdhet

Regeringens strategi för att genomföra de jämställdhetspolitiska målen är jämställdhetsintegrering, dvs. att jämställdhetsperspektiv integreras i alla politikområden och i alla led av beslutsfattande, planering och utförande av verksamheter. Myndigheten för yrkeshögskolan ingår numera i utvecklingsprogrammet för jämställdhetsintegrering i staten (Jim), vilket innebär att de fått i uppdrag att redovisa en plan för jämställdhetsintegrering som ska genomföras under 2016–2018. Planen ska redovisas till Regeringskansliet senast den 2 november 2015.

Funktionshinderspolitiken

I syfte att förbättra tillgängligheten till yrkeshögskoleutbildning för kvinnor och män med funktionsnedsättning bedriver Myndigheten för yrkeshögskolan ett pilotprojekt på uppdrag av

regeringen. I projektet ingår fem utbildningar som alla beviljats två startomgångar. Utbildningarna kommer att vara avslutade i oktober 2015. I den första omgången utbildningar hade 16 procent av de antagna en funktionsnedsättning och i den andra omgången 12 procent. Enligt myndighetens redovisning har studerande som ingår i projektet framfört att utbildningarna är avgörande för att de ska våga söka sig till en eftergymnasial yrkesutbildning. Myndigheten har beslutat att bevilja statsbidrag för fler utbildningar än de tidigare fem och ska genomföras i enlighet med projektets specifika ramar. Ytterligare åtta utbildningar beviljades i början av 2014 och även i ansökningsomgången 2015 kommer möjligheten att ansöka om utbildningar med utökad stöd att finnas.

Myndigheten är en av de strategiska myndigheterna i arbetet med den nationella funktionshinderspolitiken. Inom ramen för detta uppdrag ska myndigheten årligen rapportera hur den uppfyller delmålen för funktionshinderspolitiken.

Validering

Myndigheten för yrkeshögskolan ska ansvara för att samordna och stödja en nationell struktur för validering. Inom ramen för detta arbete har myndigheten tagit initiativ till att skapa nätverk, där både myndigheter och intresseorganisationer på arbetsmarknads- och utbildningsområdena deltar.

I arbetet med att främja validering inom yrkeshögskolan har myndigheten genomfört en enkätundersökning för att få en bild av omfattningen av och efterfrågan på validering. Resultatet av enkäten visar att validering förekommer i begränsad omfattning men inom i stort sett alla utbildningsområden.

Enligt en delredovisning från myndigheten om breddad rekrytering ur ett mångfaldsperspektiv (U2015/04129/GV) har ett projekt initierats under 2015 som visar att om hänsyn ska tas till den sökandes reella kompetens vid antagning till yrkeshögskolan är validering det viktigaste verktyget. Ett antal utbildningsanordnare ingår i projektet och ett riktat statsbidrag används för att stimulera dem att utveckla valideringsverktyget så att fler sökande med reell kompetens kan komma ifråga för yrkeshögskolans utbildningar. Resultatet av projektet kommer att redovisas i sin helhet i samband med myndighetens årsredovisning 2016.

Myndigheten har tagit fram en valideringsmodell för kontakttolkare och under 2015 ska 75 yrkesverksamma kontakttolkare ges möjlighet att validera sin yrkeskompetens.

Myndigheten deltar vidare i referensgrupper kopplade till uppdragen att samordna validering för antagning till yrkeslärarutbildningen på Malmö högskola och för utökad ämnesbehörighet inom ramen för satsningen Lärarlyftet II på Stockholms universitet.

Valideringsinfo.se är en gemensam portal för Myndigheten för yrkeshögskolan, Statens skolverk, Universitets- och högskolerådet och Arbetsförmedlingen. Den används för att sprida information om validering. För valideringsutförare finns möjligheten att registrera resultat av en validering på Mina sidor i portalen. Databasens syfte är dels att individens resultat av validering ska sparas över tid, dels att samla in statistik över genomförda valideringar

Nationell referensram för kvalifikationer för livslångt lärande

Myndigheten för yrkeshögskolan är en nationell samordningspunkt för den europeiska referensramen för kvalifikationer för livslångt lärande (EQF) och är Sveriges representant i ett nätverk för samordningspunkter som Europeiska kommissionen leder.

Myndigheten har under 2014 deltagit i ett antal konferenser i Sverige för att informera om och diskutera förslagen i promemorian En nationell referensram för kvalifikationer för livslångt lärande som Utbildningsdepartementet remitterade i juli 2014. Myndigheten har även ansvarat för och administrerat möten i det nordiska nätverket om referensramar som främst finansieras av Nordiska ministerrådet. Inom ramen för detta arbete arrangerade myndigheten i samverkan med det nordiska nätverket en nordisk EQF-konferens på Island i september 2014. Under året deltog myndigheten även i ett antal internationella aktiviteter, däribland en konferens i Birmingham i England för att beskriva arbetet med den svenska referensramen för kvalifikationer.

Tolkutbildningar

Myndigheten för yrkeshögskolan ansvarar sedan den 1 juli 2012 för fördelning av statsbidrag för kontakttolkutbildning, utbildningar av tolkar för barndomsdöva, vuxendöva, hörselskadade eller personer med dövblindhet samt teckenspråklärutbildning. Myndigheten ansvarar även för tillsyn och kvalitetsgranskning när det gäller utbildningarna samt granskar utbildningsanordnarnas kvalitetsarbete.

När det gäller planeringen av utbildningarna samråder myndigheten kontinuerligt med Folkbildningsrådet och, berörda utbildningsanordnare.

Kontakttolk

Kontakttolkar tolkar åt personer med annat modersmål än svenska vid deras möten med representanter för svenska myndigheter. Den sammanhållna grundutbildningen till kontakttolk bedrevs under 2014 av fyra folkhögskolor och tre studieförbund.

Teckenspråks- och dövblindtolkutbildning samt skrivtolkutbildning

De upp till fyra år långa teckenspråks- och dövblindtolkutbildningarna bedrivs av sju folkhögskolor utspridda i landet. Under 2014 genomfördes två kurser i rättstolkning för vidareutbildning av verksamma teckenspråks- och dövblindtolkar. För att öka rekryteringen av studerande till den fyraåriga utbildningen lämnades statsbidrag för en "Känna-dig-för-kurs" på två folkhögskolor.

Antalet studerande i tolkutbildningarna redovisas under utgiftsområde 17 avsnitt 16.4.

Kostnader

Myndigheten för yrkeshögskolan betalade ut drygt 16 miljoner kronor för kontakttolkutbildning 2014, varav ca 13 miljoner kronor för den sammanhållna grundutbildningen och ca 4 miljoner kronor för kurser för redan verksamma kontakttolkar. Den totala utgiften för kontakttolkutbildningen för 2014 är densamma som för 2013. Däremot har utgiften för den sammanhållna grundutbildningen ökat jämfört med 2013. Det beror på en ökning av antalet studieplatser i syfte att möta den stora efterfrågan på utbildade kontakttolkar.

För utbildning av tolkar för döva, dövblinda och hörselskadade betalade myndigheten ut 25,3 miljoner kronor 2014.

6.5 Analys och slutsatser

Myndigheten för yrkeshögskolan ska verka för att utbildningar utvecklas i nära samarbete med arbetsgivare för att säkerställa att de ger den kompetens som motsvarar behoven på arbetsmarknaden.

Yrkeshögskolans utbildningar visar återigen på samma goda resultat som tidigare år när det gäller andelen examinerade som har ett arbete ett år efter examen. En stor andel (66 procent) av de examinerade 2013 hade ett arbete innan de påbörjade utbildningen. Av dessa återgick 16 procent efter sin avslutade utbildning till samma arbetsgivare som de hade dessförinnan. Den tidigare nämnda rapporten från IFAU visar på liknande resultat. Det skulle kunna tyda på att de examinerade har fått ett arbete där deras nya kompetens kommer till bättre användning. Det är emellertid svårt att särskilja vilken effekt utbildningen har jämfört med andra faktorer och därför bör resultatet tolkas med viss försiktighet. Myndigheten för yrkeshögskolan har även följt upp hur många av dem som återgår till samma arbetsgivare som får arbetsuppgifter som är mer kvalificerade än de hade före utbildningen. Uppföljningen visar att över hälften av dem som efter examen återgått till samma arbetsgivare hade fått mer kvalificerade arbetsuppgifter.

Indikatorn som mäter måluppfyllelsen för yrkeshögskolan när det gäller hur väl examinerades arbete stämmer med utbildningen visar ett sämre utfall 2014 än 2013. Samtidigt har andelen som uppgav att arbetet till viss del överensstämmer med utbildningen ökat något. Det resultatet väger till viss del upp det försämrade utfallet, men regeringen anser att det är angeläget att myndigheten fortsätter med att skapa förutsättningar för att andelen som får ett arbete som motsvarar utbildningen ska öka.

Genom att Myndigheten för yrkeshögskolan numera kan samla in uppgifter om antalet unika sökande till yrkeshögskoleutbildningarna har statistiken när det gäller söktryck avseende yrkeshögskolan förbättrats. Det innebär att myndigheten får bättre förutsättningar att planera utbildningsvolymen för olika utbildningsområden i samband med att de utifrån arbetsmarknadens behov bedömer vilka utbildningar som ska ingå i yrkeshögskolan.

Antalet utbildningar som varit föremål för tillsyn och som fått kritik har ökat. Det förklaras enligt myndigheten av att tillsyn genomförs där

det antas finnas ett behov och att tillsynen i större utsträckning än tidigare genomförs med platsbesök. Om myndigheten prioriterar tillsyn av utbildningar som behöver rätta till felaktigheter är det ett resurseffektivt sätt att arbeta och ger också studenterna ökade förutsättningar att gå en utbildning som motsvarar de krav som ställs i regelverken.

Den kvalitetsgranskning myndigheten genomfört inom yrkeshögskolan visar att det finns utvecklingsområden när det gäller lärandet i arbete(LIA). Denna del av utbildningen är utmärkande för yrkeshögskolan och ska bidra till att de studerande får den kompetens som efterfrågas på arbetsmarknaden. Kvalitetsgranskningen har, jämfört med tillsynsverksamheten, endast omfattat ett fåtal utbildningar. För att utveckla kvaliteten i utbildningarna är det viktigt att myndigheten ökar antalet granskningar och även fokuserar på kvaliteten i enskilda utbildningar.

Myndighetens metoder för att arbetslivet ska bli mer delaktigt i yrkeshögskolan har stärkts. Det är en positiv utveckling om arbetslivets engagemang finns med i hela kedjan från planering av en utbildning till det att den genomförts, då det sannolikt ökar chanserna för att den studerande ska få ett arbete vars kompetenskrav överensstämmer med utbildningen.

7 Universitet och högskolor

7.1 Omfattning

Avsnittet om universitet och högskolor omfattar utbildning och forskning vid statliga universitet och högskolor samt utbildning och forskning vid enskilda utbildningsanordnare som har tillstånd att utfärda examina. Inom området finns anslag för universitet och högskolor, enskilda utbildningsanordnare, ersättning för klinisk utbildning och forskning samt anslag för Universitetskanslersämbetet och Universitets- och högskolerådet. Verksamhet vid Sveriges lantbruksuniversitet redovisas under utgiftsområde 23, men för att ge en fullständig bild av högre utbildning och forskning redovisas i vissa fall uppgifter om Sveriges lantbruksuniversitet även under utgiftsområde 16.

Det finns sammanlagt 48 universitet och högskolor samt enskilda utbildningsanordnare som ger högskoleutbildning i Sverige. Av dessa är 14 statliga universitet och 17 statliga högskolor. Därutöver finns det 17 enskilda utbildningsanordnare, varav fyra har tillstånd att utfärda examina på forskarnivå, nämligen Chalmers tekniska högskola, Handelshögskolan i Stockholm, Stiftelsen Högskolan i Jönköping och Ersta Sköndal högskola. Ett antal enskilda utbildningsanordnare har tillstånd att utfärda vissa examina på grundnivå och avancerad nivå medan fyra enskilda utbildningsanordnare har tillstånd att utfärda endast psykoterapeutexamen. Uppgifterna i avsnittet avser såväl statliga universitet och högskolor som enskilda utbildningsanordnare, om inte något annat anges.

7.2 Mål för verksamhetsområdet

Målet för verksamhetsområdet är att utbildning och forskning vid universitet och högskolor ska hålla en internationellt sett hög kvalitet och bedrivs effektivt.

7.3 Resultatredovisning

De totala kostnaderna för verksamheten vid universitet och högskolor samt enskilda utbildningsanordnare uppgick 2014 till 64,4 miljarder kronor. De direkta statliga anslagen till dessa lärosäten uppgick under 2014 till 40,2 miljarder kronor. Utöver de direkta statsanslagen finansierar staten verksamhet vid statliga universitet och högskolor via olika statliga myndigheter, framför allt genom forskningsråden. Sammantaget är 80 procent av verksamheten vid statliga universitet och högskolor samt enskilda utbildningsanordnare statligt finansierad.

7.3.1 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Följande indikatorer används för att redovisa resultat inom området:

- Resultatet av Universitetskanslersämbetets kvalitetsutvärderingar och beslut om tillstånd att utfärda examina (uppgifter från Universitetskanslersämbetet)
- Andelen disputerade lärare vid universitet och högskolor (uppgifter från Statistiska

- centralbyrån, SCB, och Universitetskanslersämbetet)
- Prestationsgrad i utbildning på grundnivå och avancerad nivå (uppgifter från SCB och Universitetskanslersämbetet)
 - Genomströmning i utbildning på forskarnivå (uppgifter från SCB och Universitetskanslersämbetet)
 - Vetenskaplig produktion (Scopus)
 - Förmåga att attrahera externa medel för forskning (uppgifter från SCB och Universitetskanslersämbetet)

I övrigt redovisas i avsnittet ett urval av resultat för att beskriva universitets och högskolors utveckling. All individbaserad statistik redovisas uppdelat på kön, om dessa uppgifter är tillgängliga.

Kort beskrivning av verksamheten

De totala kostnaderna för verksamheten vid statliga universitet och högskolor samt enskilda utbildningsanordnare uppgick 2014 till 64,4 miljarder kronor, vilket motsvarar 1,7 procent av Sveriges BNP. Verksamheten omfattar utbildning på grundnivå, avancerad nivå och forskarnivå samt forskning. Högskolesektorn är den enskilt största statliga verksamheten sett till antalet anställda. År 2014 var antalet anställda 75 300 individer eller ca 60 700 helårspersoner, varav 51 procent var kvinnor och 49 procent män. Antalet helårspersoner beräknas utifrån omfattningen av personers anställning med hänsyn tagen till tjänstledigheter.

Styrning

Statliga universitet och högskolor är egna myndigheter och styrs i första hand av högskolelagen (1992:1434) och högskoleförordningen (1993:100). För enskilda utbildningsanordnare ställs i lagen (1993:792) om tillstånd att utfärda vissa examina motsvarande krav på utbildningen som gäller för statliga universitet och högskolor enligt 1 kap. högskolelagen. Regeringen styr också universitet och högskolor via årliga regleringsbrev. Relationerna med de enskilda utbildningsanordnarna regleras utöver examens-tillståndslagen genom avtal och villkor för medel i regleringsbrev. Inom ramen för detta har samtliga lärosäten stor frihet att bestämma över sin verksamhet.

Lärosätena återrapporerar utfallet av sin verksamhet till regeringen i första hand i sina årsredovisningar. Merparten av återrapporeringen inom verksamhetsområdet ansvarar dock Universitetskanslersämbetet för. Myndigheten publicerar varje år en årsrapport som syftar till att ge en samlad bild av utvecklingen inom högskoleområdet. För en fördjupad beskrivning av verksamheten under 2014 hänvisas till denna och till myndighetens övriga statistik.

Möjligheten att utfärda examina följer dels av författning, dels av beslut om tillstånd att utfärda examina. Statliga universitets rätt att utfärda generella examina på forskarnivå anges i författning. När det gäller övriga examina vid statliga universitet och högskolor beslutar Universitetskanslersämbetet i frågor om tillstånd. För enskilda utbildningsanordnare, Forsvarshögskolan och Sveriges lantbruksuniversitet beslutar eller föreskriver regeringen om tillstånd

att utfärda examina efter yttrande av Universitetskanslersämbetet. Universitetskanslersämbetet ansvarar också för kvalitetsutvärdering av utbildning på grundnivå, avancerad nivå och forskarnivå och har en möjlighet att återkalla examenstillstånd för statliga lärosäten. För enskilda utbildningsanordnare beslutar regeringen om återkallande.

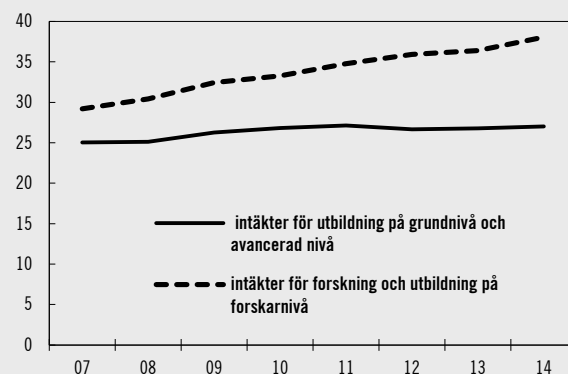
Ekonomi

Statliga universitet och högskolor tilldelas huvuddelen av sina resurser via ett anslag för utbildning på grundnivå och avancerad nivå och ett anslag för forskning och utbildning på forskarnivå. För utbildning på grundnivå och avancerad nivå tilldelas respektive lärosäte varje år ett s.k. takbelopp som är den ersättning lärosätet kan få för att utbilda studenter. Lärosätet beslutar i hög grad självt om sitt utbildningsutbud. Ersättningen beräknas dels utifrån antalet helårsstudenter dvs. antalet registrerade studenter, dels utifrån antalet helårsprestationer dvs. det antal högskolepoäng studenterna presterar under ett år. Ersättningen beror också på vilket utbildningsområde som helårsstudenterna och helårsprestationerna hänförs till. Olika utbildningsområden genererar olika ersättningsbelopp (se avsnitt 10.2) och respektive kurs klassificeras till ett utbildningsområde beroende på kursens ämnesinnehåll.

Utöver det anslag som lärosätet tilldelas för forskning och utbildning på forskarnivå får universitet och högskolor en stor andel av sina forskningsmedel i form av bidrag från statliga forskningsfinansiärer. Dessa fördelas i konkurrens. Vidare tillkommer medel från icke-statliga forskningsfinansiärer. Offentliga medel utgör merparten av lärosätenas intäkter, men ca 21 procent av intäkterna 2014 utgjordes av annat än offentliga medel.

Diagram 7.1 Lärosätenas intäkter 2006–2014

Miljarder kronor (2014 års prisnivå)

Källa: Universitetskanslersämbetet

Tabell 7.1 Antal helårsstudenter samt resurser för utbildning och forskning vid universitet och högskolor 2014

UNIVERSITET/ HÖGSKOLA	Antal helårsstudenter*	Takbelopp (mkr)	Utfall (mkr)	Utfall %	Strategiska forskningsområden (mkr)	Omfördelning av forskningsanslag (mkr)	Anslag för forskning och utbildning på forskarnivå (mkr)
Uppsala universitet	24 643	1 522,6	1 621,6	106	175,0	-1,0	1 969,5
Lunds universitet	27 776	1 840,0	1 971,5	107	188,4	11,6	2 026,2
Göteborgs universitet	24 355	1 872,0	1 834,5	98	20,5	-1,2	1 463,4
Stockholms universitet	29 190	1 562,8	1 631,3	104	45,2	-2,7	1 520,3
Umeå universitet	16 133	1 235,8	1 275,4	103	59,8	-12,6	1 035,1
Linköpings universitet	17 615	1 353,5	1 388,9	103	68,1	4,8	800,3
Karolinska institutet	6 078	618,4	646,5	105	139,2	30,4	1 460,1
Kungl. Tekniska högskolan	12 094	1 032,8	1 044,1	101	220,5	3,9	1 370,6
Luleå tekniska universitet	7 737	624,9	639,2	102	22,0	-5,1	352,8
Karlstads universitet	8 040	581,0	596,3	103		-6,8	201,0
Linnéuniversitetet	13 734	976,1	974,2	100		-12,2	283,9
Örebro universitet	8 621	682,5	681,0	100		-5,3	223,0
Mittuniversitetet	6 816	522,2	513,4	98		-2,4	207,2
Blekinge tekniska högskola	3 208	266,6	247,7	93		-2,7	85,6
Malmö högskola	11 944	814,6	850,1	104		-0,7	110,1
Mälardalens högskola	7 048	568,8	550,4	97		1,0	84,0
Stockholms konstnärliga högskola	440	189,6	184,0	97			47,8
Gymnastik- och idrottshögskolan	648	88,6	86,6	98		-0,8	25,9
Försvarshögskolan**	487						9,2
Högskolan i Borås	5 495	440,3	432,7	98		-1,5	57,2
Högskolan Dalarna	6 109	395,7	396,5	100		-2,3	55,6
Högskolan i Gävle	5 517	418,0	403,0	96		-4,3	84,6
Högskolan i Halmstad	5 097	361,9	359,2	99		-0,8	56,2
Högskolan Kristianstad	5 041	350,8	345,9	99		-2,2	47,1
Högskolan i Skövde	3 882	314,8	318,5	101		-0,8	41,3
Högskolan Väst	5 150	359,0	364,6	102		-0,5	40,8
Konstfack	696	151,9	151,4	100			8,2
Kungl. Konsthögskolan	212	60,4	61,2	101			4,9
Kungl. Musikhögskolan i Stockholm	662	121,5	123,8	102			8,3
Södertörns högskola	6 660	370,5	378,5	102		7,1	52,5
Sveriges lantbruksuniversitet**	3 819					-2,4	1 698,3
Chalmers tekniska högskola AB	9 027	797,7	766,2	96	195,0	6,3	817,2
Stiftelsen Högskolan i Jönköping	7 020	505,5	496,0	98		3,2	94,8
Summa	290 994	21 001	21 334	102	1 134		14 645,0

Anm. I tabellen redovisas inte vissa mindre enskilda utbildningsanordnare. Vid dessa lärosäten fanns under 2014 ca 4 400 helårsstudenter.

* Uppgifterna finns inte könsuppdelade.

** Försvarshögskolan och Sveriges lantbruksuniversitet har inga takbelopp varför inte detta redovisas i tabellen.

7.3.2 Resultat

Redovisning av indikatorernas utveckling

Universitetskanslersämbetets kvalitetsutvärderingar

Utbildning som leder till en examen på grundnivå eller avancerad nivå har utvärderats av Universitetskanslersämbetet i en fyraårscykel. Utvärderingarna har avsett utbildningarnas resultat och slutfördes hösten 2014. Mellan 2011 och 2014 har det inom ramen för det nationella kvalitetssäkringssystemet för högre utbildning som började användas 2011 fattats beslut om 2 088 utbildningar. Varje utbildning har fått ett omdöme på en tregradig skala. Av besluten framgår att ca 14 procent av utbildningarna har getts det högsta omdömet, mycket hög kvalitet, vilket utgör underlag för kvalitetsbaserad resurstilldelning till det berörda lärosätet. I fråga om de utbildningar som har fått omdömet bristande kvalitet, vilket är 26 procent av de granskade utbildningarna, har universitetet eller högskolan fått ett år på sig att redovisa vilka åtgärder som har vidtagits. Därefter har Universitetskanslersämbetet gjort en förnyad granskning för att pröva om lärosätet ska få behålla examenstillståndet eller om det ska återkallas. Av de utbildningar som fick omdömet bristande kvalitet inkom 89 under 2014 med åtgärdsredovisningar, medan 31 utbildningar hade lagts ner. Externa bedömare granskade vidtagna åtgärder och fann att samtliga utbildningar nu uppfyllde kraven i aktuella examensbeskrivningar. Universitetskanslersämbetet beslutade därför att inte längre ifrågasätta dessa lärosätens examenstillstånd.

Universitetskanslersämbetet har analyserat resultaten i kvalitetsutvärderingarna utifrån studenternas bakgrund. Analysen visar på ett visst samband mellan studenternas kön och utfallen på utvärderingarna, men skillnaderna mellan könen var små. Universitetskanslersämbetet menar att skillnaderna delvis kan förklaras av kvinnor och mäns olika utbildningsval. För en fördjupad analys hänvisas till rapporten Förutsättningar för hög kvalitet – en analys av sambanden mellan studenternas bakgrund och utfallet av kvalitetsutvärderingarna (rapport 2014:14).

Ytterligare information om utfallet av utvärderingarna finns tillgänglig på Universitetskanslersämbetets hemsida.

Tabell 7.2 Utfall i Universitetskanslersämbetets kvalitetsutvärderingar 2011–2014, utvärderingar inklusive status för uppföljningar, per 31 december 2014

Beslut	Antal	Procent
Mycket hög kvalitet	298	14
Hög kvalitet	1 242	60
Bristande kvalitet	548	26
varav uppföljda som uppfyller kvalitetskraven (2013–2014)	(169)	
varav nedlagda (2013–2014)	(45)	
varav återkallade examenstillstånd (2013–2014)	(0)	
varav uppföljning genomförs 2015–2016	(334)	
Totalt	2 088	100

Källa: Universitetskanslersämbetet

Universitetskanslersämbetets kvalitetsutvärderingar avser utbildningar som leder till en examen. Universitet och högskolor ger därutöver ett stort antal utbildningar och kurser som utan att ingå i ett huvudområde kan utgöra övriga kursfordringar i en generell examen och som därmed inte omfattas av ämbetets ordinarie utvärderingar. Universitetskanslersämbetet har därför i uppdrag att även utvärdera ett urval av dessa kurser för att säkerställa att de uppfyller kraven på högskoleutbildning enligt högskolelagen. Under 2014 granskades 28 sådana kurser på grundnivå, varav fem inte ansågs uppfylla kraven i högskolelagen. Lärosätet ska inom sex månader lämna en redogörelse till Universitetskanslersämbetet för vilka åtgärder som har vidtagits för att komma till rätta med bristerna på den aktuella kursen. Under 2013 gjordes en motsvarande granskning av 27 kurser, varav fyra kurser bedömdes vara bristfälliga. Av dessa ifrågasatta kurser har därefter en lagts ner. För resterande tre kurser har lärosätena lämnat en åtgärdsredovisning till Universitetskanslersämbetet som därefter bedömt att de uppfyller kraven för utbildning på grundnivå.

Universitetskanslersämbetets beslut om tillstånd att utfärda examina

Tabell 7.3 Prövning av tillstånd att utfärda examina 2014

Examen	Antal	Varav	
		Beviljanden	Avslag
Masterexamen	2	2	
Generell examen på forskarnivå	1	1	
Övriga generella examina	3	1	2
Ämneslärarexamen	20	11	9
Grundlärarexamen	1	1	
Receptarieexamen	1		1
Psykoterapeutexamen	1		1
Psykologexamen	1	1	
Konstnärlig kandidat	1	1	
Övriga yrkesexamina	1		1
Totalt	32	18	14

Källa: Universitetskanslersämbetet

En del av kvalitetssäkringssystemet innefattar också den prövning av ansökningar om tillstånd att utfärda examina som Universitetskanslersämbetet genomför. Med prövning avses här både de beslut om examenstillstånd som ämbetet fattar och den prövning som görs i yttranden inför regeringens beslut. Under 2014 har myndigheten prövat 32 ansökningar om tillstånd att utfärda examina, en minskning med tre ansökningar från året innan. Utfallet framgår av Tabell 7.3.

Andelen disputerade lärare vid universitet och högskolor

Andelen disputerade lärare uppgick 2014 till 58 procent, varav 54 procent kvinnor och 60 procent män, vilket utgör en ökning om 6 procentenheter jämfört med andelen för tio år sedan. Ökningen har skett både vid högskolorna, som har gått från 33 procent disputerade 2004 till 45 procent 2014, och vid universiteten, där andelen disputerade har ökat från 52 procent till 59 procent 2014. Högst andel disputerade lärare bland de statliga universiteten och högskolorna hade Södertörns högskola med 65 procent varav 62 procent kvinnor och 69 procent män, och Lunds universitet med 66 procent varav 64 procent kvinnor och 68 procent män.

Prestationsgrad i utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tabell 7.4 Prestationsgrad läsåret 2010/11-2012/13

Procent

Ämnesområde	2010/11	2011/12	2012/13
Humaniora (inkl. teologi)	69	70	71
Kvinnor	71	72	73
Män	66	68	68
Samhällsvetenskap (inkl. juridik)	79	81	82
Kvinnor	82	84	85
Män	74	77	78
Vård och omsorg	92	91	90
Kvinnor	92	92	90
Män	89	88	88
Naturvetenskap	75	76	76
Kvinnor	79	79	80
Män	72	72	72
Teknik	81	83	83
Kvinnor	83	84	85
Män	80	82	82
Medicin och odontologi	91	91	91
Kvinnor	91	91	91
Män	90	91	91
Konstnärligt område	87	88	89
Kvinnor	88	88	89
Män	86	87	88
Övrigt område	81	82	83
Kvinnor	83	83	84
Män	79	80	82

Källa: Universitetskanslersämbetet

Prestationsgrad är ett mått som beräknas som kvoten mellan avklarade poäng, omräknat till helårsprestationer, och antalet studenter som varit registrerade under det aktuella läsåret, omräknat i helårsstudenter. Prestationsgraden beräknas så att varje students avklarade poäng kan kopplas till studentens (individens) registreringspoäng. Måttet består av de poäng som de aktuella studenterna har tagit under registreringsperioden samt de tre därpå följande terminerna.

Prestationsgraden var läsåret 2012/13 81,2 procent för samtliga helårsstudenter, vilket var 0,7 procentenheter högre än föregående år. Detta innebär att trenden under flera år med en fallande prestationsgrad har stannat av. Kvinnorna uppvisar en högre prestationsgrad än

männen, 83 procent mot männens 78 procent. Skillnaden i prestationsgrad är stor mellan olika studieformer. Prestationsgraden för program som leder till en yrkesexamen var 89 procent läsåret 2012/13. Kvinnor har även för dessa utbildningar en högre prestationsgrad med 92 procent mot männens 86 procent. De lägsta prestationsgraderna förekommer för fristående kurser som studeras på distans, där genomsnittet var 53 procent för samtliga studenter, 56 procent för kvinnor och 49 procent för män. Jämfört med läsåret 2010/11 har dock prestationsgraden ökat med 3,5 procentenheter.

Genomströmning i utbildning på forskarnivå

De som under 2014 avlade en doktorsexamen hade en genomsnittlig nettostudietid på 4,2 år. Det innebär att utfallet nästan stämmer med den nominella studietiden för en doktorsexamen som uppgår till fyra år. Den genomsnittliga nettostudietiden är lika lång för kvinnor som för män. För doktorander som avlade licentiatexamen under samma period uppgick den genomsnittliga nettostudietiden till 2,5 år. Den genomsnittliga nettostudietiden är lika lång för kvinnor som för män. Jämfört med tidigare år har någon större förändring av de genomsnittliga nettostudietiderna inte skett.

Under 2014 var bruttostudietiden, dvs. den totala tiden i utbildningen utan hänsyn tagen till aktivitetsgrad, i genomsnitt 5,5 år för doktorsexamen och 3,5 år för licentiatexamen.

Examensfrekvensen bland nybörjare i utbildningen på forskarnivå har ökat över tid. Andelen doktorandnybörjare som avlägger examen inom fem år har t.ex. ökat från 40 procent av doktorandnybörjarna 1998 till 47 procent bland doktorandnybörjarna 2009.

Den 1 januari 2010 infördes den nya examens-kategorin konstnärliga examina på forskarnivå. De konstnärliga doktoranderna utgör mindre än en halv procent av samtliga doktorander och är här sammanräknade med övriga doktorander.

Vetenskaplig produktion

För uppgifter i fråga om vetenskaplig produktion, se avsnitt 8.3.2. Svensk forskning i internationell jämförelse.

Förmåga att attrahera externa medel för forskning

Lärosätenas intäkter för forskning från nationella och internationella forsknings-finansiärer uppgick 2014 till 17,3 miljarder kronor och intäkterna från uppdragsforskning,

avgifter och finansiella intäkter uppgick till 3,8 miljarder kronor. Jämfört med föregående år var detta en intäktsökning med 1,1 miljarder kronor från nationella och internationella forsknings-finansiärer samt en intäktsökning med 0,2 miljarder från avgifter och finansiella intäkter.

Kvalitet

I det följande redovisas ett antal resultat som behandlar kvalitet och effektivitet i universitets och högskolors verksamhet.

Fördelning av kvalitetsmedel

Utifrån utfallet av Universitetskanslersämbetets utbildningsutvärderingar tilldelades universitet och högskolor knappt 100 miljoner kronor i särskilda kvalitetsmedel under 2013. Under 2014 uppgick kvalitetsmedlen till 197 miljoner kronor och 2015 uppgick dessa till 298 miljoner kronor. Dessa medel har fördelats utifrån en fördelningsnyckel baserad på samtliga utbildningar som har fått det högsta omdömet sedan det nuvarande systemet för utbildningsutvärderingar påbörjades 2011. Tilldelningen tar hänsyn till volymen studenter och längden på de berörda utbildningarna. Fördelningen till respektive universitet och högskola framgår av Tabell 7.5. De lärosäten som inte tilldelats medel ingår inte i tabellen.

Tabell 7.5 Fördelning av kvalitetsbaserad resursfördelning 2013-2015

Tusental kronor

Universitet/ högskola	2013	2014	2015
Uppsala universitet	16 033	32 447	44 969
Lunds universitet	13 391	35 375	51 582
Göteborgs universitet	13 538	11 215	16 585
Stockholms universitet	7 283	6 533	10 821
Umeå universitet	9 221	12 861	20 879
Linköpings universitet	7 724	15 096	20 653
Karolinska institutet	176	7 747	11 729
Kungl. Tekniska högskolan		7 926	10 064
Luleå tekniska universitet	530	2 300	3 128
Karlstads universitet		1 054	1 337
Linnéuniversitetet		1 491	4 177
Örebro universitet	5 138	3 630	4 898
Mittuniversitetet	176	194	246
Blekinge tekniska högskola	529	1 378	1 749
Malmö högskola	294	2 026	14 613
Mälardalens högskola	3 964	2 189	3 849
Högskolan i Borås	1 145	632	2 691
Högskolan Dalarna		340	617
Högskolan i Gävle		1 217	1 544
Högskolan i Halmstad	705	389	556
Högskolan Kristianstad	6 138	3 355	6 647
Högskolan i Skövde	440	2 691	3 725
Högskolan Väst		49	62
Konstfack			926
Kungl. Musikhögskolan i Stockholm			659
Stockholms konstnärliga högskola			62
Södertörns högskola	500	616	1 379
Försvarets högskolan	147	81	103
Sveriges lantbruksuniversitet		146	761
Chalmers tekniska högskola AB		39 607	51 112
Stiftelsen Högskolan i Jönköping	7 928	4 376	6 010
Ersta Sköndal högskola			206
Summa	95 000	196 961	298 340

Kvalitetssäkring av högre utbildning

Universitet och högskolor ansvarar för att verksamheten håller hög kvalitet både i utbildningen och i forskningen. Av lärosätenas årsredovisningar för 2014 framgår att det vid merparten av universitet och högskolor finns riktlinjer, mål och handlingsplaner för kvalitetssäkringsarbetet och att ett stort antal insatser har gjorts de senaste åren.

Hösten 2014 slutförde Universitetskanslersämbetet den cykel med utbildningsutvärderingar som påbörjades 2011. I april 2014 gavs en arbetsgrupp i uppdrag att biträda Utbildningsdepartementet i arbetet med att föreslå hur kvalitetssäkringssystemet för högre utbildning bör utformas. En promemoria med förslag om ett nytt nationellt kvalitetssäkringssystem remissbehandlades under våren 2015 (U2015/01626/UH).

Under 2014 kostade Universitetskanslersämbetets arbete med kvalitetssäkring ca 60 miljoner kronor. Motsvarande siffra för 2013 var ca 80 miljoner kronor. Den lägre kostnaden beror bl.a. på att ämbetet redan under hösten 2014 avslutade utvärderingscykeln och därmed inte hade full kostnad för denna verksamhet under hela året. Under 2013 var dessutom de gemensamma kostnaderna mycket höga på grund av uppstartskostnader vid bildandet av myndigheten.

Myndigheter inom högskoleområdet

Universitets- och högskolerådet har under 2014 bedrivit verksamhet inom sina ansvarsområden service, samordning, främjande och utvecklande verksamhet samt internationellt samarbete och mobilitet inom utbildningsområdet. Myndigheten har inom dessa områden tillhandahållit ett brett utbud av tjänster inom bl.a. antagnings-service, systemförvaltning, information om högskoleutbildning, kompetens och service i tillträdesfrågor, möjlighet till internationellt samarbete samt tillhandahållit statistik och analys inom sina ansvarsområden. Universitets- och högskolerådet har föreskriftsrätt inom bl.a. tillträdesområdet och genomför också bedömning av utländsk utbildning på gymnasial och eftergymnasial nivå. För närmare beskrivning av resultaten av bedömningsverksamheten, se avsnitt Bedömning av utländska utbildningar.

Universitetskanslersämbetet ansvarar för uppgifter i fråga om kvalitetssäkring, granskning av effektivitet, uppföljning, tillsyn och chefsutveckling. För en närmare beskrivning av resultatet inom kvalitetsäkringsuppgiften, se avsnitt Redovisning av indikatorernas utveckling.

Båda myndigheterna har under 2014, utöver att fullgöra myndigheternas olika uppgifter, även arbetat med att stabilisera organisationen och verksamheten genom att t.ex. anpassa den till den ekonomiska ramen. Verksamheterna har under 2014 kontinuerligt följts upp och bedömningen är att de mål som ställts upp för verksamheterna för året i allt väsentligt har uppfyllts.

Jämställdhet i högskolan

Det är fler kvinnor än män som studerar på grundnivå och avancerad nivå i högskolan. Även valet av ämnesområde skiljer sig mellan kvinnor och män. Tydligast var under läsåret 2013/2014 skillnaden inom ämnesområdet vård och omsorg där 85 procent av helårsstudenterna var kvinnor och endast 15 procent var män. Inom ämnesområdet teknik var 34 procent av helårsstudenterna kvinnor och 66 procent män.

Även när det gäller de anställda vid universitet och högskolor finns det skillnader. Av de ca 19 000 doktoranderna under 2014 var 47 procent kvinnor och 53 procent män. Bland de utländska doktoranderna var skillnaderna desto större. Antalet utländska doktorander uppgick till ca 7 300 individer, varav 40 procent var kvinnor och 60 procent män.

Könsfördelningen varierar mellan olika anställningskategorier i högskolan men för samtliga kategorier utom professorer är andelen kvinnor mellan 40–60 procent. Av adjunkterna var 57 procent kvinnor och 43 procent män under 2014, det är den enda anställningskategori där majoriteten av de anställda är kvinnor. Av lektorerna var andelen kvinnor 45 procent och andelen män 55 procent. Av professorerna var 25 procent kvinnor och 75 procent män. Inom den forskande och undervisade personalen fanns det under året också skillnader mellan kvinnor och män i fråga om anställningsform. Av de tillsvidareanställda var 42 procent kvinnor och 58 procent män. Av de tidsbegränsat anställda var 47 procent kvinnor och 53 procent män.

Ytterligare uppgifter om fördelningen av kvinnor och män i utbildning på grundnivå och avancerad nivå, utbildning på forskarnivå samt bland den forskande och undervisande personalen finns redovisade under respektive del i resultatredovisningen.

Statskontoret har redovisat sitt uppdrag om att kartlägga och analysera fördelningen av anslagen för forskning och forskarutbildning vid universitet och högskolor ur ett jämställdhetsperspektiv (S2015/52/JÄM). Kartläggningen omfattade ett urval av lärosäten med fördjupande fallstudier av tre lärosäten. Studien visade att kvinnor får mindre forskningsmedel än män vid de undersökta lärosätena men att skillnaden mellan kvinnor och män varierade mellan och inom lärosätena. Se vidare utg. omr. 13 avsnitt 5.3.2.

Regeringens strategi för att genomföra de jämställdhetspolitiska målen är jämställdhetsintegrering, dvs. att jämställdhetsperspektiv integreras i alla politikområden och i alla led av beslutsfattande, planering och utförande av verksamheter. Universitetskanslersämbetet och Universitets- och högskolerådet ingår numera i utvecklingsprogrammet för jämställdhetsintegrering i staten (JiM) vilket innebär att de fått i uppdrag att redovisa en plan för jämställdhetsintegrering som ska genomföras under 2016–2018. Se vidare utg. omr. 13 avsnitt 5.3.2.

Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Summan av universitets och högskolors takbelopp för utbildning på grundnivå och avancerad nivå uppgick till ca 21 miljarder kronor under 2014. Därutöver tilldelades universitet och högskolor 586 miljoner kronor för särskilda åtaganden. Ett särskilt åtagande är en uppgift som ett universitet eller en högskola har särskild finansiering för och som inte avräknas mot lärosätets takbelopp. För ytterligare information om hur resurstilldelningssystemet för utbildning på grundnivå och avancerad nivå i högskolan fungerar se avsnittet 7.3.1 Kort beskrivning av verksamheten. Under 2014 var det totala utfallet ca 21,3 miljarder kronor vilket motsvarar 102 procent av takbeloppet. Under 2014 hade 15 lärosäten en överproduktion, vilket innebär fler studenter än

vad som ryms inom takbeloppet (se vidare Tabell 7.1).

Sökande och antagna

Intresset för högskolestudier är fortsatt högt. I Tabell 7.6 redovisas sökande, inklusive obehöriga sökande, och antagna till högskoleutbildning inför höstterminen 2014. Antalet sökande utan tidigare högskolestudier ökade med en procent jämfört med föregående höst och uppgick till 135 000 personer, varav 58 procent var kvinnor och 42 procent män. Andelen utan tidigare högskolestudier har minskat i åldrarna 19 och 20 år, men det är fortfarande 19-åringarna som står för den största andelen av ansökningarna.

Tabell 7.6 Sökande och antagna till högskoleutbildning på grundnivå och avancerad nivå

	2011	2012	2013	2014
Sökande (hösttermin)	385 000	403 000	413 000	425 000
Kvinnor %	63	63	62	62
Män %	37	37	38	38
Antagna (hösttermin)	243 000	249 000	242 000	243 000
Kvinnor %	63	62	61	61
Män %	37	38	39	39

Källa: Universitetskanslersämbetet

Det totala antalet sökande till utbildningsprogram och kurser ökade med tre procent hösten 2014 jämfört med hösten 2013.

Majoriteten av de sökande var kvinnor och denna fördelning bland de sökande har varit i stort sett oförändrad under de senaste tio åren.

Antalet kvinnor och män som antogs till högskoleutbildning höstterminen 2014 var nästan oförändrat i jämförelse med föregående år. Av de antagna till högskoleutbildning på grundnivå och avancerad nivå var kvinnorna i majoritet. Fördelningen mellan kvinnor och män bland de antagna har varit i stort sett densamma under senare år.

Studenter i högskolan

Antalet högskolenyborjare, dvs. studenter som för första gången var registrerade vid högskoleutbildning i Sverige, var omkring 2 500 färre

läsåret 2013/14 jämfört med föregående läsår. Kvinnorna stod för två tredjedelar av minskningen. Exkluderas inresande studenter var nedgången för kvinnor fyra procent och tre procent för männen. Antalet inresande studenter som var nyborjare uppgick till omkring 21 400 personer, en minskning med en procent från föregående år. Lsåret 2013/14 var medianåldern för samtliga högskolenyborjare (inkl. inresande studenter) 21,7 år vilket är samma medianålder som föregående läsår. Exkluderas de inresande studenterna var medianåldern för kvinnor 21,2 år och medianåldern för män 20,9 år. Sett till hela studentgruppen minskade medianåldern för registrerade studenter från 26,0 till 24,9 under läsåren 2004/05–2013/14.

Tabell 7.7 Högskolenybörjare, helårsstudenter och registrerade studenter 2009–2014

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Högskolenybörjare*	93 100	107 000	104 300	91 100	90 200	87 700
Kvinnor %	56	55	55	56	57	57
Män %	44	45	45	44	43	43
Helårsstudenter	300 148	315 783	312 810	304 886	299 006	295 417
Kvinnor %	58	58	58	59	59	59
Män %	42	42	42	41	41	41
Registrerade studenter (hösttermin)	356 985	364 895	357 905	351 522	345 473	344 100
Kvinnor %	59	59	60	60	60	59
Män %	41	41	40	40	40	41
Antal studenter i distansutbildning*	115 700	129 600	137 600	131 400	120 100	110 000
Kvinnor %	64	63	63	65	65	65
Män %	36	37	37	35	35	35

Källa: SCB/Universitetskanslersämbetet

*Uppgifterna avser läsår, 2014 innebär läsåret 2013/14.

Totalt fanns ca 295 500 helårsstudenter 2014. Antalet helårsstudenter minskade något jämfört med tidigare år. Minskningen beror delvis på indragningen av medel för inaktiva studenter samt införandet av studieavgifter för studenter som inte är medborgare i en stat som omfattas av avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet eller i Schweiz (s.k. tredjelandsmedborgare) eftersom de medel som tidigare finansierade dessa studenter drogs in då avgifterna infördes. Ytterligare en förklaring är att en utbyggnad av bl.a. läkar- och tandläkarutbildningarna har genomförts vilket delvis har finansierats genom en omfördelning av medel inom högskolesektorn, både mellan och inom lärosäten. Trots minskningen av antalet helårsstudenter mellan 2013 och 2014 ligger utbildningsvolymen kvar på en hög nivå. Andelen kvinnor uppgick till 59 procent och andelen män till 41 procent. Fördelningen mellan kvinnor och män har varit i stort sett densamma under flera års tid.

Antalet registrerade studenter var något lägre höstterminen 2014 än föregående hösttermin. Också bland de registrerade studenterna var antalet kvinnor större än antalet män. En förklaring till detta, som Statistiska centralbyrån och Universitetskanslersämbetet lyfter fram i sin rapport Studenter och examinerade på grundnivå och avancerad nivå 2013/14 (UF 20 SM 1501), är att kvinnor i högre utsträckning än män söker

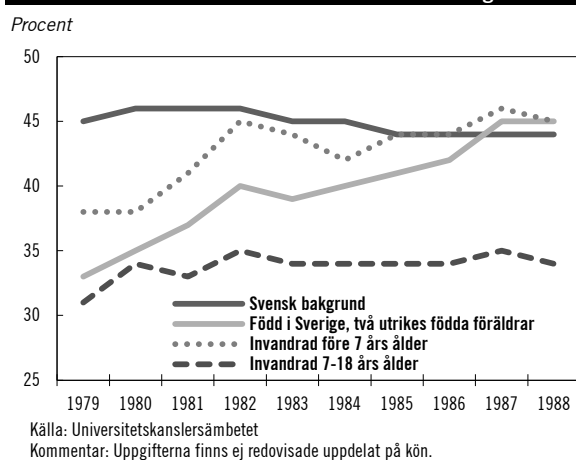
sig till högskolan för att läsa ett yrkesexamensprogram eftersom gymnasieskolans yrkesutbildningar till största del omfattar traditionellt manliga yrken. Även kvinnornas bättre studieresultat i gymnasieskolan kan vara en förklaring till den högre andelen kvinnor i högskolan. Därutöver återkommer kvinnor i större utsträckning än män till nya studieperioder i högskolan.

Under läsåren 2003/04–2010/11 ökade antalet studenter i distansutbildning kraftigt. De senaste läsåren har antalet dock minskat. Jämfört med läsåret 2012/13 studerade åtta procent färre på distans läsåret 2013/14, vilket var en större minskning jämfört med hela studentgruppen där tappet var 0,4 procent. Andelen kvinnor bland studenterna som studerar på distans var något större än andelen kvinnor bland samtliga registrerade studenter, 65 procent respektive 60 procent. Av gruppen studenter i distansutbildning läste två tredjedelar enbart distansbaserad utbildning. Övriga studenter i distansutbildning kombinerade studier på distans med campusbaserad utbildning.

Universitetskanslersämbetet har analyserat andelen som har påbörjat en svensk högskoleutbildning senast vid 25 års ålder bland personer födda 1979–1988 med svensk eller utländsk bakgrund. Bland födda 1988 och som invandrade vid 7–18 års ålder hade 34 procent börjat i högskolan senast vid 25 års ålder (de som invandrat

efter 18 års ålder ingår inte i denna uppföljning av födelsekullar). Det var en mindre övergångsandel jämfört med dem som har svensk bakgrund där andelen uppgick till 44 procent. Övergången till högskolan i födelsekullarna 1979–1988 bland dem med svensk respektive utländsk bakgrund ser i stora delar ut på liknande sätt för kvinnor och män, om än på olika nivåer eftersom en större andel av kvinnorna fortsätter till högskolan. Män som har invandrat någon gång i åldersspannet 7–18 år påbörjar högskolestudier i minst utsträckning, endast 29 procent.

Diagram 7.2 Andel som har påbörjat en svensk högskoleutbildning senast vid 25 års ålder bland personer födda 1979–1988 med svensk eller utländsk bakgrund

Vissa yrkesexamensprogram samt kompletterande utbildningar

De senaste åren har riktade satsningar gjorts mot vissa utbildningar inom vård/medicin- och teknikområdet. I Tabell 7.8 redovisas antalet programnybörjare på civilingenjörsutbildningen, högskoleingenjörsutbildningen, läkarutbildningen, tandläkarutbildningen och sjuksköterskeutbildningen. Som framgår av tabellen har antalet nybörjare på utbildningarna ökat de senaste läsåren. För flera av utbildningarna finns stora skillnader när det gäller könsfördelningen bland nybörjarna.

Tabell 7.8 Programnybörjare på vissa yrkesexamensprogram

	2011/12	2012/13	2013/14
Civilingenjörsexamen	6 850	7 200	7 300
Kvinnor %	29	29	31
Män %	71	71	69
Högskoleingenjörs-examen	4 200	4 400	4 700
Kvinnor %	24	26	26
Män %	76	74	74
Läkarexamen	1 550	1 550	1 600
Kvinnor %	53	53	54
Män %	47	47	46
Tandläkarexamen	350	350	400
Kvinnor %	57	67	66
Män %	43	33	34
Sjuksköterskeexamen	5 150	350	5 400
Kvinnor %	84	57	84
Män %	16	43	16

Källa: SCB/ Universitetskanslersämbetet

Utöver de riktade satsningarna mot utökat antal helårsstudenter på ovanstående utbildningar har medel anvisats till kompletterande utbildningar för personer med avslutad utländsk utbildning som motsvarar en svensk högskoleutbildning för vissa specifika yrkesgrupper inom vård, pedagogik och juridik. Under 2014 pågick på regeringens uppdrag kompletterande utbildningar vid flera lärosäten för motsvarande ca 17 respektive 382 helårsstudenter inom de kompletterande utbildningarna för jurister respektive lärare. Dessutom anordnades kompletterande utbildningar för personer med avslutad läkar-, tandläkar- eller sjuksköterskeutbildning från tredjeland i enlighet med regeringsuppdraget om totalt 119 helårsstudieplatser. Kostnaden för kompletterande utbildningar för utländska akademiker uppgick under 2014 till ca 61 miljoner kronor.

Utöver dessa utbildningar anordnar Sveriges lantbruksuniversitet kompletterande utbildning för veterinärer med särskild finansiering från regeringen.

Examina

Examina inom högskoleutbildning delas in i tre kategorier: generella examina, konstnärliga examina och yrkesexamina. Under de senaste tio läsåren har antalet avlagda examina ökat med ca

35 procent. Under samma period ökade antalet examinerade personer med ca 27 procent. Till viss del förklaras ökningen av att det har blivit vanligare att en student tar ut flera examina för samma studier. Det gäller framför allt vissa yrkesexamina som högskoleingenjörsexamen och sjuksköterskeexamen som kombineras med en generell examen.

Tabell 7.9 Antal examina och examinerade personer

	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14
Examina	61 100	71 700	70 100	74 700	78 000
Kvinnor %	66	65	64	63	64
Män %	34	35	36	37	36
Examinerade	52 400	61 000	59 300	63 200	65 500
Kvinnor %	65	65	63	63	64
Män %	35	35	37	37	36

Källa: SCB/ Universitetskanslersämbetet

Läsåret 2013/14 utfärdades ca 78 000 examina vid universitet och högskolor, 3 300 fler examina än 2012/13. Antalet examinerade personer uppgick till 65 500. Av samtliga examinerade var ca 64 procent kvinnor och 36 procent män. Kvinnorna har varit i majoritet sedan 1977 och andelen kvinnor förväntas fortsätta öka. Antalet masterexamina, en examen som tillkom vid införande av den nya examensstrukturen 2007, föll något till följd av ett minskade antal inresande studenter. Läsåret 2013/14 utfärdades 8 400 masterexamina, vilket var 400 färre än läsåret innan. Av dessa utfärdades 3 800 till kvinnor och 4 600 till män. Under 2013/14 examinerades 13 400 personer vars utbildningstid var 5 år eller längre, vilket var en ökning med 200 från läsåret innan. Av dessa var 6 600 kvinnor och 6 800 män.

Tabell 7.10 Antal examina för vissa yrken

	2011/12	2012/13	2013/14
Lärarexamen	6 514	8 337	8 684
Kvinnor %	80	81	81
Män %	20	19	19
Sjuksköterskeexamen	3 918	3 837	3 910
Kvinnor %	87	86	86
Män %	13	14	14
Civilingenjörsexamen	3 049	3 346	3 764
Kvinnor %	27	29	31
Män %	73	71	69

Källa: SCB/ Universitetskanslersämbetet

Lsåret 2013/14 utfärdades ca 32 600 yrkesexamina varav 22 500 till kvinnor och 10 100 till män. Detta var en ökning med 1 900 yrkesexamina från läsåret innan.

Antalet utfärdade sjuksköterskeexamina var drygt 3 900 läsåret 2013/14, vilket var något fler än föregående läsår. Andelen sjuksköterskeexamina utfärdade till kvinnor var 86 procent och 14 procent till män. Könbalansen är den omvända för civilingenjörer. Ca 31 procent av civilingenjörsexamina utfärdades till kvinnor och 69 procent till män. Totalt utfärdades knappt 3 800 civilingenjörsexamina läsåret 2013/14, vilket var 400 fler än föregående läsår.

Bedömning av utländska utbildningar

Universitets- och högskolerådet ansvarar för bedömning av utländska utbildningar på gymnasial och eftergymnasial nivå. År 2014 inkom 7 730 ansökningar och 7 950 ärenden om erkännande av utländska högskoleutbildningar avgjordes.

Den genomsnittliga handläggningstiden för bedömning av högskoleutbildning har under 2014 varit 150 dagar med en sjunkande trend mot slutet av året (131 dagar sista kvartalet). Det är en ökning från föregående år, då den genomsnittliga handläggningstiden var 128 dagar. Den längre handläggningstiden beror på en ökande ärendemängd, huvudsakligen med anledning av det fortsatt ökande antalet asylsökande från Syrien. Totalt ökade antalet ärenden på alla utbildningsnivåer som Universitets- och högskolerådet ansvarar för från hela världen under 2014 med 31 procent jämfört med året innan, dvs. en ökning från 13 730 ärenden 2013 till 18 000 ärenden 2014.

Universitets- och högskolerådet har under 2014 bistått med information och utbildnings-

insatser om bedömning av utländsk utbildning för bl.a. studievägledare vid universitet och högskolor och vid den kommunala vuxenutbildningen.

Rådet har vidare under 2014 haft en fortsatt samverkan med Statens skolverk i uppgiften att lämna yttranden över utländska utbildningar som ligger till grund för ansökningar om lärarlegitimation. Under året har rådet tagit emot 1 190 begäran om yttrande från Skolverket och lämnat besked i 1 140 ärenden med en genomsnittlig handläggningstid på 55 dagar.

Under 2014 har Universitets- och högskolerådet på uppdrag av regeringen gjort en analys och uppföljning av användningen av utlåtandena över utländsk högskoleutbildning, rapporten Effekter av utlåtandet över utländsk högskoleutbildning (U2013/06179/UH). Uppföljningen visar att det finns en koppling mellan utlåtandet och ett bättre utfall på arbetsmarknaden för de utrikes utbildade personer som har ett utlåtande. Personer som har ett utlåtande arbetar i högre utsträckning än de som inte har ett utlåtande, de har arbeten med högre utbildningskrav och de kommer snabbare i arbete. Skillnaderna i utfallet på arbetsmarknaden är i många fall inte stora men gäller oavsett utbildning, kön, ursprungsregion och skäl för immigration. Personerna i studien möter dock enligt Universitets- och högskolerådet problem på arbetsmarknaden som har att göra med andra faktorer än utlåtandet.

Studenternas internationella rörlighet

Mellan läsåren 2009/10 och 2013/14 har antalet inresande studenter minskat med 22 procent. Antalet utresande studenter ökade under samma period med 9 procent. Läsåret 2012/13 inträffade ett trendbrott då antalet inresande kvinnor blev fler än männen. Fler kvinnor än män bedrev under läsåren 2009/10 till 2013/14 utlandsstudier.

Tabell 7.11 Antal in- och utresande kvinnor och män läsåren 2009/10–2013/14

	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14
Inresande	41 900	46 700	38 100	33 900	32 600
Kvinnor %	44	44	47	51	52
Män %	56	56	53	52	48
Utresande	26 500	26 600	27 700	28 300	28 900
Kvinnor %	60	60	59	59	59
Män %	40	40	41	41	41

Källa: SCB/ Universitetskanslersämbetet

Utresande studenter

Under läsåret 2013/14 studerade 28 900 svenska studenter utomlands, vilket var drygt 600 fler än föregående läsår. Av de utresande studenterna var 66 procent fritt utresande studenter (s.k. freemover-studenter) och 24 procent utbytesstudenter, medan 10 procent studerade språkurser på eftergymnasial nivå.

Majoriteten av de utresande studerade i Europa, främst i Storbritannien, Danmark och Polen. Nordamerika lockade fler studenter och allt fler valde att studera i Asien.

Av antalet studenter, exklusive inresande studenter, som hade avlagt examen i Sverige under läsåret 2013/2014 hade 14 procent studerat utomlands under sin utbildning. Det finns dock stora variationer mellan olika examensgrupper. Av civilekonomerna hade varannan examinerad studerat utomlands, av dem som hade avlagt en lärarexamen hade två procent av de examinerade studerat utomlands och av dem som hade avlagt en sjuksköterskeexamen hade fem procent av de examinerade studerat utomlands.

Inresande studenter

Lsåret 2013/14 deltog 32 600 inresande studenter i svensk högskoleutbildning, vilket var 1 400 färre än föregående år. Antalet fritt inresande studenter har dock ökat, även bland de som betalar studieavgifter, och minskningen finns i stället bland utbytesstudenterna. Jämfört med föregående läsår har antalet inresande ökat från länder utanför EU/EES och minskat från EU/EES. Kvinnorna var, liksom läsåret innan, i majoritet bland de inresande: 51 procent av de inresande var kvinnor och 49 procent var män. Av dessa inresande studenter var det 21 400 som studerade i Sverige för första gången vilket är 200 färre än föregående år.

Av de inresande nybörjarstudenterna var 64 procent utbytesstudenter och 36 procent fritt inresande studenter.

Av inresande utbytesstudenter som var nybörjare vid svenska universitet och högskolor 2013/14 kom ungefär 6 procent från nordiska länder, och 71 procent från övriga Europa. Därefter följde Asien och Nordamerika med 15 respektive 8 procent. Av de fritt inresande studenterna som var nybörjare kom 38 procent från Europa. Därefter följde Asien med 17 procent. De enskilt största länderna var Tyskland, Finland och Kina. Av de studieavgiftsbetalande fritt inresande studenterna kom de flesta från Kina, Indien, Iran, Pakistan och USA.

Lsåret 2013/14 läste i stort sett samtliga utbytesstudenter fristående kurser medan 71 procent av de fritt inresande studenterna läste ett utbildningsprogram.

Studieavgifter

Hösten 2011 infördes studieavgifter och anmälningsavgifter för personer som inte är medborgare i en stat som omfattas av avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet eller i Schweiz (s.k. tredjelandsmedborgare). Syftet med införandet av studieavgifter var att svenska lärosäten skulle konkurrera med kvalitet och inte främst med avgiftsfri utbildning.

Lsåret 2013/14 betalade ca 1 900 studenter studieavgift som nybörjare i svensk högskoleutbildning vilket var en ökning från föregående år. Av dessa studenter var 43 procent kvinnor och 57 procent män. Det totala antalet avgiftsbetalande studenter i svensk högskoleutbildning uppgick läsåret 2013/14 till ca 3 200. Av dessa var 43 procent kvinnor och 57 procent män. Av de studieavgiftsbetalande fritt inresande studenterna kom de flesta från Kina, Indien, Iran, Pakistan och USA.

Under 2014 anvisades sammanlagt 210 miljoner kronor för stipendier till avgiftsskyldiga studenter, vilket framgår av Tabell 7.12. Av dessa medel avsåg 150 miljoner kronor stipendier inom utgiftsområde 7, Internationellt bistånd, anslaget 1:1 Biståndsverksamhet. Vidare avsåg 60 miljoner kronor medel inom utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning, anslaget 4:1 Internationella program.

Tabell 7.12 Stipendier till tredjelandsstudenter

Tusentals kronor				
Stipendier till tredjelandsstudenter	2011	2012	2013	2014
Utgiftsområde 16: Utbildning och universitetsforskning (endast studieavgiftskostnader)	30 000	60 000	60 000	60 000
Utgiftsområde 7: Stipendieprogram långsiktiga samarbetsländer (studieavgiftskostnader och levnadsomkostnader)	30 000	30 000	30 000	80 000
Utgiftsområde 7: Stipendieprogram OECD-DAC (studieavgiftskostnader och levnadsomkostnader)		20 000	70 000	70 000
Total	60 000	110 000	160 000	210 000

Universitets- och högskolerådet fördelar de ovan nämnda medlen, 60 miljoner kronor, från utgiftsområde 16 till statliga universitet och högskolor och vissa enskilda utbildningsanordnare. Universitets- och högskolerådet uppskattar att lärosätena under läsåret 2013/14 beviljade totalt ca 560 nya stipendier.

Stipendieprogrammen som finansieras med medel från utgiftsområde 7 administreras av Svenska institutet. Under 2014 beviljade Svenska institutet 447 stipendier till studenter från de långsiktiga samarbetsländerna. Av stipendierna beviljades 73 procent till män och 27 procent till kvinnor, vilket speglar söktrycket mellan män och kvinnor. Svenska institutet beviljade under 2014 även 157 stipendier till studenter från OECD/DAC-länder. Av dessa stipendier beviljades 45 procent till kvinnor och 55 procent till män.

Etablering på arbetsmarknaden

Statistiska centralbyråns arbetskraftsundersökning (AKU) visar att arbetslösheten är lägre bland högskoleutbildade än bland de personer vars högsta utbildningsnivå är fullgjord gymnasieskola eller grundskola. Detta gäller oavsett konjunkturläge.

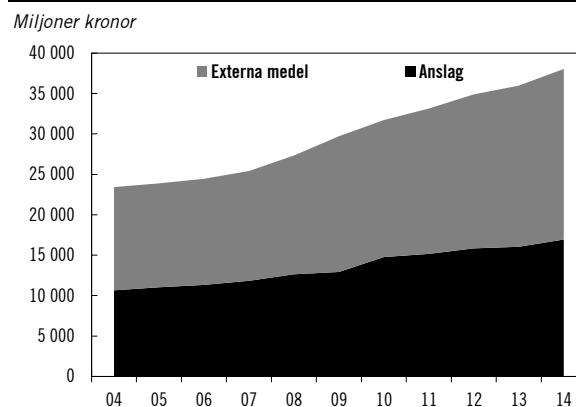
Universitetskanslersämbetets rapport Etableringen på arbetsmarknaden 2011 – examinerade 2009/10 (rapport 2013:11) behandlar högskoleutbildades etablering på arbetsmarknaden. Rapporten publiceras vartannat år. Regeringen redogjorde i budgetpropositionen för 2015 för rapportens innehåll. Av rapporten framgår att etableringen på arbetsmarknaden är fortsatt god då 78,3 procent av dem med avlagd examen läsåret 2009/10 hade etablerat sig på arbetsmarknaden 2011. Etableringsgraden var något lägre för kvinnor, 77,7 procent jämfört med 79,6 procent för männen. Den sammantagna etableringsgraden var något högre jämfört med gruppen som tog examen år 2008/09 (75,4 procent) på grund av ett förbättrat konjunkturläge mellan mät-tillfällen. Även 2008/09 hade kvinnorna en något lägre etableringsgrad, 74,2 procent mot männens 78,0 procent.

Forskning

Lärosätenas statsanslag för forskning och utbildning på forskarnivå var 16,9 miljarder kronor 2014. Jämfört med 2013 har de direkta anslagen ökat med ca 900 miljoner kronor. Anslagen för forskning och utbildning på forskarnivå utgjorde ca 45 procent av lärosätenas alla intäkter för forskning under 2014. Denna andel har i stort sett varit konstant under de senaste tio åren.

Utöver de direkta anslagen uppgick lärosätenas intäkter för forskning från nationella och internationella forskningsfinansierare till 17,3 miljarder kronor samt intäkter från uppdragsforskning, avgifter och finansiella intäkter till 3,8 miljarder kronor. Av de externa intäkterna för forskning var ungefär 34 procent bidrag från statliga myndigheter och stiftelser som har bildats av staten.

Diagram 7.3 Universitet och högskolors intäkter för forskning 2004–2014

Källa: SCB/ Universitetskanslersämbetet

Anslagen för forskning och utbildning på forskarnivå används främst till grundforskning i form av lönekostnader för lektorer och professorer, samfinansiering av externa forskningsprojekt och riktad forskning till särskilt utpekade strategiska forskningsområden. Anslagen används också till strategiska insatser för meritering av yngre forskare eller för forskare inom områden med ojämn könsfördelning och finansiering av utbildning på forskarnivå. Samfinansiering av externa projekt avser dels sådana medel som skjuts till när de externa forskningsmedlen inte finansierar forskningsprojekt fullt ut, dels sådana medel som krävs som medfinansiering av vissa finansiärer. Genom att införa Sveriges universitets- och högskoleförbunds redovisningsmodell för indirekta kostnader har lärosätena ökat sin kontroll över forskningsprojektens totala kostnader och gjort det tydligare vilken del av forskningsprojekten som finansieras med anslagsmedel.

Kvalitetsbaserad fördelning av forskningsmedel

I propositionen Ett lyft för forskning och innovation (prop. 2008/09:50, bet. 2008/09:UbU4, rskr. 2008/09:160) bedömde regeringen att en ny modell för resurstilldelning för forskning och utbildning på forskarnivå borde införas. I enlighet med propositionen har sedan 2009 anslagsmedel fördelats till universitet och högskolor utifrån deras resultat, mätt med resultatindikatorerna externa medel och vetenskaplig produktion.

Verket för innovationssystem har fått i uppdrag att utforma metoder och kriterier för bedömning av prestation och kvalitet i lärosätenas samverkan med det omgivande

samhället samt att utlysa och fördela medel för forskning och forskarutbildning baserat på modellen. Uppdraget ska slutredovisas till årsskiftet 2016/17.

Resultatindikatorerna har sedan 2009 använts vid fördelningen av nya medel för forskning och utbildning på forskarnivå som tillförts universitet och högskolor. Dessutom har under perioden 2010–2014 en omfördelning av forskningsmedel skett i enlighet med resultatindikatorerna. Det totala belopp som omfördelats är summan av de medel som har omfördelats året innan och tio procent av de nya resurserna som tillfördes universitet och högskolor året innan. Under 2014 har ytterligare tio procent av anslaget omfördelats. Förändringen av den kvalitetsbaserade resurstilldelningen beskrivs i den nämnda propositionen Ett lyft för forskning och innovation.

Tabell 7.13 Omfördelning av forskningsmedel 2011–2014*Tusentals kronor*

UNIVERSITET/ HÖGSKOLA	Omför- delning 2011	Omför- delning 2012	Omför- delning 2013	Omför- delning 2014
Uppsala universitet	-5 616	-6 335	-2 221	-1 034
Lunds universitet	-4 381	-5 148	-4 500	11 622
Göteborgs universitet	1 289	581	3 809	-1 189
Stockholms universitet	2 724	1 857	-445	-2 650
Umeå universitet	-486	2 838	53	-12 611
Linköpings universitet	890	1 997	3 317	4 768
Karolinska institutet	1 521	1 013	-1 407	30 398
Kungl. Tekniska högskolan	-697	-1 355	296	3 920
Luleå tekniska universitet	-58	410	4	-5 117
Karlstads universitet	97	431	488	-6 793
Linnéuniversitetet	1 307	462	-65	-12 229
Örebro universitet	817	1 132	371	-5 297
Mittuniversitetet	1 141	1 609	311	-2 360
Blekinge tekniska högskola	342	221	143	-2 719
Malmö högskola	28	490	511	-729
Mälardalens högskola	411	265	-177	1 004
Gymnastik- och idrottshögskolan	332	17	-123	-807
Högskolan i Borås	66	143	-35	-1 504
Högskolan Dalarna	206	-130	157	-2 294
Högskolan i Gävle	486	221	-592	-4 335
Högskolan i Halmstad	256	-444	1 089	-825
Högskolan Kristianstad	666	-691	-302	-2 214
Högskolan i Skövde	-174	-333	763	-791
Högskolan Väst	138	26	189	-501
Södertörns högskola	427	493	340	7 098
Sveriges lantbruksuniversitet	-1 734	-234	-3 014	-2 368
Chalmers tekniska högskola AB	-220	-177	996	6 309
Stiftelsen Högskolan i Jönköping	161	876	-80	3 244

Den faktiska omfördelningen har varit relativt blygsam. Det lärosäte som förlorat mest medel har sammanlagt förlorat 15 miljoner kronor under perioden 2011–2014. Det lärosäte som tilldelats mest medel har tilldelats 31 miljoner kronor.

Utbildning på forskarnivå

Alla universitet får enligt högskolelagen utfärda generella examina på forskarnivå. Med anledning av propositionen Forskarutbildning med profilering och kvalitet (prop. 2008/09:134, bet. 2008/09:UbU18, rskr. 2008/09:276) har författningsändringar beslutats som medför att högskolor som inte är universitet sedan den 1 januari 2010 kan ansöka om tillstånd att utfärda sådana examina på forskarnivå. Examens-tillståndet söks inom ett område och beslutas i fråga om statliga lärosäten av Universitetskanslersämbetet. Konstnärliga examina på forskarnivå får universitet och högskolor utfärda inom ett område endast efter tillstånd av Universitetskanslersämbetet. För enskilda utbildningsanordnare fattar regeringen beslut om tillstånd att utfärda examina efter att Universitetskanslersämbetet lämnat yttrande över ansökan.

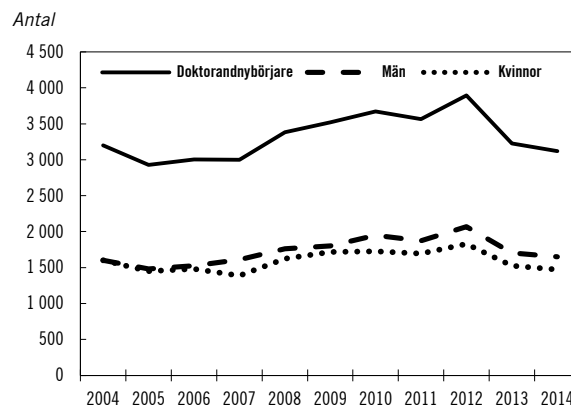
Doktorandnybörjare

Antalet doktorandnybörjare uppgick 2014 till 3 120 vilket är drygt 100 färre än året innan. Flest nybörjare fanns liksom föregående år inom medicin och hälsovetenskap och det lägsta antalet fanns inom lantbruksvetenskap. Könsfördelningen bland doktorandnybörjarna var 2014, liksom året innan, relativt jämn med 47 procent kvinnor och 53 procent män. Könsfördelningen bland doktorandnybörjarna skiljer sig dock mellan olika forskningsämnesområden. Av doktorandnybörjarna i naturvetenskap var andelen kvinnor 33 procent och andelen män 67 procent. Inom teknik var andelen kvinnor 34 procent och andelen män 66 procent. Det senare är en ökning av andelen kvinnor med 5 procentenheter sedan föregående år.

Även antalet utländska doktorandnybörjare minskade under 2014 jämfört med året innan, men eftersom antalet svenska nybörjare också minskade är andelen utländska nybörjare densamma som föregående år, 40 procent, varav 39 procent kvinnor och 61 procent män.

Antalet licentiatnybörjare minskade 2014 och uppgick till ca 260 till varav 47 procent kvinnor och 53 procent män.

Diagram 7.4 Doktorandnybörjare 2004–2014

Källa: SCB/Universitetskanslersämbetet

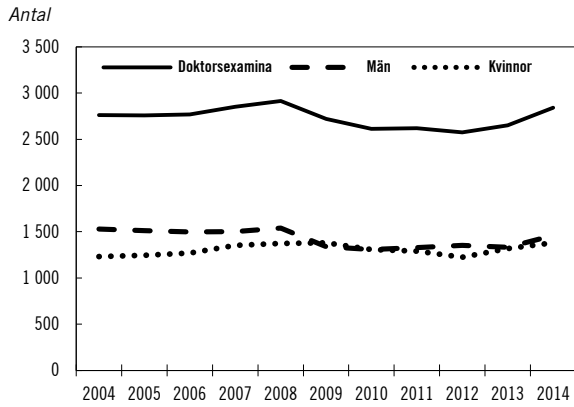
Aktiva doktorander

Antalet doktorander uppgick hösten 2014 till ca 19 000 vilket är något färre än föregående höst då antalet var ca 19 100. Av doktoranderna var 47 procent kvinnor och 53 procent män.

Andelen doktorander som ägnade sig åt studier på forskarnivå på heltid uppgick till 59 procent, vilket var en liten minskning jämfört med tidigare år. Andelen kvinnor som studerade på heltid var 55 procent vilket var lägre än männen där 63 procent studerade på heltid. Att ca 40 procent av doktoranderna studerade på deltid kan delvis förklaras med att en doktorand kan ha påbörjat sin forskarutbildning en bit in på terminen eller återkommit efter ett uppehåll. En annan förklaring är att en del doktorander genomför sin utbildning på deltid vid sidan om ett annat arbete, t.ex. en läkaranställning.

Doktorsexamina och licentiatexamina

I ett längre perspektiv har antalet doktors-examina ökat. Sedan 2008, det år då flest doktorsexamina utfärdades, har antalet minskat under flera år för att sedan återigen stiga från 2012. År 2014 uppgick antalet utfärdade doktorsexamina till 2 843. Flest doktorsexamina avlades inom medicin och hälsovetenskap. Av det totala antalet doktorsexaminerade var könsfördelningen jämn med 49 procent kvinnor och 51 procent män. Dock finns det skillnader i könsfördelningen mellan olika ämnesområden, t.ex. utfärdades 62 procent av doktorsexamina inom medicin och hälsovetenskap till kvinnor och 38 procent till män. Antalet licentiatexamina steg under 2014 till 834, att jämföra med föregående års 771 examinerade.

Diagram 7.5 Doktorsexamina 2004–2014

Doktorandernas försörjning

Den vanligaste försörjningsformen inom samtliga ämnesområden utom medicin och hälsovetenskap var doktorandanställning. I ett längre perspektiv kan man se att doktorandanställning blivit allt vanligare. Av doktoranderna hade 55 procent en doktorandanställning 2007 och 2014 var andelen 65 procent. Det var sex procent av doktoranderna som hade utbildningsbidrag och sju procent som hade stipendier 2014. Övriga doktorander var t.ex. företagsdoktorander, anställda inom högskolan eller hade övrig finansiering.

7.3.3 Analys och slutsatser

Under 2014 har det övergripande målet för verksamhetsområdet varit att utbildning och forskning vid universitet och högskolor ska hålla en internationellt sett hög kvalitet och bedrivas effektivt. Universitetskanslersämbetets utvärderingar av högskoleutbildningar visar att en majoritet av utbildningarna har fått omdömet hög eller mycket hög kvalitet. Utvärderingarna har också visat att omdömena mycket hög kvalitet alternativt bristande kvalitet förekommer på både stora och små lärosäten. Av de utbildningar som har fått omdömet bristande kvalitet har en klar majoritet uppfyllt kvalitetskraven efter det att lärosätena har fått möjlighet att vidta åtgärder. Vid utgången av augusti 2015 har ett examenstillstånd återkallats under fyraårscykeln och ett flertal utbildningar har lagts ned av lärosätena själva efter Universitetskanslersämbetets granskningar. Universitet och högskolor har ett långtgående ansvar för sitt interna kvalitetsarbete och det är av stor vikt att varje lärosäte har ett internt kvalitetssäkrings-system som ger lärosätet möjlighet att uppnå hög kvalitet i sina utbildningar.

Flertalet universitet och högskolor har under de senaste åren genomfört förändringar i sina utbildningsutbud vilket har medfört att universitet och högskolor i högre utsträckning ger möjligheter för utbildning där efterfrågan från studenterna och arbetsmarknad är stor. Det är viktigt att utbildningsutbudet i högskolan är varierat och att det möjliggör t.ex. fort- och vidareutbildning. I ett balanserat utbildningsutbud bör det också finnas en flexibilitet vad gäller studieformer och studietakt. Enligt regeringens mening bör varje lärosäte fatta strategiska beslut om profilering av sitt utbildningsutbud och de senare årens utveckling tyder på att lärosätena blivit allt mer medvetna om vikten av att fatta strategiska beslut.

I målet för verksamhetsområdet har också ingått att utbildning och forskning vid universitet och högskolor ska bedrivas effektivt. Regeringen har tidigare uttalat att det oavsett utbildningsform är viktigt att lärosätena strävar efter en hög prestationsgrad så att högskoleutbildningarna bedrivs effektivt. Uppgifter från Universitetskanslersämbetet visar att de senaste årens trend med fallande prestationsgrader inom utbildningarna på grundnivå och avancerad nivå inte bara har stannat av, utan att den

genomsnittliga prestationsgraden till och med ökat något. Detta tyder på att effektiviteten i högskoleutbildningarna har ökat.

Uppgifter från Statistiska centralbyrån visar att arbetslösheten är lägre för personer med eftergymnasial utbildning jämfört med grupper med lägre utbildningsnivå. Antalet sökande till universitet och högskolor var fler än någonsin under 2014. Samtidigt minskade antalet helårsstudenter och högskolenyborjare något under 2014. Det tyder på att efterfrågan på högskoleutbildning 2014 var större än högskolans dimensionering.

Det finns fortfarande brister när det gäller jämställdheten vid universitet och högskolor. Fler kvinnor och män väljer att läsa en högskoleutbildning i dag jämfört med tidigare. Skillnaden mellan kvinnor och mäns benägenhet att läsa en högskoleutbildning är dock stor och blir dessutom allt större. Inom utbildning på grundnivå och avancerad nivå studerar fler kvinnor än män. Inom utbildningen är också förekomsten av könsbundna utbildningsval ett fortsatt problem. Regeringen kan konstatera att kvinnor och mäns olika utbildningsval gör det svårare att uppnå det jämställdhetspolitiska målet om ekonomisk jämställdhet.

Under 2013 skedde ett trendbrott bland de utländska studenterna, då fler kvinnliga än manliga studenter valde att studera i Sverige. Trots att andelen kvinnor är större än andelen män inom utbildning på grundnivå och avancerad nivå är 75 procent av professorerna män. Andelen kvinnliga professorer ökar visserligen men förändringen är långsam. Ökningen har också skett i långsammare takt de senaste åren än tidigare. Regeringens slutsats är att det behövs ytterligare arbete för att målsättningen om jämställda karriärvägar inom universitet och högskolor ska nås.

Regeringen har i avsnitt 7.3.2 redovisat resultaten för de indikatorer och andra bedömningsgrunder som har valts ut för verksamhetsområdet. Utifrån det som redovisas i fråga om resultaten i Universitetskanslersämbetets kvalitetsutvärderingar och beslut om tillstånd att utfärda examina samt andelen disputerade lärare vid universitet och högskolor kan regeringen konstatera att utbildningen på grundnivå och avancerad nivå i huvudsak håller hög kvalitet. Regeringen noterar också en fortsatt ökning av andelen disputerade lärare vid universitet och högskolor. I fråga om lärosätenas

förmåga att attrahera externa medel för forskning ökade denna ytterligare under 2014 vilket tyder på att även forskningen håller en fortsatt hög kvalitet. Regeringen anser att de resultat som redovisas i avsnittet i fråga om prestationsgraden i utbildning på grundnivå och avancerad nivå samt examensfrekvensen bland nybörjare i utbildning på forskarnivå tyder på en

ökad effektivitet i universitet och högskolors verksamhet. Mot bakgrund av det som redovisas ovan är regeringens bedömning att de mål som ställts upp för verksamhetsområdet huvudsakligen har uppfyllts, men att det finns områden som bör utvecklas ytterligare.

8 Forskning

8.1 Omfattning

Området forskning inom utgiftsområde 16 omfattar anslag till forskning, forskningens infrastruktur, nyttiggörande av forskningsbaserad kunskap och forskningsinformation. Anslagen avser Vetenskapsrådet, Rymdstyrelsen, Kungl. biblioteket, Institutet för rymdfysik, Polarforskningssekreteriatet och Centrala etikprövningsnämnden samt de sex regionala etikprövningsnämnderna i Göteborg, Linköping, Lund, Stockholm, Umeå och Uppsala.

8.2 Mål för området

Målet för forskningspolitiken är att Sverige ska vara en framstående forskningsnation, där forskning och innovation bedrivs med hög kvalitet och bidrar till samhällets utveckling och näringslivets konkurrenskraft.

8.3 Resultatredovisning

8.3.1 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

För internationella jämförelser av forskningens kvalitet används ofta mått som bygger på statistiska analyser av publicering av vetenskapliga resultat. De två mest förekommande bibliometriska måtten är publiceringar och citeringar. De gör det möjligt att jämföra ämnen och lärosäten nationellt och internationellt. Olika ämnen har dock olika publicerings-

traditioner, och vissa forskningsområden har en högre internationell relevans än andra som är mer nationellt präglade. Bibliometriska mått avspeglar forskning som utfördes ett antal år tillbaka i tiden och tenderar att gynna redan etablerad forskning. Det finns i dag få motsvarande entydiga och etablerade mått för att följa upp relevans- och nyttiggörandeaspekterna av resultat av forskning och utveckling vid universitet och högskolor. Även om bibliometriska mått inte är liktydigt med kvalitet är det dessa mått som används internationellt när forskningsresultatens kvalitet rankas.

De indikatorer för forskning som används för att redovisa resultaten inom verksamhetsområdet är följande:

- antal vetenskapliga artiklar, som ett mått på vetenskaplig produktivitet i Sverige och vissa mindre och medelstora länder (källa: Web of Science och Scopus),
- antal vetenskapliga artiklar i Japan, Sydkorea och vissa större europeiska länder (källa: Web of Science och Scopus),
- genomsnittligt antal fältnormaliserade citeringar per artikel, för de mest citerade länderna inkl. Sverige (källa: Web of Science och Scopus), och
- genomsnittligt antal fältnormaliserade citeringar för olika vetenskapsområden i Sverige (källa: Web of Science och Scopus).

Antalet vetenskapliga artiklar per land är ett mått på hur omfattande forskningen är som bedrivs i respektive land. Genomsnittligt antal fältnormaliserade citeringar per artikel (dvs. jämförelse av medelciteringar inom samma forskningsfält) är ett mått på vilken påverkan på

vetenskapen ett arbete har. Denna synlighet brukar generellt användas som ett mått på forskningens kvalitet. Se vidare under avsnittet Forskningsfinansiering i Sverige.

Publiceringsdata mäts utifrån två databaser, Web of Science som inkluderar 12 000 tidskrifter samt Scopus som inkluderar ca 20 000 tidskrifter, varav en större andel i Scopus än hos Web of Science avser tidskrifter från Europa och Asien.

När det gäller universitets och högskolors samverkan med det omgivande samhället, nyttiggörande av forskningsresultat samt innovation, se avsnittet Nyttiggörande av forskning.

8.3.2 Resultat

Forskningsfinansiering i Sverige

Det svenska nationella målet för forskning och utveckling (FoU) är att de totala investeringarna i FoU ska uppgå till ungefär fyra procent av BNP 2020. Detta mål presenterades i 2011 års ekonomiska vårproposition (prop. 2010/11:100). År 2000 uppställdes målet inom EU att de samlade privata och offentliga investeringarna av FoU ska uppgå till tre procent av BNP 2010. Flera länder inom EU har ökat sina avsättningar för FoU till följd av detta och uppnår därmed målet. Målsättningen att fler länder ska uppnå målet till 2020 kvarstår.

De statliga anslagen för FoU beräknas av Statistiska centralbyrån (SCB) uppgå till 33,1 miljarder kronor 2015.

Förutom medlen till FoU inom statens budget beräknas investeringar i FoU under 2014 göras med 1,3 miljarder kronor från de forskningsstiftelser som bildades med löntagarfundsmedlen, med närmare 4 miljarder kronor från EU:s forskningsmedel och med drygt 2 miljarder kronor från kommuners och landstings medel för FoU. Sammantaget uppskattas statens investeringar och övriga offentliga investeringar i FoU uppgå till drygt 40 miljarder kronor 2015, vilket motsvarar en andel av BNP på knappt 1,1 procent, en nivå som har varit konstant sedan 2013.

Det svenska näringslivet tillhör de mest FoU-intensiva i världen. SCB uppskattar att företagens investeringar i FoU uppgick till 85,9 miljarder kronor 2013, vilket är en ökning med 3,2 miljarder kronor jämfört med 2011 i

fasta priser. Företagens investeringar i FoU motsvarade 2013 en andel på 2,3 procent av BNP. Företagens investeringar minskade mellan 2001 och 2003 med åtta procent. Därefter har det legat relativt konstant. Tillsammans med offentliga avsättningar på cirka 1,1 procent 2013 avsattes därmed cirka 3,4 procent av BNP för FoU 2013.

Svensk forskning i internationell jämförelse

Sverige och Schweiz var tidigare de två länder som producerade flest artiklar inom forskning per capita. Forskare i Sverige var medförfattare till ca 25 000 artiklar, och forskare i Schweiz till ca 28 000, se diagram 8.1. Den svenska produktionen av vetenskapliga artiklar har ökat med 70 procent sedan 1996 medan den för Schweiz har mer än fördubblats. Räknat per capita publiceras fler artiklar även från Danmark.

Den största ökningen av vetenskaplig produktion har skett i Asien. Kina har sjufaldigt ökat sin publicering av vetenskapliga artiklar sedan 2000 och i Sydkorea har produktionen fyrfaldigats under samma period. Från Sydkorea publicerades år 2000 ungefär lika många artiklar som från Sverige, medan det 2013 publiceras mer än dubbelt så många artiklar från Sydkorea jämfört med Sverige. Kina är nu, efter USA, världens näst största producent av vetenskapliga artiklar. Från dessa länder deltar forskare i över 300 000 respektive 400 000 artiklar årligen. Därefter följer Storbritannien, Tyskland och Japan, se diagram 8.2. Diagrammet inkluderar dock inte USA och Kina.

Diagram 8.1 Antal vetenskapliga artiklar, som ett mått på vetenskaplig produktivitet i Sverige och vissa mindre och medelstora länder 1996–2014

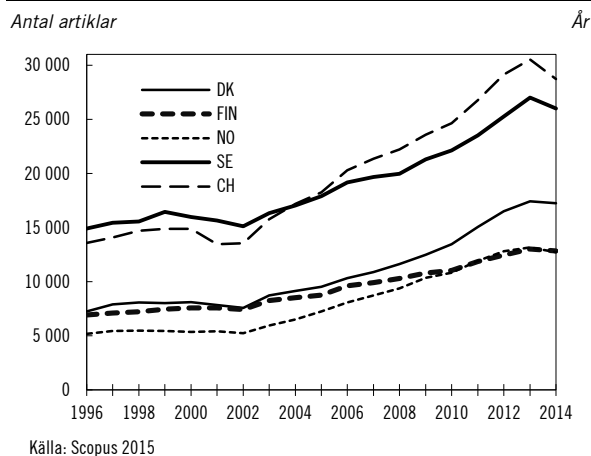
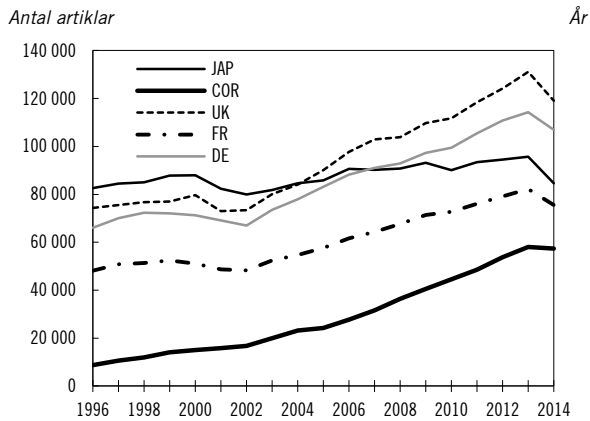
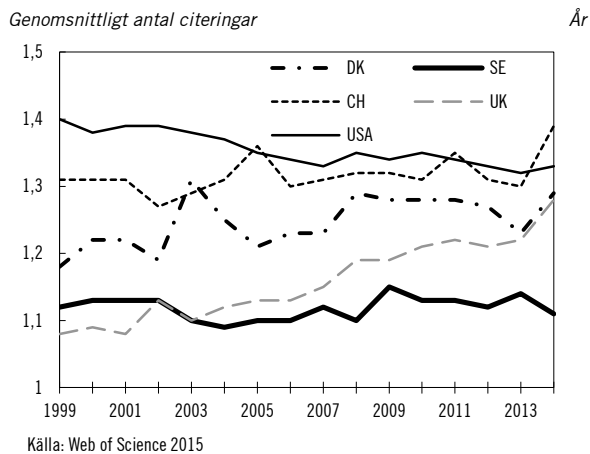
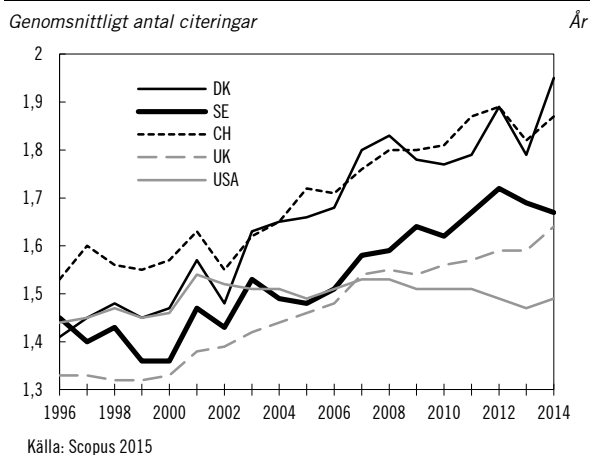

Diagram 8.2 Antal vetenskapliga artiklar i Japan, Sydkorea och vissa större europeiska länder 1996–2014

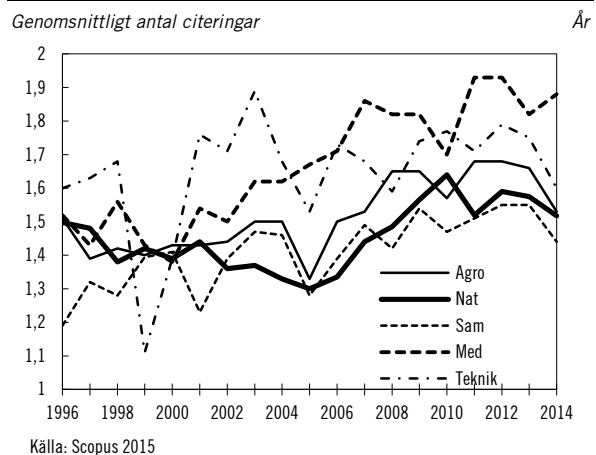
Anm. Databasen Web of Science ger samma inbördes ordning, men inkluderar färre artiklar eftersom databasen täcker färre tidskrifter.

Diagram 8.3 Genomsnittligt antal fältnormaliserade citeringar per artikel för de mest citerade länderna inkl. Sverige 1999–2014. Världsgenomsnittet är lika med 1.**Diagram 8.4 Genomsnittligt antal fältnormaliserade citeringar per artikel för de mest citerade länderna inkl. Sverige 1996–2014. Världsgenomsnittet är lika med 1.**

Ett mått på kvalitet är antalet citeringar av vetenskapliga artiklar. Sverige återfinns bland de tio länder i världen varifrån artiklar citeras mest. När

kvaliteten på forskning mäts, som fält-normaliserade medelciteringar, dvs. ett medelvärde för alla områden av antalet citeringar dividerat med medelantalet citeringar för varje område, ligger medelciteringarna i de tidskrifter som täcks av Web of Science för svenska publikationer cirka tio procent över världsgenomsnittet, se diagram 8.3. Motsvarande mätning med databasen Scopus som har en större täckning av tidskrifter, särskilt avseende europeiska och asiatiska tidskrifter jämfört med Web of Science, visar högre citeringsgrad för svenska artiklar som dessutom ökar efter 2006. Sverige som citeras ca 50–60 procent över världsgenomsnittet ligger här högre än USA och Storbritannien, men lägre än Danmark och Schweiz, se diagram 8.4.

När enskilda forskningsområden för Sverige jämförs ligger medicin och teknik högst, följt av agronomi och naturvetenskap med en citeringsgrad på 40–60 procent över världsgenomsnittet. Även för samhällsvetenskap är trenden att det ökar mot denna nivå, se diagram 8.5. Inom humaniora har publiceringen ökat, vilket har resulterat i ett ökat antal citeringar, dock med en stor variation över tid beroende på ett jämförelsevis litet antal artiklar. Slutsatser är därför svåra att dra avseende citeringsgraden.

Diagram 8.5 Genomsnittligt antal fältnormaliserade citeringar för olika vetenskapsområden i Sverige 1996–2014. Världsgenomsnittet är lika med 1.

Fördelning av statliga medel till forskning

Enligt Statistiska centralbyrån (SCB) beräknas de statliga anslag som investeras i FoU uppgå till 33,1 miljarder kronor 2015, vilket är en minskning med nästan 200 miljoner kronor i fasta priser jämfört med rapporterat för 2014.

FoU-medlen i statens budget 2015 beräknas därmed av SCB motsvara 0,81 procent av BNP.

Av de totala FoU-medlen 2015 om 33,1 miljarder kronor anvisades 22,5 miljarder kronor inom utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning. Universitet och högskolor tilldelades 13,7 miljarder kronor av dessa medel som direkta forskningsanslag. Dessutom fördelades 1,1 miljarder kronor av anslaget till Sveriges lantbruksuniversitet för forskning och forskarutbildning. Sammantaget uppgår anslagen till universitet och högskolor för forskning och utbildning på forskarnivå till 14,8 miljarder kronor 2015.

De fyra myndigheterna med särskilda uppgifter att finansiera FoU, dvs. Vetenskapsrådet, Verket för innovationssystem (Vinnova), Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande (Formas) och Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd (Forte) beräknas fördela 9,5 miljarder kronor under 2015, se tabell 8.1. Statens energimyndighets finansiering av FoU beräknas uppgå till 1,1 miljarder kronor. Även de olika försvarsmyndigheternas finansiering beräknas till 1,1 miljarder kronor 2015. Inom utgiftsområde 7 Internationellt bistånd finansieras FoU med 1 miljard kronor och inom utgiftsområde 16 Rymdstyrelsen finansieras FoU med 0,9 miljarder kronor.

Övriga myndigheters finansiering beräknas uppgå till 4,7 miljarder kronor.

Tabell 8.1 Medel från statsbudgeten 2015 efter mottagare

Mottagare	mdkr	Procentuell fördelning
Universitet och högskolor	14,8	44,7
Vetenskapsrådet	5,6	16,9
Vinnova	2,4	7,3
Formas	1,0	3,0
Forte	0,5	1,5
Rymdstyrelsen	0,9	2,7
Statens energimyndighet	1,1	3,3
Försvarsmyndigheter	1,1	3,3
Biståndsverksamhet	1,0	3,0
Övriga myndigheter	4,7	14,2
Totalt	33,1	100

Källa: Statistiska centralbyrån (SCB)

Ett urval av de statliga medel om 4,7 miljarder kronor som används för FoU 2015 av övriga myndigheter och hur de fördelas framgår av tabell 8.2.

Tabell 8.2 Några av de största avsättningarna 2015 för FoU från statliga myndigheter utöver universitet och högskolor, forskningsråden och Vinnova samt försvaret, med data för 2014 inom parantes

Utgiftsområde	Anslag	mnr
Utbildning och universitetsforskning	Ersättning för klinisk utbildning och forskning	1 798 (1 736)
Kultur, medier, trossamfund och fritid	Forsknings- och utvecklingsinsatser inom kulturområdet	38 (38)
	Centrala museer: Myndigheter	16 (20)
	Insatser för den ideella sektorn	19 (19)
Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik	Statens geotekniska institut	22 (15)
Allmän miljö- och naturvård	Miljöforskning	76 (82)
	Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut	29 (29)
	Åtgärder för havs- och vattenmiljö	30 (33)
Energi	Avgifter till internationella organisationer	12 (21)
Kommunikationer	Utveckling av statens transportinfrastruktur	313 (286)
Kommunikationer	Vidmakthållande av statens transportinfrastruktur	150 (166)
	Statens väg- och transportforskningsinstitut	26 (45)
Näringsliv	Institutens strategiska kompetensmedel m.m.	583 (580)
Övriga		1 588 (2 230)
Totalt		4 700

Källa: Statistiska centralbyrån (SCB)

Forskningsstiftelserna

De forskningsstiftelser som bildades med medel från de statliga löntagarfonderna planerar att investera 1,33 miljarder kronor i FoU under 2015. I tabell 8.3 visas forskningsstiftelsernas bidrag för FoU under de två senaste åren samt en prognos för fördelningen 2015.

Tabell 8.3 Forskningsstiftelsernas investeringar i FoU 2013–2015

mnr

Stiftelse	2013	2014	2015 (Prognos)
SSF	541	498	660
KK	196	253	227
MISTRA	182	156	200
Vårdalstiftelsen	14	30	13
STINT	49	41	43
IIIEE	11	8	13
Östersjöstiftelsen	181	184	178
Totalt	1 173	1 170	1 334

Källa: Statistiska centralbyrån (SCB). Vårdalstiftelsen har själva rapporterat in 13 miljoner kronor för 2015.

Stiftelsen för strategisk forskning (SSF) stödjer naturvetenskaplig, teknisk och medicinsk forskning av strategisk betydelse för den svenska konkurrenskraften.

Stiftelsen för kunskaps- och kompetensutveckling (KK-stiftelsen) ger bidrag till universitet och högskolor för forskning av betydelse för näringslivets utveckling och för utökade kontakter med näringslivet, främst i omgivande regioner till universitet och högskolor.

Stiftelsen för miljöstrategisk forskning (MISTRA) stödjer miljöforskning.

Stiftelsen för vård- och allergiforskning, (Vårdalstiftelsen) främjar forskning och forskarutbildning inom vårdområdet samt med inriktning på allergier och annan överkänslighet. Styrelsen har beslutat om en avveckling av stiftelsen och de sista bidragen fördelades under våren 2015.

Stiftelsen för internationalisering av högre utbildning och forskning (STINT) ger stipendier för svenska forskares vistelse vid utländska universitet och för utländska forskares vistelse i Sverige. Stiftelsen för internationella institutet för industriell miljöekonomi vid Lunds universitet (IIIEE) finansierar verksamhet vid Lunds universitet inom industriell miljöekonomi.

Östersjöstiftelsen finansierar främst forskning och akademisk infrastruktur vid Södertörns högskola.

Stiftelsen Riksbankens jubileumsfond fördelade 523,6 miljoner kronor 2014 till humanistisk och samhällsvetenskaplig forskning. Av dessa medel fördelades totalt 351,5 miljoner kronor från den kulturvetenskapliga donationen

som bildades med medel från de statliga löntagarfonderna.

Andra stiftelser och organisationer

Utöver de forskningsstiftelser som har bildats av staten finns det andra stiftelser som ger stora bidrag till svensk forskning. En stiftelse som lämnade ett av de största bidragen var Knut och Alice Wallenbergs stiftelse, som beslutade om 1,7 miljarder kronor för olika forskningsprojekt och vetenskaplig utrustning under 2014. Cancerfonden avsatte 412 miljoner kronor för forskning 2013.

Utredningar

Registerforskningsutredningen

Den 17 januari 2013 fick en särskild utredare i uppdrag att utreda förutsättningarna för registerbaserad forskning (dir. 2013:8). Utredningen överlämnade sitt betänkande Unik kunskap genom registerforskning (SOU 2014:45) den 25 juni 2014. Utredningens betänkande har remissbehandlats och ärendet bereds vidare inom Regeringskansliet.

Nationell rymdstrategi

Den 10 april 2014 fick en särskild utredare i uppdrag att föreslå en sammanhållen nationell rymdstrategi för svensk rymdverksamhet (dir. 2014:57).

Syftet är att inom befintlig ekonomisk ram utveckla möjligheterna till att använda rymdverksamheten som en strategisk tillgång för att möta samhällets behov och stärka den svenska industrins konkurrenskraft.

Utredaren överlämnade sitt betänkande den 2 september 2015 och ärendet bereds vidare inom Regeringskansliet.

Översyn av organisationen för etikprövning

Regeringskansliet har den 3 december 2014 uppdragit åt en utredare att biträda Utbildningsdepartementet i forskningsfrågor med särskild uppgift att se över och föreslå hur etikprövning av forskning som avser människor ska organiseras med målet att genom nationell samordning skapa en effektivare hantering (U2014/5447/SAM, U2014/7232/SAM).

Ett förslag på de åtgärder som behövs med anledning av den nya EU-förordningen om

kliniska prövningar (nr 536/2014) kommer att remitteras under hösten 2015. En slutlig redovisning kommer att redovisas under december 2015.

Vetenskapsrådet

Vetenskapsrådets främsta uppgift är att ge stöd för grundläggande forskning av högsta vetenskapliga kvalitet inom samtliga vetenskapsområden. Merparten av rådets forskningsstöd söks i konkurrens efter granskning av sakkunniga och fördelas till forskare och forskargrupper som bedriver egeninitierad forskning. Administrationen av denna process för beredning och granskning av ansökningar utgör en stor del av rådets arbete.

Av de totalt cirka 6,4 miljarder kronor som Vetenskapsrådet lämnade i bidrag under 2014 var 4,3 miljarder kronor forskningsstöd och 2,1 miljarder kronor stöd för forskningens verktyg och infrastrukturer.

En bibliometrisk analys av Vetenskapsrådet visar att Sverige har en bred forskningsprofil, med viss tonvikt på medicin, biomedicin och biologi. Svensk forskning har speciellt starkt genomslag inom agronomi och biologi.

Förnyelse

Vetenskapsrådets huvudsakliga forskningsfinansieringsform, projektbidrag, bygger på att förslag på forskningsprojekt initieras inom forskarsamhället. Det är ett viktigt instrument för att förnya forskningen.

Förnyelse kan också omfatta förutsättningar för unga forskare. Det kan gälla såväl god och förutsägbar karriärväg, som god forskningsfinansiering och ökad möjlighet till att söka sig till goda forskningsmiljöer. Genom finansiering av stödformen internationell postdoktoral tjänst, där de forskare som får bidraget anställs vid ett svenskt lärosäte och tillbringar minst två tredjedelar av sin anställningstid vid ett utländskt universitet, bidrar Vetenskapsrådet till rörligheten. Under 2013 beviljades Vetenskapsrådets ansökan inom EU-programmet Cofund för finansiering av mobilitetsprogrammet International Career grant (INCA), som ska stödja alla typer av rörlighet såväl som karriär- och ledarskapsutveckling för forskare i början av sin karriär. Under 2014 hade myndigheten den första utlysningen inom programmet.

Sedan 2011 har Vetenskapsrådet beslutat att minst en tredjedel av beslutade medel inom varje ämnesområde ska fördelas till unga forskare. Under 2014 utlyste Vetenskapsrådet ett särskilt bidrag till framstående yngre forskare, med avsikt att ge en mer långsiktig finansiering av anställningar och forskningsmedel för de allra främsta forskarna sex till tolv år efter avlagd doktorsexamen. Hälften av de 212 sökande forskarna sökte medel för att bedriva forskning vid ett annat lärosäte än där de disputerade. Av de 19 som beviljades bidrag avsåg 47 procent att forska vid ett annat lärosäte än där de har disputerat. Av de beviljade bidragen tilldelades 6 till kvinnor och 13 till män.

Stödformer

Den stora delen av Vetenskapsrådets forskningsstöd utgörs av projektstöd. Totalt behandlades 4 996 ansökningar. Majoriteten av ansökningar med specifik inriktning var projektbidrag till unga forskare.

Inom flera områden var beviljandegraden något högre 2014 jämfört med föregående år. Den förhållandevis låga beviljandegraden 2013 kan förklaras med ett ökat antal ansökningar, längre bidragstider och en utveckling mot allt högre genomsnittliga bidrag.

Under 2013 fick Vetenskapsrådet ett särskilt uppdrag att utlysa medel för framstående forskare och tre nya bidragsformer infördes: bidrag till framstående yngre forskare, till framstående forskare (rådsprofessorer) och för internationell rekrytering av framstående forskare (U2013/1699/F).

Med Rådsprofessorsprogrammet skapas förutsättningar för de mest framstående forskarna att bedriva långsiktig forskning med hög potential och stort risktagande. Bidraget utgörs av ett schablonbidrag om 5 miljoner kronor per år i tio år och kan sökas av forskare med en doktorsexamen som är äldre än tolv år.

Bidrag till internationell rekrytering ska göra det möjligt för svenska lärosäten att i större utsträckning än tidigare kunna erbjuda långvarig och tillräcklig finansiering för rekrytering av framstående forskare. I och med de beslut som togs våren 2014 har totalt 16 ansökningar beviljats inom 2013 års utlysning. I oktober 2014 öppnades en ny utlysning med delvis reviderade instruktioner och beredning, 44 ansökningar inkom varav tre beviljades.

En ny bidragsform för 2014 var International Career Grant. Detta bidrag samfinansieras av Vetenskapsrådet och EU:s ramprogram Marie Skłodowska-Curie actions och riktar sig till forskare som har en doktorsexamen som är mellan två och sju år gammal. Bidraget ska ge mottagaren möjlighet att utvecklas som forskare och forskningsledare genom att under en längre period arbeta vid ett lärosäte i ett annat land.

De rambidrag (dvs. långsiktiga, stora bidrag med större vetenskaplig frihet vad det gäller användning än projektbidrag) som utlystes 2014 var specifikt riktade mot infektion och antibiotika, fransk-svenskt samarbete inom klimat och miljö, strategisk energiforskning, strategisk forskning inom informations- och kommunikationsteknik samt det nya ansvarsområdet klinisk behandlingsforskning. Sammanlagt beviljades 47 rambidrag inom dessa områden.

Vetenskapsrådet finansierar ett antal framstående forskningsmiljöer och forskarskolor genom s.k. Linnébidrag och Berzelii Centra. Totalt uppgick Vetenskapsrådets satsningar på Linnéstöd och Berzelii Centra till 277 miljoner kronor under 2014.

Finansiell uppföljning

Under de senaste åren har universitet och högskolor ackumulerat medel av främst inomstatliga oförbrukade bidrag. Vetenskapsrådet ska i samverkan med de andra forskningsråden, Verket för innovationssystem (Vinnova) samt universitet och högskolor utveckla rutiner för utbetalning av forskningsstöd, så att de bättre anpassas till lärosätenas planering. En tidigare läggning av bidragsbesluten är svår att genomföra, eftersom den kvalitativa sakkunniggranskningen av forskningsansökningar görs under sommaren och det under hösten behövs ytterligare tid för att väga olika granskares bedömningar mot varandra.

En förändring som genomförts 2014 är att forskare som vill använda sina bidrag över längre tid än vad kontraktet avser, bara kan beviljas en förlängd dispositionstid av forskningsmedlen om forskningen har försenats av händelser som ligger utanför projektledarens kontroll. Denna uppstramning leder i förlängningen till att projektledaren behöver planera sin verksamhet bättre så att medel förbrukas inom planerad tid. En åtgärd som Vetenskapsrådet också vidtagit är att årligen följa upp förbrukningen av projekt-

bidrag vid universitet och högskolor. En annan förändring är att nya bidrag numera endast kan sökas om medelförvaltaren lämnat in en ekonomisk slutredovisning för ett tidigare beviljat bidrag från Vetenskapsrådet. Oförbrukade medel ska återbetalas till Vetenskapsrådet efter ekonomisk slutredovisning.

Stöd till forskningsinfrastruktur

Vetenskapsrådet ger stöd till flera nationella infrastrukturer för forskning och har en viktig roll i samordningen av dem. I villkoren för myndighetens bidrag ingår bland annat att infrastrukturen ska ledas av en oberoende styrelse, vara fritt tillgänglig efter en vetenskaplig prioriteringsprocess, tillhandahålla kvalificerat användarstöd och i relevanta fall delta i internationellt samarbete inom området. För var och en av infrastrukturerna finns en värdorganisation som tillsammans med övriga deltagande parter bidrar till uppbyggnaden. Flera av dessa infrastrukturer har en internationell motsvarighet, den svenska infrastrukturen fungerar då som nationell part. År 2014 betalade Vetenskapsrådet ut 807 miljoner kronor till nationell forskningsinfrastruktur. Vissa stora forskningsinfrastrukturer beskrivs i separata avsnitt.

Under 2014 har Vetenskapsrådet arbetat intensivt med att utveckla en ny modell för prioritering, finansiering, organisation och styrning av forskningsinfrastruktur av nationellt intresse. Arbetet har skett i dialog med landets lärosäten och forskningsfinansierare.

Utöver nationella forskningsinfrastrukturer deltar Sverige i en rad internationella anläggningar och andra infrastrukturer. Vetenskapsrådet har utvecklat sin analys av Sveriges bidrag till dessa infrastrukturer i förhållande till svenska forskares användning av dem, vilket kommer att göra det möjligt att följa utvecklingen och analysera behoven.

Jämställdhet

Vetenskapsrådet anser att forskningens kvalitet och förnyelse främjas om kvinnor och män bereds lika möjligheter att bedriva forskning. I myndighetens regleringsbrev uppdras Vetenskapsrådet att årligen redovisa vilka insatser rådet planerar utifrån en analys av hinder och möjligheter för jämställdhet samt att kommentera vilka effekter genomförda insatser för ökad jämställdhet har haft. Rådet ska särskilt kommentera ämnesområden där beviljande-

graden för bidragsansökningar skiljer sig mellan könen.

Fördelningen mellan kvinnor och män i de beredningsgrupper som bedömer och rangordnar ansökningar speglar könsfördelningen bland högskolans disputerade lärare och forskare.

För projektbidrag var beviljandegraderna lika för kvinnor och män inom medicin och hälsa 2014. Inom humaniora och samhällsvetenskap samt naturvetenskap och teknikvetenskap var de i stort sett lika, med en något högre beviljandegrad för kvinnor än för män. Trots att beviljandegraden är ungefär densamma för kvinnor och män, kvarstår det faktum att det inte är jämnt fördelat hur många kvinnor och män som söker medel inom olika forskningsområden.

Det genomsnittliga bidragsbeloppet för projektbidrag 2014 var totalt sett något större för kvinnor än för män, men skillnader finns mellan ämnesområden.

På uppdrag av regeringen har Vetenskapsrådet under 2014 arbetat med att jämställdhetsintegrera verksamheten i enlighet med den handlingsplan som lämnades till regeringen 2013.

Arbetet med jämställdhetsintegrering har inneburit att se över arbetsformer, arbetssätt och styrdokument och exempelvis komplettera strategin med operativa mål även för analysverksamhet och kommunikation. Styrelse, ämnesråd, råd och kommittéer, samtliga beredningsgrupper och de medarbetare som arbetar med beredningsprocessen har fått utbildning i jämställdhetsfrågor. Dessa utbildningar har tagit avstamp i de slutsatser och rekommendationer som framkom i rapporten om jämställdhetsobservationer som publicerades av Vetenskapsrådet 2013. Även andra personalgrupper, exempelvis de som arbetar med analyser respektive kommunikation, har genomgått utbildningar med jämställdhetsperspektiv. Under 2014 genomfördes också nya jämställdhetsobservationer som publicerades i mars 2015.

Analys, utvärderingar och utredningar

Vetenskapsrådet gör varje år många analyser, utvärderingar och utredningar. Nedan sammanfattas ett urval av dessa.

Under 2014 har Vetenskapsrådet tagit fram tio bibliometriska analyser baserade på data från en publikationsdatabas. Att göra bibliometriska studier inom humaniora och samhällsvetenskap

är fortfarande svårt på grund av att datakvaliteten ännu är låg i SwePub, den publikationsdatabas som Kungl. biblioteket tillsammans med Vetenskapsrådet utvecklar.

I en studie jämfördes karriäråldern hos högskolans personal med dem som söker bidrag från Vetenskapsrådet. Där konstaterades att den kraftiga ökningen av antalet forskare, som är särskilt markant inom medicin och hälsa, har lett till att ett stort antal karriärmässigt unga forskare söker medel från myndigheten. Inom såväl naturvetenskap och teknikvetenskap som inom medicin och hälsa medför detta att beviljandegraden är som lägst för unga forskare precis efter postdoktorsperioden.

Linnébidraget är ett stöd till starka forskningscentra vid svenska universitet som regeringen tagit initiativ till. Under 2014 genomförde Formas och Vetenskapsrådet en halvtidsutvärdering av de miljöer som beviljades Linnébidrag 2008. Den internationella panelen bedömde att den forskning som Linnémiljöerna bedriver håller hög kvalitet och att den är konkurrenskraftig i ett internationellt perspektiv. Baserat på panelens rapport beslutade Formas och Vetenskapsrådet att förändra finansieringen för fem miljöer.

En nordisk panel har utvärderat Statistiska centralbyråns system för elektronisk fjärråtkomst för att göra registerdata tillgänglig för forskning och statistik, det så kallade MONA-systemet (Microdata On-line Access).

En utredning handlar om förutsättningarna för att skapa en nationell infrastruktur inom biologisk masspektrometri, och hur en nationell samordning av resurser skulle kunna utformas.

Rapporten Swedish Science Cases for e-Infrastructures som publicerades av Vetenskapsrådet 2014 är resultatet av en kartläggning av hur svenska forskares behov av e-infrastruktur ser ut nu och de kommande åren.

Den 18 december 2014 redovisades utredningen Forskningskvalitetsutvärdering i Sverige – FOKUS (U2014/07505/F), som svar på regeringens uppdrag till Vetenskapsrådet att i samråd med Forte, Formas och Vinnova utreda och lämna förslag till en modell för resursfördelning till universitet och högskolor som innefattar kollegial bedömning av forskningens kvalitet och relevans. Syftet med utvärderingsmodellen FOKUS är att vara kvalitetsdrivande, dvs. att verka för att höja kvaliteten på forskningen och för att forskning av hög kvalitet

ska bidra till samhällets utveckling. I utredningsarbetet har Vetenskapsrådet fört en kontinuerlig dialog med intressenter inom och utom lärosätena, både i Sverige och internationellt. Förslaget bereds inom Regeringskansliet.

Utvecklingsforskning

Sedan 2013 ansvarar Vetenskapsrådet för utlysning, beredning, bedömning och redovisning av stöd till utvecklingsforskning med finansiering från utgiftsområde 7 Internationellt bistånd. Det gäller projektbidrag för svensk forskning av relevans för fattigdomsbekämpning och hållbar utveckling i låginkomstländer, samt stöd för initiering av samarbete och kunskapsutbyte mellan forskare i Sverige och forskare i låg- och lägre medelinkomstländer (Swedish Research Links). En kommitté för utvecklingsforskning med en bred representation när det gäller forskningsområden och relevansbedömning har inrättats för bedömning av vetenskaplig kvalitet och relevans. Verksamheten förväntas bidra till resultat som anges i regeringens strategi för forskningssamarbete och forskning inom utvecklingssamarbetet 2015–2021 avseende Vetenskapsrådet (UF2014/80398/USTYR).

Projektbidragsansökningarna fördelades på fyra beredningsgrupper, två inom humaniora, samhällsvetenskap och beteendevetenskap, en inom naturvetenskap, teknik och miljö samt en inom global hälsa. Av 259 projektbidragsansökningar 2014 beviljades 45 stöd om sammanlagt drygt 155 miljoner kronor. En del av projekten bidrar till att uppfylla regeringens biståndspolitiska målsättningar, medan andra syftar till kunskap som kan bidra till dessa på sikt.

När det gäller ansökningar till Swedish Research Links har, förutom vetenskaplig kvalitet, även forskningssamarbetets potential och mervärde bedömts. Bidrag söks gemensamt av en svensk forskare och forskare i ett eller flera låg- eller lägre medelinkomstländer (i enlighet med OECD/DAC:s klassificering av länder). Ett långsiktigt mål är att forskningssamarbeten ska bidra till vetenskaplig utveckling i de länder som deltar. De 97 inkomna ansökningarna bedömdes av en beredningsgrupp med 15 svenska forskare från olika vetenskapliga discipliner. Totalt beviljades 47 ansökningar stöd om sammanlagt drygt 34 miljoner kronor. De beviljade projekten bedömdes ha potential att bidra till regeringens biståndspolitiska målsätt-

ningar, inklusive att stärka samarbetslandets egna insatser för fattigdomsbekämpning och hållbar utveckling.

Utbildningsvetenskap

Vetenskapsrådet beviljade 26 projektbidrag inom det utbildningsvetenskapliga området i den årliga utlysningen 2014. Forskning med relevans för skolans och förskolans utveckling främjas genom att en majoritet av de beviljade bidragen fokuserar på skola och förskola. En stor del av de beviljade bidragen inom utbildningsvetenskap är relaterad till grundläggande forskning kring praktik i skolverksamheten och profession.

Vetenskapsrådet fick i november 2013 regeringens uppdrag att kartlägga svenska och internationella forskningsresultat med relevans för praktiskt arbete i skolväsendet (U2013/6845/S). Syftet var att skapa ett kunskapsunderlag till Skolforskningsinstitutet som startade i januari 2015. Vetenskapsrådet genomförde under 2014 samråd med relevanta organisationer för skolväsendet och den särskilda utredare som regeringen tillkallat för att inrätta Skolforskningsinstitutet. Uppdraget redovisades till regeringen den 31 mars 2015 (U2015/2033/F).

Klinisk forskning

Nationell samordning av kliniska studier

Regeringen beslutade den 11 september 2014 förordning om ändring i förordningen (2009:975) med instruktion för Vetenskapsrådet. Ändringen innebär att det inom Vetenskapsrådet ska finnas en kommitté för nationell samordning av kliniska studier med uppgifter att stödja och utveckla förutsättningarna för kliniska studier i Sverige. Verksamheten ska bedrivas i Göteborg.

Rymdforskning och rymdverksamhet

Rymdstyrelsen

Rymdstyrelsen fattade under året beslut om att finansiera den vetenskapliga satelliten Mats med planerad uppsändning 2017 för att studera vågor i jordens övre atmosfär och dess klimatinverkan.

Myndigheten sätter årligen samman ett forskningsprogram baserat på inkomna ansökningar. Under 2014 visade söktrycket till det

nationella forskningsprogrammet på fortsatt god konkurrens. Majoriteten av forskningsmedlen fördelas till Chalmers tekniska högskola, Kungl. Tekniska högskolan, Stockholms universitet och Institutet för rymdfysik, men även andra lärosäten och forskningsinstitut finns bland mottagarna. De stora områdena astrofysik, rymdfysik, atmosfärsforskning och solsystemets utforskning erhåller omfattande finansiering av vetenskapliga instrument för deltagande i internationella rymdprojekt.

Myndigheten genomförde under 2014 olika informationsinsatser i anslutning till rymdsonden Rosettas aktiviteter, bl.a. en vandringstutställning, i syfte att främja intresset för teknik och naturvetenskap hos unga. Rymdstyrelsens webbplats Rymdkanalen, som främst vänder sig till ungdomar med populärvetenskapligt innehåll, visar en positiv trend vad gäller besökare och besök.

Esrange

Det helstatliga Svenska rymdaktiebolaget har riksdagens uppdrag att möjliggöra olika typer av forskning och teknikutveckling genom uppskjutning av raketer och uppsläpp av ballonger vid rymdbasen Esrange utanför Kiruna. Under 2014 sköts tre sondraketer upp och även några större ballonger. Svenska rymdaktiebolagets uppdrag omfattar även drift, underhåll och utveckling av Esrange.

Europeiska unionen

EU:s intresse och ambitioner för rymdverksamhet har ökat sedan Lissabonfördraget 2009. EU:s huvudsakliga intresse finns inom navigering, miljö och klimat, och satsningar prioriteras för projekten Galileo (satellitnavigering) och Copernicus (miljöövervakning), men i ökande grad även för rymdlägesbild (Space Situational Awareness, SSA) där samarbete även sker med den Europeiska försvarsbyrån (EDA). Satsningarna har skett dels inom ovanstående projekt, dels inom tema rymd i sjunde ramprogrammet för forskning.

Vad gäller europeisk satellitnavigering kan den nya budgeten på drygt 7 miljarder euro i löpande priser under perioden 2014–2020 ses som en framgång under 2013. Medlen ska täcka uppbyggnaden av en komplett konstellation för Galileo samt drift för både EGNOS (European Geostationary Navigation Overlay) och Galileo fram till 2020. Under 2013 färdigställdes en förordning som gav ett legalt ramverk för det

fortsatta europeiska arbetet med globala satellitnavigeringssystem.

Jordövervakningssystemet Copernicus som under flera år förhandlats och planerats övergick till en driftfas i och med uppsändningen av den första satelliten Sentinel-1A i april 2014. Under kommande år kommer fler Sentinel-satelliter med olika uppdrag att sändas upp för att kunna ge allt bättre möjligheter till forskning om och övervakning av bl.a. klimatförändringar.

Den europeiska rymdorganisationen

Sverige genomför majoriteten av sina rymdsatsningar i samverkan med det europeiska rymdorganet ESA, vilket ger en kompetensutveckling som Sverige inte skulle kunna uppnå på egen hand.

ESA:s verksamhet består av både obligatoriska och frivilliga program och den årliga budgeten uppgår till cirka 4 miljarder euro.

Medlemsländernas bidrag till ESA:s obligatoriska program av gemensamt intresse beräknas enligt en skala för bruttonationalinkomsten (BNI-skalan). Sveriges andel 2014 var totalt 2,55 procent, och Sveriges andel av ESA:s totala budget uppgick samma år till cirka 2,8 procent. I frivilliga program utgår deltagandet från varje lands intressen.

En stor del av satsningarna återgår till medlemsländerna i form av utvecklingsuppdrag till industrin. Den utsträckning i vilken ländernas industri vunnit utvecklingsuppdrag inom ESA anges som landets returkoefficient, dvs. volymen industriuppdrag i relation till bidraget. För 2014 beräknas Sverige nå en returkoefficient om 0,98 vilket är detsamma som föregående år. Rymdstyrelsen fortsätter arbetet med att försöka öka returkoefficienten till målet 1,0.

Under större delen av 2014 pågick ett intensivt förberedelsearbete inför det ministermöte som ägde rum i Luxemburg i december. Mötet handlade främst om tre strategiskt viktiga frågor som låg olösta sedan föregående ministermöte i Neapel 2012, nämligen nästa generation av bäraraketer, ESA:s deltagande i den internationella rymdstationen samt utvecklingen av ESA inklusive relationen med andra rymdaktörer såsom EU, och i alla de tre frågorna kom ESA till beslut.

Internationellt samarbete

Rymdverksamhet utförs till mycket stor del i internationellt samarbete. Rymdstyrelsen använde under 2014 ungefär 77 procent av sina

medel från verksamhetsanslaget för projekt som genomförs i internationella samarbeten, inklusive inom ESA-samarbetet. Parallellt med de svenska satsningar som görs inom ESA görs internationella satsningar som ytterligare stärker svensk kompetens och kompletterar ESA:s program utifrån nationella behov.

Institutet för rymdfysik

Forskningen vid Institutet för rymdfysik (IRF) syftar till att öka förståelsen av fundamentala fysikaliska processer i rymden och atmosfären. IRF:s forskning ger vetenskapliga resultat för en mängd tillämpningar inom en rad olika typer av rymdteknik. Innovativa mätinstrument som IRF utvecklar och ansvarar för ger möjligheter för forskare inom och utom institutet att göra nya upptäckter till gagn för naturvetenskap och teknik i hela samhället.

En av de största händelserna inom rymdområdet 2014 och för IRF var när den europeiska rymdorganisationen ESA lyckades sätta ner landaren Philae på en komet. IRF har flera instrument ombord på moderfarkosten Rosetta som ska följa kometen i dess bana runt solen. En vetenskaplig artikel baserad på data från IRF:s instrument har publicerats i tidskriften *Science* i början av 2015. IRF har under året arbetat med att färdigställa nya instrument bl.a. till fyra satelliter som NASA sände upp i mars 2015. Vidare har ett stort arbete med att färdigställa de instrument som IRF har blivit utvald att tillverka för ESA:s stora internationella forsknings-expedition till Jupiter; JUICE (Jupiter ICY Moons Explorer) inletts.

IRF har under året fortsatt att samla in information med hjälp av olika markbaserade forskningsinstrument och rymdfarkoster som sedan flera år tillbaka är i en bana runt de fyra planeterna Tellus (jorden), Mars, Venus och Saturnus. Dessa data är viktiga för att ge ökad förståelse för processer i jordens atmosfär och i övriga delar av solsystemet.

IRF:s radarutrustning på Antarktis gör numera mätningar hela året genom ett utökat samarbete med Indien på deras forskningsstation Maitri. Vidare har samarbetet med andra myndigheter stärkts under året, bl.a. för att på ett bättre sätt förstå och kunna förutsäga effekter av solstormar.

IRF:s forskare har under året varit fortsatt aktiva och framgångsrika i publicering av vetenskapliga resultat i internationellt expert-

granskade tidskrifter. Samarbetet med universitet och högskolor är fortsatt gott vilket är betydelsefullt för IRF:s arbete.

Forskningens infrastruktur

Europeiska spallationskällan (ESS)

Europeiska spallationskällan (ESS) – en s.k. spallationskälla för neutronstrålning – är en av de största satsningarna på forskningsinfrastruktur i Europa under de senaste decennierna. ESS kommer att bli världens mest kraftfulla neutronkälla. Anläggningen kan jämföras med ett gigantiskt mikroskop där struktur och funktion kan studeras hos många olika typer av material. Forskningen vid ESS kommer att ske inom framför allt fysik, kemi och livs-, material- och ingenjörsvetenskap, med tillämpningar inom t.ex. energi och klimatsmart teknologi, medicin och läkemedelsutveckling.

Förhandlingarna med flertalet av de länder som avser att delta i konstruktionen och driften av ESS avslutades under 2014. I dagsläget har ESS i det närmaste full finansiering från medlemsländerna med cirka 97 procent av konstruktionskostnaderna täckta för perioden 2014–2025. Förhandlingar pågår om återstående finansiering.

Konstruktionen av ESS påbörjades under hösten 2014 och anläggningen beräknas stå helt färdig 2025.

MAX IV är under uppbyggnad

MAX IV är en blivande anläggning i Lund för studier av materials struktur genom användning av intensivt röntgenljus. Röntgenstrålningens korta våglängd gör det bl.a. möjligt att se extremt små detaljer.

Det första spadtaget togs 2010 och anläggningen väntas vara klar för användning sommaren 2016. Byggnadskonstruktion och markarbeten utförs och finansieras av ett upphandlat byggföretag, medan konstruktion av anläggningens centrala delar – en linjär accelerator och två lagringsringar – finansieras av Vetenskapsrådet, Verket för innovationssystem, Lunds universitet och Skåne läns landsting (Region Skåne). Till den centrala maskinen kan upp till 30 s.k. strålrör etappvis anslutas för olika slags mätningar. Tolv svenska universitet, Knut och Alice Wallenbergs stiftelse och ett estniskt-

finskt konsortium är sedan tidigare klara finansärer av investeringar i nya strålrör.

MAX IV-laboratoriet är beteckningen för den organisation inom Lunds universitet och som omfattas av förordningen (1994:946) om den nationella forskningsanläggningen i elektron-acceleratorlaboratoriet (MAX IV-laboratoriet) i Lund. Den nuvarande röntgenljusanläggningen med tre lagringsringar (MAX I, II och III) i drift besöktes 2014 av över 1 000 forskare, varav mer än hälften kom från utlandet. Forskarna utförde experiment inom flera vetenskapsområden.

Under 2014 har ett antal viktiga delmål för uppbyggnaden MAX IV uppnåtts. Installationen av linjäracceleratorn är klar och installationen av lagringsringarna har påbörjats. De första 14 strålrören håller nu på att projekteras och byggas i experimenthallarna.

Science for Life Laboratory

Science for Life Laboratory (SciLifeLab) är ett forskningscentrum för storskalig molekylär biovetenskaplig forskning med fokus på genomik, avbildning, proteomik och bioinformatik. SciLifeLab lyder under förordningen (2013:118) om Nationellt centrum för livsvetenskaplig forskning. Utöver detta får de fyra värdunderuniversiteten (Kungl. Tekniska högskolan, Karolinska institutet, Uppsala universitet och Stockholms universitet) stöd genom de strategiska forskningsområdena för att bygga upp och bedriva forskning på SciLifeLab.

Totalt har 2 632 projekt slutförts under 2014. Antalet publikationer har ökat från tidigare år och 2014 producerades 514 artiklar av forskare på SciLifeLab och för totalt 1 889 publikationer som producerats har SciLifeLab bidragit i att generera resultaten.

Samarbeten med näringsliv och hälso- och sjukvården är etablerade, t.ex. har SciLifeLab samarbeten med AstraZeneca och GE Healthcare. Samarbetet med klinisk forskning är också etablerad, framför allt med Akademiska sjukhuset i Uppsala och Karolinska sjukhuset i Solna inom bl.a. klinisk sekvensering och biomarkörer.

Vetenskapsrådet har fått i uppdrag att utvärdera SciLifeLab (U2014/866/F), och resultatet av denna utvärdering kommer att levereras i slutet av 2015.

Informationsförsörjning för forskning

Förbättrad tillgång till vetenskaplig information, forskningsresultat och forskningsdata är en förutsättning för framgångsrik svensk forskning och innovation. Mot denna bakgrund fick Vetenskapsrådet 2013 i uppdrag av regeringen att utforma nationella riktlinjer för öppen tillgång (open access) till vetenskaplig information. Vetenskapsrådet skulle enligt uppdraget samråda och samarbeta med Kungl. biblioteket samt andra relevanta aktörer. Kungl. biblioteket fick parallellt i uppdrag att stödja Vetenskapsrådet i deras arbete med att utforma nationella riktlinjer för öppen tillgång till vetenskaplig information, särskilt när det gäller öppen tillgång till forskningsresultat (publikationer).

Under 2013 och 2014 har Vetenskapsrådet i samråd med Kungl. biblioteket och i dialog med övriga intressenter arbetat med att ta fram förslag till riktlinjer för både forskningsresultat (publikationer) och forskningsdata, samt konsekvensanalyser kopplade till dessa förslag. I januari 2015 överlämnade Vetenskapsrådet sitt förslag till nationella riktlinjer för öppen tillgång till vetenskaplig information till regeringen (U2015/00206/F). Förslaget bereds nu inom Regeringskansliet.

Vissa register för forskning

I maj 2015 lämnades propositionen Fortsatt giltighet av lagen om vissa register för forskning om vad arv och miljö betyder för människors hälsa (prop. 2014/15:121) till riksdagen. Lagen (2013:794) om vissa register för forskning om vad arv och miljö betyder för människors hälsa, som trädde i kraft den 1 december 2013, ger ett tydligt rättsligt stöd för statliga universitet och högskolor att med den enskildes uttryckliga samtycke behandla personuppgifter i syfte att skapa underlag för olika forskningsprojekt om vad arv och miljö betyder för uppkomsten och utvecklingen av olika typer av sjukdomar och för människors hälsa i övrigt. Bestämmelserna i lagen innebär ett skydd för enskildas personliga integritet i den verksamheten.

I avvaktan på beredning av förslagen i Registerforskningsutredningens betänkande (SOU 2014:45) föreslås i ovanstående proposition att giltigheten av lagen om vissa register för forskning om vad arv och miljö betyder för människors hälsa ska förlängas t.o.m. den 31 december 2017. På så sätt ges de universitet

som behandlar personuppgifter med stöd av lagen möjlighet att fullfölja pågående och planerade forskningsprojekt tills dess att en ny lagstiftning kan ersätta den tillfälliga lagen.

Forskningsnätet Sunet

Sunet (Swedish University Computer Network) är en forskningsinfrastruktur som tillhandahåller nationell infrastruktur med datakommunikation och tjänster för forskning, högre utbildning och kulturinstitutioner. Sunet förser anslutna organisationer med internetförbindelser nationellt och internationellt samt tillhörande tjänster. Sunet har funnits sedan början av 1980-talet och är i dag organisatoriskt placerad vid Vetenskapsrådet.

Sunet utvärderades under 2013 av en internationell expertpanel. Mot bakgrund av panelens rekommendationer har Sunet under 2014 tagit fram en ny strategi och vision för verksamheten avseende perioden 2015–2019. Vetenskapsrådet har under 2014 arbetat med att se över Sunets organisationsform med målsättningen att skapa de bästa förutsättningarna för Sunet att bedriva sin verksamhet kopplat till nätverk och tjänster för anslutna organisationer. Under andra halvåret 2015 förväntas Vetenskapsrådets fatta beslut om en ny organisationsform för Sunet.

Samarbete om forskningsanläggningar inom EU

The European Strategy Forum for Research Infrastructure (ESFRI) utarbetade 2006 en vägkarta för forskningens infrastruktur där 35 projekt beskrevs. Denna har uppdaterats två gånger, 2008 och 2010. I den senaste fanns totalt 38 projekt. ESFRI har under 2013 arbetat med att prioritera projekten på vägkartan. De projekt som prioriteras högst av ESFRI kan få bidrag för driftskostnaderna från kommande ramprogram.

Inom EU:s sjunde ramprogram fanns det särskilda medel avsatta för finansiering av infrastruktur för forskning. Dessa medel avsåg främst planeringen av infrastrukturåtgärder och användes huvudsakligen för finansiering av de projekt som prioriterats av ESFRI. Den huvudsakliga finansieringen kom från medlemsländernas nationella budgetar.

ESFRI har under 2014 identifierat tre projekt som leder forskningsfronten, har vetenskaplig excellens, är strategiskt relevanta för Europa och redo för konstruktion. Ett av dessa projekt är den europeiska spallationskällan ESS. Vidare identifierades ytterligare nio projekt som re-

kommenderades att få stöd, av vilka det fanns ett (EISCAT_3D) med särskild relevans för Sverige.

ESFRI har även inlett ett arbete för en ny vägkarta för forskningens infrastruktur med avsikt att publiceras under 2016. Målet är att även denna kommer att ge en europeisk prioritering av de föreslagna projekten. Det svenska arbetet utförs av Vetenskapsrådet som under 2014 haft en portal för ansökningar om att prioriteras för ESFRI:s kommande vägkarta. Vetenskapsrådet gör en vetenskaplig bedömning av inkomna förslag. De förslag som bedöms ha hög kvalitet och där behoven för högkvalitativ forskning är stora, kan kvalificera sig för att placeras på den svenska vägkartan för forskningsinfrastruktur.

Polarforskningssekretariatet

Polarforskningssekretariatets uppgift är att främja förutsättningarna för och samordna svensk polarforskning och utveckling i polarområdena.

Det internationella samarbetet kring isbrytaren Oden är fortfarande stort och under sommaren 2014 genomfördes den internationella SWERUS-C3 expeditionen i Arktiska oceanen. Expeditionen är den största svenska marina satsningen i Arktis som Sverige gjort på många år. Drygt 80 forskare från 14 olika länder deltog i expeditionen.

Det internationella inslaget i Polarforskningssekretariates åtaganden är omfattande och under året har förhandlingar med USA om ett utökat samarbete om forskning i Arktis påbörjats. Samarbetet är i första hand avsett att möjliggöra ett mer frekvent utnyttjande av forskningsfartyget Oden för marina forskningsexpeditioner. Avtalet med USA har möjliggjorts genom en delad finansieringslösning mellan Polarforskningssekretariatet, Formas och Vetenskapsrådet.

Under sin väg mot hemmahamnen i Luleå passerade isbrytaren Oden Stockholm under en vecka och i samband med det arrangerade Polarforskningssekretariatet evenemanget Öppet skepp under en dag med mer än 3 000 besökande. Under veckan i Stockholm besöktes också fartyget av flera ministrar och statssekreterare från en rad olika departement.

Vidare har utvecklingsarbetet och moderniseringen av forskningsstationen Abisko fortsatt,

vilket medfört ett utökat internationellt intresse som resulterat i att mer än 60 procent av de besökande forskarna kommer från utländska lärosäten.

Sekretariatets ansträngningar att utöka sitt nätverk och sin samverkan med forskning som är innovationsinriktad och industrinära har fortsatt under året, bl.a. har samarbetsavtal rörande Offshore Väst tecknats.

Svenska atmosfärforskare från Institutet för rymdfysik har i samarbete med sekretariatet flyttat sin utrustning från den norska stationen Troll för att i stället göra mätningarna från den indiska stationen Maitri.

Sekretariatets engagemang för icke fältbaserad forskning har vidareutvecklats och programvärdskapet Arctic Futures in Global Context som finansieras av stiftelsen MISTRA är ett av många exempel på detta.

Kungl. biblioteket

Kungl. biblioteket är Sveriges nationalbibliotek och arkiv och svarar för insamling av och tillgång till fysiska och digitala publikationer.

År 2015 har för Kungl. biblioteket präglats av att slutföra ett omfattande organisations- och förändringsarbete med målsättningen att inom givna ekonomiska ramar skapa en stark och effektiv organisation.

Hybridbiblioteket

Den allra största utmaningen för Kungl. biblioteket är en övergång och anpassning till det så kallade hybridbiblioteket, som ansvarig för både fysiska och digitala publikationer och där inflödet av det digitala materialet tilltar kraftigt utan att inflödet av det fysiska materialet avtar.

Detta får till följd att behovet av kostnadsdrivande digital lagring kraftigt har ökat, liksom behovet av att det digitala materialet tillgängliggörs för användarna, i kombination med fortsatt hantering av det fysiska materialet.

Forskningsbiblioteket

Den 1 januari 2014 gjordes ett tillägg i förordningen (2008:1421) med instruktion för Kungl. biblioteket, där myndighetens uppgift att vara en resurs för forskning i rollen som främst humanistiskt och samhällsvetenskapligt forskningsbibliotek förtydligades. Vidare föreskrivs nu i förordningen att myndigheten ska främja den svenska forskningens kvalitet genom att

tillhandahålla en effektiv forskningsinfrastruktur.

Forskningsinformation

Under 2013 fick Kungl. biblioteket ett nytt uppdrag, att tillsammans med Vetenskapsrådet och med universitet och högskolor, genom Sveriges universitets- och högskoleförbund, vidareutveckla databasen SwePub för att möjliggöra och kvalitetssäkra bibliometriska analyser. Datakvaliteten i SwePub har tidigare inte varit tillräckligt hög för att användas i t.ex. bibliometriska analyser. De bibliometriska analyser som SwePub kan ligga till grund för skulle bland annat kunna fungera som underlag för att fördela statliga forskningsmedel.

Målsättningen är att SwePub ska kunna fungera som en samlad ingång för den svenska vetenskapliga utgivningen.

Uppdraget ställer höga krav på insamling och bearbetning av material och data som universiteten och högskolorna redan tagit fram och kvalitetssäkrat, samt att samarbetet med universitet och högskolor, liksom med Vetenskapsrådet, fungerar väl. Arbetet med detta har framskridit under året, då Kungl. biblioteket slutit avtal om detta med flera universitet och högskolor.

E-plikten

Den nya lagen (2012:492) om pliktexemplar av elektroniskt material trädde i kraft den 1 juli 2012 och tillämpas i huvudsak på elektroniskt material som görs tillgängligt i Sverige genom överföring via nätverk efter den 31 december 2014. Lagen innebär att ett pliktexemplar av elektroniskt material som rör svenska förhållanden och som publiceras antingen med grundlagsskydd enligt yttrandefrihetsgrundlagen, men inte med frivilligt grundlagsskydd till följd av ett utgivningsbevis, eller av massmedieföretag, ska lämnas till Kungl. biblioteket. Pliktexemplar ska lämnas av den som har låtit framställa det elektroniska materialet.

Lagen om e-plikt har inneburit en ny arbetsuppgift för Kungl. biblioteket och ställer krav på utökade funktioner för att kunna ta emot, bevara och tillgängliggöra levererat material.

Kungl. biblioteket har arbetat intensivt med förberedelser samt hantering av e-plikten under året. Myndigheten har lagt ner stora resurser på att utveckla det system, Mimer, som ska ta hand om e-pliktmaterialet, samt utvecklat metoder för

insamling tillsammans med leverantörerna av e-pliktmaterial.

Nationell överblick och samverkan

Kungl. biblioteket har sedan 2011 ett uppdrag att ha en nationell överblick över biblioteksområdet, främja samverkan och utveckling inom området, samt följa upp hur antagna biblioteksplaner utformas och används.

Den 1 januari 2014 trädde en ny bibliotekslag (2013:801) i kraft som ersätter tidigare bibliotekslag (1996:1596). I den nya lagen anges bl.a. att en myndighet som regeringen utser ska ha nationell överblick över och främja samverkan inom det allmänna biblioteksväsendet. Den myndighet som avses är Kungl. biblioteket och genom bestämmelserna lagregleras det uppdrag som Kungl. biblioteket i dag har enligt sin instruktion, se även utg. omr. 17, avsnitt 5 och 2.6.

Oredlighet i forskning

Expertgruppen för oredlighet i forskning som inrättades 2010 vid Centrala etikprövningsnämnden har till uppgift att på begäran av statliga universitet och högskolor lämna yttranden som ett stöd i lärosätenas utredningar av ärenden som rör misstankar om oredlighet i forskning, konstnärlig forskning samt utvecklingsarbete. Under 2014 lämnade oredlighetsgruppen yttranden i ett ärende. Expertgruppen har sedan 2010 avgjort totalt sju ärenden.

Etikprövning av forskning

Lagen (2003:460) om etikprövning av forskning som avser människor omfattar forskning som avser människor och biologiskt material från människor samt forskning som innebär behandling av känsliga personuppgifter. Etikprövningen sker av sex regionala nämnder. Överklaganden och överlämnanden av vissa ärenden görs till Centrala etikprövningsnämnden.

Ett mått på effektiviteten inom organisationen för etikprövning av forskning är de regionala etikprövningsnämndernas genomsnittliga handläggningstider. I samtliga kategorier var den genomsnittliga handläggningstiden för alla regionala nämnder under 2014 väl inom de handläggningstider som anges i

förordningen (2003:615) om etikprövning av forskning som avser människor.

Under 2014 avgjordes totalt 5 636 ärenden i de regionala nämnderna, vilket är en marginell minskning jämfört med året innan. Totalt avgjordes 37 ärenden i Centrala etikprövningsnämnden, vilket är en minskning med fyra ärenden.

Nyttiggörande av forskning

Nyttiggörande av forskningsbaserad kunskap inkluderar många delar och alla bidrar på olika sätt till näringslivets konkurrenskraft och samhällets utveckling.

Målet inom nyttiggörande av forskningsbaserad kunskap för universitet och högskolor är att skapa bättre förutsättningar att kunna verka för nyttiggörande av forskningsbaserad kunskap. Högskolornas och universitetens roll för nyttiggörande av forskningsbaserad kunskap är ett integrerat åtagande inom utbildning och forskning, där en del av uppgifterna utförs av de innovationskontor som numera finns vid samtliga universitet.

Innovationskontoren ska stödja nyttiggörande av forskningsbaserad kunskap och i de flesta fall är de en del av universitetens egna organisationer, men det förekommer också att holdingbolagen som förvaltas av universitet och högskolor har fått i uppdrag att utföra delar av innovationskontorens verksamhet.

Innovationskontoren följs upp årligen via ett antal flödestal samt verksamhetsrapportering. De flödestal som har rapporterats in för 2014 är antalet idéer som har inkommit för prövning eller rådgivning från forskare respektive studenter, antalet idéer som inte tagits vidare samt antalet idéer som har vidarebefordrats till lärosätets holdingbolag.

Totalt inkom ca 750 idéer under 2014 för rådgivning till innovationskontoren från forskare medan antalet idéer från studenter var ca 1 500. Det skiljer sig dock åt mellan innovationskontor hur de definierar en idé. Vissa innovationskontor rapporterar enbart in de som de benämner kvalificerade idéer, medan andra rapporterar in alla som har sökt upp innovationskontoret med en idé. I vissa fall skiljer innovationskontoren inte heller på idéer som kommer från forskare, anställda och studenter. Definitionen av

begreppet idé i detta sammanhang, håller dock på att bli mer samstämmig.

Under 2015 (U2014/05731/UH,U2015/1103, 1229,1347/UH,U2015/2675/UH) ändrades de flödestal som ska inrapporteras från innovationskontoren till:

- antal idéer som har influtit för prövning eller rådgivning från forskare respektive studenter samt hur en idé definieras och avgränsas,
- antal idéer som går vidare till s.k. verifiering från forskare respektive student, samt hur verifiering definieras och avgränsas, och
- antal idéer som har gått vidare till inkubatorer.

För att åstadkomma en transparent fördelning av medel till innovationskontoren beslutade regeringen i mars 2015 förordningen (2015:139) om fördelning av statliga medel för innovationskontor vid universitet och högskolor. Denna förordning, som träder i kraft den 1 januari 2016, fördelar medel till innovationskontoren baserat på fyra parametrar. Parametrarna inkluderar ett basbelopp, ett belopp baserat på volym, ett belopp baserat på stöd till andra högskolor och ett belopp baserat på prestation. För en bedömning av prestation genomförs under 2015 en utvärdering av Verket för innovationssystem (Vinnova).

Vinnova fick den 28 februari 2013 i uppdrag att, i samråd med Vetenskapsrådet, Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd och Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande ta fram metoder och kriterier för att mäta kvalitet och prestation av universitetens och högskolornas samverkan med det omgivande samhället (N2013/1162/FIN). Uppdraget fortsätter under 2016. Under 2015 gjordes den första testutlysningen där universitet och högskolor kan delta.

Holdingbolagen som förvaltas av universitet och högskolor är en del av det innovationsstödande systemet och har ofta en nära koppling till innovationskontoren. Under 2011 infördes idébanker vid holdingbolagen för att underlätta övertagande av idéer där idébäraren inte själv är aktiv. I och med införandet av idébankerna, beslutades att holdingbolagen som är knutna till universitet och högskolor ska komma in med en återrapportering till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet)

och återrapportera ett antal indikatorer (U2011/6745/UH).

Indikatorerna som inrapporterades 2014 var det totala antalet unika idéer som holdingbolaget och dess dotterföretag tagit emot, antalet idéer som skyddas i form av patent, mönsterskydd och varumärke, antalet idéer som holdingbolaget äger helt eller delvis, antalet idéer som har sålts vidare till bolag och antalet nya bolag som startas med idén som grund.

Idébankerna har etablerats på samtliga universitet, men de skiljer sig åt i omfattning och åtagande. Det är främst patenterbara idéer som tas in i idébankerna och vissa holdingbolag har etablerat dotterbolag som hanterar verksamheten. Inrapporteringen varierar kraftigt och antalet idéer är mellan 1–25 per idébank.

Forskningssamarbete inom EU

Det europeiska forskningssamarbetet finansieras genom ett särskilt ramprogram för forskning och innovation. Ett nytt sjuårigt program med namnet Horisont 2020 startade 2014. Det tidigare sjunde ramprogrammet (FP7) pågick under perioden 2007–2013. Ramprogrammet Horisont 2020 har avsatt en budget på närmare 80 miljarder euro att fördela till de allra främsta forsknings- och innovationsprojekten.

Verket för innovationssystem (Vinnova) publicerar årligen rapporter om det svenska deltagandet i ramprogrammet. Vid årsskiftet 2014/15 publicerade Vinnova en sammanställning över Sveriges deltagande i FP7 för hela perioden 2007–2013. Under FP7 var Sverige ett av de tio mest framgångsrika länderna och svenska organisationer har beviljats totalt cirka 1,7 miljarder euro vilket motsvarar ungefär 4 procent av ramprogrammets fördelade medel. Över tid har Sveriges andel sjunkit något, från 4,1 procent 2007 till 3,8 procent för 2014. Det placerar Sverige på en nionde plats jämfört med andra länder.

Sveriges deltagande i FP7 uppvisar således en svagt nedåtgående trend, men de svenska organisationernas deltagande kan anses vara fortsatt konkurrenskraftig. Minskningen beror delvis på en ökad konkurrens, bl.a. till följd av att flera länder har getts möjlighet att delta i programmet. Nedgången är särskilt tydlig i de tre delprogram som kallas för Ideas, Cooperation och People, men inom

Cooperation och People vände den nedåtgående trenden mot slutet av programperioden. Inom programmet Ideas hade Sverige inledningsvis ett starkt deltagande, men andelen beviljade medel från det Europeiska forskningsrådet (ERC) minskade under programperioden från 5,3 procent av beviljade medel till 3,6 procent 2014. Av de svenska beviljade ERC-anlagen tilldelades kvinnliga forskare 21 procent vilket är en mindre andel än genomsnittet i Europa (25 procent).

Under programperioden har Sverige breddat sitt deltagande. I de första utlysningarna deltog cirka 150 svenska organisationer, men fram till 2014 hade drygt 800 organisationer deltagit och alla Sveriges län finns representerade.

Det svenska deltagande i FP7 karakteriseras av framgångsrika universitet. Karolinska Institutet var Sveriges främsta aktör 2014 med beviljade medel på totalt 197,7 miljoner euro för hela programperioden. Svenska universitet och högskolors deltagande har dock minskat under programperioden vilket följer trenden för Sveriges totala deltagande.

Det svenska näringslivet, inklusive små och medelstora företag, står för nästan en tredjedel av deltagandet och en fjärdedel av beviljade medel inom delprogrammet Cooperation. VOLVO Technology AB var den främsta deltagaren från näringslivet med 34 miljoner euro beviljade under programperioden.

Ramprogrammet Horisont 2020 kompletteras genom investeringar som medlemsländerna gör tillsammans i europeiska partnerskapsprogram där EU, medlemsstaterna och näringslivet bidrar till finansieringen. Under 2014 deltog de svenska forskningsfinansierande myndigheterna i 56 olika program och bidrog med totalt 413 miljoner kronor till svenska forskare.

En svensk EU-samordningsfunktion med uppdrag att förstärka det strategiska arbetet inom det europeiska forskningsarbetet och särskilt partnerskapsprogrammen etablerades under slutet av sjunde ramprogrammet. Sedan dess har EU-samordningsfunktionens arbete resulterat i ett antal bedömningar om svenskt deltagande och finansiering i de europeiska partnerskapsprogrammen. I den nationella samordningsfunktionen ingår Energimyndigheten, Formas, Forte, Rymdstyrelsen, Vetenskapsrådet och Vinnova.

Horisont 2020 kommer att implementeras genom tvååriga arbetsprogram som behandlas i

kommittéer där medlemsstaterna finns representerade. Organisationen för det svenska kommittéarbetet baseras på ett regeringsbeslut och det är representanter för Regeringskansliet och myndigheter som ingår i programkommittéerna som leds av EU-kommissionen. Arbetsprogrammen för perioden 2014–2015 beslutades i början av 2014.

Under 2014 har förhandlingar om arbetsprogrammet för 2016–2017 inletts i alla programkommittéer under Horisont 2020. Beslut om dessa kommer att fattas under 2015.

Europeiska rådet beslutade i februari 2011 att Europeiska forskningsområdet (ERA) ska vara förverkligat 2014. Rapporter om utvecklingen av ERA har presenterats av EU-kommissionen 2013 och 2014. Rapporterna går igenom de framsteg som gjorts inom ramen för de prioriteringar som rådet har ställt sig bakom. Kommissionens slutsats i den senaste rapporten är att mycket har uppnåtts för att förverkliga ERA, men att det europeiska forsknings- och innovationslandskapet fortfarande är fragmenterat och att ERA därför inte är helt förverkligat. Mot bakgrund av rapporten från 2013 antogs rådsslutsatser om ERA vid Konkurrenskraftsrådet i februari 2014. I slutsatserna anges att medlemsstaterna tillsammans med EU-kommissionen ska ta fram en färdplan till halvårsskiftet 2015, vilken ska vara till stöd för ERA:s fortsatta utveckling. En sådan färdplan har utarbetats under 2014 och under början av 2015. Vid Konkurrenskraftsrådet i maj 2015 antogs rådsslutsatser kopplade till ERA-färdplan och den rådgivande strukturen för ERA.

I april varje år överlämnar EU:s medlemsstater nationella reformprogram till EU-kommissionen. Programmen redogör för genomförandet av Europa 2020-strategin i den nationella politiken. På forskningsområdet har EU målsättningen att medlemsstaternas samlade utgifter för forskning och utveckling (FoU) ska uppgå till tre procent av BNP 2020. Det svenska målet är att de offentliga och privata investeringarna i forskning och utveckling vid denna tidpunkt ska uppgå till ungefär fyra procent av BNP. Den senaste statistiken från Statistiska centralbyrån avser 2013 och visar att de totala utgifterna för FoU uppgick till knappt 121 miljarder kronor, vilket är en ökning från 118 miljarder kronor 2011. Relaterat till BNP motsvarar FoU-utgifterna cirka 3,30 procent,

vilket jämfört med 3,38 procent för 2011 innebär att nivån sjunkit. Nivån på 3,30 procent är dock hög i internationell jämförelse och placerar Sverige på fjärde plats bland OECD-länderna, efter Sydkorea, Israel och Finland.

Internationellt forskningsarbete

Forskning och innovation både främjas och stimuleras av samarbete över nationsgränserna. Detta är något som i de flesta fall sker direkt mellan forskare på bilateral eller multilateral basis. Vanligtvis finansieras samarbetena genom universitetens och högskolornas egna insatser eller med bidrag från Vetenskapsrådet eller andra forsknings- och innovationsfinansierande myndigheter. Ibland sker detta inom ramen för bilaterala avtal mellan Sverige och tredje land. Under 2014 har samverkansaktiviteter genomförts med Indien. Under 2015 har samverkansaktiviteter även genomförts med USA, Sydkorea och Sydafrika. Samarbetena fortlöper väl.

Genom ett ökat engagemang i Strategic Forum for International S&T Co-operation (SFIC), som är ett rådgivande forum till rådet, kommissionen och EU:s medlemsstater, har insatser gjorts för att öka kunskapen om både EU:s och andra medlemsstaters samarbeten med tredje land.

Strategin för internationellt samarbete inom forskning och forskningsbaserad innovation (U2012/4853/F) har resulterat i två riktade understrategier: ett om stärkt samarbete med Kina och ett om stärkt samarbete med Indien. Dessa fungerar väl och ytterligare satsningar planeras av de forskningsfinansierande myndigheterna. Som ett led i strategin fick även Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser i uppdrag av regeringen (U2013/7820/F) att kartlägga indikatorer för internationellt samarbete på det forsknings- och innovationspolitiska området. Rapporten presenterades under 2014 och har distribuerats både nationellt och på EU-nivå.

8.3.3 Analys och slutsatser

Svensk forskning i internationell jämförelse

I takt med den ökade finansieringen har antalet publicerade artiklar från Sverige ökat, men

ökningen per capita har varit större i flera andra länder. Schweiz med en större publicering per capita ökar mer med motsvarande finansiering. Även från Danmark kommer fler artiklar per capita än från Sverige med motsvarande finansiering. I förhållande till de offentliga anvisade medlen är antalet artiklar ändå jämförelsevis högt i Sverige och något högre än från exempelvis Finland, Nederländerna och Norge.

Kvalitet mätt som antalet fältnormaliserade citeringar har ökat sedan 2007. Under perioden tillfördes 11,24 miljarder kronor aviserade i forskningspropositionen 2005 (prop. 2004/05:80) och forsknings- och innovationspropositionerna 2008 och 2012 (prop. 2008/09:50), (prop. 2012/13:30) samt medel som föreslogs i budgetpropositionen för 2007 (prop. 2006/07:1, utg. omr. 16).

Jämfört med våra konkurrentländer har medelciteringarna ökat mer för Sverige än för Storbritannien och USA, och svenska artiklar citeras nu lika mycket eller mer än de från dessa länder. Även om citeringsgraden ökar inom alla områden för Sverige har den för artiklar från Danmark, Nederländerna och Schweiz ökat i samma grad som för Sverige i genomsnitt. Särskilt kraftig har ökningen för svensk del varit inom de medicinska områdena, vilket också är det område som fått störst tillskott av medel.

Vetenskapsrådet

Vetenskapsrådets huvuduppgift är att ge stöd för grundläggande forskning av högsta vetenskapliga kvalitet inom samtliga vetenskapsområden och därmed verka för den fria grundforskningen och den forskarinitierade förnyelsen av forskningen.

Myndigheten har många nya uppdrag med ursprung i propositionen Forskning och innovation (prop. 2012/13:30). Myndigheten har trots att uppdragen varit omfattande genomfört dessa väl.

Den nya modell för prioritering, finansiering, organisation och styrning av forskningsinfrastruktur av nationellt intresse som Vetenskapsrådet nu inför kommer att innebära en välkommen resurseffektivisering. Med tydlig förankring och med gemensamt ansvar med lärosätena leder Vetenskapsrådet denna utveckling för samordning av den nationella infrastrukturen.

Det är ett viktigt stöd för regeringen att kontinuerligt få lägesrapporter om svenska forskares användning av internationell infrastruktur i förhållande till de ekonomiska bidrag som Sverige ger dessa organisationer.

Vetenskapsrådet gör många utvärderingar, utredningar och analyser av hög kvalitet som är av stor vikt som underlag för bedömning av forskningspolitiska insatser. Ett omfattande arbete lades på regeringsuppdraget som resulterade i förslaget till forskningskvalitetsutvärdering i Sverige (FOKUS), en modell för resursfördelning till universitet och högskolor som innefattar bedömning av svensk forskningskvalitet och identifiering av starka forskningsmiljöer samt kollegial bedömning av forskningens kvalitet och relevans.

Vetenskapsrådet har sedan 2013 i uppdrag att bygga upp en verksamhet för att förbättra tillgängligheten till registeruppgifter för forskningsändamål och underlätta användningen av dessa. Det är viktigt att det stöd och den service som denna verksamhet innebär görs tillgänglig och synlig för forskare.

Det är tillfredsställande att jämställdheten mellan kvinnor och män när det gäller beviljandegrad i utlysningar successivt har förbättrats och nu nått mycket nära lika nivåer inom alla områden. Genom arbetet med jämställdhetsobservationer kan man hitta betydelsefulla verktyg för att bryta upp strukturer som inverkar negativt på jämställdheten.

Rymdforskning och rymdverksamhet

Rymdverksamhet har, och får en allt större, betydelse i Sverige och globalt för utveckling av tjänster, bl.a. inom jordobservation, navigation och telekommunikation samt som källa för utveckling av teknik med ett bredare användningsområde.

Svensk rymdforskning och rymdindustri håller hög internationell klass. En positiv utveckling är att flera mindre företag med inriktning mot rymdverksamhet har startats i Sverige. Svensk rymdverksamhet har en hög grad av innovation och förnyelse och rymdverksamhetens betydelse för miljö- och klimatforskningen är fortsatt stor och växande.

Sveriges deltagande i det obligatoriska vetenskapsprogrammet inom den europeiska rymdorganisationen ESA möjliggör för svenska

forskare att i samarbete med europeiska kollegor studera yttre rymden i projekt som är för kostsamma att genomföra med enbart nationell finansiering. Det är av stort värde för mindre länder att delta i ESA:s arbete, eftersom det ger möjlighet att delta i riktigt stora projekt.

Institutet för rymdfysik

Institutet för rymdfysik (IRF) fortsätter med stor framgång att tillverka mycket kvalificerade instrument till många av världens största rymdsatsningar. IRF hade t.ex. flera instrument på moderfarkosten Rosetta när ESA hösten 2014 lyckades sätta ner landaren Philae på en komet. Vidare har institutet under året arbetat med att slutföra de två accepterade rymdinstrument som ska ingå i ESA:s stora rymdforskningsprojekt JUICE (Jupiter ICY Moons Explorer), vilket visar ytterligare prov på institutetens och svensk rymdforsknings höga standard.

Institutet för rymdfysiks publicering av resultat i internationellt välrenommerade tidskrifter (t.ex. Science) sker kontinuerligt. Det, likväl som en framgångsrik handledning av doktorander, kvalitetssäkrar forskningen och utbildningen vid myndigheten.

Forskningens infrastruktur

Den europeiska spallationskällan (ESS) och MAX IV kommer ge Sverige en stor internationell synlighet

I Lund byggs två forskningsanläggningar av världsklass, neutronkällan European Spallation Source (ESS) och röntgenljuskällan MAX IV. Dessa anläggningar förväntas ge stor och långsiktig betydelse för svensk forskning och näringslivs konkurrenskraft genom att attrahera såväl enskilda forskare som högteknologiska företag i Sverige och från andra länder.

Att Vetenskapsrådet beviljat driftsbidrag för MAX IV för fem år pekar på den betydelse anläggningen förväntas ha nationellt och internationellt. Anläggningens förmåga att även attrahera finansiering från andra källor bekräftar det behov den väntas uppfylla och att genomförandet inger förtroende bland skilda finansörer.

Det är angeläget att Sverige drar nytta av de möjligheter som ges av att ESS kommer att etableras i Sverige. Vetenskapsrådet har i uppdrag (U2014/3980/F) att stimulera det

svenska deltagandet kring uppbyggnaden och driften av ESS och att få nya användargrupper att utnyttja anläggningen.

Det europeiska strategiforumet för forskningsinfrastruktur (ESFRI)

Det europeiska strategiforumet för forskningsinfrastruktur (ESFRI) inledde 2014 arbetet för att till 2016 ta fram en ny vägkarta för forskningsinfrastruktur. Detta görs i två granskningar avseende vetenskaplig kvalitet och bedömning av projektens mognad och relevans för Europa. Denna vägkarta kommer även att innehålla en prioritering av de föreslagna projekten. ESFRI behöver ha en dialog med Europas forskare och med medlemsländerna i detta arbete så att den får acceptans i hela unionen.

Science for Life Laboratory

Science for Life Laboratory (SciLifeLab) har hittills mycket framgångsrikt byggts upp av Kungl. Tekniska högskolan, Karolinska institutet, Stockholms universitet och Uppsala universitet till ett väl fungerande forskningscentrum. Övergången till att vara en nationell resurs har genomförts väl. De tekniker som finns representerade och som utvecklas av forskarna ligger i forskningens framkant och förutom akademiska forskare används SciLifeLab för samarbeten med hälso- och sjukvården och näringslivet.

Informationsförsörjning för forskning

I januari 2015 överlämnade Vetenskapsrådet sitt förslag till nationella riktlinjer för öppen tillgång till vetenskaplig information till regeringen (U2015/00206/F). I rapporten föreslår Vetenskapsrådet att en grundprincip i de föreslagna nationella riktlinjerna ska vara att vetenskapliga publikationer och konstnärliga verk samt forskningsdata som ligger till grund för vetenskapliga publikationer, som är resultatet av offentligt finansierad forskning, ska vara öppet tillgängliga.

Vetenskapsrådet föreslår att Sverige ska ha en målbild som innebär att alla vetenskapliga publikationer och konstnärliga verk, som är ett resultat av forskning finansierad av offentliga medel, från 2025 ska publiceras omedelbart och vara öppet tillgängliga. För forskningsdata är målbilden inte tidsbestämd, utan rådet föreslår att all forskningsdata som helt eller delvis tas

fram med offentliga medel görs öppet tillgängliga så snart det är möjligt.

Vetenskapsrådet lämnar i rapporten även rekommendationer för vad som behöver utredas vidare. Regeringen avser att undersöka förutsättningarna för att implementera öppen tillgång till vetenskaplig information i enlighet med Vetenskapsrådets förslag.

Vetenskapsrådet föreslår också i sin rapport att en nationell samordningsfunktion ska upprättas vid en för uppgiften lämplig myndighet, med uppdrag att koordinera arbetet med öppen tillgång till vetenskaplig information. Regeringen avser att undersöka förutsättningarna för att ge Vetenskapsrådet ett nationellt samordningsuppdrag för öppen tillgång till forskningsdata. På samma sätt avser regeringen att undersöka förutsättningarna för att ge Kungl. biblioteket ett nationellt samordningsuppdrag för öppen tillgång till vetenskapliga publikationer.

Polarforskning

Polarforskningssekreteriatet har återigen visat sig framgångsrika i att genomföra stora internationella marina forskningsexpeditioner. Under året har även ett utökat forsknings-samarbete med USA i Arktis börjat formaliseras. Detta har möjliggjorts genom bl.a. anslagsförstärkning från Vetenskapsrådet och Formas vilket kommer att medföra att expeditioner med Oden till Arktis kan ske betydligt mer frekvent än tidigare.

Polarforskningssekreteriatets ansträngningar med vidareutveckling av Abisko naturvetenskapliga station har lett till att stationen kvalitetsgodkänts. Ansträngningarna att vidareutveckla stationen har skapat stort internationellt intresse i forskarsamhället med över 60 procent av de besökande forskarna från internationella lärosäten, vilket ytterligare stärker Sverige som internationell forskningsaktör.

Polarforskningssekreteriatet har även framgångsrikt fortsatt att vidareutveckla sekretariatets kontakter och nätverk i ett tvärvetenskapligt perspektiv genom att bl.a. inneha värdskapet för det MISTRA-finansierade forskningsprogrammet Mistra Arctic Futures in Global Context.

Beslutet av Arktiska rådet att bilda en Scientific Cooperation Task Force (SCTF) kan leda till att de internationella samarbetena inom forskning i och om Arktis underlättas. SCTF har under det kanadensiska ordförandeskapet i Arktiska rådet diskuterat hur samarbeten bäst kan främjas. Slutsatsen är att de arktiska staterna behöver ingå ett forskningsavtal. Under det amerikanska ordförandeskapet 2015–2017 kommer SCTF att förhandla om hur ett sådant ska utformas.

Kungl. biblioteket

Kungl. biblioteket utför sitt uppdrag som forskningsbibliotek väl, inom givna ramar och med omsorg om alla de delar som ingår i myndighetens uppdrag.

Arbetet med genomförandet av den nya lagen (2012:492) om pliktleveranser av elektroniskt material fungerar väl inom Kungl. biblioteket.

Nyttiggörande av forskning

Universitet och högskolor fortsätter att integrera nyttiggörande i sin ordinarie verksamhet. Vid många universitet är exempelvis innovationskontoret och dess verksamhet väl sammanlänkat med lärosätets övriga strategier och visioner.

Inrapportering från innovationskontoren visar på skillnader i hur forskare, anställda och studenter hanteras, där vissa kontor enbart riktar sig till forskare och anställda medan andra vänder sig till alla grupper. Uppdraget till innovationskontoren har därför förtydligats och fr.o.m. 2015 inkluderas forskare, anställda och studenter i uppdraget till innovationskontoret att nyttiggöra forskningsbaserad kunskap (U2014/5731/UH, U2015/01103, 01229, 01347/UH, U2015/02675/UH).

I inrapporteringen av innovationskontorens flödestal framgår en viss minskning av antalet inkomna idéer från forskare medan antalet från studenter nästan är oförändrat. Skälen till minskningen kan vara flera. Det kan bero på att vissa innovationskontor har valt att fokusera på nya ämnesområden där antalet idéer är färre till dess att verksamheten är känd. Det kan också bero på att det ställs högre kvalitetskrav för att idéer ska registreras av innovationskontoret och i vissa fall kan definitionen av en idé ha

förändrats mellan inrapporteringstillfällena. Nedgången kan också förklaras av att idéflödet stabiliserats från en tidigare hög nivå. Dock krävs inrapportering under en längre tidsperiod för att kunna dra säkra slutsatser.

Holdingbolagen som förvaltas av universitet och högskolor bedriver sin verksamhet på olika sätt. Vissa utför innovationskontorets verksamhet på uppdrag av universiteten medan andra holdingbolag huvudsakligen fokuserar på investeringar i bolag och uppdragsutbildning.

Idébankerna vid holdingbolagen är i en etableringsfas och det finns skillnader i antalet hanterade idéer och licenser till idébankerna. Det kan finnas olika anledningar till detta. Kännedomen om idébanken kan vara liten och beroende på hur processen kring idébankerna är uppbyggd tas också olika antal idéer in. Sidoeffekter från idébankerna har dock framkommit på vissa universitet, där forskare efter rådgivning inom ramen för idébanken väljer att fullföra patentering och kommersialisering på egen hand, något som inte hade gjorts utan denna rådgivning.

Forskningssamarbete inom EU

Svenska aktörer deltar fortfarande framgångsrikt i EU:s ramprogram, trots att man nu kan se att Sverige uppvisar en svagt nedåtgående utveckling i deltagandet i det tidigare ramprogrammet FP7. Betydande resurser tillförs därmed svensk forskning samtidigt som svenska aktörer skapar nya nätverk och samarbeten.

Under flera ramprogram har Sverige haft ett deltagande på ungefär 4 procent av de beviljade medlen. I sjunde ramprogrammet för forskning och teknisk utveckling (FP7) låg nivån på 3,8 procent av medlen. Historiska jämförelser av deltagandet i ramprogrammet bör dock göras med försiktighet, eftersom ramprogrammen har varit utformade på olika sätt. Konkurrensen om medlen tillgängliga i EU:s ramprogram har hårdnat genom att fler länder kan söka till programmet samt genom generellt sett nationellt minskade forskningsbudgetar. Samtidigt har den tillgängliga budgeten ökat gradvis under FP7 och finansieringsmöjligheterna blir framöver ännu större i och med den ökande ramprogramsbudgeten från dryga 50 miljarder euro under FP7 till Horisont 2020:s avsatta budget på nära 80 miljarder euro.

Den ökade konkurrensen innebär att svenska intressenter behöver öka sina ansträngningar för att erhålla finansiering. Även det faktum att Horisont 2020 fokuserar på samhällsutmaningar och inkluderar innovation innebär att svenska aktörer behöver se över sina strategier för deltagande. Samverkan mellan länder och mellan sektorer blir sannolikt allt viktigare för ett framgångsrikt svenskt deltagande i Horisont 2020. Liksom under det tidigare ramprogrammet FP7 kommer det proaktiva arbetet med att påverka ramprogrammets utlysningar vara centralt, liksom den informations- och rådgivningsverkssamhet som bedrivs till stöd för svenska aktörer. Eftersom innehållet i Horisont 2020 skiljer sig betydligt från FP7 kommer uppföljningen av det svenska deltagandet vara viktig för att tidigt upptäcka och förklara nivåer av deltagande i programmets olika delar.

Nivån på de medel som satsas nationellt har visat sig vara en viktig förklaring till varför vissa länder lyckas bättre än andra inom ramprogrammet. Då Sverige än så länge tillhör de länder i världen som per capita satsar mest på forskning och utveckling har svenska aktörer bra grundförutsättningar. Även de satsningar på strategiska forskningsområden och strategiska innovationsområden som har presenterats i de senaste två forsknings- och innovationspropositionerna skapar goda möjligheter för deltagande. Även andra insatser som görs, t.ex. den EU-samordningsfunktion som inrättats, förväntas kunna stärka Sveriges möjligheter. Erfarenheterna från deltagandet i FP7 visar att Sverige har kapacitet till ett konkurrenskraftigt deltagande.

Det bör noteras att det svenska deltagandet i FP7 har varit koncentrerat till ett fåtal lärosäten och ett fåtal stora företag. Det finns därför en outnyttjad potential för svenskt deltagande. Fler lärosäten och företag bör kunna delta framgångsrikt i Horisont 2020. Även statliga myndigheter, forskningsinstitut, kommuner och landsting samt civilsamhället bedöms kunna öka sitt deltagande inom ramen för befintliga resurser. Det svenska deltagandet har också avsevärt breddats, såväl aktörsmässigt som regionalt löpande under programperioden för FP7.

Det svenska deltagandet för utlysningar inom det Europeiska forskningsrådet (ERC) med fokus på forskningsexcellens uppvisar en nedåtgående trend under programperioden för

FP7 som är särskilt tydligt avseende det kvinnliga deltagandet, men även för utlysningar inom humaniora. Inför Horisont 2020 har ERC:s budget ytterligare stärkts och utgör nu 17 procent av den totala programbudgeten. Det blir viktigt för Sverige att arbeta för att förbättra det svenska deltagandet inom ERC-utlysningarna, särskilt avseende dessa två utpekade områden.

Utvecklingen av det Europeiska forskningsområdet (ERA) är central för EU:s forskningspolitik och är en särskild målsättning i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget). Rådsslutsatser rörande färdplanen för den fortsatta implementeringen av ERA antogs vid Konkurrenskraftsrådet i maj 2015. Som en följd av antagandet av rådsslutsatserna uppmanas medlemsländerna att påbörja implementeringen av färdplanens åtgärder vid halvårsskiftet 2016.

I rådsslutsatserna om den rådgivande strukturen för ERA som antogs av Konkurrenskraftsrådet i maj 2015 anges bl.a. att ERAC – en kommitté som ger medlemsstaterna, rådet och EU-kommissionen strategisk rådgivning i frågor som rör ERA, ska fortsätta att under 2015 se över de så kallade ERA-relaterade gruppernas mandat och koordinering.

Internationellt forsknings-samarbete

Sverige har goda förutsättningar att fortsätta vara en framgångsrik forsknings- och innovationsnation. I den ökade globala konkurrensen är emellertid det internationella samarbetet ett område som det finns skäl att stärka ytterligare t.ex. genom att eftersträva möjliga synergieffekter med aktiviteter på EU- och internationell nivå. Redan etablerade processer på EU-nivå borgar för att detta är möjligt. Synergier med andra politikområden bör också uppmärksammas, bl.a. i förhållande till tillväxtländer. Svenska myndigheter och forskningsutförare har genomfört flera insatser för att stärka det internationella samarbetet. Arbetet med dessa satsningar bör fortsätta.

9 Politikens inriktning

Inledning

Sverige ska vara en kunskapsnation som är världsledande när det gäller utbildning, forskning och nya innovationer. Varje barn och ungdom, oavsett kön, bakgrund och funktionsnedsättning, ska ges en god grund att stå på och vuxna ska ha god tillgång till utbildning under hela livet. Utbildningspolitiken lägger grunden för en framgångsrik jobbpolitik där såväl inrikes som utrikes föddas kompetens effektivt ska tas till vara. Dessutom är den viktig för att ge människor tillgång till bildning för personlig utveckling och förutsättningar till ett aktivt deltagande i ett demokratiskt samhälle. Utbildningspolitiken är också en central del i arbetet för en omställning till en hållbar utveckling.

Regeringens utbildningspolitik strävar efter att utjämna socioekonomiska skillnader och att ge alla människor möjlighet att utvecklas. Alla barn, unga och vuxna ska också ges förutsättningar att pröva och utveckla sin förmåga och sina kunskaper till sin fulla potential oberoende av ålder, könstillhörighet och funktionsnedsättning.

En redogörelse för de reformer som regeringen föreslår som berör flera områden inom skolväsendet finns i avsnitt 9.1. Det avsnittet följs av avsnitt där reformer med tyngdpunkt på specifika områden inom skolväsendet presenteras: 9.2 Förskola och grundskola, 9.3 Gymnasieskola, 9.4 Vuxenutbildning—ett nytt kunskapslyft, 9.5 Universitet och högskolor och 9.6 Forskning.

9.1 Investeringar för hela skolväsendet

9.1.1 Nationell samling för läraryrket

Lärlönelyftet

Skickliga och engagerade lärare är en nyckel för att vända utvecklingen i den svenska skolan, men i dag är utvecklingen av läraryrkets status oroande. Enligt den internationella studien TALIS 2013 anser endast fem procent av Sveriges lärare att läraryrket har hög status, och bara varannan lärare skulle välja att bli lärare igen. Även om intresset för lärar- och förskolläraryrket har ökat något är söktrycket fortsatt relativt lågt, med endast 1,3 behöriga förstahandssökande per antagen höstterminen 2014. Enligt Läraryrket och Statistiska centralbyrån riskerar det att saknas 65 000 lärare fram till 2025.

Regeringen ser utifrån detta investeringar i höjda lärarlöner som en nödvändig åtgärd för att öka läraryrkets attraktivitet. En investering i högre löner för lärare rekommenderas även av OECD som en åtgärd för att vända utvecklingen i den svenska skolan (Improving Schools in Sweden: An OECD Perspective 2015). Sett ur ett jämställdhetsperspektiv finns det ett starkt samband mellan andelen kvinnor och män i ett yrke och yrkets genomsnittliga lönenivå. Eftersom läraryrket totalt sett har en väsentligt större andel kvinnor (ca 70 procent) än män (ca 30 procent) så bör satsningen också vara positiv

för jämställdheten i form av bättre löneutveckling för många kvinnor.

Regeringen föreslår att en investering i höjda lärarlöner genomförs. Reformen innebär att medel tillförs för höjda löner till vissa lärare i syfte att premiera skicklighet och utveckling i yrket. Reformen, som aviserades i budgetpropositionen för 2015 (prop. 2014/15:1) och i 2015 års ekonomiska vårproposition (prop. 2014/15:100), utgör en central del av den nationella samlings för läraryrket som regeringen har tagit initiativ till.

Modellen för detta lärarlönelyft har under våren 2015 tagits fram i dialog med de centrala arbetsgivarorganisationerna inom skolan och lärarnas fackliga organisationer: Sveriges Kommuner och Landsting, Friskolornas riksförbund, Almega, Lärarnas Riksförbund och Lärarförbundet. Genom lärarlönelyftet föreslår regeringen att det investeras 3 miljarder kronor på årsbasis i höjda lärarlöner med syfte att öka läraryrkets attraktionskraft och därigenom resultaten i skolan.

Lärarlönelyftet ska bidra till en långsiktig löneförhöjning till de lärare som kommer i fråga, utöver den ordinarie lönerevisionen. Det genomsnittliga lönepåslaget uppgår till 3 000 kronor per månad och lärare. Reformen beräknas på årsbasis omfatta ca 60 000 lärare, vilket kan jämföras med karriärtjänstereformen som fullt utbyggd fr.o.m. 2017 omfattar ca 17 000 förstelärare. Reformen bygger på att skolhuvudmännen lokalt fattar beslut om lönehöjningar. Huvudmännen bestämmer utifrån vissa kriterier, som kommer att anges i statsbidragsförordning, hur många och vilka lärare som ska erhålla lönehöjningen och hur mycket dessa ska få i höjd lön.

Reformens främsta syfte är att höja resultaten i grund- och gymnasieskolan och minst 90 procent av medlen kommer därför att avsättas för förskoleklass, grundskola och motsvarande skolformer samt gymnasieskola och gymnasiesärskola. I övrigt kommer medel att även kunna användas för lönehöjningar inom förskola och fritidshem.

För att kunna omfattas av satsningen ska en lärare uppfylla skollagens (2010:800) krav på legitimation och behörighet. Från legitimationskravet undantas dock vissa lärarkategorier som inte omfattats av skollagens krav på lärarlegitimation i samma utsträckning som andra, nämligen yrkeslärare och

modersmåslärare i de skolformer som är aktuella. Även förskollärare och fritidspedagoger kommer att kunna ta del av satsningen.

Som nämnts kommer villkoren för att skolhuvudmännen ska få ta del av medel för höjda lärarlöner att anges i statsbidragsförordning. Regeringen avser att säkerställa att det sker en noggrann utvärdering av hur modellen implementeras, fungerar och hanteras av huvudmännen. Bland annat avser regeringen ge separata uppföljnings- och utvärderingsuppdrag till lämpliga aktörer vid sidan av Statens skolverks uppföljning av statsbidraget.

Regeringen föreslår att det för andra halvåret 2016 avsätts 1,5 miljarder kronor till ett statsbidrag för höjda löner för lärare. För kommande år beräknas 3 miljarder kronor årligen avsättas. Enskilda huvudmän ska ersättas på lika villkor som kommunala och övriga offentliga huvudmän. På sikt, när modellen etablerats och fungerar, är avsikten att medlen ska fördelas till kommunerna via det generella statsbidraget. Regeringen avser att remittera förslag till statsbidragsförordning.

Karriärvägar för lärare

Den enskilt viktigaste faktorn i skolan för elevernas studieresultat är att de där möter skickliga och engagerade lärare. För att eleverna ska få behålla de skickligaste lärarna ska lärare ha möjlighet att göra karriär utan att behöva lämna undervisningen. Möjligheten att göra karriär bidrar också till att öka läraryrkets attraktivitet och i förlängningen till förbättrad undervisning och förbättrade studieresultat. Lärare kan göra karriär genom att utses till förstelärare eller lektor med därtill kopplad lönehöjning på i genomsnitt 5 000 kronor respektive 10 000 kronor per lärare och månad. För 2015 har medel motsvarande 15 000 förstelärare avsatts. I tidigare budgetpropositioner har medel om 1 384 miljoner kronor beräknats för 2016, vilket motsvarar statsbidrag för löneökningar för ca 16 000 förstelärare. För 2017 har dessutom i tidigare budgetpropositioner medel för motsvarande ytterligare 1 000 förstelärare beräknats. Det innebär att det från 2017 årligen beräknats 1 469 miljoner kronor för detta ändamål. Det beräknas då motsvara ca 17 000 lärare. På samma sätt som lärarlönelyftet kan bättre karriärvägar för lärare ha en positiv

jämställdhetseffekt, eftersom en majoritet av lärarna är kvinnor.

Systemet med karriärtjänster har genomförts med brett politiskt stöd och ger möjlighet för lärare att utvecklas i sitt yrke och öka sina löner. Samtidigt är det viktigt att en så omfattande reform följs upp och kvalitetssäkras. Regeringen kommer därför noggrant att följa det fortsatta genomförandet av systemet med karriärtjänster och vid behov föreslå och genomföra åtgärder för att säkerställa att lärare med karriärtjänster har tydliga och goda förutsättningar för uppdraget att utveckla och förbättra undervisningens kvalitet.

Läro- och förskolläro- utbildning för fler lärare och förskollärare

Fler lärare och förskollärare

Enligt Statistiska centralbyrån kommer det att råda brist på lärare och förskollärare framöver (Trender och Prognoser 2014). Skolverket bedömer i sin prognos att antalet lärare som examineras fram till 2019 nästan behöver fördubblas jämfört med dagens nivåer för att täcka behovet av olika lärarkategorier (Redovisning av uppdrag om prognos över behovet av olika lärarkategorier 2015). Dessutom föreslår regeringen reformer som ytterligare kommer att öka efterfrågan på behöriga lärare, t.ex. satsningen på fler anställda i lågstadiet. Därför föreslår regeringen att universitet och högskolor tillförs medel för att kunna utöka antalet platser på några av läro- och förskolläro- utbildningarna liksom på speciallärar- och specialpedagog- utbildningarna (se avsnitt 9.5.2). Regeringen föreslår också en kvalitetssatsning på läro- och förskolläro- utbildningarna (se avsnitt 9.5.3).

Regeringen avser även att utöka möjligheterna att gå en särskild kompletterande pedagogisk utbildning för att attrahera fler personer med annan yrkeserfarenhet eller utbildning till läroyrket, se nedan om förslag angående stöd till särskilda kompletterande pedagogiska utbildningar samt särskild kompletterande utbildning för forskarutbildade. Därutöver vill regeringen bättre ta till vara pedagogisk kompetens hos nyanlända (se avsnitt 9.5.5).

Ökad kvalitet i verksamhetsförlagd utbildning

En stark arbetslivsanknytning är viktigt inom läro- och förskolläro- utbildningarna. De verksamhetsförlagda utbildningsdelarna (VFU) i

läro- och förskolläro- utbildningarna ger studenterna möjlighet att på plats i förskola och skola tillämpa sina teoretiska kunskaper och utveckla sitt praktiska yrkeskunnande. Det är viktigt att både lärosätena och skolhuvudmännen tar ansvar för att erbjuda studenterna VFU-platser av hög kvalitet.

Universitetskanslersämbetet har fått regeringens uppdrag att genomföra en särskild uppföljning av VFU inom läro- och förskolläro- utbildningarna (U2014/3010/UH). Syftet är att följa upp olika kvalitetsaspekter när det gäller hur lärosätenas utformning och genomförande av VFU fungerar och att identifiera förbättringsområden. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) senast den 1 december 2015.

Under perioden 2014–2019 pågår en försöksverksamhet med övningsskolor och övningsförskolor vid femton lärosäten i landet. Syftet är att bidra till att höja kvaliteten i VFU, bl.a. genom att stärka kvaliteten när det gäller handledningen under VFU:n och kontakterna mellan en högskola och en övningsskola eller en övningsförskola. Universitetskanslersämbetet har getts i uppdrag att följa upp och utvärdera försöksverksamheten.

Regeringen följer noga utvecklingen av kvaliteten i VFU:n och avser att vid behov vidta fler åtgärder för att stärka kvaliteten i VFU:n, bl.a. utifrån vad som framkommer i ovan nämnda uppföljningar.

Stöd till särskild kompletterande pedagogisk utbildning

I dag pågår försöksverksamheter med särskild kompletterande pedagogisk utbildning (KPU) vid några lärosäten med syfte att bl.a. öka rekryteringen av ämneslärare i matematik, naturorienterade ämnen och teknik. Detta sker bl.a. vid Göteborgs universitet och vid några lärosäten som samarbetar med organisationen Teach for Sweden. I Teach for Swedens projekt ges studenter med en examen, och som har genomfört sin utbildning med goda studieresultat, möjlighet att läsa en KPU för att nå en ämneslärarexamen samtidigt som de arbetar i en skola med låg måluppfyllelse.

Regeringen ser positivt på försöksverksamheterna och avser att fortsatt stödja dessa. Därför föreslår regeringen att totalt 18 miljoner kronor avsätts för ändamålet 2016. Regeringen beräknar totalt 18,8 miljoner kronor

för verksamheten 2017 och 14,3 miljoner kronor 2018. Regeringen följer utvecklingen av pågående försöksverksamheter och avser att utvärdera dem.

Särskild kompletterande pedagogisk utbildning för forskarutbildade

Utöver en brist på t.ex. ämneslärare i matematik, naturorienterade ämnen och teknik råder det också brist på lektorer i skolan inom bl.a. dessa ämnen. Regeringen avser därför att genomföra en satsning på en särskild kompletterande pedagogisk utbildning (KPU) för personer med examen på forskarnivå. Satsningen avses pågå under fem år och utbildningen bör anordnas vid något eller några lärosäten med relevanta förutsättningar. Utbildningen bör genomföras på ett år (tolv månader) och omfatta den utbildningsvetenskapliga kärnan, vilken innefattar bl.a. kunskaper om bedömning och betygssättning och didaktik, samt verksamhetsförlagd utbildning. Utbildningen bör anordnas för personer med examen på forskarnivå och som i första hand har ämneskunskaper relevanta för undervisning i matematik, biologi, kemi, fysik eller teknik.

För att utbildningen ska bli attraktiv avser regeringen också att införa ett tillfälligt utbildningsbidrag till studenter som genomgår utbildningen. En särskild utvärdering av satsningen och dess effekter bör genomföras.

Regeringen föreslår att det inom ramen för avsatta medel för karriärtjänstreformen avsätts 7,6 miljoner kronor 2016 för satsningen. För 2017, 2018 och 2019 beräknas 15,1 miljoner kronor avsättas årligen.

Ämneslärarutbildning

Departementspromemorian En mer flexibel ämneslärarutbildning (U2015/00500/UH) remitterades i början av 2015. Syftet med förslagen i promemorian är att skapa förutsättningar för universitet och högskolor att anordna en mer attraktiv ämneslärarutbildning med inriktning mot grundskolans årskurs 7–9 och därmed öka söktrycket till utbildningen, inte minst i de ämnen där bristen på lärare är eller kommer att bli stor, t.ex. naturorienterade ämnen. Ärendet bereds inom Regeringskansliet.

Krav vid antagning till lärar- och förskollärarytbildning

Lärar- och förskollärarytbildningarna ska hålla hög kvalitet och vara eftertraktade utbildningar

som är gångbara på arbetsmarknaden. Utbildningarna ska också ställa höga krav, ha god pedagogik och på bästa sätt förbereda studenterna för arbetslivet. Genom att vara attraktiva utbildningar lockas fler att söka. Att fler söker till en utbildning innebär en ökad konkurrens om platserna och därmed att kraven för att kunna antas höjs. Det kan dock finnas skäl att ställa ytterligare krav för att kunna antas till lärarutbildningen, dvs. krav som går utöver betyg och resultat på högskoleprovet.

Sedan 2014 pågår en försöksverksamhet med lämplighetsbedömning vid antagning till lärar- och förskollärarytbildning vid Linnéuniversitetet och Högskolan i Jönköping. Universitets- och högskolerådet (UHR) har en samordnande roll i försöksverksamheten. I verksamheten ingår bl.a. att utarbeta modeller för lämplighetsbedömningen, utpröva dessa och låta bedömningen vid ett antagningstillfälle ligga till grund för behörighet och urval.

Försöksverksamheten pågår under perioden 2014–2016 för att därefter noggrant utvärderas. Regeringen avvaktar denna utvärdering, som ska redovisas av UHR i maj 2018. Resultatet från utvärderingen kommer att ligga till grund för regeringens ställningstagande angående lämplighetsbedömning. I enlighet med vad som beräknades i budgetpropositionen för 2014 (prop. 2013/14:1) föreslås 5 miljoner kronor avsättas för verksamheten 2016.

Introduktionsperiod för lärare och förskollärare

Den nuvarande utformningen av introduktionsperioden för lärare fungerar dåligt. Det är en av förklaringarna till att så många lärare lämnar yrket relativt snabbt efter att de har utbildat sig. Statens skolinspektions granskning Lärares och förskollärares introduktionsperiod (2014) visar att nyexaminerade lärare riskerar att missa viktiga delar som ska ingå i en introduktionsperiod, eftersom planeringen av introduktionsperioden inte fungerar tillfredsställande och perioden inte uppgår till ett läsår. Nästan hälften av rektorerna frigör varken den nyexaminerade eller den mentor som ansvarar för introduktionen från andra arbetsuppgifter för att genomföra introduktionsperioden. Regeringen avser att se över hur nyblivna lärares och förskollärares rätt att få en kvalitativ introduktionsperiod i yrket kan stärkas.

Kompetensutveckling för fler lärare

Kompetensutveckling för lärare och förskolepersonal

Statens skolverk redovisade i september 2014 ett uppdrag om hur stor del av undervisningen som bedrivs av behöriga lärare (U2014/5589/S). Redovisningen visar att i grundskolan och gymnasieskolan är det 67 respektive 52 procent av lärarna som är behöriga för den undervisning de bedriver. Kvinnliga lärare är i högre grad behöriga i de ämnen de undervisar i än manliga lärare. Detta gäller i såväl förskoleklassen som i grund- och gymnasieskolan. Mot bakgrund av detta finns det ett stort behov av att det ges fortsatta möjligheter till behörighetsgivande kurser inom ramen för satsningen Lärarlyftet II (se avsnitt 9.2.2).

I enlighet med vad som aviserades i 2015 års ekonomiska vårproposition föreslås 200 miljoner kronor för 2016 och samma belopp beräknas fr.o.m. 2017 för kompetensutvecklingsinsatser för lärare och förskolepersonal. Regeringen genomför nu en särskild kompetensutvecklingssatsning för att öka tillgången till lärare med specialpedagogisk kompetens i framför allt förskoleklassen och i grundskolans årskurs 1–3 (se avsnitt 9.2.1). Vidare vill regeringen stärka den specialpedagogiska kompetensen generellt hos lärare i grundskolan, och framför allt i årskurserna 7–9, samt att fler ska anställas som speciallärare och specialpedagoger.

Yrkeslärare

Regeringen föreslår i denna proposition satsningar på yrkeslärare. Dessa beskrivs i avsnitt 9.3 Gymnasieskola.

Sfi-lärare och lärare i svenska som andraspråk inom komvux

Regeringen aviserade i vårpropositionen satsningar på lärare i utbildning i svenska för invandrare (sfi) och svenska som andraspråk inom kommunal vuxenutbildning (komvux). Dessa behandlas i avsnitt 9.4 Vuxenutbildning – ett nytt kunskapslyft.

Kompetensutveckling för rektorer och förskolechefer

Statens skolinspektionens kvalitetsgranskning (Förskola, före skola – lärande och bärande, Skolinspektionens rapport 2012:7) visar att förskolechefens ansvar som pedagogisk ledare

behöver stärkas. För att utveckla förskolechefernas pedagogiska ledarskap avser regeringen att genomföra en satsning på kompetensutveckling om 7,5 högskolepoäng för förskolechefer 2015–2018. Statens skolverk har i uppdrag att utforma och svara för fortbildnings-satsningen. Ansökan till fortbildningen ska inkomma under hösten 2015 och utbildningen påbörjas under våren 2016. Den pågående fortbildningen för rektorer är inriktad mot styrnings- och ledarskapsfrågor för att ge rektorerna förutsättningar att utveckla och fördjupa sitt pedagogiska ledarskap utifrån kraven i skollagen och läroplaner samt utifrån vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Rektorer som deltagit i fortbildningen vittnar om att de stärkts i sin roll som pedagogiska ledare.

Regeringen beräknar att fortbildnings-satsningen om 7,5 högskolepoäng för rektorer ska pågå t.o.m. 2018. I enlighet med vad som aviserades i 2015 års ekonomiska vårproposition föreslår regeringen 20 miljoner kronor för 2016 för kompetensutveckling och fortbildning av både rektorer och förskolechefer. Samma belopp beräknas för 2017 respektive 2018 (se avsnitt 10.1.10).

Utredningen om rektorernas arbetssituation inom skolväsendet lämnade i mars 2015 sitt betänkande Rektorn och styrkedjan (SOU 2015:22) till regeringen. Utredaren har lämnat förslag på ett flerårigt nationellt handlingsprogram i syfte att stärka skolans styrkedja i relation till de nationella målen. Betänkandet remitteras för närvarande och regeringen avser att därefter ta ställning till det fortsatta arbetet.

Behörighet och legitimation

För att elever och barn ska mötas av lärare och förskollärare med utbildning för den undervisning de bedriver har en lärar- och förskollärläroplan införts. Dessutom har behörighetsreglerna, dvs. kraven på vilka lärare och förskollärare som huvudmännen får använda sig av, skärpts. Regeringen bedömer att Statens skolverks arbete med att meddela legitimationer och bedöma behörigheter kommer att vara omfattande även under 2016. Detta är delvis en följd av beslutade ändringar i förordningen (2011:326) om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare.

Regeringen föreslår därför att Skolverket tillförs 75 miljoner kronor för detta ändamål för

2016 och beräknar 15 miljoner kronor för 2017 (se avsnitt 10.1.1). Det är angeläget att Skolverket effektiviserar handläggningen och regeringen kommer att noga följa Skolverkets arbete med legitimationer och behörighetsläget för lärare och förskollärare.

Fortsatt arbete inom den nationella samlingen för läraryrket

Regeringen kommer att fortsätta träffa arbetsmarknadens parter m.fl. för att diskutera hur lärares arbetsmiljö kan förbättras, hur den administrativa arbetsbördan kan minska, hur vägar in i yrket och utvecklingsvägar för lärare kan skapas och hur systemet för karriärtjänster ska kvalitetssäkras.

Samtalen kommer också att uppmärksamma hur positiva exempel på regionalt samarbete mellan lärosäten och huvudmän, för att säkerställa att utbildningar matchas mot rekryteringsbehov av lärare, kan spridas.

Regeringen har uttryckt sin avsikt att utreda om, och i så fall hur, fritidspedagoger kan omfattas av legitimationssystemet. Regeringen har även uttryckt sin avsikt att återkomma i frågan om även yrkeslärare och modersmålslärare på sikt bör omfattas av kravet på lärarlegitimation. Inom ramen för den nationella samlingen för läraryrket förs samtal om dessa frågor. Samtalen kommer också att ta upp hur nya lärares introduktion i yrket kan förbättras.

9.1.2 Fler åtgärder för hela skolväsendet

Skolkommissionen

Regeringen har tillsatt en kommitté – 2015 års skolkommission – som ska lämna förslag som syftar till höjda kunskapsresultat, förbättrad kvalitet i undervisningen och en ökad likvärdighet i skolan (U 2015:03). Arbetet ska ske i dialog med en parlamentariskt sammansatt referensgrupp och i dialog med skolpersonal, elever, föräldrar, skolhuvudmän, företrädare för arbetsmarknadens parter samt andra relevanta nationella och internationella aktörer. Förslagen ska fokusera på förskoleklassen, grundskolan, och gymnasieskolan och ska bl.a. utgå från OECD:s slutliga rekommendationer från den tematiska granskningen av svensk skola.

Kommissionen ska lämna förslag till nationella målsättningar och en långsiktig plan med utvecklingsområden samt redovisa en tidplan för kommissionens fortsatta arbete senast den 11 januari 2016. Uppdraget ska slutredovisas senast den 13 januari 2017.

Jämställdhet

Utbildningspolitiken ska ge förutsättningar för alla barn, unga och vuxna att pröva och utveckla sina förmågor och sina intressen oberoende av könstillhörighet.

Jämställdhetsarbetet i skolan ska bedrivas kontinuerligt och diskussionen kring människors lika värde ska vara en naturlig del i skolan. Det uppdrag regeringen har gett Statens skolverk att ta fram och genomföra nationella skolutvecklingsprogram, innefattar även kompetensutvecklings- och stödinsatser avseende arbetsformer och arbetssätt för att utveckla arbetet med skolans värdegrund, t.ex. avseende jämställdhet och normkritik (se avsnitt 9.2.2).

En skola för alla

En viktig förutsättning för att alla elever ska kunna utvecklas så långt som möjligt är att undervisningen och lärmiljön präglas av en hög grad av tillgänglighet för elever med funktionsnedsättning. Det handlar dels om specifika anpassningar och stödåtgärder för att tillmötesgå enskilda elevers behov, dels om att utforma den generella lärmiljön på ett sätt som främjar alla elevers lärande. Många av de satsningar som regeringen presenterar i denna proposition ger möjligheter till en förbättrad utbildning för elever med funktionsnedsättningar, t.ex. läsa-skriva-räkna-garantin, fler speciallärare och specialpedagoger i skolan samt upprustningen av skollokaler. Regeringen avser att följa utvecklingen inom detta område noggrant, bl.a. genom resultatet av arbetet med den funktionshinderspolitiska strategin och Utredningen om kvalitet i utbildningen för elever med vissa funktionsnedsättningar (U 2013:02).

Nationella minoriteter

För att skapa en helhetssyn på utbildningen i och på de nationella minoritetsspråken är en kartläggning av vilka behov som finns och vilka åtgärder som krävs nödvändig.

Det råder brist på lärverktyg och läromedel på samiska och det finns ett behov av en ökad utvecklingstakt av dessa. Regeringen vill stärka tillgången till samiska lärverktyg och läromedel och föreslår därför att 1,5 miljoner kronor avsätts för detta ändamål för 2016. För 2017 och 2018 beräknas 1,5 miljoner kronor årligen. (Se vidare avsnitt 10.1.4.) Kostnaderna föreslås finansieras inom redan beslutade medel för reformen Nationella skolutvecklingsprogram (se avsnitt 9.2.2 samt avsnitt 10.1.5).

Behovet av ytterligare förtydliganden av lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk, är föremål för den översyn av området som regeringen avser att genomföra (se utg.omr. 1 avsnitt 10). Europarådet granskar i treårscykler hur medlemsstaterna följer den europeiska stadgan om landsdels- eller minoritetsspråk (SÖ 2000:3). I den rapport som presenterades i maj 2014 ansåg expertkommittén att Sverige bör vidta åtgärder på ett antal punkter, främst inom utbildningsområdet. Europarådets ministerkommitté fastställde i januari 2015 ett antal rekommendationer till Sverige bl.a. att se till att modersmålsundervisningen möter de krav som ställs i stadgan och att öka mängden tvåspråkig undervisning i finska och samiska samt skapa sådan undervisning i meänkieli. Regeringen avser att se över vilka åtgärder som kan vidtas med anledning av detta.

Studie- och yrkesvägledning

Elever behöver tidigt i sin skolgång få insikter om arbetslivet och hur de olika utbildningsalternativen ser ut. Det är centralt med utvecklingsinsatser som bidrar till högre kvalitet av verksamheten, både avseende enskilda studie- och yrkesvägledares kompetens och att rektorer tar större ansvar för utvecklingen av studie- och yrkesvägledningen. För att t.ex. minska risken för felval spelar studie- och yrkesvägledning en viktig roll. Studie- och yrkesvägledningen bör i högre grad vara ett ansvar för all personal inom skolväsendet och inte endast för den enskilda

studie- och yrkesvägledaren. Skolans och vuxenutbildningens uppdrag är dessutom att bidra till att elevens studie- och yrkesval inte begränsas av kön, social eller kulturell bakgrund. Regeringen föreslår att Statens skolverks pågående fortbildningsuppdrag bör förlängas t.o.m. 2018 för att ytterligare förbättra studie- och yrkesvägledningen inom grundskolan, gymnasieskolan och vuxenutbildningen. Uppdraget syftar till att höja kvaliteten i skolornas arbete med arbetslivskunskap. Uppdraget bör dessutom byggas ut med ytterligare fokus på att stärka jämställdhetsperspektivet för att bidra till att elevernas studie- och yrkesval inte begränsas av kön, social eller kulturell bakgrund.

Regeringen föreslår 15 miljoner kronor för detta ändamål 2016, och beräknar samma belopp 2017 respektive 2018.

Lärande för hållbar utveckling

Att hållbarhetsfrågor har en naturlig plats i utbildningssystemet är en förutsättning för att Sverige ska kunna nå det av riksdagen fastställda generationsmålet, vilket är att vi till nästa generation ska lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta, utan att orsaka ökade miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser.

Regeringen avser att ge Uppsala universitet i uppdrag att vara nationell samordnare för arbetet med utbildning för hållbar utveckling (se vidare avsnitt 9.5).

Sverige har i samband med Unescos världskonferens om utbildning för hållbar utveckling i Nagoya, Japan, hösten 2014 antagit värdskapet för programmet om hållbara livsstilar och utbildning. Stockholm Environment Institute, SEI, har fått mandat att representera Sverige och flera andra svenska aktörer kommer också att delta i programmet.

Entreprenörskap inom skolväsendet

För att Sverige ska nå målet om lägst arbetslöshet i EU senast 2020 måste fler företag startas och företag måste växa. Av den anledningen ska skolväsendet inte bara förbereda elever för de jobb som finns på arbetsmarknaden. Skolväsendet måste även utbilda framtidens företagare och innovatörer. Grundskolan och mot-

svarande skolformer, gymnasieskolan, gymnasiesärskolan och skolväsendet för vuxna ska enligt läroplanerna bidra till att eleverna utvecklar förhållningssätt som främjar entreprenörskap och i vissa skolformer även företagande och innovationstänkande. Dessa förmågor har eleverna nytta av i många sammanhang både under och efter studierna, oavsett om de fortsätter studera eller övergår till arbetslivet.

Regeringen avser att fortsätta den pågående satsningen på entreprenörskap i skolväsendet. Sedan tidigare har 18,5 miljoner kronor beräknats per år för detta ändamål t.o.m. 2018. Dessutom har det sedan tidigare beräknats 16 miljoner kronor per år t.o.m. 2018 för entreprenörskap i skolväsendet under utgiftsområde 24 Näringsliv.

Internationella skolor

Det är angeläget att skapa förutsättningar för att Sverige kan få kvalificerad utländsk personal inom t.ex. forskning och utveckling och näringslivet. För att underlätta valet att flytta till Sverige är det viktigt att det finns utbildning att tillgå i den utsträckning som efterfrågas för medföljande barn. För dessa barn och ungdomar är det ofta skolor med en internationell inriktning som efterfrågas. En lagrådsremiss med förslag på förtydliganden och förenklingar i bestämmelserna om internationella grundskolor och gymnasieskolor och hur utbildning på internationella skolor ska kunna komma till stånd i större utsträckning än i dag, även med en kommunal huvudman, har beslutats, och Regeringen avser att lämna en proposition till riksdagen under hösten 2015.

Den nya betygsskalan

Statens skolverk har i uppdrag att utvärdera den nya betygsskalan och de nya kunskapskraven som började tillämpas hösten 2011 inom grund- och gymnasieskolan. Vidare ska Skolverket lämna förslag till åtgärder för att möta de eventuella problem som utvärderingen visar på. Utvärderingen ska ske utifrån perspektiven nationell likvärdighet, tydlighet för elever och lärare och eventuell inverkan på betygsinflation. I detta arbete ska den beprövade erfarenheten

från lärarkåren tas med. Uppdraget ska redovisas senast den 30 april 2016.

Nationella it-strategier för skolväsendet

Sverige har länge legat långt fram i frågor om digitalisering. Detta är resultatet av framtidsinriktade politiska beslut, som säkerställt en mer jämlik tillgång till bl.a. bredband och datorer.

En central frågeställning och utmaning för skolväsendet i dag är hur den strategiska potential som it kan ha för skolutvecklingen kan tillvaratas som ett pedagogiskt verktyg i undervisningen och för en effektivare administration. Utöver att bidra till en utbildning av hög kvalitet kan it även främja ökad likvärdighet.

Regeringen avser att ge Statens skolverk i uppdrag att lämna förslag på nationella it-strategier med syfte att bidra till en ökad måluppfyllelse och likvärdighet. Skolverket ska redovisa en strategi för förskolan, förskoleklassen, fritidshemmet, grundskolan och motsvarande skolformer samt en strategi för gymnasieskolan, gymnasiesärskolan och skolväsendet för vuxna.

Regeringen föreslår att kostnaderna 2016 för uppdraget att lämna förslag på nationella it-strategier, 1 miljon kronor, finansieras inom ramen för satsningen Nationella skolutvecklingsprogram.

9.2 Förskola och grundskola

Regeringens målsättning är att alla elever ska få en ärlig chans att lyckas i skolan. Men i dag når många elever inte målen i grundskolan. Sommaren 2014 lämnade ca 12 700 elever grundskolan utan att uppfylla kraven för behörighet till gymnasieskolans nationella program, vilket motsvarar 13,1 procent (11,1 procent av flickorna och 14,5 procent av pojkarna). Regeringens svar på denna utmaning är investeringar för att tidigt ge det stöd elever behöver, stärka läraryrkets attraktivitet och ge lärarna mer tid med sina elever samt en jämlik skola för alla elever genom riktade insatser till skolor med de största utmaningarna.

I detta avsnitt presenteras regeringens olika satsningar som omfattar förskolan, förskoleklassen och grundskolan och motsvarande

skolformer, samt fritidshemmet. Flertalet av satsningarna omfattar även andra skolformer som t.ex. gymnasieskolan och gymnasiesärskolan vilket i så fall framgår av beskrivningarna.

9.2.1 Lågstadieöftet

Tidiga och väl utformade insatser i för- och grundskolan lägger en stabil grund för framtiden. Att varje elev tidigt tillägnar sig grundkunskaperna är viktigt för att eleverna ska klara sig även under skolans senare år och för att de ska klara alla ämnen i grundskolan och senare skolformer. För nyanlända är det särskilt viktigt att säkerställa att eleverna inte tappar i sin utveckling bara för att de börjar skolan i ett nytt land. I dag sätts mest dokumenterat stöd till elever in i nionde klass. Baserat på forskning och erfarenheter från framgångrika skolsystem i andra länder, såsom Finland, vill regeringen se till att tyngden för stödet i stället ligger på de tidigare åren. Regeringen har därför presenterat satsningar på tidigt stöd i 2015 års ekonomiska vårproposition inom ramen för ett lågstadielöfte, som syftar till att förbättra den tidiga uppföljningen av elevernas kunskaper och stöd till eleverna.

Förskolepedagogik för alla barn

Förbättra kvaliteten i förskolan

Det finns flera faktorer som påverkar kvaliteten i förskolan, t.ex. det pedagogiska ledarskapet, personalens utbildning och möjligheter till fortbildning, personaltätthet samt barngruppernas storlek. Statens skolinspektion har vid både kvalitetsgranskning och tillsyn påtalat att det fortfarande finns kvalitetsbrister och skillnader i kvalitet, både mellan förskolor och mellan kommuner.

För att säkerställa att det finns förutsättningar för en förskola där varje barn kan utvecklas efter sina behov föreslår regeringen i enlighet med vad som aviserats i den ekonomiska vårpropositionen för 2015 fortsatta satsningar på mindre barngrupper samt kompetensutveckling för förskolepersonal och förskolechefer för att stärka kvaliteten i förskolan.

Mindre barngrupper i förskolan

Förskolan spelar en viktig roll för barns allsidiga utveckling och bidrar till att skapa likvärdiga

förutsättningar inför skolstarten. Forskning visar att barn som har gått i förskolan lyckas bättre i skolan än de som inte deltagit. Detta gäller särskilt de barn som har föräldrar med en kort utbildning eller barn som av olika skäl lever i en utsatt situation, enligt en rapport från OECD, PISA in focus (2011/1) Does participation in pre-primary education translate into better learning outcomes at school? och enligt Skolverkets rapport Perspektiv på barndom och barns lärande. En kunskapsöversikt om lärande i förskolan och grundskolans tidigare år (2010). En viktig förutsättning för att förskolan ska kunna uppfylla målen för verksamheten är att barngrupperna har en lämplig storlek och att personaltättheten är tillräcklig. Alla barn i förskolan har rätt att bli sedda och få möjligheter till lek och pedagogiska utmaningar. Av en stor undersökning vid Göteborgs universitet framgår att förskollärare väljer bort vissa önskvärda teman och arbetssätt när gruppen upplevs eller bedöms vara för stor. Regeringen har gett Statens skolverk i uppdrag att återinföra riktmärke för barngruppernas storlek i förskolan (U2015/1495/S). Riktmärke ska införas i kommentar till allmänna råd om förskolan och baseras på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet, med utgångspunkt i pedagogisk, utvecklings- och socialpsykologisk forskning. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) senast den 16 februari 2016.

Skolverket har fått i uppdrag att fördela statsbidrag till huvudmän för att minska barngruppernas storlek i förskolan (U2015/3229/S). Huvudmännen ska prioritera barngrupper med de yngsta barnen. I enlighet med vad som aviserades i 2015 års ekonomiska vårproposition (prop. 2014/15:100) föreslås att 830 miljoner kronor avsätts för detta ändamål 2016 och fr.o.m. 2017 beräknas motsvarande belopp årligen. Satsningen är ett sätt för regeringen att stimulera huvudmännens arbete med att se till att förskolans barngrupper har en lämplig sammansättning och storlek.

Regeringen kommer att noga följa effekterna av åtgärderna och utvecklingen av förskolans kvalitet. Om satsningen inte leder till förbättrad kvalitet avser regeringen att i framtiden överväga lagändringar i denna fråga. Förskolans personal har en stark drivkraft att ge barnen en lärorik, rolig och lustfylld tid i förskolan. Samtidigt

behöver många förskolor fördjupa sitt arbete med att förankra läroplanen i sitt dagliga pedagogiska arbete. I enlighet med vad som anges i propositionen Vårändringsbudget för 2015 föreslår därför regeringen att medel avsätts för kompetensutveckling av förskolans personal (se avsnitt 10.1.10) och kompetensutveckling för förskolechefer (se avsnitt 10.1.10).

Omsorg på kvällar, nätter och helger

När allt fler barn har föräldrar som arbetar i verksamheter som kräver bemanning dygnet runt ökar också behoven av omsorg för barnen på andra tider än kontorstid. Det kan vara särskilt viktigt för barn till ensamstående föräldrar. Kommunerna ska sträva efter att erbjuda omsorg för barn under tid då förskola eller fritidshem inte erbjuds. Oavsett de vuxnas arbetstider är det viktigt att barn får en trygg omsorg.

Under 2014 hade 194 av Sveriges 290 kommuner någon form av omsorg på obekväma tider. Trots en positiv utveckling de senaste åren erbjuds alltså inte omsorg på kvällar, nätter och helger i många av landets kommuner. I enlighet med vad regeringen aviserade i propositionen Vårändringsbudget för 2015 föreslår regeringen 49 miljoner kronor för 2016 och beräknar 80 miljoner kronor per år fr.o.m. 2017 för att utöka stödet som syftar till att huvudmän i större omfattning ska erbjuda omsorg på kvällar, nätter och helger. Regeringen kommer att följa effekterna av insatserna och utvecklingen.

Fler ska anställas i förskoleklassen och lågstadiet så att förskollärare och lärare får mer tid för sitt arbete och så att klasserna kan bli mindre

Grunden för en bra skola är lärarna, och det är i mötet mellan lärare och elev som kunskaper och kompetenser utvecklas. Men i dag har lärare ofta för lite tid för att planera, genomföra och utvärdera sin undervisning. Statens skolverk har i en undersökning konstaterat att lärare i genomsnitt endast har en dryg kvart för planering och efterarbete för en lektion. De administrativa arbetsuppgifterna har utökats och tiden med eleverna har minskat.

För att alla elever ska ha möjlighet att nå kunskapskraven är åtgärder som syftar till att utöka den tid som förskollärare och lärare i förskoleklassen och lågstadiet kan ägna åt varje

enskild elev viktiga. Insatser redan i förskoleklassen och i de första årskurserna i det obligatoriska skolväsendet stärker skolans möjlighet att kompensera för kopplingen mellan elevernas resultat i bl.a. läsförståelse och föräldrarnas utbildningsbakgrund.

Regeringen har därför uppdragit åt Skolverket att fördela ett statsbidrag, med utgångspunkt i skolhuvudmännens behov, i syftet att öka antalet anställda så att förskollärare och lärare i förskoleklass och lågstadiet får mer tid för sitt undervisningsarbete, kan ägna mer tid åt varje elev och klasserna kan bli mindre. I enlighet med vad regeringen aviserade i 2015 års ekonomiska vårproposition (prop. 2014/15:100) föreslår regeringen att 2 miljarder kronor avsätts för 2016 och beräknar motsvarande belopp årligen fr.o.m. 2017.

På sikt, när modellen etablerats och fungerar, är det regeringens avsikt att medlen ska fördelas till kommunerna via det generella statsbidraget.

Läsa-skriva-räkna-garanti

Resultaten i svensk grundskola har försämrats över tid. Resultaten på de nationella proven i årskurs 3 som genomfördes våren 2014 visar att många elever inte når upp till kravnivån i matematik och svenska. Det är av stor vikt att rätt insatser av god kvalitet sätts in tidigt eftersom det finns starkt forskningsstöd för att stöd och stimulans utifrån elevernas behov redan i de första årskurserna är viktigt för att förebygga att eleverna senare utvecklar problem med läs- och skrivförmågan. Mot denna bakgrund har en särskild utredare fått i uppdrag att undersöka förutsättningarna för att införa en s.k. läsa-skriva-räkna-garanti och lämna förslag på hur en sådan bör utformas. Syftet med utredningen är att utarbeta ett förslag till system som ser till att alla elever får det stöd eller särskilda stöd de behöver för att få förutsättningar att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås i ämnena svenska eller svenska som andraspråk och matematik i årskurs 3 i grundskolan och sameskolan samt i årskurs 4 i specialskolan. Den nya lagstiftningen beräknas kunna träda i kraft under läsåret 2017/18.

Obligatoriska bedömningsstöd i läs- och skrivutveckling samt i matematik införs i årskurs 1 i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan och sameskolan. Samtidigt införs även

kunskapskrav i läsförståelse i årskurs 1 i grundskolan, sameskolan och specialskolan. Syftet med dessa insatser är att förbättra förutsättningarna för att tidigt identifiera elever som riskerar att inte nå de delar av kunskapskraven i svenska och svenska som andraspråk som avser läs- och skrivutveckling eller kunskapskraven i matematik samt elever som behöver extra utmaningar för att nå så långt som möjligt, så att relevanta stödinsatser sätts in när så behövs. Obligatoriska bedömningsstöd införs i enlighet med den överenskommelse som regeringen har med Moderaterna, Centerpartiet, Folkpartiet och Kristdemokraterna, enligt den plan den tidigare regeringen lade fast, och kan från och med 2017 ses som en naturlig del av hela läsa-skriva-räkna-garantin för förskoleklass till årskurs 3. Statens skolverk kommer under våren 2016 att göra vissa genomförande- och kompetensutvecklingsinsatser.

I enlighet med vad som aviserades i 2015 års ekonomiska vårproposition föreslås 26 miljoner kronor avsättas för 2016 för detta ändamål. Fr.o.m. 2017 beräknas samma belopp årligen. Medlen tillförs kommunerna via det generella statsbidraget inom UO25.

Fler speciallärare och specialpedagoger

Det är angeläget att säkerställa att alla elever som har behov av specialpedagogiskt stöd ges tillgång till det så att ingen elev lämnas efter. I dag råder det brist på behöriga speciallärare. För att öka tillgången till specialpedagogiskt stöd i framför allt förskoleklassen och grundskolans årskurs 1–3 krävs åtgärder på flera håll. Även om förskoleklass och årskurs 1–3 är prioriterade omfattas även andra skolformer.

Åtgärderna handlar om att göra det mer attraktivt för verksamma lärare att vidareutbilda sig till speciallärare eller specialpedagog och att få huvudmännen att våga satsa på utbildningarna. Regeringen har infört en ökning av statsbidraget från 500 kronor per högskolepoäng till 1 000 kronor till de huvudmän vars lärare utbildar sig till speciallärare inom ramen för satsningen Lärarlyftet II.

Regeringen avser även att bredda insatsen inom Lärarlyftet till att gälla även andra specialiseringar än utvecklingsstörning. För detta ändamål föreslår regeringen 32 miljoner kronor 2016 och beräknar samma belopp årligen för

2017–2019. Satsningen finansieras inom de i Vårändringsbudget för 2015 (prop. 2014/15:99) aviserade 500 miljoner kronor för fler speciallärare och specialpedagoger.

Regeringen gör det även mer attraktivt att utbilda sig till speciallärare och specialpedagog då dessa yrkeskategorier omfattas av investeringen i höjda lärarlöner (se avsnitt 9.1.1).

I propositionen Vårändringsbudget för 2015 beräknades satsningen på specialpedagogisk kompetens uppgå till 500 miljoner kronor per år fr.o.m. 2016. Regeringen kommer att återkomma till hur denna satsning ska utformas för att säkerställa bättre tillgång till speciallärare och specialpedagoger i grundskolan.

Dessutom utökas antalet utbildningsplatser på speciallärar- och specialpedagogutbildningarna i enlighet med beslutet om Vårändringsbudget för 2015 (prop. 2014/15:99, bet. 2014/15:FiU21, rskr. 2014/15:255)). Utbildningarna utökas med 300 nybörjarplatser årligen. Utökningen av antalet nybörjarplatser är avsedd att genomföras under 2015 eller 2016 (se vidare avsnitt 9.5.2).

Det finns även ett behov av insatser för att utveckla den specialpedagogiska kompetensen generellt bland lärare. I dag efterfrågar många lärare och skolledare kompetensutveckling och grundläggande kunskaper i att bättre kunna möta, motivera och engagera varje elev. Regeringen föreslår därför en ny fortbildningsinsats för att stärka den specialpedagogiska kompetensen generellt hos lärare i grundskolan, och framför allt i årskurserna 7–9. Insatsen ska ge lärare grundläggande specialpedagogisk kompetens. För detta ändamål föreslår regeringen att 100 miljoner kronor avsätts för 2016 och beräknar 170 miljoner kronor årligen för 2017 och 2018 samt 100 miljoner kronor för 2019. Av dessa medel finansieras 100 miljoner kronor 2016 inom ramen för de i Vårpropositionen för 2015 avsatta medlen för ökad specialpedagogisk kompetens. För 2017–2019 beräknas 100 miljoner kronor årligen finansieras på samma sätt (se vidare avsnitt 9.1.1 samt avsnitt 10.1.5.)

9.2.2 Ett attraktivt läraryrke

Regeringen vill att fler ska vilja bli lärare och att fler ska vilja fortsätta vara lärare. I dag arbetar nästan fyra av tio legitimerade lärare någon annanstans än i skolan. Endast var tjugonde

lärare tycker att läraryrket har hög status. Regeringen prioriterar därför att stärka läraryrkets attraktivitet. För att stärka yrkets attraktivitet har regeringen tagit initiativ till en nationell samling för läraryrket, som bl.a. innefattar bättre löneutveckling för lärare. (se avsnitt 9.1.1). Nedan presenteras ytterligare insatser inom den nationella samlingen för läraryrket som omfattar såväl för- och grundskolan som de frivilliga skolformerna för unga och i vissa fall skolväsendet för vuxna.

Nationella skolutvecklingsprogram

Regeringen gav i juli 2015 Statens skolverk i uppdrag att ta fram och genomföra nationella skolutvecklingsprogram som riktar sig till huvudmän och skolor (U2015/03844/S). Insatserna ska ha fokus på grundskolan och motsvarande skolformer samt gymnasieskolan och gymnasiesärskolan. De nationella skolutvecklingsprogrammen syftar till att möta huvudmäns och skolors olika förutsättningar och behov genom att Skolverket erbjuder en variation av insatser inom olika områden. Insatserna kan avse olika kompetensutvecklings- och stödinsatser när det t.ex. gäller undervisning i ämnen eller ämnesövergripande arbete, statistik och resultatuppföljning, arbete med elever i behov av särskilt stöd, skolans värdegrundsarbete, it som pedagogiskt och administrativt verktyg samt hur lärares administrativa arbetsuppgifter kan minskas och arbetsprocesser göras mer effektiva. Skolutvecklingsprogrammen ska kunna rikta sig mot alla skolformer. I enlighet med vad som aviserades i propositionen Vårändringsbudget för 2015 föreslår regeringen 140 miljoner kronor för 2016 och beräknar 140 miljoner kronor årligen fr.o.m. 2016 för detta ändamål.

Läraryftet

Det finns behov av att bredda eller fördjupa pågående satsningar på kompetensutveckling för lärare och förskollärare. Regeringen föreslår därför att satsningen Läraryftet II förlängs samt föreslår att 100 miljoner avsätts för 2016 för detta ändamål. För 2017 beräknas 150 miljoner kronor och för 2018 beräknas 100 miljoner kronor för samma ändamål. Regeringen föreslår

att detta finansieras inom ramen för de i propositionen Vårändringsbudget för 2015 beräknade 200 miljoner kronorna för 2016, och fr.o.m. 2017 beräknade 200 miljoner kronorna årligen för kompetensutvecklingsinsatser för lärare i grundskola och motsvarande skolformer, gymnasieskola och gymnasiesärskola och förskolepersonal.

I enlighet med vad som aviserades i Budgetpropositionen för 2014 har sedan tidigare dessutom 75 miljoner kronor beräknats för 2016. För att stärka kompetensutvecklingen för lärare och förskollärare föreslår regeringen även en förlängning av Matematiklyftet samt en förstärkning av Läsllyftet (se avsnitt 9.2.3).

Kompetensutveckling för rektorer och förskolechefer

Regeringen investerar i kompetensutveckling för rektorer och förskolechefer (se avsnitt 9.1.1). I enlighet med vad som anges i propositionen Vårändringsbudget för 2015 föreslås 20 miljoner kronor för 2016, och för 2017 och 2018 beräknas 20 miljoner kronor årligen för kompetensutveckling och fortbildning av både förskolechefer och rektorer inom skolväsendet för barn och unga.

Skolforskningsinstitutet

Den 1 januari 2015 inrättades den nya myndigheten Skolforskningsinstitutet. Myndigheten ska bland annat bidra till att ge verksamma inom skolväsendet goda förutsättningar att planera, genomföra och utvärdera undervisningen med stöd av vetenskapligt underbyggda metoder och arbetssätt samt utlysa medel för praktisk forskning.

I enlighet med vad som anges i propositionen Vårändringsbudget för 2015 föreslås Skolforskningsinstitutets anslag förstärkas med 20 miljoner kronor för 2016. Fr.o.m. 2017 beräknas 20 miljoner kronor årligen. Sedan tidigare har 20 miljoner kronor årligen beräknats för Skolforskningsinstitutet fr.o.m. 2015. Det innebär att totala medel för Skolforskningsinstitutet föreslås att uppgå till 40 miljoner kronor 2016. Fr.o.m. 2017 beräknas totalt 40 miljoner kronor årligen.

Översyn av det nationella provsystemet för grundskolan och gymnasieskolan för att minska lärarnas administrativa börda

Regeringen har gett en särskild utredare i uppdrag att göra en översyn av de nationella proven för grund- och gymnasieskolan (dir. 2015:36). Syftet är att åstadkomma ett effektivare och tillförlitligare nationellt sammanhållet system för bedömning, upp-följning och utvärdering av elevers kunskaper med minskad administrativ börda för lärare.

Utredaren ska bl.a. se över de nationella provens syften, funktion och omfattning, föreslå ett system för utvärdering samt utarbeta ett förslag som ökar inslagen av extern bedömning. Därutöver ska utredaren analysera förutsättningarna för att digitalisera de nationella proven. Uppdraget ska redovisas senast den 31 mars 2016.

Digitaliseringskommissionen lyfter i betänkandet En digital agenda i människans tjänst – en ljusnande framtid kan bli vår (SOU 2014:13) fram vikten av att de nationella proven digitaliseras. Regeringen delar kommissionens uppfattning. Exempelvis innebär en digitalisering att distributionen av proven kan förenklas betydligt och att bedömningen i vissa delar kan göras maskinellt. På sikt finns en betydande effektiviseringspotential i en digitalisering av proven vilket kan innebära att resurser kan frigöras för annat arbete och att likvärdigheten i bedömningen ökar. Innan ett införande måste det dock säkerställas att proven kan genomföras på ett enhetligt sätt i alla grund- och gymnasieskolor.

Utredningen om nationella prov ska bl.a. analysera förutsättningarna för att digitalisera de nationella proven och föreslå hur, i vilken omfattning och i vilken takt digitalisering kan ske. Införandet av digitala prov är komplicerat och kräver ett gediget förberedelsearbete. Regeringen föreslår därför att Statens skolverk tillförs 10 miljoner kronor för 2016 för att, i nära samråd med utredningen, förbereda ett införande av digitala nationella prov.

De nationella proven i SO och NO i årskurs 6 är nu frivilliga

I enlighet med den överenskommelse som slöts mellan regeringen och Moderata samlingspartiet, Centerpartiet, Folkpartiet liberalerna och Kristdemokraterna i februari 2015, gjordes de

nationella proven i grundskolans årskurs 6 i de samhällsorienterande ämnena (SO, dvs. geografi, historia, religionskunskap och samhällskunskap) och de naturorienterande ämnena (NO, dvs. biologi, fysik och kemi) frivilliga för skolan att anordna. Dessa prov blir i stället en del av Statens skolverks bedömningsportal och frivilliga för lärarna att använda. De nationella prov som ska genomföras i grundskolan är därmed svenska och matematik i årskurs 3, svenska, matematik och engelska i årskurs 6 och svenska, matematik, engelska, samt ett av NO-respektive SO-ämnena i årskurs 9. Med anledning av att proven i SO och NO i årskurs 6 nu är frivilliga för skolhuvudmännen föreslår regeringen att anslaget 1:1 *Kommunalekonomisk utjämning* under utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner minskas med 26 miljoner kronor 2016 och beräknar motsvarande minskning årligen fr.o.m. 2017.

9.2.3 Jämlik skola

Under de senaste åren har ojämlikheten i den svenska grundskolan ökat. Ett tydligt exempel på detta är Statens skolverks statistik över andelen elever som lämnar grundskolan med behörighet till gymnasieskolan. För elever med föräldrar som har gymnasial eller eftergymnasial utbildning har nivån varit stabil under de senaste tio åren, men för elever med föräldrar med endast förgymnasial utbildning har andelen elever som lämnar grundskolan med behörighet till gymnasieskolans nationella program sjunkit från en redan låg nivå. Regeringens svar på de ökade klyftorna i den svenska skolan är investeringar för en jämlik skola. Genom riktade insatser för att förbättra resultaten i de skolor som har de största utmaningarna kan likvärdigheten i skolväsendet förbättras.

Resurser till skolor med svaga studieresultat och svåra förutsättningar

Skolor där behoven är stora måste ges bättre möjlighet att ta del av statliga medel som syftar till ökad likvärdighet, höjd utbildningskvalitet och förbättrade kunskapsresultat. Resurser bör fördelas så att de huvudmän för de grund- och gymnasieskolor samt grundsär- och gymnasiesärskolor som har störst behov av riktade

statsbidrag och andra satsningar får möjlighet att ta del av dessa. Detta är en viktig del av arbetet med att alla barn ska få sin rätt till utbildning tillgodosedd.

Regeringen beslutade den 2 juli 2015 att ge Statens skolverk i uppdrag att ta fram en praktiskt användbar fördelningsnyckel som ska ta sin utgångspunkt i hittillsvarande utveckling när det gäller kunskapsresultat och förutsättningar, men även, så långt möjligt, beakta den framtida utvecklingen (U2015/03774/S). Fördelningsnyckeln ska användas vid bedömningen av hur bidrag för olika satsningar ska fördelas mellan skolor, t.ex. statsbidrag som syftar till att öka likvärdigheten mellan skolor, höja utbildningens kvalitet och förbättra förutsättningarna för högre skolresultat. Sedan den 1 juli 2014 är även skollagen ändrad så att kommuner ska fördela resurser till utbildning inom skolväsendet efter barnens och elevernas olika förutsättningar och behov.

Samverkan för bästa skola

Staten behöver ta större ansvar för att höja resultaten i skolor med låga studieresultat och svåra förutsättningar. Genom bl.a. investeringar inom ramen för samverkan för bästa skola avser regeringen ta detta ansvar. Satsningen på samverkan för bästa skola inkluderar uppdrag till Statens skolverk att sluta överenskommelser med huvudmän för grund- och gymnasieskolor med låga kunskapsresultat och svåra förutsättningar, uppdrag att genomföra insatser för att höja studieresultaten för nyanlända elever och elever med annat modersmål än svenska, satsning på högre löner för lärare i skolor med svåra förutsättningar samt uppdrag till Skolverket att erbjuda stöd till huvudmännen i deras arbete med den obligatoriska kartläggningen av nyanlända elevers kunskaper.

Satsningen på samverkan för bästa skola föreslås i enlighet med 2015 års vårproposition uppgå till totalt 600 miljoner kronor för 2016 och beräknas fr.o.m. 2017 till motsvarande belopp årligen. Av dessa medel har regeringen föreslagit 490 miljoner kronor för 2016 för uppdragen att sluta överenskommelser med huvudmän och insatser för nyanlända elever. Kostnaden för obligatorisk kartläggning föreslås för 2016 uppgå till 60 miljoner kronor och beräknas till 60 miljoner kronor årligen fr.o.m.

2017. Kostnaden för satsningen på högre löner föreslås uppgå till 50 miljoner kronor för 2016 och beräknas till 50 miljoner kronor per år fr.o.m. 2017.

Uppdrag om överenskommelser med huvudmän för skolor med låga kunskapsresultat och svåra förutsättningar

Regeringen har inom satsningen på samverkan för bästa skola gett Statens skolverk i uppdrag att i dialog med huvudmän för skolor med låga kunskapsresultat och svåra förutsättningar genomföra insatser i syfte att höja kunskapsresultaten och öka likvärdigheten mellan skolor. Insatserna ska riktas till grundskolor och motsvarande skolformer samt gymnasie- och gymnasiesärskolor med låga kunskapsresultat eller stor andel elever som inte fullföljer sina studier, och som har eller bedöms få svåra förutsättningar att förbättra sina resultat på egen hand. Skolverkets bedömning av vilka skolor som ska prioriteras för deltagande samt identifikation av relevanta utvecklingsområden ska främst baseras på underlag från Statens skolinspektion.

Skolverket ska i samverkan med varje berörd huvudman identifiera insatser som kan stärka huvudmannens förmåga att planera, följa upp och utveckla utbildningen. Skolverket ska därefter komma överens med varje berörd huvudman om hur insatserna ska utformas och genomföras. I överenskommelserna ska Skolverkets och skolhuvudmannens respektive ansvar och åtaganden klargöras. Skolverket fattar beslut om att genomföra insatserna.

Arbete för nya karriärmönster – investering i skolor med tuffa utmaningar

Det enskilt viktigaste för elevernas resultat är att de möter skickliga och engagerade lärare. På skolor med svåra utmaningar är rektorns ledarskap särskilt viktigt. För att attrahera de bästa lärarna till skolorna med låga studieresultat och svåra förutsättningar anser regeringen att extra resurser bör avsättas till högre löner för dessa lärare. Inom ramen för statsbidraget för karriärtjänster har tidigare särskilda medel avsatts för statsbidrag för skolhuvudmän som inrättat karriärsteg för lärare i förskoleklasser och grundskolor i utanförskapsområden. Regeringen vill utveckla satsningen på karriärtjänster så att fler skolor som är i behov av särskilda utvecklingsinsatser ska få ta del av medel för höjda lärarlöner.

Nyanlända elever

I skollagen och läroplanerna finns bestämmelser som syftar till att garantera barns och elevers tillgång till utbildning. Ett flertal brister i och i anslutning till undervisningen av nyanlända och asylsökande elever har dock pekats ut i olika rapporter från skolmyndigheterna.

Statistiska centralbyråns befolkningsprognoser tyder på att antalet utrikes födda och nyanlända elever i skolan kommer att öka kraftigt under de närmaste åren, vilket medför utmaningar för skolorna och skolhuvudmännen. Elever med utländsk bakgrund är en heterogen grupp när det gäller ursprungsland, språk och föräldrarnas utbildningsnivå, men har som grupp generellt sett svårare att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås (Skolverket, rapport 387, 2013, och 399, 2014).

I syfte att bl.a. se till att varje nyanländ elevs kunskaper kartläggs har riksdagen beslutat enligt regeringens förslag i propositionen Utbildning för nyanlända elever – mottagande och skolgång (prop. 2014/15:45). Kartläggningen ska utgöra underlag för dels beslut om vilken årskurs och undervisningsgrupp som eleven ska placeras i, dels hur den kommande undervisningen i de olika ämnena ska planeras och hur tiden mellan de olika ämnena ska fördelas.

Regeringen har i juni 2015 också gett Skolverket i uppdrag att genomföra systematiska insatser för att stärka huvudmännens förmåga att på kort och lång sikt ta emot nyanlända barn och ungdomar och kunna erbjuda en utbildning av hög och likvärdig kvalitet med målet att förbättra förutsättningarna för goda kunskapsresultat för dessa. Uppdraget syftar till att förbättra utbildningen för nyanlända elever i grundskolan och motsvarande skolformer samt gymnasieskolans introduktionsprogram. Vid behov ska insatserna även omfatta elever som inte är nyanlända om de har ett annat modersmål än svenska. I uppdraget ingår att senast den 15 oktober 2015 till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) inkomma med en plan för genomförandet av uppdraget för perioden 2016–2019. Insatser ska bl.a. genomföras för att fler lärare ska få kompetens att undervisa alla barn och elever, oavsett deras språkliga bakgrund. Särskilda insatser ska riktas till modersmållärare och studiehandledare på modersmål. Ett ändamålsenligt arbetsätt och en ändamålsenlig organisation som stöder och främjar utbildningen för nyanlända elever är en

förutsättning för en god lärmiljö. Insatser ska därför även riktas till huvudmän och rektorer.

Vid sidan av satsningen på nyanlända elever inom samverkan för bästa skola, ser regeringen också möjligheter i att förbättra mottagandet av nyanlända elever genom att ta tillvara att många nyanlända och andra personer med utländsk bakgrund har yrkesbakgrund som lärare. Regeringen är angelägen om att ta till vara deras kompetens och att göra det möjligt för dem som vill att så snabbt som möjligt börja undervisa i de ämnen som de är utbildade för. Innan de kan undervisa i de ämnen de är utbildade för kan en möjlighet för många av de nyanlända lärarna vara att börja arbeta som studiehandledare eller modersmållärare. Det skulle bidra till att säkerställa att de nyanlända eleverna inte tappar i sin kunskapsutveckling.

Satsning på fritidshemmet

Bra fritidshem kan bidra till högre kunskapsresultat och jämlika livschanser för alla elever. Det finns flera faktorer som kan påverka kvaliteten i fritidshemmet, till exempel det pedagogiska ledarskapet, personalens utbildning och möjligheter till fortbildning, personaltäthet, lokalernas utformning samt elevgruppernas storlek.

Allt fler elever går i fritidshem, men resurserna till fritidshem har inte ökat i samma takt. Grupperna växer och personaltätheten minskar. Likaså minskar andelen personal med pedagogisk examen eller annan utbildning för arbete med barn. Detta påverkar fritidshemmets möjligheter att fullgöra sitt uppdrag. Samtidigt med detta sjunker kunskapsresultaten i grundskolan. Fritidshemmet ska komplettera utbildningen i förskoleklassen och grundskolan, stimulera elevernas utveckling och lärande samt erbjuda en meningsfull fritid och rekreation.

För att fritidshemmets utbildning ska hålla god kvalitet och t.ex. vara anpassad till att stimulera elevers lärande och utveckling föreslår regeringen att 250 miljoner kronor avsätts 2016 för en i huvudsak högre personaltäthet, men även till viss del för insatser för att på andra sätt höja kvaliteten i fritidshemmen. De kommande åren beräknas 500 miljoner kronor per år. Regeringen anser att det är angeläget att ett jämställdhetsperspektiv beaktas i utvecklingsarbetet.

Förlängning av Matematiklyftet

Såväl nationella som internationella utvärderingar visar att svenska grundskoleelevers resultat i bl.a. matematik successivt har försämrats sedan 1990-talet. Under perioden 2012–2016 har Statens skolverk i uppdrag att svara för genomförandet av satsningen Matematiklyftet. Matematiklyftet omfattar bl.a. ett didaktiskt stödmaterial i form av en bred uppsättning moduler för alla målgrupper. Matematiklyftet är den största fortbildningsinsatsen i ett enskilt skolämne någonsin i Sverige. Regeringen beräknar 13 miljoner kronor årligen för 2017 och 2018 för riktade insatser för att nå de lärare som ännu inte deltagit i satsningen Matematiklyftet samt för att stödja de huvudmän vars lärare redan deltagit. Från och med 2019 beräknas 5 miljoner kronor årligen för att underhålla och utveckla det didaktiska stödmaterialiet för att ge huvudmännen möjlighet att fortsätta med Matematiklyftet även på längre sikt. Förlängningen av Matematiklyftet fr.o.m. 2019 kommer att finansieras inom ramen för regeringens satsning på Nationella skolutvecklingsprogram. (Se avsnitten 9.2.2, 10.1.1 och 10.1.5.)

Läsfrämjande insatser – Läslyftet och skolbibliotek

Såväl nationella som internationella undersökningar visar på en sjunkande läsförståelse hos svenska grundskoleelever. Pojkar har dock försämrat sina resultat i större utsträckning än flickor. Att elever har en god läs- och skrivförmåga är avgörande för hur väl de lyckas nå kunskapskraven i skolan och även hur de lyckas med fortsatta studier. Under 2014–2018 pågår en omfattande fortbildning för lärare i läs- och skrivutveckling det s.k. Läslyftet. Läslyftet riktar sig framför allt till lärare i grundskolan och gymnasieskolan, men även till förskollärare i förskoleklass. Personal i skolbibliotek kan också medverka i fortbildningen. Skolbiblioteken utgör en viktig resurs i arbetet med elevernas lärande. Inom ramen för Läslyftet har stödmaterial utformats för personal som arbetar i skolbiblioteken. Regeringen föreslår att Läslyftet utökas för att möjliggöra att lärare inom andra ämnen kan ta del av Läslyftet i större utsträckning, t.ex.

lärare inom de samhällsorienterande och naturorienterande ämnena.

Bemannade skolbibliotek har enligt såväl internationell som svensk forskning positiva effekter på ungas läsvanor och läsfärdighet. Regeringen anser att insatser bör genomföras som syftar till att stärka skolbibliotekens roll för elevernas läslust och läsförmåga. Regeringen har i juni 2015 gett Kungl. biblioteket i uppdrag att ta fram förslag till en nationell biblioteksstrategi. I uppdraget ingår bland annat att Kungl. biblioteket, tillsammans med berörda aktörer på skolområdet, ska göra en analys av vilka utvecklingsbehov som finns för skolbiblioteken för att de i ökad grad ska kunna främja språkutveckling och stimulera till läsning. Regeringen föreslår att ett statsbidrag införs för personalförstärkningar till skolbiblioteken i grundskolan och motsvarande skolformer, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan. I samband med detta anser regeringen att ytterligare insatser för denna grupp bör genomföras inom ramen för Läslyftet.

För förstärkning av Läslyftet föreslår regeringen att 25 miljoner kronor avsätts för 2016, samt beräknar 50 miljoner kronor för 2017, 25 miljoner kronor 2018 och 20 miljoner kronor 2019. Av dessa medel föreslås 15 miljoner kronor för 2016 och beräknas 30 miljoner kronor för 2017 och 5 miljoner kronor för 2018 finansieras inom ramen för de i Vårpropositionen för 2015 aviserade medlen för lärarfortbildning. För personalförstärkningar i skolbibliotek föreslår regeringen att 15 miljoner kronor avsätts för 2016. Regeringen beräknar för samma ändamål 30 miljoner kronor årligen för de kommande åren (se vidare avsnitt 10.1.5.).

Jämställdhet i förskola och grundskola

Regeringen vill att alla huvudmän och skolor ska ha möjlighet att långsiktigt utveckla och förbättra sitt värdegrunds- och jämställdhetsarbete. Bland annat därför har Statens skolverk fått i uppdrag att ta fram och genomföra nationella skolutvecklingsprogram avseende arbetsformer och arbetssätt för att utveckla arbetet med skolans värdegrund, vilket inkluderar arbete med jämställdhet och normkritik. Enligt Skolverket behöver jämställdhetsarbetet kopplas till det övergripande värdegrundsarbetet samt lärare ges ämnesspecifik kunskap om jämställd-

het och kunskap om ett normkritiskt förhållningssätt.

För att tydliggöra regeringens ambitioner avseende jämställdhet inom området förskola och grundskola arbetar regeringen med att integrera ett jämställdhetsperspektiv i de mål som finns på området och med att utveckla ändamålsenliga indikatorer (se avsnitt 9.1.2).

Förändringar i grundskolans timplan

Skolverket har haft i uppdrag att föreslå en ny stadielinje för grundskolan, som även fortsättningsvis ska avse den minsta garanterade undervisningstiden. Uppdraget redovisades den 26 november 2014. En departementspromemoria bereds för närvarande inom Regeringskansliet som regeringen avser att remittera under hösten 2015.

I departementspromemorian ingår även ett förslag om utökad undervisningstid i matematik med motsvarande en timme per vecka för årskurs 4–6 fr.o.m. höstterminen 2016. I enlighet med vad som föreslogs i budgetpropositionen för 2014 (prop. 2013/14:1) föreslår regeringen 245 miljoner kronor för 2016 under utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner, anslag 1:1 Kommunalekonomisk utjämning för detta ändamål. Fr.o.m. 2017 beräknas 490 miljoner kronor årligen.

Riksdagen beslutade i mars 2015 om ett tillkännagivande till regeringen att regeringen skyndsamt ska återkomma med relevanta förslag så att undervisningstiden i matematik kan utökas med en timme i veckan för samtliga elever i årskurs 7–9 (bet. 2014/15:UbU9, rskr. 2014/15:135). Regeringen och Moderata samlingspartiet, Centerpartiet, Folkpartiet liberalerna och Kristdemokraterna kom i februari 2015 överens om att samtal ska föras om grundskolans timplan mot bakgrund av Skolverkets förslag om en ny reglering av timplanen. Ett sådant samtal har påbörjats.

Fristående skolor

Regeringen står fast vid den sexpartiöverenskommelse i friskolefrågor som slöts i Friskolekommittén. Överenskommelsen – som omfattar fristående förskoleklasser, grundskolor, grundskolor, gymnasieskolor, gymnasiesärskolor

samt vissa fritidshem – är ett steg framåt för att säkerställa att verksamheten i skolan har en god kvalitet och att de offentliga medel som avsätts för skolverksamheten kommer eleverna till del.

Som en följd av sexpartiöverenskommelsen kommer en utredare den 1 oktober 2015 att lämna förslag om hur offentlighetsprincipen kan införas i fristående skolor (dir. 2014:91). I en ny utredning utreds bl.a. hur offentlighetsprincipen kan införas i privat bedriven utbildningsverksamhet även i andra skolformer än de som omfattas av nyss nämnda utredning (dir. 2015:92). Regeringens avsikt är att efter remissbehandling av utredningarnas förslag återkomma till riksdagen med förslag om införande av offentlighetsprincipen i privat bedriven verksamhet inom skolväsendet, som så långt möjligt motsvarar den som gäller för kommunala huvudmän.

I enlighet med den blocköverskridande friskoleöverenskommelsen utreder Skolkostnadsutredningen hur en öppen redovisning av kostnader och intäkter på skolenhetsnivå kan införas för kommunala och fristående skolor (dir. 2014:126). En utgångspunkt är att villkoren för såväl barn och elever som för anställda i det svenska skolväsendet så långt möjligt ska vara lika, oberoende av vem som är huvudman för verksamheten. I ett nationellt och sammanhållet skolsystem har kommunerna ansvaret för att garantera alla barn och unga rätt till en god utbildning av hög kvalitet. Utredningen har därför genom tilläggsdirektiv i april 2015 (dir. 2015:37) fått i uppdrag att föreslå hur kommunerna kan ges ett avgörande inflytande över nyetableringar av skolor som drivs med vinstsyfte. Utredningen har också fått i uppdrag att utreda alternativa regleringar som syftar till att säkerställa att antagningen till fristående skolor på grundskolenivå sker enligt gällande bestämmelser. I uppdraget ingår det specifikt att utreda om och i så fall hur lägeskommunen kan göras ansvarig för administrationen av köer och antagning även till fristående skolor. På detta sätt kan en ökande skolsegregation liksom överetablering av skolor motverkas. Utredaren ska redovisa uppdraget senast i mars 2016.

I januari 2015 överlämnade Ägarprövningsutredningen sitt betänkande Krav på privata aktörer i välfärden (SOU 2015:7) med förslag till införande av krav på ägare och företrädare för privata utförare inom välfärdens verksamheter. För att en enskild ska godkännas som huvudman

för verksamhet inom skolväsendet för barn och unga ska det ställas krav på insikt, erfarenhet och kompetens samt att denne har ekonomiska förutsättningar att bedriva en långsiktig verksamhet. Utredningens förslag har remitterats och ärendet bereds inom Regeringskansliet.

Försöksverksamhet med fjärrundervisning i flera ämnen

Sedan den 1 juli 2015 finns det i skollagen (2010:800), skolförordningen (2011:185) och gymnasieförordningen (2010:2039) en reglerad möjlighet för skolhuvudmän att under vissa förutsättningar bedriva fjärrundervisning, dvs. en interaktiv undervisning som bedrivs med informations- och kommunikationsteknik där elever och lärare är åtskilda i rum men inte i tid.

Fjärrundervisning får genomföras i vissa ämnen, bl.a. moderna språk och modersmål, om det inte finns någon legitimerad och behörig lärare att tillgå inom skolenheten eller när elevunderlaget är otillräckligt. Fjärrundervisning får bedrivas i grundskolan och motsvarande skolformer, gymnasieskolan, gymnasiesärskolan och i utbildningen vid Statens institutionsstyrelses särskilda ungdomshem.

Fjärrundervisning har tidigare inte varit reglerad inom skolväsendet för barn och unga. Undervisningen kommer inledningsvis att omfatta ett urval av ämnen för att det ska gå att följa utvecklingen. För att vidare utvärdera fjärrundervisningen och möjligheten att utöka antalet ämnen har regeringen beslutat om en försöksverksamhet utan begränsning av ämnen. Denna försöksverksamhet ska administreras och utvärderas av Statens skolverk.

Myndighetens förvaltningsanslag föreslås ökas med 2 miljoner kronor 2016 och beräknas ökas med 2 miljoner kronor per år 2017 och 2018 för att Skolverket ska administrera försöksverksamheten och utvärdera fjärrundervisningen.

Stark pedagogisk infrastruktur

En förstärkt och utvecklad elevhälsa

Psykisk ohälsa har blivit vanligare bland barn och unga. Det är fler flickor och unga kvinnor än pojkar och unga män som upplever psykisk ohälsa. Att alla elever mår bra är av stor vikt för

att nå framgång i skolans kunskapsuppdrag. Ett fortsatt arbete för att främja hälsa, motverka kränkningar, trakasserier och annan utsatthet i skolan är därför viktigt.

Regeringen gav i oktober 2011 Statens skolverk i uppdrag (U2011/5947/S) att genomföra insatser för en förstärkt elevhälsa. I uppdraget ingår bl.a. att sprida information om och fördela statsbidrag, utbildningsinsatser till elevhälsans personal samt utveckling av stödmaterial. I enlighet med vad som aviserades i 2015 års ekonomiska vårproposition föreslår regeringen, i syfte att förstärka och utveckla elevhälsan, att 200 miljoner ska avsättas för 2016. Fr.o.m. 2017 beräknas motsvarande belopp årligen för fortsatta insatser på området. I satsningen ingår bl.a. statsbidrag för personalförstärkningar inom elevhälsan för personalkategorierna skolläkare, skolsköterska, skolkurator och skolpsykolog inom förskoleklassen, grundskolan och motsvarande skolformer samt gymnasieskolan och gymnasiesärskolan (se avsnitt 10.1.5).

Satsningen på en förstärkt elevhälsa kommer att samordnas med regeringens insatser för att komma till rätta med bristen på lärare med specialpedagogisk kompetens.

Unga hbtq-personer

Psykisk ohälsa är vanligare bland unga hbtq-personer (homosexuella, bisexuella, transpersoner och queera) än bland andra unga. Kränkande behandling, trakasserier, diskriminering, hot om våld och våld är de troligaste orsakerna. Unga hbtq-personer uppger även i större utsträckning än andra unga känslor av otrygghet, avsaknad av emotionellt stöd och brist på tillit till andra människor. Insatserna inom de nationella skolutvecklingsprogrammen, som har fokus på grund- och gymnasieskolan och motsvarande skolformer, kommer bl.a. att innehålla kompetensutvecklings- och stödinsatser riktade till huvudmän och skolor för att utveckla arbetet med skolans värdegrund, t.ex. avseende trygghet, studiero, arbetet mot diskriminering och kränkande behandling, jämställdhet och normkritik (se avsnitt 9.2.2). I beredningen av förslagen i betänkandet från Utredningen om aktiva åtgärder mot diskriminering (SOU 2014:41), som lämnades till regeringen i juni 2014, behandlas också ett antal frågor som kan göra skillnad för skolornas arbete för att skapa en mer inkluderande miljö för unga hbtq-personer.

Elever med problematisk frånvaro

Elever med problematisk frånvaro från skolan är också en prioriterad grupp för regeringen. Elevhälsan har en viktig roll att spela för att i samverkan med andra samhällsaktörer förebygga frånvaro och hjälpa elever tillbaka till skolan. Regeringen avser även att ge en särskild utredare i uppdrag att kartlägga elevers problematiska frånvaro i grundskolan, grundsärskolan, sameskolan och specialskolan. Utredaren ska även analysera orsakerna till frånvaron och föreslå hur skolans arbete med att främja närvaro och vidta åtgärder vid frånvaro kan förbättras.

Mer undervisningstid för att nå kunskapskraven*Hjälp med läxor eller annat skolarbete utanför ordinarie undervisningstid*

Regeringen anser att elevers möjlighet att få hjälp med läxor inte ska vara beroende av om de har föräldrar med betalningsförmåga för att köpa läxhjälp. Därför togs RUT-avdragets bestämmelse om skattereduktion för hjälp med läxor och annat skolarbete bort 2015. I enlighet med vad som aviserades i propositionen Vårändringsbudget för 2015 föreslår regeringen att 390 miljoner kronor avsätts för 2016 för huvudmännens arbete med att organisera sin verksamhet så att alla elever i grundskolan och motsvarande skolformer kan erbjudas hjälp med läxor eller annat skolarbete. Fr.o.m. 2017 beräknas 390 miljoner kronor årligen för samma ändamål. För att stimulera fler huvudmän att erbjuda hjälp med läxor eller annat skolarbete föreslås att dessa medel i stället ska utformas som ett riktat sökbart statsbidrag för huvudmän som erbjuder elever sådan hjälp. Regeringen avser att förtydliga förordningen (2014:144) om statsbidrag för läxhjälp, bl.a. på så sätt att huvudmän i ansökan om statsbidraget ska beskriva hur hjälp med läxor eller annat skolarbete utanför ordinarie undervisningstid som ansökan avser ska bedrivas, vilka mål som sätts upp för verksamheten för att syftet med statsbidraget ska uppnås och hur uppföljning ska ske.

Enligt propositionen Vårändringsbudget för 2015 är 390 miljoner kronor från 2016 sökbart för huvudmän för frivilligt anordnande av läxhjälp för elever. Av de medel som avsattes som sökbart statsbidrag för läxhjälp i budgetpropositionen för 2014, föreslås

8 miljoner kronor öronmärkas för ideella läxhjälpföreningar 2016 och motsvarande belopp beräknas för 2017. Regeringen avser att se över frågan om hur stort statsbidrag de ideella föreningarna ska kunna söka från och med 2018.

Undervisning under skollov

Förordningen (2014:47) om statsbidrag för undervisning under skollov har 2015 ändrats i flera avseenden. Bland annat har bidraget per elev och vecka höjts och målgruppen har utvidgats från att främst omfatta årskurs 6–9 i grundskolan och motsvarande skolformer, till att nu även innefatta hela gymnasieskolan (tidigare omfattades endast undervisning i matematik för gymnasieelever på yrkesprogram). Dessutom får skolhuvudmän söka bidrag för lovskola under alla lov för hela målgruppen. Vidare ska huvudmännen i sin ansökan om statsbidrag beskriva hur undervisning under skollov ska bedrivas, vilka mål som sätts upp för verksamheten samt hur uppföljningen ska ske. I enlighet med vad som aviserats i vårändringsbudgeten för 2015 föreslås att för satsningen på undervisning under skollov ska 150 miljoner kronor avsättas för 2016. Motsvarande belopp beräknas avsättas årligen fr.o.m. 2017.

Upprustning av skollokaler samt utemiljöer för förskolor, skolor och fritidshem

Regeringen bidrar till bättre skollokaler genom ett statsbidrag som medfinansierar upprustning av lokaler i syfte att ge elever en förbättrad lär- och arbetsmiljö och samtidigt minska lokalernas miljöpåverkan. Ett sådant statsbidrag bidrar till att göra skolan till en mer attraktiv arbetsplats för såväl lärare som elever och till att skapa modernare lärmiljöer. Satsningen avser grundskolan och motsvarande skolformer men inbegriper också lokaler i direkt anslutning till skolan, såsom lokaler för förskoleklass. Även gymnasieskolans och gymnasiesärskolans lokaler omfattas till viss del. I enlighet med vad som aviserades i propositionen Vårändringsbudget för 2015 föreslår regeringen ett statsbidrag på 330 miljoner kronor för 2016 för upprustning av skollokaler. För 2017 och 2018 beräknas satsningen uppgå till 330 miljoner kronor per år.

Regeringen föreslår dessutom ett tidsbegränsat statsbidrag för att förbättra och rusta upp utemiljön vid förskolor, grundskolor och

motsvarande skolformer och fritidshem. Även gymnasieskolor och gymnasiesärskolor kan komma att ingå i satsningen. För detta föreslås avsättas 500 miljoner kronor 2016 (se vidare utg.omr. 18 avsnitt 3).

9.3 Gymnasieskola

Regeringens mål när det gäller de frivilliga skolformerna för ungdomar är att alla unga kvinnor och män ska kunna påbörja och fullfölja en gymnasieutbildning. I detta avsnitt redovisas regeringens satsningar som är specifikt riktade till gymnasieskolan och gymnasiesärskolan. Därutöver redovisas satsningar i avsnitt 9.1 Investeringar för hela skolväsendet och avsnitt 9.2 Förskola och grundskola, som även omfattar gymnasie- och gymnasiesärskolan.

9.3.1 En attraktiv gymnasieutbildning för alla

Utbildning för arbete eller vidare studier

Att ha en gymnasieutbildning är avgörande för att varaktigt kunna etablera sig på arbetsmarknaden. Den som inte har en gymnasieutbildning löper mer än dubbelt så stor risk att bli arbetslös jämfört med den som har en sådan. Dagens arbetsliv präglas av en snabb förändringstakt. Tillgången på jobb för personer med kort utbildning minskar och ungdomar utan gymnasial utbildning möter stora svårigheter att etablera sig på arbetsmarknaden.

I dag lämnar alltför många gymnasieskolan i förtid eller går ut med ofullständiga betyg. Skolan och samhället måste ta ett större ansvar för att ge alla ungdomar förutsättningar att klara gymnasieskolan. Regeringens mål är att alla ungdomar ska påbörja och fullfölja en gymnasieutbildning. Regeringen har gett en särskild utredare i uppdrag att analysera och lämna förslag på hur målet kan nås (dir. 2015:31). Utredaren ska bl.a. se över stödåtgärder i gymnasieskolan och föreslå hur introduktionsprogrammen kan utvecklas. Vidare ska utredaren bl.a. föreslå hur elevens rättighet att läsa de kurser som leder till grundläggande behörighet till högskolan kan stärkas. Utredaren ska redovisa sitt uppdrag senast den 30 juni 2016.

Jämställdhet i gymnasieskolan

Regeringens mål är att kvinnor och män ska ha samma möjligheter och villkor i fråga om utbildning. Gymnasieskolan är en viktig del i regeringens jämställdhetspolitiska arbete, både av bildningsskäl men också när det gäller yrkesval. Trots de åtgärder som vidtagits är det svårt att bryta de könsbundna utbildningsvalen. Därför behöver jämställdhetsarbetet fokusera på att ge kvinnor och män förutsättningar att göra medvetna utbildningsval.

Regeringen arbetar aktivt för att utveckla arbetet med jämställdhetsintegrering. I programmet Jämställdhetsintegrering i statliga myndigheter (JiM) medverkar bl.a. Statens skolverk och Statens skolinspektion. Syftet är att stärka och vidareutveckla myndigheternas verksamhet så att de ännu bättre bidrar till att uppnå de jämställdhetspolitiska målen. För att tydliggöra regeringens ambitioner avseende jämställdhet inom området gymnasieutbildning arbetar regeringen med att integrera ett jämställdhetsperspektiv i de mål som finns på området och med att utveckla ändamålsenliga indikatorer (se avsnitt 9.1.2).

Vidare har regeringen gett Skolverket i uppdrag att ta fram och genomföra nationella skolutvecklingsprogram som riktar sig till grund- och gymnasieskolan för att ge alla huvudmän och skolor möjlighet att långsiktigt utveckla och förbättra sitt värdegrunds- och jämställdhetsarbete (se avsnitt 9.2.2).

9.3.2 Yrkesprogrammets kvalitet och attraktionskraft ska öka

Riktade insatser för kvalitet och attraktivitet

Gymnasieskolans yrkesprogram är centrala för att försörja såväl företag som välfärdens verksamheter med den kompetens som efterfrågas. Under flera års tid, och inte bara i Sverige, har ungas intresse för yrkesutbildning minskat. De minskande kullarna i gymnasieskolan riskerar att medföra svårigheter för många branscher att klara sin kompetensförsörjning. För att bryta den negativa utvecklingen har regeringen under 2015 inlett samtal med arbetsmarknadens parter och skolhuvudmännen i syfte att stärka yrkesprogrammets kvalitet och attraktionskraft. Bland annat planeras olika verksamheter riktade

till elever på landets grundskolor för att informera om yrkesprogrammen och om karriärmöjligheter inom olika yrken. Flera yrkesprogram är starkt uppdelade efter kön på ett sätt som tydligt avspeglar den könsuppdelning som finns på arbetsmarknaden. Det är angeläget att informationen utformas så att ungdomar ser möjligheter på hela arbetsmarknaden och inte låter sig begränsas av stereotypa bilder av vilka yrken som passar för män och vilka som passar för kvinnor. Det är också viktigt att såväl skolor som arbetsliv blir bättre på att ta emot och stödja ungdomar som gör otraditionella val av utbildning. En särskild satsning på att höja intresset för yrkesutbildning ska genomföras under 2016 – Yrkesutbildningens år. Regeringen föreslår att 20 miljoner kronor avsätts för satsningen för 2016.

Ökad samverkan mellan skola och arbetsliv

Den gymnasiala yrkesutbildningen ska förbereda eleverna för arbetslivet och bidra till att arbetsgivarna får rätt utbildad arbetskraft. Därför behöver matchningen mellan å ena sidan behoven på arbetsmarknaden och å andra sidan elevernas val och yrkesutbildningens innehåll och utbud förbättras. För att detta ska åstadkommas behöver branschernas inflytande över gymnasieskolans yrkesprogram stärkas. Inom tekniksektorn och vård- och omsorgssektorn har collegemodeller utvecklats, där kommuner, utbildningsanordnare och företag samverkar för att öka attraktionskraften och kvaliteten i utbildningar med relevans för respektive bransch. Regeringen kommer att fortsätta arbetet med att främja att det i fler branscher utvecklas former för samverkan mellan skola och arbetsliv. För ändamålet föreslår regeringen i enlighet med vad som aviserades i propositionen Vårändringsbudget för 2015 (prop. 2014/15:99) att 5 miljoner kronor avsätts för 2016 och lika mycket beräknas årligen för 2017 och 2018.

Yrkesprogramsutredningen (U 2014:01) har i uppdrag att stärka den gymnasiala yrkesutbildningens kvalitet och attraktionskraft, underlätta ungdomars övergång från skola till arbetsliv och förstärka den nationella kompetensförsörjningen.

Som ett sätt att stärka branschens och arbetsgivarens inflytande över den gymnasiala lärlingsutbildningen ska utredaren undersöka om det

finns intresse och förutsättningar för en försöksverksamhet med en utbildning där branscher och arbetsgivare kan ges ett större ansvar. Regeringen föreslår att 10 miljoner kronor avsätts för 2016 till förberedelsearbete för att en sådan försöksverksamhet ska kunna starta under 2017.

Förstärkta satsningar på yrkeslärare

För att höja yrkesprogrammets kvalitet och attraktivitet är det centralt att det finns yrkeslärare med rätt kompetens. Under många år har det varit brist på lärare i yrkesämnen. Det är också en stor andel av de lärare som undervisar på gymnasieskolans yrkesprogram som är obehöriga. Därför föreslår regeringen att den pågående satsning som underlättar för yrkeslärare att minska sin tjänstgöringsgrad under den tid de går en behörighetsgivande utbildning förlängs t.o.m. 2019. Samtidigt ska det statliga åtagandet utökas genom att stödet till huvudmän för skolor där yrkeslärare undervisar samtidigt som de går en utbildning för att få lärarbehörighet förstärks. För satsningar på fler yrkeslärare med rätt behörighet föreslår regeringen att 22 miljoner kronor avsätts för 2016. Satsningen beräknas uppgå till 71 miljoner kronor för 2017, 60 miljoner kronor för 2018 och 20 miljoner kronor för 2019. Regeringen har uttryckt sin avsikt att återkomma i frågan om yrkeslärare på sikt bör omfattas av kravet på lärarlegitimation.

Utveckling av det arbetsplatsförlagda lärandet

Arbetsplatsförlagt lärande (APL) har en avgörande betydelse för att förbereda ungdomar på gymnasieskolans yrkesprogram för ett framtida arbetsliv. En arbetsplats är en stark lärmiljö där elever kan lära sig ett yrkes hantverk och ges möjlighet att börja utveckla en egen yrkesidentitet. Mötet med arbetsplatsen ger unga personer möjlighet att börja bygga ett eget nätverk med framtida potentiella arbetsgivare. Dessvärre finns det brister när det gäller kvaliteten på APL och ibland är omfattningen av APL otillräcklig. Dessutom saknar allt för många av arbetsplatsernas handledare en handledarutbildning.

Regeringen föreslår satsningar för att stärka kvaliteten på APL. Anordnarbidraget för lärlingsutbildning bör i större utsträckning villkoras med att det finns utbildade handledare på arbetsplatsen. Skolverket har ett pågående uppdrag att genomföra handledarutbildning som bör förlängas med ett år t.o.m. 2017. Regeringen beräknar att 15 miljoner kronor avsätts för detta ändamål för 2017.

Förändringar av statsbidraget för gymnasial lärlingsutbildning

Regeringen anser att den gymnasiala lärlingsutbildningen fyller en viktig funktion i utbildningsväsendet och ger eleverna en viktig kontakt med arbetsmarknaden.

Ersättningen till arbetsgivare som tar emot en lärling har under de senaste åren ökat kraftigt och uppgår i dag till maximalt 57 500 kronor per lärling och läsår. En studie om statsbidraget, som Stockholms universitet har genomfört på uppdrag av Statens skolverk³, visar att för en majoritet av arbetsgivarna är bidraget inte avgörande för om de väljer att ta emot en lärling eller inte. Studien visar också att höjningen av bidraget 2013 inte har påverkat viljan att ta emot lärlingar i någon högre grad. Regeringen anser därför att en del av dessa medel bör frigöras för att i stället användas mer effektivt inom andra områden för att stärka den gymnasiala yrkesutbildningens kvalitet och attraktionskraft. Vidare avser regeringen att justera statsbidraget så att en större andel av bidraget riktas till arbetsplatser som har utbildade handledare. Detta ökar incitamentet att utbilda handledare och kan förbättra kvaliteten i det lärande som sker på arbetsplatsen.

Regeringen föreslår därför att den del av statsbidraget för gymnasial lärlingsutbildning som lämnas till den som tillhandahåller det arbetsplatsförlagda lärandet minskas med 10 000 kronor per lärling och läsår till maximalt 47 500 kronor per lärling och läsår fr.o.m. den 1 januari 2016. Regeringen föreslår därmed en

minskning med 88 miljoner kronor 2016 och beräknar att anslaget minskas med 95 miljoner kronor 2017 och 100 miljoner kronor årligen därefter.

Förbättrade förutsättningar för regional samordning i gymnasieskolan

För att matchningen mellan utbildning och arbetsmarknadens behov ska fungera, måste det finnas ett utbud av utbildningar av hög kvalitet som motsvarar den lokala och regionala arbetsmarknadens behov. Många mindre skolhuvudmän har svårt att upprätthålla ett allsidigt utbud av program och inriktningar i gymnasieskolan på grund av att det inte finns ett tillräckligt elevunderlag. För att förbättra matchningen mellan efterfrågan på arbetsmarknaden och tillgången till utbildningar ska Yrkesprogramsutredningen (U 2014:01) föreslå hur regional samverkan om gymnasial yrkesutbildning kan stimuleras. Utredningen ska även redovisa vilken roll de regionala kompetensplattformarna kan spela i detta avseende.

Tekniksprånget förlängs ett år

Sveriges ekonomi är beroende av en teknikintensiv och exportinriktad industri. Tekniksprånget är en praktiksatsning som syftar till att bredda intresset bland unga kvinnor och män med gymnasieexamen från teknikprogrammet och naturvetenskapsprogrammet för att söka ingenjörsutbildningar och på sikt bidra till kompetensförsörjningen inom teknikintensiva företag. Av de 420 antagna praktikanterna till Tekniksprånget hösten 2014 var 54 procent kvinnor. Ett högt kvinnligt deltagande kan på sikt bidra till en ökad rekrytering av kvinnor till ingenjörsutbildningar. Regeringen föreslår att satsningen förlängs med ett år t.o.m. 2017, eftersom antalet praktikplatser har ökat, då allt fler företag engagerar sig och erbjuder sådana platser. För detta ändamål beräknas 11 miljoner kronor för 2017, varav 8 miljoner kronor tillförs satsningen och 3 miljoner kronor avser en överföring av medel för Tekniksprånget från 2016.

³ Berglund, m.fl. (2014), *Arbetsgivarnas användning av statsbidraget för gymnasial lärlingsutbildning och deras erfarenheter av att ta emot gymnasiala lärlingselever*, Stockholms universitet.

9.3.3 Breddad möjlighet till deltagande i internationella vetenskapstävlingar

Internationella vetenskapstävlingar syftar till att stimulera elevers lärande inom tävlingens vetenskapliga område, öka elevers intresse för vidare studier och stödja internationellt samarbete och utbyte för lärare och elever. Staten ger via Skolverket statsbidrag för den typen av tävlingar. Det finns ett stort intresse för deltagande i internationella vetenskapstävlingar.

Regeringen avser att bredda möjligheten till deltagande i internationella vetenskapstävlingar och avser även att införa möjligheten att få statsbidrag för att anordna internationella vetenskapstävlingar. Regeringen föreslår att satsningen utökas med 1,4 miljoner kronor för 2016 och beräknar för samma ändamål 3 miljoner kronor årligen för 2017–2019, utöver de medel som regeringen fördelar till Skolverket för detta ändamål.

9.3.4 IB-utbildning och utlandssvenska elever

Riksdagen har i enlighet med regeringens förslag beslutat att avskaffa regeringens möjlighet att besluta att en internatskola ska ha ställning som riksinternatskola (propositionen Vissa frågor om utlandssvenska elevers utbildning i Sverige, prop. 2014/15:39, bet. 2014/15:UbU5, rskr. 2014/15:109). I och med detta beslut kommer även regelverket för statsbidrag för de nuvarande riksinternatskolorna att förändras. Dessa förändringar kommer att innebära en besparing i statsbudgeten som uppgår till 2 miljoner kronor 2016 och beräknas uppgå till 6 miljoner kronor 2017, 10 miljoner kronor 2018 och därefter 12 miljoner kronor årligen. Förändringarna i regelverket för statsbidraget kan komma att innebära att fler elever än tidigare kommer i fråga för statsbidraget för utbildning som leder fram till International Baccalaureate (IB). Den ökade kostnaden för statsbidraget bedöms uppgå till 0,6 miljoner kronor 2016 och till 1,2 miljoner kronor årligen fr.o.m. 2017.

9.4 Vuxenutbildning – ett nytt kunskapslyft

Utbildning ska vara tillgängligt för alla genom hela livet. Kunskapslyftet innebär en betydande ambitionshöjning när det gäller vuxnas lärande vad avser både fler platser och högre kvalitet inom utbildning för vuxna. För att öka sysselsättningen är det av stor vikt att de som söker arbete ges möjlighet till utbildning som ökar deras anställningsbarhet. Samhället har ett ansvar för att se till att det finns tillräckligt med utbildningsmöjligheter samtidigt som personer som behöver stärka sin ställning i arbetslivet också själva bär ett ansvar för att använda och förvalta dessa möjligheter.

Ett aktivt arbetssökande är vanligtvis en förutsättning för att individen ska hitta ett nytt jobb men ibland behövs därutöver insatser som stärker den enskildes jobbchanser, t.ex. genom utbildning, arbetspraktik och subventionerade anställningar.

Utbildningsinsatser syftar till att stärka individens chanser att få ett jobb och därigenom bidra till lägre arbetslöshet. Sådana insatser bidrar till att bryta passivitet genom att individen går från arbetslöshet till utbildning samtidigt som individens kompetens och kunskaper utvecklas. Effekterna av utbildningsinsatserna kan variera mellan olika grupper av individer och beroende på insatsens syfte och utformning.

För att kunna ge fler människor möjlighet att ta del av utbildning som skapar vägar in i arbets- och samhällslivet vill regeringen fortsätta och öka sina satsningar på ett stadigvarande kunskapslyft med permanenta utbildningsplatser inom yrkeshögskolan och folkhögskolan samt när det gäller såväl allmänna ämnen som yrkesämnen inom kommunal vuxenutbildning (komvux). Dessutom aviserade regeringen i 2015 års ekonomiska vårproposition (prop. 2014/15:100) en utökning av resurserna för högskoleutbildning i hela landet.

Kunskapslyftet ska ge människor chans att utbilda sig för att kunna få ett jobb, omskola sig till ett nytt yrke, få behörighet till högre utbildning, vidareutbilda sig för bättre karriärmöjligheter och bilda sig för ökat deltagande i samhällslivet eller för personlig utveckling.

I en globaliserad värld där arbetsmarknaden ständigt förändras krävs en kraftigt utbyggd vuxenutbildning som ger människor möjlighet till återkommande utbildning. Ett kunskapslyft

stärker Sveriges konkurrenskraft och förbättrar samhällets omställningsförmåga. Kunskapslyftet är därför centralt för att nå regeringens mål om att Sverige ska ha EU:s lägsta arbetslöshet 2020.

Vuxenutbildningen kan även vara av avgörande betydelse för nyanlända kvinnor och män, inte bara för att de ska lära sig det svenska språket utan även för att de ska få en utbildning som leder till arbete eller kunna komplettera en tidigare utbildning. Till kunskapslyftet räknas även de insatser som görs inom utbildning i svenska för invandrare (sfi) och inom folkbildningen (se utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid när det gäller studieförbund). Andra delar av vikt för kunskapslyftets funktionalitet är bl.a. studiestödssystemet (se utg.omr. 15).

Jämställdhetsarbetet ska bedrivas aktivt

Regeringens mål är att kvinnor och män ska ha samma möjligheter och villkor i fråga om utbildning. I komvux och yrkeshögskolan, som omfattas av kunskapslyftet, är det av central betydelse att de insatser som genomförs präglas av ett aktivt jämställdhetsarbete. Trots de åtgärder som vidtagits är det svårt att bryta de könsbundna utbildningsvalen. Därför behöver jämställdhetsarbetet fokusera på att ge kvinnor och män förutsättningar att göra medvetna utbildningsval. Regeringen arbetar aktivt för att utveckla arbetet med jämställdhetsintegrering. I programmet Jämställdhetsintegrering i statliga myndigheter (JiM) medverkar bl.a. Statens skolverk, Statens skolinspektion och Myndigheten för yrkeshögskolan. Syftet är att stärka och vidareutveckla myndigheternas verksamhet så att de ännu bättre bidrar till att uppnå de jämställdhetspolitiska målen.

9.4.1 Rätt till komvux för grundläggande och särskild behörighet

I takt med att andelen jobb som enbart kräver kort tidigare utbildning minskar kraftigt blir utbildning allt viktigare. Att ha en gymnasieutbildning är avgörande för att varaktigt kunna etablera sig på arbetsmarknaden. Det finns ett tydligt samband mellan utbildningsnivå och sysselsättning där kvinnor och män utan en fullgjord gymnasieutbildning är

arbetslösa i högre utsträckning än personer med gymnasial eller högre utbildning. Vuxna utan gymnasieutbildning riskerar att långsiktigt fastna i en utsatt position på arbetsmarknaden, ofta präglad av större risk för arbetslöshet, otrygga anställningsförhållanden och låg lön. Människors vilja att läsa vidare vid universitet eller högskola eller yrkeshögskola ska inte heller bromsas av brist på platser inom komvux. Det ska vara god tillgång på kurser inom komvux som gör det möjligt för individen att kvalificera sig för vidare studier.

Regeringen avser därför att återkomma med förslag om en rätt till behörighetsgivande kurser inom komvux. En sådan rätt skulle stärka människors position på arbetsmarknaden och i samhällslivet i stort samtidigt som den skulle ge arbetsgivare bättre möjlighet att få efterfrågad kompetens. En rätt till komvux för behörighet till olika eftergymnasiala utbildningsformer är en av de största satsningarna på vuxenutbildning som gjorts de senaste årtiondena. Satsningen innebär en betydande ambitionshöjning när det gäller tillgången till ett livslångt lärande. Skolväsendet bör stå öppet för alla oavsett ålder. Med den nämnda rättigheten tar regeringen ett stort steg för att göra gymnasial utbildning till en självklar möjlighet för alla vuxna. Rättigheten bör införas 2017. För ändamålet beräknar regeringen 537 miljoner kronor fr.o.m. 2017. Regeringen avser att återkomma om reformens närmare utformning och kompensation till kommunsektorn.

9.4.2 Fler platser inom kunskapslyftet

Utöver den ovan nämnda kommande satsningen på en rätt till behörighetsgivande kurser inom komvux föreslår regeringen att medel avsätts för fler utbildningsplatser inom komvux, varav en stor andel föreslås gå till den statligt finansierade yrkesinriktade gymnasiala vuxenutbildningen (yrkesvux). Vidare föreslås en utbyggnad av yrkeshögskolan och fler utbildningsplatser inom folkhögskolan. Kunskapslyftet innebär även fler utbildningsplatser inom högskolan enligt vad som aviserades i 2015 års ekonomiska vårproposition. Tillsammans med regeringens jobsatsning och inklusive de platser som följer av beslutad budget för 2015, handlar det totalt om drygt 55 000 jobb och utbildningsplatser för 2016. Drygt 11 000 utbildningsplatser är, vilket

också framgår av tabellen nedan, avsedda för utbildning för personer inom ramen för arbetsmarknadsreformer, bl.a. traineejobb och utbildningskontrakt. Utöver de utbildningsplatser som redovisas i tabellen tillkommer i regeringens jobbsatsning insatser inom arbetsmarknadspolitiken, se utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv.

Tabell 9.1 Antal utbildningsplatser 2016 –2019

Antal	2016	2017	2018	2019
Komvux/yrkesvux	19200	15000	15000	15000
Yrkehögskolan	2500	6000	6000	6000
Folkhögskolan – allmän kurs	2000	2000	2000	2000
Folkhögskolan – allmän och särskild kurs	1000	1000	1000	1000
Folkhögskolan – studiemotiverande kurser för långtidsarbetslösa	1000	1000	1000	1000
Folkhögskolan – yrkesutbildningar, särskild kurs för långtidsarbetslösa	1000	1000	1000	1000
Kompletterande utbildningar	125			
Universitet/högskola	7925	11125	14300	14625
Utbildningskontrakt (20–24 år)				
Komvux/yrkesvux	3675	3675	3675	3675
Studiemotiverande kurser, folkhögskolan	2000	2000	2000	2000
Trainee ⁵ (20 –24 år)	3551	5451	5343	5220
Summa	43976	48251	51318	51520

Komvux – en satsning på allmänna ämnen

Som ovan nämnts är avsikten att en rätt till behörighetsgivande kurser inom komvux ska införas 2017. För att ge kommunerna bättre förutsättningar att anpassa och dimensionera sin vuxenutbildning utifrån den nya rättigheten

föreslår regeringen en satsning på fler utbildningsplatser inom allmänna ämnen i komvux under 2016. Satsningen innebär att kommunerna ges resurser att anpassa organisationen innan den nämnda rätten till komvux införs. Regeringen föreslår att 218,25 miljoner kronor, motsvarande 4 850 nya helårsplatser inom komvux, avsätts för ändamålet för 2016. Regeringen föreslår även medel för de tillkommande utgifterna för studiestöd (se utgiftsområde 15).

Yrkesvux – viktigt för jobb och omställning

Statsbidragssatsningen yrkesvux syftar till att motverka brist på arbetskraft med yrkesutbildning och att nå de grupper som saknar gymnasieutbildning eller har en gymnasial yrkesutbildning som behöver kompletteras. Yrkesvux har därför kommit att bli en viktig komponent för arbetslivets kompetensförsörjning och utbildar till många yrken där det nu råder brist på personer med rätt kompetens. Detta gäller såväl inom välfärden, som bl.a. står inför nya utmaningar när andelen äldre i befolkningen blir allt större, som inom många andra branscher där ny kompetens efterfrågas. Yrkesvux kan här bidra till att förbättra matchningen mellan arbetssökande och arbetsgivare samt fungera som en omställningsutbildning för många individer. Yrkesvux kan också bidra till att stärka kompetensen bland arbetslösa och därmed förbättra deras förutsättningar att få ett arbete.

Inom yrkesvux finns behov av att i vissa avgränsade sammanhang prioritera elever inom sfi och komvux eller särskild utbildning för vuxna (särsvux) på grundläggande nivå. Dessa elever har i dag sällan möjlighet att delta i yrkesvux. Samtidigt har de ofta kort tidigare utbildning och ska därmed prioriteras inom vuxenutbildningen. Regeringen avser därför att reservera delar av satsningen på yrkesvux för elever i sfi och svenska som andraspråk inom komvux och särsvux på grundläggande nivå.

Regeringen föreslår att 217,5 miljoner kronor, motsvarande 4 350 nya helårsplatser inom yrkesvux, avsätts för yrkesvux för 2016 och beräknar 250 miljoner kronor motsvarande 5 000 helårsplatser fr.o.m. 2017. Regeringen föreslår även medel för de tillkommande utgifterna för studiestöd (se utgiftsområde 15).

⁴ En utbildningsplats kan bestå av fler individer.

⁵ Utbildningskomponenten inom traineejobb.

Yrkeshögskolan – matchning mellan utbildning och arbetsmarknad

Samtidigt som arbetslösheten i dag är hög misslyckas ett stort antal rekryteringsförsök på arbetsmarknaden på grund av brist på efterfrågad kompetens. Därför behöver matchningen mellan utbildning och arbetsmarknad bli bättre. Yrkeshögskolan är ett bra verktyg för matchning. Arbetslivet medverkar i utbildningarna på olika sätt och de årliga uppföljningarna visar att nio av tio studerande har arbete året efter examen, många inom det område de har utbildat sig för.

Även en rapport från Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering (IFAU) Yrkeshögskolan – vilka söker, vem tar examen och hur går det sedan? (2015:12) visar på samma goda resultat. IFAU:s rapport liksom årliga uppföljningar visar att sysselsättningsgraden är 60–70 procent innan utbildningen men ca 80 procent efter utbildningen. Av de examinerade som var anställda både innan och efter utbildningen går strax över 80 procent till en ny arbetsgivare. Det tyder på att de examinerade kan ha gått vidare till ett arbete där deras kompetens kommer bättre till användning. Arbetsförmedlingens prognoser över behov av arbetskraft med eftergymnasial yrkesutbildning visar att det finns brister inom ett flertal områden där yrkeshögskolan kan spela en roll. För ungdomar som vill fördjupa sina yrkeskunskaper från gymnasieskolan och för äldre som vill byta eller ta ett nytt steg i sin karriär fyller yrkeshögskolan en viktig funktion.

Trycket på yrkeshögskolan är stort. Personer med yrkeshögskoleutbildning är efterfrågade på arbetsmarknaden och antalet ansökningar om att få bedriva en yrkeshögskoleutbildning ökar. Söktrycket från dem som vill studera på yrkeshögskolan är också högt och fortsätter att öka men det finns inte tillräckligt många utbildningsplatser. Regeringen vill därför kraftigt öka antalet utbildningsplatser och föreslår att 150 miljoner kronor avsätts för detta ändamål för 2016. Det motsvarar ca 2 500 utbildningsplatser. Fr.o.m. 2017 beräknar regeringen att satsningen uppgår till 360 miljoner kronor årligen, vilket motsvarar 6 000 nya utbildningsplatser per år. Regeringen föreslår även medel för de tillkommande utgifterna för studiestöd (se utgiftsområde 15).

Folkhögskolan – pedagogik som ger fler möjlighet till utbildning och bildning

Folkhögskolans pedagogik kan ge det stöd och den stimulans som många som inte har fullföljt en utbildning i det reguljära utbildningssystemet behöver. För nyanlända kvinnor och män kan folkhögskolan vara en väg in i det svenska utbildningssystemet och samtidigt ge bra förutsättningar för att lära sig svenska. Därför anser regeringen att antalet utbildningsplatser bör utökas främst på folkhögskolans allmänna kurser men även på folkhögskolans särskilda kurs för att fler ska kunna få grundläggande behörighet till högskolestudier eller en yrkesinriktad utbildning. Under utgiftsområde 17 föreslår regeringen att folkhögskolan tillförs medel motsvarande 1 000 nya utbildningsplatser på såväl allmänna som särskilda kurser för 2016 och beräknar motsvarande medel fr.o.m. 2017 och enligt avisering i 2015 års ekonomiska vårproposition medel motsvarande 2 000 nya utbildningsplatser på folkhögskolans allmänna kurser årligen fr.o.m. 2016. Under utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv föreslår regeringen att medel tillförs motsvarande 1 000 platser fr.o.m. 2016 på studiemotiverande kurser och medel motsvarande samma antal platser på yrkesinriktade kurser för 2016–2019, riktade till deltagare i jobb- och utvecklingsgarantin.

Högre utbildning avgörande för framtidens jobb och Sveriges konkurrenskraft

Antalet sökande till högskoleutbildning är fortsatt mycket högt. Fler behöriga sökande bör beredas plats i högskolan, särskilt mot bakgrund av en hög ungdomsarbetslöshet. För att fler behöriga ska kunna genomgå högskoleutbildning aviserade regeringen i 2015 års ekonomiska vårproposition en utökning av resurserna för högskoleutbildning i hela landet. Under 2015 inleddes en utbyggnad som beräknas innebära att ytterligare resurser motsvarande ungefär 14 600 helårsstudenter tillförs högskolan 2019.

Kombinationer av arbete och utbildning

Inom arbetsmarknadspolitiken återfinns satsningar som kombinerar utbildning med arbete och praktik. Dessa satsningar är också en del av regeringens politik för ett nytt kunskapslyft. Utbildningskontraktet syftar till att arbetslösa ungdomar i åldern 20–24 år ska påbörja eller återgå till studier med målsättningen att fullfölja en gymnasieutbildning inom komvux eller på folkhögskola. Inom ramen för kontraktet ska det vara möjligt att studera på heltid men det ska också vara möjligt att kombinera deltidstudier med t.ex. arbete eller praktik. I enlighet med vad regeringen aviserade i propositionen Vårändringsbudget för 2015 (prop 2014:15/99) föreslår regeringen att medel avsätts för 2016 för statsbidrag motsvarande 3 675 utbildningsplatser inom komvux inom ramen för utbildningskontraktet. Regeringen aviserade i 2015 års ekonomiska vårproposition även att dagens satsning på studiemotiverande kurser på folkhögskola ska förlängas och föreslår att medel avsätts för ytterligare 2 000 utbildningsplatser fr.o.m. 2016.

Traineejobb införs inom välfärdssektorn och bristyrkesområden. Målgruppen är arbetslösa ungdomar i åldern 20–24 år som har en gymnasieexamen eller motsvarande kunskaper. I traineejobben ska anställning kombineras med en yrkesutbildning inom området för anställningen (se utg. omr. 14). I enlighet med vad regeringen aviserade i propositionen Vårändringsbudget för 2015 föreslår regeringen att 168,7 miljoner kronor, motsvarande 3 551 utbildningsplatser, avsätts för traineejobb för 2016. Regeringen beräknar för samma ändamål 258,9 miljoner kronor för 2017 och 253,8 miljoner kronor årligen fr.o.m. 2018, vilket motsvarar ca 5 450 respektive ca 5 340 utbildningsplatser.

Inom ramen för kunskapslyftet bör också deltagare i det arbetsmarknadspolitiska programmet jobb- och utvecklingsgarantins sista del, sysselsättningsfasen (fas tre), ges ökade möjligheter till utbildning enligt vad som aviserats i 2015 års ekonomiska vårproposition.

9.4.3 Ökad kvalitet inom vuxenutbildningen

Satsningar på fler utbildningsplatser behöver kombineras med satsningar på ökad kvalitet i vuxenutbildningen. Inom ramen för kunskapslyftet föreslår regeringen en rad satsningar som syftar till att förbättra utbildningen.

En effektivare och individanpassad sfi och komvux

Individ- och målanpassningen av vuxenutbildningen kan förbättras. En förbättrad språkutbildning för invandrare och en vuxenutbildning, bättre anpassad till utrikes föddas och korttidsutbildades behov, bidrar till att öka människors möjligheter att genomföra och klara sina studier med goda resultat, få ett arbete och etablera sig i det svenska samhället. Våren 2015 fattade riksdagen beslut med anledning av propositionen Ökad individanpassning – en effektivare sfi och vuxenutbildning (prop. 2014/15:85, bet. 2014/15:UbU13, rskr. 2014/15:246). I propositionen konstaterades att det behöver bli lättare att kombinera sfi med annan utbildning. Med en ökad möjlighet att kombinera olika studier kan den sammanlagda utbildningstiden kortas, vilket i sin tur kan leda till en snabbare etablering på arbetsmarknaden. För att stimulera utbyggnad av utbildning där kurser i sfi och svenska som andraspråk kombineras med en yrkesutbildning avser regeringen att reservera delar av satsningen på yrkesvux för elever inom sfi och svenska som andraspråk inom komvux på grundläggande nivå. Denna satsning beskrivs vidare i avsnitt 9.4.2.

Satsning på ökad kompetens för lärare inom sfi och svenska som andraspråk inom komvux

Allt fler människor flyr till Sverige från krig och förtryck. Det gör att behovet av insatser som möjliggör etablering ökar. En bra språkundervisning förbättrar möjligheten för utrikes födda att etablera sig i det svenska samhället och på arbetsmarknaden. Regeringen vill att sfi ska hålla hög kvalitet. För att tillgodose de behov som finns i kommunerna är det nödvändigt att det finns lärare och att dessa lärare har rätt

behörighet och hög kompetens. Redan i dag råder det brist på lärare som är behöriga att undervisa inom sfi och svenska som andraspråk. Antalet behöriga lärare har inte ökat i samma takt som antalet elever som deltar i sfi och svenska som andraspråk. Därför vill regeringen genom olika satsningar, motivera och stimulera fler att vilja bli lärare, och även att fördjupa sin kompetens, inom sfi och svenska som andraspråk på grundläggande och gymnasial nivå i komvux.

Satsningen på bättre sfi och svenska som andraspråk inom komvux ska även omfatta en satsning på alfabetisering. Undervisning av nyanlända kvinnor och män som är analfabeter eller har ett språk med ett annat alfabet än det latinska ställer extra höga krav på de undervisande lärarnas kompetens och det finns en efterfrågan på både utbildning och stödmaterial bland undervisande lärare inom detta område.

I enlighet med vad regeringen aviserade i proposition Vårändringsbudget för 2015 föreslår regeringen därför att 100 miljoner kronor avsätts för 2016 och beräknar motsvarande belopp per år fr.o.m. 2017 för de ovan nämnda insatserna.

Kontinuitet ska förenas med flexibilitet i yrkeshögskolan

Yrkeshögskolans utbildningar ska präglas av flexibilitet genom att de hela tiden utgår från arbetsmarknadens behov. Samtidigt efterfrågas kontinuitet och långsiktighet från såväl det offentliga som det privata arbetslivet för att rekryteringen av kompetens ska tryggas. Yrkeshögskolan behöver även kunna uppfylla sitt syfte att vara en del i ett sammanhängande system för yrkesutbildning. Elever bör redan i gymnasieskolan kunna planera för vidare utbildning inom yrkeshögskolan, som en del av en yrkeskarriär. Den kortsiktighet som i dag präglar yrkeshögskolan, med ständig omprövning av utbildningsutbudet, försvårar detta. Utbildningsdepartementet har därför remitterat promemorian En stärkt yrkeshögskola – ett lyft för kunskap (Ds 2015:41) med förslag som tar sikte på yrkeshögskolans fortsatta utveckling och inriktning och som bl.a. innebär att det ska finnas utrymme för både flexibilitet och

kontinuitet i yrkeshögskolans utbildningsutbud. Genom att utbildningsanordnarna får bättre planeringsförutsättningar kan kvaliteten i utbildningarna utvecklas och möjligheterna att satsa på investeringstunga utbildningar förbättras. Denna ökade kontinuitet bör samtidigt förenas med flexibilitet genom att det fortfarande ska vara möjligt att fasa ut utbildningar och låta nya komma in i yrkeshögskolan. På så sätt kan arbetslivets behov av kompetens i såväl det medellånga som det mer långsiktiga perspektivet tillgodoses.

Andelen distansutbildningar inom yrkeshögskolan har ökat. Detta förbättrar möjligheterna att studera inom yrkeshögskolan oavsett bostadsort. För att säkerställa god måluppfyllelse och hög kvalitet avser regeringen att ge Myndigheten för yrkeshögskolan i uppdrag att se över kvalitet och effekter av distansutbildningar inom yrkeshögskolan. Regeringen avser också att ge Myndigheten för yrkeshögskolan i uppdrag att informera utbildningsanordnare om möjligheten att samverka kring utbildningar samt att underlätta för berörda parter i det arbetet.

9.4.4 Förbättrad validering för jobb och förkortad utbildningstid

Validering är ett viktigt verktyg för att ta till vara människors kompetens. Att människor kan få en effektiv bedömning och ett erkännande av sina kunskaper och kompetenser gör att de kan arbeta med det de redan är utbildade för eller att utbildningstiden för individer kan förkortas. Validering är en möjlighet som ska stå alla och inte endast vissa grupper till buds.

Regeringen avser att tillsätta en valideringsdelegation för att följa, stödja och samordna ett intensifierat utvecklingsarbete inom valideringsområdet. Delegationens uppdrag kommer att vara att verka för att överblickbarhet, effektivitet och långsiktighet präglar utvecklingen av strukturer för validering och valideringsinsatser i Sverige mot bakgrund av bl.a. införandet av Europeiska unionens råds rekommendation om validering av icke-formellt och informellt lärande (2012/C 398/01). Regeringen föreslår att det för delegationens fortsatta arbete avsätts 5 miljoner kronor för 2016 och beräknar 5 miljoner kronor årligen för detta ändamål för 2017–2019 (se även utg. omr. 14.).

Skolverket bör få i uppdrag att utforma kurser om validering för studie- och yrkesvägledare. Regeringen föreslår att det för detta ändamål avsätts 2 miljoner kronor för 2016 och beräknar för ändamålet samma belopp för 2017.

Myndigheten för yrkeshögskolan bör få i uppdrag att ta fram valideringsstandarder i samarbete med branscher. Regeringen föreslår att det för detta ändamål avsätts 2 miljoner kronor för 2016.

Referensramen för kvalifikationer för livslångt lärande

I augusti 2015 beslutade regeringen en förordning om en nationell referensram för kvalifikationer för livslångt lärande (SFS 2015:545). Referensramen ska göra det lättare för enskilda personer, arbetsgivare och utbildningsanordnare att förstå vilken nivå en kvalifikation, t.ex. examina, certifikat och diplom, motsvarar. Eftersom det tydligt ska framgå vilka kunskaper, färdigheter och kompetenser som kvalifikationerna innebär kan referensramen även underlätta arbetet med validering och stimulera utvecklingen av validering. Det är regeringens förhoppning att den nationella referensramen kan förbättra rörligheten såväl på arbetsmarknaden inom Sverige som mellan Sverige och andra europeiska länder, underlätta övergångar mellan arbete och utbildning, främja livslångt lärande och bidra till att ge resultaten av validering nationell legitimitet på arbetsmarknaden.

Regeringen har i förordningen angett vilken nivå i referensramen de kvalifikationer som är författningsreglerade, kvalitetssäkrade och vilkas resultat av lärande anges i författningsreglering, motsvarar. Utfärdare av övriga kvalifikationer kan fr.o.m. den 1 januari 2016 ansöka hos Myndigheten för yrkeshögskolan om att få ett beslut om vilken nivå i referensramen kvalifikationen motsvarar. Att referensramen inkluderar kvalifikationer som utfärdas såväl av det offentliga utbildningssystemet som andra aktörer kan bidra till att skapa en helhetsbild av de kvalifikationer som ges ut i Sverige.

9.5 Universitet och högskolor

Högskoleutbildning skapar en välutbildad arbetskraft och ger förutsättningar för forskning och ökad kunskap.

Att allt fler genomgår högre utbildning är avgörande för framtidens jobb och Sveriges konkurrenskraft, men även för att ge människor ökad frihet att forma sina egna liv. Högskoleutbildning bidrar till bildning och till enskilda individers utveckling, samhällsengagemang och kritiska tänkande. Den bidrar till att människor på ett bättre sätt klarar omställningar och förändringar. Att investera i högre utbildning ger därmed långsiktiga effekter av högt värde för både enskilda människor och för samhället i stort.

Regeringens mål är att utbildning och forskning vid universitet och högskolor ska hålla en internationellt sett hög kvalitet och bedrivas effektivt. Utbildningen ska möjliggöra ett livslångt lärande och bidra till tillväxt och jämlikhet. Universitet och högskolor har en viktig uppgift att utbilda både för dagens och för morgondagens arbetsmarknad. Lärosätena har därför ett stort ansvar att se till att utbildningarna förnyas, är långsiktigt hållbara, är arbetsmarknadsanknutna och vilar på vetenskaplig grund.

Alla ska ges likvärdiga möjligheter att gå vidare till högskoleutbildning, oavsett bakgrund. Det är därför av största vikt att motverka skillnader i tillgång till utbildning mellan människor med olika bakgrund och erfarenheter. Regeringen förutsätter att lärosätena, enligt vad som anges i högskolelagen, aktivt arbetar med frågor som rör breddad rekrytering till, men också breddat deltagande i, högre utbildning. Att utbildning fortsatt finns tillgänglig i hela landet är viktigt för att kunna ta till vara individers kompetens och utvecklingspotential.

Regeringen är en feministisk regering. Jämställdhet mellan kvinnor och män är ett prioriterat område, vilket också ska återspeglas i högskolan. Regeringen vill betona universitet och högskolors ansvar att enligt högskolelagen (1992:1434) alltid iaktta och främja jämställdhet mellan kvinnor och män i verksamheten.

Verksamheten vid universitet och högskolor är internationellt präglad och såväl utbildning som forskning bedrivs i allt högre grad oberoende av nationella gränser. Svenska universitet och högskolor ska därför vara

attraktiva samarbetspartners för utländska lärosäten och företag och framgångsrikt kunna attrahera studenter, forskare och resurser internationellt.

Universitet och högskolors verksamhet är central för en hållbar utveckling i samhället. Universitet och högskolor ska därför enligt högskolelagen i sin verksamhet främja en hållbar utveckling, vilket innebär att nuvarande och kommande generationer tillförsäkras en hälsosam och god miljö, ekonomisk och social välfärd och rättvisa. Regeringen förutsätter att lärosätena arbetar aktivt med dessa frågor.

9.5.1 Fler studerande vid högskolan

Antalet sökande till högskoleutbildning är fortsatt mycket högt. Behovet av högskoleutbildade ökar också på arbetsmarknaden. Samtidigt har utbyggnaden av högskoleutbildning stannat av de senaste tio åren och det har blivit svårare att komma in på högskolan.

För att fler behöriga sökande ska kunna genomgå högskoleutbildning föreslår regeringen en utökning av resurserna i hela landet. Under 2015 inleddes en utbyggnad som beräknas innebära att ytterligare resurser motsvarande ungefär 14 600 helårsstudenter har tillförts högskolan 2019. För att fortsatt möjliggöra denna utbyggnad föreslår regeringen att medel motsvarande 2 900 nya helårsstudenter avsätts för 2016. Denna utbyggnad är därmed mer omfattande än utbyggnaden i den av riksdagen beslutade budgeten för 2015. Utbyggnaden inriktas delvis mot vissa specifika utbildningar, men ger också universitet och högskolor möjlighet att bygga ut andra utbildningar som är angelägna utifrån studenternas efterfrågan och arbetsmarknadens behov.

Satsningar på vissa bristyrken

Med hänsyn till den stora bristen på högskoleutbildad arbetskraft inom vissa yrken finns det anledning att särskilt peka ut vissa utbildningar som behöver byggas ut. I enlighet med regeringens förslag i propositionen vårändringsbudget för 2015 beslutade riksdagen att medlen till utbyggnaden av högskoleutbildningar till en del ska riktas till att bygga ut

vissa utbildningar (prop. 2014/15:99, bet. 2014/15:FiU21, rskr. 2014/15:255).

De utbildningar inom vilka utbyggnaden enligt nämnda beslut har påbörjats, och där utbyggnaden föreslås fortsätta, är förskolläraryrket, grundläraryrket, specialläraryrket och specialpedagogutbildningarna samt den kompletterande pedagogiska utbildning som leder till ämneslärarexamen. Även inom hälso- och sjukvårdssektorn är tillgången till välutbildad personal central och inom vissa yrkeskategorier råder brist på utbildad personal. Med anledning av detta föreslås att utbyggnaden av utbildningarna till sjuksköterska, barnmorska och specialist-sjuksköterska också ska fortsätta i enlighet med beslutet om vårändringsbudgeten för 2015. Den föreslagna utbyggnaden överensstämmer med det som presenterades i regeringens budgetproposition för 2015.

Den föreslagna utbyggnaden av dessa utbildningar redovisas i nedanstående tabell. Utökningen av antalet nybörjarplatser är avsedd att genomföras under 2015 eller 2016 förutom för sjuksköterskeutbildningen där delar av utbyggnaden även avses ske 2017. Utbyggnaden av antalet nybörjarplatser vid respektive lärosäte framgår av regleringsbrev eller avtal.

Tabell 9.2 Satsning på vissa bristyrken

Antal nybörjarplatser

Förskolläraryrket	800
Grundläraryrket F-3	700
Kompletterande pedagogisk utbildning	500
Specialläraryrket och specialpedagogutbildning	300
Sjuksköterskeutbildning	700
Barnmorskeutbildning	250
Specialistsjuksköterskeutbildning	600
Summa	3 850

9.5.2 Högre kvalitet i den högre utbildningen

All högskoleutbildning ska hålla hög kvalitet. Även om svenska universitet och högskolor generellt sett håller hög kvalitet finns det områden som behöver förbättras. Otillräcklig kvalitet riskerar medföra att färre fullföljer sina studier och att utbildningarna inte ger den

kunskap som de är menade att ge. Studenter som läser vid universitet och högskolor ska känna sig trygga med att de får bra utbildningar. Detta är ett prioriterat område för regeringen.

Regeringen vill i detta sammanhang peka på några områden som under de senaste åren inte har varit tillräckligt i fokus inom högre utbildning. Ett sådant område är internationalisering av universitet och högskolor. Ambitionen är att internationaliseringen ska kunna fortsätta att utvecklas. Som ett första steg genomförs möten med ett antal intressenter för att utifrån olika perspektiv identifiera områden att utveckla, men också för att identifiera hinder för internationalisering. Ett annat av dessa områden är högskolelagens krav på att verksamheten ska bedrivas så att det finns ett nära samband mellan utbildning och forskning. Ytterligare en angelägen fråga är utbildningarnas arbetsmarknadsanknytning. Alla utbildningar ska vara så användbara som möjligt både för individen och för samhället. Arbetsmarknadsanknytning är särskilt angelägen för utbildningar som leder till yrkesexamina.

Kvalitetsförstärkning inom humaniora och samhällsvetenskap samt lärar- och förskolläraryt utbildning

Riksdagens beslut om vårändringsbudget för 2015 innebär att 125 miljoner kronor ska avsättas för en kvalitetsförstärkning av högskoleutbildning inom humaniora och samhällsvetenskap samt av lärar- och förskolläraryt utbildningar under 2015 (prop. 2014/15:99, bet. 2014/15:FiU21, rskr. 2014/15:255). I likhet med vad regeringen föreslog i budgetpropositionen för 2015 anser regeringen att det behövs ytterligare kvalitetsförstärkningar och föreslår därför att 250 miljoner kronor avsätts för höjda ersättningsbelopp för humaniora, samhällsvetenskap, juridik, teologi samt undervisning och verksamhetsförlagd utbildning för 2016. Regeringen beräknar motsvarande summa för 2017 och 2018.

I maj 2015 redovisade Universitetskanslers-ämbetet ett uppdrag om uppföljning av användningen av de tidigare ökade resurserna till humaniora och samhällsvetenskap (rapport 2015:14). Regeringen avser att även fortsatt

noggrant följa universitets och högskolors arbete i frågan.

Kvalitetsbaserad resurstilldelning

I det följande redogörs för regeringens förslag om den kvalitetsbaserade resurstilldelningen.

Ärendet och dess beredning: Efter omfattande kritik mot nuvarande kvalitetssäkringssystem beslutade dåvarande utbildningsministern i april 2014 att ge en arbetsgrupp i uppdrag att biträda Regeringskansliet med att föreslå hur kvalitetssäkringssystemet för högre utbildning bör utformas. Utbildningsdepartementet remitterade i mars 2015 en promemoria med bedömningar om ett nytt nationellt kvalitetssäkringssystem för högre utbildning samt förslag om kvalitetsbaserad resurstilldelning (U2015/01626/UH). Remisspromemorians bedömningar om ett nytt kvalitetssäkringssystem bereds för närvarande i Regeringskansliet.

Regeringens förslag: Riksdagens tidigare ställningstagande om att resurser för utbildning på grundnivå och avancerad nivå ska fördelas även på grundval av kvalitetsutvärderingar av utbildningars resultat ska inte längre gälla.

Promemorians förslag: Överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: En majoritet av remissinstanserna, bl.a. *Lunds universitet, Umeå universitet, Mittuniversitetet, Gymnastik- och idrottshögskolan, Högskolan Dalarna, Mälardalens högskola, Sveriges universitetsläroförbund, Saco, TCO* och *Sveriges förenade studentkårer* är positiva till promemorians förslag. Av dessa betonar flertalet vikten av att medlen för kvalitetsbaserad resurstilldelning återförs till lärosätena. Ett fåtal av remissinstanserna, *Kungl. Musikhögskolan i Stockholm, Vinnova, Chalmers tekniska högskola* och *Svenskt Näringsliv* anser att ekonomiska incitament är kvalitetsdrivande och att det även fortsättningsvis bör finnas någon form av kvalitetsbaserad resurstilldelning.

Skälen för regeringens förslag: Fördelningen av resurser på grundval av kvalitetsutvärderingar

av utbildningars resultat grundas i dag på de utbildningsutvärderingar som får det högsta omdömet. Syftet är att verka kvalitetsdrivande genom att hög kvalitet premieras. Regeringen anser att den nuvarande kvalitetsbaserade resurstilldelningen sker på grundval av ett alltför svagt underlag. Regeringen grundar sin uppfattning på den kritik som har framkommit mot de utbildningsutvärderingar som genomfördes 2011–2014, bl.a. att omdömena ges utifrån ett alltför begränsat bedömningsunderlag och att det finns brister i kalibreringen mellan olika utbildningsutvärderingar.

Vidare har ett stort antal kurser och kortare utbildningar inte varit föremål för utbildningsutvärdering och har därför inte heller kommit i fråga som grund för kvalitetsbaserad resurstilldelning. Tilldelningen har således skett utifrån ett alltför begränsat underlag.

Av dessa skäl anser regeringen att riksdagens ställningstagande om den nuvarande kvalitetsbaserade resurstilldelningen för utbildning på grundnivå och avancerad nivå inte längre ska gälla. De knappt 300 miljoner kronor som under 2015 har fördelats genom den kvalitetsbaserade resurstilldelningen bör i stället användas för kvalitetshöjande insatser vid högre utbildning under 2016. Dessa medel kommer att fördelas i regleringsbrev för 2016.

Studentinflytande

Studenternas medverkan i och inflytande över universitets och högskolors utveckling och verksamhet är en viktig förutsättning för utbildning av hög kvalitet. Högskolelagen (1992:1434) slår fast studenternas rätt att vara representerade i frågor som rör utbildningen eller studenternas situation. Sedan kårobligatoriet avskaffades 2010 har studentkårernas förutsättningar att bedriva verksamhet förändrats i grunden. Regeringen avser att även fortsatt noggrant följa utvecklingen inom området.

9.5.3 Högskolans utbildningsuppdrag

Lärosätenas frihet att planera utbildningsutbudet

Högskolans utbildningar bör möta både arbetsmarknadens och samhällets behov i dag

och på längre sikt. Universitet och högskolor ansvarar själva för att inom ramen för de mål som regeringen har satt upp i examensbeskrivningar utforma utbildningarna. De har också stor frihet att själva dimensionera utbildningarna så länge dessa svarar mot studenternas efterfrågan och arbetsmarknadens behov. Denna ordning ger en stor flexibilitet i utbildningsutbudet, och erfarenheter visar att en alltför centralstyrd dimensionering av utbildning inte är ändamålsenlig. Regeringen ser dock att samverkan mellan lärosäten, liksom t.ex. mellan lärosäten och berörda myndigheter, innebär möjligheter till en bättre dimensionering av utbildningarna.

Vid planering av utbildningsutbudet är det viktigt att universitet och högskolor tar del av analyser som gäller det framtida behovet på arbetsmarknaden. För stora delar av utbudet behöver sådana analyser grundas på bedömningar av arbetsmarknaden på både regional och nationell nivå. En särskild utredare (dir. 2014:54) har haft i uppdrag att beskriva utvecklingen och sammansättningen av utbildningsutbudet i högskolan ur ett helhetsperspektiv såväl på nationell nivå som på lärosätetsnivå under de senaste 20 åren. Utredaren lämnade i juni 2015 betänkandet Högre utbildning under tjugo år (SOU 2015:70). Betänkandet har remitterats.

Effektiva studier i form av sommarkurser och distansutbildning

Sommarkurser och distansutbildning är i många fall ett viktigt komplement till det ordinarie utbildningsutbud som erbjuds vid ett lärosäte. En utbildning som inte kräver studentens fysiska närvaro och som ger stor frihet i tid för studierna gör det möjligt för fler personer att genomföra en högskoleutbildning oavsett bostads- och livssituation. Detta ökar möjligheterna att skapa mångfald i högskolan och är en förutsättning för att kunna bredda rekryteringen till och deltagandet i högskoleutbildning. Den tidigare nämnda utredningen om utbildningsutbudet i högskolan (dir. 2014:54) har också haft i uppdrag att beskriva utvecklingen och föreslå åtgärder inom dessa områden. Betänkandet har, som ovan nämnts, remitterats.

Universitetskanslersämbetet har också fått i uppdrag av regeringen att analysera möjligheter och eventuella hinder med ett införande av öppen nätbaserad utbildning (MOOC:s) i svensk högskola (U2015/1879/UH). Uppdraget ska redovisas senast den 1 februari 2016.

Samverkan med omgivande samhälle

Ett exportberoende land som Sverige behöver ha ett fungerande och väl utvecklat strategiskt samarbete mellan de aktörer som kan bidra till att Sverige blir framgångsrikt i den internationella konkurrensen. Stor vikt bör därför läggas vid universitetens och högskolornas uppgift att, inom ramen för sin utbildnings- och forskningsverksamhet, samverka med det omgivande samhället, informera om sin verksamhet och verka för att forskningsresultat kommer till nytta, men också t.ex. att samverka med forskning som bedrivs utanför högskolorna. Universitet och högskolor bör verka för en god dialog om forskningen och dess resultat. På så sätt främjas universitet och högskolor som en arena för samhälls- och demokratiutveckling. Förutom samhällseffekterna kan det även ge forskningen ökad relevans och ökade insikter om samhällets behov och utmaningar. (Se även avsnitt 9.6.8.)

9.5.4 Bättre möjligheter för fler att få användning för sin kompetens

Sverige behöver ta tillvara alla individers kompetens, vare sig den införskaffats inom landet eller i någon annan del av världen. Därför behöver matchningen mellan individens kompetens och arbetsmarknadens anställningsbehov fungera bättre. Avgörande för att kvinnor och män snabbt ska kunna komma in på den svenska arbetsmarknaden är möjligheterna att få sin tidigare utbildning bedömd och sin reella kompetens erkänd samt möjligheterna att kunna ta del av ytterligare utbildning. Detta gäller både dem som redan bor i Sverige och dem som kommer till landet. Bland de asylsökande som beviljats uppehållstillstånd finns många högskoleutbildade. Hela samhället liksom de enskilda individerna tjänar på att nyanländas kompetens tillvaratas. Insatser inom området är därför en högt prioriterad fråga för regeringen.

Utveckling av validering inom högskolan

I universitet och högskolors uppgifter ingår moment av validering när de bedömer en sökandes s.k. reella kompetens, dels för behörighet för tillträde till en utbildning, dels för tillgodoräknande när den sökande har antagits till en utbildning. Att få sina tidigare kunskaper erkända inom högre utbildning, oavsett när och hur de har förvärvats, kan vara mycket betydelsefullt för individen.

I dag är det dock oklart i vilken omfattning en bedömning av reell kompetens för behörighet sker vid lärosätena eftersom det inte görs någon systematisk uppföljning av frågan. De uppgifter som finns tyder dock på att antalet individer som antagits efter bedömning av reell kompetens är lågt. Det finns också indikationer på att bedömning av reell kompetens inte har hög prioritet vid alla lärosäten. En uppföljning som dåvarande Högskoleverket gjorde av universitetens och högskolornas arbete med bedömning av reell kompetens 2009 visar bl.a. att bedömningen anses svår samt tids- och resurskrävande, inte minst när det gäller tillgodoräknande.

Enligt regeringens mening är det prioriterat att alla som har behov av att få sin reella kompetens bedömd inom högre utbildning erbjuds den möjligheten. Eftersom situationen i dag inte bedöms fungera tillfredsställande anser regeringen att universitet och högskolor under en treårsperiod bör få en tillfällig förstärkning för att utveckla effektivare bedömningar. Regeringen föreslår därför att 30 miljoner kronor avsätts under 2016 och beräknar samma summa årligen under 2017 och 2018 till stöd för lärosätenas arbete med att utveckla processer och strukturer för bedömning av reell kompetens. Regeringen avser att ge Universitets- och högskolerådet i uppdrag att föreslå fördelning av medlen.

Satsning på bedömning av utländsk utbildning

En central del i arbetet med att ta tillvara den kompetens som finns i Sverige är möjligheterna för personer med en utländsk utbildning att få sin avslutade utländska utbildning bedömd. Merparten av bedömningen av utländsk utbildning på gymnasial och eftergymnasial nivå görs av Universitets- och högskolerådet. I fråga

om reglerade yrken ansvarar respektive behörig myndighet för bedömningen när det gäller tillstånd att utöva yrket.

Belastningen på bedömningsverksamheten har de senaste åren varit hög, huvudsakligen på grund av en ökad invandring av flyktingar, andra skyddsbehövande och deras anhöriga av vilka många har en högskoleutbildning, och handläggningstiderna har varit långa. Det är viktigt att bedömningsverksamheten ges förutsättningar att fungera väl och att väntetiden för att få en bedömning inte blir för lång. För att stärka myndighetens arbete med bedömning av utländsk kompetens, inklusive arbete avseende yrkeskvalifikationsdirektivet, samt arbete i övrigt med bedömning av reell kompetens i högskolan föreslår regeringen att ytterligare 8 miljoner kronor tillförs Universitets- och högskolerådet 2016. Regeringen beräknar 12,5 miljoner kronor från 2017 för ändamålet utöver vad som tidigare beräknats.

Investering i en utökning av de kompletterande utbildningarna

Ett annat viktigt verktyg i matchningen mellan individers kompetens och arbetsmarknadens behov är kompletterande utbildningar. För många personer med en utländsk utbildning kan möjligheten att komplettera den tidigare utbildningen vid en svensk högskola vara avgörande för etablering på den svenska arbetsmarknaden. Detta gäller inte minst inom de yrken för vilka det krävs legitimation för yrkesverksamhet. Att kvinnor och män med utländsk utbildning, främst utrikes födda, inte får jobb som motsvarar deras kvalifikationer innebär förlorade möjligheter både för samhället och för individen.

En ökad invandring av flyktingar, andra skyddsbehövande och deras anhöriga och en höjd genomsnittlig utbildningsnivå hos de personer som omfattas av etableringsuppdraget ställer krav på att möjligheterna att komplettera en utländsk utbildning utökas. Det finns också personer som varit en längre tid i Sverige efter sin avslutade utländska utbildning, men som ännu inte fått möjligheten att utöva sitt yrke här. Kompletterande utbildning ger också möjligheter att trygga kompetensförsörjningen inom områden där det i dag råder brist på utbildad arbetskraft, i hela eller delar av landet.

Regeringens särskilda satsning på kompletterande utbildning för personer med avslutad utländsk utbildning omfattar i dag utbildningar för läkare, lärare, tandläkare, sjuksköterskor och jurister. Regeringen menar att en omfattande förstärkning av möjligheterna att delta i kompletterande utbildningar är nödvändig. Detta innefattar bl.a. att fler personer ska ha möjlighet att delta i de befintliga utbildningarna men också att utbildningar inom fler yrkesområden byggs upp, däribland kompletterande utbildningar för personer med avslutad utländsk psykologutbildning samt biomedicinsk analytikerutbildning. Regeringen föreslår därför att ytterligare 25 miljoner kronor avsätts för ändamålet 2016 inklusive studiemedel. Regeringen beräknar ytterligare 75 miljoner kronor 2017, 220 miljoner kronor 2018 och 340 miljoner kronor 2019 för ändamålet utöver vad som tidigare beräknats.

9.5.5 Ökad jämställdhet

Aktivt jämställdhetsarbete och rekryteringsmål för professorer

Sveriges regering är en feministisk regering. Det innebär att alla frågor som rör jämställdhet och maktförhållanden mellan könen är högt prioriterade. I den svenska högskolan ska kvinnor och män kunna verka på lika villkor och med samma möjligheter till akademisk karriär. Samhällets behov av att tillvarata den bästa kompetensen motverkas när könsbundna föreställningar präglar studieval och utbildning. Regeringen vill särskilt betona att det i högskolelagen (1992:1434) fastställs att i universitets och högskolors verksamhet ska jämställdhet mellan kvinnor och män alltid iaktas och främjas. Regeringens målsättning för utbildning på grundnivå och avancerad nivå är att könsfördelningen bland studenterna ska vara jämn. I dag finns det stora skillnader som t.ex. att antalet kvinnor som väljer att påbörja högskoleutbildning är betydligt högre än antalet män. Att män i högre grad än kvinnor väljer bort högskoleutbildning är en bekymmersam utveckling. Inom vissa utbildningar är fördelningen mellan kvinnor och män också mycket ojämn, t.ex. inom vissa lärar-, hälso- och sjukvårdsutbildningar samt inom vissa tekniska och naturvetenskapliga utbildningar. Det är

viktigt att lärosätena medvetet arbetar för att rekrytera studenter från det underrepresenterade könet på en utbildning.

En individs kunskaper och kompetens, inte individens kön, ska vara avgörande vid befordran. Trots att kvinnor under lång tid har varit i majoritet bland studenterna i utbildning på grundnivå och avancerad nivå är endast 25 procent av professorerna kvinnor medan 75 procent är män. Ökningen av andelen kvinnor har dessutom saktat in något de senaste åren. Det är därför angeläget att universitet och högskolor arbetar för att skapa lika möjligheter för kvinnor och män att meritera sig, både inom utbildning på forskarnivå och senare i forskarkarriären.

Riksdagen har fastställt (prop. 1996/97:141, bet. 1997/98:UbU3, rskr. 1997/98:12) att det ska finnas mål för könsfördelningen av nyrekryterade professorer på lärosätena och regeringen har sedan 1997, med ett uppehåll åren 2009–2011, angett sådana mål. Rekryteringsmålen för innevarande period omfattar samtliga universitet och högskolor med statlig huvudman samt Chalmers tekniska högskola och Högskolan i Jönköping och gäller t.o.m. 2015. Regeringen följer noga i vilken mån lärosätena uppnår rekryteringsmålen. Frågan om nya mål för könsfördelningen bland nyrekryterade professorer på lärosätena bereds inom Regeringskansliet.

Utökad jämställdhetsintegrering

Jämställdhetsintegrering är regeringens huvudsakliga strategi för att uppnå de jämställdhetspolitiska målen. Jämställdhetsintegrering innebär att all verksamhet ska bedrivas med utgångspunkt från kunskap om kvinnors och mäns villkor och behov.

Arbetet med att uppnå jämn könsfördelning är komplext och insatser krävs på flera nivåer inom högskolan. Tiden som student är betydelsefull för många människors personliga utveckling och lägger grunden till framtida karriärval. Regeringen anser därför att det är av stor vikt att universitet och högskolors aktiva jämställdhetsarbete bedrivs med ett jämställdhetsintegrerat arbetssätt. För att stödja universitet och högskolor i arbetet med jämställdhetsintegrering föreslår regeringen att 5 miljoner kronor avsätts 2016. För 2017–2019

beräknar regeringen 5 miljoner kronor årligen för ändamålet. Regeringen avser att ge Göteborgs universitet, där Nationella sekretariatet för genusforskning finns, i uppdrag att fungera som stödfunktion för lärosätena i arbetet i likhet med det uppdrag som tidigare lämnats inom ramen för utvecklingsprogrammet för jämställdhetsintegrering i statliga myndigheter (U2014/7490/JÄM).

Expertgrupp för jämställdhet

Under maj 2015 tillsatte regeringen en expertgrupp för ökad jämställdhet i högskolan. Expertgruppen består av personer från olika delar av samhället som kan bidra med kunskaper och erfarenheter i jämställdhetsfrågor. Gruppen ska arbeta till den 31 december 2016.

9.5.6 En högskola för alla

Den svenska högskolan ska vara välkomnande och ett möjligt val för alla som har förutsättningar att klara högskolestudier – oavsett bakgrund, kön eller funktionsnedsättning. Den mångfald som finns i samhället måste i större utsträckning avspeglas i högskolan. Detta gäller inom samtliga berörda grupper, såsom studenter, lärare och forskare.

Det finns sedan lång tid tillbaka ett tydligt samband mellan social bakgrund och övergång till högskolan: ju längre utbildning föräldrarna har, desto mer sannolikt att en person påbörjar högskolestudier. Det mönstret består. Det är fortfarande nästan dubbelt så vanligt att personer som har högskoleutbildade föräldrar går vidare till högre studier än personer vars föräldrar har gymnasieutbildning (Universitetskanslers-ämbetets årsrapport 2015).

Studenter med skilda sociala bakgrunder börjar i högskolan i varierande utsträckning och de studerar också delvis på olika typer av högskoleutbildningar. Även genomströmningen (examensfrekvensen) i högskolan skiljer sig mellan grupperna. Den sociala snedrekryteringen till högskolan uppträder enligt samma mönster för båda könen.

Universitets och högskolors arbete med breddad rekrytering är viktigt. Regeringen har därför gett Universitets- och högskolerådet i uppdrag att kartlägga och analysera lärosätenas

arbete med breddad rekrytering till och breddat deltagande i högskolan. I uppdraget ingår att presentera goda exempel och att sprida information om dessa. Uppdraget ska redovisas senast den 1 april 2016.

Trygga villkor och attraktiva karriärvägar för unga forskare

En viktig förutsättning för svensk forskning i världsklass är att Sverige lyckas attrahera unga forskarbegävningar både nationellt och internationellt. Forskningsgenombrott sker ofta tidigt i forskarkarriären.

I syfte att säkra återväxten av framstående unga forskare beslutade regeringen i juni 2015 att ge en särskild utredare i uppdrag att se över bl.a. hur villkoren kan förbättras för kvinnor och män som är doktorander och hur den meriteringsanställning som regleras i högskoleförordningen kan förändras i syfte att skapa en attraktiv forskarkarriär liksom hur användningen av på varandra följande tidsbegränsade anställningar under lång tid i högskolan kan motverkas (dir. 2015:74). Uppdraget ska redovisas senast den 31 mars 2016.

9.5.7 Förbättrad ledning och styrning

Ett välfungerande ledarskap vid universitet och högskolor är avgörande för att med hög kvalitet kunna bedriva utbildning och forskning. I maj 2014 fick en särskild utredare i uppdrag att kartlägga och analysera ledarskapet i den svenska högskolan och lämna förslag på utvecklingsåtgärder (dir. 2014:70). Syftet är att skapa bättre förutsättningar för ett effektivt och välfungerande ledarskap med förmåga att fatta svåra beslut och göra strategiska prioriteringar för att uppnå högsta möjliga kvalitet i utbildning och forskning. I april 2015 beslutade regeringen om tilläggsuppdrag till utredningen (dir. 2015:44). Utredaren fick då i uppdrag att undersöka förfarandet för hur förslag till ordförande och de övriga ledamöter som regeringen utser i styrelserna för statliga universitet och högskolor tas fram. Det utvidgade uppdraget redovisades den 30 juni 2015 och har remitterats. Uppdraget i övrigt ska redovisas senast den 31 oktober 2015.

9.5.8 Förändring av vissa utbildningar

Förstärkning av nationella minoritetsspråk

För att trygga lärarförsörjningen för de nationella minoritetsspråken har vissa lärosäten sedan 2013 nationellt ansvar för att bygga upp och utveckla ämneslärarutbildning i finska, samiska, meänkieli respektive romani chib. Sedan tidigare hade Lunds universitet ett särskilt åtagande för jiddisch.

I januari 2015 offentliggjorde Europarådets ministerkommitté sina rekommendationer baserat på expertkommitténs femte rapport om hur Sverige uppfyller sina åtaganden enligt den europeiska stadgan om landsdels- eller minoritetsspråk (SÖ 2000:3) som Sverige har ratificerat. När det gäller språket meänkieli och placeringen av ämneslärarutbildningen vid Stockholms universitet rekommenderar Europarådet att mot bakgrund av minoriteternas önskemål borde utbildning i språket och lärarutbildning i meänkieli koncentreras till ett universitet i Sverige. Eftersom Umeå universitet har nationellt ansvar för språket skulle det vara logiskt att förlägga ämneslärarutbildningen dit. Regeringen avser därför att flytta ansvaret för att bygga upp och utveckla ämneslärarutbildning i språket meänkieli från Stockholms universitet till Umeå universitet. Regeringen föreslår att ytterligare 1,5 miljoner kronor avsätts för ändamålet 2016 och beräknar samma summa årligen från 2017.

Läkarutbildningen

Svensk hälso- och sjukvård ska vara världsledande. Regeringens hälso- och sjukvårdspolitik syftar till att alla ska erbjudas en behovsanpassad, tillgänglig och effektiv vård av god kvalitet. Tillgången till välutbildad personal, däribland läkare, är väsentlig för att fortsätta utvecklingen mot detta mål. Läkarutbildningen och läkarförsörjningen är en fråga som berör flera aktörer. Regeringen anser att det är viktigt att föra en dialog med berörda parter för att belysa konsekvenser av eventuella förändringar av utbildningen. Under våren 2015 remitterades därför betänkandet För framtidens hälsa – en ny läkarutbildning (SOU 2013:15). Frågan bereds för närvarande i Regeringskansliet.

Polisutbildningen utreds

Polisen har ett unikt och samhällsbärande uppdrag. Polisyrket ställer höga krav på förmågan att ta till sig kunskap, kritiskt granska och analysera information, identifiera problem och hitta lösningar. För att stärka polisens förmåga att bekämpa en brottslighet som i takt med samhällets utveckling ständigt finner nya former, krävs en polisutbildning med tydlig förankring i vetenskap och beprövad erfarenhet. En utredare har därför fått i uppgift att lämna förslag till hur polisutbildningen kan omformas till en ändamålsenlig högskoleutbildning (dir. 2015:29). Uppdraget ska redovisas senast den 15 april 2016.

Förändrad folkhögskolläraryxamen

Promemorian Översyn av folkhögskolläraryxamen (U2015/00453/UC) har remitterats under 2015. Förslagen i remisspromemorian syftar till att säkerställa att examensbeskrivningen för folkhögskolläraryxamen är hållbar över tid och till att ange tydligare mål som vidgar förståelsen av folkhögskolor och folkbildning som samhällsfenomen. Syftet är också att tydliggöra systemet med studieomdömen och behörighetsgivning i relation till bedömning och betygssättning i det allmänna skolsystemet. Frågan bereds för närvarande i Regeringskansliet.

Tandhygienistutbildningen

Riksdagen har gett regeringen tillkänna att regeringen ska återkomma till riksdagen med ett förslag om en förlängning av utbildningstiden för tandhygienister från två till tre år (prop. 2012/13:175, bet. 2013/14:SoU2, rskr. 2013/14:130).

Regeringen gav Universitetskanslersämbetet i uppdrag att analysera för- och nackdelar med en förlängning av utbildningen till tandhygienistexamen med en omfattning av 180 högskolepoäng (U2014/3351/UH). Universitetskanslersämbetet redovisade uppdraget den 31 januari 2015 i rapporten Analys av för- och nackdelar med en förlängning av tandhygienistutbildningen (rapport 2015:1). Frågan om en

förlängning av tandhygienistexamen bereds för närvarande i Regeringskansliet.

9.5.9 Övriga frågor

Utbildning för hållbar utveckling

FN beslutade hösten 2014 om ett globalt handlingsprogram för utbildning för hållbar utveckling (GAP). Programmet har som syfte att driva och konkretisera arbetet med implementeringen av utbildning för hållbar utveckling i de länder som deltar i programmet. För att stimulera, samordna och följa det nationella arbetet med utbildning för hållbar utveckling, avser regeringen att ge Uppsala universitet i uppdrag att samordna arbetet med GAP i Sverige.

Genomförande av yrkeskvalifikationsdirektivet

Syftet med yrkeskvalifikationsdirektivet (direktiv 2005/36/EG om erkännande av yrkeskvalifikationer) är att avskaffa hinder för den fria rörligheten för personer och tjänster och att underlätta för anställda och egenföretagare att utöva ett reglerat yrke i ett annat land inom EU eller EES. Direktivet har omförhandlats under 2012 och 2013. Ändringsdirektivet trädde i kraft den 17 januari 2014 och ska vara genomfört i medlemsländerna den 18 januari 2016.

En utredare har haft i uppdrag att lämna förslag till genomförande av ändringsdirektivet. Utredaren överlämnade under 2014 betänkandet Yrkeskvalifikationsdirektivet – ett samlat genomförande (SOU 2014:19). Den 20 augusti 2015 överlämnade regeringen lagrådsremissen Genomförande av det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet (U2015/04134/UH) där regeringen föreslår hur direktivet ska genomföras. Regeringen föreslår bl.a. en ny lag om erkännande om yrkeskvalifikationer och följdändringar i ett antal andra lagar. Regeringen avser att återkomma till riksdagen med förslag till genomförande.

Förvaltningsutbildning

Statsförvaltningen och statstjänstemännens kompetens spelar en betydande roll i utvecklingen av det svenska samhället. Ett utökat utbyte mellan den kunskap som finns inom högre utbildning och förvaltningens praktik ger goda möjligheter att utveckla denna kompetens. Regeringen avser att ge Södertörns högskola i uppdrag att utveckla utbildningsinsatser inom förvaltningspolitik. Regeringen föreslår därför att 2 miljoner kronor avsätts för ändamålet under 2016 och beräknar 2 miljoner kronor årligen för 2017 och 2018.

Legitimation för kuratorer inom hälso- och sjukvården

I juni 2015 gav riksdagen regeringen tillkänna att regeringen i budgetpropositionen för 2016 ska avisera ett förslag om att så snart som möjligt införa legitimation för kuratorer inom hälso- och sjukvården (bet. 2014/15:SoU17, rskr. 2014/15:215). Aviseringen ska innehålla besked om tidigast möjliga ikraftträdandedatum.

Regeringen anser att frågan om att införa en legitimation för kuratorer inom hälso- och sjukvården är komplicerad och behöver därför mer tid att se över frågan. Bland annat behöver vissa gränsdragnings- och organisatoriska frågor analyseras ytterligare. Regeringen kommer därför skyndsamt att påbörja ett sådant arbete och avser återkomma till riksdagen senast i budgetpropositionen för 2017.

9.6 Forskning

Det övergripande målet för regeringens forskningspolitik är att Sverige ska vara en framstående forskningsnation, där forskning och innovation bedrivs med hög kvalitet och bidrar till samhällets utveckling och näringslivets konkurrenskraft.

Regeringen anser att forskning ska respekteras som den långsiktiga verksamhet den är och att nästa forskningspolitiska proposition därför bör ha ett tioårigt perspektiv. En långsiktig forskningspolitik är en förutsättning för att lärosätena och forskarna ska kunna bedriva ett strategiskt arbete och satsa på risktagande kring nya projekt

som kan leda till vetenskapliga framsteg. Vidare har regeringen i regeringsförklaringen beskrivit vissa prioriteringar såsom att andelen kvinnliga professorer ska öka, forskningsanslagen fördelas jämställt, basanslagen för forskning prioriteras upp och unga forskares villkor ska förbättras.

Regeringen förbereder nu den kommande forskningspolitiska propositionen som kommer att innefatta forskning, innovation och högre utbildning och ange regeringens forskningspolitik till och med 2026, med ett särskilt fokus på satsningar 2017–2020. Propositionen planeras till hösten 2016.

Den tidigare regeringen presenterade i oktober 2012 propositionen Forskning och innovation (prop. 2012/13:30, bet. 2012/13:UbU3, rskr. 2012/13:151), där bedömningar av forsknings- och innovationspolitikens inriktning beskrevs för perioden 2013–2016. I enlighet med propositionen Forskning och innovation föreslår regeringen i denna proposition att de statliga anslagen för forskning och innovation bör öka med totalt 940 miljoner kronor för 2016. Se tabell 9.3.

Tabell 9.3 Anslagsökningar 2016 i enlighet med propositionen Forskning och innovation

mnkr

Universitet och högskolor	360
Vetenskapsrådet	95
Vinnova	150
Statens energimyndighet	200
Formas	100
Rymdstyrelsen	25
Regeringen för kliniska studier ¹	10
Totalt	940

¹ I denna proposition föreslås att medel för kliniska studier överförs till Vetenskapsrådets anslag 3:1 Vetenskapsrådet: Forskning och forskningsinformation, se avsnitt 10.3.1.

9.6.1 Ökad jämställdhet inom forskningen

För att forskningen ska hålla högsta kvalitet behöver all kompetens och kunskap som finns i vårt samhälle tillvaratas. Helt grundläggande för detta är att kvinnor och män ska kunna verka på lika villkor i högskolan och ges samma möjligheter till akademisk karriär.

Kvinnor och män har i dag inte samma möjligheter att göra karriär inom universitet och högskolor, meritera sig till de högsta tjänsterna eller

få forskningsanslag. Detta är inte bara ett slöseri med människors talang och kompetens, det går också emot de jämställdhetspolitiska mål som Sverige har satt upp. Sverige ska fortsatt sträva efter att premiera kvalitet genom att tillvarata kompetens oavsett kön. Statskontorets rapport om lärosätenas fördelning av forskningsmedel ur ett jämställdhetsperspektiv visar på utvecklingspotential för detta område. Den bilden stärks av Vetenskapsrådets rapport *En jämställd process?*, se även avsnitt 9.5.5.

9.6.2 Högre kvalitet och effektivitet

Svensk forskning håller en hög kvalitet, men det finns tecken på att forskningen i Sverige har tappat i konkurrenskraft i förhållande till flera jämförbara länder, se avsnitt 8.3.2. Denna trend behöver vändas. Genom att investera i kunskap och forskning förbättras landets förutsättningar långsiktigt.

Ökade anslag till universitet och högskolor

De statliga anslagen till universitet och högskolor för forskning och utbildning på forskarnivå utgör grunden för den forskning som bedrivs vid lärosätena. Universitet och högskolor ansvarar för grundforskningen, men också för delar av den mer behovsmotiverade forskningen. Staten ställer höga krav på att den forskning som bedrivs ska hålla hög kvalitet och att den kan bidra till samhällets utveckling, offentliga verksamheters effektivitet och näringslivets konkurrenskraft. Det är därför viktigt att universitet och högskolor ges förutsättningar att kunna fatta långsiktiga beslut, vilket bl.a. innebär att lärosätena bör ha ett stort eget handlingsutrymme för bedömningar och prioriteringar av vilken forskning som ska bedrivas vid ett lärosäte och på vilket sätt. Genom anslagen för forskning och utbildning på forskarnivå skapas möjlighet att ge goda villkor för forskare i form av tryggare finansiering och anställningar. Anslagen fyller också en betydelsefull funktion för att möjliggöra ett risktagande där det krävs större långsiktighet än vad kortare projektbidrag kan ge.

I propositionen *Forskning och innovation* (prop. 2012/13:30, bet. 2012/13:UbU3, rskr. 2012/13:151) gjordes bedömningen att anslagen

för forskning och forskarutbildning till universitet och högskolor bör öka med totalt 300 miljoner kronor 2016. Regeringen anser att det är angeläget att alla universitet och högskolor för 2016 får del av de nya resurser som tilldelas forskningsanslagen. Regeringen föreslår att medlen fördelas baserat på de principer som redovisades i propositionen, men för att stärka forskningen vid alla lärosäten föreslår regeringen att alla lärosäten som ingår i resursfördelningsmodellen garanteras minst 5 miljoner kronor i ökade anslag till forskning och forskarutbildning när resultatet av omfördelning och fördelning av nya medel slås samman.

För att särskilt stärka högskolorna och de nya universiteten (Linné- och Mittuniversitetet samt Karlstads och Örebro universitet) har regeringen i sitt förslag delat in de berörda lärosätena i tre grupper. Högskolegruppen och gruppen med nya universitet tilldelas 90 miljoner kronor vardera. 100 miljoner kronor har tilldelats gruppen med övriga universitet. Inom respektive grupp har fördelningen gjorts med de indikatorer som redovisades i propositionen *Forskning och innovation*. Detta kommer även att skapa en bättre balans mellan forskning och utbildning.

Konstfack, Kungl. Konsthögskolan, Kungl. Musikhögskolan i Stockholm och Försvarshögskolan bör tilldelas ett tillskott om 1 miljon kronor vardera. Regeringen avser att fördela resterande 16 miljoner kronor i regleringsbrev till forskning och utbildning på forskarnivå.

I propositionen *Forskning och innovation* redovisade regeringen att en del av anslagen till forskning och forskarutbildningen årligen ska omfattas av en omfördelning för att skapa drivkrafter för högre kvalitet. I budgetpropositionen för 2015 ingick dock inget förslag till omfördelning. I den budget som riksdagen beslutade för 2015 ingår en omfördelning av anslagen, men i 2015 års omfördelning ingick inte Chalmers tekniska högskola och Högskolan i Jönköping. Beräknings sättet skilde sig också något från den omfördelning som föreslogs i budgetpropositionen för 2014. Den viktning av de använda indikatorer som görs för att inte missgynna bl.a. humaniora och samhällsvetenskap justerades för Sveriges lantbruksuniversitet, Blekinge tekniska högskola, Malmö högskola och Mälardalens högskola för att ge dem mer rättvisande värden i linje med hur andra lärosäten beräknats. Samtliga justeringar innebär att de berörda lärosätenas vikter ökar. Omfördelning för 2016 är beräknat

på samma sätt som omfördelningen för 2015 och inkluderar Chalmers tekniska högskola och Högskolan i Jönköping. Resultatet för dessa lärosäten omfattar därmed två år.

Tabell 9.4 Fördelning och omfördelning av anslag till forskning och utbildning på forskarnivå

Tusentals kronor

Universitet/ högskola	Omfördelning	Nya medel	Totalt
Uppsala universitet	13 114	11 659	24 773
Lunds universitet	4 789	12 567	17 356
Göteborgs universitet	-2 613	8 733	6 121
Stockholms universitet	-17 125	22 125	5 000
Umeå universitet	-2 509	7 509	5 000
Linköpings universitet	3 270	4 939	8 208
Karolinska institutet	-4 138	9 625	5 487
Kungl. Tekniska högskolan	-131	6 079	5 948
Luleå tekniska universitet	1 664	3 336	5 000
Sveriges lantbruks- universitet	-4 101	9 101	5 000
Karlstads universitet	-1 525	17 879	16 354
Mitt- universitetet	-716	21 899	21 184
Linné- universitet	2 956	25 794	28 750
Örebro universitet	1 446	24 428	25 874
Blekinge tekniska högskola	-817	5 817	5 000
Malmö högskola	892	14 736	15 628
Mälardalens högskola	1 697	11 885	13 582
Gymnastik- och idrotts- högskolan	1 045	3 955	5 000
Högskolan i Borås	569	5 624	6 193
Högskolan Dalarna	276	4 724	5 000
Högskolan i Gävle	1 683	4 286	5 968
Högskolan i Halmstad	764	5 160	5 924
Högskolan Kristianstad	96	4 904	5 000
Högskolan i Skövde	242	4 758	5 000

Högskolan Väst	537	4 463	5 000
Södertörns högskola	-1 280	7 969	6 689
Chalmers tekniska högskola	2 934	4 326	7 260
Högskolan i Jönköping	-3 016	11 717	8 701
Övriga		4 000	4 000
För senare fördelning		16 000	16 000
Totalt		300 000	300 000

Investeringar i nästa generations framstående forskare

Den tidigare regeringen presenterade i propositionen Forskning och innovation (prop. 2012/13:30, bet. 2012/13:UbU3, rskr. 2012/13:151) insatser för rekryteringar av framstående forskare, såväl etablerade forskare som bedriver forskning på högsta nivå som framstående unga forskare.

Regeringen bedömer att den tidigare aviserade satsningen för internationella rekryteringar av framstående forskare om 250 miljoner kronor fram till 2016 bör minskas med 20 miljoner kronor 2016.

Regeringen föreslår därför att ytterligare 30 miljoner kronor tillförs Vetenskapsrådets forskningsanslag 2016 för internationella rekryteringar av framstående forskare, i stället för tidigare beräknade 50 miljoner kronor.

9.6.3 Inrättande av nationellt forskningsprogram om rasism

För att förstå rasism och kunna motverka både den och rekrytering av människor till våldsbejakande extremism och till rasistiska organisationer behöver samhället förstå de bidragande orsakerna både på det individuella och strukturella planet. Här krävs kunskap och metoder som är vetenskapligt förankrade. Därför skapar regeringen nu förutsättningar för inrättandet av ett brett, tvärvetenskapligt nationellt forskningsprogram mot rasism. Forskningsprogrammet ska ha en internationell prägel.

Regeringen avser att ge Vetenskapsrådet i uppdrag att i samråd med Forskningsrådet för

hälsa, arbetsliv och välfärd (Forte) utlysa medel för att stärka forskning inom området rasism.

Regeringen föreslår att 20 miljoner kronor bör tillföras Vetenskapsrådets forskningsanslag från och med 2016 för ett forskningsprogram om rasism.

Satsningen på ett forskningsprogram om rasism som utlyses av Vetenskapsrådet ska ses som ett komplement till att regeringen genom ändring i regleringsbrevet (U2015/01523, 03650/UH) för budgetåret 2015 avseende Göteborgs universitet gett universitetet i uppdrag att sprida kunskap och metoder för att minska rekrytering av människor till våldsbejakande ideologier och rörelser och till rasistiska organisationer.

9.6.4 Forskning för näringsliv och samhälle

Det finns ett antal områden där samhälle och näringsliv har ett långsiktigt behov av tillgång till hög kompetens och där svensk forskning också håller hög kvalitet och kan bidra till att möta samhällsutmaningar. Regeringens målsättning är att strategiskt kraftsamla för att stärka nyttiggörandet.

I propositionen Forskning och innovation (prop. 2012/13:30) presenterades en omfattande satsning på strategiska innovationsområden som la grunden för långsiktiga och fördjupade samverkansprojekt mellan universitet och högskolor, forskningsinstitut, näringsliv, offentlig sektor, civilsamhället och andra aktörer. Därutöver presenterades satsningar inom några områden som är av särskild betydelse för näringslivet och samhället.

I detta ingår ökat anslag till Verket för innovationssystem (Vinnova) med 50 miljoner kronor 2016 för riktade satsningar inom, gruv-, mineral- och stålforskning, se vidare utg. omr. 24, avsnitt 3.9.2.

Dessutom ökas anslaget för Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande (Formas) med 50 miljoner kronor 2016 för forskning om hållbart samhällsbyggande och med 50 miljoner kronor 2016 för forskning om nyttjande av skogsråvara och biomassa för att bl.a. ersätta fossil råvara till nya biobaserade produkter, se vidare utg. omr. 20, avsnitt 4.4.1 och utg. omr. 23 avsnitt 3.1.25.

Energiforskning

I propositionen Forskning och innovation (prop. 2012/13:30) aviserades en satsning på energiforskning med 470 miljoner kronor till Statens energimyndighet 2013–2016, varav 200 miljoner kronor satsas 2016.

Rymdverksamhet och rymdforskning

Tillgång till och utnyttjande av rymden är en förutsättning för viktiga tjänster inom många samhällssektorer och för observationer av vår planet. Det har också stor betydelse för avancerad forskning, innovation och teknikutveckling och därigenom för svenskt näringsliv. Svensk forskning och teknikutveckling inom rymdverksamhet är i flera avseenden mycket framstående i internationell jämförelse och inom vissa nischer världsledande. Sverige har också unika förutsättningar genom rymdbasen Esrange.

I propositionen Forskning och innovation (prop. 2012/13:30, bet. 2012/13:UbU3, rskr. 2012/13:151) presenterades en ökning av anslagsnivån till Rymdstyrelsens forskningsanslag på totalt 100 miljoner kronor under perioden 2013–2016, varav 75 miljoner kronor anvisades i samband med budgetpropositionen för 2013. Regeringen föreslår därmed att ytterligare 25 miljoner kronor bör tillföras Rymdstyrelsens forskningsanslag 2016.

Regeringen anser att det finns goda möjligheter för en fortsatt stark svensk position inom forskning och tidig teknikutveckling inom rymdverksamheten. Det kan ge förutsättning för ett svenskt deltagande i angelägna internationella projekt och bidra till att öka kunskapsutvecklingen.

En särskild utredare fick 2014 i uppdrag att föreslå en sammanhållen nationell strategi för svensk rymdverksamhet (dir. 2014:57), i syfte att utveckla möjligheterna att använda rymdverksamheten som en strategisk tillgång för att möta samhällets behov och stärka den svenska industrins konkurrenskraft. Betänkandet lämnades den 2 september 2015 och ärendet bereds vidare inom Regeringskansliet.

9.6.5 Stärkt livsvetenskap (life science)

Sektorn för livsvetenskap är av stor betydelse för Sveriges ekonomi, för näringslivets utveckling, forskningen och för människors hälsa, både i Sverige och globalt. För att bidra till bättre hälsa, till att möta samhällsutmaningar och för att öka Sveriges konkurrenskraft i ett internationellt perspektiv behöver konkreta insatser vidtas.

Samordning av livsvetenskap

Som ett led i regeringens prioritering av livsvetenskap och för att ytterligare stärka området tillsatte regeringen under 2015 en särskild samordnare. Samordnaren bidrar, med utgångspunkt i Sveriges konkurrensfördelar och utvecklingspotential, med underlag till regeringens arbete med att ytterligare stärka Sveriges position inom området livsvetenskap. Samordnaren ska vara behjälplig i Innovationsrådets arbete med insatser för livsvetenskap och ska också utgöra en länk mellan de aktörer som finns i sektorn för livsvetenskap och regeringens arbete med frågor inom området.

Samordnaren har en expertgrupp till hjälp i arbetet. Med stöd av expertgruppen ska samordnaren samla in synpunkter och lämna förslag som syftar till att ge regeringen underlag för arbetet med livsvetenskap.

Fördjupad vetenskaplig eller teknisk verifiering (proof-of-concept)

För att överbrygga gapet mellan grundforskning och kommersialisering av forskningsresultat inom livsvetenskap vill regeringen stödja forsknings- och utvecklingsprojekt så att dessa inte kommersialiseras i förtid och som följd av detta inte får en långsiktig finansiering.

Verifieringsmetoden är den del i utvecklingen av en behandlingsmetod eller en produkt där en methods eller en produkts lämplighet och användbarhet verifieras.

Denna satsning kompletterar den satsning på infrastruktur och service inom det nationella centret för livsvetenskaplig forskning (SciLife-Lab) som har genomförts enligt vad som presenterades i propositionen Forskning- och innovation (prop. 2012/13:30).

Regeringen föreslår att 18 miljoner kronor tillförs Vetenskapsrådets forskningsanslag 2016 för detta ändamål. För 2017–2018 beräknas 14 miljoner kronor per år anvisas.

Fördjupad kommersiell verifiering inom livsvetenskap (förinkubation)

För att överbrygga gapet mellan grundforskning och kommersialisering av forskningsresultat vill regeringen också etablera fördjupad kommersiell verifiering inom området för livsvetenskap, s.k. förinkubation, vid vissa innovationskontor. Regeringen föreslår därför att ett begränsat antal innovationskontor får i uppdrag att etablera förinkubatorer som kan stödja idéer inom området för livsvetenskap med fördjupad kommersiell verifiering.

Regeringen föreslår att 12 miljoner kronor satsas 2016 för ändamålet förinkubatorer. För 2017–2018 beräknas 6 miljoner kronor per år anvisas.

Nationellt centrum för livsvetenskaplig forskning (Science for Life Laboratory)

Science for Life Laboratory (SciLifeLab) är ett nationellt forskningscentrum för storskalig molekylär biovetenskaplig forskning med fokus på genomik, avbildning, proteomik och bioinformatik som gemensamt drivs av Kungl. Tekniska högskolan, Stockholms universitet, Karolinska institutet och Uppsala universitet.

I propositionen Forskning och innovation (prop. 2012/13:30) presenterades en satsning på SciLifeLab på totalt 200 miljoner kronor under perioden 2013–2016. Regeringen föreslår därmed en ökning för detta ändamål med 50 miljoner kronor 2016.

Den ökade satsningen på SciLifeLab får synergieffekter genom satsningen på fördjupad kommersiell verifiering inom livsvetenskap, (se ovan).

Avtal om samarbete om utbildning av läkare, klinisk forskning och utveckling av hälso- och sjukvården (ALF)

Avtalet mellan svenska staten och vissa landsting om samarbete om utbildning av läkare, klinisk

forskning och utveckling av hälso- och sjukvården, det s.k. ALF-avtalet, är en viktig länk mellan staten och landstingen när det gäller ansvaret för utbildning av läkare och för den kliniska forskningen. Avtalet, som ingicks i september 2014, reglerar frågor om samarbete och ersättning för läkarutbildning, klinisk forskning och utveckling av hälso- och sjukvården. Enligt ALF-avtalet ska en partsammansatt, nationell styrgrupp för ALF följa avtalets tillämpning och vid behov föreslå justeringar i avtalet. Styrgruppen ska bl.a. lämna förslag på en ny modell för resursfördelning baserat på återkommande utvärderingar av den kliniska forskningens kvalitet. Denna modell ska från och med 2019 ligga till grund för fördelning av en viss del av ALF-ersättningen. Senast vid utgången av 2016 ska avtalsparterna ha slutfört överläggningar om en ny utvärderings- och resursfördelningsmodell.

9.6.6 Forskningsinfrastruktur

Storskalig infrastruktur för forskning är i regel alltför kostsam att konstruera och driva för enskilda lärosäten och ibland även för enskilda länder. Flera stora projekt har påbörjats och speciellt fokus bör ligga på att dessa färdigställs. Regeringen ser det som prioriterat att investeringar i infrastruktur görs strategiskt så att Sverige på ett effektivt sätt kraftsamlar sina resurser. Därtill anser regeringen att det är av vikt att de centra och anläggningar som inrättas och drivs blir nationella angelägenheter som kan nyttjas av forskare från hela landet.

I propositionen Forskning och innovation (prop. 2012/13:30) presenterades satsningar inom området infrastruktur för perioden 2013–2016 på sammanlagt 300 miljoner kronor.

European Spallation Source (ESS)

European Spallation Source (ESS) byggs för närvarande i Lund. ESS är en s.k. spallationskälla för neutronstrålning och är en av de största satsningarna på forskningsinfrastruktur som har skett i Europa under de senaste decennierna. Anläggningen kan jämföras med ett gigantiskt mikroskop där struktur och funktion kan studeras hos många olika typer av material.

Anläggningen har 2012 projekterats att kosta 1,843 miljarder euro för perioden 2013–2025. Sveriges andel är 35 procent av den totala kostnaden, motsvarande ca 5,8 miljarder kronor. Dessutom tillkommer eventuella fördyringar på ca 600 miljoner kronor. Konstruktionen av ESS påbörjades under 2014. Totalt 16 länder deltar i förberedelserna för konstruktionen. Sverige finansierar tillsammans med Danmark och Norge 50 procent av kostnaderna för konstruktionen. När det gäller övriga medel är avsikten att de ska tillföras från andra medlemsländer. Anläggningen har i dagsläget i det närmaste full finansiering från medlemsländerna med cirka 97 procent av konstruktionskostnaderna täckta för perioden 2014–2025. Förhandlingar pågår om återstående finansiering. Vissa driftkostnader av anläggningen kommer att uppstå redan under konstruktionsperioden. Medel för detta har dock avsatts i den beräknade finansieringen för konstruktionskostnaderna.

Sverige ansökte i september 2014 tillsammans med ett antal partnerländer om att kommissionen skulle besluta om inrättandet av ett konsortium för europeisk forskningsinfrastruktur, ett s.k. Eric-konsortium (U2014/05622/F). Ett Eric-konsortium är en associationsform som är särskild anpassad för forskningsinfrastrukturer, vars huvuduppgift ska vara att inrätta och driva en forskningsinfrastruktur på icke-ekonomiska grunder. Konsortiet inrättades i augusti 2015.

Enligt vad som presenterades i de två senaste forskningspropositionerna (prop. 2008/09:50, bet. 2008/09:UbU4, rskr. 2008/09:160) och (prop. 2012/13:30, bet. 2012/13:UbU3, rskr. 2012/13:151) anvisades Vetenskapsrådet 150 miljoner kronor per år i budgetpropositionen för 2010 och ytterligare 200 miljoner kronor per år anvisades från och med 2015 för konstruktionen av ESS. Vidare anvisades ytterligare 70 miljoner kronor från regeringens förfogande till Vetenskapsrådet från och med 2015. Dessutom avsattes 40 miljoner kronor från Vetenskapsrådets anslag. Utöver finansiering från Vetenskapsrådet har Lunds universitet bidragit med medel och även Skåne läns landsting (Region Skåne) och strukturfondens nationella program kommer att bidra med medel till finansieringen för konstruktionen av ESS. Sammantaget beräknas detta finansiera Sveriges andel av kostnaderna, inklusive driftkostnader, för ESS under konstruktionsperioden 2013–2025.

MAX IV-laboratoriet

Röntgenljuskällan MAX IV är på väg att färdigställas i Lund. Anläggningen började byggas 2010 och beräknas vara klar 2016. Kostnaderna för markarbeten, byggnader och konstruktion av elektronacceleratorer uppskattas till 3,2 miljarder kronor.

I propositionen Forskning och innovation (prop. 2012/13:30) bedömdes att anslagsnivån till Vetenskapsrådet för konstruktionen av MAX IV bör öka med totalt 50 miljoner kronor under perioden 2014–2016. Regeringen föreslår utifrån detta att Vetenskapsrådets forskningsanslag bör öka med 20 miljoner kronor 2016 för konstruktionen av MAX IV-laboratoriet.

När anläggningen tas i bruk väntas den öppna upp för världsledande forskning inom materialvetenskap, strukturbologi, övriga livsvetenskaper och energi- och miljöforskning.

Den europeiska spallationskällan ESS, som levererar neutroner, ska byggas i anslutning till MAX IV, som levererar fotoner (ljus). Användning av neutron- och fotonkällor ger kompletterande information om de föremål som studeras. Närheten mellan anläggningarna kan därför förväntas ge vissa synergieffekter.

Polarforskning

Svensk polarforskning och klimatforskning är världsledande. En central resurs är isbrytaren Oden som har utrustats med avancerad forskningsutrustning. Genom ökat samarbete med USA kan expeditioner genomföras med tätare mellanrum. Det forskningsavtal som har tecknats med USA under våren 2015 kommer att resultera i två gemensamma forskningsexpeditioner till Arktis 2015 och 2017, med positiva synergieffekter för svensk polar- och klimatforskning. En ökad gemensam användning av Oden gör att fler mätningar kan utföras och att nya samarbeten kan skapas inom en rad olika forskningsdiscipliner.

Fler länder har visat intresse av att använda svensk infrastruktur för polarforskning. Bland annat signerades ett avtal med Indien i juni 2015 och en avsiktsförklaring om ökat samarbete finns med Sydkorea. Diskussioner pågår med Kanada om gemensamma expeditioner.

Regeringen anser att Sverige bör behålla sin ledande position inom polarforskning.

Registerbaserad forskning

Sverige har genom tillgången till insamlade uppgifter för stora befolkningsgrupper i olika register och databaser unika möjligheter att undersöka viktiga och komplicerade samband mellan samhällsförhållanden, ekonomi, arbetsmarknad, hälso- och sjukvård. Samtidigt är det av stor vikt att särskild hänsyn tas till de registrerade individernas personliga integritet.

En särskild utredare fick i början av 2013 i uppdrag att undersöka förutsättningarna för utlämnande av registeruppgifter och sambearbetning av dem för forskningsändamål på ett integritetssäkert sätt och att lämna författningsförslag (dir. 2013:8). I utredarens uppdrag ingick också att undersöka om det befintliga sekretesskyddet för uppgifter som hanteras inom forskning är tillräckligt för att skydda den enskildes integritet. Uppdraget redovisades den 25 juni 2014 i betänkandet Unik kunskap genom registerforskning (SOU 2014:45) och har därefter remitterats. Ärendet bereds vidare inom Regeringskansliet.

9.6.7 Översyn av etikprövningsorganisationen

Den nuvarande organisationen för etikprövning inrättades 2003. Sedan starten har antalet ärenden mer än fördubblats.

En ny EU-förordning om kliniska prövningar av humanläkemedel antogs i april 2014 och kommer att tillämpas tidigast sommaren 2016. Förordningen är direkt tillämplig i medlemsstaterna och syftar till att harmonisera hanteringen av ansökningar om kliniska läkemedelsprövningar inom EU och att förenkla och effektivisera tillståndsförfarandet. Bestämmelserna i förordningen innebär bl.a. att etikprövningsnämndernas hantering av ansökningar avseende klinisk läkemedelsprövning ska anpassas och effektiviseras.

I december 2014 fick en utredare i uppdrag att se över och föreslå hur etikprövning av forskning som avser människor ska organiseras med målet att genom nationell samordning skapa en effektivare hantering, se avsnitt 8.3.2 Utredningar. Ett förslag på de åtgärder som behövs med anledning av den nya EU-förordningen om kliniska prövningar (nr 536/2014) kommer att remitteras under hösten

2015. En slutlig redovisning av uppdraget med ett förslag på en ny nationell organisation för etikprövning kommer att redovisas under december 2015.

9.6.8 Ökat nyttiggörande av forskningsresultat

Investeringar i forskning medför nya upptäckter och ökad kunskap. Regeringen ser ett behov av att fortsatt främja att denna ökade kunskap kommer till användning i samhället, både i Sverige och globalt, och skapar tillväxt både på kort och på lång sikt.

Det behövs ett helhetsgrepp för samverkans- och nyttiggörandeuppgiften om Sveriges fulla potential som kunskaps- och forskningsnation ska kunna utnyttjas. Regeringen ser därför positivt på att universitet och högskolor fortsatt utvecklar sin strategiska roll inom detta område, där samverkan och nyttiggörande är integrerat i forskning och utbildning.

Innovationskontor

Innovationskontoren är ett verktyg för universitet och högskolor i deras arbete med att verka för nyttiggörande av forskningsbaserad kunskap.

För att stärka sektorn för livsvetenskap föreslår regeringen att ett begränsat antal innovationskontor får i uppdrag att etablera förinkubatorer som kan stödja idéer inom området med fördjupad kommersiell verifiering, se vidare avsnitt 9.6.5.

10 Budgetförslag

10.1 Anslag för barn-, ungdoms- och vuxenutbildning

10.1.1 1:1 Statens skolverk

Tabell 10.1 Anslagsutveckling 1:1 Statens skolverk

Tusental kronor

2014	Utfall	469 533	Anslags- sparande	8 283
2015	Anslag	522 257 ¹	Utgifts- prognos	517 352
2016	Förslag	626 443		
2017	Beräknat	541 479 ²		
2018	Beräknat	526 809 ³		
2019	Beräknat	496 838 ⁴		

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 537 986 tkr i 2016 års prisnivå.

³ Motsvarar 517 834 tkr i 2016 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 480 867 tkr i 2016 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Statens skolverks förvaltningsutgifter.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 10.2 Offentligrättslig verksamhet

Tusental kronor

Offentlig- rättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel (som inte får disponeras)	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2014	18 370	0	52 308	-33 938
Prognos 2015	24 629	0	35 160	-10 531
Budget 2016	19 131	0	45 775	-26 644

Fr.o.m. den 1 juli 2011 tar Skolverket ut avgifter som ersättning av den enskilde läraren eller förskolläraren för att utfärda legitimationer. Målet är att avgifterna på sikt ska ge full kostnadstäckning. De lärare och förskollärare som har avlagt behörighetsgivande examen före

den 1 juli 2011 och har arbetat minst ett läsår eller motsvarande undantas dock från avgiftsskyldigheten. Intäkterna redovisas mot inkomsttitel.

Regeringens överväganden

Anslagsförändringar till följd av föreslagna och beslutade reformer och besparingar

Skolverket behöver modernisera och effektivisera sin verksamhet. Därför föreslås anslaget ökas med 30 000 000 kronor 2016 och det beräknas ökas med 35 000 000 kronor per år 2017 och 2018.

För att Skolverket ska kunna medverka i internationella studier på utbildningsområdet på det sätt som varit avsett föreslår regeringen att anslaget ökas med 6 000 000 kronor 2016 och motsvarande belopp beräknas årligen fr.o.m. 2017.

Under 2016 behöver Skolverket påbörja arbetet inför utveckling av digitala nationella prov. För detta ändamål föreslås anslaget ökas med 10 000 000 kronor 2016 (se avsnitt 9.2.2).

För arbetet med att legitimera lärare och förskollärare föreslås anslaget ökas med 75 000 000 kronor 2016 och det beräknas ökas med 15 000 000 kronor 2017 (se avsnitt 9.1.1).

Anslaget föreslås ökas med 2 000 000 kronor 2016 och beräknas ökas med 2 000 000 kronor per år 2017 och 2018 för Skolverkets administration av en försöksverksamhet med fjärrundervisning och utvärdering av fjärrundervisningen (se avsnitt 9.2.3).

Skolverket har under perioden 2012–2016 i uppdrag att svara för en ämnesdidaktisk fortbildningssatsning för matematiklärare, det s.k. Matematiklyftet. För att lärportalen ska permanentas och finnas kvar för dem som vill fortbilda sig framöver beräknas anslaget ökas med 5 000 000 kronor per år fr.o.m. 2017 (se avsnitt 9.2.3 och 10.1.5).

För att utforma kurser om validering för studie- och yrkesvägledare föreslår regeringen att anslaget ökas med 2 000 000 kronor 2016 och beräknar 2 000 000 kronor för 2017 för samma ändamål (se avsnitt 9.4.4).

Skolverket ska efter ansökan fördela medel för utbildningsplatser inom vuxenutbildningen med anledning av regeringens satsning på traineejobb, som regeringen aviserade i propositionen Vårändringsbudget för 2015 (prop. 2014/15:99). Regeringen föreslår därför att anslaget ökas med 4 000 000 kronor 2016 för genomförandet av uppdraget och beräknar att anslaget ökas med 3 000 000 kronor årligen fr.o.m. 2017 för samma ändamål. I uppdraget ingår att i samverkan med Arbetsförmedlingen och andra berörda aktörer skapa förutsättningar för att utbildningar inom ramen för satsningen på traineejobb kommer till stånd. Det under utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv uppförda anslaget 1:1 *Arbetsförmedlingens förvaltningskostnader* bör minskas med motsvarande belopp.

Anslagsförändringar till följd av överföringar till och från andra anslag

I Budgetpropositionen för 2015 (prop. 2014/15:1) föreslog regeringen att 100 000 kronor skulle föras från anslaget 1:1 *Statens skolverk* till anslaget 2:2 *Universitets- och högskolerådet* för 2015. Riksdagen beslutade i enlighet med regeringens förslag i denna del. Medlen skulle ha överförts från anslaget 1:5 *Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet*. För att korrigera detta föreslås att anslaget 1:5 *Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet* minskas med 200 000 kronor 2016 och det beräknas minskas med 100 000 kronor per år fr.o.m. 2017. Anslaget 1:1 *Statens skolverk* föreslås ökas med motsvarande belopp 2016 och beräknas ökas med motsvarande belopp fr.o.m. 2017.

Finansiering av Skolverkets arbete med lärarlegitimationer bör ske via myndighetens förvaltningsanslag. Därför föreslås att anslaget ökas med 15 000 000 kronor 2016. Anslaget 1:5 *Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet* bör samtidigt minskas med motsvarande belopp (se avsnitt 9.1.1).

De förändringar av anslaget som framgår av härledningstabellen och som ligger till grund för de anslagsnivåer som föreslås och beräknas i nästföljande stycke består av både anslagsförändringar som redovisas i detta avsnitt och av

anslagsförändringar som har beräknats i tidigare beslutade propositioner.

Regeringen föreslår att 626 443 000 kronor anvisas under anslaget 1:1 *Statens skolverk* för 2016. För 2017, 2018 och 2019 beräknas anslaget till 541 479 000 kronor, 526 809 000 kronor respektive 496 838 000 kronor.

Tabell 10.3 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 1:1 Statens skolverk

Tusental kronor				
	2016	2017	2018	2019
Anvisat 2015¹	540 257	540 257	540 257	540 257
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	4 658	8 195	14 103	22 757
Beslut	66 328	-7 073	-27 653	-66 279
Överföring till/från andra anslag	15 200	101	102	103
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	626 443	541 479	526 809	496 838

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2015. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2017–2019 är preliminär.

10.1.2 1:2 Statens skolinspektion

Tabell 10.4 Anslagsutveckling 1:2 Statens skolinspektion

Tusental kronor				
År	Slagslag	Belopp	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
2014	Utfall	368 700	13 922	
2015	Anslag	398 665 ¹		387 975
2016	Förslag	404 182		
2017	Beräknat	408 767 ²		
2018	Beräknat	400 845 ³		
2019	Beräknat	408 919 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 403 869 tkr i 2016 års prisnivå.

³ Motsvarar 388 849 tkr i 2016 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 388 847 tkr i 2016 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Statens skolinspektions förvaltningsutgifter. Anslaget får även användas för verksamhetsutgifter för Barn- och elevombudet samt Skolväsendets överklagandenämnd.

Regeringens överväganden

De förändringar av anslaget som framgår av härledningstabellen och som ligger till grund för de anslagsnivåer som föreslås består av anslagsförändringar som har beräknats i tidigare beslutade propositioner.

Regeringen föreslår att 404 182 000 kronor anvisas under anslaget 1:2 Statens skolinspektion för 2016. För 2017, 2018 och 2019 beräknas anslaget till 408 767 000 kronor, 400 845 000 kronor respektive 408 919 000 kronor.

Tabell 10.5 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 1:2 Statens skolinspektion

Tusental kronor

	2016	2017	2018	2019
Anvisat 2015¹	410 565	410 565	410 565	410 565
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	6 937	12 000	19 818	28 487
Beslut	-13 321	-13 798	-29 538	-30 133
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt	1	0	0	0
Förslag/beräknat anslag	404 182	408 767	400 845	408 919

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2015. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2017–2019 är preliminär.

10.1.3 1:3 Specialpedagogiska skolmyndigheten

Tabell 10.6 Anslagsutveckling 1:3 Specialpedagogiska skolmyndigheten

Tusental kronor

2014	Utfall	703 668	Anslags-sparande	3 473
2015	Anslag	693 182 ¹	Utgifts-prognos	679 338
2016	Förslag	701 835		
2017	Beräknat	711 294 ²		
2018	Beräknat	725 719 ³		
2019	Beräknat	741 066 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 701 864 tkr i 2016 års prisnivå.

³ Motsvarar 701 900 tkr i 2016 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 701 901 tkr i 2016 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Specialpedagogiska skolmyndighetens förvaltningsutgifter. Anslaget får även användas för utgifter för myndighetens verksamhet, produktionsstöd för läromedelsframställning och visst internationellt samarbete.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 10.7 Offentligrättslig verksamhet

Tusental kronor

Offentligrättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel (som inte får disponeras)	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2014	1 369	208 017	911 685	-703 668
Prognos 2015	2 600	225 300	921 800	-696 500
Budget 2016	2 600	240 000	941 835	-701 835

Delar av Specialpedagogiska skolmyndighetens verksamhet är avgiftsfinansierad. Myndigheten disponerar intäkter från tillgängliggörande av läromedel och från ersättning från kommuner för elever i specialskola. Det ekonomiska målet är i denna del av verksamheten att intäkterna delvis ska täcka kostnaderna.

Myndigheten disponerar även intäkter från kommuner för elever i förskoleklass och fritidshem vid en skolenhet med specialskola samt från Folkbildningsrådet för administration av förstärkningsbidrag till folkhögskolor. Det ekonomiska målet är i denna del av verksamheten full kostnadstäckning.

Kostnader som inte finansieras med avgiftsintäkter ska finansieras från detta anslag. Det bör noteras att kostnaderna i tabellen ovan avser myndighetens samtliga kostnader.

Regeringens överväganden

De förändringar av anslaget som framgår av härledningstabellen och som ligger till grund för de anslagsnivåer som föreslås består av anslagsförändringar som har beräknats i tidigare beslutade propositioner.

Regeringen föreslår att 701 835 000 kronor anvisas under anslaget 1:3 *Specialpedagogiska skolmyndigheten* för 2016. För 2017, 2018 och 2019 beräknas anslaget till 711 294 000 kronor, 725 719 000 kronor respektive 741 066 000 kronor.

Tabell 10.8 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 1:3 Specialpedagogiska skolmyndigheten

Tusental kronor

	2016	2017	2018	2019
Anvisat 2015 ¹	693 182	693 182	693 182	693 182
Förändring till följd av:				
Pris- och löneomräkning ²	10 359	19 812	34 233	49 615
Beslut	-1 706	-1 700	-1 695	-1 731
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt			-1	0
Förslag/beräknat anslag	701 835	711 294	725 719	741 066

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2015. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2017–2019 är preliminär.

10.1.4 1:4 Sameskolstyrelsen

Tabell 10.9 Anslagsutveckling 1:4 Sameskolstyrelsen

Tusental kronor

2014	Utfall	34 212	Anslags-sparande	-307
2015	Anslag	34 084 ¹	Utgifts-prognos	34 205
2016	Förslag	36 038		
2017	Beräknat	36 828 ²		
2018	Beräknat	37 996 ³		
2019	Beräknat	37 418 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 36 038 tkr i 2016 års prisnivå.

³ Motsvarar 36 039 tkr i 2016 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 34 538 tkr i 2016 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Sameskolstyrelsens förvaltningsutgifter. Anslaget får även användas för utgifter för Sameskolstyrelsens verksamhet.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 10.10 Offentligrättslig verksamhet

Tusental kronor	Intäkter till inkomsttitel (som inte får disponeras)	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2014	0	35 018	73 365	-38 347
Prognos 2015	0	33 850	73 567	-39 717
Budget 2016	0	34 188	74 067	-39 879

Avgifterna avser ersättning från kommuner för elever i sameskola samt förskoleklass och fritidshem vid en skolenhet med sameskola. Ersättningens storlek ska beräknas efter samma grunder som elevens hemkommun tillämpar vid fördelning av resurser i sin egen grundskola, förskoleklass eller fritidshem. Dessutom avser avgifterna intäkter från kommuner för vilka Sameskolstyrelsen efter avtal bedriver samisk förskola. Intäkterna disponeras av myndigheten. Det ekonomiska målet är att intäkterna delvis ska täcka kostnaderna för verksamheten. Kostnader som inte finansieras med avgiftsintäkter ska finansieras från detta anslag. Det bör noteras att kostnaderna i tabellen ovan avser myndighetens samtliga kostnader.

Regeringens överväganden

För utveckling av lärverktyg och läromedel på samiska föreslås anslaget ökas med 1 500 000 kronor 2016 och det beräknas ökas med 1 500 000 kronor per år 2017 och 2018. Anslaget 1:5 *Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet* bör samtidigt minskas med motsvarande belopp (se avsnitt 9.1.2).

De förändringar av anslaget som framgår av härledningstabellen och som ligger till grund för de anslagsnivåer som föreslås och beräknas i nästföljande stycke består både av anslagsförändringar som redovisas i detta avsnitt och av anslagsförändringar som har beräknats i tidigare beslutade propositioner.

Regeringen föreslår att 36 038 000 kronor anvisas under anslaget 1:4 *Sameskolstyrelsen* för 2016. För 2017, 2018 och 2019 beräknas anslaget till 36 828 000 kronor, 37 996 000 kronor respektive 37 418 000 kronor.

Tabell 10.11 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 1:4 Sameskolstyrelsen

Tusental kronor				
	2016	2017	2018	2019
Anvisat 2015¹	34 084	34 084	34 084	34 084
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	540	1 299	2 420	3 427
Beslut	1 414	1 445	1 491	-93
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt			1	0
Förslag/ beräknat anslag	36 038	36 828	37 996	37 418

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

10.1.5 1:5 Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet

Tabell 10.12 Anslagsutveckling 1:5 Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet

Tusental kronor				
År	Typ	Belopp	Notering	Belopp
2014	Utfall	2 197 712	Anslags- sparande	519 590
2015	Anslag	3 558 955 ¹	Utgifts- prognos	3 154 881
2016	Förslag	3 484 525		
2017	Beräknat	3 240 730 ²		
2018	Beräknat	3 121 652 ³		
2019	Beräknat	2 991 048 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 3 199 542 tkr i 2016 års prisnivå.

³ Motsvarar 3 036 845 tkr i 2016 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 2 846 847 tkr i 2016 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för att främja utveckling av skolväsendet, vissa särskilda utbildningsformer och annan pedagogisk verksamhet. Anslaget får även användas för utgifter för svenskt deltagande i internationella studier och tävlingar på utbildningsområdet. Anslaget får vidare användas för utgifter för administration, uppföljning och utvärdering av uppdrag och satsningar, utredningar samt statsbidrag och stipendier.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2016 för anslaget 1:5 *Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 2 701 900 000 kronor 2017–2023.

Skälen för regeringens förslag: Skolverket behöver kunna sluta ekonomiska avtal inom ramen för sitt utvecklingsarbete samt för arbetet med det s.k. Tekniksprånget, det s.k. rektorsprogrammet, det s.k. Matematiklyftet, det s.k. Läslyftet, yrkeslärarsatsningen, det fjärde tekniska året i gymnasieskolan och satsningarna på tidiga insatser i grundskolan, nationella skolutvecklingsprogram, samverkan för bästa skola, skolbibliotek och specialpedagogik. Vidare kan Skolverket i vissa fall behöva lämna förhandsbesked till skolhuvudmän om statsbidrag. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2016 för anslaget 1:5 *Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 2 701 900 000 kronor 2017–2023.

Tabell 10.13 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:5 Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet

Tusental kronor

	Utfall 2014	Prognos 2015	Förslag 2016	Beräknat 2017	Beräknat 2018	Beräknat 2019-2023
Ingående åtaganden	317 882	1 178 349	2 715 741			
Nya åtaganden	1 014 877	2 388 682	1 526 500			
Infriade åtaganden	-154 101	-851 290	-1 540 341	- 1 190 650	-713 500	- 797 750
Utestående åtaganden	1 178 658	2 715 741	2 701 900			
Erhållet/föreslaget bemyndigande	1 608 000	2 716 000	2 701 900			

Regeringens överväganden

Anslagsförändringar till följd av föreslagna och beslutade reformer och besparingar

För förstärkning av skolbiblioteken föreslås att anslaget ökas med 15 000 000 kronor 2016 och det beräknas ökas med 30 000 000 kronor per år för de kommande åren (se avsnitt 9.2.3).

För fortbildning inom specialpedagogik beräknas anslaget ökas med 70 000 000 kronor per år 2017 respektive 2018. Därutöver föreslår regeringen att det inom ramen för satsningen på specialpedagogik som aviserades i 2015 års ekonomiska vårproposition avsätts 100 000 000 kronor för 2016 och regeringen beräknar 100 000 000 kronor per år 2017–2019 för fortbildning inom specialpedagogik (se avsnitt 9.2.1).

Skolverket har under perioden 2012–2016 i uppdrag att svara för en ämnesdidaktisk fortbildningsinsats för matematiklärare, det s.k. Matematiklyftet. Regeringen beräknar att anslaget ökas med 8 000 000 kronor per år 2017 och 2018 och att satsningen därmed förlängs t.o.m. 2018 (se avsnitt 9.2.3 och avsnitt 10.1.1).

För att förstärka det s.k. Läslyftet föreslår regeringen att anslaget ökas med 25 000 000 kronor 2016 och beräknar att anslaget ökas med 50 000 000 kronor 2017, 25 000 000 kronor 2018 och 20 000 000 kronor 2019. Denna satsning finansieras delvis med medel för lärarfortbildning och anslaget 1:10 *Fortbildning av lärare och förskollärare* minskas därför med 15 000 000 kronor 2016, 30 000 000 kronor 2017 och 5 000 000 kronor 2018 (se avsnitt 9.2.3).

Skolverket har i uppdrag att genomföra en fortbildningsinsats för att förbättra kvaliteten i studie- och yrkesvägledningen. För att myndigheten bättre ska kunna svara mot den stora efterfrågan på utbildningsinsatsen och vidga satsningens innehåll föreslås anslaget ökas med 15 000 000 kronor 2016. Regeringen beräknar för samma ändamål 15 000 000 kronor per år 2017 och 2018 (se avsnitt 9.1.2).

Regeringen föreslår att det statsbidrag som lämnas för den arbetsplatsförlagda delen av den gymnasiala lärlingsutbildningen ska minskas med 10 000 kronor per lärling och läsår fr.o.m. den 1 januari 2016. Regeringen föreslår därför att anslaget minskas med 88 000 000 kronor 2016 och beräknar en minskning med 95 000 000 kronor 2017 och 100 000 000 kronor årligen fr.o.m. 2018 (se avsnitt 9.3.2). Regeringen

föreslår att de medel som föreslås och beräknas frigöras huvudsakligen används för att stärka den gymnasiala yrkesutbildningens kvalitet och attraktionskraft (se avsnitt 9.3.2).

För att förlänga satsningen på Tekniksprånget föreslår regeringen att anslaget minskas med 3 000 000 kronor 2016. Dessa medel bör överföras till satsningen på Tekniksprånget 2017. Regeringen beräknar därför att anslaget för det ändamålet ökas med 3 000 000 kronor 2017. Regeringen beräknar därutöver att anslaget ökas med 8 000 000 kronor 2017 för förlängningen av satsningen (se avsnitt 9.3.2).

För att genomföra insatser som syftar till att öka yrkesutbildningens kvalitet och attraktionskraft föreslår regeringen att anslaget ökas med 20 000 000 kronor 2016 (se avsnitt 9.3.2).

För förberedelse inför ett införande av en försöksverksamhet med en utbildning där branscher och arbetsgivare kan ges ett större ansvar föreslår regeringen att anslaget ökas med 10 000 000 kronor 2016 (se avsnitt 9.3.2).

Regeringen beräknar att anslaget ökas med 15 000 000 kronor 2017 för att förlänga och förstärka Skolverkets pågående insats med att utbilda handledare för arbetsplatsförlagt lärande (APL) i gymnasieskolan (se avsnitt 9.3.2).

För att förlänga och förstärka Skolverkets pågående insats att erbjuda verk samma yrkeslärare som undervisar i gymnasieskolan behörighetsgivande utbildning föreslår regeringen att anslaget ökas med 22 000 000 kronor 2016. För samma ändamål beräknar regeringen att anslaget ökas med 71 000 000 kronor 2017, 60 000 000 kronor 2018 och 20 000 000 kronor 2019 (se avsnitt 9.3.2).

Regeringen föreslår att anslaget ökas med 1 400 000 kronor 2016 och beräknar att anslaget ökas med 3 000 000 kronor årligen 2017–2019 för att stärka eleverns möjlighet att delta i och för att anordna internationella vetenskapstävlingar (se avsnitt 9.3.3.).

Av de medel som i budgetpropositionen för 2014 beräknades för statsbidrag till huvudmän för att anordna läxhjälp, föreslås att 8 000 000 kronor öronmärks 2016 för ideella läxhjälpföreningars verksamhet. För 2017 beräknas motsvarande belopp (se avsnitt 9.2.3).

För att korrigera en tidigare felbudgetering föreslås anslaget minskas med 95 000 000 kronor 2016 och det beräknas minskas med 185 000 000 kronor fr.o.m. 2017.

Anslagsförändringar till följd av överföringar till och från andra anslag

Satsningen på karriärtjänster bör överföras till ett annat anslag. Därför föreslås att anslaget minskas med 1 384 000 000 kronor 2016 och det beräknas minskas med 1 469 000 000 kronor fr.o.m. 2017. Anslaget 1:19 *Bidrag till lärarlöner* bör samtidigt ökas med motsvarande belopp (se avsnitt 9.1.1).

I Budgetpropositionen för 2015 (prop. 2014/15:1) föreslog regeringen att 100 000 kronor skulle föras från anslaget 1:1 *Statens skolverk* till anslaget 2:2 *Universitets- och högskolerådet* för 2015. Riksdagen beslutade i enlighet med regeringens förslag i denna del. Medlen skulle ha överförts från anslaget 1:5 *Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet*. För att korrigera detta föreslås att anslaget 1:5 *Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet* minskas med 200 000 kronor 2016 och beräknas minskas med 100 000 kronor per år fr.o.m. 2017 samtidigt som anslaget 1:1 *Statens skolverk* ökas med motsvarande belopp.

Finansiering av Skolverkets arbete med lärarlegitimationer bör ske via myndighetens förvaltningsanslag. Därför föreslås att anslaget minskas med 15 000 000 kronor 2016. Anslaget 1:1 *Statens skolverk* bör samtidigt ökas med motsvarande belopp (se avsnitt 9.1.1).

Av de 100 000 000 kronor som regeringen aviserade i propositionen Vårändringsbudget för 2015 under anslag 1:10 *Fortbildning av förskolepersonal och lärare* för fortbildning av lärare som undervisar i svenska som andraspråk inom vuxenutbildningen föreslår regeringen att 38 000 000 kronor överförs till anslaget för 2016 för att kunna genomföra kompetenshöjande insatser för lärare som undervisar i svenska som andraspråk. För samma ändamål beräknas 30 000 000 kronor överföras till anslaget för 2017. Anslaget 1:10 *Fortbildning av lärare och förskolepersonal* bör minskas med motsvarande belopp (se avsnitt 9.4.3).

I enlighet med vad som aviserades i 2015 års ekonomiska vårproposition föreslås 200 000 000 kronor 2016 och beräknas samma belopp årligen fr.o.m. 2017 för en elevhälsosatsning. Regeringen föreslår att av dessa medel avsätts 1 500 000 kronor 2016 för arbete med att stödja familjehemsplacerade barn i deras skolgång (se 9.2.3).

I enlighet med vad som aviserades i 2015 års ekonomiska vårproposition föreslås 140 000 000 kronor 2016 och beräknas samma belopp årligen fr.o.m. 2017 för nationella skolutvecklingsprogram. Regeringen föreslår att av dessa medel avsätts 5 500 000 kronor 2016 för att bidra till det skolutvecklingsarbete som Institutet för kvalitetsutveckling (SIQ) och Naturvetenskap och teknik för alla (NTA) utför samt beräknar att det för detta ändamål avsätts 5 500 000 kronor per år 2017 och 2018 samt 2 000 000 kronor för 2019. Vidare beräknas att medel avsätts för att permanenta den s.k. lärportalen som utvecklats inom ramen för det s.k. Matematiklyftet (se avsnitt 9.2.3 och 10.1.1). Därför beräknas anslaget minskas med 5 000 000 per år fr.o.m. 2019 och anslaget 1:1 *Statens skolverk* ökas med motsvarande belopp. Utöver detta bör medel avsättas för att förstärka Sameskolstyrelsens utveckling av lärverktyg och läromedel inom sameskolan. Därför föreslås att anslaget minskas med 1 500 000 kronor 2016 och det beräknas minskas med 1 500 000 kronor per år 2017 och 2018. Anslaget 1:4 *Sameskolstyrelsen* bör samtidigt ökas med motsvarande belopp (se avsnitt 9.1.2).

I enlighet med vad som aviserades i 2015 års ekonomiska vårproposition föreslås 500 000 000 kronor 2016 och beräknas samma belopp årligen fr.o.m. 2017 för en satsning på specialpedagogik. Regeringen anser att en del av dessa medel bör användas inom satsningen Lärarlyftet II för att öka antalet behöriga speciallärare. Regeringen föreslår därför att anslaget minskas med 32 000 000 kronor 2016 och beräknar att anslaget minskas med 32 000 000 kronor per år 2017 och 2018. Anslaget 1:10 *Fortbildning av lärare och förskollärare* bör samtidigt ökas med motsvarande belopp (se avsnitt 9.2.1, och 10.1.10).

Regeringen föreslår att anslaget minskas med 60 000 000 kronor 2016 och beräknar samma belopp fr.o.m. 2017 för att korrigera en felbudgetering. Det gäller medel för obligatorisk kartläggning av nyanlända elevers kunskaper som bör anslås enbart på anslaget 1:1 *Kommunalekonomisk utjämning* inom utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner. I denna proposition föreslår regeringen därför att anslaget 1:1 *Kommunalekonomisk utjämning* ökas med 60 000 000 kronor och beräknar därefter 60 000 000 kronor årligen (se avsnitt 9.2.3).

För att förstärka det s.k. Läslyftet föreslår regeringen att anslaget ökas med 25 000 000 kronor 2016 och beräknar att anslaget ökas med 50 000 000 kronor 2017, 25 000 000 kronor 2018 och 20 000 000 kronor 2019 (se avsnitt 9.2.3). Denna satsning finansieras delvis med medel för lärarfortbildning och anslaget 1:10 *Fortbildning för lärare och förskollärare* beräknas därför minskas med 15 000 000 kronor 2016, 30 000 000 kronor 2017 och 5 000 000 kronor 2018 (se avsnitt 9.2.3).

De förändringar av anslaget som framgår av härledningstabellen och som ligger till grund för de anslagsnivåer som föreslås och beräknas i nästföljande stycke består av både anslagsförändringar som redovisas i detta avsnitt och av anslagsförändringar som har beräknats i tidigare beslutade propositioner.

Regeringen föreslår att 3 484 525 000 kronor anvisas under anslaget 1:5 *Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet* för 2016. För 2017, 2018 och 2019 beräknas anslaget till 3 240 730 000 kronor, 3 121 652 000 kronor respektive 2 991 048 000 kronor.

Tabell 10.14 Härledning av anslagsnivån 2016–2023 för 1:5 Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet

Tusental kronor

	2016	2017	2018	2019-2023
Anvisat 2015¹	3 710 955	3 710 955	3 710 955	3 710 955
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	1 113	48 898	104 776	189 140
Beslut	1 252 357	1 042 585	919 329	713 143
Överföring till/från andra anslag	-1 416 900	-1 503 935	-1 551 732	-1 559 151
Övrigt	-63 000	-57 773	-61 677	-63 039
Förslag/ beräknat anslag	3 484 525	3 240 730	3 121 652	2 991 048

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

10.1.6 1:6 Särskilda insatser inom skolområdet

Tabell 10.15 Anslagsutveckling 1:6 Särskilda insatser inom skolområdet

Tusental kronor

2014	Utfall	414 853	Anslags- sparande	51 121
2015	Anslag	468 358 ¹	Utgifts- prognos	412 628
2016	Förslag	445 137		
2017	Beräknat	459 759 ²		
2018	Beräknat	470 472 ³		
2019	Beräknat	484 597 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 450 071 tkr i 2016 års prisnivå.

³ Motsvarar 450 106 tkr i 2016 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 450 106 tkr i 2016 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för särskilda insatser inom skolområdet för elever med funktionsnedsättning. Anslaget får även användas för utgifter för statsbidrag för insatser för elever med funktionsnedsättning eller med andra särskilda behov. Anslaget får vidare användas för förvaltningsutgifter i samband med Utredningen om kvalitet i utbildningen för elever med vissa funktionsnedsättningar (U 2013:02).

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2016 för anslaget 1:6 *Särskilda insatser inom skolområdet* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 34 000 000 kronor 2017.

Skälen för regeringens förslag: Specialpedagogiska skolmyndigheten beslutar om bidrag för omvårdnad och habilitering för elever som deltar i Rh-anpassad gymnasieutbildning. Bidraget beviljas per läsår. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2016 för anslaget 1:6 *Särskilda insatser inom skolområdet* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 34 000 000 kronor 2017.

Tabell 10.16 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:6 Särskilda insatser inom skolområdet

Tusental kronor

	Utfall 2014	Prognos 2015	Förslag 2016	Beräknat 2017	Beräknat 2018	Beräknat 2019
Ingående åtaganden	31 435	32 529	34 000			
Nya åtaganden	32 529	34 000	34 000			
Infriade åtaganden	-31 435	-32 529	-34 000	- 34 000		
Utestående åtaganden	32 529	34 000	34 000			
Erhållet/föreslaget bemyndigande	32 000	34 000				

Regeringens överväganden

De förändringar av anslaget som framgår av härledningstabellen och som ligger till grund för de anslagsnivåer som föreslås består av anslagsförändringar som har beräknats i tidigare beslutade propositioner.

Regeringen föreslår att 445 137 000 kronor anvisas under anslaget 1:6 *Särskilda insatser inom skolområdet* för 2016. För 2017, 2018 och 2019 beräknas anslaget till 459 759 000 kronor, 470 472 000 kronor respektive 484 597 000 kronor.

Tabell 10.17 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 1:6 Särskilda insatser inom skolområdet

Tusental kronor

	2016	2017	2018	2019
Anvisat 2015¹	468 358	468 358	468 358	468 358
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	8 885	19 159	30 479	45 455
Beslut	-34 695	-35 427	-36 214	-37 301
Överföring till/från andra anslag	2 589	7 670	7 848	8 083
Övrigt				
Förslag/ beräknat anslag	445 137	459 759	470 472	484 597

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

10.1.7 1:7 Maxtaxa i förskola, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet, m.m.

Tabell 10.18 Anslagsutveckling 1:7 Förskola, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet m.m.

Tusental kronor

2014	Utfall	3 688 776	Anslags- sparande	2 224
2015	Anslag	4 079 000 ¹	Utgifts- prognos	4 078 558
2016	Förslag	4 612 000		
2017	Beräknat	4 634 000		
2018	Beräknat	4 388 000		
2019	Beräknat	4 126 000		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till kommuner som tillämpar maxtaxa inom förskolan, fritidshemmet och pedagogisk omsorg. Anslaget får vidare användas för utgifter för statsbidrag till kommuner som tillämpar maxtaxa för kvalitetssäkrande åtgärder inom förskolan, fritidshemmet och pedagogisk omsorg. Anslaget får även användas för utgifter för statsbidrag för att stimulera omsorg under kvällar, nätter och helger. Anslaget får även användas för utgifter för statsbidrag för att stimulera minskade barngrupper och ökad personaltäthet i förskolan. Anslaget får även användas för utgifter för statsbidrag för ökad personaltäthet och kvalitetsförbättringar på fritidshemmet samt för utgifter för att stimulera kvalitetsförbättringar vad gäller fritidshemmet. Anslaget får vidare användas för utgifter för administration av statsbidrag samt uppföljning.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2016 för anslaget 1:7 *Maxtaxa i förskola, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet, m.m.* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 665 000 000 kronor 2017.

Skälen för regeringens förslag: Skolverket behöver i vissa fall lämna förhandsbesked till skolhuvudmän om statsbidrag. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2016 för anslaget 1:7 *Förskola, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet, m.m.* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 665 000 000 kronor 2017.

Tabell 10.19 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:7 Maxtaxa i förskola, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet, m.m.

Tusental kronor

	Prognos 2015	Förslag 2016	Beräknat 2017
Ingående åtaganden		415 000	
Nya åtaganden	415 000	665 000	
Infriade åtaganden		-415 000	-665 000
Utestående åtaganden	415 000	665 000	
Erhållet/förslaget bemyndigande	415 000	665 000	

Regeringens överväganden

För ökad personaltäthet och andra åtgärder för att höja kvaliteten i fritidshemmet föreslås att anslaget ökas med 250 000 000 kronor 2016 och beräknas ökas med 500 000 000 kronor per år för de kommande åren (se avsnitt 9.2.3).

Inkomsttaket i maxtaxan indexerades med inkomstindex sedan 1 juli 2015. Beslut om inkomstindex för 2016 och nya antaganden för utvecklingen av inkomstindex föranleder att de anslagsförändringar som beräknades i beslutad budget för 2015 behöver uppdateras. Mot denna bakgrund föreslår regeringen att anslaget ökas med 49 000 000 kronor för 2016 jämfört med den beräknade anslagsnivån i beslutad budget för 2015. För 2017 beräknas anslaget öka med 75 000 000 kronor, för 2018 beräknas anslaget öka med 127 000 000 kronor och för 2019 beräknas anslaget minska med 135 000 000 kronor.

De förändringar av anslaget som framgår av härledningstabellen och som ligger till grund för de anslagsnivåer som föreslås och beräknas i nästföljande stycke består av både anslagsförändringar som redovisas i detta avsnitt och av anslagsförändringar som har beräknats i tidigare beslutade propositioner.

Regeringen föreslår att 4 612 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:7 *Maxtaxa i förskola, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet, m.m.* 2016. För 2017, 2018 och 2019 beräknas anslaget till 4 634 000 000 kronor, 4 388 000 000 kronor respektive 4 126 000 000 kronor.

Tabell . Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 1:7 Maxtaxa i förskola, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet, m.m.

Tusental kronor

	2016	2017	2018	2019
Anvisat 2015¹	4 054 500	4 054 500	4 054 500	4 054 500
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut	508 500	504 500	206 500	206 500
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt	49 000	75 000	127 000	-135 000
Förslag/beräknat anslag	4 612 000	4 634 000	4 388 000	4 126 000

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

10.1.8 1:8 Bidrag till viss verksamhet inom skolväsendet, m.m.

Tabell 10.20 Anslagsutveckling 1:8 Bidrag till viss verksamhet inom skolväsendet, m.m.

Tusental kronor

2014	Utfall	165 719	Anslags-sparande	20 097
2015	Anslag	181 409 ¹	Utgifts-prognos	162 115
2016	Förslag	177 355		
2017	Beräknat	177 197 ²		
2018	Beräknat	182 967 ³		
2019	Beräknat	185 929 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 174 027 tkr i 2016 års prisnivå.

³ Motsvarar 176 189 tkr i 2016 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 174 313 tkr i 2016 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för

- ersättning vid personskada till elev i viss gymnasieskolutbildning,
- statsbidrag för avgifter till International Baccalaureate Office och för viss International Baccalaureateutbildning,
- statsbidrag och särskilt stöd för utbildningsverksamhet med särskild inriktning,
- statsbidrag för riksrekryterande gymnasiala utbildningar och riksinternatskolor,
- ersättning till skolhuvudmän för kostnader för nordiska elever, och

- statsbidrag för utlandssvenska elever samt barn och ungdomar som inte är folkbokförda i Sverige eller som vistas i landet utan tillstånd.

Anslaget får även användas för utgifter för arbete med administration och uppföljning av statsbidrag.

Regeringens överväganden

Med anledning av regeringens proposition Vissa frågor om utlandssvenska elevers utbildning i Sverige (prop. 2014/15:39) kommer besparingar att göras när det gäller statsbidrag för de nuvarande riksinternatskolorna. Regeringen föreslår därför att anslaget minskas med 2 000 000 kronor 2016 och beräknar en minskning med 6 000 000 kronor 2017, 10 000 000 kronor 2018 och 12 000 000 kronor årligen fr.o.m. 2019 (se avsnitt 9.3.4).

Planerade förändringar av statsbidraget för riksinternatskolorna kan innebära att fler elever än tidigare kan komma i fråga för statsbidraget för utbildningar som leder fram till International Baccalaureate (IB). Regeringen föreslår därför att anslaget ökas med 600 000 kronor 2016 och beräknar för samma ändamål 1 200 000 kronor fr.o.m. 2017 (se avsnitt 9.3.4).

De förändringar av anslaget som framgår av härledningstabellen och som ligger till grund för de anslagsnivåer som föreslås och beräknas i nästföljande stycke består av både anslagsförändringar som redovisas i detta avsnitt och av anslagsförändringar som har beräknats i tidigare beslutade propositioner.

Regeringen föreslår att 177 355 000 kronor anvisas under anslaget 1:8 *Bidrag till viss verksamhet inom skolväsendet, m.m.* för 2016. För 2017, 2018 och 2019 beräknas anslaget till 177 197 000 kronor, 182 967 000 kronor respektive 185 929 000 kronor.

Tabell 10.21 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 1:8 Bidrag till viss verksamhet inom skolväsendet, m.m.

Tusental kronor

	2016	2017	2018	2019
Anvisat 2015¹	181 409	181 409	181 409	181 409
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	3 447	6 814	10 559	15 765
Beslut	-7 901	-11 433	-9 416	-11 672
Överföring till/från andra anslag	400	407	415	427
Övrigt				
Förslag/ beräknat anslag	177 355	177 197	182 967	185 929

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

10.1.9 1:9 Bidrag till svensk undervisning i utlandet

Tabell 10.22 Anslagsutveckling 1:9 Bidrag till svensk undervisning i utlandet

Tusental kronor

År	Utfall	96 682	Anslags- sparande	9 196
2014	Utfall	96 682		9 196
2015	Anslag	92 412 ¹	Utgifts- prognos	92 237
2016	Förslag	93 900		
2017	Beräknat	89 160 ²		
2018	Beräknat	99 666 ³		
2019	Beräknat	100 917 ⁴		

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 88 915 tkr i 2016 års prisnivå.

³ Motsvarar 98 835 tkr i 2016 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 98 835 tkr i 2016 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag för utbildning av utlandssvenska barn och ungdomar. Anslaget får även användas för utgifter inom ramen för Statens skolverks utvecklingsinsatser för svensk undervisning i utlandet och för stöd för undervisning i svenska vid utländska skolor. Anslaget får vidare användas för utgifter för anställda vid Europaskolorna.

Regeringens överväganden

De förändringar av anslaget som framgår av härledningstabellen och som ligger till grund för de anslagsnivåer som föreslås består av anslagsförändringar som har beräknats i tidigare beslutade propositioner.

Regeringen föreslår att 93 900 000 kronor anvisas under anslaget 1:9 *Bidrag till svensk undervisning i utlandet* för 2016. För 2017, 2018 och 2019 beräknas anslaget till 89 160 000 kronor, 99 666 000 kronor respektive 100 917 000 kronor.

Tabell 10.23 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 1:9 Bidrag till svensk undervisning i utlandet

Tusental kronor

	2016	2017	2018	2019
Anvisat 2015¹	92 412	92 412	92 412	92 412
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	1 756	2 015	2 548	3 740
Beslut	-268	-5 267	4 706	4 765
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/ beräknat anslag	93 900	89 160	99 666	100 917

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

10.1.10 1:10 Fortbildning av lärare och förskolepersonal

Tabell 10.24 Anslagsutveckling 1:10 Fortbildning av lärare och förskolepersonal

Tusental kronor

2014	Utfall	264 929	Anslags- sparande	135 471
2015	Anslag	294 226 ¹	Utgifts- prognos	275 380
2016	Förslag	382 226		
2017	Beräknat	300 419		
2018	Beräknat	347 624		
2019	Beräknat	300 776		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för fortbildning av lärare, förskollärare, rektorer, förskolechefer och viss annan personal. Anslaget får även användas för utgifter för administration och uppföljning av fortbildningsinsatserna.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2016 för anslaget 1:10 *Fortbildning av lärare och förskolepersonal* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 453 200 000 kronor 2017–2020.

Skälen för regeringens förslag: Skolverket ingår fleråriga avtal med lärosätena om uppdragsutbildning och lämnar förhandbesked till skolhuvudmän om statsbidrag. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2016 för anslaget 1:10 *Fortbildning av lärare och förskolepersonal* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 453 200 000 kronor 2017–2020.

Tabell 10.25 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:10 Fortbildning av lärare och förskolepersonal

Tusental kronor

	Utfall 2014	Prognos 2015	Förslag 2016	Beräknat 2017	Beräknat 2018	Beräknat 2019
Ingående åtaganden	99 707	105 000	255 200			
Nya åtaganden	105 000	255 200	403 000			
Infriade åtaganden	-99 707	-105 000	-205 000	-300 000	-100 000	-53 200
Utestående åtaganden	105 000	255 200	453 200			
Erhållet/förslaget bemyndigande		266 000	453 200			

Regeringens överväganden

För att kunna genomföra kompetenshöjande insatser för lärare som undervisar i svenska som andraspråk föreslås anslaget minskas med 38 000 000 kronor 2016 och beräknas minskas 30 000 000 kronor 2017. Anslaget 1:5 *Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet* bör samtidigt ökas med motsvarande belopp (se avsnitt 9.4.3).

I enlighet med vad som aviserades i 2015 års ekonomiska vårproposition föreslås 200 000 000 kronor 2016 och beräknas samma belopp årligen fr.o.m. 2017 för lärarfortbildning. Regeringen anser att en del av dessa medel bör användas för att förstärka det s.k. Läslyftet. Regeringen föreslår därför att anslaget minskas med 15 000 000 kronor 2016 och beräknar att anslaget minskas med 30 000 000 kronor 2017 och 5 000 000 kronor 2018. Anslaget 1:5 *Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet* bör samtidigt ökas med motsvarande belopp (se avsnitt 9.2.3). Inom ramen för ovan nämnda medel för lärarfortbildning, föreslår regeringen vidare att 100 000 000 kronor avsätts för 2016 för att förlänga Lärarlyftet II. För 2017 beräknas 150 000 000 kronor och för 2018 beräknas 100 000 000 kronor för samma ändamål (se avsnitt 9.2.2).

För en satsning på behörighetsgivande utbildning i specialpedagogik inom ramen för satsningen Lärarlyftet II föreslår regeringen att anslaget ökas med 32 000 000 kronor 2016 och beräknar att anslaget ökas med 32 000 000 kronor per år 2017 och 2018. Anslaget 1:5 *Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet* bör samtidigt minskas med motsvarande belopp (se avsnitt 9.2.1 och 10.1.5).

För att korrigera en tidigare felbudgetering beräknas anslaget ökas med 15 000 000 kronor fr.o.m. 2019.

De förändringar av anslaget som framgår av härledningstabellen och som ligger till grund för

de anslagsnivåer som föreslås och beräknas i nästföljande stycke består av både anslagsförändringar som redovisas i detta avsnitt och av anslagsförändringar som har beräknats i tidigare beslutade propositioner.

Regeringen föreslår att 382 226 000 kronor anvisas under anslaget 1:10 *Fortbildning av lärare och förskolepersonal* för 2016. För 2017, 2018 och 2019 beräknas anslaget till 300 419 000 kronor, 347 624 000 kronor respektive 300 776 000 kronor.

Tabell 10.26 Härledning av anslagsnivån 2016–2020 för 1:10 Fortbildning av lärare och förskolepersonal

Tusental kronor

	2016	2017	2018	2019-2020
Anvisat 2015¹	355 226	355 226	355 226	355 226
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut	10 000	-57 000	-35 200	-55 200
Överföring till/från andra anslag	17 000	2 193	27 639	750
Övrigt			-41	
Förslag/beräknat anslag	382 226	300 419	347 624	300 776

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

10.1.12 1:11 Bidrag till vissa studier

Tabell 10.27 Anslagsutveckling 1:11 Bidrag till vissa studier

Tusental kronor

År	Utfall	17 446	Anslags-sparande	-378
2014	Utfall	17 446	Anslags-sparande	-378
2015	Anslag	19 525 ¹	Utgifts-prognos	17 553
2016	Förslag	19 525		
2017	Beräknat	17 525		
2018	Beräknat	17 525		
2019	Beräknat	17 525		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag som lämnas för studier om funktionsnedsättningar, utbildning som är särskilt anpassad för personer med funktionsnedsättningar samt studier inom vuxenutbildning för utvecklingsstörda och särskild utbildning för vuxna.

Regeringens överväganden

De förändringar av anslaget som framgår av härledningstabellen och som ligger till grund för de anslagsnivåer som föreslås består av anslagsförändringar som har beräknats i tidigare beslutade propositioner.

Regeringen föreslår att 19 525 000 kronor anvisas under anslaget 1:11 *Bidrag till vissa studier* för 2016. För 2017, 2018 och 2019 beräknas anslaget till 17 525 000 årligen.

Tabell 10.28 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 1:11 Bidrag till vissa studier

Tusental kronor

	2016	2017	2018	2019
Anvisat 2015¹	19 525	19 525	19 525	19 525
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut				
Överföring till/från andra anslag		-2 000	-2 000	-2 000
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	19 525	17 525	17 525	17 525

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

10.1.13 1:12 Myndigheten för yrkeshögskolan

Tabell 10.29 Anslagsutveckling 1:12 Myndigheten för yrkeshögskolan

Tusental kronor

År	Utfall	101 833	Anslags-sparande	2 226
2014	Utfall	101 833	Anslags-sparande	2 226
2015	Anslag	107 257 ¹	Utgifts-prognos	106 762
2016	Förslag	105 629		
2017	Beräknat	104 752 ²		
2018	Beräknat	106 505 ³		
2019	Beräknat	108 536 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 103 633 tkr i 2016 års prisnivå.

³ Motsvarar 103 639 tkr i 2016 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 103 638 tkr i 2016 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Myndigheten för yrkeshögskolans förvaltningsutgifter.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att anslaget ökas med 2 000 000 kronor 2016 för att myndigheten ska ta fram valideringsstandarder (se avsnitt 9.4.4).

De förändringar av anslaget som framgår av härledningstabellen och som ligger till grund för de anslagsnivåer som föreslås och beräknas i nästföljande stycke består av både den anslagsförändring som redovisas i detta avsnitt och av anslagsförändringar som har beräknats i tidigare beslutade propositioner.

Regeringen föreslår att 105 629 000 kronor anvisas under anslaget 1:12 *Myndigheten för yrkeshögskolan* för 2016. För 2017, 2018 och 2019 beräknas anslaget till 104 752 000 kronor, 106 505 000 kronor respektive 108 536 000 kronor.

Tabell 10.30 Härlledning av anslagsnivån 2016–2019 för 1:12 Myndigheten för yrkeshögskolan

Tusental kronor

	2016	2017	2018	2019
Anvisat 2015¹	102 257	102 257	102 257	102 257
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	1 639	2 761	4 513	6 549
Beslut	1 733	-266	-265	-270
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/ beräknat anslag	105 629	104 752	106 505	108 536

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

10.1.14 1:13 Statligt stöd till vuxenutbildning

Tabell 10.31 Anslagsutveckling 1:13 Statligt stöd till vuxenutbildning

Tusental kronor

2014	Utfall	Anslags- sparande	0	
2015	Anslag	0 ¹	Utgifts- prognos	0
2016	Förslag	1 414 050		
2017	Beräknat	1 727 750		
2018	Beräknat	1 708 775		
2019	Beräknat	1 702 975		

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag för kommunal vuxenutbildning och särskild utbildning för vuxna samt för motsvarande äldre utbildningar och annan utbildning som motsvarar kommunal vuxenutbildning för ungdomar.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2016 för anslaget 1:13 *Statligt stöd till vuxenutbildning* ingå ekonomiska åtaganden som medför behov av framtida anslag på högst 200 000 000 kronor 2017 och 2018.

Skälen för regeringens förslag: Införandet av traineejobb innebär att det behövs ett bemyndigande om att ingå ekonomiska åtaganden för tid efter 2016 när det gäller utgifterna för utbildning inom ramen för insatsen. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2016 för anslaget 1:13 *Statligt stöd till vuxenutbildning* ingå ekonomiska åtaganden som medför behov av framtida anslag på högst 200 000 000 kronor 2017 och 2018.

Tabell 10.32 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:13 Statligt stöd till vuxenutbildning

Tusental kronor

	Förslag 2016	Beräknat 2017	Beräknat 2018
Ingående åtaganden			
Nya åtaganden	200 000		
Infriade åtaganden		-180 000	-20 000
Utestående åtaganden	200 000		
Erhållet/föreslaget bemyndigande	200 000		

Regeringens överväganden

För att bidra till fler utbildningsplatser i komvux och den statligt finansierade yrkesinriktade gymnasiala vuxenutbildningen (yrkesvux) föreslås att kommunerna tilldelas medel för sådan utbildning. Regeringen föreslår därför att anslaget för detta ändamål ökas med 435 750 000 kronor 2016. För utbildningsplatser inom yrkesvux beräknar regeringen att anslaget ökas med 250 000 000 kronor 2017 och årligen därefter (se avsnitt 9.4.2).

Regeringen avser att återkomma med förslag om en rätt till utbildning inom komvux på gymnasial nivå som leder till grundläggande behörighet till högskolestudier och motsvarande behörighet till yrkeshögskolan samt till särskild behörighet till högskolestudier. För ändamålet beräknar regeringen 537 000 000 kronor fr.o.m. 2017. Regeringen avser att återkomma om reformens närmare utformning och kompensation till kommunsektorn (se avsnitt 9.4.1).

Med anledning av att anslaget är nytt föreslår regeringen att 978 300 000 kronor 2016 överförs från anslaget 1:14 *Statligt stöd till yrkeshögskoleutbildning* för de delar av anslaget som avser kommunal vuxenutbildning och särskild utbildning för vuxna samt för motsvarande äldre utbildningar, och annan utbildning som motsvarar kommunal vuxenutbildning för ungdomar. Regeringen beräknar för samma ändamål att 940 750 000 kronor överförs 2017, 921 775 000 kronor överförs 2018 och 915 975 000 överförs fr.o.m. 2019. Det överförda beloppet skiljer sig åt mellan vad som anges som ett minskat belopp under anslag 1:14 *Statligt stöd till yrkeshögskoleutbildning* och vad som anges som ett ökat belopp på anslag 1:13 *Statligt stöd till vuxenutbildning*. Anledningen till det är förändrad pris- och löneuppräknings (PLO) avseende de överförda medlen, då anslag

1:13 *Statligt stöd till vuxenutbildning* inte påverkas av PLO.

De förändringar av anslaget som framgår av härledningstabellen och som ligger till grund för de anslagsnivåer som föreslås och beräknas i nästföljande stycke består av både anslagsförändringar som redovisas i detta avsnitt och av anslagsförändringar som har beräknats i tidigare beslutade propositioner. Anslagsnivån innefattar därmed även satsningar på utbildning för 20–24-åringar och utbildning inom ramen för satsningarna utbildningskontraktet och trainee-jobb.

Regeringen föreslår att 1 414 050 000 kronor anvisas under anslaget 1:13 *Statligt stöd till vuxenutbildning* för 2016. För 2017, 2018 och 2019 beräknas anslaget till 1 727 750 000 kronor, 1 708 775 000 kronor respektive 1 702 975 000 kronor.

Tabell 10.33 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 1:13 Statligt stöd till vuxenutbildning

Tusental kronor

	2016	2017	2018	2019
Anvisat 2015¹	0	0	0	0
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut	435 750	787 000	787 000	787 000
Överföring till/från andra anslag	978 300	940 750	921 775	915 975
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	1 414 050	1 727 750	1 708 775	1 702 975

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Anm: Anslaget är nytt i och med denna proposition. Medel har överförts från det i budgetpropositionen för 2015 (prop. 2014/15:1) angivna anslaget 1:14 Statligt stöd till vuxenutbildning.

10.1.15 1:14 Statligt stöd till yrkeshögskoleutbildning

Tabell 10.34 1:14 Anslagsutveckling Statligt stöd till yrkeshögskoleutbildning

Tusental kronor

År	Utfall	Utveckling	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
2014	Utfall	2 786 179		122 270
2015	Anslag	2 696 979 ¹		2 620 190
2016	Förslag	2 066 960		
2017	Beräknat	2 202 841 ²		
2018	Beräknat	2 233 198 ³		
2019	Beräknat	2 266 981 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 2 184 847 tkr i 2016 års prisnivå.

³ Motsvarar 2 186 032 tkr i 2016 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 2 181 862 tkr i 2016 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för

- statligt stöd för yrkeshögskoleutbildning,
- kostnader för personskadeförsäkring och ansvarsförsäkring inom yrkeshögskolan,
- statsbidrag för kompletterande utbildningar samt konst- och kulturutbildningar,
- statsbidrag för förarutbildningar, och
- särskilt verksamhetsstöd för riksomfattande kursverksamhet avseende hemslöjd eller för att främja samisk utbildningsverksamhet.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2016 för anslaget 1:14 *Statligt stöd till yrkeshögskoleutbildning* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 4 200 000 000 kronor 2017–2021.

Skälen för regeringens förslag: Myndigheten för yrkeshögskolan beslutar om stöd för bl.a. yrkeshögskoleutbildningar. Huvuddelen av utbildningarna bedrivs under fyra kalenderår, vilket motsvarar två utbildningsomgångar, men på grund av höga investeringskostnader bedrivs pilotutbildningen under en längre period. Kompletterande utbildningar som fasas ut 2017 kan också pågå under en längre tid, liksom utbildningar som omfattas av förordningen (2013:871) om stöd för konst- och kulturutbildningar och vissa andra utbildningar. Regeringen föreslår att det avsätts medel för en ökning av antalet utbildningsplatser i yrkeshögskolan med 2 500 för 2016 och beräknar medel motsvarande 6 000 utbildningsplatser årligen därefter. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2016 för anslaget 1:14 *Statligt stöd till yrkeshögskoleutbildning* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 4 200 000 000 kronor 2017–2021.

Tabell 10.35 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:14 Statligt stöd till yrkeshögskoleutbildning

Tusental kronor

	Utfall 2014	Prognos 2015	Förslag 2016	Beräknat 2017	Beräknat 2018	Beräknat 2019–2021
Ingående åtaganden	2 752 710	3 238 751	3 950 000			
Nya åtaganden	2 051 851	2 561 249	2 200 000			
Infriade åtaganden	-1 565 810	-1 850 000	-1 950 000	-1 870 000	-1 190 000	-1 140 000
Utestående åtaganden	3 238 751	3 950 000	4 200 000			
Erhållet/föreslaget bemyndigande	3 350 000	4 085 000	4 200 000			

Regeringens överväganden

För att bidra till fler utbildningsplatser i yrkeshögskolan föreslår regeringen att anslaget ökas med 150 000 000 kronor 2016 och beräknat för samma ändamål 360 000 000 kronor årligen fr.o.m. 2017 (se avsnitt 9.4.2).

Regeringen föreslår att 978 300 000 kronor 2016 överförs från anslaget till det nya anslaget 1:13 *Statligt stöd till vuxenutbildning* för de delar av anslaget som avser kommunal vuxenutbildning och särskild utbildning för vuxna samt för motsvarande äldre utbildningar, och annan utbildning som motsvarar kommunal vuxenutbildning för ungdomar. Regeringen beräknar för samma ändamål att 948 807 000 kronor överförs 2017, 942 386 000 kronor överförs 2018 och 952 670 000 överförs fr.o.m. 2019. Det överförda beloppet skiljer sig åt mellan vad som anges som ett minskat belopp under anslag 1:14 *Statligt stöd till yrkeshögskoleutbildning* och vad som anges som ett ökat belopp på anslag 1:13 *Statligt stöd till vuxenutbildning*. Anledningen till det är förändrad pris- och löneuppräknings (PLO) avseende de överförda medlen, då anslag 1:13 *Statligt stöd till vuxenutbildning* inte påverkas av PLO.

De förändringar av anslaget som framgår av härledningstabellen och som ligger till grund för de anslagsnivåer som föreslås och beräknas i nästföljande stycke består av både anslagsförändringar som redovisas i detta avsnitt och av anslagsförändringar som har beräknats i tidigare beslutade propositioner.

Regeringen föreslår att 2 066 960 000 kronor anvisas under anslaget 1:14 *Statligt stöd till yrkeshögskoleutbildning* för 2016. För 2017, 2018 och 2019 beräknas anslaget till 2 202 841 000 kronor, 2 233 198 000 kronor respektive 2 266 981 000 kronor.

Tabell 10.36 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 1:14 Statligt stöd till yrkeshögskoleutbildning

Tusental kronor

	2016	2017	2018	2019
Anvisat 2015¹	2 395 504	2 395 504	2 395 504	2 395 504
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	45 514	65 618	98 182	140 743
Beslut	604 243	690 527	681 898	683 404
Överföring till/från andra anslag	-978 300	-948 807	-942 386	-952 670
Övrigt	-1	0	0	0
Förslag/ beräknat anslag	2 066 960	2 202 841	2 233 198	2 266 981

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

10.1.16 1:15 Särskilt utbildningsstöd

Tabell 10.37 Anslagsutveckling 1:15 Särskilt utbildningsstöd

Tusental kronor

2014	Utfall	156 387	Anslags- sparande	128
2015	Anslag	154 910 ¹	Utgifts- prognos	151 059
2016	Förslag	153 606		
2017	Beräknat	153 793 ²		
2018	Beräknat	155 718 ³		
2019	Beräknat	158 069 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 152 536 tkr i 2016 års prisnivå.

³ Motsvarar 152 542 tkr i 2016 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 152 541 tkr i 2016 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för särskilt utbildningsstöd som ges till folkhögskolor och universitet och högskolor samt för analyser av och utveckling av folkhögskolornas och lärosätenas lärmiljöer. Anslaget får även användas för utgifter för statsbidrag för teknisk anpassning av studiematerial för synskadade och dövblinda.

Regeringens överväganden

Regeringen har i denna proposition för utgiftsområde 17 Kultur, trossamfund och fritid, Folkbildning, avsnitt 16.3.2 redogjort för resultatet och verksamheten.

I budgetpropositionen för 2014 (prop. 2013/14:1, utg.omr. 16, bet. 2013/14:UbU1, rskr. 2013/14:104) bedömdes att den aktuella verksamheten bör förstärkas i viss omfattning. Därför föreslogs överföringar från anslaget 1:6 *Särskilda insatser inom skolområdet* till anslaget 1:15 *Särskilt utbildningsstöd* uppgående till 8 500 000 kronor för 2014 samt beräknades överföringar uppgående till 5 500 000 kronor för 2015 respektive 3 000 000 kronor för 2016. Regeringen föreslår därför att 3 000 000 kronor överförs 2016. Det innebär att anslaget, efter pris- och löneomräkning, minskas med 2 589 000 kronor 2016.

Anslaget föreslås minskas med 380 000 kronor 2016 och beräknas minskas med 375 000 kronor 2017, 374 000 kronor 2018 och 379 000 kronor 2019 för att bidra till prioriterade satsningar.

Regeringen föreslår att 153 606 000 kronor anvisas under anslaget 1:15 *Särskilt utbildningsstöd* för 2016. För 2017, 2018 och 2019 beräknas anslaget till 153 793 000 kronor, 155 718 000 kronor respektive 158 069 000 kronor.

Tabell 10.38 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 1:15 Särskilt utbildningsstöd

Tusental kronor				
	2016	2017	2018	2019
Anvisat 2015¹	154 910	154 910	154 910	154 910
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	2 494	3 791	5 772	8 198
Beslut	-380	-375	-374	-379
Överföring till/från andra anslag	-2 589	-5 635	-5 706	-5 792
Övrigt	-829	1 102	1 116	1 133
Förslag/beräknat anslag	153 606	153 793	155 718	158 069

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2015. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2017–2019 är preliminär.

10.1.17 1:16 Fler anställda i lågstadiet

Tabell 10.39 Anslagsutveckling 1:16 Fler anställda i lågstadiet

Tusental kronor				
2014	Utfall		Anslags-sparande	0
2015	Anslag	0 ¹	Utgifts-prognos	0
2016	Förslag	1 974 000		
2017	Beräknat	1 974 000		
2018	Beräknat	1 974 000		
2019	Beräknat	1 974 000		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för att öka antalet anställda i förskoleklassen och lågstadiet. Vidare får anslaget även användas för utgifter för att på annat sätt utöka den tid som förskollärarna och lärarna kan ägna åt eleverna när dessa utgifter är hänförliga till beslutade statsbidrag under 2015 som avser läsåret 2015/16. Anslaget får även användas för administration, uppföljning och utvärdering av statsbidraget.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2016 för anslaget 1:16 *Fler anställda i lågstadiet* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 1 974 000 000 kronor 2017.

Skälen för regeringens förslag: Skolverket behöver kunna sluta ekonomiska avtal inom ramen för arbetet med satsningen på fler anställda i lågstadiet. Vidare kan Skolverket i vissa fall behöva lämna förhandsbesked till skolhuvudmän om statsbidrag. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2016 för anslaget 1:16 *Fler anställda i lågstadiet* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 1 974 000 000 kronor 2017.

Tabell 10.40 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:16 Fler anställda i lågstadiet

Tusental kronor

	U 2014	Prognos 2015	Förslag 2016	Beräknat 2017
Ingående åtaganden			2 000 000	
Nya åtaganden			974 000	
Infriade åtaganden			-1 000 000	- 1 974 000
Utestående åtaganden			1 974 000	
Erhållet/föreslaget bemyndigande			1 974 000	

Regeringens överväganden

Fler ska anställas i svensk grundskola så att lärare får mer tid för sitt arbete och så att klasserna kan bli mindre i lågstadiet. Regeringen har därför uppdragit åt Skolverket att utifrån skolhuvudmännens behov fördela ett statsbidrag för att öka antalet anställda så att lärare i förskoleklassen och lågstadiet får mer tid för sitt arbete och kan ägna mer tid åt varje elev och så att klasserna kan bli mindre.

Medel för satsningen på lågstadiet finns under 2015 under anslag 1:18 *Lågstadielyftet*. Regeringen föreslår att detta anslag upphör och att medlen fr.o.m. 2016 överförs till anslag 1:16 *Fler anställda i lågstadiet*.

Regeringen föreslår att 1 974 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:16 *Fler anställda i lågstadiet* för 2016. För 2017, 2018 och 2019 beräknas anslaget till 1 974 000 000 kronor årligen.

Tabell 10.41 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 1:16 Fler anställda i lågstadiet'

Tusental kronor

	2016	2017	2018	2019
Anvisat 2015¹	0	0	0	0
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut				
Överföring till/från andra anslag	1 974 000	1 974 000	1 974 000	1 974 000
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	1 974 000	1 974 000	1 974 000	1 974 000

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

10.1.18 1:17 Skolforskningsinstitutet

Tabell 10.42 Anslagsutveckling 1:17 Skolforskningsinstitutet

Tusental kronor

2014	Utfall		Anslags-sparande	0
2015	Anslag	25 000 ¹	Utgifts-prognos	20 478
2016	Förslag	40 441		
2017	Beräknat	41 499 ²		
2018	Beräknat	43 088 ³		
2019	Beräknat	44 141 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 40 785 tkr i 2016 års prisnivå.

³ Motsvarar 41 280 tkr i 2016 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 41 280 tkr i 2016 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Skolforskningsinstitutets förvaltningsutgifter och finansieringsbidrag.

Bemyndigande av ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2016 för anslaget 1:17 *Skolforskningsinstitutet* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 13 000 000 kronor 2017 och 2018.

Skälen för regeringens förslag: För att kunna utlysa och fördela medel för praktisk forskning behövs ett bemyndigande för att ingå ekonomiska åtaganden. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2016 för anslaget 1:17 *Skolforskningsinstitutet* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 13 000 000 kronor 2017 och 2018.

Tabell 10.43 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:17 Skolforskningsinstitutet

Tusental kronor

	Prognos 2015	Förslag 2016	Beräknat 2017	Beräknat 2018
Ingående åtaganden		5 000		
Nya åtaganden	5 000	13 000		
Infriade åtaganden		5 000	8 000	5 000
Utestående åtaganden	5 000	13 000		
Erhållet/föreslaget bemyndigande	5 000	13 000		

Regeringens överväganden

Skolforskningsinstitutets huvuduppgift är att bidra till att de verksamma inom skolväsendet ges goda förutsättningar att planera, genomföra och utvärdera undervisningen med stöd av vetenskapligt underbyggda metoder och arbetssätt. Skolforskningsinstitutet ska bidra till goda förutsättningar för barns och elevers utveckling och lärande samt till förbättrade kunskapsresultat för elever.

Vidare ska myndigheten bl.a. utlysa medel för praktisknära forskning av högsta vetenskapliga kvalitet inom de områden där relevant sådan forskning saknas och fördela medel till praktisknära forskning av högsta vetenskapliga kvalitet.

De förändringar av anslaget som framgår av härledningstabellen och som ligger till grund för de anslagsnivåer som föreslås och beräknas i nästföljande stycke består av både anslagsförändringar som redovisas i detta avsnitt och av anslagsförändringar som har beräknats i tidigare beslutade propositioner.

Regeringen föreslår att 40 441 000 kronor anvisas under anslaget 1:17 Skolforskningsinstitutet för 2016. För 2017, 2018 och 2019 beräknas anslaget till 41 499 000 kronor, 43 088 000 kronor respektive 44 141 000 kronor.

Tabell 10.44 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 1:17 Skolforskningsinstitutet

Tusental kronor

	2016	2017	2018	2019
Anvisat 2015¹	20 000	20 000	20 000	20 000
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	294	649	1 183	1 700
Beslut	20 147	20 850	21 905	22 441
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/ beräknat anslag	40 441	41 499	43 088	44 141

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

10.1.19 1:19 Bidrag till lärarlöner

Tabell 10.45 Anslagsutveckling 1:19 Bidrag till lärarlöner

Tusental kronor

2014	Utfall	Anslags- sparande	0
2015	Anslag	0 ¹	0
2016	Förslag	2 884 000	
2017	Beräknat	4 469 000	
2018	Beräknat	4 469 000	
2019	Beräknat	4 469 000	

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till höjda löner för lärare, forskollärare och fritidspedagoger i fritidshem. Anslaget får även användas för karriärstegsreformen och för särskild kompletterande pedagogisk utbildning för personer med examen på forskar-

nivå. Anslaget får vidare användas för utgifter för administration, uppföljning och utvärdering av statsbidragen.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2016 för anslaget 1:19 *Bidrag till lärarlöner* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 2 256 000 000 kronor 2017.

Skälen för regeringens förslag: Skolverket behöver kunna lämna förhandsbesked till skolhuvudmän om statsbidrag. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2016 för anslaget 1:19 *Bidrag till lärarlöner* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 2 256 000 000 kronor 2017.

Tabell 10.46 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:19 Bidrag till lärarlöner

Tusental kronor

	Prognos 2015	Förslag 2016	Beräknat 2017
Ingående åtaganden		619 000	
Nya åtaganden	619 000	2 256 000	
Infriade åtaganden		-619 000	- 2 256 000
Utestående åtaganden	619 000	2 256 000	
Erhållet/föreslaget bemyndigande		2 256 000	

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att en investering i höjda löner för lärare och förskollärare genomförs. En sådan reform aviserades i budgetpropositionen för 2015 (prop. 2014/15:1) och utgör en central del av den nationella samlingen för läraryrket som regeringen tagit initiativ till. Därför föreslås att anslaget ökas med 1 500 000 000 kronor 2016 och det beräknas ökas med 3 000 000 000 kronor per år fr.o.m. 2017 (se avsnitt 9.1.1).

Satsningen på karriärtjänster bör finansieras via detta anslag. Därför föreslås att anslaget ökas med 1 384 000 000 kronor 2016 och beräknas öka med 1 469 000 000 kronor fr.o.m. 2017. Det föreslås respektive beräknas att anslaget 1:5 *Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet* samtidigt minskas med motsvarande belopp. Regeringen föreslår vidare att det inom ramen för avsatta medel för karriärtjänst-reformen avsätts 7 550 000 kronor 2016 för satsningen på särskild kompletterande pedagogisk utbildning för personer med examen på forskarnivå. För 2017, 2018 och 2019 beräknas 15 100 000 kronor avsättas årligen för satsningen. (Se avsnitt 9.1.1.)

De förändringar av anslaget som framgår av härledningstabellen och som ligger till grund för de anslagsnivåer som föreslås och beräknas i nästföljande stycke består av både anslagsförändringar som redovisas i detta avsnitt och av anslagsförändringar som har beräknats i tidigare beslutade propositioner.

Regeringen föreslår att 2 884 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:19 *Bidrag till lärarlöner* för 2016. För 2017, 2018 och 2019 beräknas anslaget till 4 469 000 000 kronor årligen.

Tabell 10.47 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 1:19 Bidrag till lärarlöner

Tusental kronor

	2016	2017	2018	2019
Anvisat 2015¹	0	0	0	0
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut	1 500 000	3 000 000	3 000 000	3 000 000
Överföring till/från andra anslag	1 384 000	1 469 000	1 469 000	1 469 000
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	2 884 000	4 469 000	4 469 000	4 469 000

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

10.2 Anslag för universitet och högskolor

Ersättningsbelopp för helårsstudenter och helårsprestationer

Samtliga ersättningsbelopp för helårsstudenter och helårsprestationer räknas upp med pris- och löneomräkningen på 1,62 procent.

Ersättningsbeloppen för helårsstudenter och helårsprestationer bör för budgetåret 2015 uppgå till de belopp som presenteras i Tabell 10.48. Därutöver bör ersättningsbeloppet höjas för humanistiskt, teologiskt, juridiskt och samhällsvetenskapligt utbildningsområde med 1 230 kronor, utbildningsområdet undervisning med 4 145 kronor och utbildningsområdet verksamhetsförlagd utbildning med 9 367 kronor med anledning av regeringens satsning på att stärka kvaliteten inom dessa områden. Satsningen beskrivs i avsnitt 9.5.2 Högre kvalitet i den högre utbildningen och innebär att berörda universitet och högskolor tilldelas sammanlagt 250 miljoner kronor i ökade takbelopp.

Tabell 10.48 Ersättningsbelopp för helårsstudenter och helårsprestationer

Kronor

UTBILDNINGSMRÅDE	ERSÄTTNING FÖR EN HELÅRSSTUDENT	ERSÄTTNING FÖR EN HELÅRSPRESTATION
Humanistiskt, teologiskt, juridiskt, samhällsvetenskapligt	30 843	20 098
Naturvetenskapligt, tekniskt, farmaceutiskt	52 593	44 352
Vård	55 913	48 427
Odontologiskt	46 238	53 862
Medicinskt	62 481	75 999
Undervisning ¹	37 515	39 301
Verksamhetsförlagd utbildning ²	53 165	51 582
Övrigt ³	42 237	34 310
Design	149 034	90 801
Konst	211 578	90 834
Musik	128 575	81 295
Opera	306 407	183 296
Teater	296 289	147 578
Media	302 363	242 205
Dans	208 380	115 142
Idrott	108 586	50 249

¹ Avser utbildning inom det allmänna utbildningsområdet och den utbildningsvetenskapliga kärnan.

² Avser verksamhetsförlagd utbildning inom lärar- och forskolläroinbildning.

³ Avser journalistutbildning, bibliotekarieutbildning samt praktiska och estetiska kurser inom läroinbildning med inriktning mot tidigare år, inom grundläroinbildning och inom forskolläroinbildning.

Utbyggnad av högskolan

De belopp som under respektive anslag redovisas under rubriken Resursfördelning förklarar förändringar som redovisas i den härledningstabell som finns för varje anslag. Härledningstabellen visar skillnaden mellan anvisad budget 2015 i enlighet med riksdagens beslut i december och den föreslagna anslagsnivån för 2016. Det innebär att ändringar i statens budget som gjorts under 2015 inte ingår. När det gäller utbyggnaden av högskolan som inleddes 2015 beaktas därför inte de ändringar som gjorts med anledning av vårandringsbudgeten. Det som beskrivs är därmed förändringen jämfört med riksdagens beslut i december 2015.

10.2.1 2:1 Universitetskanslersämbetet

Tabell 10.49 Anslagsutveckling 2:1 Universitetskanslersämbetet

Tusental kronor

År	Utfall	Utveckling	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
2014	Utfall	127 149	7 524	
2015	Anslag	136 297 ¹		132 619
2016	Förslag	135 885		
2017	Beräknat	137 241 ²		
2018	Beräknat	139 381 ³		
2019	Beräknat	141 949 ⁴		

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 135 890 tkr i 2016 års prisnivå.

³ Motsvarar 135 896 tkr i 2016 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 135 896 tkr i 2016 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Universitetskanslersämbetets förvaltningsutgifter.

Regeringens överväganden

Resursfördelning

Regeringen har under året kontinuerligt följt verksamheten och bedömer att de mål som har uppställts för verksamheten kommer att uppfyllas.

Anslaget föreslås minska med 336 000 kronor med anledning av den minskning som görs av anslag som PLO-uppräknas. Anslaget föreslås minska med 2 000 000 kronor med anledning av att ett tillfälligt tillskott till myndighetens arbete med utvärdering av högskoleutbildningar upphör.

Tabell 10.50 Härledning av anslagsnivån 2016–2019, för 2:1 Universitetskanslersämbetet

Tusental kronor

	2016	2017	2018	2019
Anvisat 2015¹	136 297	136 297	136 297	136 297
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	1 924	3 298	5 468	8 080
Beslut	-2 336	-2 354	-2 384	-2 428
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/ beräknat anslag	135 885	137 241	139 381	141 949

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FiU10).

Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2015. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2017–2019 är preliminär.

Regeringen föreslår att 135 885 000 kronor anvisas under anslaget 2:1 *Universitetskanslersämbetet* för 2016. För 2017, 2018 och 2019 beräknas anslaget till 137 241 000 kronor, 139 381 000 kronor respektive 141 949 000 kronor.

10.2.2 2:2 Universitets- och högskolerådet

Tabell 10.51 Anslagsutveckling 2:2 Universitets- och högskolerådet

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags- sparande	Utfall
2014	Utfall	102 398	384
2015	Anslag	122 889 ¹	Utgifts- prognos 115 934
2016	Förslag	130 283	
2017	Beräknat	126 186 ²	
2018	Beräknat	122 645 ³	
2019	Beräknat	125 258 ⁴	

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 124 503 tkr i 2016 års prisnivå.

³ Motsvarar 118 590 tkr i 2016 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 118 591 tkr i 2016 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Universitets- och högskolerådets förvaltningsutgifter.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Den del av den avgiftsbelagda verksamheten vid Universitets- och högskolerådet som omfattar avgiften för anmälan till högskoleprovet regleras i förordning. Det finns inte något ekonomiskt mål för hur stor del av kostnaderna som ska täckas av avgifterna. De kostnader som inte finansieras med avgiftsinkomster ska finansieras från anslaget.

För antagning till högskoleutbildning finns det inte något specificerat ekonomiskt mål för hur stor del av kostnaderna för denna verksamhet som ska täckas av avgiften. Kostnaderna som inte finansieras med avgiftsinkomster ska finansieras från anslaget. Det ekonomiska målet för den avgiftsfinansierade verksamheten i fråga om driften av studie-dokumentationssystemet Ladok är att intäkterna ska täcka samtliga kostnader för denna verksamhet (full kostnadstäckning).

Tabell 10.52 Offentligrättslig verksamhet

Tusental kronor

Offentlig- rättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel (som inte får disponeras)	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2014		26 235	23 307	2 928
Prognos 2015		28 000	25 305	2 195
Budget 2016		28 000	26 000	1 000

Tabell 10.53 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2014	281 434	271 078	10 355
(varav tjänsteexport)	6 836	6 836	0
Prognos 2015	261 070	261 670	-600
(varav tjänsteexport)	5 500	5 500	0
Budget 2016	237 300	241 300	-4 000
(varav tjänsteexport)	6 000	6 000	0

Regeringens överväganden

Resursfördelning

Universitets- och högskolerådet ansvarar för bedömning av utländsk utbildning på gymnasial och eftergymnasial nivå. För att möta det ökade antalet ärenden gällande bedömning av utländsk utbildning och för myndighetens arbete med anledning av yrkeskvalifikationsdirektivet

föreslår regeringen att anslaget ökas med 5 884 000 kronor 2016.

Anslaget föreslås minska med 265 000 kronor med anledning av den minskning som görs av anslag som PLO-uppräknas.

Anslaget beräknas minska 2017 med 5 782 000 kronor 2017 med anledning av att medel till bedömning av utländsk utbildning minskar.

Anslaget beräknas minska 2018 med 6 122 000 kronor med anledning medel för bedömning av utländsk utbildning minskar.

Tabell 10.54 Härledning av anslagsnivån 2016–2019, för 2:2 Universitets- och högskolerådet

Tusental kronor

	2016	2017	2018	2019
Anvisat 2015¹	122 889	122 889	122 889	122 889
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	1 776	3 461	6 038	8 784
Beslut	5 619	-163	-6 281	-6 415
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt	-1	-1	-1	0
Förslag/ beräknat anslag	130 283	126 186	122 645	125 258

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2015. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2017–2019 är preliminär.

Regeringen föreslår att 130 283 000 kronor anvisas under anslaget 2:2 *Universitets- och högskolerådet* för 2016. För 2017, 2018 och 2019 beräknas anslaget till 126 186 000 kronor, 122 645 000 kronor respektive 125 258 000 kronor.

10.2.3 2:3 Uppsala universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tabell 10.55 Anslagsutveckling 2:3 Uppsala universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tusental kronor

2014	Utfall	1 522 625	Anslags- sparande	0
2015	Anslag	1 557 361 ¹	Utgifts- prognos	1 518 650
2016	Förslag	1 647 319		
2017	Beräknat	1 666 779 ²		
2018	Beräknat	1 696 953 ³		
2019	Beräknat	1 701 612 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 1 653 157 tkr i 2016 års prisnivå.

³ Motsvarar 1 662 338 tkr i 2016 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 1 642 100 tkr i 2016 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för ersättning till universitetet för högskoleutbildning på grundnivå och avancerad nivå samt behörighetsgivande och högskoleintroducerande utbildning.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 10.56 Offentligrättslig verksamhet

Tusental kronor

Offentlig- rättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel (som inte får disponeras)	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2014		1 477	1 660	-183
Prognos 2015		1 500	1 600	-100
Budget 2016		1 500	1 600	-100

Tabell 10.57 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2014	277 839	261 266	16 573
(varav tjänsteexport)	60 284	57 381	2 903
Prognos 2015	274 000	274 000	0
(varav tjänsteexport)	66 500	66 500	0
Budget 2016	282 000	282 000	0
(varav tjänsteexport)	71 500	71 500	0

Regeringens överväganden

Uppsala universitet har för budgetåret 2014 redovisat helårsstudenter och helårsprestationer motsvarande 98 945 000 kronor mer än vad som kan ersättas inom beslutat takbelopp. Universitetet redovisade vid utgången av budgetåret en överproduktion på 145 006 000 kronor.

Resursfördelning

Anslaget föreslås öka med 36 589 000 kronor med anledning av den utbyggnad av högskolan som inleddes 2015.

Anslaget föreslås öka med 23 362 000 kronor till följd av kvalitetsförstärkningen i form av höjda ersättningsbelopp för utbildningsområdena humaniora, samhällsvetenskap, juridik, teologi samt undervisning och verksamhetsförlagd utbildning.

Anslaget föreslås öka med 2 023 000 kronor för att finansiera utbyggnaden av civil- och högskoleingenjörsutbildningarna som inleddes 2013.

Anslaget föreslås öka med 3 070 000 kronor med anledning av att Karolinska institutet, som tidigare hade ansvaret för sjuksköterskeutbildning på Gotland, har kommit in med en begäran om att anslagsmedel för denna överförs till Uppsala universitet.

Anslaget föreslås öka med 2 366 000 kronor för att finansiera utbyggnaden av civilingenjörsutbildningen som inleddes 2012.

Anslaget föreslås öka med 830 000 kronor för att finansiera utbyggnaden av läkarutbildningen som inleddes 2012.

Anslaget föreslås öka med 1 416 000 kronor till följd av en omfördelning av platser mellan lärar- och förskollärarytbildningarna.

Anslaget föreslås minska med 3 885 000 kronor med anledning av den minskning som görs av anslag som PLO-uppräknas.

Verksamheten vid Högskolan på Gotland inordnades i Uppsala universitet den 1 juli 2013. Anslaget föreslås minska med 2 190 000 kronor med anledning av att tillfälliga platser som tilldelades Högskolan på Gotland upphör och med anledning av högskolans finansiering av vård- och ingenjörsutbildningar som inleddes 2012.

Anslaget beräknas minska 2017 med 653 000 kronor, öka med 8 547 000 kronor 2018 och med öka 3 238 000 kronor 2019 med anledning

av den utbyggnad av högskolan som inleddes 2015.

Anslaget beräknas öka 2017 med 1 924 000 kronor och 2018 med 760 000 kronor för att finansiera utbyggnaden av civil- och högskoleingenjörsutbildningarna som inleddes 2013.

Anslaget beräknas öka 2017 med 2 323 000 kronor med anledning av att Karolinska institutet, som tidigare hade ansvaret för sjuksköterskeutbildning på Gotland, har kommit in med en begäran om att anslagsmedel för denna överförs till Uppsala universitet.

Anslaget beräknas öka 2017 med 1 192 000 kronor för att finansiera utbyggnaden av civilingenjörsutbildningen som inleddes 2012.

Anslaget beräknas öka 2017 med 836 000 kronor för att finansiera utbyggnaden av läkarutbildningen som inleddes 2012.

Anslaget beräknas minska 2019 med 24 209 000 kronor till följd av att kvalitetsförstärkningen i form av höjda ersättningsbelopp för utbildningsområdena humaniora, samhällsvetenskap, juridik, teologi samt undervisning och verksamhetsförlagd utbildning upphör.

Tabell 10.58 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 2:3 Uppsala universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tusental kronor				
	2016	2017	2018	2019
Anvisat 2015¹	1 558 642	1 558 642	1 558 642	1 558 642
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	25 096	38 146	58 075	82 493
Beslut	58 089	59 869	69 988	50 074
Överföring till/från andra anslag	5 492	10 122	10 249	10 403
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	1 647 319	1 666 779	1 696 953	1 701 612

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2015. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2017–2019 är preliminär.

Regeringen föreslår att 1 647 319 000 kronor anvisas under anslaget 2:3 *Uppsala universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå* för 2016. För 2017, 2018 och 2019 beräknas anslaget till 1 666 779 000 kronor, 1 696 953 000 kronor respektive 1 701 612 000 kronor.

10.2.4 2:4 Uppsala universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tabell 10.59 Anslagsutveckling 2:4 Uppsala universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tusental kronor

2014	Utfall	1 969 455	Anslags-sparande	0
2015	Anslag	1 984 122 ¹	Utgifts-prognos	1 984 122
2016	Förslag	2 035 864		
2017	Beräknat	2 052 698 ²		
2018	Beräknat	2 078 391 ³		
2019	Beräknat	2 109 783 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 2 035 921 tkr i 2016 års prisnivå.

³ Motsvarar 2 035 995 tkr i 2016 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 2 035 995 tkr i 2016 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för ersättning till universitetet för forskning och utbildning på forskarnivå.

Regeringens överväganden

Resursfördelning

Anslaget föreslås öka med 24 773 000 kronor till följd av fördelning och omfördelning av anslag till forskning och utbildning på forskarnivå (se avsnitt 9.6.2).

Anslaget föreslås minska med 5 010 000 kronor med anledning av den minskning som görs av anslag som PLO-uppräknas.

Tabell 10.60 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 2:4 Uppsala universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tusental kronor

	2016	2017	2018	2019
Anvisat 2015 ¹	1 984 122	1 984 122	1 984 122	1 984 122
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne-omräkning ²	31 947	48 560	73 929	105 013
Beslut	19 795	20 017	20 341	20 648
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt		-1	-1	0
Förslag/beräknat anslag	2 035 864	2 052 698	2 078 391	2 109 783

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2015. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2017–2019 är preliminär.

Regeringen föreslår att 2 035 864 000 kronor anvisas under anslaget 2:4 *Uppsala universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå* för 2016. För 2017, 2018 och 2019 beräknas anslaget till 2 052 698 000 kronor, 2 078 391 000 kronor respektive 2 109 783 000 kronor.

10.2.5 2:5 Lunds universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tabell 10.61 Anslagsutveckling 2:5 Lunds universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tusental kronor

2014	Utfall	1 839 950	Anslags-sparande	0
2015	Anslag	1 870 119 ¹	Utgifts-prognos	1 823 634
2016	Förslag	1 922 512		
2017	Beräknat	1 966 328 ²		
2018	Beräknat	2 008 859 ³		
2019	Beräknat	2 021 497 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 1 950 257 tkr i 2016 års prisnivå.

³ Motsvarar 1 967 881 tkr i 2016 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 1 950 797 tkr i 2016 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för ersättning till universitetet för högskoleutbildning på grundnivå och avancerad nivå samt behörighetsgivande och högskoleintroducerande utbildning.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet**Tabell 10.62 Offentligrättslig verksamhet**

Tusental kronor

Offentlig- rättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel (som inte får disponeras)	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2014		3 300	3 376	-76
Prognos 2015		3 400	3 500	-100
Budget 2016		3 500	3 600	-100

Tabell 10.63 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2014	378 468	378 082	386
(varav tjänsteexport)	141 380	141 380	0
Prognos 2015	410 000	405 000	5 000
(varav tjänsteexport)	150 000	150 000	0
Budget 2016	420 000	415 000	5 000
(varav tjänsteexport)	160 000	160 000	0

Regeringens överväganden

Lunds universitet har för budgetåret 2014 redovisat helårsstudenter och helårsprestationer motsvarande 131 577 000 kronor mer än vad som kan ersättas inom beslutat takbelopp. Tillsammans med tidigare sparad överproduktion överstiger värdet av årets överproduktion vad som är möjligt att spara till nästa budgetår och 138 415 000 kronor har därmed dragits in. Universitetet redovisade vid utgången av budgetåret en överproduktion på 183 995 000 kronor.

Resursfördelning

Anslaget föreslås öka med 25 098 000 kronor med anledning av den utbyggnad av högskolan som inleddes 2015.

Anslaget föreslås öka med 17 358 000 kronor till följd av kvalitetsförstärkningen i form av höjda ersättningsbelopp för utbildningsområdena humaniora, samhällsvetenskap, juridik, teologi samt undervisning och verksamhetsförlagd utbildning.

Anslaget föreslås öka med 4 540 000 kronor för att finansiera utbyggnaden av civil- och högskoleingenjörsutbildningarna som inleddes 2013.

Anslaget föreslås öka med 4 731 000 kronor för att finansiera utbyggnaden av civilingenjörsutbildningen som inleddes 2012.

Anslaget föreslås öka med 1 383 000 kronor för att finansiera utbyggnaden av läkarutbildningen som inleddes 2012.

Anslaget föreslås minska med 4 064 000 kronor till följd av att den tillfälliga satsningen på totalt 4 200 utbildningsplatser under 2013–2015 avslutas.

Anslaget föreslås minska med 4 680 000 kronor med anledning av den minskning som görs av anslag som PLO-uppräknas.

Anslaget beräknas öka 2017 med 18 843 000 kronor, öka med 15 639 000 kronor 2018 och med 284 000 kronor 2019 med anledning av den utbyggnad av högskolan som inleddes 2015.

Anslaget beräknas öka 2017 med 5 317 000 kronor och 2018 med 2 280 000 kronor för att finansiera utbyggnaden av civil- och högskoleingenjörsutbildningarna som inleddes 2013.

Anslaget beräknas öka 2017 med 2 386 000 kronor för att finansiera utbyggnaden av civilingenjörsutbildningen som inleddes 2012.

Anslaget beräknas öka 2017 med 1 395 000 kronor för att finansiera utbyggnaden av läkarutbildningen som inleddes 2012.

Anslaget beräknas minska 2019 med 17 987 000 kronor till följd av att kvalitetsförstärkningen i form av höjda ersättningsbelopp för utbildningsområdena humaniora, samhällsvetenskap, juridik, teologi samt undervisning och verksamhetsförlagd utbildning upphör.

Tabell 10.64 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 2:5 Lunds universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tusental kronor

	2016	2017	2018	2019
Anvisat 2015¹	1 848 383	1 848 383	1 848 383	1 848 383
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	29 762	45 238	68 871	97 829
Beslut	38 252	62 760	81 534	65 063
Överföring till/från andra anslag	6 114	9 945	10 070	10 222
Övrigt	1	1	1	0
Förslag/ beräknat anslag	1 922 512	1 966 328	2 008 859	2 021 497

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2015. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2017–2019 är preliminär.

Regeringen föreslår att 1 922 512 000 kronor anvisas under anslaget 2:5 *Lunds universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå* för 2016. För 2017, 2018 och 2019 beräknas anslaget till 1 966 328 000 kronor, 2 008 859 000 kronor respektive 2 021 497 000 kronor.

10.2.6 2:6 Lunds universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tabell 10.65 Anslagsutveckling 2:6 Lunds universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tusental kronor

År	Slagslag	Belopp	Anslags- sparande	Belopp
2014	Utfall	2 008 160		100 000
2015	Anslag	2 042 919 ¹	Utgifts- prognos	2 042 919
2016	Förslag	2 088 022		
2017	Beräknat	2 105 276 ²		
2018	Beräknat	2 131 605 ³		
2019	Beräknat	2 163 800 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 2 088 070 tkr i 2016 års prispivå.

³ Motsvarar 2 088 123 tkr i 2016 års prispivå.

⁴ Motsvarar 2 088 123 tkr i 2016 års prispivå.

Ändamål

Anslaget får användas för ersättning till universitetet för forskning och utbildning på forskarnivå.

Regeringens överväganden

Resursfördelning

Anslaget föreslås öka med 17 356 000 kronor till följd av fördelning och omfördelning av anslag till forskning och utbildning på forskarnivå (se avsnitt 9.6.2).

Anslaget föreslås minska med 5 154 000 kronor med anledning av den minskning som görs av anslag som PLO-uppräknas.

Tabell 10.66 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 2:6 Lunds universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tusental kronor

	2016	2017	2018	2019
Anvisat 2015¹	2 042 919	2 042 919	2 042 919	2 042 919
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	32 894	49 999	76 120	108 125
Beslut	12 209	12 358	12 566	12 756
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/ beräknat anslag	2 088 022	2 105 276	2 131 605	2 163 800

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2015. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2017–2019 är preliminär.

Regeringen föreslår att 2 088 022 000 kronor anvisas under anslaget 2:6 *Lunds universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå* för 2016. För 2017, 2018 och 2019 beräknas anslaget till 2 105 276 000 kronor, 2 131 605 000 kronor respektive 2 163 800 000 kronor.

10.2.7 2:7 Göteborgs universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

**Tabell 10.67 Anslagsutveckling 2:7 Göteborgs universitet:
Utbildning på grundnivå och avancerad nivå**

Tusental kronor

År	Utfall	1 871 951	Anslags- sparande	0
2015	Anslag	1 901 334 ¹	Utgifts- prognos	1 901 334
2016	Förslag	1 981 236		
2017	Beräknat	2 023 225 ²		
2018	Beräknat	2 070 211 ³		
2019	Beräknat	2 078 007 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 2 006 689 tkr i 2016 års prisnivå.

³ Motsvarar 2 027 982 tkr i 2016 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 2 005 331 tkr i 2016 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för ersättning till universitetet för högskoleutbildning på grundnivå och avancerad nivå samt behörighetsgivande och högskoleintroducerande utbildning.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 10.68 Offentligrättslig verksamhet

Tusental kronor

Offentlig- rättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel (som inte får disponeras)	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2014		3 521	4 982	-1 461
Prognos 2015		3 600	4 300	-700
Budget 2016		3 600	4 300	-700

Tabell 10.69 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2014	224 306	230 251	-5 945
(varav tjänsteexport)	34 072	36 530	-2 458
Prognos 2015	230 000	234 000	-4 000
(varav tjänsteexport)	35 000	35 000	0
Budget 2016	234 000	234 000	0
(varav tjänsteexport)	35 000	35 000	0

Regeringens överväganden

Göteborgs universitet har för budgetåret 2014 redovisat helårsstudenter och helårsprestationer motsvarande 37 491 000 kronor mindre än vad som kan ersättas inom beslutat takbelopp. Universitetet redovisade vid utgången av budgetåret en överproduktion på 73 164 000 kronor.

Resursfördelning

Anslaget föreslås öka med 13 934 000 kronor med anledning av den utbyggnad av högskolan som inleddes 2015.

Anslaget föreslås öka med 28 390 000 kronor till följd av kvalitetsförstärkningen i form av höjda ersättningsbelopp för utbildningsområdena humaniora, samhällsvetenskap, juridik, teologi samt undervisning och verksamhetsförlagd utbildning.

Anslaget föreslås öka med 5 418 000 kronor med anledning av den utbyggnad av läkarutbildningen som inleddes 2013.

Anslaget föreslås öka med 1 191 000 kronor med anledning av den utbyggnad av tandläkarutbildningen som inleddes 2013.

Anslaget föreslås öka med 830 000 kronor för att finansiera utbyggnaden av läkarutbildningen som inleddes 2012.

Anslaget föreslås öka med 602 000 kronor för att finansiera utbyggnaden av tandläkarutbildningen som inleddes 2012.

Anslaget föreslås minska med 4 769 000 kronor med anledning av den minskning som görs av anslag som PLO-uppräknas.

Anslaget beräknas öka 2017 med 17 822 000 kronor, med 15 533 000 kronor 2018 och med 3 142 000 kronor 2019 med anledning av den utbyggnad av högskolan som inleddes 2015.

Anslaget beräknas öka 2017 med 5 463 000 kronor, 2018 med 5 531 000 kronor och 2019 med ytterligare 2 807 000 kronor för att finansiera utbyggnaden av läkarutbildningen som inleddes 2013.

Anslaget beräknas öka 2017 med 1 202 000 kronor och 2018 med 609 000 kronor för att finansiera utbyggnaden av tandläkarutbildningen som inleddes 2013.

Anslaget beräknas öka 2017 med 836 000 kronor för att finansiera utbyggnaden av läkarutbildningen som inleddes 2012.

Anslaget beräknas öka 2017 med 303 000 kronor för att finansiera utbyggnaden av tandläkarutbildningen som inleddes 2012.

Anslaget beräknas minska 2019 med 29 419 000 kronor till följd av att kvalitetsförstärkningen i form av höjda ersättningsbelopp för utbildningsområdena humaniora, samhällsvetenskap, juridik, teologi samt undervisning och verksamhetsförlagd utbildning upphör.

Tabell 10.70 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 2:7 Göteborgs universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tusental kronor

	2016	2017	2018	2019
Anvisat 2015¹	1 904 968	1 904 968	1 904 968	1 904 968
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	30 672	46 622	70 979	100 822
Beslut	37 555	55 723	72 014	46 825
Överföring till/från andra anslag	8 041	15 911	22 250	25 393
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	1 981 236	2 023 225	2 070 211	2 078 007

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FiU10).

Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2015. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2017–2019 är preliminär.

Regeringen föreslår att 1 981 236 000 kronor anvisas under anslaget 2:7 *Göteborgs universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå* för 2016. För 2017, 2018 och 2019 beräknas anslaget till 2 023 225 000 kronor, 2 070 211 000 kronor respektive 2 078 007 000 kronor.

10.2.8 2:8 Göteborgs universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tabell 10.71 Anslagsutveckling 2:8 Göteborgs universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tusental kronor

2014	Utfall	1 463 380	Anslags-sparande	0
2015	Anslag	1 455 286 ¹	Utgifts-prognos	1 455 286
2016	Förslag	1 481 746		
2017	Beräknat	1 494 068 ²		
2018	Beräknat	1 512 870 ³		
2019	Beräknat	1 535 721 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 1 481 857 tkr i 2016 års prisnivå.

³ Motsvarar 1 482 010 tkr i 2016 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 1 482 011 tkr i 2016 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för ersättning till universitetet för forskning och utbildning på forskarnivå.

Regeringens överväganden

Resursfördelning

Anslaget föreslås öka med 6 121 000 kronor till följd av fördelning och omfördelning av anslag till forskning och utbildning på forskarnivå (se avsnitt 9.6.2).

Anslaget föreslås minska med 3 696 000 kronor med anledning av den minskning som görs av anslag som PLO-uppräknas.

Anslaget föreslås öka med anledning av att 500 000 kronor överförs från anslaget 3:8 *Kungl. Biblioteket* för Libris specialdatabas om kvinnoforskning.

Tabell 10.72 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 2:8 Göteborgs universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tusental kronor

	2016	2017	2018	2019
Anvisat 2015¹	1 455 286	1 455 286	1 455 286	1 455 286
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	23 432	35 617	54 224	77 023
Beslut	2 528	2 661	2 851	2 894
Överföring till/från andra anslag	500	504	510	518
Övrigt			-1	0
Förslag/ beräknat anslag	1 481 746	1 494 068	1 512 870	1 535 721

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2015. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2017–2019 är preliminär.

Regeringen föreslår att 1 481 746 000 kronor anvisas under anslaget 2:8 *Göteborgs universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå* för 2016. För 2017, 2018 och 2019 beräknas anslaget till 1 494 068 000 kronor, 1 512 870 000 kronor respektive 1 535 721 000 kronor.

10.2.9 2:9 Stockholms universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tabell 10.73 Anslagsutveckling 2:9 Stockholms universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags- sparande	Utgifts- prognos
2014	Utfall	1 629 387	0
2015	Anslag	1 580 103 ¹	1 540 827
2016	Förslag	1 632 659	
2017	Beräknat	1 653 226 ²	
2018	Beräknat	1 685 405 ³	
2019	Beräknat	1 677 848 ⁴	

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 1 639 714 tkr i 2016 års prisnivå.

³ Motsvarar 1 651 025 tkr i 2016 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 1 619 167 tkr i 2016 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för ersättning till universitetet för högskoleutbildning på grundnivå och avancerad nivå samt

behörighetsgivande och högskoleintroducerande utbildning.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 10.74 Offentligrättslig verksamhet

Tusental kronor

Offentlig- rättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel (som inte får disponeras)	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2014	7 866	8 819	9 025	-206
Prognos 2015	8 283	12 424	10 055	2 369
Budget 2016	8 283	12 424	10 055	2 369

Tabell 10.75 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2014 (varav tjänsteexport)	226 510	233 720	-7 210
Prognos 2015 (varav tjänsteexport)	244 058	240 158	3 900
Budget 2016 (varav tjänsteexport)	253 145	247 630	5 515

Regeringens överväganden

Stockholms universitet har för budgetåret 2014 redovisat helårsstudenter och helårsprestationer motsvarande 68 495 000 kronor mer än vad som kan ersättas inom beslutat takbelopp. Universitetet redovisade vid utgången av budgetåret en överproduktion på 6 786 000 kronor.

Resursfördelning

Anslaget föreslås minska med 9 339 000 kronor med anledning av den utbyggnad av högskolan som inleddes 2015.

Anslaget föreslås öka med 32 916 000 kronor till följd av kvalitetsförstärkningen i form av höjda ersättningsbelopp för utbildningsområdena humaniora, samhällsvetenskap, juridik, teologi samt undervisning och verksamhetsförlagd utbildning.

Anslaget föreslås öka med 1 366 000 kronor till följd av en omfördelning av platser mellan lärar- och forskollärarytbildningarna.

Anslaget föreslås minska med 14 192 000 kronor för att finansiera utbyggnaden av vård- och ingenjörutbildningar som inleddes 2012.

Anslaget föreslås minska med 3 907 000 kronor med anledning av den minskning som görs av anslag som PLO-uppräknas.

Anslaget beräknas öka 2017 med 14 190 000 kronor, med 11 481 000 kronor 2018 och med 1 095 000 kronor 2019 med anledning av den utbyggnad av högskolan som inleddes 2015.

Anslaget beräknas minska 2017 med 7 155 000 kronor för att finansiera utbyggnaden av vård- och ingenjörutbildningar som inleddes 2012.

Anslaget beräknas minska 2019 med 34 109 000 kronor till följd av att kvalitetsförstärkningen i form av höjda ersättningsbelopp för utbildningsområdena humaniora, samhällsvetenskap, juridik, teologi samt undervisning och verksamhetsförlagd utbildning upphör.

Tabell 10.76 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 2:9 Stockholms universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tusental kronor

	2016	2017	2018	2019
Anvisat 2015¹	1 600 053	1 600 053	1 600 053	1 600 053
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	25 763	39 160	59 618	84 685
Beslut	19 670	34 099	46 073	13 755
Överföring till/från andra anslag	-12 826	-20 087	-20 337	-20 645
Övrigt	-1	1	-1	0
Förslag/beräknat anslag	1 632 659	1 653 226	1 685 405	1 677 848

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FiU10).

Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2015. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2017–2019 är preliminär.

Regeringen föreslår att 1 632 659 000 kronor anvisas under anslaget 2:9 *Stockholms universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå* för 2016. För 2017, 2018 och 2019 beräknas anslaget till 1 653 226 000 kronor, 1 685 405 000 kronor respektive 1 677 848 000 kronor.

10.2.10 2:10 Stockholms universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tabell 10.77 Anslagsutveckling 2:10 Stockholms universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tusental kronor

2014	Utfall	1 520 323	Anslags-sparande	0
2015	Anslag	1 530 801 ¹	Utgifts-prognos	1 530 801
2016	Förslag	1 556 592		
2017	Beräknat	1 569 470 ²		
2018	Beräknat	1 589 126 ³		
2019	Beräknat	1 613 128 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 1 556 643 tkr i 2016 års prisnivå.

³ Motsvarar 1 556 710 tkr i 2016 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 1 556 710 tkr i 2016 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för ersättning till universitetet för forskning och utbildning på forskarnivå.

Regeringens överväganden

Riksdagen har i tillägsbudget 2 för budgetåret 2002 bemyndigat regeringen att iklåda staten ekonomisk förpliktelse till förmån för Fysikhuset Stockholm KB intill ett belopp av 1 700 000 000 kronor där åtagandet får ha en löptid längst till och med den 1 december 2025 (prop. 2002/03:1, bet. 2002/03:FiU11, rskr. 2002/03:31).

Regeringen bemyndigades också att få använda detta anslag och anslaget 2:18 *Kungl. Tekniska högskolan: Forskning och utbildning på forskarnivå* för att täcka kostnaden för den finansiella risken och övriga kostnader för den ekonomiska förpliktelsen.

Regeringen har uppdragit åt Riksgäldskontoret att utfärda en garanti för Fysikhuset Stockholm KB (dnr. U2006/4616/UH). Riksgäldskontoret har i en skrivelse anfört att en garanti är onödig och saknar funktion och skulle skapa en osäkerhet som staten bör undvika (dnr. U2008/02691/UH). Regeringen instämmer i Riksgäldskontorets bedömning att en statlig garanti inte behöver utfärdas till förmån för Fysikhuset Stockholm KB. Därmed är det inte

aktuellt att använda de berörda anslagen till att betala avgifter till Riksgäldskontoret.

Resursfördelning

Anslaget föreslås öka med 5 000 000 kronor till följd av fördelning och omfördelning av anslag till forskning och utbildning på forskarnivå (se avsnitt 9.6.2).

Anslaget föreslås minska med 3 867 000 kronor med anledning av den minskning som görs av anslag som PLO-uppräknas.

Tabell 10.78 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 2:10 Stockholms universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tusental kronor

	2016	2017	2018	2019
Anvisat 2015¹	1 530 801	1 530 801	1 530 801	1 530 801
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	24 648	37 465	57 038	81 020
Beslut	1 143	1 205	1 287	1 307
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt		-1	0	0
Förslag/ beräknat anslag	1 556 592	1 569 470	1 589 126	1 613 128

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FiU10).

Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2015. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2017–2019 är preliminär.

Regeringen föreslår att 1 556 592 000 kronor anvisas under anslaget 2:10 *Stockholms universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå* för 2016. För 2017, 2018 och 2019 beräknas anslaget till 1 569 470 000 kronor, 1 589 126 000 kronor respektive 1 613 128 000 kronor.

10.2.11 2:11 Umeå universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tabell 10.79 Anslagsutveckling 2:11 Umeå universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tusental kronor

År	Slagslag	Belopp	Utgifts- prognos	Resultat
2014	Utfall	1 235 819		0
2015	Anslag	1 251 662 ¹	1 220 550	
2016	Förslag	1 301 247		
2017	Beräknat	1 326 415 ²		
2018	Beräknat	1 358 703 ³		
2019	Beräknat	1 368 629 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 1 315 574 tkr i 2016 års prisnivå.

³ Motsvarar 1 330 987 tkr i 2016 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 1 320 763 tkr i 2016 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för ersättning till universitetet för högskoleutbildning på grundnivå och avancerad nivå samt behörighetsgivande och högskoleintroducerande utbildning.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 10.80 Offentligrättslig verksamhet

Tusental kronor

Offentlig- rättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel (som inte får disponeras)	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2014		873	895	-22
Prognos 2015		950	950	0
Budget 2016		980	980	0

Tabell 10.81 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2014	272 359	261 862	10 497
(varav tjänsteexport)	8 203	8 203	0
Prognos 2015	275 000	275 000	0
(varav tjänsteexport)	8 500	8 500	0
Budget 2016	280 000	280 000	0
(varav tjänsteexport)	9 000	9 000	0

Regeringens överväganden

Umeå universitet har för budgetåret 2014 redovisat helårsstudenter och helårsprestationer motsvarande 39 551 000 kronor mer än vad som kan ersättas inom beslutat takbelopp. Universitetet redovisade vid utgången av budgetåret en överproduktion på 79 182 000 kronor.

Resursfördelning

Anslaget föreslås öka med 14 496 000 kronor med anledning av den utbyggnad av högskolan som inleddes 2015.

Anslaget föreslås öka med 12 040 000 kronor till följd av kvalitetsförstärkningen i form av höjda ersättningsbelopp för utbildningsområdena humaniora, samhällsvetenskap, juridik, teologi samt undervisning och verksamhetsförlagd utbildning.

Anslaget föreslås öka med 7 024 000 kronor med anledning av att medel för utbildning i miljövetenskap som är förlagd i Kiruna överförs från anslaget 2:65 Särskilda medel till universitet och högskolor.

Anslaget föreslås öka med 1 192 000 kronor med anledning av den utbyggnad av tandläkarutbildningen som inleddes 2013.

Anslaget föreslås öka med 1 383 000 kronor för att finansiera utbyggnaden av läkarutbildningen som inleddes 2012.

Anslaget föreslås öka med 1 349 000 för att finansiera utbyggnaden av civil- och högskoleingenjörsutbildningarna som inleddes 2013.

Anslaget föreslås minska med 1 142 000 kronor för att finansiera den utbyggnad av läkar- och tandläkarutbildningen som inleddes 2013.

Anslaget föreslås minska med 2 134 000 kronor till följd av att den tillfälliga satsningen på totalt 4 200 utbildningsplatser avslutas.

Anslaget föreslås minska med 3 118 000 kronor med anledning av den minskning som görs av anslag som PLO-uppräknas.

Anslaget beräknas öka 2017 med 14 980 000 kronor, med 14 895 000 kronor 2018 och med 1 779 000 kronor 2019 med anledning av den utbyggnad av högskolan som inleddes 2015.

Anslaget beräknas öka 2017 med 1 201 000 kronor, 2018 med 1 217 000 kronor och 2019 med 617 000 kronor för att finansiera utbyggnaden av tandläkarutbildningen som inleddes 2013.

Anslaget beräknas öka 2017 med 1 395 000 kronor för att finansiera utbyggnaden av läkarutbildningen som inleddes 2012.

Anslaget beräknas öka 2017 med 1 283 000 kronor och 2018 med ytterligare 506 000 kronor för att finansiera utbyggnaden av civil- och högskoleingenjörsutbildningarna som inleddes 2013.

Anslaget beräknas minska 2017 med 4 459 000 kronor, 2018 med 935 000 kronor och 2019 med ytterligare 515 000 kronor för att finansiera den utbyggnad av läkar- och tandläkarutbildningen som inleddes 2013.

Anslaget beräknas minska 2019 med 12 476 000 kronor till följd av att kvalitetsförstärkningen i form av höjda ersättningsbelopp för utbildningsområdena humaniora, samhällsvetenskap, juridik, teologi samt undervisning och verksamhetsförlagd utbildning upphör.

Tabell 10.82 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 2:11 Umeå universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

	2016	2017	2018	2019
Anvisat 2015¹	1 250 031	1 250 031	1 250 031	1 250 031
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	20 127	30 594	46 576	66 159
Beslut	22 633	39 127	55 067	45 202
Överföring till/från andra anslag	8 457	6 664	7 029	7 237
Övrigt	-1	0	0	0
Förslag/beräknat anslag	1 301 247	1 326 415	1 358 703	1 368 629

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2015. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2017–2019 är preliminär.

Regeringen föreslår att 1 301 247 000 kronor anvisas under anslaget 2:11 *Umeå universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå* för 2016. För 2017, 2018 och 2019 beräknas anslaget till 1 326 415 000 kronor, 1 358 703 000 kronor respektive 1 368 629 000 kronor.

10.2.12 2:12 Umeå universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tabell 10.83 Anslagsutveckling 2:12 Umeå universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tusental kronor

År	Utfall	1 035 060	Anslags-sparande	0
2014	Utfall	1 035 060	Anslags-sparande	0
2015	Anslag	1 047 109 ¹	Utgifts-prognos	1 047 109
2016	Förslag	1 066 217		
2017	Beräknat	1 074 998 ²		
2018	Beräknat	1 088 398 ³		
2019	Beräknat	1 104 838 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 1 066 212 tkr i 2016 års prisnivå.

³ Motsvarar 1 066 196 tkr i 2016 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 1 066 197 tkr i 2016 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för ersättning till universitetet för forskning och utbildning på forskarnivå.

Regeringens överväganden

Resursfördelning

Anslaget föreslås öka med 5 000 000 kronor till följd av fördelning och omfördelning av anslag till forskning och utbildning på forskarnivå (se avsnitt 9.6.2).

Anslaget föreslås minska med 2 663 000 kronor med anledning av den minskning som görs av anslag som PLO-uppräknas.

Tabell 10.84 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 2:12 Umeå universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tusental kronor

	2016	2017	2018	2019
Anvisat 2015 ¹	1 047 109	1 047 109	1 047 109	1 047 109
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	16 860	25 627	39 015	55 420
Beslut	2 248	2 262	2 275	2 309
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt			-1	0
Förslag/ beräknat anslag	1 066 217	1 074 998	1 088 398	1 104 838

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2015. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2017–2019 är preliminär.

Regeringen föreslår att 1 066 217 000 kronor anvisas under anslaget 2:12 *Umeå universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå* för 2016. För 2017, 2018 och 2019 beräknas anslaget till 1 074 998 000 kronor, 1 088 398 000 kronor respektive 1 104 838 000 kronor.

10.2.13 2:13 Linköpings universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tabell 10.85 Anslagsutveckling 2:13 Linköpings universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tusental kronor

År	Utfall	1 353 523	Anslags-sparande	0
2014	Utfall	1 353 523	Anslags-sparande	0
2015	Anslag	1 379 461 ¹	Utgifts-prognos	1 345 172
2016	Förslag	1 435 423		
2017	Beräknat	1 472 088 ²		
2018	Beräknat	1 511 207 ³		
2019	Beräknat	1 525 444 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 1 460 057 tkr i 2016 års prisnivå.

³ Motsvarar 1 480 381 tkr i 2016 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 1 472 093 tkr i 2016 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för ersättning till universitetet för högskoleutbildning på grundnivå och avancerad nivå samt

behörighetsgivande och högskoleintroducerande utbildning.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 10.86 Offentligrättslig verksamhet

Tusental kronor

Offentlig- rättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel (som inte får disponeras)	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2014		1 424	1 499	-75
Prognos 2015		1 400	1 400	0
Budget 2016		1 400	1 400	0

Tabell 10.87 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2014	67 587	64 798	2 728
(varav tjänsteexport)	3 720	3 720	0
Prognos 2015	70 000	70 000	0
(varav tjänsteexport)	4 000	4 000	0
Budget 2016	72 000	72 000	0
(varav tjänsteexport)	4 000	4 000	0

Regeringens överväganden

Linköpings universitet har för budgetåret 2014 redovisat helårsstudenter och helårsprestationer motsvarande 35 376 000 kronor mer än vad som kan ersättas inom beslutat takbelopp. Universitetet redovisade vid utgången av budgetåret en överproduktion på 35 697 000 kronor.

Resursfördelning

Anslaget föreslås öka med 9 490 000 kronor med anledning av den utbyggnad av högskolan som inleddes 2015.

Anslaget föreslås öka med 12 042 000 kronor till följd av kvalitetsförstärkningen i form av höjda ersättningsbelopp för utbildningsområdena humaniora, samhällsvetenskap, juridik, teologi samt undervisning och verksamhetsförlagd utbildning.

Anslaget föreslås öka med 5 418 000 kronor med anledning av den utbyggnad av läkarutbildningen som inleddes 2013.

Anslaget föreslås öka med 830 000 kronor för att finansiera utbyggnaden av läkarutbildningen som inleddes 2012.

Anslaget föreslås öka med 2 366 000 kronor för att finansiera utbyggnaden av civilingenjörsutbildningen som inleddes 2012.

Anslaget föreslås öka med 3 172 000 kronor för att finansiera utbyggnaden av civil- och högskoleingenjörsutbildningarna som inleddes 2013.

Anslaget föreslås öka med 1 367 000 till följd av en omfördelning av platser mellan lärar- och förskollärarytbildningarna.

Anslaget föreslås minska med 3 485 000 kronor med anledning av den minskning som görs av anslag som PLO-uppräknas.

Anslaget beräknas öka 2017 med 13 747 000 kronor, med 13 660 000 kronor 2018 och med 1 082 000 kronor 2019 med anledning av den utbyggnad av högskolan som inleddes 2015.

Anslaget beräknas öka 2017 med 3 588 000 kronor och 2018 med ytterligare 1 520 000 kronor för att finansiera utbyggnaden av civil- och högskoleingenjörsutbildningarna som inleddes 2013.

Anslaget beräknas öka 2017 med 5 463 000 kronor, 2018 med 5 531 000 kronor och 2019 med ytterligare 2 807 000 kronor för att finansiera utbyggnaden av läkarutbildningen som inleddes 2013.

Anslaget beräknas öka 2017 med 836 000 kronor för att finansiera utbyggnaden av läkarutbildningen som inleddes 2012.

Anslaget beräknas öka 2017 med 1 192 000 kronor för att finansiera utbyggnaden av civilingenjörsutbildningen som inleddes 2012.

Anslaget beräknas minska 2019 med 12 478 000 kronor till följd av att kvalitetsförstärkningen i form av höjda ersättningsbelopp för utbildningsområdena humaniora, samhällsvetenskap, juridik, teologi samt undervisning och verksamhetsförlagd utbildning upphör.

Tabell 10.88 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 2:13 Linköpings universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tusental kronor

	2016	2017	2018	2019
Anvisat 2015¹	1 381 971	1 381 971	1 381 971	1 381 971
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	22 252	33 824	51 492	73 144
Beslut	21 219	38 739	54 439	43 866
Överföring till/från andra anslag	9 981	17 554	23 304	26 463
Övrigt				
Förslag/ beräknat anslag	1 435 423	1 472 088	1 511 207	1 525 444

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2015. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2017–2019 är preliminär.

Regeringen föreslår att 1 435 423 000 kronor anvisas under anslaget 2:13 *Linköpings universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå* för 2016. För 2017, 2018 och 2019 beräknas anslaget till 1 472 088 000 kronor, 1 511 207 000 kronor respektive 1 525 444 000 kronor.

10.2.14 2:14 Linköpings universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tabell 10.89 Anslagsutveckling 2:14 Linköpings universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tusental kronor

2014	Utfall	800 342	Anslags- sparande	0
2015	Anslag	806 309 ¹	Utgifts- prognos	806 309
2016	Förslag	825 464		
2017	Beräknat	832 290 ²		
2018	Beräknat	842 708 ³		
2019	Beräknat	855 435 ⁴		

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 825 488 tkr i 2016 års prisnivå.

³ Motsvarar 825 518 tkr i 2016 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 825 517 tkr i 2016 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för ersättning till universitetet för forskning och utbildning på forskarnivå.

Regeringens överväganden

Resursfördelning

Anslaget föreslås öka med 8 208 000 kronor till följd av fördelning och omfördelning av anslag till forskning och utbildning på forskarnivå (se avsnitt 9.6.2).

Anslaget föreslås minska med 2 036 000 kronor med anledning av den minskning som görs av anslag som PLO-uppräknas.

Tabell 10.90 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 2:14 Linköpings universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tusental kronor

	2016	2017	2018	2019
Anvisat 2015 ¹	806 309	806 309	806 309	806 309
Förändring till följd av:				
Pris- och löne- omräkning ²	12 983	19 734	30 044	42 675
Beslut	6 172	6 248	6 355	6 451
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt		-1	0	0
Förslag/ beräknat anslag	825 464	832 290	842 708	855 435

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2015. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2017–2019 är preliminär.

Regeringen föreslår att 825 464 000 kronor anvisas under anslaget 2:14 *Linköpings universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå* för 2016. För 2017, 2018 och 2019 beräknas anslaget till 832 290 000 kronor, 842 708 000 kronor respektive 855 435 000 kronor.

10.2.15 2:15 Karolinska institutet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tabell 10.91 Anslagsutveckling 2:15 Karolinska institutet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tusental kronor

År	Slagslag	Belopp	Utgifts- prognos	Resultat
2014	Utfall	637 784	Anslags- sparande	0
2015	Anslag	651 483 ¹	Utgifts- prognos	635 289
2016	Förslag	673 580		
2017	Beräknat	692 665 ²		
2018	Beräknat	703 035 ³		
2019	Beräknat	714 269 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 687 004 tkr i 2016 års prisnivå.

³ Motsvarar 688 694 tkr i 2016 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 689 288 tkr i 2016 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för ersättning till universitetet för högskoleutbildning på grundnivå och avancerad nivå samt behörighetsgivande och högskoleintroducerande utbildning.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 10.92 Offentligrättslig verksamhet

Tusental kronor

Offentlig- rättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel (som inte får disponeras)	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2014	2 306		2 267	39
Prognos 2015	2 400		2 400	0
Budget 2016	2 500		2 500	0

Tabell 10.93 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2014	327 079	325 501	1 578
(varav tjänsteexport)	83 887	83 887	0
Prognos 2015	322 000	332 000	0
(varav tjänsteexport)	85 100	85 100	0
Budget 2016	340 000	340 000	0
(varav tjänsteexport)	87 000	87 000	0

Regeringens överväganden

Karolinska institutet har för budgetåret 2014 redovisat helårsstudenter och helårsprestationer motsvarande 28 099 000 kronor mer än vad som kan ersättas inom beslutat takbelopp. Universitetet redovisade vid utgången av budgetåret en överproduktion på 11 972 000 kronor.

Resursfördelning

Anslaget föreslås öka med 15 059 000 kronor med anledning av den utbyggnad av högskolan som inleddes 2015.

Anslaget föreslås öka med 618 000 kronor till följd av kvalitetsförstärkningen i form av höjda ersättningsbelopp för utbildningsområdena humaniora, samhällsvetenskap, juridik, teologi samt undervisning och verksamhetsförlagd utbildning.

Anslaget föreslås öka med 8 600 000 kronor med anledning av den satsning på hälso- och sjukvårdsutbildningar i Stockholmsområdet som presenterades i budgetpropositionen för 2014.

Anslaget föreslås öka med 497 000 kronor med anledning av den utbyggnad av tandläkarutbildningen som inleddes 2013.

Anslaget föreslås öka med 830 000 kronor för att finansiera utbyggnaden av läkarutbildningen som inleddes 2012.

Anslaget föreslås minska med 3 070 000 kronor med anledning av att Karolinska institutet, som ansvarat för sjuksköterskeutbildning på Gotland, kommit in med en begäran om att anslagsmedel för denna utbildning överförs till Uppsala universitet.

Anslaget föreslås minska med 1 638 000 kronor med anledning av den minskning som görs av anslag som PLO-uppräknas.

Anslaget beräknas öka 2017 med 3 104 000 kronor, med 1 193 000 kronor 2018 och med 998 000 kronor 2019 med anledning av den utbyggnad av högskolan som inleddes 2015.

Anslaget beräknas öka 2017 med ytterligare 11 430 000 kronor med anledning av den satsning på hälso- och sjukvårdsutbildningar i Stockholmsområdet som presenterades i budgetpropositionen för 2014.

Anslaget beräknas öka 2017 med 501 000 kronor, 2018 med 506 000 kronor och 2019 med ytterligare 257 000 kronor med anledning av den utbyggnad av tandläkarutbildningen som inleddes 2013.

Anslaget beräknas öka 2017 med 836 000 kronor för att finansiera utbyggnaden av läkarutbildningen som inleddes 2012.

Anslaget beräknas minska 2017 med 2 323 000 kronor med anledning av att Karolinska institutet, som ansvarat för sjuksköterskeutbildning på Gotland, kommit in med en begäran om att anslagsmedel för denna utbildning överförs till Uppsala universitet.

Anslaget beräknas minska 2019 med 640 000 kronor till följd av att kvalitetsförstärkningen i form av höjda ersättningsbelopp för utbildningsområdena humaniora, samhällsvetenskap, juridik, teologi samt undervisning och verksamhetsförlagd utbildning upphör.

Tabell 10.94 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 2:15 Karolinska institutet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tusental kronor				
	2016	2017	2018	2019
Anvisat 2015¹	642 341	642 341	642 341	642 341
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	10 343	15 721	23 934	33 997
Beslut	22 639	37 347	39 033	39 980
Överföring till/från andra anslag	-1 743	-2 743	-2 272	-2 049
Övrigt			-1	0
Förslag/beräknat anslag	673 580	692 665	703 035	714 269

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2015. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2017–2019 är preliminär.

Regeringen föreslår att 673 580 000 kronor anvisas under anslaget 2:15 *Karolinska institutet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå* för 2016. För 2017, 2018 och 2019 beräknas anslaget till 622 665 000 kronor, 703 035 000 kronor respektive 714 269 000 kronor.

10.2.16 2:16 Karolinska institutet: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tabell 10.95 Anslagsutveckling 2:16 Karolinska institutet: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tusental kronor				
2014	Utfall	1 460 085	Anslags-sparande	0
2015	Anslag	1 457 867 ¹	Utgifts-prognos	1 457 867
2016	Förslag	1 483 297		
2017	Beräknat	1 495 670 ²		
2018	Beräknat	1 514 557 ³		
2019	Beräknat	1 537 432 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 1 483 446 tkr i 2016 års prisnivå.

³ Motsvarar 1 483 662 tkr i 2016 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 1 483 662 tkr i 2016 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för ersättning till universitetet för forskning och utbildning på forskarnivå.

Bemyndigande att bli delägare i ett icke vinstdrivande bolag

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att besluta om delägarskap i Infrafrontier GmbH och att under 2016–2019 besluta om ett årligt kapitaltillskott på högst 250 000 kronor per år.

Skälen för regeringens förslag: Projektet Infrafrontier är startat av EU som ett av flera led i att realisera en europeisk strategi för forskningens infrastruktur. Infrafrontier deltar i arbetet med att skapa det första kompletta genfunktionsbiblioteket för däggdjur. Infrafrontier GmbH är ett icke vinstdrivande bolag med säte i Tyskland och har bildats i syfte att skapa en permanent organisation för projektet. Karolinska institutet är redan med i projektet sedan fem år men inte delägare i bolaget. För att säkerställa Karolinska institutets och det svenska forskarsamhällets fortsatta deltagande i arbetet bör regeringen bemyndigas att besluta om delägarskap och om årliga kapitaltillskott om högst 250 000 kronor.

Regeringens överväganden

Resursfördelning

Anslaget föreslås öka med 5 487 000 kronor till följd av fördelning och omfördelning av anslag till forskning och utbildning på forskarnivå (se avsnitt 9.6.2).

Anslaget föreslås minska med 3 714 000 kronor med anledning av den minskning som görs av anslag som PLO-uppräknas.

Tabell 10.96 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 2:16 Karolinska institutet: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tusental kronor				
	2016	2017	2018	2019
Anvisat 2015¹	1 457 867	1 457 867	1 457 867	1 457 867
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	23 473	35 679	54 319	77 159
Beslut	1 957	2 125	2 371	2 406
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt		-1	0	0
Förslag/beräknat anslag	1 483 297	1 495 670	1 514 557	1 537 432

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2015. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2017–2019 är preliminär.

Regeringen föreslår att 1 483 297 000 kronor anvisas under anslaget 2:14 *Karolinska institutet: Forskning och utbildning på forskarnivå* för 2016. För 2017, 2018 och 2019 beräknas anslaget till 1 495 670 000 kronor, 1 514 557 000 kronor respektive 1 537 432 000 kronor.

10.2.17 2:17 Kungl. Tekniska högskolan: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tabell 10.97 Anslagsutveckling 2:17 Kungl. Tekniska högskolan: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tusental kronor				
År	Slagslag	Belopp	År	Slagslag
2014	Utfall	1 057 794		Anslags-sparande 2 952
2015	Anslag	1 059 612 ¹		Utgifts-prognos 1 036 152
2016	Förslag	1 048 011		
2017	Beräknat	1 075 647 ²		
2018	Beräknat	1 133 465 ³		
2019	Beräknat	1 149 222 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 1 066 856 tkr i 2016 års prisnivå.

³ Motsvarar 1 110 344 tkr i 2016 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 1 109 029 tkr i 2016 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för ersättning till universitetet för högskoleutbildning på

grundnivå och avancerad nivå samt behörighetsgivande och högskoleintroducerande utbildning.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 10.98 Offentligrättslig verksamhet

Tusental kronor

Offentlig- rättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel (som inte får disponeras)	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2014		21	21	0
Prognos 2015		45	45	0
Budget 2016		45	45	0

Tabell 10.99 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2014	127 538	134 198	-6 660
(varav tjänsteexport)	20 952	20 952	0
Prognos 2015	150 000	150 000	0
(varav tjänsteexport)	22 000	22 000	0
Budget 2016	160 000	160 000	0
(varav tjänsteexport)	22 000	22 000	0

Regeringens överväganden

Kungl. Tekniska högskolan har för budgetåret 2014 redovisat helårsstudenter och helårsprestationer motsvarande 11 321 000 kronor mer än vad som kan ersättas inom beslutat takbelopp. Universitetet redovisade vid utgången av budgetåret ett anslagssparande på 2 952 000 kronor.

Resursfördelning

Anslaget föreslås öka med 5 118 000 kronor med anledning av den utbyggnad av högskolan som inleddes 2015.

Anslaget föreslås öka med 1 072 000 kronor till av följd kvalitetsförstärkningen i form av höjda ersättningsbelopp för utbildningsområdena humaniora, samhällsvetenskap, juridik, teologi samt undervisning och verksamhetsförlagd utbildning.

Anslaget föreslås öka med 4 540 000 kronor för att finansiera utbyggnaden av civil- och högskoleingenjörsutbildningarna som inleddes 2013.

Anslaget föreslås öka med 14 192 000 kronor för att finansiera utbyggnaden av civilingenjörsutbildningen som inleddes 2012.

Anslaget föreslås minska med 45 318 000 kronor till följd av att den tillfälliga satsningen på totalt 4 200 utbildningsplatser under 2013–2015 upphör.

Anslaget föreslås minska med 560 000 kronor för att finansiera utbyggnaden av läkar- och tandläkarutbildningen som inleddes 2013.

Anslaget föreslås minska med 2 565 000 kronor med anledning av den minskning som görs av anslag som PLO-uppräknas.

Anslaget beräknas öka 2017 med 8 712 000 kronor och 2018 med 42 534 000 kronor med anledning av den utbyggnad av högskolan som inleddes 2015.

Anslaget beräknas öka 2017 med 5 317 000 kronor och 2018 med ytterligare 2 280 000 kronor för att finansiera utbyggnaden av civil- och högskoleingenjörsutbildningarna som inleddes 2013.

Anslaget beräknas öka 2017 med 7 155 000 kronor för att finansiera utbyggnaden av civilingenjörsutbildningen som inleddes 2012.

Anslaget beräknas minska 2017 med 2 184 000 kronor, 2018 med 459 000 kronor och 2019 med 251 000 kronor för att finansiera utbyggnaden av läkar- och tandläkarutbildningen som inleddes 2013.

Tabell 10.100 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 2:17 Kungl. Tekniska högskolan: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tusental kronor

	2016	2017	2018	2019
Anvisat 2015¹	1 054 552	1 054 552	1 054 552	1 054 552
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	16 979	25 809	39 292	55 813
Beslut	-37 153	-23 430	21 130	20 339
Överföring till/från andra anslag	13 632	18 715	18 490	18 518
Övrigt	1	1	1	0
Förslag/beräknat anslag	1 048 011	1 075 647	1 133 465	1 149 222

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2015. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2017–2019 är preliminär.

Regeringen föreslår att 1 048 011 000 kronor anvisas under anslaget 2:17 *Kungl. Tekniska*

högskolan: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå för 2016. För 2017, 2018 och 2019 beräknas anslaget till 1 075 647 000 kronor, 1 133 465 000 kronor respektive 1 149 222 000 kronor.

10.2.18 2:18 Kungl. Tekniska högskolan: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tabell 10.101 Anslagsutveckling 2:18 Kungl. Tekniska högskolan: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tusental kronor

År	Utfall	1 370 646	Anslags-sparande	0
2015	Anslag	1 387 553 ¹	Utgifts-prognos	1 387 553
2016	Förslag	1 477 070		
2017	Beräknat	1 489 341 ²		
2018	Beräknat	1 508 007 ³		
2019	Beräknat	1 530 784 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 1 477 169 tkr i 2016 års prisnivå.

³ Motsvarar 1 477 246 tkr i 2016 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 1 477 246 tkr i 2016 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för ersättning till universitetet för forskning och utbildning på forskarnivå.

Regeringens överväganden

Riksdagen har i tilläggsbudget 2 för budgetåret 2002 bemyndigat regeringen att ikläda staten ekonomisk förpliktelse till förmån för Fysikhuset Stockholm KB intill ett belopp av 1 700 000 000 kronor där åtagandet får ha en löptid längst till och med den 1 december 2025 (prop. 2002/03:1, bet. 2002/03:FiU11, rskr. 2002/03:31).

Regeringen bemyndigades också att få använda detta anslag och anslaget 2:10 *Stockholms universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå* för att täcka kostnaden för den finansiella risken och övriga kostnader för den ekonomiska förpliktelsen.

Regeringen har uppdragit åt Riksgäldskontoret att utfärda en garanti för Fysikhuset Stockholm KB (dnr. U2006/4616/UH). Riksgäldskontoret har i en

skrivelse anfört att en garanti är onödig och saknar funktion och skulle skapa en osäkerhet som staten bör undvika (dnr. U2008/02691/UH). Regeringen instämmer i Riksgäldskontorets bedömning att en statlig garanti inte behöver utfärdas till förmån för Fysikhuset Stockholm KB. Därmed är det inte aktuellt att använda de berörda anslagen till att betala avgifter till Riksgäldskontoret.

Resursfördelning

Anslaget förslås öka 2016 med 60 000 000 kronor med anledning av den satsning på Nationellt centrum för livsvetenskap (SciLifeLab) och läkemedelsutveckling som presenterades i propositionen *Forskning och innovation* (prop. 2012/13:30).

Anslaget föreslås öka med 5 948 000 kronor till följd av fördelning och omfördelning av anslag till forskning och utbildning på forskarnivå (se avsnitt 9.6.2).

Anslaget föreslås minska med 3 690 000 kronor med anledning av den minskning som görs av anslag som PLO-uppräknas.

Tabell 10.102 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 2:18 Kungl. Tekniska högskolan: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tusental kronor

	2016	2017	2018	2019
Anvisat 2015¹	1 387 553	1 387 553	1 387 553	1 387 553
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	22 341	33 959	51 699	73 438
Beslut	67 176	67 828	68 754	69 792
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt		1	1	0
Förslag/ beräknat anslag	1 477 070	1 489 341	1 508 007	1 530 784

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2015. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2017–2019 är preliminär.

Regeringen föreslår att 1 477 070 000 kronor anvisas under anslaget 2:18 *Kungl. Tekniska högskolan: Forskning och utbildning på forskarnivå* för 2016. För 2017, 2018 och 2019 beräknas anslaget till 1 489 341 000 kronor, 1 508 007 000 kronor respektive 1 530 784 000 kronor.

10.2.19 2:19 Luleå tekniska universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tabell 1.103 Anslagsutveckling 2:19 Luleå tekniska universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tusental kronor

År	Utfall	628 812	Anslags- sparande	0
2015	Anslag	629 555 ¹	Utgifts- prognos	613 906
2016	Förslag	634 937		
2017	Beräknat	638 730 ²		
2018	Beräknat	653 185 ³		
2019	Beräknat	659 712 ⁴		

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 633 510 tkr i 2016 års prinsnivå.

³ Motsvarar 639 861 tkr i 2016 års prinsnivå.

⁴ Motsvarar 636 639 tkr i 2016 års prinsnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för ersättning till universitetet för högskoleutbildning på grundnivå och avancerad nivå samt behörighetsgivande och högskoleintroducerande utbildning.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 10.104 Offentligrättslig verksamhet

Tusental kronor

Offentlig- rättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel (som inte får disponeras)	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2014	500	500	600	-100
Prognos 2015	500	500	600	-100
Budget 2016	500	500	600	-100

Tabell 10.105 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2014	114 000	114 000	0
(varav tjänsteexport)	2 000	2 000	0
Prognos 2015	112 000	112 000	0
(varav tjänsteexport)	2 000	2 000	0
Budget 2016	119 000	119 000	0
(varav tjänsteexport)	2 000	2 000	0

Regeringens överväganden

Luleå tekniska universitet har för budgetåret 2014 redovisat helårsstudenter och helårsprestationer motsvarande 14 260 000 kronor mer än vad som kan ersättas inom beslutat takbelopp. Universitetet redovisade vid utgången av budgetåret en överproduktion på 11 554 000 kronor.

Resursfördelning

Anslaget föreslås öka med 14 785 000 kronor med anledning av den utbyggnad av högskolan som inleddes 2015.

Anslaget föreslås öka med 4 300 000 kronor till följd av kvalitetsförstärkningen i form av höjda ersättningsbelopp för utbildningsområdena humaniora, samhällsvetenskap, juridik, teologi samt undervisning och verksamhetsförlagd utbildning.

Anslaget föreslås minska med 10 650 000 kronor med anledning av att den tillfälliga satsningen på totalt 4 200 utbildningsplatser under 2013–2015 upphör.

Anslaget föreslås öka med 218 000 kronor för att finansiera utbyggnaden av civil- och högskoleingenjörsutbildningarna som inleddes 2013.

Anslaget föreslås minska med 3 946 000 kronor för att finansiera den utbyggnad av läkar- och tandläkarutbildningen som inleddes 2013.

Anslaget föreslås minska med 1 793 000 kronor för att finansiera utbyggnaden av vård- och ingenjörsutbildningar som inleddes 2012.

Anslaget föreslås minska med 1 503 000 kronor med anledning av den minskning som görs av anslag som PLO-uppräknas.

Anslaget beräknas öka 2017 med 11 464 000 kronor, med 7 923 000 kronor 2018 och med 1 924 000 kronor 2019 med anledning av den utbyggnad av högskolan som inleddes 2015.

Anslaget beräknas minska 2017 med 7 003 000 kronor, 2018 med 1 469 000 kronor och 2019 med ytterligare 806 000 kronor för att finansiera den utbyggnad av läkar- och tandläkarutbildningen som inleddes 2013.

Anslaget beräknas minska 2017 med 5 965 000 kronor för att finansiera utbyggnaden av vård- och ingenjörsutbildningar som inleddes 2012.

Anslaget beräknas minska 2019 med 4 456 000 kronor till följd av att kvalitetsförstärkningen i form av höjda ersättningsbelopp för

utbildningsområdena humaniora, samhällsvetenskap, juridik, teologi samt undervisning och verksamhetsförlagd utbildning upphör.

Tabell 10.106 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 2:19 Luleå tekniska universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tusental kronor

	2016	2017	2018	2019
Anvisat 2015¹	623 487	623 487	623 487	623 487
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	10 039	15 259	23 231	32 999
Beslut	7 150	18 737	26 924	24 798
Överföring till/från andra anslag	-5 739	-18 754	-20 457	-21 572
Övrigt		1	1	0
Förslag/beräknat anslag	634 937	638 730	653 185	659 712

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2015. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2017–2019 är preliminär.

Regeringen föreslår att 634 937 000 kronor anvisas under anslaget 2:19 *Luleå tekniska universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå* för 2016. För 2017, 2018 och 2019 beräknas anslaget till 638 730 000 kronor, 653 185 000 kronor respektive 659 712 000 kronor.

10.2.20 2:20 Luleå tekniska universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tabell 10.107 Anslagsutveckling 2:20 Luleå tekniska universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tusental kronor

2014	Utfall	352 795	Anslags-sparande	0
2015	Anslag	353 826 ¹	Utgifts-prognos	353 826
2016	Förslag	363 673		
2017	Beräknat	366 695 ²		
2018	Beräknat	371 303 ³		
2019	Beräknat	376 911 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 363 698 tkr i 2016 års prisnivå.

³ Motsvarar 363 729 tkr i 2016 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 363 729 tkr i 2016 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för ersättning till universitetet för forskning och utbildning på forskarnivå.

Regeringens överväganden

Resursfördelning

Anslaget föreslås öka med 5 000 000 kronor till följd av fördelning och omfördelning av anslag till forskning och utbildning på forskarnivå (se avsnitt 9.6.2).

Anslaget föreslås minska med 897 000 kronor med anledning av den minskning som görs av anslag som PLO-uppräknas.

Tabell 10.108 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 2:20 Luleå tekniska universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tusental kronor

	2016	2017	2018	2019
Anvisat 2015¹	353 826	353 826	353 826	353 826
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	5 697	8 660	13 183	18 726
Beslut	4 151	4 209	4 294	4 359
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt	-1	0	0	0
Förslag/beräknat anslag	363 673	366 695	371 303	376 911

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2015. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2017–2019 är preliminär.

Regeringen föreslår att 363 673 000 kronor anvisas under anslaget 2:20 *Luleå tekniska universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå* för 2016. För 2017, 2018 och 2019 beräknas anslaget till 366 695 000 kronor, 371 303 000 kronor respektive 376 911 000 kronor.

10.2.21 2:21 Karlstads universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tabell 10.109 Anslagsutveckling 2:21 Karlstads universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags- sparande	0
2014	Utfall	580 991	0
2015	Anslag	595 671 ¹	Utgifts- prognos 580 865
2016	Förslag	614 236	
2017	Beräknat	629 815 ²	
2018	Beräknat	645 325 ³	
2019	Beräknat	647 085 ⁴	

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 624 668 tkr i 2016 års prisnivå.

³ Motsvarar 632 161 tkr i 2016 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 624 454 tkr i 2016 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för ersättning till universitetet för högskoleutbildning på grundnivå och avancerad nivå samt behörighetsgivande och högskoleintroducerande utbildning.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 10.110 Offentligrättslig verksamhet

Tusental kronor

Offentlig- rättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel (som inte får disponeras)	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2014		738	1 089	-351
Prognos 2015		800	860	-60
Budget 2016		800	860	-60

Tabell 10.111 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2014	67 298	67 679	-381
(varav tjänsteexport)	2 295	2 295	0
Prognos 2015	59 200	59 200	0
(varav tjänsteexport)	1 000	1 000	0
Budget 2016	62 200	62 200	0
(varav tjänsteexport)	1 000	1 000	0

Regeringens överväganden

Karlstads universitet har för budgetåret 2014 redovisat helårsstudenter och helårsprestationer motsvarande 15 338 000 kronor mer än vad som kan ersättas inom beslutat takbelopp. Tillsammans med tidigare sparad överproduktion överstiger värdet av årets överproduktion vad som är möjligt att spara till nästa budgetår och 14 751 000 kronor har därmed dragits in. Universitetet redovisade vid utgången av budgetåret en överproduktion på 58 099 000 kronor.

Resursfördelning

Anslaget föreslås öka med 9 312 000 kronor med anledning av den utbyggnad av högskolan som inleddes 2015.

Anslaget föreslås öka med 8 946 000 kronor till följd av kvalitetsförstärkningen i form av höjda ersättningsbelopp för utbildningsområdena humaniora, samhällsvetenskap, juridik, teologi samt undervisning och verksamhetsförlagd utbildning.

Anslaget föreslås öka med 893 000 kronor för att finansiera utbyggnaden av civil- och högskoleingenjörsutbildningarna som inleddes 2013.

Anslaget föreslås minska med 8 942 000 kronor med anledning av att den tillfälliga satsningen på totalt 4 200 utbildningsplatser under 2013–2015 upphör.

Anslaget föreslås minska med 1 409 000 kronor för att finansiera utbyggnaden av vård- och ingenjörsutbildningar som inleddes 2012.

Anslaget föreslås minska med 1 437 000 kronor med anledning av den minskning som görs av anslag som PLO-uppräknas.

Anslaget beräknas öka 2017 med 10 982 000 kronor, med 7 375 000 kronor 2018 och med

1 283 000 kronor 2019 med anledning av den utbyggnad av högskolan som inleddes 2015.

Anslaget beräknas öka 2017 med 706 000 kronor och 2018 med ytterligare 253 000 kronor för att finansiera utbyggnaden av civil- och högskoleingenjörsutbildningarna som inleddes 2013.

Anslaget beräknas minska 2017 med 1 192 000 kronor för att finansiera utbyggnaden av vård- och ingenjörsutbildningar som inleddes 2012.

Anslaget beräknas minska 2019 med 9 270 000 kronor till följd av att kvalitetsförstärkningen i form av höjda ersättningsbelopp för utbildningsområdena humaniora, samhällsvetenskap, juridik, teologi samt undervisning och verksamhetsförslag utbildning upphör.

Tabell 10.112 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 2:21 Karlstads universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tusental kronor

	2016	2017	2018	2019
Anvisat 2015¹	597 276	597 276	597 276	597 276
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	9 617	14 618	22 254	31 611
Beslut	8 772	20 553	28 461	20 904
Överföring till/från andra anslag	-1 429	-2 633	-2 666	-2 706
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	614 236	629 815	645 325	647 085

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FiU10).

Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2015. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2017–2019 är preliminär.

Regeringen föreslår att 614 236 000 kronor anvisas under anslaget 2:21 *Karlstads universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå* för 2016. För 2017, 2018 och 2019 beräknas anslaget till 629 815 000 kronor, 645 325 000 kronor respektive 647 085 000 kronor.

10.2.22 2:22 Karlstads universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tabell 10.113 Anslagsutveckling 2:22 Karlstads universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tusental kronor

2014	Utfall	201 005	Anslags-sparande	0
2015	Anslag	204 616 ¹	Utgifts-prognos	204 616
2016	Förslag	223 706		
2017	Beräknat	225 539 ²		
2018	Beräknat	228 336 ³		
2019	Beräknat	231 785 ⁴		

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 223 696 tkr i 2016 års prisnivå.

³ Motsvarar 223 678 tkr i 2016 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 223 679 tkr i 2016 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för ersättning till universitetet för forskning och utbildning på forskarnivå.

Regeringens överväganden

Resursfördelning

Anslaget föreslås öka med 16 354 000 000 kronor till följd av fördelning och omfördelning av anslag till forskning och utbildning på forskarnivå (se avsnitt 9.6.2).

Anslaget föreslås minska med 511 000 kronor med anledning av den minskning som görs av anslag som PLO-uppräknas.

Tabell 10.114 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 2:22 Karlstads universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tusental kronor

	2016	2017	2018	2019
Anvisat 2015¹	204 616	204 616	204 616	204 616
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	3 295	5 008	7 624	10 830
Beslut	15 796	15 915	16 096	16 339
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt	-1	0	0	0
Förslag/ beräknat anslag	223 706	225 539	228 336	231 785

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2015. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2017–2019 är preliminär.

Regeringen föreslår att 223 706 000 kronor anvisas under anslaget 2:22 *Karlstads universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå* för 2016. För 2017, 2018 och 2019 beräknas anslaget till 225 539 000 kronor, 228 336 000 kronor respektive 231 785 000 kronor.

10.2.23 2:23 Linnéuniversitetet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tabell 10.115 Anslagsutveckling 2:23 Linnéuniversitetet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tusental kronor

2014	Utfall	976 138	Anslags- sparande	0
2015	Anslag	993 258 ¹	Utgifts- prognos	968 569
2016	Förslag	1 012 220		
2017	Beräknat	1 020 535 ²		
2018	Beräknat	1 037 043 ³		
2019	Beräknat	1 037 338 ⁴		

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 1 012 194 tkr i 2016 års prisliv.

³ Motsvarar 1 015 889 tkr i 2016 års prisliv.

⁴ Motsvarar 1 001 058 tkr i 2016 års prisliv.

Ändamål

Anslaget får användas för ersättning till universitetet för högskoleutbildning på grundnivå och avancerad nivå samt

behörighetsgivande och högskoleintroducerande utbildning.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 10.116 Offentligrättslig verksamhet

Tusental kronor

Offentlig- rättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel (som inte får disponeras)	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2014		1 184	1 319	-135
Prognos 2015		1 200	1 200	0
Budget 2016		1 200	1 200	0

Tabell 10.117 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2014	159 231	160 161	-930
(varav tjänsteexport)	22 820	22 820	0
Prognos 2015	165 000	165 000	0
(varav tjänsteexport)	23 000	23 000	0
Budget 2016	170 000	170 000	0
(varav tjänsteexport)	25 000	25 000	0

Regeringens överväganden

Linnéuniversitetet har för budgetåret 2014 redovisat helårsstudenter och helårsprestationer motsvarande 1 938 000 kronor mindre än vad som kan ersättas inom beslutat takbelopp. Universitetet redovisade vid utgången av budgetåret en överproduktion på 76 390 000 kronor.

Resursfördelning

Anslaget föreslås öka med 9 209 000 kronor med anledning av den utbyggnad av högskolan som inleddes 2015.

Anslaget föreslås öka med 14 288 000 kronor till följd av kvalitetsförstärkningen i form av höjda ersättningsbelopp för utbildningsområdena humaniora, samhällsvetenskap, juridik, teologi samt undervisning och verksamhetsförlagd utbildning.

Anslaget föreslås öka med 218 000 kronor för att finansiera utbyggnaden av civil- och

högskoleingenjörsutbildningarna som inleddes 2013.

Anslaget föreslås minska med 14 733 000 kronor med anledning av att den tillfälliga satsningen på totalt 4 200 utbildningsplatser under 2013–2015 upphör.

Anslaget föreslås minska med 1 995 000 kronor för att finansiera utbyggnaden av läkar- och tandläkarutbildningen som inleddes 2013.

Anslaget föreslås minska med 1 409 000 kronor för att finansiera utbyggnaden av vård- och ingenjörsutbildningar som inleddes 2012.

Anslaget föreslås minska med 2 415 000 kronor med anledning av den minskning som görs av anslag som PLO-uppräknas.

Anslaget beräknas öka 2017 med 8 897 000 kronor, med 5 359 000 kronor 2018 och med 337 000 kronor 2019 med anledning av den utbyggnad av högskolan som inleddes 2015.

Anslaget beräknas minska 2017 med 1 192 000 kronor för att finansiera utbyggnaden av vård- och ingenjörsutbildningar som inleddes 2012.

Anslaget beräknas minska 2017 med 7 793 000 kronor, 2018 med 1 636 000 kronor och 2019 med ytterligare 897 000 kronor för att finansiera utbyggnaden av läkar- och tandläkarutbildningarna som inleddes 2013.

Tabell 10.118 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 2:23 Linnéuniversitetet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tusental kronor

	2016	2017	2018	2019
Anvisat 2015¹	993 067	993 067	993 067	993 067
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	15 990	24 305	37 002	52 559
Beslut	6 567	15 580	21 181	7 031
Överföring till/från andra anslag	-3 404	-12 417	-14 208	-15 320
Övrigt			1	0
Förslag/ beräknat anslag	1 012 220	1 020 535	1 037 043	1 037 338

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FiU10).

Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2015. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2017–2019 är preliminär.

Regeringen föreslår att 1 012 220 000 kronor anvisas under anslaget 2:23 *Linnéuniversitetet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå* för 2016. För 2017, 2018 och 2019 beräknas anslaget

till 1 020 535 000 kronor, 1 037 043 000 kronor respektive 1 037 338 000 kronor.

10.2.24 2:24 Linnéuniversitetet: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tabell 10.119 Anslagsutveckling 2:24 Linnéuniversitetet: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tusental kronor

2014	Utfall	283 945	Anslags- sparande	0
2015	Anslag	285 795 ¹	Utgifts- prognos	285 795
2016	Förslag	318 453		
2017	Beräknat	321 087 ²		
2018	Beräknat	325 108 ³		
2019	Beräknat	330 019 ⁴		

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 318 463 tkr i 2016 års prisnivå.

³ Motsvarar 318 476 tkr i 2016 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 318 477 tkr i 2016 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för ersättning till universitetet för forskning och utbildning på forskarnivå.

Regeringens överväganden

Resursfördelning

Anslaget föreslås öka med 28 750 000 kronor till följd av fördelning och omfördelning av anslag till forskning och utbildning på forskarnivå (se avsnitt 9.6.2).

Anslaget föreslås minska med 723 000 kronor med anledning av den minskning som görs av anslag som PLO-uppräknas.

Tabell 10.120 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 2:24 Linnéuniversitetet: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tusental kronor

	2016	2017	2018	2019
Anvisat 2015¹	285 795	285 795	285 795	285 795
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	4 602	6 995	10 649	15 127
Beslut	28 056	28 298	28 664	29 097
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt		-1	0	0
Förslag/ beräknat anslag	318 453	321 087	325 108	330 019

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2015. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2017–2019 är preliminär.

Regeringen föreslår att 318 453 000 kronor anvisas under anslaget 2:24 *Linnéuniversitetet: Forskning och utbildning på forskarnivå* för 2016. För 2017, 2018 och 2019 beräknas anslaget till 321 087 000 kronor, 325 108 000 kronor respektive 330 019 000 kronor.

10.2.25 2:25 Örebro universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tabell 10.121 Anslagsutveckling 2:25 Örebro universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tusental kronor

År	Utfall	Utveckling	Anslags- sparande	Utgifts- prognos
2014	Utfall	682 498		0
2015	Anslag	710 552 ¹		692 890
2016	Förslag	748 128		
2017	Beräknat	761 037 ²		
2018	Beräknat	775 312 ³		
2019	Beräknat	778 285 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 754 817 tkr i 2016 års prinsnivå.

³ Motsvarar 759 497 tkr i 2016 års prinsnivå.

⁴ Motsvarar 751 065 tkr i 2016 års prinsnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för ersättning till universitetet för högskoleutbildning på grundnivå och avancerad nivå samt

behörighetsgivande och högskoleintroducerande utbildning.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 10.122 Offentligrättslig verksamhet

Tusental kronor

Offentlig- rättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel (som inte får disponeras)	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2014		831	1 414	-583
Prognos 2015		600	1 100	-500
Budget 2016		600	1 100	-500

Tabell 10.123 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2014	23 057	23 142	-85
(varav tjänsteexport)			
Prognos 2015	22 000	22 000	0
(varav tjänsteexport)			
Budget 2016	22 000	22 000	0
(varav tjänsteexport)			

Regeringens överväganden

Örebro universitet har för budgetåret 2013 redovisat helårsstudenter och helårsprestationer motsvarande 1 484 000 kronor mindre än vad som kan ersättas inom beslutat takbelopp. Universitetet redovisade vid utgången av budgetåret en överproduktion på 7 081 000 kronor.

Resursfördelning

Anslaget föreslås öka med 12 263 000 kronor med anledning av den utbyggnad av högskolan som inleddes 2015.

Anslaget föreslås öka med 8 778 000 kronor till följd av kvalitetsförstärkningen i form av höjda ersättningsbelopp för utbildningsområdena humaniora, samhällsvetenskap, juridik, teologi samt undervisning och verksamhetsförlagd utbildning.

Anslaget föreslås öka med 437 000 kronor för att finansiera utbyggnaden av civil- och

högskoleingenjörsutbildningarna som inleddes 2013.

Anslaget föreslås öka med 8 128 000 kronor för att finansiera delar av universitetets läkarutbildning i enlighet med vad som presenterades i budgetpropositionen för 2013.

Anslaget föreslås öka med 830 000 kronor för att finansiera utbyggnaden av läkarutbildningen som inleddes 2012.

Anslaget föreslås minska med 777 000 kronor för att finansiera utbyggnaden av läkar- och tandläkarutbildningen som inleddes 2013.

Anslaget föreslås minska med 102 000 kronor till följd av en omfördelning av platser mellan lärar- och förskollärarytbildningarna.

Anslaget föreslås minska med 1 788 000 kronor med anledning av den minskning som görs av anslag som PLO-uppräknas.

Anslaget beräknas öka 2017 med 8 909 000 kronor, med 5 381 000 kronor 2018 och med 708 000 kronor 2019 med anledning av den utbyggnad av högskolan som inleddes 2015.

Anslaget beräknas öka 2017 med 836 000 kronor för att finansiera utbyggnaden av läkarutbildningen som inleddes 2012.

Anslaget beräknas minska 2017 med 3 032 000 kronor, 2018 med 636 000 och 2019 med 350 000 kronor för att finansiera utbyggnaden av läkar- och tandläkarutbildningarna som inleddes 2013.

Anslaget beräknas minska 2019 med 9 096 000 kronor till följd av att kvalitetsförstärkningen i form av höjda ersättningsbelopp för utbildningsområdena humaniora, samhällsvetenskap, juridik, teologi samt undervisning och verksamhetsförlagd utbildning upphör.

Tabell 10.124 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 2:25 Örebro universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tusental kronor				
	2016	2017	2018	2019
Anvisat 2015¹	708 944	708 944	708 944	708 944
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	11 415	17 351	26 415	37 522
Beslut	19 690	28 792	34 566	26 700
Överföring till/från andra anslag	8 079	5 950	5 388	5 119
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	748 128	761 037	775 312	778 285

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2015. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2017–2019 är preliminär.

Regeringen föreslår att 748 128 000 kronor anvisas under anslaget 2:25 *Örebro universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå* för 2016. För 2017, 2018 och 2019 beräknas anslaget till 761 037 000 kronor, 775 312 000 kronor respektive 778 285 000 kronor.

10.2.26 2:26 Örebro universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tabell 10.125 Anslagsutveckling 2:26 Örebro universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tusental kronor				
2014	Utfall	223 017	Anslags-sparande	0
2015	Anslag	221 253 ¹	Utgifts-prognos	221 253
2016	Förslag	250 193		
2017	Beräknat	252 289 ²		
2018	Beräknat	255 488 ³		
2019	Beräknat	259 347 ⁴		

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 250 227 tkr i 2016 års prisnivå.

³ Motsvarar 250 276 tkr i 2016 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 250 277 tkr i 2016 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för ersättning till universitetet för forskning och utbildning på forskarnivå.

Regeringens överväganden

Resursfördelning

Anslaget föreslås öka med 25 874 000 kronor till följd av fördelning och omfördelning av anslag till forskning och utbildning på forskarnivå (se avsnitt 9.6.2).

Anslaget föreslås minska med 567 000 kronor med anledning av den minskning som görs av anslag som PLO-uppräknas.

Tabell 10.126 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 2:26 Örebro universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tusental kronor

	2016	2017	2018	2019
Anvisat 2015¹	221 253	221 253	221 253	221 253
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	3 563	5 416	8 244	11 711
Beslut	25 377	25 620	25 991	26 383
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/ beräknat anslag	250 193	252 289	255 488	259 347

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FiU10).

Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2015. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2017–2019 är preliminär.

Regeringen föreslår att 250 193 000 kronor anvisas under anslaget 2:26 *Örebro universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå* för 2016. För 2017, 2018 och 2019 beräknas anslaget till 252 289 000 kronor, 255 488 000 kronor respektive 259 347 000 kronor.

10.2.27 2:27 Mittuniversitetet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tabell 10.127 Anslagsutveckling 2:27 Mittuniversitetet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tusental kronor

2014	Utfall	522 156	Anslags- sparande	0
2015	Anslag	523 100 ¹	Utgifts- prognos	510 097
2016	Förslag	518 614		
2017	Beräknat	520 696 ²		
2018	Beräknat	530 648 ³		
2019	Beräknat	532 282 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 516 440 tkr i 2016 års prisnivå.

³ Motsvarar 519 824 tkr i 2016 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 513 666 tkr i 2016 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för ersättning till universitetet för högskoleutbildning på grundnivå och avancerad nivå samt behörighetsgivande och högskoleintroducerande utbildning.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 10.128 Offentligrättslig verksamhet

Tusental kronor

Offentlig- rättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel (som inte får disponeras)	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2014		815	1 042	-226
Prognos 2015		700	980	-280
Budget 2016		700	980	-280

Tabell 10.129 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2014	35 201	32 886	2 314
(varav tjänsteexport)	10	10	0
Prognos 2015	29 339	30 693	-1 355
(varav tjänsteexport)	20	20	0
Budget 2016	30 014	31 400	-1 386
(varav tjänsteexport)	50	50	0

Regeringens överväganden

Mittuniversitetet har för budgetåret 2014 redovisat helårsstudenter och helårsprestationer motsvarande 8 757 000 kronor mindre än vad som kan ersättas inom beslutat takbelopp. Universitetet redovisade vid utgången av budgetåret en överproduktion på 43 401 000 kronor.

Resursfördelning

Anslaget föreslås öka med 10 026 000 kronor med anledning av den utbyggnad av högskolan som inleddes 2015.

Anslaget föreslås öka med 5 770 000 kronor till följd av kvalitetsförstärkningen i form av höjda ersättningsbelopp för utbildningsområdena humaniora, samhällsvetenskap, juridik, teologi samt undervisning och verksamhetsförlagd utbildning.

Anslaget föreslås öka med 218 000 kronor för att finansiera utbyggnaden av civil- och högskoleingenjörsutbildningarna som inleddes 2013.

Anslaget föreslås minska med 14 530 000 kronor med anledning av att den tillfälliga satsningen på totalt 4 200 utbildningsplatser under 2013–2015 upphör.

Anslaget föreslås minska med 1 642 000 kronor för att finansiera utbyggnaden av läkar- och tandläkarutbildningen som inleddes 2013.

Anslaget föreslås minska med 6 817 000 kronor för att finansiera utbyggnaden av vård- och ingenjörsutbildningar som inleddes 2012.

Anslaget föreslås minska med 1 214 000 kronor med anledning av den minskning som görs av anslag som PLO-uppräknas.

Anslaget beräknas öka 2017 med 7 876 000 kronor, med 4 774 000 kronor 2018 och med 337 000 kronor 2019 med anledning av den utbyggnad av högskolan som inleddes 2015.

Anslaget beräknas minska 2017 med 3 707 000 kronor för att finansiera utbyggnaden av vård- och ingenjörsutbildningar som inleddes 2012.

Anslaget beräknas minska 2017 med 6 410 000 kronor, 2018 med 1 346 000 kronor och 2019 med 739 000 kronor för att finansiera utbyggnaden av läkar- och tandläkarutbildningarna som inleddes 2013.

Anslaget beräknas minska 2019 med 5 979 000 kronor till följd av att kvalitetsförstärkningen i

form av höjda ersättningsbelopp för utbildningsområdena humaniora, samhällsvetenskap, juridik, teologi samt undervisning och verksamhetsförlagd utbildning upphör.

Tabell 10.130 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 2:27 Mittuniversitetet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

	2016	2017	2018	2019
Anvisat 2015¹	518 487	518 487	518 487	518 487
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	8 348	12 689	19 319	27 442
Beslut	270	8 198	13 100	7 655
Överföring till/från andra anslag	-8 491	-18 678	-20 257	-21 302
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	518 614	520 696	530 648	532 282

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2015. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2017–2019 är preliminär.

Regeringen föreslår att 518 614 000 kronor anvisas under anslaget 2:27 *Mittuniversitetet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå* för 2016. För 2017, 2018 och 2019 beräknas anslaget till 520 696 000 kronor, 530 648 000 kronor respektive 532 282 000 kronor.

10.2.28 2:28 Mittuniversitetet: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tabell 10.131 Anslagsutveckling 2:28 Mittuniversitetet: Forskning och utbildning på forskarnivå

<i>Tusental kronor</i>				
2014	Utfall	207 207	Anslags-sparande	0
2015	Anslag	207 024 ¹	Utgifts-prognos	207 024
2016	Förslag	231 067		
2017	Beräknat	232 992 ²		
2018	Beräknat	235 928 ³		
2019	Beräknat	239 492 ⁴		

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 231 088 tkr i 2016 års prisnivå.

³ Motsvarar 231 115 tkr i 2016 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 231 116 tkr i 2016 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för ersättning till universitetet för forskning och utbildning på forskarnivå.

Regeringens överväganden

Resursfördelning

Anslaget föreslås öka med 21 184 000 kronor till följd av fördelning och omfördelning av anslag till forskning och utbildning på forskarnivå (se avsnitt 9.6.2).

Anslaget föreslås minska med 527 000 kronor med anledning av den minskning som görs av anslag som PLO-uppräknas.

Tabell 10.132 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 2:28 Mittuniversitetet: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tusental kronor

	2016	2017	2018	2019
Anvisat 2015¹	207 024	207 024	207 024	207 024
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	3 334	5 068	7 714	10 958
Beslut	20 709	20 900	21 189	21 510
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt			1	0
Förslag/ beräknat anslag	231 067	232 992	235 928	239 492

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2015. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2017–2019 är preliminär.

Regeringen föreslår att 231 067 000 kronor anvisas under anslaget 2:28 *Mittuniversitetet: Forskning och utbildning på forskarnivå* för 2016. För 2017, 2018 och 2019 beräknas anslaget till 232 992 000 kronor, 235 928 000 kronor respektive 239 492 000 kronor.

10.2.29 2:29 Blekinge tekniska högskola: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tabell 10.133 Anslagsutveckling 2:29 Blekinge tekniska högskola: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tusental kronor

2014	Utfall	260 241	Anslags- sparande	6 362
2015	Anslag	267 853 ¹	Utgifts- prognos	256 384
2016	Förslag	242 276		
2017	Beräknat	235 609 ²		
2018	Beräknat	237 083 ³		
2019	Beräknat	237 826 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 233 683 tkr i 2016 års prisnivå.

³ Motsvarar 232 247 tkr i 2016 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 229 508 tkr i 2016 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för ersättning till högskolan för högskoleutbildning på grundnivå och avancerad nivå samt behörighetsgivande och högskoleintroducerande utbildning.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 10.134 Offentligrättslig verksamhet

Tusental kronor

Offentlig- rättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel (som inte får disponeras)	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2014		390	443	-53
Prognos 2015		400	400	0
Budget 2016		400	443	0

Tabell 10.135 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2014	39 099	39 267	-168
(varav tjänsteexport)			
Prognos 2015	39 000	39 000	0
(varav tjänsteexport)			
Budget 2016	41 000	41 000	0
(varav tjänsteexport)			

Regeringens överväganden

Blekinge tekniska högskola har för budgetåret 2014 redovisat helårsstudenter och helårsprestationer motsvarande 18 930 000 kronor mindre än vad som kan ersättas inom beslutat takbelopp. Högskolan redovisade vid utgången av budgetåret ett anslagssparande på 6 362 000 kronor.

Resursfördelning

Anslaget föreslås öka med 9 517 000 kronor med anledning av den utbyggnad av högskolan som inleddes 2015.

Anslaget föreslås öka med 846 000 kronor till följd av kvalitetsförstärkningen i form av höjda ersättningsbelopp för utbildningsområdena humaniora, samhällsvetenskap, juridik, teologi samt undervisning och verksamhetsförlagd utbildning.

Anslaget föreslås öka med 218 000 kronor för att finansiera utbyggnaden av civil- och högskoleingenjörsutbildningarna som inleddes 2013.

Anslaget föreslås minska med 22 456 000 kronor med anledning av att den tillfälliga satsningen på totalt 4 200 utbildningsplatser under 2013–2015 avslutas.

Anslaget föreslås minska med 2 946 000 kronor för att finansiera utbyggnaden av läkar- och tandläkarutbildningen som inleddes 2013.

Anslaget föreslås minska med 5 419 000 kronor för att finansiera utbyggnaden av vård- och ingenjörsutbildningar som inleddes 2012.

Anslaget föreslås minska med 550 000 kronor med anledning av den minskning som görs av anslag som PLO-uppräknas.

Anslaget beräknas öka 2017 med 2 789 000 kronor, öka med 931 000 kronor 2018 och minska med 635 000 kronor 2019 med anledning av den utbyggnad av högskolan som inleddes 2015.

Anslaget beräknas minska 2017 med 11 499 000 kronor, 2018 med 2 414 000 kronor och 2019 med ytterligare 1 326 000 kronor för att finansiera utbyggnaden av läkar- och tandläkarutbildningarna som inleddes 2013.

Anslaget beräknas minska 2019 med 877 000 kronor till följd av att kvalitetsförstärkningen i form av höjda ersättningsbelopp för utbildningsområdena humaniora, samhällsvetenskap, juridik, teologi samt undervisning och verksamhetsförlagd utbildning upphör.

Tabell 10.136 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 2:29 Blekinge tekniska högskola: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tusental kronor				
	2016	2017	2018	2019
Anvisat 2015¹	258 898	258 898	258 898	258 898
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	4 168	6 336	9 646	13 702
Beslut	-12 425	-9 692	-8 865	-10 511
Överföring till/från andra anslag	-8 365	-19 933	-22 596	-24 263
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	242 276	235 609	237 083	237 826

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2015. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2017–2019 är preliminär.

Regeringen föreslår att 242 276 000 kronor anvisas under anslaget 2:29 *Blekinge tekniska högskola: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå* för 2016. För 2017, 2018 och 2019 beräknas anslaget till 235 609 000 kronor, 237 083 000 kronor respektive 237 826 000 kronor.

10.2.30 2:30 Blekinge tekniska högskola: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tabell 10.137 Anslagsutveckling 2:30 Blekinge tekniska högskola: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tusental kronor				
2014	Utfall	85 569	Anslags-sparande	0
2015	Anslag	84 952 ¹	Utgifts-prognos	84 952
2016	Förslag	91 134		
2017	Beräknat	91 898 ²		
2018	Beräknat	93 063 ³		
2019	Beräknat	94 470 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 91 147 tkr i 2016 års prisnivå.

³ Motsvarar 91 165 tkr i 2016 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 91 166 tkr i 2016 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för ersättning till högskolan för forskning och utbildning på forskarnivå.

Regeringens överväganden

Resursfördelning

Anslaget föreslås öka med 5 000 000 kronor till följd av fördelning och omfördelning av anslag till forskning och utbildning på forskarnivå (se avsnitt 9.6.2).

Anslaget föreslås minska med 218 000 kronor med anledning av den minskning som görs av anslag som PLO-uppräknas.

Tabell 10.138 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 2:30 Blekinge tekniska högskola: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tusental kronor

	2016	2017	2018	2019
Anvisat 2015¹	84 952	84 952	84 952	84 952
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	1 368	2 079	3 166	4 497
Beslut	4 815	4 867	4 946	5 021
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt	-1	0	-1	0
Förslag/ beräknat anslag	91 134	91 898	93 063	94 470

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2015. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2017–2019 är preliminär.

Regeringen föreslår att 91 134 000 kronor anvisas under anslaget 2:30 *Blekinge tekniska högskola: Forskning och utbildning på forskarnivå* för 2016. För 2017, 2018 och 2019 beräknas anslaget till 91 898 000 kronor, 93 063 000 kronor respektive 94 470 000 kronor.

10.2.31 2:31 Malmö högskola: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tabell 10.139 Anslagsutveckling 2:31 Malmö högskola: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tusental kronor

År	Utfall	814 559	Anslags- sparande	0
2015	Anslag	827 489 ¹	Utgifts- prognos	806 920
2016	Förslag	866 470		
2017	Beräknat	883 708 ²		
2018	Beräknat	902 125 ³		
2019	Beräknat	900 405 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 876 486 tkr i 2016 års prisnivå.

³ Motsvarar 883 723 tkr i 2016 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 868 914 tkr i 2016 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för ersättning till högskolan för högskoleutbildning på grundnivå och avancerad nivå samt behörighetsgivande och högskoleintroducerande utbildning.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 10.140 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2014	103 725	98 289	5 436
(varav tjänsteexport)	11 605	11 605	0
Prognos 2015	84 206	87 088	-2 882
(varav tjänsteexport)	8 000	8 000	0
Budget 2016	88 326	90 746	-2 420
(varav tjänsteexport)	8 500	8 500	0

Regeringens överväganden

Malmö högskola har för budgetåret 2014 redovisat helårsstudenter och helårsprestationer motsvarande 35 521 000 kronor mer än vad som kan ersättas inom beslutat takbelopp. Tillsammans med tidigare sparad överproduktion överstiger värdet av årets överproduktion vad som är möjligt att spara till nästa budgetår och 10 557 000 kronor har därmed dragits in. Högskolan redovisade vid utgången av budgetåret en överproduktion på 81 456 000 kronor.

Resursfördelning

Anslaget föreslås öka med 15 838 000 kronor till följd av kvalitetsförstärkningen i form av höjda ersättningsbelopp för utbildningsområdena humaniora, samhällsvetenskap, juridik, teologi samt undervisning och verksamhetsförlagd utbildning.

Anslaget föreslås öka med 12 276 000 kronor med anledning av den utbyggnad av högskolan som inleddes 2015.

Anslaget föreslås öka med 437 000 kronor för att finansiera utbyggnaden av civil- och högskoleingenjörsutbildningarna som inleddes 2013.

Anslaget föreslås öka med 602 000 kronor för att finansiera utbyggnaden av tandläkarutbildningen som inleddes 2012.

Anslaget föreslås minska med 881 000 kronor för att finansiera utbyggnaden av läkar- och tandläkarutbildningarna som inleddes 2013.

Anslaget föreslås minska med 2 050 000 kronor med anledning av den minskning som görs av anslag som PLO-uppräknas.

Anslaget beräknas öka 2017 med 13 190 000 kronor, 2018 med 8 069 000 kronor och 2019 med 1 464 000 kronor med anledning av den utbyggnad av högskolan som inleddes 2015.

Anslaget beräknas öka med 303 000 kronor 2017 för att finansiera utbyggnaden av tandläkarutbildningen som inleddes 2012.

Anslaget beräknas minska 2017 med 3 433 000 kronor, 2018 med 720 000 kronor och 2019 med ytterligare 396 000 kronor för att finansiera utbyggnaden av läkar- och tandläkarutbildningarna som inleddes 2013.

Anslaget beräknas minska 2019 med 16 412 000 kronor till följd av att kvalitetsförstärkningen i form av höjda ersättningsbelopp för utbildningsområdena humaniora, samhällsvetenskap, juridik, teologi samt undervisning och verksamhetsförlagd utbildning upphör.

Tabell 10.141 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 2:31 Malmö högskola: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tusental kronor				
	2016	2017	2018	2019
Anvisat 2015¹	826 993	826 993	826 993	826 993
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	13 316	20 240	30 814	43 770
Beslut	26 501	39 947	48 553	34 338
Överföring till/från andra anslag	-340	-3 473	-4 236	-4 696
Övrigt			1	0
Förslag/beräknat anslag	866 470	883 708	902 125	900 405

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2015. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2017–2019 är preliminär.

Regeringen föreslår att 866 470 000 kronor anvisas under anslaget 2:31 *Malmö högskola: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå* för 2016. För 2017, 2018 och 2019 beräknas anslaget till 883 708 000 kronor, 902 125 000 kronor respektive 900 405 000 kronor.

10.2.32 2:32 Malmö högskola: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tabell 10.142 Anslagsutveckling 2:32 Malmö högskola: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tusental kronor				
2014	Utfall	110 103	Anslags-sparande	0
2015	Anslag	119 938 ¹	Utgifts-prognos	119 938
2016	Förslag	137 103		
2017	Beräknat	138 163 ²		
2018	Beräknat	139 778 ³		
2019	Beräknat	141 888 ⁴		

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 137 034 tkr i 2016 års prisnivå.

³ Motsvarar 136 927 tkr i 2016 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 136 926 tkr i 2016 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för ersättning till högskolan för forskning och utbildning på forskarnivå.

Regeringens överväganden

Resursfördelning

Anslaget föreslås öka med 15 628 000 kronor till följd av fördelning och omfördelning av anslag till forskning och utbildning på forskarnivå (se avsnitt 9.6.2).

Anslaget föreslås minska med 280 000 kronor med anledning av den minskning som görs av anslag som PLO-uppräknas.

Tabell 10.143 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 2:32 Malmö högskola: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tusental kronor

	2016	2017	2018	2019
Anvisat 2015¹	119 938	119 938	119 938	119 938
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	1 931	2 935	4 469	6 347
Beslut	15 234	15 289	15 370	15 602
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt		1	1	0
Förslag/ beräknat anslag	137 103	138 163	139 778	141 888

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2015. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2017–2019 är preliminär.

Regeringen föreslår att 137 103 000 kronor anvisas under anslaget 2:32 *Malmö högskola: Forskning och utbildning på forskarnivå* för 2016. För 2017, 2018 och 2019 beräknas anslaget till 138 163 000 kronor, 139 778 000 kronor respektive 141 888 000 kronor.

10.2.33 2:33 Mälardalens högskola: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tabell 10.144 Anslagsutveckling 2:33 Mälardalens högskola: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tusental kronor

2014	Utfall	552 220	Anslags- sparande	56 883
2015	Anslag	575 637 ¹	Utgifts- prognos	548 209
2016	Förslag	569 778		
2017	Beräknat	579 397 ²		
2018	Beräknat	592 883 ³		
2019	Beräknat	595 941 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 574 662 tkr i 2016 års prisnivå.

³ Motsvarar 580 789 tkr i 2016 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 575 099 tkr i 2016 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för ersättning till högskolan för högskoleutbildning på grundnivå och avancerad nivå samt behörighetsgivande och högskoleintroducerande utbildning.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 10.145 Offentligrättslig verksamhet

Tusental kronor

Offentlig- rättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel (som inte får disponeras)	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2014		1 352	1 779	-427
Prognos 2015		1 300	1 700	-400
Budget 2016		1 300	1 700	-400

Tabell 10.146 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor			
Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2014 (varav tjänsteexport)	31 229	31 091	138
Prognos 2015 (varav tjänsteexport)	28 000	28 000	0
Budget 2016 (varav tjänsteexport)	28 000	28 000	0

Regeringens överväganden

Mälardalens högskola har för budgetåret 2014 redovisat helårsstudenter och helårsprestationer motsvarande 18 474 000 kronor mindre än vad som kan ersättas inom beslutat takbelopp. Tillsammans med tidigare anslagssparande överstiger värdet av årets anslagssparande vad som är möjligt att spara till nästa budgetår och 15 639 000 kronor har därmed dragits in. Högskolan redovisade vid utgången av budgetåret ett anslagssparande på 56 883 000 kronor.

Resursfördelning

Anslaget föreslås öka med 9 676 000 kronor med anledning av den utbyggnad av högskolan som inleddes 2015.

Anslaget föreslås öka med 7 768 000 kronor till följd av kvalitetsförstärkningen i form av höjda ersättningsbelopp för utbildningsområdena humaniora, samhällsvetenskap, juridik, teologi samt undervisning och verksamhetsförlagd utbildning.

Anslaget föreslås öka med 437 000 kronor för att finansiera utbyggnaden av civil- och högskoleingenjörutbildningarna som inleddes 2013.

Anslaget föreslås minska med 7 227 000 kronor för att finansiera utbyggnaden av vård- och ingenjörutbildningar som inleddes 2012.

Anslaget föreslås minska med 4 832 000 kronor med anledning av en omfördelning av platser mellan lärar- och förskollärarytbildningar.

Anslaget föreslås minska med 937 000 kronor för att finansiera utbyggnaden av läkar- och tandläkarutbildningarna som inleddes 2013.

Anslaget föreslås minska med 18 087 000 kronor med anledning av att den tillfälliga satsningen på totalt 4 200 utbildningsplatser under 2013–2015 upphör.

Anslaget föreslås minska med 1 321 000 kronor med anledning av den minskning som görs av anslag som PLO-uppräknas.

Anslaget beräknas öka 2017 med 10 092 000 kronor, 2018 med 6 996 000 kronor och 2019 med 2 576 000 kronor med anledning av den utbyggnad av högskolan som inleddes 2015.

Anslaget beräknas minska med 1 544 000 kronor 2017 för att finansiera utbyggnaden av vård- och ingenjörutbildningar som inleddes 2012.

Anslaget beräknas minska 2017 med 3 658 000 kronor, 2018 med 769 000 kronor och 2019 med ytterligare 421 000 kronor för att finansiera utbyggnaden av läkar- och tandläkarutbildningarna som inleddes 2013.

Anslaget beräknas minska 2019 med 8 050 000 kronor till följd av att kvalitetsförstärkningen i form av höjda ersättningsbelopp för utbildningsområdena humaniora, samhällsvetenskap, juridik, teologi samt undervisning och verksamhetsförlagd utbildning upphör.

Tabell 10.147 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 2:33 Mälardalens högskola: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tusental kronor				
	2016	2017	2018	2019
Anvisat 2015¹	575 041	575 041	575 041	575 041
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	9 259	14 073	21 426	30 435
Beslut	-1 527	8 587	15 717	10 480
Överföring till/från andra anslag	-12 996	-18 305	-19 303	-20 015
Övrigt	1	1	2	0
Förslag/beräknat anslag	569 778	579 397	592 883	595 941

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2015. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2017–2019 är preliminär.

Regeringen föreslår att 569 778 000 kronor anvisas under anslaget 2:33 *Mälardalens högskola: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå* för 2016. För 2017, 2018 och 2019 beräknas anslaget till 579 397 000 kronor, 592 883 000 kronor respektive 595 941 000 kronor.

10.2.34 2:34 Mälardalens högskola: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tabell 10.148 Anslagsutveckling 2:34 Mälardalens högskola: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tusental kronor

2014	Utfall	83 977	Anslags- sparande	0
2015	Anslag	88 917 ¹	Utgifts- prognos	88 917
2016	Förslag	103 690		
2017	Beräknat	104 513 ²		
2018	Beräknat	105 766 ³		
2019	Beräknat	107 364 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 103 659 tkr i 2016 års prisnivå.

³ Motsvarar 103 609 tkr i 2016 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 103 609 tkr i 2016 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för ersättning till högskolan för forskning och utbildning på forskarnivå.

Regeringens överväganden

Resursfördelning

Anslaget föreslås öka med 13 582 000 kronor till följd av fördelning och omfördelning av anslag till forskning och utbildning på forskarnivå (se avsnitt 9.6.2).

Anslaget föreslås minska med 214 000 kronor med anledning av den minskning som görs av anslag som PLO-uppräknas.

Tabell 10.149 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 2:34 Mälardalens högskola: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tusental kronor

	2016	2017	2018	2019
Anvisat 2015 ¹	88 917	88 917	88 917	88 917
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	1 432	2 177	3 314	4 707
Beslut	13 342	13 419	13 535	13 740
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt	-1	0	0	0
Förslag/ beräknat anslag	103 690	104 513	105 766	107 364

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2015. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2017–2019 är preliminär.

Regeringen föreslår att 103 690 000 kronor anvisas under anslaget 2:34 *Mälardalens högskola: Forskning och utbildning på forskarnivå* för 2016. För 2017, 2018 och 2019 beräknas anslaget till 104 513 000 kronor, 105 766 000 kronor respektive 107 364 000 kronor.

10.2.35 2:35 Stockholms konstnärliga högskola: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tabell 10.150 Anslagsutveckling 2:35 Stockholms konstnärliga högskola: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tusental kronor

2014	Utfall	186 705	Anslags- sparande	4 428
2015	Anslag	191 622 ¹	Utgifts- prognos	187 388
2016	Förslag	194 650		
2017	Beräknat	196 373 ²		
2018	Beräknat	198 831 ³		
2019	Beräknat	201 758 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 194 768 tkr i 2016 års prisnivå.

³ Motsvarar 194 775 tkr i 2016 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 194 702 tkr i 2016 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för ersättning till högskolan för högskoleutbildning på grundnivå

och avancerad nivå samt behörighetsgivande och högskoleintroducerande utbildning.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 10.151 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2014 (varav tjänsteexport)	193	179	14
Prognos 2015 (varav tjänsteexport)	1 100	1 100	0
Budget 2016 (varav tjänsteexport)	2 100	2 100	0

Regeringens överväganden

Stockholms konstnärliga högskola har för budgetåret 2014 redovisat helårsstudenter och helårsprestationer motsvarande 5 603 000 kronor mindre än vad som kan ersättas inom beslutat takbelopp. Högskolan redovisade vid utgången av budgetåret ett anslagssparande på 4 428 000 kronor.

Resursfördelning

Anslaget föreslås öka med 72 000 kronor till följd av kvalitetsförstärkningen i form av höjda ersättningsbelopp för utbildningsområdena humaniora, samhällsvetenskap, juridik, teologi samt undervisning och verksamhetsförlagd utbildning.

Anslaget föreslås minska med 489 000 kronor med anledning av den minskning som görs av anslag som PLO-uppräknas.

Anslaget beräknas minska 2019 med 75 000 kronor till följd av att kvalitetsförstärkningen i form av höjda ersättningsbelopp för utbildningsområdena humaniora, samhällsvetenskap, juridik, teologi samt undervisning och verksamhetsförlagd utbildning upphör.

Tabell 10.152 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 2:35 Stockholms konstnärliga högskola: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tusental kronor

	2016	2017	2018	2019
Anvisat 2015 ¹	191 622	191 622	191 622	191 622
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	3 086	4 691	7 141	10 142
Beslut	-417	-414	-412	-493
Överföring till/från andra anslag	359	474	480	487
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	194 650	196 373	198 831	201 758

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2015. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2017–2019 är preliminär.

Regeringen föreslår att 194 650 000 kronor anvisas under anslaget 2:35 Stockholms konstnärliga högskola: *Utbildning på grundnivå och avancerad nivå* för 2016. För 2017, 2018 och 2019 beräknas anslaget till 196 373 000 kronor, 198 831 000 kronor respektive 201 758 000 kronor.

10.2.36 2:36 Stockholms konstnärliga högskola: Konstnärlig forskning och utbildning på forskarnivå

Tabell 10.153 Anslagsutveckling 2:36 Stockholms konstnärliga högskola: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
2014	47 759	0	
2015	48 091 ¹		46 896
2016	Förslag	48 744	
2017	Beräknat	49 148 ²	
2018	Beräknat	49 764 ³	
2019	Beräknat	50 515 ⁴	

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 48 746 tkr i 2016 års prisnivå.

³ Motsvarar 48 749 tkr i 2016 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 48 748 tkr i 2016 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för ersättning till högskolan för konstnärlig forskning och utbildning på forskarnivå.

Regeringens överväganden

Resursfördelning

Anslaget föreslås minska med 121 000 kronor med anledning av den minskning som görs av anslag som PLO-uppräknas.

Tabell 10.154 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 2:36 Stockholms konstnärliga högskola: Konstnärlig forskning och utbildning på forskarnivå

Tusental kronor

	2016	2017	2018	2019
Anvisat 2015¹	48 091	48 091	48 091	48 091
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	774	1 177	1 792	2 545
Beslut	-121	-120	-119	-121
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/ beräknat anslag	48 744	49 148	49 764	50 515

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2015. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2017–2019 är preliminär.

Regeringen föreslår att 48 744 000 kronor anvisas under anslaget 2:36 *Stockholms konstnärliga högskola: Konstnärlig forskning och utbildning på forskarnivå* för 2016. För 2017, 2018 och 2019 beräknas anslaget till 49 148 000 kronor, 49 764 000 kronor respektive 50 515 000 kronor.

10.2.37 2:37 Gymnastik- och idrottshögskolan: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tabell 10.155 Anslagsutveckling 2:37 Gymnastik- och idrottshögskolan: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tusental kronor

2014	Utfall	87 946	Anslags- sparande	615
2015	Anslag	92 776 ¹	Utgifts- prognos	88 907
2016	Förslag	94 838		
2017	Beräknat	95 616 ²		
2018	Beräknat	96 685 ³		
2019	Beräknat	97 524 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 94 835 tkr i 2016 års prisnivå.

³ Motsvarar 94 713 tkr i 2016 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 94 113 tkr i 2016 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för ersättning till högskolan för högskoleutbildning på grundnivå och avancerad nivå samt behörighetsgivande och högskoleintroducerande utbildning.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 10.156 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2014 (varav tjänsteexport)	442	489	47
Prognos 2015 (varav tjänsteexport)	500	500	0
Budget 2016 (varav tjänsteexport)	500	500	0

Regeringens överväganden

Gymnastik- och idrottshögskolan har för budgetåret 2014 redovisat helårsstudenter och helårsprestationer motsvarande 1 917 000 kronor mindre än vad som kan ersättas inom beslutat takbelopp. Högskolan redovisade vid utgången av budgetåret ett anslagssparande på 615 000 kronor.

Resursfördelning

Anslaget föreslås öka med 3 458 000 kronor med anledning av den utbyggnad av högskolan som inleddes 2015.

Anslaget föreslås öka med 590 000 kronor till följd av kvalitetsförstärkningen i form av höjda ersättningsbelopp för utbildningsområdena humaniora, samhällsvetenskap, juridik, teologi samt undervisning och verksamhetsförlagd utbildning.

Anslaget föreslås minska med 226 000 kronor med anledning av den minskning som görs av anslag som PLO-uppräknas.

Anslaget beräknas minska 2018 med 131 000 kronor med anledning av den utbyggnad av högskolan som inleddes 2015.

Anslaget beräknas minska 2019 med 611 000 kronor till följd av att kvalitetsförstärkningen i form av höjda ersättningsbelopp för utbildningsområdena humaniora, samhällsvetenskap, juridik, teologi samt undervisning och verksamhetsförlagd utbildning upphör.

Tabell 10.157 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 2:37 Gymnastik- och idrottshögskolan: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tusental kronor

	2016	2017	2018	2019
Anvisat 2015¹	89 574	89 574	89 574	89 574
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	1 443	2 193	3 339	4 742
Beslut	3 822	3 850	3 772	3 209
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt	-1	-1	0	0
Förslag/beräknat anslag	94 838	95 616	96 685	97 524

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FiU10).

Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2015. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2017–2019 är preliminär.

Regeringen föreslår att 94 838 000 kronor anvisas under anslaget 2:37 *Gymnastik- och idrottshögskolan: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå* för 2016. För 2017, 2018 och 2019 beräknas anslaget till 95 616 000 kronor, 96 685 000 kronor respektive 97 524 000 kronor.

10.2.38 2:38 Gymnastik- och idrottshögskolan: Forskning och forskarutbildning

Tabell 10.158 Anslagsutveckling 2:38 Gymnastik- och idrottshögskolan: Forskning och forskarutbildning

Tusental kronor

2014	Utfall	25 874	Anslags-sparande	0
2015	Anslag	26 117 ¹	Utgifts-prognos	25 468
2016	Förslag	31 509		
2017	Beräknat	31 768 ²		
2018	Beräknat	32 165 ³		
2019	Beräknat	32 650 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 31 508 tkr i 2016 års prisnivå.

³ Motsvarar 31 509 tkr i 2016 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 31 508 tkr i 2016 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för ersättning till högskolan för forskning och utbildning på forskarnivå.

Regeringens överväganden

Resursfördelning

Anslaget föreslås öka med 5 000 000 kronor till följd av fördelning och omfördelning av anslag till forskning och utbildning på forskarnivå (se avsnitt 9.6.2).

Anslaget föreslås minska med 66 000 kronor med anledning av den minskning som görs av anslag som PLO-uppräknas.

I anslaget ingår 7 122 000 kronor till Centrum för idrottsforskning.

Tabell 10.159 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 2:38 Gymnastik- och idrottshögskolan: Forskning och forskarutbildning

Tusental kronor

	2016	2017	2018	2019
Anvisat 2015¹	26 117	26 117	26 117	26 117
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	421	640	974	1 383
Beslut	4 970	5 011	5 073	5 150
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt	1	0	0	0
Förslag/ beräknat anslag	31 509	31 768	32 165	32 650

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2015. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2017–2019 är preliminär.

Regeringen föreslår att 31 509 000 kronor anvisas under anslaget 2:38 *Gymnastik- och idrottshögskolan: Forskning och forskarutbildning* för 2016. För 2017, 2018 och 2019 beräknas anslaget till 31 768 000 kronor, 32 165 000 kronor respektive 32 650 000 kronor.

10.2.39 2:39 Högskolan i Borås: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tabell 10.160 Anslagsutveckling 2:39 Högskolan i Borås: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags- sparande	0
2014	Utfall	440 294	0
2015	Anslag	448 601 ¹	Utgifts- prognos 448 601
2016	Förslag	459 299	
2017	Beräknat	472 166 ²	
2018	Beräknat	486 207 ³	
2019	Beräknat	487 532 ⁴	

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 468 307 tkr i 2016 års prisliv.

³ Motsvarar 476 289 tkr i 2016 års prisliv.

⁴ Motsvarar 470 481 tkr i 2016 års prisliv.

Ändamål

Anslaget får användas för ersättning till högskolan för högskoleutbildning på grundnivå och avancerad nivå samt behörighetsgivande och högskoleintroducerande utbildning.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 10.161 Offentligrättslig verksamhet

Tusental kronor

Offentlig- rättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel (som inte får disponeras)	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2014		556	611	-55
Prognos 2015		550	650	-100
Budget 2016		550	650	-100

Tabell 10.162 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2014	36 839	34 462	2 187
(varav tjänsteexport)	3 386	4 490	-1 104
Prognos 2015	50 710	50 500	210
(varav tjänsteexport)	3 500	3 500	0
Budget 2016	52 500	52 500	0
(varav tjänsteexport)	3 500	3 500	0

Regeringens överväganden

Högskolan i Borås har för budgetåret 2014 redovisat helårsstudenter och helårsprestationer motsvarande 7 570 000 kronor mindre än vad som kan ersättas inom beslutat takbelopp. Högskolan redovisade vid utgången av budgetåret en överproduktion på 36 676 000 kronor.

Resursfördelning

Anslaget föreslås öka med 12 633 000 kronor med anledning av den utbyggnad av högskolan som inleddes 2015.

Anslaget föreslås öka med 7 274 000 kronor till följd av kvalitetsförstärkningen i form av höjda ersättningsbelopp för utbildningsområdena humaniora, samhällsvetenskap, juridik, teologi samt undervisning och verksamhetsförlagd utbildning.

Anslaget föreslås öka med 437 000 kronor för att finansiera utbyggnaden av civil- och högskoleingenjörsutbildningarna som inleddes 2013.

Anslaget föreslås öka med 1 367 000 kronor till följd av en omfördelning av platser mellan lärar- och förskollärarytbildningarna.

Anslaget föreslås minska med 11 572 000 kronor med anledning av att den tillfälliga

satsningen på totalt 4 200 utbildningsplatser under 2013–2015 upphör.

Anslaget föreslås minska med 1 071 000 kronor med anledning av den minskning som görs av anslag som PLO-uppräknas.

Anslaget beräknas öka 2017 med 9 067 000 kronor, 2018 med 8 131 000 kronor och 2019 med 1 520 000 kronor med anledning av den utbyggnad av högskolan som inleddes 2015.

Anslaget beräknas minska 2019 med 7 538 000 kronor till följd av att kvalitetsförstärkningen i form av höjda ersättningsbelopp för utbildningsområdena humaniora, samhällsvetenskap, juridik, teologi samt undervisning och verksamhetsförlagd utbildning upphör.

Tabell 10.163 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 2:39 Högskolan i Borås: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tusental kronor

	2016	2017	2018	2019
Anvisat 2015 ¹	443 104	443 104	443 104	443 104
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	7 135	10 846	16 511	23 452
Beslut	7 701	16 845	25 205	19 567
Överföring till/från andra anslag	1 359	1 370	1 387	1 408
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	459 299	472 166	486 207	487 532

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2015. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2017–2019 är preliminär.

Regeringen föreslår att 459 299 000 kronor anvisas under anslaget 2:39 *Högskolan i Borås: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå* för 2016. För 2017, 2018 och 2019 beräknas anslaget till 472 166 000 kronor, 486 207 000 kronor respektive 487 532 000 kronor.

10.2.40 2:40 Högskolan i Borås: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tabell 10.164 Anslagsutveckling 2:40 Högskolan i Borås: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tusental kronor

År	Utfall		Anslags-sparande	
2014	Utfall	57 228		0
2015	Anslag	59 460 ¹	Utgifts-prognos	57 982
2016	Förslag	66 401		
2017	Beräknat	66 934 ²		
2018	Beräknat	67 750 ³		
2019	Beräknat	68 774 ⁴		

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 66 387 tkr i 2016 års prisnivå.

³ Motsvarar 66 368 tkr i 2016 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 66 369 tkr i 2016 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för ersättning till högskolan för forskning och utbildning på forskarnivå.

Regeringens överväganden

Resursfördelning

Anslaget föreslås öka med 6 193 000 000 kronor till följd av fördelning och omfördelning av anslag till forskning och utbildning på forskarnivå (se avsnitt 9.6.2).

Anslaget föreslås minska med 145 000 kronor med anledning av den minskning som görs av anslag som PLO-uppräknas.

Tabell 10.165 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 2:40 Högskolan i Borås: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tusental kronor

	2016	2017	2018	2019
Anvisat 2015¹	59 460	59 460	59 460	59 460
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	957	1 455	2 215	3 147
Beslut	5 984	6 020	6 075	6 167
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt		-1	0	0
Förslag/ beräknat anslag	66 401	66 934	67 750	68 774

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2015. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2017–2019 är preliminär.

Regeringen föreslår att 66 401 000 kronor anvisas under anslaget 2:40 *Högskolan i Borås: Forskning och utbildning på forskarnivå* för 2016. För 2017, 2018 och 2019 beräknas anslaget till 66 934 000 kronor, 67 750 000 kronor respektive 68 774 000 kronor.

10.2.41 2:41 Högskolan Dalarna: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tabell 10.166 Anslagsutveckling 2:41 Högskolan Dalarna: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tusental kronor

År	Utfall	395 688	Anslags- sparande	0
2014	Utfall	395 688	Anslags- sparande	0
2015	Anslag	399 704 ¹	Utgifts- prognos	389 769
2016	Förslag	402 150		
2017	Beräknat	405 683 ²		
2018	Beräknat	417 150 ³		
2019	Beräknat	417 167 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 402 367 tkr i 2016 års prisnivå.

³ Motsvarar 408 641 tkr i 2016 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 402 577 tkr i 2016 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för ersättning till högskolan för högskoleutbildning på grundnivå och avancerad nivå samt behörighetsgivande och högskoleintroducerande utbildning.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 10.167 Offentligrättslig verksamhet

Tusental kronor

Offentlig- rättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel (som inte får disponeras)	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2014		609	635	-26
Prognos 2015		550	704	-154
Budget 2016		600	700	-100

Tabell 10.168 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2014	53 776	52 323	1 453
(varav tjänsteexport)			
Prognos 2015	37 379	39 458	-2 079
(varav tjänsteexport)			
Budget 2016	47 400	45 000	2 400
(varav tjänsteexport)			

Regeringens överväganden

Högskolan Dalarna har för budgetåret 2014 redovisat helårsstudenter och helårsprestationer motsvarande 781 000 kronor mer än vad som kan ersättas inom beslutat takbelopp. Högskolan redovisade vid utgången av budgetåret en överproduktion på 2 200 000 kronor.

Resursfördelning

Anslaget föreslås öka med 13 607 000 kronor med anledning av den utbyggnad av högskolan som inleddes 2015.

Anslaget föreslås öka med 6 806 000 kronor till följd av kvalitetsförstärkningen i form av höjda ersättningsbelopp för utbildningsområdena humaniora, samhällsvetenskap, juridik, teologi samt undervisning och verksamhetsförlagd utbildning.

Anslaget föreslås öka med 218 000 kronor för att finansiera utbyggnaden av civil- och högskoleingenjörutbildningarna som inleddes 2013.

Anslaget föreslås minska med 16 969 000 kronor med anledning av att den tillfälliga satsningen på totalt 4 200 utbildningsplatser under 2013–2015 upphör.

Anslaget föreslås minska med 913 000 kronor med anledning av den minskning som görs av anslag som PLO-uppräknas.

Anslaget beräknas öka 2017 med 9 260 000 kronor, 2018 med 8 289 000 kronor och 2019 med 1 816 000 kronor med anledning av den utbyggnad av högskolan som inleddes 2015.

Anslaget beräknas minska 2017 med 9 082 000 kronor, 2018 med 1 907 000 kronor och 2019 med ytterligare 1 046 000 kronor för att finansiera utbyggnaden av läkar- och tandläkarutbildningarna som inleddes 2013.

Anslaget beräknas minska 2019 med 7 053 000 kronor till följd av att kvalitetsförstärkningen i form av höjda ersättningsbelopp för utbildningsområdena humaniora, samhällsvetenskap, juridik, teologi samt undervisning och verksamhetsförlagd utbildning upphör.

Tabell 10.169 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 2:41 Högskolan Dalarna: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tusental kronor

	2016	2017	2018	2019
Anvisat 2015¹	395 386	395 386	395 386	395 386
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	6 366	9 677	14 732	20 926
Beslut	2 749	12 074	20 535	15 608
Överföring till/från andra anslag	-2 352	-11 453	-13 503	-14 753
Övrigt	1	0	0	0
Förslag/beräknat anslag	402 150	405 683	417 150	417 167

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2015. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2017–2019 är preliminär.

Regeringen föreslår att 402 150 000 kronor anvisas under anslaget 2:41 *Högskolan Dalarna: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå* för 2016. För 2017, 2018 och 2019 beräknas anslaget till 405 683 000 kronor, 417 150 000 kronor respektive 417 167 000 kronor.

10.2.42 2:42 Högskolan Dalarna: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tabell 10.170 Anslagsutveckling 2:42 Högskolan Dalarna: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tusental kronor

2014	Utfall	55 586	Anslags-sparande	0
2015	Anslag	55 564 ¹	Utgifts-prognos	54 183
2016	Förslag	61 333		
2017	Beräknat	61 844 ²		
2018	Beräknat	62 624 ³		
2019	Beräknat	63 569 ⁴		

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 61 339 tkr i 2016 års prisnivå.

³ Motsvarar 61 347 tkr i 2016 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 61 346 tkr i 2016 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för ersättning till högskolan för forskning och utbildning på forskarnivå.

Regeringens överväganden

Resursfördelning

Anslaget föreslås öka med 5 000 000 kronor till följd av fördelning och omfördelning av anslag till forskning och utbildning på forskarnivå (se avsnitt 9.6.2).

Anslaget föreslås minska med 141 000 kronor med anledning av den minskning som görs av anslag som PLO-uppräknas.

Tabell 10.171 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 2:42 Högskolan Dalarna: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tusental kronor

	2016	2017	2018	2019
Anvisat 2015¹	55 564	55 564	55 564	55 564
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	895	1 360	2 071	2 941
Beslut	4 874	4 920	4 989	5 064
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/ beräknat anslag	61 333	61 844	62 624	63 569

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2015. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2017–2019 är preliminär.

Regeringen föreslår att 61 333 000 kronor anvisas under anslaget 2:42 *Högskolan Dalarna: Forskning och utbildning på forskarnivå* för 2016. För 2017, 2018 och 2019 beräknas anslaget till 61 844 000 kronor, 62 624 000 kronor respektive 63 569 000 kronor.

10.2.43 2:43 Högskolan i Gävle: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tabell 10.172 Anslagsutveckling 2:43 Högskolan i Gävle: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags- sparande	0
2014	Utfall	417 968	0
2015	Anslag	424 343 ¹	Utgifts- prognos 413 795
2016	Förslag	425 125	
2017	Beräknat	428 644 ²	
2018	Beräknat	440 256 ³	
2019	Beräknat	442 165 ⁴	

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 425 141 tkr i 2016 års prinsnivå.

³ Motsvarar 431 275 tkr i 2016 års prinsnivå.

⁴ Motsvarar 426 701 tkr i 2016 års prinsnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för ersättning till högskolan för högskoleutbildning på grundnivå och avancerad nivå samt behörighetsgivande och högskoleintroducerande utbildning.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 10.173 Offentligrättslig verksamhet

Tusental kronor

Offentlig- rättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel (som inte får disponeras)	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2014		632	698	-66
Prognos 2015		630	630	0
Budget 2016		630	630	0

Tabell 10.174 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2014	15 880	16 474	-594
(varav tjänsteexport)			
Prognos 2015	21 000	21 000	0
(varav tjänsteexport)			
Budget 2016	23 000	23 000	0
(varav tjänsteexport)			

Regeringens överväganden

Högskolan i Gävle har för budgetåret 2014 redovisat helårsstudenter och helårsprestationer motsvarande 15 003 000 kronor mindre än vad som kan ersättas inom beslutat takbelopp. Högskolan redovisade vid utgången av budgetåret en överproduktion på 28 663 000 kronor.

Resursfördelning

Anslaget föreslås öka med 13 340 000 kronor med anledning av den utbyggnad av högskolan som inleddes 2015.

Anslaget föreslås öka med 5 012 000 kronor till följd av kvalitetsförstärkningen i form av höjda ersättningsbelopp för utbildningsområdena humaniora, samhällsvetenskap, juridik, teologi samt undervisning och verksamhetsförlagd utbildning.

Anslaget föreslås öka med 437 000 kronor för att finansiera utbyggnaden av civil- och högskoleingenjörutbildningarna som inleddes 2013.

Anslaget föreslås minska med 13 415 000 kronor med anledning av att den tillfälliga satsningen på totalt 4 200 utbildningsplatser under 2013–2015 upphör.

Anslaget föreslås minska med 977 000 kronor med anledning av den minskning som görs av anslag som PLO-uppräknas.

Anslaget föreslås minska med 2 508 000 kronor för att finansiera utbyggnaden av läkar- och tandläkarutbildningarna som inleddes 2013.

Anslaget föreslås minska med 3 300 000 kronor för att finansiera utbyggnaden av vård- och ingenjörutbildningar som inleddes 2012.

Anslaget beräknas öka 2017 med 9 241 000 kronor, 2018 med 8 294 000 kronor och 2019 med 1 584 000 kronor med anledning av den utbyggnad av högskolan som inleddes 2015.

Anslaget beräknas minska 2017 med 9 794 000 kronor, 2018 med 2 056 000 kronor och 2019 med ytterligare 1 129 000 kronor för att finansiera utbyggnaden av läkar- och tandläkarutbildningarna som inleddes 2013.

Anslaget beräknas minska 2019 med 5 194 000 kronor till följd av att kvalitetsförstärkningen i form av höjda ersättningsbelopp för utbildningsområdena humaniora, samhällsvetenskap, juridik, teologi samt undervisning och verksamhetsförlagd utbildning upphör.

Tabell 10.175 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 2:43 Högskolan i Gävle: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tusental kronor

	2016	2017	2018	2019
Anvisat 2015¹	419 791	419 791	419 791	419 791
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	6 759	10 274	15 641	22 218
Beslut	4 397	13 718	22 206	18 932
Överföring till/från andra anslag	-5 823	-15 139	-17 384	-18 775
Övrigt	1	0	1	0
Förslag/beräknat anslag	425 125	428 644	440 256	442 165

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2015. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2017–2019 är preliminär.

Regeringen föreslår att 425 125 000 kronor anvisas under anslaget 2:43 *Högskolan i Gävle: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå* för 2016. För 2017, 2018 och 2019 beräknas anslaget till 428 644 000 kronor, 440 256 000 kronor respektive 442 165 000 kronor.

10.2.44 2:44 Högskolan i Gävle: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tabell 10.176 Anslagsutveckling 2:44 Högskolan i Gävle: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tusental kronor

2014	Utfall	84 649	Anslags-sparande	0
2015	Anslag	83 865 ¹	Utgifts-prognos	81 780
2016	Förslag	90 963		
2017	Beräknat	91 726 ²		
2018	Beräknat	92 895 ³		
2019	Beräknat	94 297 ⁴		

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 90 976 tkr i 2016 års prisnivå.

³ Motsvarar 91 000 tkr i 2016 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 90 999 tkr i 2016 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för ersättning till högskolan för forskning och utbildning på forskarnivå.

Regeringens överväganden

Resursfördelning

Anslaget föreslås öka med 5 968 000 kronor till följd av fördelning och omfördelning av anslag till forskning och utbildning på forskarnivå (se avsnitt 9.6.2).

Anslaget föreslås minska med 216 000 kronor med anledning av den minskning som görs av anslag som PLO-uppräknas.

Tabell 10.177 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 2:44 Högskolan i Gävle: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tusental kronor

	2016	2017	2018	2019
Anvisat 2015¹	83 865	83 865	83 865	83 865
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	1 350	2 052	3 125	4 439
Beslut	5 748	5 809	5 904	5 993
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt			1	0
Förslag/ beräknat anslag	90 963	91 726	92 895	94 297

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2015. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2017–2019 är preliminär.

Regeringen föreslår att 90 963 000 kronor anvisas under anslaget 2:44 *Högskolan i Gävle: Forskning och utbildning på forskarnivå* för 2016. För 2017, 2018 och 2019 beräknas anslaget till 91 726 000 kronor, 92 895 000 kronor respektive 94 297 000 kronor.

10.2.45 2:45 Högskolan i Halmstad: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tabell 10.178 Anslagsutveckling 2:45 Högskolan i Halmstad: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tusental kronor

År	Utfall	361 923	Anslags- sparande	0
2014	Utfall	361 923		0
2015	Anslag	368 791 ¹	Utgifts- prognos	359 624
2016	Förslag	369 418		
2017	Beräknat	371 190 ²		
2018	Beräknat	379 993 ³		
2019	Beräknat	380 089 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 368 156 tkr i 2016 års prinsnivå.

³ Motsvarar 372 242 tkr i 2016 års prinsnivå.

⁴ Motsvarar 366 796 tkr i 2016 års prinsnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för ersättning till högskolan för högskoleutbildning på grundnivå

och avancerad nivå samt behörighetsgivande och högskoleintroducerande utbildning.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 10.179 Offentligrättslig verksamhet

Tusental kronor

Offentlig- rättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel (som inte får disponeras)	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2014		854	940	-86
Prognos 2015		950	950	0
Budget 2016		950	950	0

Tabell 10.180 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2014	26 301	23 996	2 305
(varav tjänsteexport)			
Prognos 2015	27 800	27 800	0
(varav tjänsteexport)			
Budget 2016	29 300	29 300	0
(varav tjänsteexport)			

Regeringens överväganden

Högskolan i Halmstad har för budgetåret 2014 redovisat helårsstudenter och helårsprestationer motsvarande 2 709 000 kronor mindre än vad som kan ersättas inom beslutat takbelopp. Högskolan redovisade vid utgången av budgetåret en överproduktion på 33 738 000 kronor.

Resursfördelning

Anslaget föreslås öka med 7 896 000 kronor med anledning av den utbyggnad av högskolan som inleddes 2015.

Anslaget föreslås öka med 4 984 000 kronor till följd av kvalitetsförstärkningen i form av höjda ersättningsbelopp för utbildningsområdena humaniora, samhällsvetenskap, juridik, teologi samt undervisning och verksamhetsförlagd utbildning.

Anslaget föreslås öka med 437 000 kronor för att finansiera utbyggnaden av civil- och högskoleingenjörsutbildningarna som inleddes 2013.

Anslaget föreslås minska med 11 675 000 kronor med anledning av att den tillfälliga satsningen på totalt 4 200 utbildningsplatser under 2013–2015 upphör.

Anslaget föreslås minska med 856 000 kronor med anledning av den minskning som görs av anslag som PLO-uppräknas.

Anslaget föreslås minska med 2 065 000 kronor för att finansiera utbyggnaden av läkar- och tandläkarutbildningarna som inleddes 2013.

Anslaget föreslås minska med 1 472 000 kronor för att finansiera utbyggnaden av vård- och ingenjörutbildningar som inleddes 2012.

Anslaget beräknas öka 2017 med 6 751 000 kronor, 2018 med 5 840 000 kronor och 2019 med 453 000 kronor med anledning av den utbyggnad av högskolan som inleddes 2015.

Anslaget beräknas minska 2017 med 8 062 000 kronor, 2018 med 1 691 000 kronor och 2019 med ytterligare 929 000 kronor för att finansiera utbyggnaden av läkar- och tandläkarutbildningarna som inleddes 2013.

Anslaget beräknas minska 2019 med 5 165 000 kronor till följd av att kvalitetsförstärkningen i form av höjda ersättningsbelopp för utbildningsområdena humaniora, samhällsvetenskap, juridik, teologi samt undervisning och verksamhetsförlagd utbildning upphör.

Tabell 10.181 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 2:45 Högskolan i Halmstad: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tusental kronor

	2016	2017	2018	2019
Anvisat 2015¹	366 277	366 277	366 277	366 277
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	5 898	8 965	13 648	19 386
Beslut	783	7 579	13 534	9 026
Överföring till/från andra anslag	-3 541	-11 632	-13 468	-14 601
Övrigt	1	1	2	0
Förslag/ beräknat anslag	369 418	371 190	379 993	380 089

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2015. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2017–2019 är preliminär.

Regeringen föreslår att 369 418 000 kronor anvisas under anslaget 2:45 *Högskolan i Halmstad: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå* för 2016. För 2017, 2018 och

2019 beräknas anslaget till 371 190 000 kronor, 379 993 000 kronor respektive 380 089 000 kronor.

10.2.46 2:46 Högskolan i Halmstad: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tabell 10.182 Anslagsutveckling 2:46 Högskolan i Halmstad: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tusental kronor

2014	Utfall	56 210	Anslags- sparande	0
2015	Anslag	55 785 ¹	Utgifts- prognos	54 398
2016	Förslag	62 494		
2017	Beräknat	63 016 ²		
2018	Beräknat	63 815 ³		
2019	Beräknat	64 780 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 62 501 tkr i 2016 års prisnivå.

³ Motsvarar 62 513 tkr i 2016 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 62 514 tkr i 2016 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för ersättning till högskolan för forskning och utbildning på forskarnivå.

Regeringens överväganden

Resursfördelning

Anslaget föreslås öka med 5 924 000 kronor till följd av fördelning och omfördelning av anslag till forskning och utbildning på forskarnivå (se avsnitt 9.6.2).

Anslaget föreslås minska med 143 000 kronor med anledning av den minskning som görs av anslag som PLO-uppräknas.

Tabell 10.183 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 2:46 Högskolan i Halmstad: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tusental kronor

	2016	2017	2018	2019
Anvisat 2015¹	55 785	55 785	55 785	55 785
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	898	1 365	2 078	2 953
Beslut	5 810	5 867	5 952	6 042
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt	1	-1	0	0
Förslag/ beräknat anslag	62 494	63 016	63 815	64 780

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2015. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2017–2019 är preliminär.

Regeringen föreslår att 62 494 000 kronor anvisas under anslaget 2:46 *Högskolan i Halmstad: Forskning och utbildning på forskarnivå* för 2016. För 2017, 2018 och 2019 beräknas anslaget till 63 016 000 kronor, 63 815 000 kronor respektive 64 780 000 kronor.

10.2.47 2:47 Högskolan Kristianstad: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tabell 10.184 Anslagsutveckling 2:47 Högskolan Kristianstad: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tusental kronor

År	Utfall	350 782	Anslags- sparande	0
2014	Utfall	350 782		0
2015	Anslag	357 624 ¹	Utgifts- prognos	348 735
2016	Förslag	362 953		
2017	Beräknat	369 396 ²		
2018	Beräknat	380 072 ³		
2019	Beräknat	379 979 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 366 377 tkr i 2016 års prinsnivå.

³ Motsvarar 372 319 tkr i 2016 års prinsnivå.

⁴ Motsvarar 366 690 tkr i 2016 års prinsnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för ersättning till högskolan för högskoleutbildning på grundnivå

och avancerad nivå samt behörighetsgivande och högskoleintroducerande utbildning.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 10.185 Offentligrättslig verksamhet

Tusental kronor

Offentlig- rättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel (som inte får disponeras)	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2014		1 287	1 432	-145
Prognos 2015		1 300	1 500	-200
Budget 2016		1 300	1 500	-200

Tabell 10.186 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2014	41 350	39 130	2 220
(varav tjänsteexport)			
Prognos 2015	43 000	42 000	1 000
(varav tjänsteexport)			
Budget 2016	43 000	42 000	1 000
(varav tjänsteexport)			

Regeringens överväganden

Högskolan Kristianstad har för budgetåret 2014 redovisat helårsstudenter och helårsprestationer motsvarande 4 835 000 kronor mindre än vad som kan ersättas inom beslutat takbelopp. Högskolan redovisade vid utgången av budgetåret en överproduktion på 9 491 000 kronor.

Resursfördelning

Anslaget föreslås öka med 13 749 000 kronor med anledning av den utbyggnad av högskolan som inleddes 2015.

Anslaget föreslås öka med 6 152 000 kronor till följd av kvalitetsförstärkningen i form av höjda ersättningsbelopp för utbildningsområdena humaniora, samhällsvetenskap, juridik, teologi samt undervisning och verksamhetsförlagd utbildning.

Anslaget föreslås öka med 218 000 kronor för att finansiera utbyggnaden av civil- och högskoleingenjörsutbildningarna som inleddes 2013.

Anslaget föreslås minska med 13 413 000 kronor med anledning av att den tillfälliga satsningen på totalt 4 200 utbildningsplatser under 2013–2015 upphör.

Anslaget föreslås minska med 824 000 kronor med anledning av den minskning som görs av anslag som PLO-uppräknas.

Anslaget föreslås minska med 1 143 000 kronor för att finansiera utbyggnaden av läkar- och tandläkarutbildningarna som inleddes 2013.

Anslaget föreslås minska med 46 000 kronor till följd av en omfördelning av platser mellan lärar- och förskollärarytbildningarna.

Anslaget beräknas öka 2017 med 7 892 000 kronor, med 6 987 000 kronor 2018 och med 1 056 000 kronor 2019 med anledning av den utbyggnad av högskolan som inleddes 2015.

Anslaget beräknas minska 2017 med 4 467 000 kronor, 2018 med 936 000 kronor och 2019 med ytterligare 516 000 kronor för att finansiera utbyggnaden av läkar- och tandläkarutbildningarna som inleddes 2013.

Anslaget beräknas minska 2019 med 6 375 000 kronor till följd av att kvalitetsförstärkningen i form av höjda ersättningsbelopp för utbildningsområdena humaniora, samhällsvetenskap, juridik, teologi samt undervisning och verksamhetsförlagd utbildning upphör.

Tabell 10.187 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 2:47 Högskolan Kristianstad: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tusental kronor

	2016	2017	2018	2019
Anvisat 2015¹	352 583	352 583	352 583	352 583
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	5 677	8 630	13 137	18 661
Beslut	5 882	13 848	21 025	16 024
Överföring till/från andra anslag	-1 189	-5 666	-6 673	-7 289
Övrigt			-1	0
Förslag/beräknat anslag	362 953	369 396	380 072	379 979

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2015. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2017–2019 är preliminär.

Regeringen föreslår att 362 953 000 kronor anvisas under anslaget 2:47 Högskolan Kristianstad: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå för 2016. För 2017, 2018 och

2019 beräknas anslaget till 369 396 000 kronor, 380 072 000 kronor respektive 379 979 000 kronor.

10.2.48 2:48 Högskolan Kristianstad: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tabell 10.188 Anslagsutveckling 2:48 Högskolan Kristianstad: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tusental kronor

2014	Utfall	47 084	Anslags-sparande	0
2015	Anslag	47 003 ¹	Utgifts-prognos	45 835
2016	Förslag	52 657		
2017	Beräknat	53 095 ²		
2018	Beräknat	53 765 ³		
2019	Beräknat	54 577 ⁴		

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 52 661 tkr i 2016 års prisnivå.

³ Motsvarar 52 668 tkr i 2016 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 52 668 tkr i 2016 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för ersättning till högskolan för forskning och utbildning på forskarnivå.

Regeringens överväganden

Resursfördelning

Anslaget föreslås öka med 5 000 000 kronor till följd av fördelning och omfördelning av anslag till forskning och utbildning på forskarnivå (se avsnitt 9.6.2).

Anslaget föreslås minska med 119 000 kronor med anledning av den minskning som görs av anslag som PLO-uppräknas.

Tabell 10.189 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 2:48 Högskolan Kristianstad: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tusental kronor

	2016	2017	2018	2019
Anvisat 2015¹	47 003	47 003	47 003	47 003
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	757	1 151	1 752	2 488
Beslut	4 897	4 941	5 010	5 086
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/ beräknat anslag	52 657	53 095	53 765	54 577

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2015. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2017–2019 är preliminär.

Regeringen föreslår att 52 657 000 kronor anvisas under anslaget 2:48 *Högskolan Kristianstad: Forskning och utbildning på forskarnivå* för 2016. För 2017, 2018 och 2019 beräknas anslaget till 53 095 000 kronor, 53 765 000 kronor respektive 54 577 000 kronor.

10.2.49 2:49 Högskolan i Skövde: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tabell 10.190 Anslagsutveckling 2:49 Högskolan i Skövde: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags- sparande	Utgifts- prognos
2014	318 918		25 596
2015	Anslag	312 961 ¹	314 474
2016	Förslag	298 093	
2017	Beräknat	294 873 ²	
2018	Beräknat	299 570 ³	
2019	Beräknat	301 015 ⁴	

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 292 463 tkr i 2016 års prinsnivå.

³ Motsvarar 293 459 tkr i 2016 års prinsnivå.

⁴ Motsvarar 290 487 tkr i 2016 års prinsnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för ersättning till högskolan för högskoleutbildning på grundnivå

och avancerad nivå samt behörighetsgivande och högskoleintroducerande utbildning.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 10.191 Offentligrättslig verksamhet

Tusental kronor

Offentlig- rättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel (som inte får disponeras)	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2014		654	593	61
Prognos 2015		700	700	0
Budget 2016		700	700	0

Tabell 10.192 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2014	19 061	18 542	519
(varav tjänsteexport)	5 046	4 630	416
Prognos 2015	21 000	21 000	0
(varav tjänsteexport)	6 000	6 000	0
Budget 2016	23 000	23 000	0
(varav tjänsteexport)	7 000	7 000	0

Regeringens överväganden

Högskolan i Skövde har för budgetåret 2014 redovisat helårsstudenter och helårsprestationer motsvarande 3 658 000 kronor mer än vad som kan ersättas inom beslutat takbelopp. Högskolan redovisade vid utgången av budgetåret ett anslagssparande på 25 596 000 kronor.

Resursfördelning

Anslaget föreslås öka med 11 492 000 kronor med anledning av den utbyggnad av högskolan som inleddes 2015.

Anslaget föreslås öka med 1 994 000 kronor till följd av kvalitetsförstärkningen i form av höjda ersättningsbelopp för utbildningsområdena humaniora, samhällsvetenskap, juridik, teologi samt undervisning och verksamhetsförlagd utbildning.

Anslaget föreslås öka med 218 000 kronor för att finansiera utbyggnaden av civil- och högskoleingenjörsutbildningarna som inleddes 2013.

Anslaget föreslås minska med 20 119 000 kronor med anledning av att den tillfälliga satsningen på totalt 4 200 utbildningsplatser under 2013–2015 upphör.

Anslaget föreslås minska med 689 000 kronor med anledning av den minskning som görs av anslag som PLO-uppräknas.

Anslaget föreslås minska med 105 000 kronor för att finansiera utbyggnaden av vård- och ingenjörutbildningar som inleddes 2012.

Anslaget föreslås minska med 2 130 000 kronor för att finansiera utbyggnaden av läkar- och tandläkarutbildningarna som inleddes 2013.

Anslaget föreslås minska med 1 413 000 kronor till följd av en omfördelning av platser mellan lärar- och förskollärarytbildningarna.

Anslaget beräknas öka 2017 med 3 551 000 kronor och 2018 med 2 743 000 kronor med anledning av den utbyggnad av högskolan som inleddes 2015.

Anslaget beräknas minska 2017 med 954 000 kronor för att finansiera utbyggnaden av vård- och ingenjörutbildningar som inleddes 2012.

Anslaget beräknas minska 2017 med 8 313 000 kronor, 2018 med 1 745 000 kronor och 2019 ytterligare 958 000 kronor för att finansiera utbyggnaden av läkar- och tandläkarutbildningarna som inleddes 2013.

Anslaget beräknas minska 2019 med 2 066 000 kronor till följd av att kvalitetsförstärkningen i form av höjda ersättningsbelopp för utbildningsområdena humaniora, samhällsvetenskap, juridik, teologi samt undervisning och verksamhetsförlagd utbildning upphör.

Tabell 10.193 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 2:49 Högskolan i Skövde: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tusental kronor				
	2016	2017	2018	2019
Anvisat 2015¹	303 951	303 951	303 951	303 951
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	4 894	7 439	11 325	16 087
Beslut	-7 104	-3 571	-854	-2 989
Överföring till/från andra anslag	-3 648	-12 945	-14 852	-16 034
Övrigt		-1	0	0
Förslag/beräknat anslag	298 093	294 873	299 570	301 015

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2015. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2017–2019 är preliminär.

Regeringen föreslår att 298 093 000 kronor anvisas under anslaget 2:49 *Högskolan i Skövde: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå* för 2016. För 2017, 2018 och 2019 beräknas anslaget till 294 873 000 kronor, 299 570 000 kronor respektive 301 015 000 kronor.

10.2.50 2:50 Högskolan i Skövde: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tabell 10.194 Anslagsutveckling 2:50 Högskolan i Skövde: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tusental kronor				
2014	Utfall	41 253	Anslags-sparande	0
2015	Anslag	41 171 ¹	Utgifts-prognos	40 148
2016	Förslag	46 706		
2017	Beräknat	47 094 ²		
2018	Beräknat	47 688 ³		
2019	Beräknat	48 409 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 46 709 tkr i 2016 års prisnivå.

³ Motsvarar 46 715 tkr i 2016 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 46 716 tkr i 2016 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för ersättning till högskolan för forskning och utbildning på forskarnivå.

Regeringens överväganden

Resursfördelning

Anslaget föreslås öka med 5 000 000 kronor till följd av fördelning och omfördelning av anslag till forskning och utbildning på forskarnivå (se avsnitt 9.6.2).

Anslaget föreslås minska med 104 000 kronor med anledning av den minskning som görs av anslag som PLO-uppräknas.

Tabell 10.195 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 2:50 Högskolan i Skövde: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tusental kronor

	2016	2017	2018	2019
Anvisat 2015¹	41 171	41 171	41 171	41 171
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	663	1 008	1 534	2 179
Beslut	4 871	4 915	4 983	5 059
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt	1	0	0	0
Förslag/ beräknat anslag	46 706	47 094	47 688	48 409

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FiU10).

Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2015. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2017–2019 är preliminär.

Regeringen föreslår att 46 706 000 kronor anvisas under anslaget 2:50 *Högskolan i Skövde: Forskning och utbildning på forskarnivå* för 2016. För 2017, 2018 och 2019 beräknas anslaget till 47 094 000 kronor, 47 688 000 kronor respektive 48 409 000 kronor.

10.2.51 2:51 Högskolan Väst: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tabell 10.196 Anslagsutveckling 2:51 Högskolan Väst: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tusental kronor

2014	Utfall	367 745	Anslags- sparande	16 744
2015	Anslag	341 533 ¹	Utgifts- prognos	342 850
2016	Förslag	333 298		
2017	Beräknat	340 503 ²		
2018	Beräknat	351 478 ³		
2019	Beräknat	352 648 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 337 720 tkr i 2016 års prisnivå.

³ Motsvarar 344 308 tkr i 2016 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 340 314 tkr i 2016 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för ersättning till högskolan för högskoleutbildning på grundnivå och avancerad nivå samt behörighetsgivande och högskoleintroducerande utbildning.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 10.197 Offentligrättslig verksamhet

Tusental kronor

Offentlig- rättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel (som inte får disponeras)	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2014		622	546	76
Prognos 2015		630	650	-20
Budget 2016		630	650	-20

Tabell 10.198 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2014	24 362	25 106	-724
(varav tjänsteexport)	169	169	0
Prognos 2015	19 666	20 666	-1 000
(varav tjänsteexport)	400	400	0
Budget 2016	30 000	30 000	-1 000
(varav tjänsteexport)	200	200	0

Regeringens överväganden

Högskolan Väst har för budgetåret 2014 redovisat helårsstudenter och helårsprestationer motsvarande 5 577 000 kronor mer än vad som kan ersättas inom beslutat takbelopp. Högskolan redovisade vid utgången av budgetåret ett anslagssparande på 16 744 000 kronor.

Resursfördelning

Anslaget föreslås öka med 11 073 000 kronor med anledning av den utbyggnad av högskolan som inleddes 2015.

Anslaget föreslås öka med 5 282 000 kronor till följd av kvalitetsförstärkningen i form av höjda ersättningsbelopp för utbildningsområdena humaniora, samhällsvetenskap, juridik, teologi samt undervisning och verksamhetsförlagd utbildning.

Anslaget föreslås öka med 437 000 kronor för att finansiera utbyggnaden av civil- och högskoleingenjörsutbildningarna som inleddes 2013.

Anslaget föreslås minska med 23 370 000 kronor med anledning av att den tillfälliga satsningen på totalt 4 200 utbildningsplatser under 2013–2015 upphör.

Anslaget föreslås minska med 760 000 kronor med anledning av den minskning som görs av anslag som PLO-uppräknas.

Anslaget beräknas öka 2017 med 7 615 000 kronor, öka med 6 712 000 kronor 2018 och öka med 1 335 000 kronor 2019 med anledning av den utbyggnad av högskolan som inleddes 2015.

Anslaget beräknas minska 2017 med 3 179 000 kronor för att finansiera utbyggnaden av vård- och ingenjörsutbildningar som inleddes 2012.

Anslaget beräknas minska 2019 med 5 473 000 kronor till följd av att kvalitetsförstärkningen i form av höjda ersättningsbelopp för utbildningsområdena humaniora, samhällsvetenskap, juridik, teologi samt undervisning och verksamhetsförlagd utbildning upphör.

Tabell 10.199 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 2:51 Högskolan Väst: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tusental kronor				
	2016	2017	2018	2019
Anvisat 2015¹	335 247	335 247	335 247	335 247
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	5 397	8 204	12 490	17 742
Beslut	-7 338	239	6 967	2 934
Överföring till/från andra anslag	-7	-3 186	-3 226	-3 275
Övrigt	-1	0	0	0
Förslag/beräknat anslag	333 298	340 503	351 478	352 648

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2015. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2017–2019 är preliminär.

Regeringen föreslår att 333 298 000 kronor anvisas under anslaget 2:51 *Högskolan Väst: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå* för 2016. För 2017, 2018 och 2019 beräknas anslaget till 340 503 000 kronor, 351 478 000 kronor respektive 352 648 000 kronor.

10.2.52 2:52 Högskolan Väst: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tabell 10.200 Anslagsutveckling 2:52 Högskolan Väst: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tusental kronor				
2014	Utfall	40 796	Anslags-sparande	0
2015	Anslag	42 006 ¹	Utgifts-prognos	40 962
2016	Förslag	47 538		
2017	Beräknat	47 923 ²		
2018	Beräknat	48 514 ³		
2019	Beräknat	49 247 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 47 531 tkr i 2016 års prisnivå.

³ Motsvarar 47 524 tkr i 2016 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 47 525 tkr i 2016 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för ersättning till högskolan för forskning och utbildning på forskarnivå.

Regeringens överväganden

Resursfördelning

Anslaget föreslås öka med 5 000 000 kronor till följd av fördelning och omfördelning av anslag till forskning och utbildning på forskarnivå (se avsnitt 9.6.2).

Anslaget föreslås minska med 104 000 kronor med anledning av den minskning som görs av anslag som PLO-uppräknas.

Tabell 10.201 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 2:52 Högskolan Väst: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tusental kronor

	2016	2017	2018	2019
Anvisat 2015¹	42 006	42 006	42 006	42 006
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	677	1 029	1 566	2 224
Beslut	4 855	4 889	4 942	5 017
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt		-1	0	0
Förslag/beräknat anslag	47 538	47 923	48 514	49 247

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FiU10).

Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2015. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2017–2019 är preliminär.

Regeringen föreslår att 47 538 000 kronor anvisas under anslaget 2:52 Högskolan Väst: Forskning och utbildning på forskarnivå för 2016. För 2017, 2018 och 2019 beräknas anslaget till 47 923 000 kronor, 48 514 000 kronor respektive 49 247 000 kronor.

10.2.53 2:53 Konstfack: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tabell 10.202 Anslagsutveckling 2:53 Konstfack: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tusental kronor

2014	Utfall	152 631	Anslags-sparande	7 957
2015	Anslag	152 966 ¹	Utgifts-prognos	151 754
2016	Förslag	155 388		
2017	Beräknat	156 674 ²		
2018	Beräknat	158 636 ³		
2019	Beräknat	160 673 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 155 394 tkr i 2016 års prisnivå.

³ Motsvarar 155 400 tkr i 2016 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 155 054 tkr i 2016 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för ersättning till högskolan för högskoleutbildning på grundnivå och avancerad nivå samt behörighetsgivande och högskoleintroducerande utbildning.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 10.203 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2014	2 672	2 784	-112
(varav tjänsteexport)	1 181	1 224	-43
Prognos 2015	2 200	2 200	0
(varav tjänsteexport)	900	900	0
Budget 2016	2 500	2 500	0
(varav tjänsteexport)	900	900	0

Regeringens överväganden

Konstfack har för budgetåret 2014 redovisat helårsstudenter och helårsprestationer motsvarande 548 000 kronor mindre än vad som kan ersättas inom beslutat takbelopp. Högskolan redovisade vid utgången av budgetåret ett anslagssparande på 7 957 000 kronor.

Resursfördelning

Anslaget föreslås öka med 346 000 kronor till följd av kvalitetsförstärkningen i form av höjda

ersättningsbelopp för utbildningsområdena humaniora, samhällsvetenskap, juridik, teologi samt undervisning och verksamhetsförlagd utbildning.

Anslaget föreslås minska med 387 000 kronor med anledning av den minskning som görs av anslag som PLO-uppräknas.

Anslaget beräknas minska 2019 med 359 000 kronor till följd av att kvalitetsförstärkningen i form av höjda ersättningsbelopp för utbildningsområdena humaniora, samhällsvetenskap, juridik, teologi samt undervisning och verksamhetsförlagd utbildning upphör.

Tabell 10.204 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 2:53 Konstfack: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tusental kronor

	2016	2017	2018	2019
Anvisat 2015¹	152 966	152 966	152 966	152 966
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	2 463	3 744	5 700	8 096
Beslut	-41	-36	-30	-389
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/ beräknat anslag	155 388	156 674	158 636	160 673

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2015. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2017–2019 är preliminär.

Regeringen föreslår att 155 388 000 kronor anvisas under anslaget 2:53 *Konstfack: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå* för 2016. För 2017, 2018 och 2019 beräknas anslaget till 156 674 000 kronor, 158 636 000 kronor respektive 160 673 000 kronor.

10.2.54 2:54 Konstfack: Konstnärlig forskning och utbildning på forskarnivå

Tabell 10.205 Anslagsutveckling 2:54 Konstfack: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tusental kronor

2014	Utfall	8 202	Anslags- sparande	0
2015	Anslag	8 259 ¹	Utgifts- prognos	8 054
2016	Förslag	9 371		
2017	Beräknat	9 448 ²		
2018	Beräknat	9 566 ³		
2019	Beräknat	9 710 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 9 371 tkr i 2016 års prisnivå.

³ Motsvarar 9 371 tkr i 2016 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 9 370 tkr i 2016 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för ersättning till högskolan för konstnärlig forskning och utbildning på forskarnivå.

Regeringens överväganden

Resursfördelning

Anslaget föreslås öka med 1 000 000 kronor (se avsnitt 9.6.2).

Anslaget föreslås minska med 21 000 kronor med anledning av den minskning som görs av anslag som PLO-uppräknas.

Tabell 10.206 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 2:54 Konstfack: Konstnärlig forskning och utbildning på forskarnivå

Tusental kronor

	2016	2017	2018	2019
Anvisat 2015¹	8 259	8 259	8 259	8 259
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	133	202	308	437
Beslut	979	987	999	1 014
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/ beräknat anslag	9 371	9 448	9 566	9 710

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2015. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2017–2019 är preliminär.

Regeringen föreslår att 9 371 000 kronor anvisas under anslaget 2:54 *Konstfack: Konstnärlig forskning och utbildning på forskarnivå* för 2016. För 2017, 2018 och 2019 beräknas anslaget till 9 448 000 kronor, 9 566 000 kronor respektive 9 710 000 kronor.

10.2.55 2:55 Kungl. Konsthögskolan: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tabell 10.207 Anslagsutveckling 2:55 Kungl. Konsthögskolan: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tusental kronor

År	Typ	Belopp	Anslags- sparande	Utgifts- prognos
2014	Utfall	60 431		0
2015	Anslag	60 852 ¹		59 339
2016	Förslag	61 679		
2017	Beräknat	62 190 ²		
2018	Beräknat	62 969 ³		
2019	Beräknat	63 920 ⁴		

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 61 682 tkr i 2016 års prisnivå.

³ Motsvarar 61 685 tkr i 2016 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 61 684 tkr i 2016 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för ersättning till högskolan för högskoleutbildning på grundnivå

och avancerad nivå samt behörighetsgivande och högskoleintroducerande utbildning.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 10.208 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2014	1 018	-852	166
(varav tjänsteexport)			
Prognos 2015	450	-450	0
(varav tjänsteexport)			
Budget 2016	450	-450	0
(varav tjänsteexport)			

Regeringens överväganden

Kungl. Konsthögskolan har för budgetåret 2014 redovisat helårsstudenter och helårsprestationer motsvarande 801 000 kronor mer än vad som kan ersättas inom beslutat takbelopp. Högskolan redovisade vid utgången av budgetåret en överproduktion på 4 198 000 kronor.

Resursfördelning

Anslaget föreslås minska med 153 000 kronor med anledning av den minskning som görs av anslag som PLO-uppräknas.

Tabell 10.209 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 2:55 Kungl. Konsthögskolan: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tusental kronor

	2016	2017	2018	2019
Anvisat 2015¹	60 852	60 852	60 852	60 852
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	980	1 490	2 268	3 221
Beslut	-153	-152	-151	-153
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/ beräknat anslag	61 679	62 190	62 969	63 920

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2015. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2017–2019 är preliminär.

Regeringen föreslår att 61 679 000 kronor anvisas under anslaget 2:55 *Kungl. Konsthögskolan: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå* för 2016. För 2017, 2018 och 2019 beräknas anslaget till 62 190 000 kronor, 62 969 000 kronor respektive 63 920 000 kronor.

10.2.56 2:56 Kungl. Konsthögskolan: Konstnärlig forskning och utbildning på forskarnivå

Tabell 10.210 Anslagsutveckling 2:56 Kungl. Konsthögskolan: Konstnärlig forskning och utbildning på forskarnivå

Tusental kronor

			Anslags- sparande	
2014	Utfall	4 909		0
2015	Anslag	4 944 ¹	Utgifts- prognos	4 821
2016	Förslag	6 010		
2017	Beräknat	6 059 ²		
2018	Beräknat	6 136 ³		
2019	Beräknat	6 228 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 6 009 tkr i 2016 års prisnivå.

³ Motsvarar 6 011 tkr i 2016 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 6 010 tkr i 2016 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för ersättning till högskolan för konstnärlig forskning och utbildning på forskarnivå.

Regeringens överväganden

Resursfördelning

Anslaget föreslås öka med 1 000 000 kronor (se avsnitt 9.6.2).

Anslaget föreslås minska med 13 000 kronor med anledning av den minskning som görs av anslag som PLO-uppräknas.

Tabell 10.211 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 2:56 Kungl. Konsthögskolan: Konstnärlig forskning och utbildning på forskarnivå

Tusental kronor

	2016	2017	2018	2019
Anvisat 2015¹	4 944	4 944	4 944	4 944
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	79	120	184	261
Beslut	987	995	1 008	1 023
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/ beräknat anslag	6 010	6 059	6 136	6 228

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2015. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2017–2019 är preliminär.

Regeringen föreslår att 6 010 000 kronor anvisas under anslaget 2:56 *Kungl. Konsthögskolan: Konstnärlig forskning och utbildning på forskarnivå* för 2016. För 2017, 2018 och 2019 beräknas anslaget till 6 059 000 kronor, 6 136 000 kronor respektive 6 228 000 kronor.

10.2.57 2:57 Kungl. Musikhögskolan i Stockholm: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tabell 10.212 Anslagsutveckling 2:57 Kungl. Musikhögskolan i Stockholm: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tusental kronor

År	Slagslag	Utfall	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
2014	Utfall	122 811	0	
2015	Anslag	122 697 ¹		122 697
2016	Förslag	125 345		
2017	Beräknat	126 381 ²		
2018	Beräknat	127 964 ³		
2019	Beräknat	129 522 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 125 348 tkr i 2016 års prismet.

³ Motsvarar 125 354 tkr i 2016 års prismet.

⁴ Motsvarar 124 992 tkr i 2016 års prismet.

Ändamål

Anslaget får användas för ersättning till högskolan för högskoleutbildning på grundnivå och avancerad nivå samt behörighetsgivande och högskoleintroducerande utbildning.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 10.213 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2014	821	821	0
(varav tjänsteexport)	765	765	0
Prognos 2015	670	670	0
(varav tjänsteexport)	638	638	0
Budget 2016	670	670	0
(varav tjänsteexport)	638	638	0

Regeringens överväganden

Kungl. Musikhögskolan i Stockholm har för budgetåret 2014 redovisat helårsstudenter och helårsprestationer motsvarande 2 260 000 kronor mer än vad som kan ersättas inom beslutat takbelopp. Högskolan redovisade vid utgången av budgetåret en överproduktion på 1 108 000 kronor.

Resursfördelning

Anslaget föreslås öka med 940 000 kronor med anledning av den utbyggnad av högskolan som inleddes 2015.

Anslaget föreslås öka med 360 000 kronor till följd av kvalitetsförstärkningen i form av höjda ersättningsbelopp för utbildningsområdena humaniora, samhällsvetenskap, juridik, teologi samt undervisning och verksamhetsförlagd utbildning.

Anslaget föreslås minska med 309 000 kronor med anledning av den minskning som görs av anslag som PLO-uppräknas.

Anslaget beräknas minska 2019 med 373 000 kronor till följd av att kvalitetsförstärkningen i form av höjda ersättningsbelopp för utbildningsområdena humaniora, samhällsvetenskap, juridik, teologi samt undervisning och verksamhetsförlagd utbildning upphör.

Tabell 10.214 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 2:57 Kungl. Musikhögskolan i Stockholm: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tusental kronor

	2016	2017	2018	2019
Anvisat 2015¹	122 384	122 384	122 384	122 384
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	1 970	2 995	4 560	6 476
Beslut	991	1 002	1 020	662
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/ beräknat anslag	125 345	126 381	127 964	129 522

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2015. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2017–2019 är preliminär.

Regeringen föreslår att 125 345 000 kronor anvisas under anslaget 2:57 Kungl. Musikhögskolan i Stockholm: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå för 2016. För 2017, 2018 och 2019 beräknas anslaget till 126 381 000 kronor, 127 964 000 kronor respektive 129 522 000 kronor.

10.2.58 2:58 Kungl. Musikhögskolan i Stockholm: Konstnärlig forskning och utbildning på forskarnivå

Tabell 10.215 Anslagsutveckling 2:58 Kungl. Musikhögskolan i Stockholm: Konstnärlig forskning och utbildning på forskarnivå

Tusental kronor

År	Utfall	8 294	Anslags-sparande	0
2014	Utfall	8 294	Anslags-sparande	0
2015	Anslag	8 352 ¹	Utgifts-prognos	8 144
2016	Förslag	9 465		
2017	Beräknat	9 543 ²		
2018	Beräknat	9 662 ³		
2019	Beräknat	9 808 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 9 465 tkr i 2016 års prisnivå.

³ Motsvarar 9 465 tkr i 2016 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 9 465 tkr i 2016 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för ersättning till högskolan för konstnärlig forskning och utbildning på forskarnivå.

Regeringens överväganden

Resursfördelning

Anslaget föreslås öka med 1 000 000 kronor (se avsnitt 9.6.2).

Anslaget föreslås minska med 22 000 kronor med anledning av den minskning som görs av anslag som PLO-uppräknas.

Tabell 10.216 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 2:58 Kungl. Musikhögskolan i Stockholm: Konstnärlig forskning och utbildning på forskarnivå

Tusental kronor

	2016	2017	2018	2019
Anvisat 2015 ¹	8 352	8 352	8 352	8 352
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne-omräkning ²	135	205	312	443
Beslut	978	986	998	1 013
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	9 465	9 543	9 662	9 808

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2015. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2017–2019 är preliminär.

Regeringen föreslår att 9 465 000 kronor anvisas under anslaget 2:58 *Kungl. Musikhögskolan i Stockholm: Konstnärlig forskning och utbildning på forskarnivå* för 2016. För 2017, 2018 och 2019 beräknas anslaget till 9 543 000 kronor, 9 662 000 kronor respektive 9 808 000 kronor.

10.2.59 2:59 Södertörns högskola: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tabell 10.217 Anslagsutveckling 2:59 Södertörns högskola: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tusental kronor

År	Utfall	370 473	Anslags-sparande	0
2014	Utfall	370 473	Anslags-sparande	0
2015	Anslag	381 224 ¹	Utgifts-prognos	381 224
2016	Förslag	386 119		
2017	Beräknat	390 176 ²		
2018	Beräknat	402 695 ³		
2019	Beräknat	400 063 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 386 987 tkr i 2016 års prisnivå.

³ Motsvarar 394 481 tkr i 2016 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 386 071 tkr i 2016 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för ersättning till högskolan för högskoleutbildning på grundnivå

och avancerad nivå samt behörighetsgivande och högskoleintroducerande utbildning.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 10.218 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2014 (varav tjänsteexport)	21 804	19 988	1816
Prognos 2015 (varav tjänsteexport)	49 974	47 774	-1816
Budget 2016 (varav tjänsteexport)	78 774	78 774	0

Regeringens överväganden

Södertörns högskola har för budgetåret 2014 redovisat helårsstudenter och helårsprestationer motsvarande 8 034 000 kronor mer än vad som kan ersättas inom beslutat takbelopp. Tillsammans med tidigare sparad överproduktion överstiger värdet av årets överproduktion vad som är möjligt att spara till nästa budgetår och 8 163 000 kronor har därmed dragits in. Högskolan redovisade vid utgången av budgetåret en överproduktion på 37 047 000 kronor.

Resursfördelning

Anslaget föreslås öka med 5 435 000 kronor med anledning av den utbyggnad av högskolan som inleddes 2015.

Anslaget föreslås öka med 9 238 000 kronor till följd kvalitetsförstärkningen i form av höjda ersättningsbelopp för utbildningsområdena humaniora, samhällsvetenskap, juridik, teologi samt undervisning och verksamhetsförlagd utbildning.

Anslaget föreslås öka med 1 010 000 kronor till följd av en omfördelning av platser mellan lärar- och förskollärarytbildningarna.

Anslaget föreslås minska med 879 000 kronor med anledning av den minskning som görs av anslag som PLO-uppräknas.

Anslaget föreslås minska med 13 006 000 kronor till följd av att den tillfälliga satsningen på totalt 4 200 utbildningsplatser upphör.

Anslaget föreslås minska med 640 000 kronor för att finansiera utbyggnaden av läkar- och tandläkarutbildningen som inleddes 2013.

Anslaget föreslås minska med 4 205 000 kronor för att finansiera utbyggnaden av vård- och ingenjörutbildningar som inleddes 2012.

Anslaget beräknas öka 2017 med 9 796 000 kronor, öka med 8 158 000 kronor 2018 och öka med 1 147 000 kronor 2019 med anledning av den utbyggnad av högskolan som inleddes 2015.

Anslaget beräknas minska 2017 med 2 497 000 kronor, 2018 med 524 000 kronor och 2019 med 288 000 kronor för att finansiera utbyggnaden av läkar- och tandläkarutbildningen som inleddes 2013.

Anslaget beräknas minska 2017 med 6 466 000 kronor för att finansiera utbyggnaden av vård- och ingenjörutbildningar som inleddes 2012.

Anslaget beräknas minska 2019 med 9 573 000 kronor till följd av att kvalitetsförstärkningen i form av höjda ersättningsbelopp för utbildningsområdena humaniora, samhällsvetenskap, juridik, teologi samt undervisning och verksamhetsförlagd utbildning upphör.

Tabell 10.219 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 2:59 Södertörns högskola: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tusental kronor

	2016	2017	2018	2019
Anvisat 2015¹	383 000	383 000	383 000	383 000
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	6 166	9 373	14 270	20 270
Beslut	788	10 632	18 940	10 800
Överföring till/från andra anslag	-3 835	-12 830	-13 514	-14 006
Övrigt			-1	-1
Förslag/ beräknat anslag	386 119	390 176	402 695	400 063

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2015. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2017–2019 är preliminär.

Regeringen föreslår att 386 119 000 kronor anvisas under anslaget 2:59 Södertörns högskola: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå för 2016. För 2017, 2018 och 2019 beräknas anslaget till 390 176 000 kronor, 402 695 000 kronor respektive 400 063 000 kronor.

10.2.60 2:60 Södertörns högskola: Forskning och utbildning på forskarnivå

**Tabell 10.220 Anslagsutveckling 2:60 Södertörns högskola:
Forskning och utbildning på forskarnivå**

Tusental kronor

2014	Utfall	52 546	Anslags- sparande	0
2015	Anslag	49 551 ¹	Utgifts- prognos	48 319
2016	Förslag	56 920		
2017	Beräknat	57 417 ²		
2018	Beräknat	58 178 ³		
2019	Beräknat	59 057 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 56 948 tkr i 2016 års prisnivå.

³ Motsvarar 56 991 tkr i 2016 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 56 992 tkr i 2016 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för ersättning till högskolan för forskning och utbildning på forskarnivå.

Regeringens överväganden

Resursfördelning

Anslaget föreslås öka med 6 686 000 kronor till följd av fördelning och omfördelning av anslag till forskning och utbildning på forskarnivå (se avsnitt 9.6.2).

Anslaget föreslås minska med 133 000 kronor med anledning av den minskning som görs av anslag som PLO-uppräknas.

**Tabell 10.221 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för
2:60 Södertörns högskola: Forskning och utbildning på
forskarnivå**

Tusental kronor

	2016	2017	2018	2019
Anvisat 2015¹	49 551	49 551	49 551	49 551
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	798	1 213	1 847	2 623
Beslut	6 570	6 653	6 780	6 883
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt	1	0	0	0
Förslag/ beräknat anslag	56 920	57 417	58 178	59 057

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2015. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2017–2019 är preliminär.

Regeringen föreslår att 56 920 000 kronor anvisas under anslaget 2:60 Södertörns högskola: Forskning och utbildning på forskarnivå nivå för 2016. För 2017, 2018 och 2019 beräknas anslaget till 57 417 000 kronor, 58 178 000 kronor respektive 59 057 000 kronor.

10.2.61 2:61 Försvarshögskolan: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

**Tabell 10.222 Anslagsutveckling 2:61 Försvarshögskolan:
Utbildning på grundnivå och avancerad nivå**

Tusental kronor

2014	Utfall	23 548	Anslags- sparande	0
2015	Anslag	23 731 ¹	Utgifts- prognos	23 731
2016	Förslag	24 136		
2017	Beräknat	24 374 ²		
2018	Beräknat	24 751 ³		
2019	Beräknat	25 206 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 24 136 tkr i 2016 års prisnivå.

³ Motsvarar 24 137 tkr i 2016 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 24 138 tkr i 2016 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för ersättning till högskolan för högskoleutbildning på grundnivå och avancerad nivå samt behörighetsgivande och högskoleintroducerande utbildning.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 10.223 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor			
Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2014	220 654	227 875	-7 221
(varav tjänsteexport)	162	171	-9
Prognos 2015	215 000	223 000	-8 000
(varav tjänsteexport)	165	160	5
Budget 2016	215 000	221 000	-6 000
(varav tjänsteexport)	165	160	5

Regeringens överväganden

Resursfördelning

Anslaget föreslås minska med 60 000 kronor med anledning av den minskning som beskrivs under avsnitt 10.2 Minskning av anslag som pris- och löneomräknas.

Tabell 10.224 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 2:61 Försvarshögskolan: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tusental kronor				
	2016	2017	2018	2019
Anvisat 2015 ¹	23 731	23 731	23 731	23 731
Förändring till följd av:				
Pris- och löne- omräkning ²	465	703	1 080	1 536
Beslut	-60	-60	-60	-61
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/ beräknat anslag	24 136	24 374	24 751	25 206

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2015. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2017–2019 är preliminär.

Regeringen föreslår att 24 136 000 kronor anvisas under anslaget 2:61 Försvarshögskolan: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå för 2016. För 2017, 2018 och 2019 beräknas anslaget till 24 374 000 kronor, 24 751 8 000 kronor respektive 25 206 000 kronor.

10.2.62 2:62 Försvarshögskolan: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tabell 10.225 Anslagsutveckling 2:62 Försvarshögskolan: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tusental kronor				
År	Utfall	Anslags- sparande	Utgifts- prognos	
2014	9 231			0
2015	Anslag	9 295 ¹		9 064
2016	Förslag	10 421		
2017	Beräknat	10 507 ²		
2018	Beräknat	10 638 ³		
2019	Beräknat	10 798 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 10 421 tkr i 2016 års prispå.

³ Motsvarar 10 421 tkr i 2016 års prispå.

⁴ Motsvarar 10 420 tkr i 2016 års prispå.

Ändamål

Anslaget får användas för ersättning till högskolan för forskning och utbildning på forskarnivå.

Regeringens överväganden

Resursfördelning

Anslaget föreslås öka med 1 000 000 kronor (se avsnitt 9.6.2).

Anslaget föreslås minska med 24 000 kronor med anledning av den minskning som görs av anslag som PLO-uppräknas.

Tabell 10.226 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 2:62 Försvarshögskolan: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tusental kronor

	2016	2017	2018	2019
Anvisat 2015¹	9 295	9 295	9 295	9 295
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	150	228	347	492
Beslut	976	984	996	1 011
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/ beräknat anslag	10 421	10 507	10 638	10 798

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2015. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2017–2019 är preliminär.

Regeringen föreslår att 10 421 000 kronor anvisas under anslaget 2:62 *Försvarshögskolan: Forskning och utbildning på forskarnivå* för 2016. För 2017, 2018 och 2019 beräknas anslaget till 10 507 000 kronor, 10 638 000 kronor respektive 10 798 000 kronor.

10.2.63 2:63 Enskilda utbildningsanordnare på högskoleområdet

Tabell 10.227 Anslagsutveckling 2:63 Enskilda utbildningsanordnare på högskoleområdet

Tusental kronor

			Anslags- sparande	
2014	Utfall	2 888 771		13 548
2015	Anslag	2 944 108 ¹	Utgifts- prognos	2 953 833
2016	Förslag	3 023 559		
2017	Beräknat	3 094 026 ²		
2018	Beräknat	3 151 519 ³		
2019	Beräknat	3 195 716 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 3 068 739 tkr i 2016 års prishnivå.

³ Motsvarar 3 087 232 tkr i 2016 års prishnivå.

⁴ Motsvarar 3 083 949 tkr i 2016 års prishnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till enskilda utbildningsanordnare för ersättning för högskoleutbildning på grundnivå och avancerad nivå, behörighetsgivande och

högskoleintroducerande utbildning. Anslaget får även användas för utgifter för statsbidrag till forskning och utbildning på forskarnivå.

Regeringens överväganden

Resursfördelning

Regeringen har vid beräkningen utgått från följande belopp.

Tabell 10.228 Fördelning på anslagsposter

Tusental kronor

Anslagspost	2016	2017	2018	2019
Chalmers tekniska högskola AB	1 683 455	1 712 907	1 737 354	1 762 055
- Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	842 189	864 720	878 665	890 532
- Forskning och utbildning på forskarnivå	841 266	848 187	858 689	871 523
Handels- högskolan i Stockholm	77 425	78 060	79 035	80 226
Stiftelsen Högskolan i Jönköping	608 666	622 791	638 442	643 760
- Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	503 213	516 441	530 873	534 703
- Forskning och utbildning på forskarnivå	105 453	106 350	107 569	109 057
Teologiska högskolan, Stockholm	10 137	10 221	10 345	10 207
Evangeliska Frikyrkan	4 576	4 614	4 670	4 616
Evangeliska Fosterlandsstiftelsen	3 595	3 625	3 669	3 589
Stiftelsen Stockholms Musikpedagogiska Institut	11 543	11 638	11 783	11 960
Ericastiftelsen	7 099	7 157	7 247	7 356
Ersta Sköndal Högskola AB	103 158	110 441	113 970	116 090
Stiftelsen Rödakorshemmet	75 121	82 961	86 906	89 585
Sophiahemmet, Ideell förening	73 547	81 385	85 274	87 886
Beckmans skola AB	29 395	29 636	30 006	30 458

Newman-institutet AB	5 009	5 050	5 113	5 131
Mervärdes-skattkostnader för Chalmers tekniska högskola AB och Stiftelsen Högskolan i Jönköping	330 833	333 540	337 705	342 797
Summa	3 023 559	3 094 026	3 151 519	3 195 716

Anslaget föreslås minska med 7 366 000 kronor med anledning av den minskning som görs av anslag som PLO-uppräknas.

1. Chalmers tekniska högskola AB

Chalmers tekniska högskola AB har för budgetåret 2014 redovisat helårsstudenter och helårsprestationer motsvarande 31 496 000 kronor mindre än vad som kan ersättas inom beslutat takbelopp. Vidare redovisas ett anslagssparande vid utgången av budgetåret på 18 598 000 kronor.

Chalmers särskilda åtaganden har fullgjorts.

Resursfördelning

Regeringen avser att under 2016 högst fördela följande medel till Chalmers tekniska högskola AB:

- 842 189 000 kronor för utbildning på grundnivå och avancerad nivå, varav dels 832 048 000 kronor utgörs av takbeloppet, dels 10 141 000 kronor utgörs av det särskilda åtagandet som avser bidrag för utrustning m.m. till sjöbefälsutbildningen och medel för spetsutbildning i entreprenörskap och innovation, och
- 841 266 000 kronor för forskning och utbildning på forskarnivå.

Bidraget föreslås öka med 5 960 000 kronor med anledning av den utbyggnad av högskolan som inleddes 2015.

Bidraget föreslås öka med 240 000 kronor till följd av kvalitetsförstärkningen i form av höjda ersättningsbelopp för utbildningsområdena humaniora, samhällsvetenskap, juridik, teologi samt undervisning och verksamhetsförlagd utbildning.

Bidraget föreslås öka med 5 213 000 kronor för att finansiera den utbyggnad av civil- och

högskoleingenjörutbildningarna som inleddes 2013.

Bidraget föreslås öka med 14 192 000 kronor för att finansiera den utbyggnad av civilingenjörutbildningen som inleddes 2012.

Bidraget föreslås minska med 18 290 000 kronor till följd av att den tillfälliga satsningen på totalt 4 200 utbildningsplatser under 2013–2015 trappas ned för högskolan.

Bidraget föreslås öka med 7 260 000 kronor till följd av fördelning och omfördelning av anslag till forskning och utbildning på forskarnivå (se avsnitt 9.6.2).

Bidraget beräknas öka 2017 med 2 313 000 kronor, 2018 med 439 000 kronor och 2019 minska med 9 687 000 kronor med anledning av den utbyggnad av högskolan som inleddes 2015.

Bidraget beräknas öka 2017 med 6 154 000 kronor och 2018 med ytterligare 2 533 000 kronor för att finansiera den utbyggnad av civil- och högskoleingenjörutbildningarna som inleddes 2013.

Bidraget beräknas öka 2017 med 7 155 000 kronor för att finansiera den utbyggnad av civilingenjörutbildningen som inleddes 2012.

Bidraget beräknas minska 2019 med 249 000 kronor till följd av att kvalitetsförstärkningen i form av höjda ersättningsbelopp för utbildningsområdena humaniora, samhällsvetenskap, juridik, teologi samt undervisning och verksamhetsförlagd utbildning upphör.

2. Handelshögskolan i Stockholm

Handelshögskolan i Stockholm har redovisat 1 804 helårsstudenter för läsåret 2013/2014. Högskolan har redovisat 20 avlagda doktors-examina för 2014 och 2 avlagda licentiatexamina för samma år.

Enligt avtal mellan staten och Handelshögskolan i Stockholm åtar sig staten, under förutsättning att riksdagen årligen anvisar medel för ändamålet, att varje budgetår utbetala 73 180 000 kronor (i 2010 års prisnivå) till Handelshögskolan i Stockholm för utbildning och forskning. Handelshögskolan åtar sig enligt avtalet att utbilda minst 1 600 helårsstudenter årligen.

Regeringen föreslår att bidraget till Handelshögskolan i Stockholm uppgår till 77 425 000 kronor för 2016.

3. Stiftelsen Högskolan i Jönköping

Stiftelsen Högskolan i Jönköping har för budgetåret 2014 redovisat helårsstudenter och helårsprestationer motsvarande 9 481 000 kronor mer än vad som kan ersättas inom beslutat takbelopp. Tillsammans med tidigare sparad överproduktion redovisade högskolan vid utgången av budgetåret en genomförd men ännu inte ersatt överproduktion motsvarande 45 007 000 kronor.

Resursfördelning

Regeringen avser att under 2016 högst fördela följande medel till Stiftelsen Högskolan i Jönköping:

- 503 213 000 kronor för utbildning på grundnivå och avancerad nivå, varav 503 213 000 kronor utgörs av takbeloppet, och
- 105 453 000 kronor för forskning och utbildning på forskarnivå.

Bidraget föreslås öka med 11 563 000 kronor med anledning av den utbyggnad av högskolan som inleddes 2015.

Bidraget föreslås öka med 6 292 000 kronor till följd av kvalitetsförstärkningen i form av höjda ersättningsbelopp för utbildningsområdena humaniora, samhällsvetenskap, juridik, teologi samt undervisning och verksamhetsförlagd utbildning.

Bidraget föreslås minska med 20 932 000 kronor till följd av att den tillfälliga satsningen på totalt 4 200 utbildningsplatser under 2013–2015 upphör.

Bidraget föreslås öka med 655 000 kronor för att finansiera den utbyggnad av högskoleingenjörsutbildningen som inleddes 2013.

Bidraget föreslås minska med 63 000 kronor för att finansiera utbyggnaden av läkar- och tandläkarutbildningarna som inleddes 2013.

Bidraget föreslås öka med 8 701 000 kronor till följd av fördelning och omfördelning av anslag till forskning och utbildning på forskarnivå (se avsnitt 9.6.2).

Bidraget beräknas öka 2017 med 9 377 000 kronor, 2018 med 7 820 000 kronor och 2019 med ytterligare 1 818 000 kronor med anledning av den utbyggnad av högskolan som inleddes 2015.

Bidraget beräknas minska 2017 med 244 000 kronor och 2018 med 52 000 kronor för att

finansiera utbyggnaden av läkar- och tandläkarutbildningarna som inleddes 2013.

Bidraget beräknas minska 2019 med 6 520 000 kronor till följd av att kvalitetsförstärkningen i form av höjda ersättningsbelopp för utbildningsområdena humaniora, samhällsvetenskap, juridik, teologi samt undervisning och verksamhetsförlagd utbildning upphör.

4. Teologiska Högskolan, Stockholm

Teologiska Högskolan, Stockholm har för läsåret 2013/2014 redovisat 242 helårsstudenter.

Bidraget föreslås öka med 280 000 kronor till följd av kvalitetsförstärkningen inom humaniora, samhällsvetenskap, juridik, teologi samt undervisning och verksamhetsförlagd utbildning som genomförs.

Bidraget beräknas minska 2019 med 290 000 kronor till följd av att kvalitetsförstärkningen inom humaniora, samhällsvetenskap, juridik, teologi samt undervisning och verksamhetsförlagd utbildning upphör.

Regeringen föreslår att bidraget till Teologiska Högskolan, Stockholm uppgår till 10 137 000 kronor för 2016.

5. Evangeliska Frikyrkan

Evangeliska Frikyrkan har för läsåret 2013/2014 redovisat 96 helårsstudenter för Örebro Teologiska Högskola.

Bidraget föreslås öka med 118 000 kronor till följd av kvalitetsförstärkningen inom humaniora, samhällsvetenskap, juridik, teologi samt undervisning och verksamhetsförlagd utbildning som genomförs.

Bidraget beräknas minska 2019 med 122 000 kronor till följd av att kvalitetsförstärkningen inom humaniora, samhällsvetenskap, juridik, teologi samt undervisning och verksamhetsförlagd utbildning upphör.

Regeringen föreslår att bidraget till Evangeliska Frikyrkan för Örebro Teologiska Högskola uppgår till 4 576 000 kronor för 2016.

6. Evangeliska Fosterlands-Stiftelsen

Evangeliska Fosterlands-Stiftelsen har för läsåret 2013/2014 redovisat 100 helårsstudenter för Johannelunds teologiska högskola.

Bidraget föreslås öka med 128 000 kronor till följd av kvalitetsförstärkningen inom humaniora, samhällsvetenskap, juridik, teologi samt undervisning och verksamhetsförlagd utbildning som genomförs.

Bidraget beräknas minska 2019 med 133 000 kronor till följd av att kvalitetsförstärkningen inom humaniora, samhällsvetenskap, juridik, teologi samt undervisning och verksamhetsförlagd utbildning upphör.

Regeringen föreslår att bidraget till Evangeliska Fosterlands-Stiftelsen för Johannelunds teologiska högskola uppgår till 3 595 000 kronor för 2016.

7. Stiftelsen Stockholms Musikpedagogiska Institut

Stiftelsen Stockholms Musikpedagogiska Institut har för läsåret 2013/2014 redovisat 67 helårsstudenter.

Regeringen föreslår att bidraget till Stiftelsen Stockholms Musikpedagogiska Institut uppgår till 11 543 000 kronor för 2016.

8. Ericastiftelsen

Ericastiftelsen har för läsåret 2013/2014 redovisat 41 helårsstudenter inom psykoterapiutbildning med inriktning mot barn och ungdomar.

Regeringen föreslår att bidraget till Ericastiftelsen uppgår till 7 099 000 kronor för 2016.

9. Ersta Sköndal Högskola AB

Ersta Sköndal Högskola AB har för läsåret 2013/2014 redovisat 847 helårsstudenter.

Bidraget föreslås öka med 3 355 000 kronor med anledning av den utbyggnad av högskolan som inleddes 2015.

Bidraget föreslås öka med 2 813 000 kronor för att finansiera utbyggnaden av sjuksköterskeutbildningen som inleddes 2013 och med 3 000 000 kronor med anledning av den satsning

på hälso- och sjukvårdsutbildningar i Stockholmsområdet som presenteras i budgetpropositionen för 2014.

Bidraget föreslås öka med 444 000 kronor till följd av kvalitetsförstärkningen inom humaniora, samhällsvetenskap, juridik, teologi samt undervisning och verksamhetsförlagd utbildning som genomförs.

Bidraget beräknas öka 2017 med ytterligare 1 836 000 kronor för att finansiera utbyggnaden av sjuksköterskeutbildningen som inleddes 2013.

Bidraget beräknas öka 2017 med ytterligare 3 000 000 kronor med anledning av den satsning på hälso- och sjukvårdsutbildningar i Stockholmsområdet som presenteras i budgetpropositionen för 2014.

Bidraget beräknas öka 2017 med 1 571 000 kronor, 2018 med 1 500 000 kronor och 2019 med ytterligare 1 929 000 kronor med anledning av den utbyggnad av högskolan som inleddes 2015.

Bidraget beräknas minska 2019 med 460 000 kronor till följd av att kvalitetsförstärkningen inom humaniora, samhällsvetenskap, juridik, teologi samt undervisning och verksamhetsförlagd utbildning upphör.

Regeringen föreslår att bidraget till Ersta Sköndal Högskola AB uppgår till 103 158 000 kronor för 2016.

10. Stiftelsen Rödakorshemmet

Stiftelsen Rödakorshemmet har för läsåret 2013/2014 redovisat 473 helårsstudenter för Röda Korsets Högskola.

Bidraget föreslås öka med 4 141 000 kronor med anledning av den utbyggnad av högskolan som inleddes 2015.

Bidraget föreslås öka med 2 813 000 kronor för att finansiera utbyggnaden av sjuksköterskeutbildningen som inleddes 2013 och med 3 000 000 kronor med anledning av den satsning på hälso- och sjukvårdsutbildningar i Stockholmsområdet som presenteras i budgetpropositionen för 2014.

Bidraget beräknas öka 2017 med ytterligare 1 836 000 kronor för att finansiera utbyggnaden av sjuksköterskeutbildningen som inleddes 2013.

Bidraget beräknas öka 2017 med ytterligare 3 000 000 kronor med anledning av den satsning på hälso- och sjukvårdsutbildningar i Stock-

holmsområdet som presenteras i budgetpropositionen för 2014.

Bidraget beräknas öka 2017 med 2 357 000 kronor, 2018 med 2 250 000 kronor och 2019 med ytterligare 1 393 000 kronor med anledning av den utbyggnad av högskolan som inleddes 2015.

Regeringen föreslår att bidraget till Stiftelsen Rödakorshemmet uppgår till 75 121 000 kronor för 2016.

11. Sophiahemmet, Ideell förening

Sophiahemmet, Ideell förening har för läsåret 2013/2014 redovisat 482 helårsstudenter för Sophiahemmet Högskola.

Bidraget föreslås öka med 7 212 000 kronor med anledning av den utbyggnad av högskolan som inleddes 2015.

Bidraget föreslås öka med 2 813 000 kronor för att finansiera utbyggnaden av sjuksköterskeutbildningen som inleddes 2013 och med 3 000 000 kronor med anledning av den satsning på hälso- och sjukvårdsutbildningar i Stockholmsområdet som presenteras i budgetpropositionen för 2014.

Bidraget beräknas öka 2017 med 1 836 000 kronor för att finansiera utbyggnaden av sjuksköterskeutbildningen som inleddes 2013.

Bidraget beräknas öka 2017 med 3 000 000 kronor med anledning av den satsning på hälso- och sjukvårdsutbildningar i Stockholmsområdet som presenteras i budgetpropositionen för 2014.

Bidraget beräknas öka 2017 med 2 357 000 kronor, 2018 med 2 250 000 kronor och 2019 med ytterligare 1 393 000 kronor med anledning av den utbyggnad av högskolan som inleddes 2015.

Regeringen föreslår att bidraget till Sophiahemmet, Ideell förening uppgår till 73 547 000 kronor för 2016.

12. Beckmans skola AB

Beckmans skola AB (Beckmans Designhögskola) har för läsåret 2013/2014 redovisat 122 helårsstudenter.

Regeringen föreslår att bidraget till Beckmans skola AB uppgår till 29 395 000 kronor för 2016.

13. Newmaninstitutet AB

Newmaninstitutet AB har för läsåret 2013/2014 redovisat 48 helårsstudenter.

Bidraget föreslås öka med 56 000 kronor till följd av kvalitetsförstärkningen inom humaniora, samhällsvetenskap, juridik, teologi samt undervisning och verksamhetsförlagd utbildning som genomförs.

Bidraget beräknas minska 2019 med 58 000 kronor till följd av att kvalitetsförstärkningen inom humaniora, samhällsvetenskap, juridik, teologi samt undervisning och verksamhetsförlagd utbildning upphör.

Regeringen föreslår att bidraget till Newmaninstitutet AB uppgår till 5 009 000 kronor för 2016.

14. Mervärdesskattekostnader för Chalmers tekniska högskola AB och Stiftelsen Högskolan i Jönköping

Under anslagsposten har mervärdesskattekostnader beräknats för Chalmers tekniska högskola AB och Stiftelsen Högskolan i Jönköping i enlighet med de ramavtal som har ingåtts mellan staten och bolaget respektive staten och stiftelsen.

Enligt vad som anges i avtalen ska staten ersätta bolaget respektive stiftelsen för de mervärdesskattekostnader som uppkommer i den grundläggande högskoleutbildningen och forskningen vid Chalmers tekniska högskola AB och Stiftelsen Högskolan i Jönköping. Syftet är att garantera konkurrensneutralitet gentemot statliga universitet och högskolor.

Budgetåret 2014 anvisades 324 miljoner kronor när det gäller ersättning för mervärdesskattekostnader. Det sammanlagda belopp som utbetalades för 2014 var 320 miljoner kronor.

Enligt prognoser kommer de samlade utgifterna för mervärdesskattekostnader 2015 att uppgå till cirka 330 miljoner kronor.

Regeringen föreslår att det högsta belopp som kan utgå 2016 för ändamålet uppgår till 330 833 000 kronor.

Tabell 10.229 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 2:63 Enskilda utbildningsanordnare på högskoleområdet

Tusental kronor

	2016	2017	2018	2019
Anvisat 2015¹	2 929 890	2 929 890	2 929 890	2 929 890
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	47 175	71 707	109 167	155 069
Beslut	24 030	57 364	74 984	72 740
Överföring till/från andra anslag	22 463	35 066	37 479	38 017
Övrigt	1	-1	-1	0
Förslag/ beräknat anslag	3 023 559	3 094 026	3 151 519	3 195 716

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2015. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2017–2019 är preliminär.

Regeringen föreslår att 3 023 559 000 kronor anvisas under anslaget 2:63 *Enskilda utbildningsanordnare på högskoleområdet* för 2016. För 2017, 2018 och 2019 beräknas anslaget till 3 094 026 000 kronor, 3 151 519 000 kronor respektive 3 195 716 000 kronor.

10.2.64 2:64 Särskilda utgifter inom universitet och högskolor

Tabell 10.230 Anslagsutveckling 2:64 Särskilda utgifter inom universitet och högskolor

Tusental kronor

År	Utfall		Anslags- sparande	
2014	Utfall	525 162		139 770
2015	Anslag	560 014 ¹	Utgifts- prognos	553 137
2016	Förslag	576 386		
2017	Beräknat	701 090 ²		
2018	Beräknat	836 683 ³		
2019	Beräknat	930 348 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 695 360 tkr i 2016 års prismetod.

³ Motsvarar 819 616 tkr i 2016 års prismetod.

⁴ Motsvarar 897 810 tkr i 2016 års prismetod.

inom högskoleområdet. Anslaget får även användas för utgifter i fråga om bidrag till statliga universitet och högskolor, enskilda utbildningsanordnare av högskoleutbildning, samt statliga myndigheter och andra organisationer med anknytning till högskoleområdet. Anslaget får även användas för bidrag till teckenspråkstolkutbildning i folkhögskolors regi samt för utgifter för administration av detta bidrag.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2016 för anslaget 2:64 *Särskilda utgifter inom universitet och högskolor* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 50 000 000 kronor 2017–2021.

Skälen för regeringens förslag: Myndigheten för yrkeshögskolan fördelar bidrag till teckenspråkstolkutbildningar m.m. som genomförs vid folkhögskolor. Teckenspråkstolkutbildningarna är treåriga och fyraåriga, vilket medför behov av fleråriga beslut om bidrag. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2016 för anslaget 2:64 *Särskilda utgifter inom universitet och högskolor* besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 50 000 000 kronor 2017–2021.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för särskilda insatser för högskoleutbildning och forskning

Tabell 10.231 Beställningsbemyndigande för anslaget 2:64 Särskilda utgifter inom universitet och högskolor

Tusental kronor

	Prognos 2015	Förslag 2016	Beräknat 2017	Beräknat 2018	Beräknat 2019–2021
Ingående åtaganden		50 000			
Nya åtaganden	50 000	25 000			
Infriade åtaganden		-25 000	-22 000	-15 000	-13 000
Utestående åtaganden	50 000	50 000	28 000	13 000	
Erhållet/förslaget bemyndigande	60 000	50 000			

Regeringens överväganden

Anslagsförändringar 2016

Anslaget föreslås öka med 30 000 000 kronor till följd av en satsning på valideringsinsatser inom högskoleområdet.

Anslaget föreslås öka med 19 975 000 kronor jämfört med beslutad budget inklusive beslut om ändringar i statens budget för att utöka verksamheten med kompletterande utbildningar för personer med utländsk examen enligt förordningen (2008:1101) om högskoleutbildning som kompletterar avslutad utländsk utbildning.

Anslaget föreslås öka med 16 000 000 för medel till forskning och utbildning på forskarnivå som föreslås fördelas från detta anslag (se avsnitt 9.6.2).

Anslaget föreslås öka med 12 000 000 kronor för satsningen fördjupad kommersiell verifiering (förinkubation) inom satsningen för livsvetenskap (se avsnitt 9.6.5).

Anslaget föreslås öka med 8 000 000 kronor för att öka medlen till särskild kompletterande pedagogisk utbildning och vidareutbildning av obehöriga lärare.

Anslaget föreslås öka med 2 048 000 kronor då tidsbegränsade neddragningar av anslaget upphör.

Anslaget föreslås minska med 2 431 000 kronor med anledning av den minskning som görs av anslag som PLO-uppräknas.

Anslaget föreslås minska med 3 353 000 kronor då satsningen på att utveckla valideringen av lärares yrkeserfarenheter inom läraryftet upphör.

Anslaget föreslås minska med 10 469 000 kronor för att finansiera satsningar inom andra områden. Anslaget föreslås minska med 20 902 000 kronor eftersom den tillfälliga finansieringen från detta anslag av delar av utbyggnaden av vård- och civilingenjörsutbildningarna som inleddes 2012 och 2013 ökar.

Anslaget föreslås minska med 38 000 000 kronor då medel för att stimulera lärosätessammanslagningar avvecklas.

Resursfördelning

Regeringen avser under 2016 inom ramen för anslaget fördela använda 87 000 000 kronor för vidareutbildning av obehöriga lärare och särskild kompletterande pedagogisk utbildning.

Av anslaget avses 5 100 000 kronor användas för att finansiera en försöksverksamhet med krav på lämplighet vid tillträde till lärar- och förskolläro- utbildning.

Av anslaget avses 43 500 000 kronor användas för att utveckla den verksamhetsförlagda delen av lärar- och förskolläro- utbildningarna och 11 500 000 kronor för valideringsinsatser i yrkesläro- utbildningen.

Av anslaget avses högst 14 800 000 kronor användas för ett kandidatprogram i teckenspråk och tolkning vid Stockholms universitet. Av anslaget avses minst 24 600 000 kronor få disponeras av Myndigheten för yrkeshögskolan för bidrag i fråga om vissa tolk- och teckenspråkstolk- läro- utbildningar.

Av medlen under anslaget avses 31 600 000 kronor fördelas för insatser för att stärka studentinflytandet. Av medlen under anslaget avses högst 10 200 000 kronor användas för stöd till waldorfläro- utbildning.

Av medlen under anslaget avses 99 700 000 kronor fördelas till universitetens innovationskontor.

Av medlen under anslaget avses 107 000 000 kronor fördelas till ett antal lärosäten för kompletterande utbildningar för personer med utländsk examen enligt förordningen (2008:1101) om högskoleutbildning som kompletterar avslutad utländsk utbildning.

Regeringen avser vidare att under 2016 inom ramen för anslagets ändamål fördela medel under anslaget genom att bl.a. lämna bidrag till internationella forskningssamarbeten, Sveriges

förenade studentkårer, Svenska studenthemmet i Paris, Svenska institutet för informationsinsatser i utlandet och svenskundervisning i utlandet samt för vissa stipendier och verksamheten med utlandskontor vid Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser.

Anslagsförändringar 2017 och framåt

Anslaget beräknas 2017 öka med 54 860 000 kronor, 2018 med 145 000 000 kronor och 2019 med ytterligare 120 000 000 kronor för att utöka verksamheten med kompletterande utbildningar för personer med utländsk examen enligt förordningen (2008:1101) om högskoleutbildning som kompletterar avslutad utländsk utbildning.

Anslaget beräknas minska med 3 731 000 kronor 2017 för att finansiera regeringens satsningar inom andra områden.

Anslaget beräknas öka med 63 222 000 kronor 2017 och 2018 minska med 4 686 000 kronor när den tillfälliga finansieringen som inleddes 2013 upphör.

Anslaget beräknas minska med 6 000 000 kronor 2017 och 2018 då satsningen på förinkubation inom området för livsvetenskap minskar (avsnitt 10.6.7 Stärkt livsvetenskap (life science)).

Anslaget beräknas minska 2019 med 31 087 000 kronor när satsningen på validering upphör.

Anslaget beräknas 2017 öka med 6 625 000 kronor, 2018 minska med 24 500 000 kronor och 2019 minska med 15 257 000 kronor då medlen till särskild kompletterande pedagogisk utbildning och vidareutbildning av obehöriga lärare förändras.

Tabell 10.232 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 2:64 Särskilda utgifter inom universitet och högskolor

Tusental kronor

	2016	2017	2018	2019
Anvisat 2015¹	574 014	574 014	574 014	574 014
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	9 242	14 048	21 389	30 381
Beslut	15 531	72 393	204 823	288 948
Överföring till/från andra anslag	-22 402	40 635	36 457	37 006
Övrigt	1	0	1	0
Förslag/ beräknat anslag	576 386	701 090	836 683	930 348

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2015. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2017–2019 är preliminär.

Regeringen föreslår att 576 386 000 kronor anvisas under anslaget 2:64 *Särskilda utgifter inom universitet och högskolor* för 2016. För 2017, 2018 och 2019 beräknas anslaget till 701 090 000 kronor, 836 683 000 kronor respektive 930 348 000 kronor.

10.2.65 2:65 Särskilda medel till universitet och högskolor

Tabell 10.233 Anslagsutveckling 2:65 Särskilda medel till universitet och högskolor

Tusental kronor

			Anslags- sparande	
2014	Utfall	592 124		3 964
2015	Anslag	805 080 ¹	Utgifts- prognos	784 385
2016	Förslag	694 834		
2017	Beräknat	704 485 ²		
2018	Beräknat	717 594 ³		
2019	Beräknat	726 951 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 698 727 tkr i 2016 års prisnivå.

³ Motsvarar 702 956 tkr i 2016 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 701 527 tkr i 2016 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter vid universitet och högskolor för särskilda åtaganden och för utgifter för bidrag till insatser för ökad kvalitet i högskoleutbildning på grundnivå och avancerad nivå.

Regeringens överväganden

Resursfördelning

Anslaget föreslås öka med 5 000 000 kronor för Göteborgs universitets uppdrag att utveckla och sprida kunskap och metoder för att minska rekryteringen av människor till våldsbejakande ideologier och rörelser och till rasistiska organisationer.

Anslaget föreslås öka med 5 000 000 kronor för att stödja universitets och högskolors arbete med jämställdhetsintegrering. Regeringen avser att fördela medlen till Göteborgs universitet.

Anslaget föreslås öka med 2 000 000 kronor för ett uppdrag till Södertörns högskola att utveckla utbildningsinsatser inom förvaltningspolitik.

Anslaget föreslås öka med 1 500 000 kronor för ämneslärarytbildning i minoritetsspråk vid Umeå universitet. Regeringen bedömer att Stockholms universitets särskilda åtagande att bygga upp och utveckla ämneslärarytbildning i meänkieli bör flyttas till Umeå universitet. Ändringen innebär att Stockholms universitet fortsatt bör ha i uppdrag att bygga upp och utveckla ämneslärarytbildning i finska och att Umeå universitet bör ha i uppdrag att bygga upp och utveckla ämneslärarytbildning i samiska och meänkieli. Med anledning av detta omfördelas också 521 000 kronor som tidigare har gått till Stockholms universitet för att bygga upp och utveckla ämneslärarytbildning i minoritetsspråk till Umeå universitet.

Som en följd av de utökningar av tandläkarutbildningen vid Malmö högskola som inleddes 2012 och 2013 föreslås anslaget öka med 1 370 000 kronor. Medlen beräknas öka med 691 000 kronor 2017.

Som en följd av utbyggnaden av tandläkarutbildningen vid Karolinska institutet som inleddes 2013 föreslås anslaget öka med 1 139 000 kronor..

Anslaget föreslås minska med 7 024 000 kronor med anledning av att medel som tidigare har tilldelats Umeå universitet för ett särskilt åtagande för utbildning i miljövetenskap i Kiruna omfördelas från anslaget till anslag 2:11 *Umeå universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå*.

Anslaget föreslås minska med 1 768 000 kronor med anledning av den minskning som görs av anslag som PLO-uppräknas.

Anslaget beräknas öka med 1 149 000 kronor 2017, 1 164 000 kronor 2018 och med 590 000 kronor 2019 med anledning av utbyggnaden av tandläkarutbildningen vid Karolinska institutet som inleddes 2013.

De medel som tidigare fördelats genom den kvalitetsbaserade resurstilldelningen bör i stället användas för kvalitetshöjande insatser vid högre utbildning under 2016. Dessa medel kommer att fördelas i regleringsbrevet för 2016.

Regeringen avser att för 2016 till ämnesdidaktiska centrum inom naturvetenskap och teknik fördela medel på samma sätt som under 2015. Regeringen avser återkomma i frågan om hur medel ska fördelas mellan dessa centrum på längre sikt. Frågan bereds inom Regeringskansliet.

Tabell 10.234 Särskilda medel till universitet och högskolor

Tusentals kronor	
Lärosäte	2016
Uppsala universitet	
- Internationell lärarfortbildning	8 784
- Sekretariatet för Östersjöuniversitetet	2 405
- Nationellt resurscentrum i biologi och bioteknik	1 880
Lunds universitet	
- Omhändertagande av arkeologiska fynd	2 996
- Nationellt resurscentrum i fysik	1 375
- Entreprenörutbildning	3 817
Göteborgs universitet	
- Uppdrag att utveckla och sprida kunskap och metoder för att minska rekryteringen av människor till våldsbejakande ideologier och rörelser och till rasistiska organisationer	5 000
- Nationellt resurscentrum i matematik	5 023
- Entreprenörutbildning	3 817
Stockholms universitet	
- Stöd till studenter med funktionsnedsättning inkl. teckentolkning	33 875
- Tolk- och översättarinstitutet	11 705
- Utveckling av lärarutbildning för dövas och hörselskadades behov	2 357
- Särskilda uppgifter av nationellt intresse rörande svenska som andraspråk och svenskundervisning för invandrare	3 518
- Lärarutbildning i minoritetsspråk	2 084
- Nationellt resurscentrum i kemi	1 353
Umeå universitet	
- Decentraliserad utbildning	11 560
- Bidrag till lektorat i samiska och Bildmuseet	2 442
- Lärarutbildning i minoritetsspråk	4 105
Linköpings universitet	
- Nationellt resurscentrum i teknik	1 874
Karolinska institutet	
- Tandvårdscentral	102 170
- Prov efter läkares allmäntjänstgöring	4 685
Luleå tekniska universitet	
- Decentraliserad utbildning	21 346
- Utbildning i rymdvetenskap förlagd till Kiruna	7 015
Linnéuniversitetet	
- Fortbildning för journalister	10 188
- Utrustning till sjöbefälsutbildningen m.m.	6 323
Örebro universitet	
- Lokalisering av verksamhet till Grythyttan	3 772
- Nätverksadministration och utveckling av skolläraryrket	340
Malmö högskola	
- Tandvårdscentral	74 040
Mälardalens högskola	
- Idélab	3 986

Stockholms konstnärliga högskola	
- Lokalkostnader	7 216
Högskolan Väst	
- Utveckling av arbetsintegrerat lärande	2 462
Konstfack	
- Lokalkostnader	1 295
Kungl. Konsthögskolan	
- Lokalkostnader	1 293
- Stipendier	42
Kungl. Musikhögskolan i Stockholm	
- Dirigentutbildning och utbildning i elektroakustisk komposition	3 924
- Utvecklingsmedel	19 020
- Lokalkostnader	3 063
Södertörns högskola	
- Utveckling av utbildning inom förvaltningspolitik	2 000
- Lärarutbildning i minoritetsspråk	2 084
Regeringens disposition	
- Medel för kvalitetshöjande insatser vid högre utbildning	303 605
- Jämställdhetsintegrering	5 000

Tabell 10.235 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 2:65 Särskilda medel till universitet och högskolor

Tusental kronor				
	2016	2017	2018	2019
Anvisat 2015¹	680 080	680 080	680 080	680 080
Förändring till följd av:				
Pris- och löneomräkning ²	10 949	16 645	25 337	35 996
Beslut	6 769	8 908	12 173	10 285
Överföring till/från andra anslag	-2 962	-1 146	3	593
Övrigt	-1	0	-1	-1
Förslag/beräknat anslag	694 834	704 485	717 594	726 951

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2015. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2017–2019 är preliminär.

Regeringen föreslår att 694 834 000 kronor anvisas under anslaget 2:65 *Särskilda medel till universitet och högskolor* för 2016. För 2017, 2018 och 2019 beräknas anslaget till 704 485 000 kronor, 717 594 000 kronor respektive 726 951 000 kronor.

10.2.66 2:66 Ersättningar för klinisk utbildning och forskning

Tabell 10.236 Anslagsutveckling 2:66 Ersättningar för klinisk utbildning och forskning

Tusental kronor

År	Slagsnamn	Belopp	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
2014	Utfall	2 314 815		0
2015	Anslag	2 397 080 ¹		2 331 970
2016	Förslag	2 461 782		
2017	Beräknat	2 503 815 ²		
2018	Beräknat	2 547 535 ³		
2019	Beräknat	2 589 535 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 2 483 352 tkr i 2016 års prisnivå.

³ Motsvarar 2 495 569 tkr i 2016 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 2 498 969 tkr i 2016 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag enligt avtal mellan svenska staten och landsting om samarbete om högskoleutbildning av läkare, medicinsk forskning och utveckling av hälso- och sjukvården. Anslaget får även användas för utgifter för statsbidrag till landsting enligt avtal om samarbete om högskoleutbildning av tandläkare, odontologisk forskning och utveckling av tandvården.

Regeringens överväganden

Ett avtal om samarbete om utbildning av läkare, klinisk forskning och utveckling av hälso- och sjukvården, det s.k. ALF-avtalet, slöts under 2014 mellan staten och företrädare för de sju berörda landstingen (Stockholms läns landsting, Uppsala läns landsting, Östergötlands läns landsting, Skåne läns landsting, Västra Götalands läns landsting, Örebro läns landsting och Västerbottens läns landsting).

Ett avtal om samarbete om grundutbildning av tandläkare, odontologisk forskning och utveckling av tandvården slöts 2004 mellan staten, Västra Götalands läns landsting och Västerbottens läns landsting.

Anslaget föreslås minska med 6 079 000 kronor med anledning av den minskning som görs av anslag som PLO-uppräknas.

Resursfördelning läkarutbildningen

Antalet platser ökar vid Uppsala universitet, Lunds universitet, Göteborgs universitet, Umeå universitet, Linköpings universitet, Karolinska institutet och Örebro universitet i enlighet med vad som har presenterats i budgetpropositionerna för 2012 och 2013.

Anslaget föreslås vidare öka med 3 234 000 kronor till följd av den utbyggnad av läkarutbildningen som regeringen presenterade i budgetpropositionen för 2012. Läkarutbildningen utökas med totalt 50 nybörjarplatser fördelade med 6 platser vardera till Uppsala universitet, Göteborgs universitet, Linköpings universitet, Karolinska institutet respektive Örebro universitet samt 10 nybörjarplatser vardera till Lunds och Umeå universitet. Totalt beräknas ökningen fullt utbyggd 2017 uppgå till 275 helårsstudenter.

Anslaget föreslås vidare öka med 5 888 000 kronor till följd av utbyggnaden av läkarutbildningen som regeringen presenterade i budgetpropositionen för 2013. Läkarutbildningen föreslås då utökas med totalt 40 nybörjarplatser 2013 och ytterligare 40 nybörjarplatser 2014 som fördelas lika till Göteborgs universitet respektive Linköpings universitet. Totalt beräknas ökningen fullt utbyggt 2019 omfatta 440 helårsstudenter.

Som ett resultat av att Örebro läns landsting ingår i det s.k. ALF-avtal som gäller sedan den 1 januari 2015 föreslås att de medel som tidigare anslagits och beräknats för Örebro universitets läkarutbildning under anslaget 2:65 *Särskilda medel till universitet och högskolor* överförs till detta anslag. För 2016 föreslås anslaget därför öka med 4 803 000 kronor. För 2017 beräknas det öka med 446 000 kronor av samma skäl.

Anslaget föreslås öka med 16 000 000 kronor för ersättning till klinisk forskning med anledning av det nya ALF-avtalet. Anslaget beräknas vidare öka med ytterligare 10 000 000 kronor 2017 och 5 000 000 kronor 2018.

Regeringen har vid beräkning av anslaget utgått från följande antal platser vid läkarutbildningen.

Tabell 10.237 Läkarutbildning som omfattas av anslaget 2:66 Ersättningar för klinisk utbildning och forskning*Helårsstudenter*

UNIVERSITET	2016	2017	2019
Uppsala universitet	1 041	1 047	1 047
Lunds universitet	1 252	1 262	1 262
Göteborgs universitet	1 140	1 186	1 246
Umeå universitet	1 072	1 082	1 082
Linköpings universitet	1 014	1 060	1 120
Karolinska institutet	1 706	1 712	1 712
Örebro universitet	327	333	333
Summa	7 552	7 682	7 802

Resursfördelning tandläkarutbildningen

Anslaget föreslås öka med 452 000 kronor med anledning av den utökning av tandläkarutbildningen som presenterades i budgetpropositionen för 2012. Utbildningen utökas med totalt tolv nybörjarplatser per år, fördelade med sex platser vardera till Göteborgs universitet och Malmö högskola. Totalt beräknas ökningen fullt utbyggd 2016 uppgå till 60 helårsstudenter. Utbyggnaden vid Malmö högskola påverkar inte detta anslag. Högskolan föreslås få del av medel till klinisk utbildning via anslaget 2:65 Särskilda medel till universitet och högskolor för detta ändamål.

Anslaget föreslås öka med 1 809 000 kronor till följd av utbyggnaden av tandläkarutbildningen som regeringen presenterade i budgetpropositionen för 2013. Utbildningen har utökats med totalt tolv nybörjarplatser vid Göteborgs universitet från 2013. Från 2014 har utbildningen utökats med ytterligare tolv platser vid Umeå universitet och fem platser vid Karolinska institutet. Totalt beräknas utbyggnaden fullt utbyggt 2018 uppgå till 145 helårsstudenter. Utbyggnaden vid Karolinska institutet påverkar inte detta anslag. Universitetet föreslås få del av medel till klinisk utbildning anslaget 2:65 Särskilda medel till universitet och högskolor för detta ändamål.

Regeringen har vid beräkning av anslaget utgått från följande utbyggnad av antalet platser på tandläkarutbildningen.

Tabell 10.238 Tandläkarutbildning som omfattas av anslaget 2:66 Ersättningar för klinisk utbildning och forskning*Helårsstudenter*

UNIVERSITET	2016	2017	2019
Göteborgs universitet	444	459	465
Umeå universitet	330	342	360
Summa	774	801	825

Tabell 10.239 Fördelning av anslagsmedel per universitet*Tusentals kronor*

UNIVERSITET	2016
Uppsala universitet	285 924
Lunds universitet	428 785
Göteborgs universitet	515 372
<i>varav</i>	
medicin	436 859
odontologi	78 513
Umeå universitet	325 990
<i>varav</i>	
medicin	259 532
odontologi	66 458
Linköpings universitet	214 476
Karolinska institutet	620 864
Örebro universitet	70 371
Summa	2 461 782

Tabell 10.240 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 2:66 Ersättningar för klinisk utbildning och forskning*Tusental kronor*

	2016	2017	2018	2019
Anvisat 2015 ¹	2 397 080	2 397 080	2 397 080	2 397 080
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	38 595	58 665	89 311	126 869
Beslut	9 921	20 047	25 377	25 760
Överföring till/från andra anslag	16 186	28 022	35 768	39 826
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	2 461 782	2 503 815	2 547 535	2 589 535

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2015. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2017–2019 är preliminär.

Regeringen föreslår att 2 461 782 000 kronor anvisas under anslaget 2:66 *Ersättningar för klinisk utbildning och forskning* för 2016. För 2017, 2018 och 2019 beräknas anslaget till

2 503 815 000 kronor, 2 547 535 000 kronor respektive 2 589 535 000 kronor.

10.3 Anslag för forskning

10.3.1 3:1 Vetenskapsrådet: Forskning och forskningsinformation

Tabell 10.241 Anslagsutveckling 3:1 Vetenskapsrådet: Forskning och forskningsinformation

Tusental kronor

År	Utfall	Utgifter	Anslags-sparande	Utgifter
2014	Utfall	5 750 327	8 380	
2015	Anslag	5 619 003 ¹		5 555 800
2016	Förslag	5 766 449		
2017	Beräknat	5 804 846 ²		
2018	Beräknat	5 817 605 ³		
2019	Beräknat	5 888 139 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 5 762 263 tkr i 2016 års prisnivå.

³ Motsvarar 5 707 905 tkr i 2016 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 5 693 875 tkr i 2016 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för stöd för forskning och forskningsinformation. Anslaget får även användas för utgifter för forskningsinfrastrukturer, internationellt forskningssamarbete, utvärderingar, beredningsarbete, konferenser, resor och seminarier som är kopplade till forskningsstödet. Anslaget får även användas för bidrag till ett konsortium för konstruktionen och driften av European Spallation Source ESS, efter beslut av riksdagen i varje enskilt fall.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2016 för anslaget 3:1 *Vetenskapsrådet: Forskning och forskningsinformation* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 17 520 000 000 kronor 2017–2025.

Skälen för regeringens förslag: Den grundforskning som finansieras av Vetenskapsrådet bedrivs vanligen i form av fleråriga projekt. De medel som Vetenskapsrådet fördelar för vetenskaplig utrustning är också långsiktiga, eftersom rådet åtar sig att under flera år betala amorteringar och räntor för den aktuella utrustningen.

Vidare tillkommer de åtaganden som följer av inrättandet av konsortiet för europeisk forskningsinfrastruktur, European Spallation Source ERIC.

Regeringen bör därför bemyndigas att under 2016 för anslaget 3:1 *Vetenskapsrådet: Forskning och forskningsinformation* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 17 520 000 000 kronor 2017–2025.

Tabell 10.242 Beställningsbemyndigande för anslaget 3:1 Vetenskapsrådet: Forskning och forskningsinformation

Tusental kronor

	Utfall 2014	Prognos 2015	Förslag 2016	Beräknat 2017	Beräknat 2018	Beräknat 2019–2025
Ingående åtaganden	10 640 975	17 101 700	16 812 930			
Nya åtaganden	10 936 737	5 032 246	6 216 469			
Infriade åtaganden	-4 476 012	-5 321 016	-5 509 399	-5 526 000	-4 608 000	-7 386 000
Utestående åtaganden	17 101 700	16 812 930	17 520 000			
Erhållet/föreslaget bemyndigande	19 513 000	20 084 000	17 520 000			

Medlemskap i Eric-konsortium

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under perioden 2016–2018 besluta om svenskt medlemskap i Integrated Structural Biology Infrastructure (INSTRUCT-ERIC) enligt rådets förordning (EG) nr 723/2009 av den 25 juni 2009 om gemenskapens rättsliga ram för ett konsortium för europeisk forskningsinfrastruktur och att besluta om en medlemsavgift på högst 1 000 000 kronor per år.

Skälen för regeringens förslag: För att underlätta för forskare att samarbeta med andra forskare i olika länder inom forskningsinfrastrukturer har ett antal Eric-konsortier bildats och planeras att bildas.

(INSTRUCT-ERIC), med säte i Storbritannien är en distribuerad infrastruktur för strukturbologi. Konsortiet ska tillhandahålla spjutspetstekniker samt användarstöd och utbildning inom relevanta metoder för att främja strukturbologisk forskning i Europa.

Regeringen bör bemyndigas att under perioden 2016–2018 besluta om svenskt medlemskap i Integrated Structural Biology Infrastructure (INSTRUCT-ERIC) enligt rådets förordning (EG) nr 723/2009 av den 25 juni 2009 om gemenskapens rättsliga ram för ett konsortium för europeisk forskningsinfrastruktur och att besluta om en medlemsavgift på högst 1 000 000 kronor per år.

Bemyndigande om att fordran lämnas som bidrag

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att på bolagsstämma i European Spallation Source ESS AB rösta för att bolagets köpeskillingsfordran på European Spallation Source ERIC utdelas till aktieägarna, den svenska och den danska staten, och att i anslutning till stämman besluta att den svenska delen av fordran lämnas som bidrag till European Spallation Source ERIC.

Skälen för regeringens förslag: I april 2010 bildades det svenska aktiebolaget European Spallation Source ESS AB (ESS) som ska planera, uppföra

och driva en forskningsanläggning för en spallationsskälla (prop. 2009/10:1, bet. 2009/10:UbU1, rskr. 2009/10:126). Bolaget ägs till drygt 73 procent av den svenska staten och till drygt 26 procent av den danska staten. I slutet av 2012 beslutade de partnerländer som deltar i konstruktionen av spallationsskällan att en mer ändamålsenlig organisationsform för verksamheten skulle vara ett konsortium för europeisk forskningsinfrastruktur, ett s.k. Eric-konsortium. Regeringen bemyndigades genom riksdagens beslut om budgetpropositionen för 2014 att besluta om medlemskap i ett sådant konsortium (prop. 2013/14:1 utg.omr. 16, bet. 2013/14:UbU1, rskr. 2013/14:104), varefter regeringen beslutade om ett sådant medlemskap (U2014/5622/F). Europeiska kommissionen beslutade i augusti 2015 att inrätta European Spallation Source ERIC. Beslutet har vunnit laga kraft.

Genom riksdagens beslut om budgetpropositionen för 2015 bemyndigades regeringen att på bolagsstämma i bolaget rösta för att överlåta samtliga eller delar av bolagets tillgångar och skulder till det då framtida Eric-konsortiet och vidta de åtgärder som är nödvändiga för att avveckla bolaget genom likvidation vid tillfälle som regeringen finner lämpligt (prop. 2014/15:1 utg.omr. 16, bet. 2014/15:UbU1, rskr. 2014/15:90).

Vid överlåtelsetillfället som beräknas inträffa under hösten 2015 kommer tillgångarna att överskrida skulderna, varför bolaget då får en köpeskillingsfordran på konsortiet. För att undvika en icke ändamålsenlig rundgång av medel, bestående i att konsortiet betalar fordran till bolaget varefter bolaget likvideras och tillgångarna utskiftas till ägarna som sedan beslutar om att tillskjuta medlen till konsortiet, bör fordran betalas ut som ett bidrag direkt till European Spallation Source ERIC i stället.

Regeringen bör därför bemyndigas att på bolagsstämma i European Spallation Source ESS AB rösta för att bolagets köpeskillingsfordran på European Spallation Source ERIC utdelas till aktieägarna, den svenska och den danska staten, och att i anslutning till stämman besluta att den svenska delen av fordran lämnas som bidrag till European Spallation Source ERIC.

Bemyndigande om bidrag till European Spallation Source ERIC

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2016 besluta om bidrag på högst 500 000 000 kronor till European Spallation Source ERIC.

Skälen för regeringens förslag: Anläggningen har 2012 projekterats att kosta drygt 1,8 miljarder euro för perioden 2013–2025. Sveriges andel är 35 procent av den totala kostnaden, motsvarande ca 5,8 miljarder kronor. Dessutom tillkommer eventuella fördyringar på ca 600 miljoner kronor. Konstruktionen påbörjades under 2014. Totalt 16 länder deltar i förberedelserna för konstruktionen av ESS. Sverige finansierar tillsammans med Danmark och Norge 50 procent av kostnaderna för konstruktionen. När det gäller övriga medel är avsikten att de ska tillföras från andra medlemsländer.

Anläggningen har i dagsläget i det närmaste full finansiering från medlemsländerna med cirka 97 procent av konstruktionskostnaderna täckta till och med 2025. Förhandlingar pågår om återstående finansiering. Vissa driftkostnader av anläggningen kommer att uppstå redan under konstruktionsperioden. Medel för detta har dock avsatts i den beräknade finansieringen för konstruktionskostnaderna.

Konstruktionen av ESS påbörjades under hösten 2014 och anläggningen beräknas stå helt färdig 2025.

Enligt vad som presenterades i de två senaste forskningspropositionerna (prop. 2008/09:50 och prop. 2012/13:30) anvisades Vetenskapsrådet 150 miljoner kronor per år i budgetpropositionen för 2010 och ytterligare 200 miljoner kronor per år anvisades från och med 2015 för att finansiera ESS. Vidare anvisades ytterligare 70 miljoner kronor från regeringens förfogande till Vetenskapsrådet från och med 2015. Dessutom avsattes 40 miljoner kronor från Vetenskapsrådets anslag. Utöver finansiering från Vetenskapsrådet har Lunds universitet bidragit med medel och även Skåne läns landsting (Region Skåne) och strukturfondens nationella program kommer att bidra med medel till finansieringen för konstruktionen av ESS. Sammantaget beräknas detta finansiera Sveriges andel av kostnaderna, inklusive driftkostnader,

för ESS under konstruktionsperioden 2013–2025.

Regeringen bör mot denna bakgrund bemyndigas att under 2016 besluta om ett bidrag till European Spallation Source ERIC på högst 500 000 000 kronor.

Statliga garantier för överbrygningslån

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2016 ikläda staten betalningsansvar för statliga garantier, som uppgår till högst 600 000 000 kronor och gäller som längst t.o.m. 2022, för överbrygningslån till European Spallation Source ERIC för konstruktionen av den Europeiska spallationskällan (ESS).

Skälen för regeringens förslag: Europeiska kommissionen beslutade i augusti 2015 att inrätta European Spallation Source ERIC. Hittills har elva länder formellt blivit medlemmar av konsortiet. Ytterligare fyra länder deltar som observatörer i konsortiet i avvaktan på att deras nationella procedurer som krävs för medlemskap i konsortiet ska avslutas.

Under den mest byggintensiva fasen i projektet kommer ett kortsiktigt likviditetsunderskott uppstå då avgifterna från medlemsländerna inte till fullo täcker de planerade utgifterna. Konsortiet har därför behov av att ta upp ett överbrygningslån för att konstruktionen ska kunna fortskrida utan fördröjningar. Eftersom fördröjningar riskerar att medföra ökade kostnader för byggnationen av ESS anser regeringen att den svenska staten bör stödja konsortiet med en statlig garanti. Behovet av överbrygningslån beräknas omfatta som längst perioden fram t.o.m. 2022.

Regeringen bör därför bemyndigas att under 2016 ikläda staten betalningsansvar för statliga garantier, som uppgår till högst 600 000 000 kronor och gäller som längst t.o.m. 2022, för överbrygningslån till European Spallation Source ERIC för konstruktionen av den Europeiska spallationskällan (ESS).

Regeringens överväganden

I enlighet med vad som presenterades i propositionen Forskning och innovation (prop. 2012/13:30) bör anslaget öka med totalt 95 000 000 kronor 2016. Inom ramen för denna ökning föreslår regeringen en satsning på ett program för internationell rekrytering av framstående forskare på 30 000 000 kronor, vilket är 20 000 000 kronor mindre än vad som presenterades i propositionen Forskning och innovation (prop. 2012/13:30). Sänkningen beror på att 20 000 000 kronor föreslås användas för forskning om rasism i stället. Vidare föreslås en ökning på 25 000 000 kronor 2016 för att öka Vetenskapsrådets möjligheter att finansiera forskning av god kvalitet. Dessutom föreslås en ökning på totalt 20 000 000 kronor 2016 för förstärkning av forskningens infrastruktur, varav hela beloppet avsätts för MAX IV, se vidare avsnitt 9.6.6.

Regeringen föreslår att anslaget bör öka med 18 000 000 kronor 2016 för ändamålet fördjupad vetenskaplig eller teknisk verifiering (Proof-of-concept) inom satsningen för livsvetenskap (life science). För 2017 och 2018 beräknas 14 000 000 kronor per år, se avsnitt 9.6.5.

Regeringen föreslår att 50 000 000 kronor överförs till anslaget från anslaget 3:13 *Särskilda utgifter för forskningsändamål* fr.o.m. 2016 för att finansiera nationell samordning av kliniska studier.

Regeringen föreslår att 5 000 000 kronor överförs från anslaget till anslaget 3:3 *Vetenskapsrådet: Förvaltning* fr.o.m. 2016 för att finansiera de ökade administrativa utgifterna i och med ökade satsningar inom forskning och forskningsinformation. Vidare föreslås att 800 000 kronor överförs från anslaget till anslaget 4:3 *Kostnader för Svenska Uneskorådet* fr.o.m. 2016 för att minska administrationen.

Anslaget föreslås minskas med 14 453 000 kronor 2016 för att bidra till att finansiera prioriterade satsningar.

Sammantaget innebär detta att regeringen föreslår att 5 766 449 000 kronor anvisas under anslaget 3:1 *Vetenskapsrådet: Forskning och forskningsinformation* för 2016. För 2017, 2018 och 2019 beräknas anslaget till 5 804 846 000 kronor, 5 817 605 000 kronor respektive 5 888 139 000 kronor.

Tabell 10.243 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 3:1 Vetenskapsrådet: Forskning och forskningsinformation

Tusental kronor

	2016	2017	2018	2019
Anvisat 2015¹	5 617 028	5 617 028	5 617 028	5 617 028
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	1 685	43 207	109 671	193 384
Beslut	103 536	100 083	45 856	32 019
Överföring till/från andra anslag	44 200	44 527	45 049	45 708
Övrigt		1	0	0
Förslag/beräknat anslag	5 766 449	5 804 846	5 817 605	5 888 139

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2015. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2017–2019 är preliminär.

10.3.2 3:2 Vetenskapsrådet: Avgifter till internationella organisationer

Tabell 10.244 Anslagsutveckling 3:2 Vetenskapsrådet: Avgifter till internationella organisationer

Tusental kronor

År	Utfall		Anslags-sparande	
2014	Utfall	274 292		-14 231
2015	Anslag	326 112 ¹	Utgifts-prognos	331 439
2016	Förslag	280 061		
2017	Beräknat	280 061		
2018	Beräknat	280 061		
2019	Beräknat	280 061		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för avgifter till internationella forskningsorganisationer.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2016 för anslaget 3:2 *Vetenskapsrådet: Avgifter till internationella organisationer* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 1 881 000 000 kronor 2017–2021.

Skälen för regeringens förslag: Vetenskapsrådet svarar för långsiktiga internationella åtaganden gentemot forskningsorganisationer. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2016 för anslaget 3:2 *Vetenskapsrådet: Avgifter till internationella organisationer* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 1 881 000 000 kronor 2017–2021.

Tabell 10.245 Beställningsbemyndigande för anslaget 3:2 Vetenskapsrådet: Avgifter till internationella organisationer

Tusental kronor

	Utfall 2014	Prognos 2015	Förslag 2016	Beräknat 2017	Beräknat 2018	Beräknat 2019–2021
Ingående åtaganden	1 083 091	1 588 292	1 835 000			
Nya åtaganden	779 493	564 183	311 580			
Infriade åtaganden	-274 292	-317 475	-266 000	-280 061	-280 061	-1 320 458
Utestående åtaganden	1 588 292	1 835 000	1 880 580			
Erhållet/föreslaget bemyndigande	1 533 000	1 835 000	1 881 000			

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 280 061 000 kronor anvisas under anslaget 3:2 *Vetenskapsrådet: Avgifter till internationella organisationer* för 2016. För 2017, 2018 och 2019 beräknas anslaget till 280 061 000 kronor för respektive år.

Tabell 10.246 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 3:2 Vetenskapsrådet: Avgifter till internationella organisationer

Tusental kronor				
	2016	2017	2018	2019
Anvisat 2015¹	280 061	280 061	280 061	280 061
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut				
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	280 061	280 061	280 061	280 061

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

10.3.3 3:3 Vetenskapsrådet: Förvaltning

Tabell 10.247 Anslagsutveckling 3:3 Vetenskapsrådet: Förvaltning

Tusental kronor				
2014	Utfall	133 330	Anslags-sparande	4 288
2015	Anslag	134 403 ¹	Utgifts-prognos	137 008
2016	Förslag	141 109		
2017	Beräknat	142 769 ²		
2018	Beräknat	145 337 ³		
2019	Beräknat	148 219 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 141 116 tkr i 2016 års prismet.

³ Motsvarar 141 121 tkr i 2016 års prismet.

⁴ Motsvarar 141 122 tkr i 2016 års prismet.

Ändamål

Anslaget får användas för Vetenskapsrådets förvaltningsavgifter.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 5 000 000 kronor överförs till anslaget från anslaget 3:1 *Vetenskaps-*

rådet: Forskning och forskningsinformation fr.o.m. 2016 för att finansiera de ökade administrativa utgifterna i och med ökade satsningar inom forskning och forskningsinformation.

Anslaget föreslås minskas med 339 000 kronor 2016 för att bidra till att finansiera prioriterade satsningar.

Regeringen föreslår att 141 109 000 kronor anvisas under anslaget 3:3 *Vetenskapsrådet: Förvaltning* för 2016. För 2017, 2018 och 2019 beräknas anslaget till 142 769 000 kronor, 145 337 000 kronor respektive 148 219 000 kronor.

Tabell 10.248 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 3:3 Vetenskapsrådet: Förvaltning

Tusental kronor				
	2016	2017	2018	2019
Anvisat 2015¹	134 403	134 403	134 403	134 403
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne-omräkning ²	2 045	3 644	6 121	8 907
Beslut	-339	-337	-336	-343
Överföring till/från andra anslag	5 000	5 059	5 149	5 251
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	141 109	142 769	145 337	148 219

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2015. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2017–2019 är preliminär.

10.3.4 3:4 Rymdforskning och rymdverksamhet

Tabell 10.249 Anslagsutveckling 3:4 Rymdforskning och rymdverksamhet

Tusental kronor

År	Slagslag	Belopp	Utgifts- prognos	Belopp
2014	Utfall	350 495	Anslags- sparande	8 807
2015	Anslag	349 950 ¹	Utgifts- prognos	349 839
2016	Förslag	372 100		
2017	Beräknat	372 458 ²		
2018	Beräknat	373 334 ³		
2019	Beräknat	375 767 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 372 115 tkr i 2016 års prisnivå.

³ Motsvarar 372 132 tkr i 2016 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 372 133 tkr i 2016 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för stöd till forskning och utveckling inklusive industriutvecklingsprojekt och fjärranalys inom nationella och internationella samarbeten.

Anslaget får även användas för utgifter för information om rymdforskning och rymdverksamhet. Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag för verksamhet vid Esrange och till utgifter för ersättning till vissa samebyar samt till samefonden med anledning av verksamheten vid Esrange.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2016 för anslaget 3:4 *Rymdforskning och rymdverksamhet* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 1 600 000 000 kronor 2017–2034.

Skälen för regeringens förslag: Den verksamhet som finansieras via anslaget för rymdforskning och rymdverksamhet bedrivs vanligen i form av fleråriga projekt. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2016 för anslaget 3:4 *Rymdforskning och rymdverksamhet* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 1 600 000 000 kronor 2017–2034.

Tabell 10.250 Beställningsbemyndigande för anslaget 3:4 Rymdforskning och rymdverksamhet

Tusental kronor

	Utfall 2014	Prognos 2015	Förslag 2016	Beräknat 2017	Beräknat 2018	Beräknat 2019–2034
Ingående åtaganden	725 797	728 055	1 542 699			
Nya åtaganden	318 956	1 172 253	377 000			
Infriade åtaganden	-316 698	-357 609	-350 000	-350 000	-350 000	-869 699
Utestående åtaganden	728 055	1 542 699	1 569 699			
Erhållet/förslaget bemyndigande	1 300 000	1 600 000	1 600 000			

Regeringens överväganden

I enlighet med vad som presenterades i propositionen Forskning och innovation (prop. 2012/13:30) föreslår regeringen att anslaget ökas med 25 000 000 kronor 2016.

Anslaget föreslås minskas med 1 998 000 kronor 2016 till följd av att bidraget för deltagande i ESA Technology Transfer Broker Network upphör.

Anslaget föreslås minskas med 957 000 kronor 2016 för att bidra till att finansiera prioriterade satsningar.

Regeringen föreslår att 372 100 000 kronor anvisas under anslaget 3:4 *Rymdforskning och rymdverksamhet* för 2016. För 2017, 2018 och 2019 beräknas anslaget till 372 458 000 kronor, 373 334 000 kronor respektive 375 767 000 kronor.

Tabell 10.251 Härlledning av anslagsnivån 2016–2019 för 3:4 Rymdforskning och rymdverksamhet

Tusental kronor

	2016	2017	2018	2019
Anvisat 2015¹	349 950	349 950	349 950	349 950
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	105	428	1 235	3 523
Beslut	22 045	22 080	22 149	22 294
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	372 100	372 458	373 334	375 767

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2015. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2017–2019 är preliminär.

10.3.5 3:5 Rymdstyrelsen: Förvaltning

Tabell 10.252 Anslagsutveckling 3:5 Rymdstyrelsen: Förvaltning

Tusental kronor

2014	Utfall	26 165	Anslags-sparande	793
2015	Anslag	26 780 ¹	Utgifts-prognos	26 888
2016	Förslag	28 162		
2017	Beräknat	28 509 ²		
2018	Beräknat	29 047 ³		
2019	Beräknat	29 640 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 28 162 tkr i 2016 års prisnivå.

³ Motsvarar 28 164 tkr i 2016 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 28 165 tkr i 2016 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Rymdstyrelsens förvaltningsutgifter.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 1 000 000 kronor överförs till anslaget från anslaget 3:11 *Centrala etikprövningsnämnden* fr.o.m. 2016 för att finansiera de ökade administrativa kostnaderna i och med de satsningar som föreslås inom rymdforskning och rymdverksamhet i denna budgetproposition.

Anslaget föreslås minskas med 68 000 kronor 2016 för att bidra till att finansiera prioriterade satsningar.

Regeringen föreslår att 28 162 000 kronor anvisas under anslaget 3:5 *Rymdstyrelsen: Förvaltning* för 2016. För 2017, 2018 och 2019 beräknas anslaget till 28 509 000 kronor, 29 047 000 kronor respektive 29 640 000 kronor.

Tabell 10.253 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 3:5 Rymdstyrelsen: Förvaltning

Tusental kronor

	2016	2017	2018	2019
Anvisat 2015¹	26 780	26 780	26 780	26 780
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	450	785	1 303	1 876
Beslut	-68	-68	-67	-68
Överföring till/från andra anslag	1 000	1 012	1 031	1 052
Övrigt				
Förslag/ beräknat anslag	28 162	28 509	29 047	29 640

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2015. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2017–2018 är preliminär.

10.3.6 3:6 Rymdstyrelsen: Avgifter till internationella organisationer

Tabell 10.254 Anslagsutveckling 3:6 Rymdstyrelsen: Avgifter till internationella organisationer

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags- sparande	Utgifts- prognos
2014	550 599	710	
2015	Anslag 551 309 ¹		537 605
2016	Förslag 551 309		
2017	Beräknat 551 309		
2018	Beräknat 551 309		
2019	Beräknat 551 309		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för deltagande i internationella rymdsamarbeten.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2016 för anslaget 3:6 *Rymdstyrelsen: Avgifter till internationella organisationer* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 2 800 000 000 kronor 2017–2021.

Skälen för regeringens förslag: Den verksamhet som finansieras via anslaget bedrivs vanligen i form av fleråriga projekt som innebär långsiktiga ekonomiska åtaganden. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2016 för anslaget 3:6 *Rymdstyrelsen: Avgifter till internationella organisationer* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 2 800 000 000 kronor 2017–2021.

Tabell 10.255 Beställningsbemyndigande för anslaget 3:6 Rymdstyrelsen: Avgifter till internationella organisationer

Tusental kronor

	Utfall 2014	Prognos 2015	Förslag 2016	Beräknat 2017	Beräknat 2018	Beräknat 2019–2021
Ingående åtaganden	2 414 842	2 037 188	1 955 539			
Nya åtaganden	173 809	469 660	1 377 000			
Infriade åtaganden	-551 463	-551 309	-551 309	-551 309	-551 309	-1 678 612
Utestående åtaganden	2 037 188	1 955 539	2 781 230			
Erhållet/föreslaget bemyndigande	2 100 000	2 000 000	2 800 000			

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 551 309 000 kronor anvisas under anslaget 3:6 *Rymdstyrelsen: Avgifter till internationella organisationer* för 2016. För 2017, 2018 och 2019 beräknas anslaget till 551 309 000 kronor för respektive år.

Tabell 10.256 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 3:6 Rymdstyrelsen: Avgifter till internationella organisationer

Tusental kronor

	2016	2017	2018	2019
Anvisat 2015¹	551 309	551 309	551 309	551 309
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut				
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	551 309	551 309	551 309	551 309

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

10.3.7 3:7 Institutet för rymdfysik

Tabell 10.257 Anslagsutveckling 3:7 Institutet för rymdfysik

Tusental kronor

2014	Utfall	49 851	Anslags-sparande	540
2015	Anslag	51 410 ¹	Utgifts-prognos	51 098
2016	Förslag	53 695		
2017	Beräknat	54 395 ²		
2018	Beräknat	55 471 ³		
2019	Beräknat	56 630 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 53 697 tkr i 2016 års prisnivå.

³ Motsvarar 53 700 tkr i 2016 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 53 701 tkr i 2016 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Institutet för rymdfysiks förvaltningsutgifter.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 1 000 000 kronor överförs till anslaget från anslaget 3:11 *Centrala etikprövningsnämnden* fr.o.m. 2016 för att finansiera ökade utgifter för forskning och förvaltningsutgifter.

Anslaget föreslås minskas med 129 000 kronor 2016 för att bidra till att finansiera prioriterade satsningar.

Regeringen föreslår att 53 695 000 kronor anvisas under anslaget 3:7 *Institutet för rymdfysik* för 2016. För 2017, 2018 och 2019 beräknas anslaget till 54 395 000 kronor, 55 471 000 kronor respektive 56 630 000 kronor.

Tabell 10.258 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 3:7 Institutet för rymdfysik

Tusental kronor				
	2016	2017	2018	2019
Anvisat 2015¹	51 410	51 410	51 410	51 410
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	1 414	2 101	3 156	4 296
Beslut	-129	-129	-128	-131
Överföring till/från andra anslag	1 000	1 013	1 033	1 055
Övrigt				
Förslag/ beräknat anslag	53 695	54 395	55 471	56 630

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2015. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2017–2019 är preliminär.

10.3.8 3:8 Kungl. biblioteket

Tabell 10.259 Anslagsutveckling 3:8 Kungl. biblioteket

Tusental kronor				
År	Utfall	Anslags- sparande	Utgifts- prognos	
2014	Utfall	338 553		7 065
2015	Anslag	347 962 ¹		342 275
2016	Förslag	350 540		
2017	Beräknat	353 381 ²		
2018	Beräknat	357 949 ³		
2019	Beräknat	363 971 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 350 552 tkr i 2016 års prisnivå.

³ Motsvarar 350 566 tkr i 2016 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 350 566 tkr i 2016 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Kungl. bibliotekets förvaltningsutgifter.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 500 000 kronor överförs från anslaget till anslaget 2:8 *Göteborgs universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå* fr.o.m. 2016 för finansiering av LIBRIS specialdatabas om kvinnoforskning.

Anslaget föreslås minskas med 877 000 kronor 2016 för att bidra till att finansiera prioriterade satsningar.

Regeringen föreslår att 350 540 000 kronor anvisas under anslaget 3:8 *Kungl. biblioteket* för 2016. För 2017, 2018 och 2019 beräknas anslaget till 353 381 000 kronor, 357 949 000 kronor respektive 363 971 000 kronor.

Tabell 10.260 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 3:8 Kungl. biblioteket

Tusental kronor				
	2016	2017	2018	2019
Anvisat 2015¹	347 962	347 962	347 962	347 962
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	3 955	6 795	11 367	17 412
Beslut	-877	-872	-869	-884
Överföring till/från andra anslag	-500	-504	-511	-519
Övrigt				
Förslag/ beräknat anslag	350 540	353 381	357 949	363 971

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2015. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2017–2019 är preliminär.

10.3.9 3:9 Polarforskningssekretariatet

Tabell 10.261 Anslagsutveckling 3:9 Polarforskningssekretariatet

Tusental kronor				
År	Utfall	Anslags- sparande	Utgifts- prognos	
2014	Utfall	59 077		3 592
2015	Anslag	38 765 ¹		38 031
2016	Förslag	38 926		
2017	Beräknat	39 117 ²		
2018	Beräknat	39 448 ³		
2019	Beräknat	40 012 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 38 929 tkr i 2016 års prisnivå.

³ Motsvarar 38 929 tkr i 2016 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 38 927 tkr i 2016 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Polarforskningssekretariatets förvaltningsutgifter.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

**Tabell 10.262 Uppdragsverksamhet
Polarforskningssekreterariatet**

Tusental kronor

Tjänsteexport	Intäkter	Kostnader	Ack. Resultat (intäkt-kostnad)
Utfall 2014	6	1 408	4 337
Prognos 2015	23 400	24 900	2 837
Budget 2016	0	1 500	1 337

Polarforskningssekreterariatet får ta ut avgifter för tjänsteexport av polarforskningsexpeditioner.

Regeringens överväganden

Polarforskningssekreterariatets utgifter varierar mellan åren beroende på om större expeditioner genomförs eller inte. För att klara år med stora utgifter måste hela anslagssparandet tas i anspråk och anslaget är beräknat utifrån dessa förutsättningar.

Anslaget föreslås minskas med 99 000 kronor 2016 för att bidra till att finansiera prioriterade satsningar.

Regeringen föreslår att 38 926 000 kronor anvisas under anslaget 3:9 *Polarforskningssekreterariatet* för 2016. För 2017, 2018 och 2019 beräknas anslaget till 39 117 000 kronor, 39 448 000 kronor respektive 40 012 000 kronor.

**Tabell 10.263 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för
3:9 Polarforskningssekreterariatet**

Tusental kronor

	2016	2017	2018	2019
Anvisat 2015¹	38 765	38 765	38 765	38 765
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	260	449	781	1 347
Beslut	-99	-97	-98	-100
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/ beräknat anslag	38 926	39 117	39 448	40 012

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2015. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2017–2019 är preliminär.

10.3.10 3:10 Sunet

Tabell 10.264 Anslagsutveckling 3:10 Sunet

Tusental kronor

2014	Utfall	45 077	Anslags- sparande	-1 570
2015	Anslag	43 742 ¹	Utgifts- prognos	41 124
2016	Förslag	43 646		
2017	Beräknat	43 615 ²		
2018	Beräknat	43 645 ³		
2019	Beräknat	44 060 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 43 646 tkr i 2016 års prisnivå.

³ Motsvarar 43 646 tkr i 2016 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 43 646 tkr i 2016 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för Swedish University Computer Network (Sunet), ett datanätverk för överföring av elektronisk information mellan universitet och högskolor samt vissa andra organisationer. Anslaget får även användas för utgifter för grundanslutning till Sunet för de konstnärliga högskolorna, centrala statliga museer och Kungl. biblioteket.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 10.265 Uppdragsverksamhet Sunet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt-kostnad)
Utfall 2014 (Varav tjänsteexport)	123 923	-169 000	-45 077
Prognos 2015 (Varav tjänsteexport)	117 000	-159 172	-42 172
Budget 2016 (Varav tjänsteexport)	158 000	-201 646	-43 646

Avgifterna ska täcka de kostnader som inte täcks av anslaget.

Regeringens överväganden

Anslaget föreslås minskas med 109 000 kronor 2016 för att bidra till att finansiera prioriterade satsningar.

Regeringen föreslår att 43 646 000 kronor anvisas under anslaget 3:10 *Sunet* för 2016. För 2017, 2018 och 2019 beräknas anslaget till

43 615 000 kronor, 43 645 000 kronor respektive 44 060 000 kronor.

Tabell 10.266 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 3:10 Sunet

Tusental kronor

	2016	2017	2018	2019
Anvisat 2015¹	43 742	43 742	43 742	43 742
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	13	-18	12	428
Beslut	-109	-109	-109	-110
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/ beräknat anslag	43 646	43 615	43 645	44 060

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2015. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2017–2019 är preliminär.

10.3.11 3:11 Centrala etikprövningsnämnden

Tabell 10.267 Anslagsutveckling 3:11 Centrala etikprövningsnämnden

Tusental kronor

År	Slagslag	Belopp	År	Slagslag	Belopp
2014	Utfall	7 103		Anslags- sparande	2 423
2015	Anslag	9 234 ¹		Utgifts- prognos	4 742
2016	Förslag	7 227			
2017	Beräknat	7 223 ²			
2018	Beräknat	7 230 ³			
2019	Beräknat	7 301 ⁴			

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 7 227 tkr i 2016 års prisnivå.

³ Motsvarar 7 227 tkr i 2016 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 7 227 tkr i 2016 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Centrala etikprövningsnämndens förvaltningsutgifter. Anslaget får även användas för utgifter för den verksamhet som expertgruppen för oredlighet i forskning har ansvar för.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 2 000 000 kronor överförs från anslaget och att 1 000 000 kronor överförs till vardera anslaget 3:5 *Rymdstyrelsen: Förvaltning* och 3:7 *Institutet för rymdfysik* fr.o.m. 2016 för att finansiera rymdforskning och rymdverksamhet.

Anslaget föreslås minskas med 23 000 kronor 2016 för att bidra till att finansiera prioriterade satsningar.

Regeringen föreslår att 7 227 000 kronor anvisas under anslaget 3:11 *Centrala etikprövningsnämnden* för 2016. För 2017, 2018 och 2019 beräknas anslaget till 7 223 000 kronor, 7 230 000 kronor respektive 7 301 000 kronor.

Tabell 10.268 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 3:11 Centrala etikprövningsnämnden

Tusental kronor

	2016	2017	2018	2019
Anvisat 2015¹	9 234	9 234	9 234	9 234
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	16	11	20	111
Beslut	-23	-23	-23	-23
Överföring till/från andra anslag	-2 000	-1 999	-2 001	-2 020
Övrigt				
Förslag/ beräknat anslag	7 227	7 223	7 230	7 301

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2015. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2017–2019 är preliminär.

10.3.12 3:12 Regionala etikprövningsnämnder

Tabell 10.269 Anslagsutveckling 3:12 Regionala etikprövningsnämnder

Tusental kronor

År	Utfall	33 516	Anslags-sparande	7 939
2014	Utfall	33 516	Anslags-sparande	7 939
2015	Anslag	40 569 ¹	Utgifts-prognos	40 264
2016	Förslag	40 686		
2017	Beräknat	40 829 ²		
2018	Beräknat	41 103 ³		
2019	Beräknat	41 646 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 40 686 tkr i 2016 års prisnivå.

³ Motsvarar 40 687 tkr i 2016 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 40 687 tkr i 2016 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för de regionala etikprövningsnämndernas förvaltningsutgifter.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 10.270 Avgiftsfinansierad verksamhet, Regionala etikprövningsnämnder

Tusental kronor

Offentlig-rättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt-kostnad)
Utfall 2014	25 918	0	33 516	-7 598
Prognos 2015	40 264	0	40 264	0
Budget 2016	40 686	0	40 686	0

De regionala etikprövningsnämnderna tar ut avgifter för etikprovning av forskning. Avgifterna levereras in på inkomsttitel 2559 *Avgifter för etikprovning av forskning*.

Regeringens överväganden

Nämnderna finansierar sin verksamhet genom avgifter. Enligt det ekonomiska målet ska avgifterna täcka kostnaderna för nämndernas verksamhet. För 2016 beräknar regeringen kostnaderna för verksamheten till drygt 40 miljoner kronor.

Anslaget föreslås minskas med 102 000 kronor 2016 för att bidra till att finansiera prioriterade satsningar.

Regeringen föreslår att 40 686 000 kronor anvisas under anslaget 3:12 *Regionala etikprövningsnämnder* för 2016. För 2017, 2018 och 2019 beräknas anslaget till 40 829 000 kronor, 41 103 000 kronor respektive 41 646 000 kronor.

Tabell 10.271 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 3:12 Regionala etikprövningsnämnder

Tusental kronor

	2016	2017	2018	2019
Anvisat 2015 ¹	40 569	40 569	40 569	40 569
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	219	362	636	1 180
Beslut	-102	-102	-103	-104
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	40 686	40 829	41 103	41 646

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2015. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2017–2019 är preliminär.

10.3.14 3:13 Särskilda utgifter för forskningsändamål

Tabell 10.272 Anslagsutveckling 3:13 Särskilda utgifter för forskningsändamål

Tusental kronor

2014	Utfall	120 405	Anslags-sparande	37 093
2015	Anslag	152 572 ¹	Utgifts-prognos	153 252
2016	Förslag	112 220		
2017	Beräknat	102 558 ²		
2018	Beräknat	95 852 ³		
2019	Beräknat	96 863 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 102 412 tkr i 2016 års prisnivå.

³ Motsvarar 95 368 tkr i 2016 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 95 369 tkr i 2016 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag för tull och mervärdesskatt som har betalats av EISCAT Scientific Association. Anslaget får användas för utgifter för särskilda insatser inom forsknings- och utvecklingsområdet. Anslaget får även användas för kapitaltillskott till holdingbolag knutna till universitet och högskolor efter beslut av riksdagen i varje enskilt fall.

Kapitaltillskott knutna till universitet

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2016 besluta om kapitaltillskott på högst 11 000 000 kronor till holdingbolag knutna till universitet.

Skälen för regeringens förslag: För att göra det möjligt att öka antalet forskningsresultat som kommersialiseras genom att bygga upp idébanker, har regeringen efter riksdagens bemyndigande beslutat om kapitaltillskott till holdingbolag vid universitet. Idébankerna består av forskningsresultat som forskare av olika anledning inte driver vidare till kommersialisering. Uppbyggnaden av idébanker inkluderar även ett införande av en struktur och process för att hantera sådana forskningsresultat. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2016 besluta om kapitaltillskott på högst 11 000 000 kronor till holdingbolag knutna till universitet.

Regeringens överväganden

Enligt vad som presenterades i propositionen Forskning och innovation (prop. 2012/13:30) föreslår regeringen en ökning av anslaget med 10 000 000 kronor 2016 för en satsning på nationellt stöd för kliniska studier.

Anslaget föreslås minskas med 443 000 kronor 2016 för att bidra till att finansiera prioriterade satsningar.

Regeringen föreslår att 50 000 000 kronor överförs från anslaget till anslaget 3:1 *Vetenskapsrådet: Forskning och forskningsinformation* fr.o.m. 2016 för att finansiera nationell samordning av kliniska studier.

Regeringen föreslår att 150 000 kronor överförs till anslaget från anslaget 1:2 *Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete* under utgiftsområde 17 fr.o.m. 2016 för att finansiera kulturellt utbyte mellan Sverige och Grekland vid Svenska institutet i Athen.

Vidare beräknar regeringen att 10 000 000 kronor överförs från anslaget 2017 och ytterligare 5 000 000 kronor fr.o.m. 2018 till anslaget 2:66 *Ersättningar för klinisk utbildning och forskning* för att finansiera ett nytt avtal om samarbete om utbildning av läkare och klinisk forskning samt utveckling av hälso- och sjukvården, det s.k. ALF-avtalet.

Regeringen föreslår att 112 220 000 kronor anvisas under anslaget 3:13 *Särskilda utgifter för forskningsändamål* för 2016. För 2017, 2018 och 2019 beräknas anslaget till 102 558 000 kronor, 95 852 000 kronor respektive 96 863 000 kronor.

Tabell 10.273 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 3:13 Särskilda utgifter för forskningsändamål

Tusental kronor

	2016	2017	2018	2019
Anvisat 2015¹	152 572	152 572	152 572	152 572
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	45	263	819	2 436
Beslut	9 453	-356	-7 435	-7 513
Överföring till/från andra anslag	-49 850	-49 921	-50 103	-50 631
Övrigt			-1	-1
Förslag/ beräknat anslag	112 220	102 558	95 852	96 863

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2015. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2017–2019 är preliminär.

10.4 Anslag för gemensamma ändamål

10.4.1 4:1 Internationella program

Tabell 10.274 Anslagsutveckling 1.1.1 4:1 Internationella program

Tusental kronor

År	Utfall		Anslags- sparande	
2014	Utfall	80 639		1 926
2015	Anslag	81 589 ¹	Utgifts- prognos	79 561
2016	Förslag	81 589		
2017	Beräknat	81 589		
2018	Beräknat	81 589		
2019	Beräknat	81 589		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Tabell 10.275 Beställningsbemyndigande för anslaget 11.1.67 4:1 Internationella program

Tusental kronor

	Utfall 2014	Prognos 2015	Förslag 2016	Beräknat 2017	Beräknat 2018	Beräknat 2019
Ingående åtaganden	89 999	90 000	153 000			
Nya åtaganden	60 001	125 000	62 000			
Infriade åtaganden	60 000	-62 000	-62 000	-62 000	-60 000	-31 000
Utestående åtaganden	90 000	153 000	153 000	91 000	31 000	
Erhållet/föreslaget bemyndigande	153 000	153 000	153 000			

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för stipendier till s.k. tredjelandsstudenter. Anslaget får även användas för utgifter för statsbidrag för att främja internationella kontakter inom EU-program och andra internationella program inom utbildningsområdet.

Anslaget får även användas för att medfinansiera EU-medel inom Universitets- och högskolerådets ansvarsområde och genomföra stödåtgärder inom ramen för EU:s utbildningsprogram.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2016 för anslaget 4:1 *Internationella program* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 153 000 000 kronor 2017–2019.

Skälen för regeringens förslag: Universitets- och högskolerådet kommer under 2016 att bevilja stipendier för senare läsår. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2016 för anslaget 4:1 *Internationella program* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 153 000 000 kronor 2017–2019.

Regeringens överväganden

Resursfördelning

Tabell 10.276 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 11.1.67 4:1 Internationella program

Tusental kronor

	2016	2017	2018	2019
Anvisat 2015¹	81 589	81 589	81 589	81 589
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut				
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	81 589	81 589	81 589	81 589

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 81 589 000 kronor anvisas under anslaget 4:1 *Internationella program* för 2016. För 2017, 2018 och 2019 beräknas anslaget till 81 589 000 kronor, 81 589 000 kronor respektive 81 589 000 kronor.

10.4.2 4:2 Avgift till Unesco och ICCROM

Tabell 10.277 Anslagsutveckling 11.1.68 4:2 Avgift till Unesco och ICCROM

Tusental kronor

År	Utfall		Anslags-sparande	
2014	Utfall	12 080		18 806
2015	Anslag	30 886 ¹	Utgifts-prognos	30 118
2016	Förslag	30 886		
2017	Beräknat	30 886		
2018	Beräknat	30 886		
2019	Beräknat	30 886		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för Sveriges medlemsavgift till Unesco. Anslaget får även användas för utgifter för Internationella centret för bevarande och restaurering av kulturföremål i Rom (ICCROM) samt utgifter för de Unescokonventioner som Sverige har ratificerat.

Regeringens överväganden

Resursfördelning

Utgifterna för anslaget påverkas främst av utvecklingen av Unescos budget, Sveriges andel av budgeten och eventuella valutaförändringar.

Tabell 10.278 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 11.1.68 4:2 Avgift till Unesco och ICCROM

Tusental kronor

	2016	2017	2018	2019
Anvisat 2015¹	30 886	30 886	30 886	30 886
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut				
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	30 886	30 886	30 886	30 886

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 30 886 000 kronor anvisas under anslaget 4:2 *Avgift till Unesco och ICCROM* för 2016. För 2017, 2018 och 2019 beräknas anslaget till 30 886 000 kronor, 30 886 000 kronor respektive 30 886 000 kronor.

10.4.3 4:3 Kostnader för Svenska Unescorådet

Tabell 10.279 Anslagsutveckling 11.1.69 4:3 Kostnader för Svenska Unescorådet

Tusental kronor

År	Utfall		Anslags-sparande	
2014	Utfall	8 924		264
2015	Anslag	9 181 ¹	Utgifts-prognos	9 210
2016	Förslag	10 093		
2017	Beräknat	10 197 ²		
2018	Beräknat	10 360 ³		
2019	Beräknat	10 549 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 10 093 tkr i 2016 års prisnivå.

³ Motsvarar 10 094 tkr i 2016 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 10 093 tkr i 2016 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Svenska Unescorådets förvaltningsutgifter. Anslaget får även användas

för utgifter för bevakning och genomförande av Unescos verksamhet.

Regeringens överväganden

Resursfördelning

Anslaget föreslås minska med 23 000 kronor med anledning av den minskning som görs av anslag som PLO-uppräknas.

Anslaget beräknas öka med 800 000 med anledning av att medel överförs från anslaget 3:1 Vetenskapsrådet.

Tabell 10.280 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 11.1.69 4:3 Kostnader för Svenska Unescorådet

Tusental kronor

	2016	2017	2018	2019
Anvisat 2015¹	9 181	9 181	9 181	9 181
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	135	231	381	556
Beslut	-23	-23	-24	-24
Överföring till/från andra anslag	800	808	821	836
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	10 093	10 197	10 360	10 549

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2015. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2017–2019 är preliminär.

Regeringen föreslår att 10 093 000 kronor anvisas under anslaget 4:3 *Kostnader för Svenska Unescorådet* för 2016. För 2017, 2018 och 2019 beräknas anslaget till 10 197 000 kronor, 10 360 000 kronor respektive 10 549 000 kronor.

10.4.4 4.4 Utvecklingsarbete inom områdena utbildning och forskning

Tabell 10.281 Anslagsutveckling 4.4 Utvecklingsarbete inom områdena utbildning och forskning

Tusental kronor

2014	Utfall	12 421	Anslags-sparande	231
2015	Anslag	8 338 ¹	Utgifts-prognos	8 356
2016	Förslag	24 161		
2017	Beräknat	17 603 ²		
2018	Beräknat	13 369 ³		
2019	Beräknat	13 613 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 17 409 tkr i 2016 års prisnivå.

³ Motsvarar 13 011 tkr i 2016 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 13 010 tkr i 2016 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för utvecklingsarbete inom områdena utbildning och forskning. Anslaget får även användas för utgifter för statistik, analyser och prognoser inom dessa områden.

Regeringens överväganden

Under 2014 och innevarande budgetår har en stor del av medlen avsatts för den årliga övergripande utbildningsstatistiken och för OECD:s indikatorprojekt Indicators of Education Systems (INES). Delar av anslaget används för verksamheter av tillfällig art och där behoven uppstår löpande under året. Det innebär att anslagsbelastningen kan variera mellan budgetåren.

Anslagsförändringar till följd av föreslagna och beslutade reformer och besparingar

För arbetet med en valideringsdelegation föreslår regeringen att anslaget ökas med 5 000 000 kronor 2016 och beräknar 5 000 000 kronor årligen för 2017–2019 för samma ändamål (se avsnitt 9.4.4).

För deltagande i internationella studier på vuxenutbildningsområdet föreslår regeringen att anslaget ökas med 11 150 000 kronor 2016 och beräknar 4 450 000 kronor för 2017 för samma ändamål.

Anslagsförändringar till följd av överföringar till och från andra anslag

Kostnader för Regeringskansliets inköp av internationell och nationell utbildningsstatistik finansieras i dag under anslaget. Regeringen anser att denna verksamhet är av förvaltningskaraktär och i stället bör finansieras från Regeringskansliets förvaltningsanslag. Därför föreslås att 300 000 kronor överförs från nu aktuellt anslag till anslaget 4:1 Regeringskansliet m.m. under utgiftsområde 1 Rikets styrelse från och med 2016.

Regeringen föreslår att 24 161 000 kronor anvisas under anslaget 4:4 Utvecklingsarbete inom områdena utbildning och forskning för 2016. För 2017, 2018 och 2019 beräknas anslaget till 17 603 000 kronor, 13 369 000 kronor respektive 13 613 000 kronor.

Tabell 10.282 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 4.4. Utvecklingsarbete inom områdena utbildning och forskning

Tusental kronor				
	2016	2017	2018	2019
Anvisat 2015¹	8 338	8 338	8 338	8 338
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	3	96	233	389
Beslut	16 119	9 475	5 106	5 200
Överföring till/från andra anslag	-300	-303	-308	-314
Övrigt	1	-2	0	0
Förslag/beräknat anslag	24 161	17 603	13 369	13 613

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2015. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2017–2019 är preliminär.